

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2021. szeptember 29-én, Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Új Városháza (4026 Debrecen, Kálvin tér 11.) 103. sz. tárgyalótermébe 13.00 órai kezdettel összehívott és megkezdett rendes, nyilvános ülésén.

Jelen vannak: a jegyzőkönyv 2. mellékletét képező jelenléti ív szerint.

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának képviselői, mint a Bizottság tagjai:

Dr. Kiss Sándor,
Jánki József,
Piros Zoltán.

Nem képviselő tagok:

Becsky Tibor,
Béres Bertalané,
Jármi Péter,
Kaszásné Dr. Enyedi Zsuzsanna,
Szegedi Sándor László,
Varga-Borbély Ágnes.

További jelenlévő meghívottak:

Dr. Marosi-Rácz Julianna, főosztályvezető, Humán Főosztály,
Malinkó Ágnes, osztályvezető, Intézményfelügyeleti Osztály,
Haázerné Borók Mónika, osztályvezető, Szociális Osztály,
Bodnár Ildikó, egészségügyi referens, Intézményfelügyeleti Osztály,
dr. Szöllősi Evelin, intézményi és jogügyi referens, Intézményfelügyeleti Osztály,
Mustosné Matula Györgyi, népjóléti referens, jegyzőkönyvvezető, Intézményfelügyeleti Osztály.

Dr. Kiss Sándor, a Bizottság elnöke köszönti a megjelent meghívottakat és a Bizottság tagjait. Megállapítja, hogy a 13 tagú Bizottságból 9 bizottsági tag van jelen, a Bizottság határozatképes. A jegyzőkönyv aláírására Becsky Tibor bizottsági tagot kéri.

Az elnök ismerteti, hogy a Cívis Ház Zrt. szociális bérlakás pályázata következtében a Szociális Osztályra az előterjesztések postázása óta újabb kérelmek érkeztek. Erre tekintettel az elnök javaslatot tesz, hogy a bizottság vegye fel a zárt ülés napirendjére a „Döntés szociális lakbértámogatásra irányuló újabb kérelmekben, valamint szociális lakbértámogatásra való jogosultság felülvizsgálata tárgyában” tárgyú bizottsági előterjesztést, melyet a bizottsági tagok kézhez kaptak az ülés megkezdése előtt. Ezen előterjesztés tárgyalását 8. napirendi pontként javasolja, a „Bonz László-, Dóczy Gedeon-, Csokonai-, Hajós Alfréd-, Hatvani-díj adományozása” tárgyú előterjesztés tárgyalását pedig a 9. napirendi pontként.

A javaslatot a Bizottság tagjai egyhangúlag elfogadják.

Ezt követően az elnök kéri, hogy a bizottság tagjai szavazzanak – a fentiek szerint kiegészített – napirendi pontok elfogadásáról:

Nyilvános ülés:

- 1.) „Debrecen Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátási körzeteiről szóló 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendelet módosítása” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése
Előterjesztő: Dr. Papp László polgármester
Ügyintéző: Bodnár Ildikó
- 2.) „Csatlakozás a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2022. évi fordulójához” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése

Előterjesztő: Malinkó Ágnes, az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője
Ügyintéző: Szatmáriné Bodnár Erika, Mustosné Matula Györgyi

- 3.) „Az 5. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi körzet háziiorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztés

Előterjesztő: Malinkó Ágnes, az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője
Ügyintéző: Bodnár Ildikó

- 4.) „A 17. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi körzet háziiorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztés

Előterjesztő: Malinkó Ágnes, az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője
Ügyintéző: Bodnár Ildikó

- 5.) „Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye szakmai dokumentumainak jóváhagyása” tárgyú bizottsági előterjesztés

Előterjesztő: Malinkó Ágnes, az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője
Ügyintéző: dr. Szöllősi Evelin

- 6.) „Tájékoztató az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozatainak végrehajtásáról a 2021. január 1. – 2021. június 30. közötti időszakra vonatkozóan” tárgyú bizottsági előterjesztés

Előterjesztő: Dr. Kiss Sándor, az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke
Ügyintéző: Mustosné Matula Györgyi

Zárt ülés:

- 7.) „Döntés szociális lakbértámogatásra irányuló kérelmekben, valamint szociális lakbértámogatásra való jogosultság felülvizsgálata tárgyában” tárgyú bizottsági előterjesztés

Előterjesztő: Haázerné Borók Mónika, a Szociális Osztály vezetője
Ügyintéző: Nagy Ferencné, Tamás Judit, Tasnádi Orsolya

- 8.) „Döntés szociális lakbértámogatásra irányuló újabb kérelmekben, valamint szociális lakbértámogatásra való jogosultság felülvizsgálata tárgyában” tárgyú bizottsági előterjesztés

Előterjesztő: Haázerné Borók Mónika, a Szociális Osztály vezetője
Ügyintéző: Nagy Ferencné, Tamás Judit, Tasnádi Orsolya

- 9.) „Boncz László-, Dóczy Gedeon-, Csokonai-, Hajós Alfréd-, Hatvani-díj adományozása” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése

Előterjesztő: Dr. Papp László polgármester
Ügyintéző: Szabó Zsuzsa

A bizottság **9 igen, 0 nem, 0 tartózkodás mellett** elfogadja az elnök napirendre tett javaslatát.

Az elnök tárgyalás alá veszi az 1. napirendi pontot:

„Debrecen Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátási körzeteiről szóló 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendelet módosítása” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése

Dr. Kiss Sándor: Megkérdezi, hogy van-e kiegészítés az előterjesztéssel kapcsolatban.

Dr. Marosi-Rácz Julianna: Úgy véli, hogy az előterjesztés teljes körű információt tartalmaz a tárggyal kapcsolatban, ennek ellenére a sajtó, illetve a televízió ATV csatornája rossz információt közvetített. Sem az előterjesztésben, sem az azzal kapcsolatos nyilatkozatok során nem hangzott el olyan kijelentés, hogy Debrecenben orvoshiány van. Ez nem igaz, szó sincs erről. Ismerteti, hogy a 15. számú házi gyermekorvosi körzet feladatainak ellátása már évek óta helyettesítéssel oldható meg. A praxis tulajdonosának hosszú ideig nem állt szándékában értékesíteni a praxist. Mire döntést hozott az eladásáról, addigra a hosszú helyettesítés okozta bizonytalanság, valamint a gyermeklétszám változása miatt a körzet kártyaszáma oly mértékben csökkent, hogy a praxisjog

értékesítése nem járt eredménnyel. Elmondja, hogy a Tócoskert városrészben 8 házi gyermekorvosi körzet működik. A KSH adatai szerint az elmúlt 60 évben a születésszám folyamatosan csökkent, így a 8 körzet soknak bizonyul a városrész gyermeklétszámához képest. Az itt tevékenykedő házi gyermekorvosok már 2014-ben megfogalmazták az Önkormányzat felé azt az igényüket, hogy ha az egyik alacsony kártyaszámú praxis nyugdíjazás miatti eladása ellehetetlenül, akkor az Önkormányzat ne töltsé be, hanem közzétegye az érintett körzetet egyenlő arányban. Erre most lehetőség nyílik. 2013-ban egy külterületi körzet esetében volt már példa a körzetfelosztásra. Közgyűlési döntéssel az Önkormányzatnak lenne arra lehetősége, hogy meghirdesse a praxist, melyet a pályázat nyertese ingyen megszerezhet, azonban jelentős kockázatot jelent, hogy a kártyaszámot sikerül-e olyan arányban növelni, hogy fedezze a praxis fenntartását. Mindezekre tekintettel teljesen méltányolható az érintett városrészen dolgozó 7 házi gyermekorvos kérése, mely szerint egyenlő mértékben legyen szétosztva a praxisaik között a lakosságszám. Az előterjesztés erre vonatkozó javaslatot tartalmaz. Arra kéri a Bizottságot, hogy a határozati javaslatban foglaltakat támogatni szíveskedjenek.

Dr. Kiss Sándor: Összefoglalásként megerősíti, hogy a 15. számú házi gyermekorvosi körzetben a hosszú ideig tartó helyettesítés miatt – élve a szabad orvosválasztás lehetőségével – sok szülő döntött másik házi gyermekorvos mellett. Így elmondható, hogy az „egészségügyi piac” már gondoskodott a körzet felosztásáról, amelyben mára mindössze 175 db kártya maradt, ez pedig nem igényli külön praxis fenntartását. A körzet megszüntetésének ez az oka, szó sincs orvoshiányról.

Dr. Marosi-Rácz Julianna: Hozzáfűzi az elhangzottakhoz, hogy az elmúlt 4 évben több gyermekorvosi praxis cserélt gazdát, jelenleg is folyamatban van 2 körzet adásvétele.

Dr. Kiss Sándor: Megkérdezi, hogy van-e kérdés, hozzászólás.

Becsky Tibor: Megismétli, hogy az országosan megfigyelhető orvoshiány és a sajtóban megjelent hírek ellenére Debrecenben nincs orvoshiány.

Miután további hozzászólás vagy kérdés nincs, az elnök szavazásra bocsátja a „Debrecen Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátási körzeteiről szóló 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendelet módosítása” tárgyú közgyűlési előterjesztésben foglaltakat és a rendelet-tervezetet, melyet a Bizottság **9 igen, 0 nem és 0 tartózkodás mellett a Közgyűlésnek elfogadásra javasol.**

35/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egészségügyi és Szociális Bizottsága a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelet 1. §-a alapján

a polgármester előterjesztésére az 1/2013. (I. 24.) önkormányzati rendelet 58. § (2) bekezdés e) pontja alapján

- 1./ megtárgyalta és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek a „Debrecen Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátási körzeteiről szóló 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendelet módosítása” tárgyú közgyűlési előterjesztésben foglaltakat és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek az előterjesztés mellékletét képező rendelet-tervezetet.
- 2./ Felkéri az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnökét, hogy a határozatról a Közgyűlést tájékoztassa.

Határidő: 2021. szeptember 30.

Felelős: az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke

Az elnök tárgyalás alá veszi a 2. napirendi pontot:

„Csatlakozás a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2022. évi fordulójához” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése

Dr. Kiss Sándor: Elmondja, hogy 2001. óta minden évben dönt a Közgyűlés a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez való csatlakozásról, a Bizottság tagjai tavaly is találkoztak az erről szóló előterjesztéssel. Megjegyzi, hogy az idei előterjesztés javaslatot tartalmaz a jövedelemhatár 85000 forintra történő emeléséről, hogy minél nagyobb számban pályázhassanak a fiatalok. A lehetőségről több helyen, pl. a honlapon, vagy az iskolákban is elérhetők az információk. Véleménye szerint elvárható az egyetemista, vagy az egyetemre készülő fiataloktól, hogy megfelelően, hibátlanul nyújtsanak be egy ilyen jellegű pályázatot.

Megkérdezi, hogy van-e kiegészítés, kérdés vagy hozzászólás az előterjesztéssel kapcsolatban.

Mivel kiegészítés, kérdés vagy hozzászólás nincs, az elnök szavazásra bocsátja a „Csatlakozás a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2022. évi fordulójához” tárgyú közgyűlési előterjesztésben foglaltakat, melyet a Bizottság **9 igen, 0 nem és 0 tartózkodás mellett a Közgyűlésnek elfogadásra javasol.**

36/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egészségügyi és Szociális Bizottsága a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelet 1. §-a alapján

az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjének az előterjesztésére, az 1/2013. (I. 24.) önkormányzati rendelet 57. § (2) bekezdés c) pontja alapján

- 1./ megtárgyalta és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek a „Csatlakozás a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2021. évi fordulójához” tárgyú közgyűlési előterjesztésben foglaltakat.
- 2./ Felkéri az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnökét, hogy a határozatról a Közgyűlést tájékoztassa.

Határidő: 2021. szeptember 30.

Felelős: az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke

Az elnök tárgyalás alá veszi a 3. napirendi pontot:

„Az 5. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztés

Dr. Kiss Sándor: Ismerteti, hogy az érintett körzetben Dr. Horváth Zsuzsanna háziorvost Dr. Ágoston Zsuzsanna váltja majd, aki 2015. óta rendelkezik háziorvostan képesítéssel, valamint 2019. óta foglalkozás-orvostan szakvizsgával is. Jogosult a háziorvosi tevékenység folytatására, így az előszerződés megkötésének nincs akadálya.

Megkérdezi, hogy van-e kiegészítés, kérdés vagy hozzászólás az előterjesztéssel kapcsolatban.

Mivel sem kiegészítés, sem kérdés vagy hozzászólás nincs, az elnök szavazásra bocsátja „Az 5. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztésben foglaltakat, melyet a Bizottság **9 igen, 0 nem és 0 tartózkodás mellett elfogad.**

37/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egészségügyi és Szociális Bizottsága a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelet 1. §-a alapján

az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjének előterjesztésére a 2000. évi II. törvény 1. § (2) bekezdés c) pontja és 2/A. § (2) bekezdése, a 313/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet 4. § (1)-(3)

bekezdése és a 62/2013. (III. 28.) határozat 3./ pontja alapján, figyelemmel a 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendeletben foglaltakra

1./ kinyilvánítja azon szándékát, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata az 5. számú háziorvosi körzet (rendelő címe: 4024 Debrecen, Sas u. 2.) háziorvosi feladatainak ellátását a praxisjogot megszerezni szándékozó Dr. Ágoston Zsuzsanna háziorvos személyes közreműködésével kívánja biztosítani 2022. január 1. napjától.

2./ Az 1./ pontban foglaltakra tekintettel Dr. Ágoston Zsuzsanna háziorvossal előszerződést köt a mellékletben foglaltak szerint.

3./ Felkéri a polgármestert a 2./ pontban meghatározott előszerződés aláírására.

Határidő: azonnal

Felelős: a polgármester

4./ Felkéri az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjét, hogy

a) a döntésről az érintettet értesítse, továbbá

b) a Dr. Ágoston Zsuzsanna háziorvos praxisjogát engedélyező határozat véglegessé válását követően az 5. számú háziorvosi körzet működtetésére vonatkozó feladat-ellátási szerződést terjessze az Egészségügyi és Szociális Bizottság elé.

Határidő: az a) pont vonatkozásában: azonnal

a b) pont vonatkozásában a praxisengedélyre vonatkozó határozat véglegessé válását követően azonnal

Felelős: az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője

Melléklet

a 36/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozathoz

ELŐSZERZŐDÉS

Háziorvosi feladatok ellátására

mely létrejött egyrészről **Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata** (képviseli: Dr. Papp László polgármester, székhelye: 4024 Debrecen, Piac u. 20.), mint az egészségügyi közszolgáltatásért felelős szerv (a továbbiakban: Önkormányzat),

másrészről **Dr. Ágoston Zsuzsanna** háziorvos

– együttes említésük esetén **Felek** (a továbbiakban együttesen: **Felek**) – között alulírott helyen és időben, az alábbi feltételek szerint:

1. A Felek megállapítják, hogy Dr. Ágoston Zsuzsanna háziorvos praxisjog adásvétele tárgyában előszerződést kötött Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Debrecen Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátási körzeteiről szóló 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendelete 1. mellékletében meghatározott 5. számú háziorvosi körzetben területi ellátási kötelezettséggel önálló orvosi tevékenységet végző praxisjog jogosultjával.

2. Dr. Ágoston Zsuzsanna háziorvos kijelenti, hogy a praxisjog megszerzésének feltételeivel rendelkezik.

3. A Felek megállapodnak, hogy amennyiben Dr. Ágoston Zsuzsanna a praxisjogot megszerzi, a praxisengedélyre vonatkozó határozat véglegessé válását követően az Önkormányzat feladat-ellátási szerződést köt a Dr. Ágoston Zsuzsanna személyes közreműködésével működő egészségügyi szolgáltatóval, az 5. számú háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására területi ellátási kötelezettséggel. Az 5. számú háziorvosi körzet ellátási területét jelen előszerződés melléklete tartalmazza.

4. A jelen előszerződés aláírásával egyidejűleg az Önkormányzat lemond a 3. pontban megjelölt praxisengedélyre vonatkozó határozat elleni fellebbezési jogáról. A praxisengedélyre vonatkozó

határozat véglegessé válását követően megkötendő feladat-ellátási szerződést a Felek 2022. január 1. napjától határozatlan időtartamra kötik.

5. Dr. Ágoston Zsuzsanna az ellátást a 4024 Debrecen, Sas u. 2. alatti önkormányzati tulajdonú rendelőben, saját felszereléseivel köteles biztosítani. Jelen előszerződés aláírásával az Önkormányzat hozzájárul az önkormányzati tulajdonú ingatlanok az egészségügyi szolgáltató színhelyeként, telephelyeként történő feltüntetéséhez, bejegyeztetéséhez.

6. A háziorvos a használatában lévő rendelő és helyiségei fenntartásával járó költségeket saját maga viseli, az eszközök működőképes rendelkezésre állásáról saját felelősségi körében gondoskodik.

7. Felek rögzítik, hogy a feladat-ellátási szerződésben meghatározandó feladatok ellátásához szükséges fedezetet a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel megkötendő finanszírozási szerződés alapján folyósított, a szolgáltatásért járó díjazás biztosítja.

8. A jelen előszerződést kötő és a praxisban személyes közreműködést vállaló háziorvos által bemutatott okiratokban szereplő adatok:

Név: **Dr. Ágoston Zsuzsanna**

Az egyetemi oklevelének száma: 135-261/2011. DEOEC ÁOK, kelte: 2011. december 3.

Háziorvostan szakvizsga oklevelének száma: 1/2015., kelte: 2015. január 14.

Foglalkozás-orvostan szakvizsga oklevelének száma: 1138/2019., kelte: 2019. november 21.

Az orvosi alapnyilvántartási száma (pecsétszám): 73944.

9. Jelen előszerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Az előszerződést a Felek elolvasták, értelmezték és mint akaratukkal mindenben megegyezőt helybenhagyólag aláírják.

Debrecen, 2021. ....

Debrecen, 2021. ....

.....
Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata

képviselője:

Dr. Papp László

polgármester

.....
Dr. Ágoston Zsuzsanna

háziorvos

Az elnök tárgyalás alá veszi a 4. napirendi pontot:

„A 17. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztés

Dr. Kiss Sándor: Ismerteti, hogy Dr. Sári István János el kívánja idegeníteni a praxisjogát, 2022. január 1. napjától Dr. Szarka Gabriella tervez önálló háziorvosi tevékenységet végezni a körzetben. A doktornő 2011. óta rendelkezik háziorvostan szakvizsgával, 2005. évben a csecsemő- és gyermekgyógyászat szakképesítést is megszerezte, valamint 2015-ben foglalkozás-orvostan szakvizsgát is tett.

Megkérdezi, hogy van-e kiegészítés, kérdés vagy hozzászólás az előterjesztéssel kapcsolatban.

Mivel sem kiegészítés, sem kérdés vagy hozzászólás nincs, az elnök szavazásra bocsátja „A 17. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztésben foglaltakat, melyet a Bizottság **9 igen, 0 nem és 0 tartózkodás mellett elfogad.**

38/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egészségügyi és Szociális Bizottsága a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelet 1. §-a alapján

az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjének előterjesztésére a 2000. évi II. törvény 1. § (2) bekezdés c) pontja és 2/A. § (2) bekezdése, a 313/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet 4. § (1)-(3) bekezdése és a 62/2013. (III. 28.) határozat 3./ pontja alapján, figyelemmel a 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendeletben foglaltakra

1./ kinyilvánítja azon szándékát, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata a 17. számú háziorvosi körzet (rendelő címe: 4030 Debrecen, Monostorpályi út 54.) háziorvosi feladatainak ellátását a praxisjogot megszerezni szándékozó Dr. Szarka Gabriella háziorvos személyes közreműködésével kívánja biztosítani 2022. január 1. napjától.

2./ Az 1./ pontban foglaltakra tekintettel Dr. Szarka Gabriella háziorvossal előszerződést köt a mellékletben foglaltak szerint.

3./ Felkéri a polgármestert a 2./ pontban meghatározott előszerződés aláírására.

Határidő: azonnal

Felelős: a polgármester

4./ Felkéri az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjét, hogy

a) a döntésről az érintettet értesítse, továbbá

b) a Dr. Szarka Gabriella háziorvos praxisjogát engedélyező határozat véglegessé válását követően a 17. számú háziorvosi körzet működtetésére vonatkozó feladat-ellátási szerződést terjessze az Egészségügyi és Szociális Bizottság elé.

Határidő: az a) pont vonatkozásában: azonnal

a b) pont vonatkozásában a praxisengedélyre vonatkozó határozat véglegessé válását követően azonnal

Felelős: az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője

Melléklet

a 38/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozathoz

ELŐSZERZŐDÉS

Háziorvosi feladatok ellátására

mely létrejött egyrészről **Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata** (képviseli: Dr. Papp László polgármester, székhelye: 4024 Debrecen, Piac u. 20.), mint az egészségügyi közszolgáltatásért felelős szerv (a továbbiakban: Önkormányzat),

másrészről **Dr. Szarka Gabriella** háziorvos

– együttes említésük esetén Felek (a továbbiakban együttesen: **Felek**) – között alulírott helyen és időben, az alábbi feltételek szerint:

1. A Felek megállapítják, hogy Dr. Szarka Gabriella háziorvos praxisjog adásvétele tárgyában előszerződést kötött Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Debrecen Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátási körzeteiről szóló 2/2019. (II. 21.) önkormányzati rendelete 1. mellékletében meghatározott 17. számú háziorvosi körzetben területi ellátási kötelezettséggel önálló orvosi tevékenységet végző praxisjog jogosultjával.

2. Dr. Szarka Gabriella háziorvos kijelenti, hogy a praxisjog megszerzésének feltételeivel rendelkezik.

3. A Felek megállapodnak, hogy amennyiben Dr. Szarka Gabriella a praxisjogot megszerzi, a praxisengedélyre vonatkozó határozat véglegessé válását követően az Önkormányzat feladat-ellátási szerződést köt a Dr. Szarka Gabriella személyes közreműködésével működő egészségügyi szolgáltatóval, a 17. számú háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására területi ellátási kötelezettséggel. A 17. számú háziorvosi körzet ellátási területét jelen előszerződés melléklete tartalmazza.

4. A jelen előszerződés aláírásával egyidejűleg az Önkormányzat lemond a 3. pontban megjelölt praxisengedélyre vonatkozó határozat elleni fellebbezési jogáról. A praxisengedélyre vonatkozó határozat véglegessé válását követően megkötendő feladat-ellátási szerződést a Felek 2022. január 1. napjától határozatlan időtartamra kötik.

5. Dr. Szarka Gabriella az ellátást a 4030 Debrecen, Monostorpályi út 54. alatti önkormányzati tulajdonú rendelőben, saját felszereléseivel köteles biztosítani. Jelen előszerződés aláírásával az Önkormányzat hozzájárul az önkormányzati tulajdonú ingatlanak az egészségügyi szolgáltató székhelyként, telephelyként történő feltüntetéséhez, bejegyeztetéséhez.

6. A háziorvos a használatában lévő rendelő és helyiségei fenntartásával járó költségeket saját maga viseli, az eszközök működőképessé rendeltetésre állásáról saját felelősségi körében gondoskodik.

7. Felek rögzítik, hogy a feladat-ellátási szerződésben meghatározandó feladatok ellátásához szükséges fedezetet a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel megkötendő finanszírozási szerződés alapján folyósított, a szolgáltatásért járó díjazás biztosítja.

8. A jelen előszerződést kötő és a praxisban személyes közreműködést vállaló háziorvos által bemutatott okiratokban szereplő adatok:

Név: **Dr. Szarka Gabriella**

Az egyetemi oklevelének száma: 75-130/99., kelte: 1999. szeptember 25.

Háziorvostan szakvizsga oklevelének száma: 1560/2011., kelte: 2011. november 30.

Foglalkozás-orvostan szakvizsga oklevelének száma: 810/2015., kelte: 2015. november 24.

Csecsemő- és gyermekgyógyászat szakvizsga oklevelének száma: 434/2005., kelte: 2005. március 29.

Az orvosi alapnyilvántartási száma (pecsétszám): 58367.

9. Jelen előszerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Az előszerződést a Felek elolvasták, értelmezték és mint akaratukkal mindenben megegyezőt helybenhagyólag aláírják.

Debrecen, 2021. ....

Debrecen, 2021. ....

.....
Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
képviselője:
Dr. Papp László
polgármester

.....
Dr. Szarka Gabriella
háziorvos

Az elnök tárgyalás alá veszi az 5. napirendi pontot:

„Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye szakmai dokumentumainak jóváhagyása” tárgyú bizottsági előterjesztés

Dr. Kiss Sándor: Ismerteti, hogy a Bizottság átruházott hatáskörben dönt az Egyesített Bölcsődei Intézmény szakmai dokumentumainak jóváhagyásáról. A dokumentumok módosítását többek között a Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény felújítása miatt a bölcsődei ellátás másik tagintézményben történő biztosítása, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2013. (III. 28.) önkormányzati rendelet módosulása, valamint egyéb jogszabályi változás és technikai jellegű javítások indokolják.

Megkérdezi, hogy van-e kiegészítés, kérdés vagy hozzászólás az előterjesztéssel kapcsolatban.

Mivel sem kiegészítés, sem kérdés vagy hozzászólás nincs, az elnök szavazásra bocsátja a „Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye szakmai dokumentumainak jóváhagyása” tárgyú bizottsági előterjesztésben foglaltakat, melyet a Bizottság **9 igen, 0 nem és 0 tartózkodás mellett elfogad.**

39/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egészségügyi és Szociális Bizottsága a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelet 1. §-a alapján

az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjének előterjesztésére az 1/2013. (I. 24.) önkormányzati rendelet 58. § (1) bekezdése és a 2. melléklet 1. pont 1.9. alpontja alapján

- 1./ hatályon kívül helyezi Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye jelenleg hatályos 59/2020. (IX. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozattal jóváhagyott Szakmai programját és 1-16. mellékleteit, egyidejűleg jóváhagyja az intézmény új Szakmai programját és 1-16. mellékleteit az 1. melléklet szerint.
- 2./ Hatályon kívül helyezi Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye jelenleg hatályos Debrecen Megyei Jogú Város Polgármestere 1843/2020. (XI. 30.) PM határozatával jóváhagyott Szervezeti és működési szabályzatát, egyidejűleg jóváhagyja az intézmény új Szervezeti és működési szabályzatát a 2. melléklet szerint.
- 3./ Felkéri az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnökét, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye Szakmai programját és annak mellékleteit, a Szervezeti és működési szabályzatát, valamint a Szervezeti és működési szabályzat függelékét képező Érdekképviselői Fórum megalakításának és működésének szabályzatát záradékkal lássa el.

Határidő: a döntést követően azonnal

Felelős: az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke

- 4./ Felkéri az Intézményfelügyeleti Osztály vezetőjét, hogy az 1./ - 2./ pontok szerinti döntésről az intézmény vezetőjét értesítse.

Határidő: a döntést követően azonnal

Felelős: az Intézményfelügyeleti Osztály vezetője

**Debrecen Megyei Jogú Város
Egyesített Bölcsődei Intézménye**

SZAKMAI PROGRAM

Készítette: Papné Gyöngyösi Katalin
intézményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az intézmény bemutatása	5
1.1. Az intézmény adatai	5
1.2. Az intézmény feladata	5
1.3. Az intézmény múltja	5
1.4. Szervezeti felépítés	6
1.4.1. Az igazgatóság	6
1.4.2. Tagintézmények	6
1.4.3. Központi élelmezés	7
2. Ellátandó célcsoport és az ellátási terület jellemzői	7
2.1. A napközbeni gyermekellátás helyzete hazánkban	7
2.2. Napközbeni gyermekellátás Debrecenben	7
2.2.1. Igények és kapacitások	8
2.2.2. A bölcsődék elhelyezkedése, Debrecen város területi lefedettsége	9
2.3. Az ellátandó célcsoport	10
2.3.1. Szociokulturális háttér	11
3. Szakmai feladatellátás	11
3.1. Szabályozók	11
3.1.1. Az intézmény munkáját és szakmai programját meghatározó jogszabályok	11
3.1.2. Az intézmény egyéb stratégiai és operatív dokumentumai	12
3.2. Alapellátás	13
3.2.1. Bölcsődei ellátás	13
3.2.2. Napközbeni gyermekfelügyelet	13
3.3. Alapellátáson túli, családi nevelést támogató szolgáltatások	13
3.3.1. Időszakos gyermekfelügyelet	13
3.3.2. Játzócsoporthok	14
3.3.3. Rugalmas, hosszított nyitva tartás	14
3.4. Sajátos nevelési igényű gyerekek ellátása	14
3.5. Az ellátások igénybevételeének módja	15
3.6. A szolgáltatásokról szóló tájékoztatás módja	16
3.7. Személyi térítési díjak	16
4. Humán erőforrás	17
4.1. Személyi feltételrendszer	17
4.1.1. A szakdolgozók aktuális képzettsége	17
4.1.2. Technikai munkakörök	18
4.2. Szakemberkép	18
4.3. A szakemberek intézményi szocializációja	19
4.4. Képzés, továbbképzés	20
4.5. Terepintézményi feladatok	21
5. Tárgyi feltételrendszer	22
5.1. Az infrastruktúra és a pedagógiai programok kapcsolata	22
5.2. Az épületek adottságai	22
5.3. Csoportszobák	24
5.4. Játzóudvarok	24
5.5. Speciális helyiségek	24
6. Hitvallásunk	25
6.1. Gyermekkép	25
6.2. Bölcsődekep	26

7. Intézményünk minőségpolitikája	26
7.1. Erősségek és a fejlesztésre váró területek meghatározása	26
7.1.1. Önértékelések	26
7.1.2. SWOT elemzés	26
7.1.3. Vezetői értékelések	26
7.1.4. Intézményi önértékelés	26
7.2. Külső értékelések	26
7.2.1. A szülők elégedettségének mérése	26
7.2.2. A fenntartó ellenőrzései	27
7.2.3. A működést engedélyező szerv ellenőrzései	27
7.3. Az intézmény innovációs terve	27
7.3.1. A jövőkép	28
7.3.2. A szervezetet érintő innováció	28
7.3.3. A kapcsolatrendszeri innováció elemei	30
7.3.4. Új kutatási és pedagógiai áramlatok	30
7.3.5. Szakember, mint az innováció alanya	30
7.4. Az értékelés kultúrája	32
8. A szakmai munka alapjai	33
8.1. A bölcsődei nevelés és gondozás alapelveinek érvényre jutása	33
9. Kiemelt szakmai feladatok	34
9.1. Családközpontúság	34
9.1.1. Családkép	34
9.1.2. Családközpontú pedagógiánk	35
9.1.3. Családlátogatás	35
9.1.4. Szülővel történő beszoktatás	36
9.1.5. Kapcsolattartás a családokkal	37
9.1.6. Napközbeni gyermekfelügyelet a család otthonában	37
9.2. Érzelmi biztonság	38
9.2.1. Optimális érzelmi légkör	38
9.2.2. Az érintés hatalma	39
9.2.3. Az ölbéli játékok szerepe	39
9.2.4. Az érzelmi fejlődés segítése	39
9.3. A tevékenységek szerepe	40
9.3.1. Megismerési folyamatok támogatása	41
9.3.2. A világ érzékletes megismerése	41
9.3.3. A nevelés időkeretei	41
9.3.4. A tevékenységek komplexitása	42
10. A bölcsődei élet mindennapjai	43
10.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	43
10.1.1. Táplálkozás	44
10.1.2. Mozgás	44
10.1.3. A szabadlevegőn való tartózkodás	45
10.2. Gondozási műveletek	45
10.3. Játék	50
10.4. Ünnepek, hagyományok	53
10.5. Tanulás	53
11. A gyermekekkel kapcsolatos bölcsődei dokumentáció	54
11.1. A dokumentáció szerepe	54
11.1.1. Törzslap	55
11.1.2. Fejlődési napló	55
11.1.3. Családifüzet	55

11.1.4. Csoportnapló	56
12. Az intézmény kapcsolatrendszere	56
12.1. Belső kapcsolatok	56
12.2. Külső kapcsolatrendszer	56
12.2.2. Családok	56
12.2.3. Kiemelt partnerek	57
12.2.4. A családokat segítő intézmények és szolgáltatások	58
12.2.5. Fenntartói és működtetéssel összefüggő kapcsolatok	58
13. Jog és érdekvédelem	58
A Közalkalmazotti Tanács véleménye	60
Záradék	61
Mellékletek	
1. számú melléklet: Varga Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
2. számú melléklet: Postakert Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
3. számú melléklet: Ősz Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
4. számú melléklet: Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
5. számú melléklet: Karácsony György Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
6. számú melléklet: Faraktár Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
7. számú melléklet: Honvéd Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
8. számú melléklet: Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
9. számú melléklet: Áchim András Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
10. számú melléklet: Görgey Utcai Tagintézmény szakmai sajátosságai	
11. számú melléklet: Margit Téri Tagintézmény szakmai sajátosságai	
12. számú melléklet: Angyalföld Téri Tagintézmény szakmai sajátosságai	
13. számú melléklet: Megállapodás bölcsődei ellátásra	
14. számú melléklet: Bölcsődei felvételi kérelem nyomtatvány	
15. számú melléklet: Megállapodás napközbeni gyermekfelügyelet biztosítására	
16. számú melléklet: Napközbeni gyermekfelügyelet iránti kérelem nyomtatvány	

1. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

1.1 Az intézmény adatai

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga u. 23. sz.
Az intézmény működési területe:	Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet
A tagintézmények nyitvatartási ideje:	6.00 – 18.00
Az igazgatóság nyitvatartási ideje	hétfő-csütörtök: 7.30 -16.00
Az intézmény telefonszáma:	péntek: 7.30 – 13.30.
Az intézmény email elérhetősége:	52/417-566 bolcsi13@net-portal.hu ,
Az intézmény honlapja:	bolcsode@intezmeny.debrecen.hu www.debrecenibolcsik.hu

1.2 Az intézmény feladatai

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. §. (1) bekezdés 8. pontja alapján gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújt. A gyermekek napközbeni ellátása keretében bölcsődei ellátást, napközbeni gyermekfelügyeletet a szülő, törvényes képviselő otthonában; valamint az alapellátáson túl hosszított nyitva tartást, és a bölcsődék nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet lát el. A bölcsődei ellátottak és az időszakos gyermekfelügyeletben résztvevők számára gyermekétkeztetési szolgáltatást is biztosít.

1.3 Az intézmény múltja

Az intézmény jogelődje 1977-ben alakult meg, Debrecen Megyei Jogú Város Tanács VB Egyesített Bölcsődei Intézménye néven, mely akkor tanácsi és üzemi bölcsődéket egyaránt összefogott. Az intézmény több mint negyven éves története során sok átalakuláson ment keresztül, mind szervezetileg, mind a nagyság vonatkozásában. A nyolcvanas és kilencvenes években a családtámogató intézkedések (GYES, GYED) bevezetése, a születésszám csökkenése, a bölcsődék számát, és az összférőhelyszámot is csökkentette. Korán, már a nyolcvanas évek elejétől megjelentek az alapellátáson túli szolgáltatások (gyermekfelügyelet). 1983-ban létrejött az első speciális csoport (10 vak és gyengén látó gyermek felvételével), valamint elkezdődött a korai fejlesztés is. 1986-tól városi szinten először intézményünk biztosította minden anyagcserezavarban szenvedő és intézményes nevelésben részesülő gyermek (bölcsődések, óvodások, iskolások) számára a diétás étkeztetést. Az intézmény módszertani szerepe a régióban – továbbképzések tartása, szaktanácsadás, szakmai rendezvények szervezése, hallgatók gyakorlati képzése – szintén hosszú és sikeres múltra tekint vissza.

1.4 Szervezeti felépítés

Az Intézmény egyesített bölcsőde szervezeti formában működik, szervezetileg az igazgatóságból, 12 tagintézményből és a központi élelmezésből áll.

1.4.1 Az igazgatóság

Valamennyi szervezeti egység szakmai és gazdasági irányítása az igazgatóságon történik. Az intézmény vezetője a szakmai vezetést az igazgatósági szakmai teamre (intézményvezető-helyettes, szaktanácsadó, pszichológus), a gazdasági irányítást a gazdasági teamre (gazdasági összekötők, élelmezésvezető, élelmezési ügyintéző), a szervezeti ügyintézését a titkársági ügyintézőkre támaszkodva végzi.

Intézményünk gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv. A pénzügyi–gazdasági, a karbantartási és felújítási feladatokat a Debreceni Intézményműködtető Központ (továbbiakban: DIM) látja el. A munkamegosztást, a felelősségvállalás rendjét, valamint az előirányzatok feletti jogkör gyakorlásának rendjét munkamegosztási megállapodás rögzíti.

1.4.2 Tagintézmények

A tagintézmények a bölcsődei ellátás keretében végzik a családban nevelkedő, 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni nevelését és gondozását, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. A napközbeni ellátáshoz kapcsolódó időszakos gyermekfelügyeletet, valamint rugalmas, hosszított nyitva tartást biztosítanak.

Tagintézményeink és férőhelyszámaik:

- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga Utcai Tagintézménye	100
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Postakert Utcai Tagintézménye	44
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Ősz Utcai Tagintézménye	52
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézménye	76
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Karácsony György Utcai Tagintézménye	60
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Faraktár Utcai Tagintézménye	52
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Honvéd Utcai Tagintézménye	116
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézménye	70
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Áchim András Utcai Tagintézménye	76
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Görgey Utcai Tagintézménye	120
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Margit Téri Tagintézménye	156
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Angyalföld Téri Tagintézménye	156
Összesen:	1078

1.4.3 Központi élelmezés

Az intézmény élelmezési feladatait a központi élelmezés, és a tagintézményekben működő főzőkonyhák üzemeltetésével biztosítja. Helyben, 12 főzőkonyhán főznek, de központi étlap alapján. Az egyes élelmezési folyamatok megosztottan, a központi élelmezésen (árubeszerzési, előkészítési feladatok) és a főzőkonyhákban (ételkészítés, tálalás) történnek. A központi élelmezés dolgozóinak (raktárosok, élelmezési ügyintézők, gépjárművezetők) munkáját az élelmezésvezető irányítja. Az élelmezés egész folyamatát (üzemelési rend, feladat- és felelősségi körök, vonatkozó jogszabályok, ellenőrzési folyamatok) teljes részletességgel az Élelmezési Szabályzat tartalmazza.

2. ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS ELLÁTÁSI TERÜLET JELLEMZŐI

2.1 A napközbeni gyermekellátás helyzete hazánkban

Egy szolgáltatás működtetésénél alapvető kérdés, hogy mennyi embert ér el a szolgáltató az adott településen, mekkora a lakónépesség száma és a népsűrűsége. Biztosítani kell minden településen az alanyi jogot minden családnak, minden kisgyermeknek - akiknek erre valami okból szüksége van - hogy lakókörnyezetében, elérhető közelségben rendelkezésére álljon optimális feltételeket nyújtó napközbeni gyermekellátás.

A gyermeknépesség tekintetében Magyarország három igen fontos teendője a jövőre nézve: a több mint három évtizede tartó kedvezőtlen demográfiai trend elmozdításával a *gyermekszületés ösztönzése*, a *gyermekszegénység csökkentése*, és a *koragyermekkorai intervenció elősegítése*. A bölcsődék szerepe ezekben a folyamatokban kiemelkedő lehet. Az említett célok érdekében viszont szükség van a bölcsődei fejlesztésekre és a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérésének elősegítésére.

Ezek a célok az Európai Bizottság ország-specifikus ajánlásaival vannak összhangban, mely kimondja: növelni kell a napközbeni elhelyezést biztosító intézmények befogadóképességét és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét a nők munkaerő-piaci részvételének elősegítése érdekében. Európában bizonyítottan ott születik ugyanis több gyermek, ahol magas a foglalkoztatottság, valamint biztosított a munka és a családi élet összeegyeztethetősége. A bölcsődefejlesztési pályázati források eredményindikátorai szerint, a cél, hogy 25-40 éves női népességen belül a foglalkoztatásban lévő nők aránya növekedjen, megteremtve a napközbeni gyermekfelügyelet lehetőségét. A jelenlegi bölcsődefejlesztések a családtámogatási intézkedések kiemelt részét képezve egyszerre célozzák meg kapacitásemelését (2022-re 70 ezer bölcsődei férőhely) és a humán erőforrás fejlesztését.

2.2 Napközbeni gyermekellátás Debrecenben

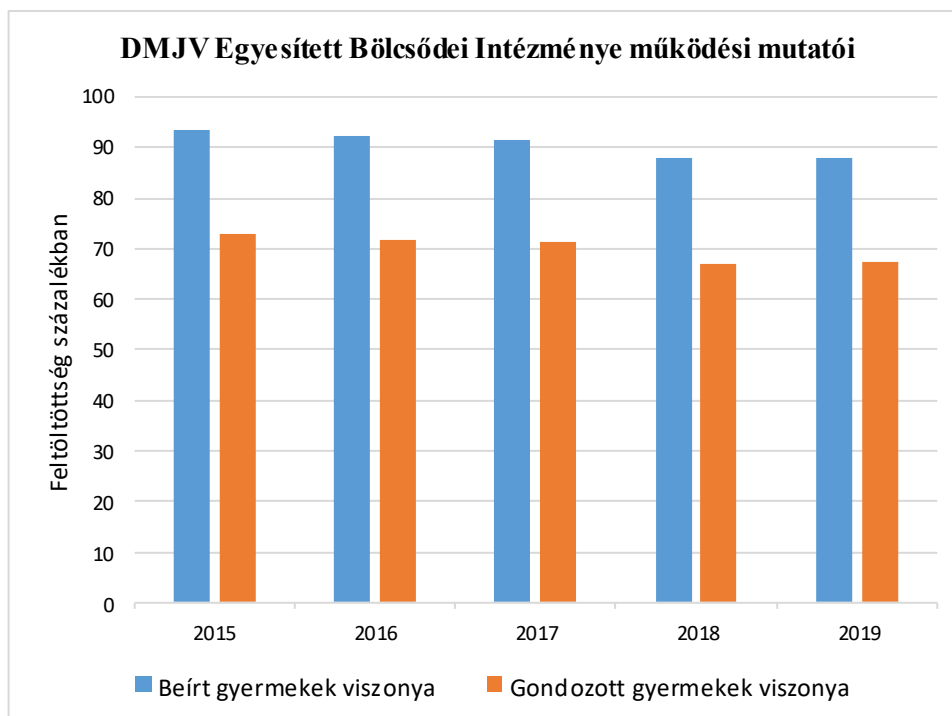
Hajdú-Bihar megye lakosságszáma 2021. január 1-én 539.771 fő volt, Debrecen lakónépessége pedig 202.192 fő volt, azaz a megye lakosságának megközelítően 40%-a városunkban él. Debrecen Magyarország második legnépesebb városa, ahol viszonylag sok gyermek születik. Hajdú-Bihar megyében 2020-ban összesen 5633 gyermek jött világra, akik jó része bölcsődei ellátásba kerül majd a szülők későbbi munkavégzése esetén. Debrecen város gazdaságfejlesztési és munkahelyteremtési törekvéseinek is elengedhetetlen feltétele a napközbeni gyermekellátás kapacitásbővítésének helyi szintű támogatása. Debrecen a Gondoskodó város program keretében nem csak a meglévő bölcsődéket tervezi felújítani, hanem újakat is létesíteni kíván, elsősorban azokban a városrészekben, ahol ipari övezetek vagy új lakóparkok hívják életre a szükségleteket.

2.2.1 Igények és kapacitások

Debrecen városában DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye 12 tagintézményének meghatározó szerepe van a napközbeni kisgyermekellátásban. A jelenlegi 1078 férőhelyszám a debreceni napközbeni ellátás döntő hányada. Klasszikus bölcsődei ellátás keretében a Debreceni Egyetem fenntartásában működő bölcsőde végzi még a bölcsődés korú gyermekek ellátását 52 férőhelyen. Bölcsődei szolgáltatás keretében közel 30 családi bölcsőde nyújt még bölcsődei szolgáltatást a városban.

Intézményünk elmúlt évekbeli feltöltöttségi mutatói jelzik a bölcsődék iránti folyamatos keresletet. (1.sz. ábra)

(1.sz. ábra)

A nevelési éveket megelőző felvételek esetében az utóbbi években mindig kimutatható, de eltérő volumenű túljelentkezéssel kellett számolni. Az évközi felvétel lehetőségének szükségességét az intézményi központi várólistás adatok is igazolták, melyek emelkedő tendenciát mutattak.

Erre reagálva tagintézményeinek többségének férőhelyszámai megváltoztak, a megnövekedett igényekhez és a Területi Operatív Program pályázatokhoz kapcsolódó bölcsődei felújításokhoz alkalmazkodva az elmúlt években.

A több lépcsős férőhelyemelés útja elsődlegesen a csoportlétszámok megemelése volt – csoportlétszámokra vonatkozó jogszabályi előírások és csoportszobák befogadóképességének figyelembevételével –, valamint a két játszócsoport átmeneti bezárása, és azoknak helyet adó gondozási egységek visszaadása az alapellátás számára. A jelenlegi 2021. évi átmeneti csökkenés oka a Károlyi Mihály utcai bölcsőde felújítás miatti ideiglenes átköltözése egy másik ingatlanba, mely tagintézményünk férőhelyszáma a korábbi 156-ról, átmenetileg 70-re módosult.

2.2.2 A bölcsődék elhelyezkedése, Debrecen város területi lefedettsége

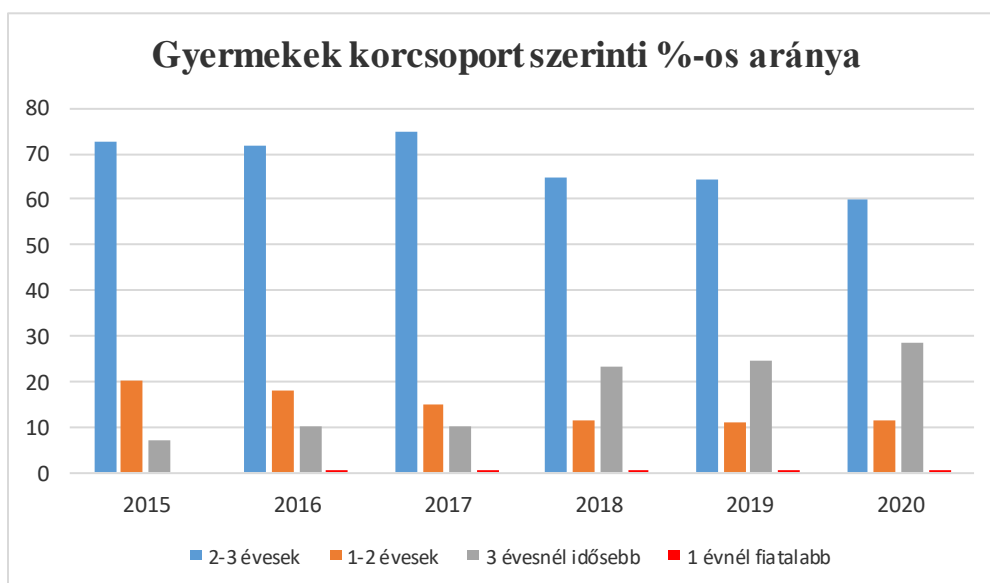
Intézményünk 12 bölcsődéje különböző városrészekben jelentkező igényeket tud kielégíteni. Vannak városrészek, melyek lefedettsége optimális, tekintve, hogy több nagy férőhelyszámú tagintézmény is található (pl. Tócsókert). Vannak azonban olyan területek is, ahol a kapacitáson túlmutató igényekkel kell számolni. Ilyen terület a belváros mely sűrű intézményhálózatával a munkahelyek közelsége miatt vonzerő, vagy az Újkerti lakótelep, ahol a 14 év alatti

gyermekpopuláció magasabb száma adja a folyamatos gyermekutánpótlást. A város belterületei közül a viszonylag nagy kiterjedésű Nagyerdő, Csapó u – Kassai u.- Hadházi u. melletti lakóövezet, az Egyetemváros, Júliatelep városrészek azok a belterületek, ahol nincs önkormányzati fenntartású bölcsőde. A város külsőbb gyűrűjében az új építési lakóparkok ipari parkok közelében, Debrecen-Józsa (közel 12 000 fős lakosságszámmal) városrészben a bölcsődei szolgáltatás valamely formája mindenképp indokolt a jövőben. Az elkövetkező években 5 új építésű bölcsőde (Postakert, Alsó-Józsa, Felső-Józsa, Tócsóvölgy, Déli városrész) javítaná a területek lefedettségét és növelné meg a férőhelyszámot több mint 400 fővel.

2.3 Az ellátandó célcsoport

A gyermekösszetétel tekintetében megfigyelhető, hogy a szülők többsége a gyermek két éves kora körül veszi igénybe a bölcsődei ellátást. (2.sz. ábra) Az elmúlt években az 1-2 évesek aránya magasabb lett a korábbiaknál és ismét megjelentek a csecsemőkorúak, bár létszámuk egy-egy évben még mindig 0,5% alatt van.

(2.sz. ábra)

A sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermekek száma éves szinten 30-45 fő körül mozog. Sajátos nevelési igény esetén a gyermek a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-éig szakértői javaslatra még bölcsődei ellátásban maradhat. Sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei ellátás keretében való nevelése, gondozása történhet a nem sajátos nevelési igényű gyermekekkel közös csoportban, vagy speciális bölcsődei csoportban a Honvéd utcai tagintézményünkben. A speciális csoport gyermekei helyben kapnak fejlesztést a Hajdú- Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusa által. A napirendbe építve egyéni, vagy csoportos foglalkozás keretében biztosítja a szakértői véleményben javasolt fejlesztéseket. Annak a bölcsődének, amely sajátos nevelési igényű gyermekeket integrált formában lát el, szintén feladata együttműködni a pedagógiai szakszolgálat korai fejlesztést és gondozást végző szakembereivel. Integrált csoportjaink esetében a kihelyezett órarendi keretben zajló fejlesztő tevékenység jelenleg csak egy tagintézményünk - a Görgey utcai bölcsőde - vonatkozásában működik teljes rendszereséggel.

Debrecen Megyei Jogú Város Közgyűlése 2017-től a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye új szolgáltatásaként létrehozta a napközbeni gyermekfelügyelet lehetőségét, melynek keretében segítséget nyújtunk a családok otthonában, a többes ikrek vagy az egyik szülő halála esetén árván maradt családok gyermekeinek neveléséhez-gondozásához.

A napközbeni gyermekfelügyelet célcsoportja elsősorban a speciális gondozást igénylő gyermekek és családtagjaik köre. A többes ikrek születése tipikusan olyan élethelyzet, amikor a szülők segítséget igényelnek gyermekeik ellátásában. A debreceni klinikán gyakori a hármasiker születés, de 2019-ben négyes ikrek is születtek városunkban. Intézményünk több hármas ikres

családnál látott már el napközbeni gyermekfelügyeletet, illetve a négyes ikres családnál is. Jelenleg egy a Covid 19 járvány következtében félárván maradt kisgyermek otthoni ellátásában segédkezik egy kisgyermeknevelőnk.

2.3.1 Szociokulturális háttér

A felvételek statisztikai alapján megállapítható, hogy intézményünk családszerkezetére döntő többségében a nukleáris családtípus jellemző. A családok jelentős körében a szülő egyedülállóként neveli gyermekét. A válások és új házasságkötések miatt a különböző családrészek „összeolvadásából” létrejövő mozaik családok is egyre nagyobb számban fordulnak elő. Kimutathatóan nő a többgyermekes családok száma is, amely örvendetes jelenség. Egyre jellemzőbb, hogy több esetben került felvételre idegen anyanyelvű, más kultúrából, más nemzetiségből érkező kisgyermek is, akiknek szülei városukban tanulnak vagy dolgoznak.

A gyermekek többsége rendezett anyagi körülmények között élő családi háttérből érkezik intézményeinkbe. Az intézményi gyermeklétszám minimális százalékát teszik ki a jövedelmi szegénységben élő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos gyermekek száma. Az elmúlt három évben a benyújtott igazolások alapján, éves szinten is 10 fő alatt volt a számuk. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben ennél kicsivel többen részesülnek, az év végi statisztikai adatok szerint, 40-60 között mozgott az elmúlt években a számuk. Elsődlegesen ez a két mérhető adat, melyből megítélhető a hátrányos jövedelmi helyzet. Az elmúlt időszakban szintén éves szinten kb. 10-15 gyermek esetében került sor családgondozói javaslat alapján gyermekfelvételre, akiknek többsége önkéntes gyermekjóléti alapellátás keretében gondozott, és 2-3 fő pedig a védelembe vett. Amennyiben van férőhely, esetükben kiemelten, azonnal igyekszünk segítséget és elhelyezést nyújtani, de sok esetben év közben nagyon nehéz a teljes feltöltöttség miatti elhelyezés.

3. SZAKMAI FELADATELLÁTÁS

3.1 Szabályozók

A professzionális intézményes nevelési formákat Magyarországon kötelező érvényű keretprogramok szabályozzák, melyek alapelveket, általános érvényű feladatokat, szervezési feltételeket, elvárt kapcsolattartási és együttműködési formákat rögzítenek.

A szakmai programunk célja a Bölcsődei Nevelés–gondozás Országos Alapprogramjában megfogalmazott általános alapelvek helyi, Debrecen város szükségleteire és intézményünk múltjára és értékeire épülő helyi adaptációja. Egyaránt tartalmaz stratégiai (jövőkép, minőségcél, intézményi alapelvek,) és operatív célokat (feladat és eszközrendszer).

3.1.1 Az intézmény működését és szakmai programját meghatározó jogszabályok, irányelvek

- ✓ a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- ✓ a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.)
- ✓ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.)
- ✓ a munka Törvénykönyvéről szóló 2012 évi I. törvény
- ✓ Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011 évi CLXXXIX. törvény
- ✓ az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- ✓ az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

- ✓ a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kjt vhr.)
- ✓ a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet
- ✓ a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet
- ✓ a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet
- ✓ a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet
- ✓ a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet
- ✓ a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet)
- ✓ a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet
- ✓ a gyermekjátékok biztonságáról szóló 38/2011. (X.5.) NGM rendelet
- ✓ a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998.(VI.3.) NM rendelet
- ✓ a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet
- ✓ a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet
- ✓ a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet
- ✓ a játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet
- ✓ a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2013. (III. 28.) önkormányzati rendelet

3.1.2 Az intézmény egyéb stratégiai és operatív dokumentumai

Intézményünk szakmai programja és a tagintézmények szakmai sajátosságai a közösen megfogalmazott értékek mentén, koherens egységben állnak egymással. A szakmai program képezi az alapját az éves munkaterveknek, melyek az összekötő kapocs szerepét töltik be a nevelési programok tartalma és a nevelőmunka gyakorlata között. A rövid távú célkitűzéseket a nevelési évekre leképezett munkatervekben igyekszünk megvalósítani. Az intézmény szervezeti és működési struktúráját az SZMSZ szabályozza, a törvényes működést pedig egyéb szabályzataink, és azok betartása garantálja.

3.2 Alapellátás

3.2.1 Bölcsődei ellátás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény 43. §-a értelmében (a továbbiakban: Gyvt.)

„A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.”

A fentiek értelmében a bölcsőde alapfeladata:

A családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú egészséges, és a sajátos nevelési igényű kisgyermek (legfeljebb 6 éves korig) nevelése-gondozása, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Az óvodai nevelésre nem érett gyermek tovább gondozható a bölcsődében negyedik életévének betöltését követő év augusztus 31-ig.

3.2.2 Napközbeni gyermekfelügyelet

A Gyvt. hatályos rendelkezései szerint a szülő, törvényes képviselő otthonában napközbeni gyermekfelügyelet akkor biztosítható, ha a gyermek állandó, vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható és a szülő, törvényes képviselő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani. Ilyen ok lehet egyebek mellett, ha többes ikrek születnek, és az ikergyermek gondozásában nevelésében a szülő segítségre szorul, vagy ha az egyik szülő megbetegszik vagy meghal. Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást és felügyeletet kell biztosítani.

3.3 Alapellátáson túli, családi nevelést támogató szolgáltatások

3.3.1 Időszakos gyermekfelügyelet

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményeiben, az alapellátás prioritása mellett, családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtunk a gyed-en, gyes-en lévő szülők gyermekei részére, akiknek esetleg csak alkalmoszerű elfoglaltságaik vannak. Nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együttjátszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett. Természetesen a gyermekfelügyelet szolgáltatás során is figyelembe vesszük a kisgyermeknevelés és gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát. A szülők számára a gyermekfelügyelet igénybevételének feltételeit, a „Gyermekfelügyelet rendje” tartalmazza.

Az Időszakos gyermekfelügyelet rendje:

- 1.) Időszaka: a bölcsőde nyitva tartási idején belül naponta.
- 2.) A szülő a szolgáltatás igénybevételét egy munkanappal előre jelezze személyesen, vagy telefonon a bölcsőde vezetőjének. A szolgáltatás díját igénybevétel után a bölcsődevezetőnél, ill. az általa megbízott személynél kell számla ellenében megfizetni.
- 3.) A szülőnek a bejelentkezés alkalmával nyilatkoznia kell arról, hogy gyermeke egészséges, és a családban senki nem szenved fertőző megbetegedésben.
- 4.) A szolgáltatás lemondása az igénybevétel napját megelőző munkanapon reggel 9 óráig lehetséges, de a napi megrendelt étkezés díját be kell fizetni.

A gyermekfelügyelet a bölcsőde kihasználtságának és a csoportlétszámok függvénye, így a bölcsődevezető kompetenciája eldönteni a szolgáltatás biztosításának lehetőségét. Tagintézményeink telítettsége, és a magas 14 fős csoportlétszámok miatt, a gyermekfelügyeletre kevesebb lehetőség mutatkozott az elmúlt években.

3.3.2 Játzócsoportok

Az intézményben két játzócsoport működött, ahol a gyermekek a szüleikkel és hozzátartozóikkal játszhattak együtt, valamint ismerkedhettek a bölcsődére jellemző szocializációs közeggel. Meghívott szakemberek és a csoportok háziasszonyainak vezetésével, a közös játék lehetőségén túl

mód nyílt a szülők számára szervezett programokon és előadásokon való részételre is. Az Áchim András Utcai és a Margit Téri bölcsődékben működő játszócsoportok igen kedveltek voltak a debreceni családok körében.

A játszócsoportok sikeressége miatt, nehéz döntés volt a fenntartó és az intézményünk vezetői számára egyaránt - hogy javasolnunk kellett az Önkormányzat Közgyűlése számára - a játszócsoportok ideiglenes bezárását, és a gondozási egységként történő megnyitását az alapellátás számára. Közgyűlési döntés értelmében 2016. év végétől a két játszócsoport működése átmenetileg szünetel a TOP 6.2.1-15 pályázatokat kísérő bölcsődefelújítási időszakra. A játszócsoport szolgáltatás, mint intézményünk fontos és sikeres szolgáltatása reményeink szerint a felújításokat követően újjáéled a közeljövőben.

3.3.3 Rugalmas, hosszított nyitva tartás

Intézményünkben rugalmas/hosszított nyitva tartásra van lehetőség 4 tagintézmény vonatkozásában. A szolgáltatást 18-19 óra között külön szolgáltatási díj megfizetése mellett vehetik igénybe azok a szülők, akiknek gyermeke a bölcsődébe jár, de munkavégzése vagy egyéb ok miatt a bölcsőde rendes nyitva tartása után tudja csak gyermekét hazavinni.

3.4 Sajátos nevelési igényű gyerekek ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása hosszú múltra tekint vissza intézményünk életében. Múltja egyidős a bölcsődei korai fejlesztés történetével. A Honvéd utcai bölcsőde speciális csoportja több mint 30 éves működése alatt több száz gyermek fejlesztésében, gondozásában-nevelésében vállalt szerepet. A Honvéd Utcai Tagintézmény speciális csoportjában középsúlyos, illetve halmozottan sérült gyermekek ellátása (Down-szindrómás, Angelman-szindrómás, Rhettszindrómás, Williams-szindrómás, autista, vak és gyengén látó, mozgássérült, hallási fogyatékos gyermekek) zajlik.

A HEFOP 4.2.1 pályázat eredményeként 2007-től lehetőség nyílt két tagintézményünkben az integrált nevelés tárgyi feltételeinek a kialakítására (eszközbeszerzés, fejlesztőszobák kialakítása, akadálymentesítés). A Gáborjáni Szabó Kálmán utcai bölcsődében és a Görgey utcai bölcsődében ekkor összesen 7 csoportban valósult meg a csoportonként 2-2 eltérő fejlődésű gyermek fogadásának személyi és tárgyi feltétele. Az ekkor beiskolázott gyógypedagógiai asszisztens végzettséget szerző kisgyermeknevelők több éves integrált nevelési tapasztalatai, és az ép gyermekekkel való interakciók fejlesztő hatása biztosítja azóta is folyamatosan az SNI gyermekek fejlődését.

A korai fejlesztést a sokéves tapasztalattal rendelkező gyógypedagógusaink végezték egészen 2013-ig, amikor a bölcsődék feladatellátásából átkerült a pedagógiai szakszolgálatok tevékenységi körébe. Az átalakulás során, helyi szinten nagy segítséget jelentett, hogy a korábban intézményünk alkalmazásában álló gyógypedagógus kollégák végezhetik továbbra is a fejlesztéseket, még hozzá a bölcsődei környezetben, a szakvéleményekben megjelölt heti óraszámban. Természetesen megmaradt a kisgyermeknevelők és gyógypedagógusok folyamatos konzultációs lehetősége is.

Intézményi szinten kiemelten kezeljük az SNI gyermekekkel kapcsolatos szakmai feladataink között: a kisgyermeknevelők szakmai kompetenciáinak a fejlesztését, a normál és eltérő fejlődési ütem korai felismerésének segítését, az érintett családokkal és szülőkkel való még szenzitívebb kapcsolattartást, valamint a gondozásukhoz, nevelésükhöz kapcsolódó egyéb specifikumokat. A gyógypedagógusok és pszichológusunk évről évre esetmegbeszélő csoportokkal, egy-egy fejlődési zavarhoz kapcsoló előadássorozattal segítik, a folyamatos és a legújabb ismeretek átadását. AZ EFOP-1.9.5-VEKOP-16-2016-00001 „A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése” kiemelt projekt európai uniós forrásból valósul meg 2017. február 1. és 2021. január 31. között, melynek keretében szakdolgozóink képzése folyamatos.

A képzések a korai intervenció ellátórendszerének működéséről és az egységes gyermekútról való tudásbővítést, valamint a kora gyermekkori intervencióban részt vevő szakemberek egységes szemléletének kialakítását célozza meg. A sajátos nevelési igényű gyermekeket fogadó bölcsődék szakmai programjai részletesen tartalmazzák a helyi kiemelt szintű együttműködéseket és speciális programokat: állatasszisztált terápiás foglalkozások, zeneterápia.

3.5 Az ellátások igénybevételének módja

A bölcsődei ellátás igénybevételének lehetősége - a bölcsődei felvétel - egész évben folyamatos. Az ellátásba való bekerülés lehetőségeit jogszabályok határozzák meg.

A bölcsődei ellátást a Gyvt. értelmében azon családok gyermekei vehetik igénybe, ahol a szülők dolgoznak, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben vesznek részt, betegségük vagy egyéb ok miatt gyermekük napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Az intézmény Felvételi Szabályzata teljes összhangban van a Gyvt. és az NM. rendelet előírásaival a felvétel rendjével kapcsolatban, és tartalmazza a teljes felvételi eljárásrendszer protokollját is. Meghatározza a jogszabályok alapján bölcsődei ellátásra jogosultak körét, a bölcsődei felvétel általános feltételeit, a szülő/törvényes képviselő kérelmére történő felvétel eseteit, és a hivatalos szerv által kezdeményezett felvétel lehetőségeit. Kitér minden ellátás/szolgáltatás típus esetében, a felvételre jelentkezés helyi módjára, a felvételhez szükséges dokumentumokra, az elbírálás rendjére, a beiratkozás folyamatára, az esetleges elutasítás miatti jogorvoslati lehetőségre és a várólista működésére. A szabályzat mellékleteiben fellelhetők az egységesen használt nyomtatványok a felvételhez, a bölcsődei ellátás megszűnéséhez és a továbbmaradás kérelméhez kapcsolódóan.

3.6 A szolgáltatásokról szóló tájékoztatás módja

A bölcsődék működéséről, a nyújtott szolgáltatásokról és azok igénybevételi lehetőségeiről több formában tájékozódhatnak az érdeklődők. Elsődlegesen intézményünk honlapján (www.debrecebibolcsik.hu), ahol teljes terjedelemben olvashatók alapidokumentumaink, illetve városunk honlapján (www.debrece.hu), az intézményt bemutató oldalon. A magyar bölcsődék országos szakmai helyzetéről, a módszertani feladatellátásról, legsokoldalúbban a Magyar Bölcsődék Egyesületének honlapjáról tájékozódhat az érdeklődő (www.magyarbolcsodek.hu).

Minden érintett személyesen és telefonon is érdeklődhet a szolgáltatás bármely elemével kapcsolatban. Az intézményvezető és a bölcsőde vezetői egyaránt rendelkezésre állnak az előre egyeztetett időpontokban a tájékoztatást kérők számára. Kiemelt időszak a tájékoztatásban a felvételeket megelőző nyílt napok időszaka és az ellátásba kerülést követő időszak, vagyis a beiratkozás, amikor a szülő általános tájékoztatást kap:

- az ellátás tartamáról, feltételeiről, szolgáltatásokról,
- az intézmény által vezetett, a gyermekére vonatkozó nyilvántartásokról,
- a személyes adatok védelméről és a bölcsődében készíthető fényképekről, felvételekről,
- a panaszjoga gyakorlásának módjáról,
- az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,
- a házirendről.

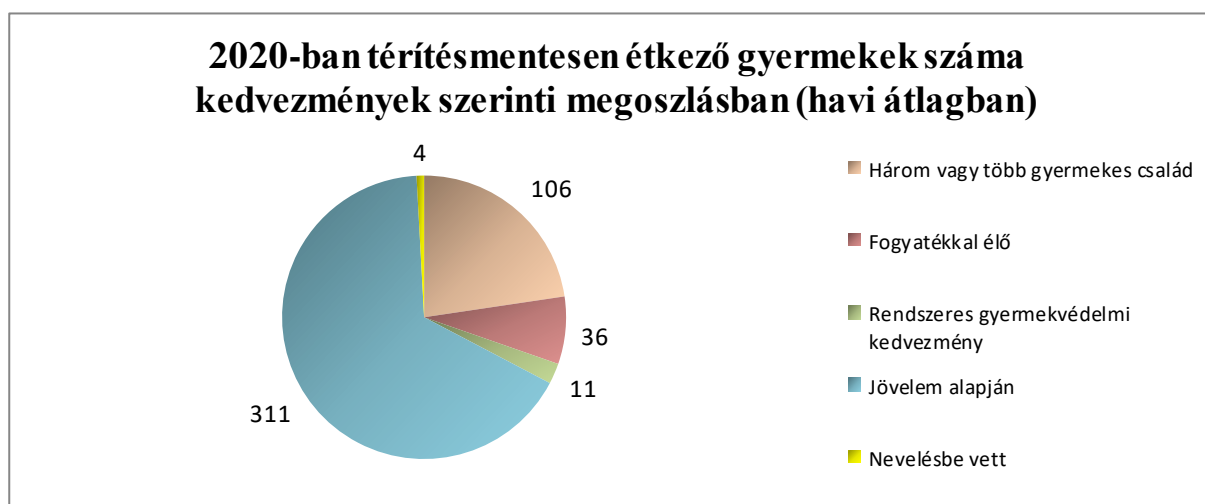
Az intézményi és tagintézményi szakmai programok minden bölcsődében elérhetők a szülők számára. Ezek a dokumentumok akkor töltik be a nyilvánosság biztosításával funkciójukat, ha segítik a szülők intézményválasztását, és az intézményi nevelőmunka szervezeti és tartalmi területei átláthatók. Épp ezért szóbeli tájékoztatással segítjük nyílt napokon, szülői értekezleten a szakmai programok minél szélesebb körű bemutatását.

3.7 Személyi térítési díjak

A bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésért és külön a gondozásért, a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek, vagy más törvényes képviselőnek személyi térítési díjat kell fizetnie. A személyi térítési díjat az intézmény vezetője állapítja meg a vonatkozó jogszabályoknak, és DMJV Önkormányzata hatályos közgyűlési rendeletének a figyelembevételével. A személyi térítési díj összegét a szülővel kötött megállapodás is tartalmazza. A gyermekétkeztetési kedvezmények igénybevételi köréről, a gondozási díj fizetése alóli mentesség lehetőségeiről, a tagintézményvezetők adnak a szülők számára tájékoztatást, az ellátás megkezdése előtt.

A Gyvt.-nek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosítása jelentős mértékben megnövelte az ingyenesen étkező gyermekek létszámát. Az alábbi kördiagram azt mutatja, hogy az étkezési díj fizetésénél milyen megosztásban alakultak a kedvezményre jogosító indokok. (3.sz. ábra)

(3.sz. ábra)

Az étkezési térítési díjat egy havi időtartamra, előre kell megfizetni az igénybevevőnek (dolgozók, vendégétkezők), vagy a gyermekek esetében a törvényes képviselőnek. Ha az étkezést betegség vagy más ok miatt a jogosult nem kívánja igénybe venni, a távolmaradást minden esetben be kell jelenteni személyesen vagy telefonon. Az étkezések megrendelése és lemondása, a térítési díjak számlázása közétkeztetési szoftver használatával történik. A szülőknek lehetősége van a csoportos beszédési megbízással történő fizetésre, és a munkahelyi cafeteria támogatások bölcsődei szolgáltatásra történő igénybevételére is.

4. HUMÁNERŐFORRÁS

4.1 Személyi feltételrendszer

A bölcsődei nevelés-gondozás sikere, eredményessége elsősorban azon múlik, hogy milyen képzettségű szakemberek foglalkoznak a gyerekekkel. Az, hogy a kisgyermek hogyan érzi magát, elsősorban attól függ, hogy a felnőtt, akire rá van bízva, hogyan bánik vele, milyen mértékben nyújt neki támaszt, biztonságot. A kisgyermeknevelő táplálja, alakítja, szabályozza a csoport légkörét. A gyermekközösség visszatükrözi azt a gondoskodást, azt az érzelmi közeget, amit az ott dolgozó felnőtt biztosít, s ebben a folyamatban a kisgyermeknevelő személyisége és nevelési módszerei meghatározóak. Minőségi ellátást csak magasan képzett, elhivatott szakemberek, és az őket segítő lelkiismeretes segítő személyzet képes együttesen biztosítani.

4.1.1 A szakdolgozók aktuális képzettsége

Tagintézményeinkben a gyermekek gondozását-nevelését szakképzett kisgyermeknevelők végzik, akik az NM rendeletben meghatározott képesítések valamelyikével rendelkeznek. Munkájukat hivatásnak tekintik. A legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, ezáltal fejlesztik a gyermekek kreativitását, alkotó készségét, személyiségét, kompetenciáit.

Szakdolgozóink aktuális képzettsége:

Igazgatóság és 12 tagintézmény:	214 kisgyermeknevelő
Jelenleg továbbtanul felsőoktatásban:	21 fő
Diplomával rendelkezik:	126 fő
Szakvizsgával rendelkezik:	6 fő
Kjt. szerinti gyakornok:	9 fő
Pedagógus gyakornok:	16 fő

A kisgyermeknevelők életkori megoszlását tekintve korántsem homogén. Sokan élnek a 40 éves munkaviszony adta nyugdíjba vonulás lehetőségével, így helyükre egyre több diplomás végzettséggel rendelkező új szakember lép be, így elengedhetetlen a különböző képzésekből jövő szakemberek közötti harmonizálás. Törekedni kell minden generáció esetében a megszerzett ismeretek folyamatos megújítására, frissítésére és gyarapítására.

4.1.2 Technikai munkakörök

A kisgyermeknevelők munkáját gondozási egységenként, a jogszabályban előírt 1 fő bölcsődei dajka segíti, így intézményünkben 46 fő bölcsődei dajka dolgozik. Fő törekvésünk, hogy kompetencia határait ismerve segítsék a kisgyermeknevelők munkáját. Bölcsődei dajka munkakörben csak az alkalmazható, aki eredményesen elvégezte a bölcsődei dajka képesítési előírásait meghatározó, miniszteri rendeletben előírt tanfolyamot. 2019-ben minden bölcsődei dajkánk elvégezte ezt a képzést, és megszerzett ismereteiket hatékonyan tudják alkalmazni a csoportokban.

Szakmai feladatellátás segítségével az egyéb technikai dolgozók (konyhai és mosodai alkalmazottak, varrónők) közreműködése pótolhatatlan. A főzés folyamatainak szakszerűségében, a textíliák igényes kezelésében és a csoportszobák esztétikájában munkájuknak kiemelkedő szerepe van. Az ételmezés dolgozóinak feladata sokrétű: a közbeszerzés lebonyolításában, az étlaptervezésben, az alapanyagbeszerzésben és raktározásban, az ételmezési folyamatok előkészítésében, valamint a bizonylatolásban egyaránt közreműködnek.

4.2 Szakemberkép

Bölcsődéinkben a nevelés kulcsszereplője az olyan kisgyermeknevelő, akit a gyermekszeretet, a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértés, és a segítőkészség jellemez. Úgy közelít a gyermek felé, ahogyan azt gyermek-, család-, és bölcsődeképünk megkívánja.

- Nyitott és pozitív szemléletű ember, aki tudja, hogy saját sikere, öröme, megelégedettsége és optimizmusa a rábízott gyermek érzelmi stabilitásának is a legfőbb táplálója.
- Nyitott az elfogadásra, mert tudja, hogy hivatása a másokon való segítség, a másokkal való együttműködés.
- Nyitott a gyermeki világra, mert tudja, hogy a gyermek megismerése, megértése, formálása azzal kezdődik, ha ismeri fejlődésüket és szereti világukat.
- Nyitott a tanulásra, mert tudja, hogy szakmai fejlődésének, a megújulásnak a záloga elsődlegesen saját kezében van.
- Nyitott az alkotó, kreatív gondolkodásra, mert tudja, hogy a gyermeknevelés optimális feltételeinek kialakításához ingergazdag környezetre, módszertani sokoldalúságra és szabadságra van szükség.
- Nyitott az önmegvalósításra, mert tudja, hogy a szakemberek kompetenciája és elkötelezettsége a kisgyermekkori nevelés minőségének egyik legfontosabb meghatározója.

4.3 A szakember intézményi szocializációja

Leendő szakembereink kiválasztása szakemberképünk figyelembevételével történik. Kiválasztásuk alkalmával szakmai stáb hallgatja meg a jelentkezőket. A felvételi interjú során több területre (személyiségjegyek, kisugárzás, ambíció, szakmai ismeretek) fókuszálva történik a meghallgatás, kiválasztás. Fontos etikai elv a folyamatban, hogy a leendő kisgyermeknevelők elkötelezettnek és tisztességben élőknek mutakozzanak.

A képzettségi feltételek magasabb követelményei és lehetőségei (kisgyermeknevelő BA képzés, pedagógus életpálya modell kiterjesztése), egyre több fiatal, és immár diplomás pályakezdőt vonz be területünkre, a nyugdíjba vonuló kolléganők helyére. A gyakornoki idő nagyszerű lehetőség, a friss szakemberek megfelelő felkészítésére, ugyanakkor valós pályaalakulási lehetőségük megítélésére is. Ez a tapasztalt kisgyermeknevelőket, bölcsődevezetőket is új kihívás elé állította, állítja. Ki kell választani a megfelelő mentor kisgyermeknevelőt, aki rendelkezik olyan biztos szakmai ismerettel, mentori képességekkel, elfogadó személyiségjegyekkel; aki képes felkészíteni a gyakornokot a gyakorlati tapasztalatok minél szélesebb körű elsajátítására. A mentor folyamatos segítséget nyújt a már meglévő elméleti ismeretek gyakorlatban történő integrálására.

A munkáltató a jogviszony létesítésekor, a kinevezési okmányban írja elő a gyakornoki idő pontos kezdetét, tartamát és végét. A gyakornoki szabályzatában állapítja meg a gyakornoki idővel kapcsolatos kötelezettségeket, különösen:

- a szakmai követelmények részletes tartalmát,
- a gyakornokok és a szakmai segítők, mentorok egyes kötelezettségeit,
- a gyakornoki idő alatti számonkérés feltételeit,
- az értékelés és minősítés részletes szabályait.

A gyakornokok előmenetele, vizsgarendje, minősítése jelenleg kettős rendszerben történik, a Kjt. szerinti és a pedagógus gyakornokokra vonatkozó jogszabályok figyelembevételével. Minden gyakornok fejlődésében a fokozatosságot tiszteletben tartjuk. Biztosítjuk, hogy kezdetben a megfigyelésre helyezhessen hangsúlyt, és a mentorkisgyermeknevelő folyamatos iránymutatása mellett ismerkedhessen feladataival. A későbbiekben a tapasztalatok bővülésével, az ismeretek mélyülésével várható el csak az önálló munkavégzés. A munkafolyamatok teljes körű elsajátítása, az összefüggések felismerése egy újabb szint a szakmai fejlődés útján. A gyakornoki időszak végén már megalapozott, tudatos, tervszerűen végzett gyakorlati tudásra kell szert tennie. A gyakornok munkanaplót vezet, amely tartalmazza az elvégzett feladatait, tapasztalatait, önreflexióit.

A vizsgák alkalmával a mentorok, szakmai segítők konstruktív véleménnyel, és a pozitívumokra támaszkodás elvével törekednek visszajelzést adni. A gyakornoknak lehetősége van reflektálni, visszajelezni, hogy ő hogyan értékeli előrehaladását, erősségeit, gyengeségeit.

4.4 Képzés, továbbképzés

Az uniós elvárásokkal összhangban a szakemberképzés tekintetében mindinkább szemléletváltás történik, melynek értelmében nagy hangsúlyt kap az életen át tartó tanulás. A továbbtanulás iránti igény az elmúlt években intézményünkben is felerősödött. A megszerzett szakirányú OKJ szakképesítés vagy a felsőoktatási szakképzésben szerzett szakképesítés mellett, egyre több szakdolgozó szeretne főiskolai képzésben részt venni csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzés keretében. Kulcsfontosságú volt ebben a folyamatban, hogy a bölcsődei ágazatban is elismerték, hogy a kisgyermekkorú nevelésben dolgozók is pedagógus szakemberek; akik esetében a felsőfokú tanulmányok folytatása is támogatandó és elvárható. Az intézmény minden eszközzel támogatja a kisgyermeknevelők továbbtanulási szándékait (szakmai tájékoztatók szervezése, pályázati lehetőségek, rugalmas munkaszervezés). Jelenleg 21 fő folytat főiskolai tanulmányokat, illetve mesterképzésre vagy szakirányú továbbképzésre jár. Az intézmény szakdolgozóinak jelenlegi képzettségi összetétele: a diplomások országos átlaghoz képesti magasabb aránya, a nyelvi képzések sikeressége, mind mutatja a szakdolgozók motiváltságát is a továbbtanulás terén.

Szükségét éreztük, hogy megtámogassuk a diplomaszerezés esélyeit és az új főiskolai képzések esetleges módszertani hiányosságait. Olyan kompetenciafejlesztő zenei és idegennyelvi

képzésre épülő (EFOP-1.9.9-17-2017-00009 azonosító számú „Még jobb kezekben – bölcsődei szakemberek szakmai fejlesztése Debrecenben) pályázat futott a közelmúltban az önkormányzat jóvoltából intézményünkben, melynek keretében 120 kisgyermeknevelő részesült akkreditált zenei továbbképzésben, és 54 fő pedig intenzív nyelvi képzésben. A projekt a Széchenyi 2020 program keretében európai uniós támogatásból valósult meg. A megítélt támogatás összege: 33.197.057 Ft. A projekt megvalósításának időszakában és azon túl mutatóan is (2018. március 1. – 2020. február 28.) a továbbtanulás iránti lehetőség, és a diplomák átvételének esélyei egyértelműen javulnak.

A szociális, illetőleg a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek szakmai továbbképzésben kötelesek részt venni *a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet* előírásai szerint. A középfokú végzettséggel rendelkezők esetében 60 kreditpont, a diplomás végzettségűek esetében pedig 80 pont megszerzése szükséges a továbbképzési időszak során. Az intézmény továbbképzési tervezete részletesen tartalmazza, kinek milyen jellegű képzésre, illetve hány pont megszerzésére van aktuálisan szüksége. A továbbképzések szervezésében, lebonyolításában intézményünkben sok éves módszertani tapasztalat húzódik (regionális képzések szervezése, tanfolyamok, műhelymunkák akkreditációja, szakmai napok szervezése). A szakmai továbbképzés, amennyiben megfelelő időtartamú és intenzitású, éppen olyan fontos lehet, mint a szakképzettség megszerzésére irányuló képzés. Fontos, hogy ezeken a képzéseken az alkalmazottak ösztönzést kapjanak a kompetenciafejlődésre, a különböző készségek kiművelésére, új gyakorlati módszerek megismerésére.

Az új ismeretek elsajátítása során – akár továbbtanulásról, akár továbbképzésről van szó – mindig számolni kell azzal a pozitív hozadékkal, mely a szakemberek mentális segítése, a „kiegész” megelőzése, a feltöltődés, és a munkahelyi légkörök kedvező alakulása kapcsán tapasztalható. A résztvevők napi munkájukhoz nem csak szakmai megújulást, de egyben lelki feltöltődést is kapnak a közös élmények, a közös tanulás, az új kapcsolatok révén.

A kisgyermeknevelők mellett a 2019-es évben a vezetők szociális vezetőképzése és a képzése is megkezdődött. A vezetőképzésre kötelezett tagintézményvezetőink közül mindenki teljesítette a képzési kötelezettségét, mely új típusú tudást, speciális vezetői ismereteket adott olyan témakörökben, mint a menedzsment, munkahelyi motiváció, szervezeti kultúra, rendszerszemlélet, pénzügyi hatékonyság, szupervízió.

Az EFOP 1.2.6.- VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú bölcsődei dajkaképzések 100 órás intenzív (kéthetes ciklusú) oktatások keretében zajlottak regionális szinten intézményünkben. Dajkáink az itt megszerzett ismereteket hatékonyan tudják alkalmazni a csoportokban. A képzés több célt szolgált: segítette kompetenciahatáraik helyes értelmezését, elméleti ismereteket sajátítottak el a gyermekfejlődésről, családpedagógiáról, amely hozzásegítette őket egy tudatosabb feladatellátáshoz; illetve képzésük kiegészült egy higiénés, balesetvédelmi, elsősegélynyújtási gyakorlatorientált ismeretanyaggal is.

4.5 Terepintézményi feladatok

A Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kara évről évre újra bölcsődeinket választja gyakorlati terephelyként, mert a kisgyermeknevelők megbízható szakmai tudást képesek átadni. A főiskolai képzések (felsőfokú szakképzés, BA képzés) beindulásától kezdődően intézményünk legnagyobb terepintézménye az egyetemnek. Több tényező motiválta a hatékony együttműködést: a pedagógus életpálya bevezetésével ugrásszerűen megnövekedett hallgatói létszám, közös pályázati lehetőségek, a szakmai együtt gondolkodás szükségessége. Jelenleg 5 tagintézményünk működik terepintézményként, három a főiskoláról fogad hallgatókat kifejezetten a csecsemő- és kisgyermekgondozó BA képzések résztvevőit, de nyári gyakorlat keretében a társszakmák bölcsődei gyakorlatának letöltésére is teret engedünk, így a gyógypedagógiai, védőnői képzések tanulóit is fogadjuk.

Két tagintézményünk a csecsemő- és kisgyermekgondozó OKJ képzések, illetve szakközépiskolai képzések terepintézményeiként működnek, így részt vállalnak a felnőttképzésben és az iskolarendszerű középfokú szakképzésben is. A tereptanárok munkájában ezen képzésekben

esetében egyéb készségekre is szükség van, hisz a pályaorientáció tekintetében különböző motiváltsággal érkeznek a hallgatók és a képességek tekintetében is vannak egyéni különbségek. Intézményünk a gyakorlati képzések során, mindig is törekedett megőrizni szakmai identitását, a képzést segítő protokollját és ragaszkodott hivatásunk meghatározó szakmai elveihez. Mindig szükségesnek véli koordinálni, hogy mekkora az a hallgatói létszám, amely semmiképpen sem megy a kisgyermekek ellátásának a rovására. A gyakorlat szervezése esetén is elsődleges szempont, a kisgyermek biztonság-, és stabilitásérzésének megteremtése, megőrzése; és a hallgatók szakmai és mentális segítése együttesen.

Ennek főbb szempontjai és lépései a következők:

- A gyermekeket minden esetben felkészítjük a hallgatók fogadására, illetve a szülőket is tájékoztatjuk (ez már a nyitó szülőértekezleteken is megtörténik). A tájékoztatás során kérjük a szülők együttműködő támogatását a szakemberképzés terén is. Megragadjuk az alkalmat annak hangsúlyozására, hogy a hallgatók jelenléte egyúttal mutatja, hogy bölcsődéinkben megbízható, jó szakmai munka folyik, melyet a képző helyek is alapul vesznek.
- A hallgatók fogadására átgondolt ütemtervet készít az Egyesített Bölcsődei Intézmény intézményvezető helyettese a tagintézmény vezetőikkel közösen, melyet a főiskolával, illetve más a képző szervvel egyeztet.
- A hallgatók csoportokba történő elosztásánál figyelembe vesszük az érintett gyermekcsoport életkori sajátosságait, összetételét, stabilitását és terhelhetőségét.
- Lépésről, lépésre elkészített terv alapján vonjuk be a hallgatókat a szakmai feladatokba, melynek mentén elsajátítják a folyamatok tervezésének, szükség esetén újragondolásának lépéseit.
- A családokkal való kapcsolattartásba is betekintést nyernek a hallgatók. Ötleteikkel színesítik a családi napok programját.
- Fontos, hogy a szakmai ismeretátadáson túl folyamatosan dolgozzunk a személyiségünkön is, hiszen igazából az egyik legfőbb munkaeszközünk. Rendszeresen felmérjük a hallgatókkal közösen, hogy milyen erősségekre tettek szert és milyen esetleges gyengeségeket tártak fel önmagukban. Önértékelésükre heti szinten visszajelzést kapnak a mentortoktól.

5. TÁRGYI FELTÉTELRENDSZER

5.1 Az infrastruktúra és a pedagógiai programok kapcsolata

Mint minden pedagógiai-nevelői folyamatnak vannak objektív feltételei, melyek közül a tárgyi feltételek megléte és optimális kialakítottsága alapvető. Intézményünkben prioritásként kezeljük a tudatos környezetkialakítás módszereit, így a pedagógiai program és a környezet kapcsolata szoros összefüggésben van. Célunk, hogy a tárgyi környezet lekövesse azokat célkitűzéseket, amelyek megfogalmazódnak hitvallásainkban.

Gyermekeképünk hatja át a környezet kialakítás első számú alapelvét, miszerint minden a gyermek elsőszámú érdekét szolgálja a legapróbb részletekig; azaz a gyermek biztonsága, kényelme, önállósága, érdeklődése, motivációja legyen mindenben a meghatározó. Olyan gyermekbarát atmoszférájú közeg vegye őket közre, mely értük és róluk szól.

Családképünk megköveteli, hogy a bölcsődék a tárgyi feltételek tekintetében is befogadó közegei legyenek a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok számára. Szabadon, igényeiknek megfelelően használhassák a tereket a mindennapokban, szolgálja kényelmüket és hordozzon információkat számukra.

Szakemberképünk fontos eleme a módszertani szabadság és önállóság, mely a környezet kialakítás tekintetében is elvárja a kreatív és alkotó gondolkodást. Általános elvárás szakembereink előtt az előkészített környezet pedagógia tudatossága, az esztétikum és természetesség kiemelt szerepe, valamint a kreatív eszközrendszer felhasználása.

5.2 Az épületek adottságai

Bölcsődéink a nagyvárosi létből fakadóan sűrűn lakott városrészekben találhatók. Ugyanakkor egyik sem esik igazán nagyforgalmú közlekedési út mentén, mert a lakótelepek parkjai, vagy a belvárosi és kertvárosi csendesebb utcarészek határolják. Az egyes bölcsődék épületének állaga és adottságai mára nagyon eltérőek. Valamennyi megfelel az ellátásnak, annál is inkább mert, minden épület eredetileg is bölcsődének épült. Viszont van olyan épület mely felújításra már nem alkalmas, így új bölcsőde fog helyére megépülni. A felújított intézmények infrastruktúrája természetesen jelentősen túlnő a még felújítás előtt álló épületek állapotán és esztétikáján.

A gyerekek érdekeinek megfelelő biztonságos és praktikus térkialakítások, minden rendelkezésre álló helyiség célszerű és ötletes kihasználása, a felújításokban rejlő modernizálási és esztétikai lehetőségek megragadása, a gyermekre szabott méretek és elérhetőségek, a tudatos eszközvásárlás azok az elvek, melyekkel az épületi adottságokat kívánjuk pedagógiai programunk szolgálatába állítani. Óriási eredményként könyveljük el, hogy az önkormányzat elkötelezett támogatásának köszönhetően bölcsődéink kiszolgáló helyiségei is megmaradhattak az elmúlt évtizedek folyamán, így valóban helyben és a szakmai alapelveknek legmegfelelőbben tudjuk a gyermekeket kiszolgálni. A főzés, mosás, varrás folyamata szakmai elveken alapulhat, melyekben természetesen irányadó számunkra minden központi szabályozó és közegészségügyi előírás.

A karbantartási és felújítási feladatokat városunkban valamennyi önkormányzati fenntartású intézmény esetében DIM látja el. Bölcsődéink felújítására minden évben különböző összeget fordít a fenntartó, az intézményünk által javasolt felújítási koncepció alapján. Így szépültek meg sorra játszóudvarok, csoportszobák, főzőkonyhák, de az épületek energetikai és teljes körű felújítása a jelen és a közeljövő aktuális feladata.

5.3 Csoportszobák

A mintegy 90 csoportszobánk közül nincs két egyforma, ami berendezését és kialakítását illeti. Alapelvünk, hogy a szobák berendezése tükrözze a helyi szakmai sajátosságokat, a kisgyermeknevelők egyéniségét és kreativitását és folyamatosan a gyermekcsoportok aktuális igényeinek megfelelően formálódjon. A szobák alapterülete változó, így a befogadóképességük határozza meg az elhelyezhető gyermekek számát.

A gondozás-nevelés főbb helyzetei, a bölcsődei napirend, a játékfeltételek kialakítása megannyi fontos elvárást támaszt az optimális helykihasználás és berendezés irányába. A szokáskialakítás fontos feltétele, hogy biztosítsuk a gyermekeknek a tárgyak világában való eligazodás, tájékozódás, az önkiszolgálás lehetőségeit. Az egyéni szükségletek kielégítésének egyik alapköve számunkra, hogy minden gyermeknek legyen egy kis személyes élettere a gondozás folyamatában; így akár az öltözködés, mosakodás, étkezés, vagy az alvás is az ő megszokott helyén és lehetőség szerint a saját eszközeivel történjen. Kifejezetten figyelünk a jelek szerepére, melyek nem csak segítik a gyermekeket az eligazodásban, hanem az akarati- és énefejlődés folyamatában a korosztályra nagyon is jellemző további szerepet is betöltenek. Épp ezért lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk a jelválasztást a családok számára, és beépítjük a jelek szerepét akár a vizuális, akár az anyanyelvi nevelés folyamatába.

Az esztétikai nevelés, a szépérzékre hatás a legkorábbi életszakasztól kezdi igényességre és a tisztaság szeretetre nevelni a gyermeket. Fontos számunkra, hogy a gyermek számára kedves tárgyak, alkotások, családi fotók biztosítsák számunkra az otthonosságot. Ez a korosztály kifejezetten igényli a vizualitást, és a mai vizuális/képi kultúrába belenövő generációknak fontos a fotók, képek, pedagógiai szerepe.

Az intézményi és tagintézményi szintű ellenőrzések egyik meghatározó szegmense mindig a tárgyi feltételek értékelése, a külső szemlélő észrevételeinek tudatos kihasználása, az esetleges korrekciók átbeszélése.

5.4 Játszóudvarok

Valamennyi bölcsőde telekhatárokra belül, közvetlenül a gondozási egységekhez kapcsolódó játszóudvarokkal és teraszokkal rendelkezik. Nagy könnyebbé teszi, hogy nem akadályozza a gyermekek mozgását sehol szintkülönbség vagy távolság. Az udvarok nagysága változó, az ingatlanok adottságainak megfelelően, és a kertek kialakítása is változatos. Az elmúlt években jelentős beruházások történtek, több bölcsőde játszóudvara megújult: teraszburkolások, földcsere és füvesítés, vízpermetezők, új homokozók, bicikli utak kialakítása történt meg. A telepített játszótéri eszközeinket folyamatosan karban tartjuk és cseréljük újabbra, a telepítés és a folyamatos felülvizsgálat szabályait betartva.

A külső környezet szerepe meghatározó az egészséges életmódra nevelés és a megismerési folyamatok tekintetében is. A gyermekek egészséges életmódra nevelése, a mozgásfejlődés támogatása, a környezeti nevelés több bölcsődénk kiemelt szakmai célkitűzése között szerepel.

5.5 Speciális helyiségek

A bölcsődéinkben törekszünk olyan terek kialakítására, melyek a szülőket és szakembereket is szolgálják. A bejáratok közelében kialakított szülői és gyermekváró előterek fontos helyszínei a „bölcsőde kószolók” időszakának, a szülővel történő beszoktatásoknak és az egyéni fogadóóráknak. A sósobáink minden család számára térítésmentesen rendelkezésre állnak, hogy akár bölcsődéskorú gyermekeivel, akár testvéreikkel egyaránt látogassák a családok. A gyermekek élménygazdagabb és színesebb játékát mesekuckók, tornaszobák, alkotó szobák egészítik ki főként az őszi és téli napirendek esetében.

Dolgozói pihenőszobák, teakonyhák, dolgozói étkezők kisgyermeknevelői szobák segítik a munkaközi szünetek rövid rekreációját, a dolgozói kollektívák összefogását, a csapatépítő összejövetelek és megbeszélések megtartását. Több terepintézményünkben külön kell gondoskodnunk a hallgatók fogadásának tárgyi feltételeiről, a demonstrációs termek berendezéséről a gyakorlati vizsgák bonyolítása kapcsán.

6. HITVALLÁSUNK

A közös célok iránti elkötelezettséghez elengedhetetlen a célok kijelölése és az egységes elvárásrendszer kiépítése. A célok attól lesznek közösek, ha együtt jelöljük ki, s mindenki számára ismertek és elfogadottak.

6.1 Gyermekkép

Gyermekképünk tagintézményenként egyedi, melynek kialakítását az egyes tagintézményekre bizzuk, a helyi szakmai sajátosságokhoz igazítva. Az intézményi gyermekkép motívumrendszere nem abból indul ki, hogy milyennek szeretnénk látni, a gyermeket, hanem abból, hogy hogyan érzük el. Megismerésük, elfogadásuk, a bennük rejlő lehetőségek kibontása teremti meg azt az ideális szociális, kulturális és fizikai közeget, ami elsődlegesen a gyermekért van, ahol jó gyermeknek lenni.

Nem alakítottunk ki épp ezért egységes gyermekképet, hisz minden gyermek más és más, teljesen egyedi és megismételhetetlen személyiségként egyedi utat jár be, melyben aktívan és kompetensen

vesz részt. Tisztában vagyunk vele, hogy a gyermekhez vezető út is mindig egyedi, így a segítség módjában kívánjuk meghatározni az ideális gyermekközeghez kapcsolódó általános elvárásainkat.

- Minden pillanatban és minden tekintetben a gyermek legyen a kiindulópont. Az ő jogai, érdekei, szükségletei álljanak mindenekfelett. Annál is inkább, mert a kisgyermekkor nem egy a sok közül, hanem kitüntetett, szenzitív szakasza az emberi életnek. Ami ilyenkor történik, az egész életre kihat, és fordítva, ami ilyenkor elmulasztódik, később nem, vagy csak nagyon nehezen pótolható be.
- Ebből következik, hogy „a gyermekekkel kapcsolatos egyetlen tevékenység sem lehet pedagógia mentes”. Minden hatással van rá, ennek felelősségével kell foglalkoznunk a gyermekekkel és léteznünk a gyermek környezetében.
- „A fejlődés folyamatos támogatása az úton járás a fontos és nem a megérkezés.” – vallja bölcsen a Waldorf pedagógia, azaz nem a gyermek eredményeire, az irányába támasztott elvárásokra kell koncentrálnunk, hanem az önmagához mért haladásra. A „siettetett gyermek” divatjelensége szeretnénk, ha elkerülné bölcsődéinket, mert nincs szükség a fejlődés mesterséges felgyorsítására.

6.2 Bölcsődekép

Bölcsődeképünk a hagyományaink és értékeink megőrzésére támaszkodik. A magyar bölcsődei nevelés olyan értékeit, mint a gondozás és nevelés ötvözése, a gyermek egyéni szükségletkielégítésének gyakorlati módszerei, az óvó-védő közeg dominanciája, a gyermek motivációira építő tanulási környezet; olyan alapokat ad a kisgyermekneveléssel foglalkozó valamennyi szakember számára, mely a jelenben és a jövőben is példaértékű.

A gyerekek nagy része ma gyermekkorának hétköznapijait többnyire valamilyen intézményben tölti. A gyerekek felnevelésének örömei és terhei megoszlanak a család és az intézményrendszer között. Olyan bölcsődét szeretnénk működtetni, ami minden jól kidolgozott alapelv és módszer felhasználásával, a lehető legjobban biztosítja a gyermekek fejlődését, és akiknek korai szocializációs tapasztalatai akár egész életükre pozitív kihatással lesznek.

7. INTÉZMÉNYÜNK MINŐSÉGPOLITIKÁJA

7.1 Erősségek és a fejlesztésre váró területek meghatározása

Értékeink és erősségeink feltérképezése fontos része innovációs tervünknek. Egyrészt tudatosítjuk a jövő számára megőrzendő bölcsődei értékeket, másrészt feltárjuk azokat a hiányosságokat, új kihívásokat, amelyekkel foglalkoznunk kell. Az erősségek és a fejlesztésre szoruló területek beazonosítása több módszerrel is történik.

7.1.1 Önértékelések, teljesítményértékelések

Célunk, hogy minden nevelői eljárást kísérje reflektív szemlélet (munkaterv megvalósítása, projektek, együttműködések), és ne csak írásban adjunk önmagunkról és tevékenységünkéről értékelést, hanem egy-egy szakmai hospitálást vagy gyakornoki vizsgát követően szóban is. A teljesítmény értékelési rendszerünk célja, hogy a dolgozó teljesítményét a szervezeti célok megvalósulásának érdekében nyújtott hozzájárulása alapján értékelje, ezzel is ösztönözve a dolgozók mind magasabb szintű munkateljesítményét.

7.1.2 SWOT elemzés

A SWOT elemzések célja általában feltárni egy intézmény egészének vagy egyes kiemelten fontos területének (kulcsterületének) intézményen belüli erősségeit, illetve gyengeségeit, a megkérdozetett megítélés alapján. A szakdolgozókat kérjük meg, hogy egy-egy kulcsterületet elemezzenek, melyek erősségeink és gyengeségeink. Mely tudásunkra és tapasztalatunkra építhetünk, és melyek a

hiányosságaink, vagy az erősítésre szoruló területeink. Milyen ösztönző erők és gátló tényezők léphetnek fel. Ezeket az elemzéseket célzottan végezzük egy-egy fontos bemeneti, helyzetfeltáró mérés alkalmával.

7.1.3 Vezetői értékelések

A vezetői értékelésnek voltak hagyományai, de a jövőben sokkal hatékonyabban kívánjuk ezt tovább vinni. Az értékelések nem csak a saját kollektíváknak fognak szólni, hanem összefoglalva vezetői értekezletek és koordinátori megbeszélések alkalmával, más tagintézmények felé is nyilvánossá tesszük.

7.1.4 Intézményi önértékelés

Az intézményi önértékelés komplexen meghatározza az elvárásokhoz képest az intézmény helyzetét, állapotát. Az önértékelés része magának az elvárásrendszernek az értelmezése (tervezés, tájékoztatás, általános elvárások intézményi értelmezése), a megvalósítása (csoportlátogatások, megfigyelések, kérdőíves felmérések szervezésére és lebonyolítására, dokumentumelemzés) az önértékelések összesítése, és a mért eredmények visszacsatolása (elemzés, tájékoztatás). Az éves munkaterv tartalmazza az értékelések kiemelt területeit, a határidőket, felelősöket.

7.2 Külső értékelések

A külső értékelések természetesen mindig egy más nézőpontból történnek és inkább a szummatív értékelések részét képezik.

7.2.1 A szülők elégedettségének mérése

Intézményünk szakmai programjának fontos része a színvonalas ellátás biztosítása érdekében, hogy a szolgáltatásainkat igénybevevő családokat megkérdezzük az ellátás tartalmával kapcsolatban. Hangsúlyos visszajelzés ez számunkra, mely többes célt szolgál. Befolyásolja szakmai célkitűzéseinket, segíti az értékelést, a minőség mérést. A nevelési év folyamán állítunk össze kérdőíveket az intézmény működésével, a szolgáltatás bizonyos elemeivel kapcsolatban, illetve előfordul, hogy célzottan veszünk részt kutatásokban a kisgyermeknevelés témakörében.

7.2.2 A fenntartó ellenőrzései

A fenntartó több fórumon kér visszajelzést az intézmények munkájáról (szakmai beszámolók, törvényességi ellenőrzések, pénzügyi ellenőrzések, intézményvezetői meghallgatások), melyek mind segítségükre vannak a jogszerű és hatékony működés megítélésében.

7.2.3 A működést engedélyező szerv ellenőrzése

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámügyi Osztálya, mint működést engedélyező szerv két évente hivatalból ellenőrzi, hogy az intézmény a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik-e.

A működést engedélyező szerv ellenőrzéseit kísérő szakértői ellenőrzés - a Magyar Bölcsődék Egyesületének közreműködésével - a szakmai munkáról ad nagyon fontos és alapos képet, mely hozzásegít minket az országos elvárások megismeréséhez.

7.3 Az intézmény innovációs terve

Az innováció a szó hétköznapi értelmében azt jelenti, ha az egyén vagy egy rendszer, egy adott helyzethez képest megújul, vagy változtat valamit korábbi gyakorlatán, működési mechanizmusán. Az innováció, az innovatív gondolkodás a pedagógiai folyamatokban is fontos követelményként fogalmazódik meg. A bölcsődéket illetően is több olyan hatással, tendenciával kell számolni, mely szükségessé teszi a megújulást. Inspirálja ezt a társadalom gyors ütemű változása, a helyi felhasználói igények módosulása, a koragyermekkorai kutatások eredményei, nemzetközi és hazai pedagógiai-nevelési trendek, a szakmát érintő új kihívások, a pedagógus életpálya bevezetése.

Intézményünk innovációs terve több területre is összpontosít a jövőképünk mentén.

7.3.1 A jövőkép

Olyan minőségi kritériumokat állítunk magunk elé, amely mindig számol a fejlődés lehetőségével. Építünk „klasszikus bölcsődét”, de XXI századi keretek között:

- „Csináljuk, ugyanezt, de jobban” elv szerint, őrizzük meglévő értékeinket, de folyamatosan tökéletesítjük és fejlesztjük azt.
- „Csináljuk ugyanezt, de más megközelítésben”, elv szerint, működjön egy változásokra nyitott, kreatívan gondolkodó; alulról is szerveződő és kezdeményező munkakörnyezet.

7.3.2 Szervezetet érintő innováció

Célunk egy pezsgő alkotói légkört teremteni, melyben sokkal több az alulról jövő kezdeményezés. Nagyobb önállóságot, kreativitást, szabadabb és nyíltabb kommunikációt várunk el. Ehhez szükség van közösen elfogadott értékekre, célokra; megfelelő motivációra és a feladatvállalási lehetőségek biztosítására. Ezért kezdtünk bele egy szervezeti átalakításba, melynek célja volt: a belső kommunikáció fejlesztése, a tudásmegosztás, és a feladatdelegálás.

Új munkaformák

Elsőként egy 24 fős koordinátori hálózatot alakítottunk ki, a kétirányú, és a több csatornán is futó kommunikáció megvalósítása érdekében. A 12 tagintézmény 2-2 koordinátorának a feladata az intézményi szintű szakmai munka és kapcsolattartás segítése:

- információ továbbítás, belső tudásmegosztás,
- visszacsatolás,
- projektvezetés helyi tagintézményi szinten,
- a tagintézményvezetők, helyi munkacsoportok segítése,
- prezentáció elkészítése, tartása,
- motiválás,
- ötletek, ajánlások továbbítása a munkacsoportok felé,
- kapcsolattartás, szakmai szerepvállalás intézményen belül és kívül,
- érdekképviselés.

A koordinátori hálózaton keresztül jutnak el a szakmai információk a kisgyermeknevelőkhöz, többségében már infokommunikációs eszközök felhasználásával. A kapcsolatrendszer megújítását így informatikai fejlesztés is kíséri (laptopok, projektorok, nyomtatók vásárlása a tagintézményekbe).

A koordinátor hálózat mellett négy munkacsoportot hoztunk létre (családpedagógiai, pedagógus életpálya, adminisztrációs, belső kontroll munkacsoport), melyek tagjai különböző tagintézményekből és az igazgatóság tagjaiból kerültek ki. A teamekre vonatkozó jogokat, kötelezettségeket, a vezető feladatait rögzítettük és kinyilvánítottuk. Maguk alakítják ki működési körüket, és önálló munkaterv szerint dolgoznak. Általános feladatkörüket a következőkben jelöltük ki:

- intézményi szakmai segédanyagok, szabályzatok kidolgozása,
- jó gyakorlatok gyűjtése,
- szakmai fórumok tematikájának kidolgozása,

- adatgyűjtések, felmérések készítése,
- mérési, értékelési módszerek kidolgozása,
- külső kapcsolatok koordinálása,
- pályázatfigyelés, versenyek, játékok, pályázatok meghirdetése.

Az eddigi tapasztalatok a teamek működésével kapcsolatosan nagyon kedvezők, így bizonyos projektekre, aktuális feladatokra kijelölve (pályázatok, módszertani munka, továbbképzés akkreditálása) is működtetjük időszakosan.

Közösségépítő fórumok

Tagintézményi szinten erősebben működnek a közösségépítő programok (kirándulások, ünnepek, szabadidős tevékenységek), de intézményi szintű összejöveteleink is rendszeresen vannak, ahol több százan is jelen vagyunk. Ilyen hagyománnyá lett a Bölcsődék napja, melyen minden évben intézményünk 350 dolgozója részt tud venni. Ilyen esemény lett immár ötödik éve a Kisgyermeknevelői Szimpózium Hajdúböszörményben, melyet a főiskola a mi intézményünkkel karöltve szervez meg minden évben. Ha alkalom adódik, összintézményi keretekben és mozgósítással készülünk egyéb fórumokra és programokra is. A Családok Éve programsorozat keretében 12 tagintézményünk családjai számára hirdettük meg az egészséges életmódra buzdító családi napot. Több száz család részvételével közterületen szerveztünk meg Debrecen egyik legnagyobb Tócsókerti lakótelepének a szívében. Hasonló megmozdulás volt 2019 tavaszán a Rotary futásba való intézményi benevezésünk, ahol különdíjat érdemeltünk ki a legtöbb aktív dolgozót megmozgató akciónkkal. Működtetünk továbbá vezető klubbot és mentálhigiénés zárt facebookcsoportot, valamint nagy örömünkre megalakult intézményi kórusunk is.

Motiváció

A szakmai díj az elismerés egyik igen magas foka, mely építőleg és ösztönzőleg hat minden szervezet működésére. Az intézményi díjunk megtartására, dolgozóink felterjesztésére a helyi és országos elismerésekre, a jövőben is nagy hangsúlyt helyezünk.

- Debrecen Bölcsődés Gyermekéiért díj

Nagy eredménynek könyveljük el, hogy intézményünk saját szakmai díjjal rendelkezik, melyet a bölcsődék napján ünnepélyes keretek között adunk át. Évente kilenc fő a kitüntetett, akik példaértékű munkát végeznek és kiemelkedő tevékenységükkel hozzájárulnak a debreceni kisgyermekellátás színvonalának emeléséhez és megőrzéséhez.

- Boncz László-díj

Debrecen képviselőtestülete alapította 2016-ban, mely a mi ágazatunkat is érintette, hisz a gyermekvédelem, gyermekjólét, családsegítés, szociális ágazat, egészségügy területén, a lakosság érdekében kimagasló szakmai tevékenységet végző elismerése lett. Nagy megtiszteltetés volt intézményünk számára, hogy első alkalommal bölcsődevezető kollégánk vehette át a város díját és azóta újabb szakemberünk is ebben a díjban részesülhetett.

- Akócsi Ágnes díj

Szakmánk legrangosabb életműdíja. Az elmúlt 5 évben intézményünk három dolgozójának ítélte oda a Magyar Bölcsődék Egyesületének választmánya, amit szintén hatalmas sikernek és elismerésnek könyvelünk el.

7.3.3 Kapcsolatrendszeri innováció elemei

Részletesen az „Együttműködések” c. fejezetben kerül kifejtésre, hogy a belső szervezeti strukturális megújulás mellett a külső kapcsolatrendszert is új alapokra kívánjuk helyezni.

- A szülői elkötelezettség rendkívül fontos szerepet játszik a gyermekek korai fejlődésében, így a szülők hatékonyabb bevonása emeli a kisgyermekkorai nevelés/tanulás minőségét.
- Korai intervencióban résztvevő szakemberekkel való hatékonyabb kapcsolattartás, a közös kapcsolódási pontok kimunkálása, elengedhetetlen a komplex felzárkóztató programokhoz.

- Kiemelt partnerekkel történő együttműködések kidolgozása és rögzítése (pl: Debreceni Egyetem, Magyar Bölcsődék Egyesülete, Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft) még kidolgozottabb, kiszámíthatóbb és kölcsönösebb kapcsolattartási felületeket hoz a jövőben létre.
- Az intézmény menedzselése a mai korban elengedhetetlen, így a helyi intézményekkel, nagyvállalatokkal, médiával hatékonyabban, és általunk is kezdeményezve kell kommunikálnunk.

7.3.4 Új kutatási és pedagógiai áramlatok

A három év alatti gyermek fejlődéséről egyre többet tudnak, és akarnak megtudni az egyes tudományterületek. Ez nagy hatással van minden kisgyermekkorú pedagógiára, hisz formálja, mélyíti tudásunkat. A módszertani, elméleti megújulás érint sok területet és diktál sok feladatot is:

- Modern fejlődéstudományok, tudományos eredmények, új paradigmák megismerése.
- Kutatásokban, felmérésekben való részvétel.
- A helyi tagintézményi szakmai programokhoz kapcsolódó jó gyakorlatok kidolgozása. A bölcsődei viszonyokra adaptálható művészeti nevelésre, anyanyelvi nevelésre, vagy épp mozgásfejlesztésre irányuló pedagógiai eljárások gyűjtése.
- Egy-egy bölcsődei alapelv és eljárás, módszerének újragondolása.
- A dokumentációs rendszer új alapokra helyezése.
- Az intézményi szintű diagnosztizálás szisztematikus bevezetése (szakterületek helyzetfeltárása, intézményi tudástérkép, erőforrás térkép, munkahelyi klímateszt, statisztikai adatbázis kiépítése).
- Szükség esetén az intézményi elvárások pontosítása, átfogalmazása, kiegészítése.

7.3.5 A szakember, mint az innováció alanya

A pedagógus életpályamodell számos változást hozott és fog hozni az életünkbe. A pedagógusokkal kapcsolatos kompetencia-, illetve szerepelvárások jól megfogalmazódnak a pedagógusminősítés értékelési szempontrendszerében.

Az általunk fejleszteni kívánt kulcskompetenciák megegyeznek azzal a kilenc kompetenciaterülettel, mely a minősítések alapja.

Szaktudományos ismeretek

Mikor szakemberként kisgyerekekkel foglalkozunk, számos dolgot ösztönösen, saját személyiségünk és világlátásunk alapján, intuíciónk révén teszünk, de elméleti tudás birtokában. Tisztában kell lennünk az első életévek későbbi életutat megalapozó szerepével, a három év alatti gyermekek fejlődési, érési folyamatairól és azok alakulását befolyásoló tényezőkről biztos ismeretekkel kell rendelkezünk.

A szakmai folyamatok tervezése

A szakember egységes rendszerbe illesztve hosszabb-rövidebb időszakokra tervez. Terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek és a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatoknak a támogatása. A gyermekek optimális fejlődését elősegítve, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, a különleges bánásmódhoz igazodóan, differenciáltan segíti a kognitív folyamatok fejlődését. Terveiben szerepet kap a gyermekek érdeklődésének felkeltése és fenntartása.

A fejlődési folyamatok támogatása

Minden gyermek egyedi, kompetens és aktívan cselekvő; potenciális szükségleteit megfelelő módon támogatni kell. Jól kell ismeri a fejlődés támogatásához szükséges választható stratégiákat és módszereket.

A hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy eltérő fejlődésmenetű gyermek nevelése

A speciális szükségletű: hátrányos helyzetűek, roma gyerekek, az SNI gyerekek, a sokproblémás családokból kikerülő veszélyeztetett gyermekek kiemelt figyelmet kell, kapjanak ahhoz, hogy hátrányaikat leküzdve aktív részesei lehessenek saját fejlődésüknek. A kisgyermeknevelőnek törekednie kell az eltérő szociokulturális háttérből adódó sajátosságok és az ebben rejlő értékek megismerésére és a társadalmi befogadás segítésére.

A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, vagy eltérő fejlődésmenetű gyermek együttneveléséhez szükséges módszertani felkészültség

Elengedhetetlen, hogy a pedagógus a nevelés folyamatában maximális figyelmet fordítson a gyermekek értelmi, érzelmi szociális és testi sajátosságaira egyaránt. Tudatosan törekedjen a gyermekek – köztük az eltérő fejlődésmenetű/hátrányos helyzetű gyermekek- sokoldalú megismerésére. Ennek következtében felismeri a kisgyermekek fejlődési megtorpanásait, lemaradásait, a megszokottól eltérő fejlődésmenet jeleit, és képes a gyermek és családjaik számára segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.

A szakember közösségfejlesztő tevékenysége

A szociális szakember szerep átalakult a társadalomban zajló folyamatok hatására. Szükség van a helyi közösségek életében való aktívabb szerepvállalásra. Támogatni kell a szakember bátrabb közösségépítő feladatköreinek kibontakozását.

Nevelési-gondozási folyamatok tervezése, elemzése

Várhatóan professzionálisabb lesz a szakma, ha elterjed a tudatos tervezés gyakorlata és általában is tudatosabbá válnak a nevelői tevékenységeink. A reflexió a fejlődés kulcsa. Fejlődni csak úgy lehet, ha elgondolkodunk azon, ami történt, elemezzük és további tudást és új utakat keresve folyton kísérletezünk.

A környezeti nevelésben mutatott jártasság és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadása:

A környezet védelme mindannyiunk feladata, hiszen csak így őrizhetjük meg a felnövekvő generáció számára. Ehhez elengedhetetlen, hogy a kisgyermeknevelő hitelesen képviselje a fenntarthatóság értékrendjét. Mintaadó szerepében segítse a gyermekeket, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.

Kommunikáció és szakmai együttműködés

„Beszélj úgy, hogy érdekelje, hallgasd úgy, hogy elmesélje” – könyvcím tömören fogalmazza meg mindazt, amit a kommunikáció vonatkozásában elvárunk kisgyermeknevelőinktől. Ez a fajta kommunikáció lehet csak az alapja minden partneri együttműködésnek. A korai intervenció komplex szemlélet és segítségadás, amelyben nagyon sok szakember vesz részt: kisgyermeknevelő, gyermekorvos, gyógypedagógus, védőnő, pszichológus, és minden más integrációs szakember. Összehangolt munkát feltételez, amelyen belül a kapcsolódó gondozási és nevelési szolgáltatások és rendszerek szorosan együttműködnek.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Munkáját hivatásszerűen és elkötelezetten végző szakember gárda képes a megújulásra, az életen át tartó tanulásra. Ez a személyes motiváció a legfőbb záloga minden pedagógiai innovációnak, melyet folyamatosan ösztönözni kell.

7.4 Az értékelés kultúrája

A fejlesztő célú visszajelzésnek be kell épülni a mindennapokba. A kisgyermekkorai nevelés színvonalát emeli, ha az intézmény alkalmazottai megvitatják a szakmai program beválását, a gondozó-nevelő munka színvonalát.

- Az értékelés legfontosabb eleme a személyes megfigyelés. Intézményünkben szakmai team (intézményvezető, intézményvezető helyettes, szaktanácsadó, pszichológus, élelmezésvezető) működik, amely rendszeresen jár tagintézményi ellenőrzésre. Ezek az ellenőrzések a jövőben új formában mennek majd végbe és mintájukra új ellenőrzési szisztémák is kiépülnek. A javasolt korrekciókat nem csak írásban közvetítjük, hanem munkatársi értekezletek keretében konstruktívan átbeszéljük.
- A belső monitorozás mellett a szakmai esetmegbeszélések, a házi továbbképzések is segítenek rávilágítani meglévő értékeinkre, amelyek növelik a szakmai biztonságot és hozzásegítenek képességeink reális értékeléséhez.
- Jobban kívánunk építeni a jövőben minden szakember önreflexiójára, a belső megfigyelésre.

Az értékelés kultúrája, akkor jó színvonalú, ha

- tényeken alapul, objektív,
- tervezett és tematikus,
- többszereplős, eltérő nézőpontok összevetési lehetőségével,
- az egyének, közösségek erősségeire épít,
- és az értékelések eredménye visszacsatolódik.

8. A SZAKMAI MUNKA ALAPJAI

Az alapprogram irányelvei tartalmazzák mindazokat a nevelési elveket, amelyek fontosak a korszerű kisgyermeknevelés megvalósítása érdekében. Célunk, hogy teljenek meg ezek valóságos tartalommal, szolgáljanak valóban útmutatóként a szakemberek tervező, szervező munkája számára.

8.1. A bölcsődei nevelés és gondozás alapelveinek érvényre jutása

Szakmai programunk megvalósítása által arra törekszünk, hogy valamennyi alapelv kapjon figyelmet. A magyar bölcsődei nevelés hagyományai időállóak, s büszkék lehetünk korszerű nevelési-gondozási módszereinkre, alapelveinkre. A gyermek ma is ugyanazokkal a szükségletekkel jön a világra, mint 20-30 évvel ezelőtt, de a társadalmi változások és igények, a bölcsődék világát is folyamatosan formálják.

Megőrzendő értékeink

A napjainkban szükséges adaptív pedagógia a bölcsődei nevelés alapja. A gyermek fejlettségéhez, szükségleteihez való igazodás, a „különbözőség kezelése” nálunk elsődleges követelmény. Az adaptivitás három alappillére: az autonómia, a kompetencia, az érzelmi biztonság, számunkra régről ismert fogalmak. Az autonómia biztosított a szabad játéktevékenység, a belső késztetésen alapuló tevékenységválasztás lehetőségével. A kompetenciaérzés kialakulása érdekében végzett sikerorientált motiválást tanítjuk a kisgyermeknevelőknek. A gyermek biztonságának, elfogadásának a megvalósulása, a kapcsolatépítésének elősegítése pedig a bölcsődébe kerülés első pillanatától kiemelt követelmény.

A fejlődés lehetséges útjai

Ma már tudjuk, hogy a kisgyermekkor nem egy a sok közül, hanem kitüntetett, szenzitív szakasza az emberi életnek. Ami ilyenkor történik, az egész életre kihat, és ami ilyenkor elmulasztódik, később nem, vagy csak nagyon nehezen pótolható be. A koragyermekkor intervenciós szemlélet, a minden gyermekre és családjukra kiterjedő prevenció mellett a speciális támogatást igénylő csoportokra kiemelt figyelemmel fókuszál.

- Az eltérő fejlődést mutató gyermekek mielőbbi kiszűrésében és speciális szolgáltatáshoz való eljuttatásában - abban, hogy a szülők kompetensebbek legyenek saját gyermekük fejlődésének nyomon követésében, a koragyermekkor intervenciós intézményrendszer szereplői közötti hatékonyabb kapcsolattartásban - a bölcsődéknek van a jövőre néző feladata.
- A koragyermekkor fejlődés intenzitása és sérülékenysége még inkább előtérbe állítja napjainkban a kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepét, tudását. Nem véletlenül került be új alapelveként az alapprogramba a szakember szerepének kihangsúlyozása. Tudásának, kompetenciáinak, felkészültségének támogatása bele kell, hogy kerüljön minden intézmény szakmai programjába és innovációs tervébe.
- A családok új szemléletű megközelítése a harmadik olyan átfogó terület, mellyel behatóbban foglalkozni kell, hisz a család az elsőszámú beazonosított kliense a bölcsődének, mely jelentős átalakuláson megy végbe napjainkban.

Az Alapprogramban foglalt alapelvek helyi viszonyokra adaptált gyakorlatának részletes bemutatása minden tagintézmény helyi szakmai programjában kerül kifejtésre. A tagintézményi feladatellátás részletes szakmai tartalmának, módjának a kidolgozásához pedig az intézményi szinten meghatározott kiemelt szakmai feladatok adnak általános keretet.

9. KIEMELT SZAKMAI FELADATOK

9.1 Családközpontúság

A magyar bölcsődei nevelés családtámogató hagyományai, múltja, módszerei adják az alapot a családközpontú szolgáltatás megvalósításához. Bölcsődéink nyitottsága, a családok hatékony megismerése, a részvétel biztosítása a beszoktatásban, a kommunikáció minősége, azok a sarokpontok, amelyekre kiemelt figyelmet fordítunk régóta.

A családbarát társadalmi környezet megteremtése érdekében lépést kell tartani azokkal a társadalmi és családszerkezeti változásokkal, amelyek jelentős elmozdulást hoztak a magyar családok életében, és még hatékonyabban kell elérnünk a szülők bevonódását az intézmény életébe. Olyan szolgáltatásra kell törekedni, amely megfelelően reagál az új típusú családok szükségleteire, és amely lehetővé teszi a családi életre és a munkára szánt idő egyensúlyban tartását. Nagyon sok kétkeresős fiatal család küzd ma - a munka és a családi kötelezettségek közötti egyensúlyozás folyamatában - a klasszikus családi szerepek átstrukturálásával, a nemi sztereotípiák lebontásával, a helyes időbeosztással. A nők visszatérése a munkába a kisgyermekes életciklusban számos, megoldandó feladat elé állítja a családokat. Ahhoz, hogy hatékonyan tudjunk segíteni, egy újabb megközelítésben kell szemlélni a családokkal való együttműködést. Ez módszertani megújulást feltételez, ami széleskörű ismeretterjesztő, felvilágosító és szemléletformáló munkát igényel.

9.1.1 Családkép

A család egy kölcsönhatásokban működő rendszer, melynek működése kihatással van minden tagjának jóllétére, így a gyermek fejlődését nem lehet a család társas kontextusából kivéve, önállóan szemlélni. Minden család más és más. Van kisebb, van nagyobb, van homogénebb és van

sokszínűbb, van nyitott és zárt, van melegebb van ridegebb, van összetartó van laza, van szilárdabb és van rugalmasabb, van „hagyományos” és „modern”, van jól működő és sérülékeny, és így tovább. Legyen bármilyen is egy család, az a gyermek növekedésének és fejlődésének, biztonságának elsődleges és legfontosabb közege. Megismerése, megértése, támogatása a feladatunk.

9.1.2 Családközpontú pedagógiánk

A mai modern családok szociális, társadalmi-gazdasági, kulturális, életmódbeli szempontból tehát rendkívül sokszínűek. A család szerkezete, mintája, hagyományai, interakciói minden családban mások. Olyan jellemzők ezek, melyek milyensége befolyásolja a család egészének működését és egyensúlyát. A rendszerszemléletű pedagógia szerint minden családtag hatással van az egészre, a rendszer egészének működésére. A kulturális-társadalmi beágyazódás szintén kihat a családok működésére. A családokat körbevevő társadalom olyan ütemben változik, amihez nehéz alkalmazkodni, mert a generációk között már óriási életmódbeli szakadék van.

A mai kisgyermekes családok mindezek miatt máshogyan élnek, más társadalmi erőforrásokra támaszkodhatnak, mások a lehetőségeik, más a természetes védőháló szerepe, másként nevelik gyermekeiket. A hozzájuk vezető útnak is másnak kell lennie.

- A szakemberek ismereteit bővíteni kell (új fogalmak, terminológiák, társadalmi jelenségek megismerése) és a mechanikus megközelítési módok, módszerek újragondolása.
- A családot teljes mértékben be kell vonni a gyermek nevelésének és gondozásának minden aspektusába. Az első lépés a szülők érzéseinek, aggodalmainak, reményeinek a megértése, a szülői igények szakmai szempontból történő vizsgálata. A szülők későbbi bevonását segítjük elő megfigyeléseink és a nevelési elképzelések megosztásával. A szülő-szakember partnerségben a szakember feladata a következetes kezdeményezés, a több csatornán is folyó kétirányú kommunikáció.
- Olyan dinamikus környezet megteremtése a végcél, amelyben a résztvevők tanulhatnak egymástól, mely mind a két fél számára előnyös. A hagyományos családmódel átalakulása, a családi szerepváltozások, a minőségi idő hiánya, a személytelenebb kommunikáció, a hiányos mintakövetés, a tárgyiasult szeretet, mind-mind olyan problémákat vet fel a mai magyar családok életében, melyekkel minden gyermeknevelési intézménynek foglalkoznia kell, és segíteni a családokat megoldások keresésében. A segítség azonban kölcsönös, a szakembereknek is jobban kell építeni a családok erősségeire és tudására a hatékonyabb megismerésük és bevonásuk által.

9.1.3 Családlátogatás

Az Alapprogram a családok támogatásának módszerei és lehetőségei között első helyen, mint a kapcsolattartás és tájékoztatás fontos formájaként emeli ki a családlátogatást. A családlátogatás az első meghatározó kapcsolatfelvétel a család és a kisgyermeknevelő között. Környezettanulmány, de nemcsak az, jóval több annál, egy nagyszerű lehetőség a gyermek és a család együttes megismerésére.

A látogatás rengeteg információt ad a gyermekről, a családban elfoglalt helyéről, fejlődésének fontosabb állomásairól, napirendjéről, egyéni igényeiről, szokásairól, a gyermekkel kapcsolatos nevelési, viselkedési kérdésekről és környezetéről. Lehetőség van a szülők és a kisgyermeknevelők kölcsönös ismerkedésére, egymás megismerésére, a jó együttműködést szolgáló bizalom megalapozására.

A családok is megismerhetik a kisgyermeknevelő személyiségét, szakmai felkészültségét, így a szakembernek tisztában kell lennie azzal, hogy viselkedése, minden szava, mozdulata, megnyilvánulása, meghatározó a családdal való partneri kapcsolat kialakításánál. Fontos, hogy a család is elegendő ismeretet kapjon a bölcsődéről, a gyermek leendő csoportjáról, életéről, napirendjéről, az ott folyó nevelésről és gondozásról. A kisgyermeknevelő tájékozódhat a szülők bölcsődével kapcsolatos elvárásairól, elképzeléseiről. A gyermek a megszokott környezetben könnyebben létesít kapcsolatot, a szülei és a kisgyermeknevelők közötti jó légkörű, bizalmas beszélgetést pozitív élményként éli meg.

A családlátogatás módszertanára, lélektani vonatkozásaira, a családok rendszerszemléletű megközelítésére, a megfigyelés területeire, a családlátogatás történéseinek dokumentálására intézményünkben kiemelt figyelmet fordítunk. Jelentős eredménynek könyveljük el, hogy a családok több mint 90%-ánál megtörténik a családlátogatás.

Egységes szakmai útmutatóval, az elkészült feljegyzések kiértékelésével segítjük a szakembereink munkáját. A családok működésével kapcsolatos korszerű ismeretek megszerzéséhez szakirodalmi ajánlást nyújtunk. Intézményi és civil szervezetek szakembereinek bevonásával tartunk, a családokkal végzett munka témája köré csoportosítva előadás sorozatokat. Jövőbeli célunk a családlátogatások szülői oldalról való hatékonyabb megközelítése (mit tartanak jónak, milyen változást látnának szívesen).

9.1.4 Szülővel történő beszoktatás

A kisgyermek számára a bölcsődébe kerülés egy előre nem látható változás, amit a szülői háttér biztonságában sokkal könnyebb elfogadni, megismerni. A családokkal való pozitív kapcsolatfelvétel hosszútávú előnyökkel bír, és a talaján kiépülő partneri viszony elengedhetetlenül fontos, a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.

A szülők és a kisgyermeknevelők szempontjából is számos előnye van ennek a módszernek. A szülőknek egyrészt lehetőségük van megbeszélni, megmutatni a kisgyermeknevelőknek a gyermekükre jellemző egyéni szokásokat, és az igények kielégítésének módját. Másrészt a csoportban töltött idő során megismerhetik a bölcsődei napirendet, a gyermekcsoport szokásait, beeláthatnak a kisgyermeknevelők munkájába, illetve megtapasztalhatják gyermekük viselkedését a közösségben.

A kisgyermeknevelők szintén fontos információk birtokába juthatnak a gyermekek és szülők kapcsolatáról, a nevelési elveikről, ami elősegítheti a gyermek mélyebb megismerését, megértését is.

A bölcsődei beszoktatás nagyon fontos, de érzelmileg a legnehezebb időszaka az intézményi életnek. Először kerül a család az intézményes neveléssel kapcsolatba, az első erőpróba a külvilág felé, melyben megmérettetik a szülő kompetenciája, hatékonysága, és a gyermek is első alkalommal ismerkedik a közösségi léttel. Ez az élmény mélyen bevésődik, és hosszú távon kihat a kisgyermek későbbi intézményi létére és szocializációs sikereire, és a család kiinduló tapasztalatrendszerére az intézményes nevelés vonatkozásában. Megterhelő időszak kisgyermeknek, szülőnek, kisgyermeknevelőnek egyaránt. Valamennyi szereplő mentális segítésére szükség van, amelyet több irányból közelítünk meg.

Fontosnak véljük a család felkészítését a várható, prognosztizálható eseményekre, hatásokra. Több fórumon, több csatornán át tájékoztatjuk a szülőket arról, hogy mire készüljenek fel, milyen adaptációs problémák merülhetnek fel, és hogyan tudnak támogatón és kompetensen részt venni a folyamatban. Szülőcsoportos megbeszélések rendszeres tartása ebben az időszakban, a tapasztalatok megosztása, az érzelmek ventilálása nagy segítség mentálisan valamennyi résztvevő félnek. A pszichológus kollégánk kiemelten foglalkozik az adaptációs problémák elemzésével, a szülők és a kisgyermeknevelők számára segítő beszélgetésekkel folyamatosan rendelkezésre áll. Határozott célunk a jövőben a beszoktatást kísérő szülői részvétel (előzetes elvárások, félelmek, motivációk, élmények) kutatása lesz.

A kisgyermeknevelők eszközrendszerét, tudás és tapasztalatszerzését a beszoktatás folyamatában szakmai megbeszélésekkel, dokumentációelemzéssel, megfigyeléssel segítjük. A szemléletformálásra a módszer hatékonyságának elfogadására a kivitelezés módszereire nagy figyelmet fordítunk.

9.1.5 Kapcsolattartás a családokkal

Valamennyi bölcsőde nyitott a szülők felé az intézmény választás időszakától a bölcsőde elhagyásáig. Előzetes betekintési lehetőséggel, a terek megnyitásával, a kommunikációs csatornákkal, a szülői igények figyelembevételével egyaránt, a befogadó légkört szeretnénk sugározni.

A régi betekintési lehetőségeket megreformáltuk és egységes elvárásokat támasztottunk a tagintézmények vonatkozásában. Valamennyi bölcsődétől meghatározott időszakban várjuk el a

nyílt hetek és bölcsődekóstagatók megtartását. Az első szülői értekezletek fontossága miatt, azok tartalma és a megvalósítás módjában támasztunk követelményeket. A munkaterv, szakmai programok ismertetése, a szülők igényeinek a megkérdezése ugyanis mindenhol bevett gyakorlat kell, hogy legyen.

A klasszikus kapcsolattartási formák közül a napi, személyre szóló beszélgetésekre és a rendszeres családi füzetes írásbeli beszámolókra helyezzük a legnagyobb hangsúlyt. Olyan értékei ezek a bölcsődei nevelésnek, melyek megőrzése és tökéletesítése nagyon fontos számunkra. Az üzenetváltások tartalmáról és stílusáról sokat beszélgetünk. Hogyan érzük el a szülő kíváncsiságát, hogyan vonjuk be a párbeszédbe, hogyan reflektálunk őszintén a gyermek fejlődéséről, hogyan tartjuk be a szakmai illetékesség határait. Törekszünk tudatosítani a kisgyermeknevelőkben, hogy melyek azok az információk, amelyek a szülők számára igazán lényegesek, és hogy hogyan kommunikáljanak tapintattal és megerősítő jelleggel.

Törekszünk a szülők hatékonyabb bevonására az ünnepekbe, ünnepkörökbe, a bölcsődei játékba (gyűjtőmunka, aktív részvétel, ötletadás). Konkrétan a nevelési területek tervezésénél kell kezdeményezni az együttműködést, hogy ne korlátozódjon a szülő szerepe a meghívott, támogató, vagy beszerző szerepkörére.

Szeretnénk, ha szakmai párbeszéd indulna a szülők és szakemberek között. Minden olyan terület számításba jöhet – gyermeknevelési, gyermekvédelmi, családszociológiai, közösségépítés kérdésben – amelybe a bölcsőde professzionálisan be tud kapcsolódni. Segítséget kívánunk adni a szülőcsoportos megbeszélések témafeldolgozásában és módszertanában, mert ezen a területen még jelentős ismeretbővítésre van lehetőség.

Az utóbbi folyamatokban, benne rejlenek új kapcsolattartási formák:

- Intézményi információs levelek, tájékoztatók, hírlevelek (törvények, ellátások ismertetése; módszerek ajánlása; bölcsődei szolgáltatások, nevelési alapelvek bemutatása) kiadása. A honlapunk ilyen irányú felfejlesztése és tartalmának folyamatos frissítése ennek tekintetében újult meg.
- Programajánlók, helyi intézmények és civil szervezetek közötti közvetítés.
- Szakemberek bevonásával „Szülők iskolája” előadássorozat vagy tematikus klubdelutánok, tapasztalatcserék rendezése.
- Szülők bevonása kutatásokba, intézményi innovációba.
- Szülői önszerveződő csoportokkal való kapcsolattartás.
- Szabadidős, rekreációs programok a szülőkkel.

9.1.6 Napközbeni gyermekfelügyelet a család otthonában

A család otthonában nyújtott gondozás során is messzemenően figyelembe vesszük a bölcsődei nevelés-gondozásra is vonatkozó általános szakmai követelményeket. A napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatás célja többes ikrek születésének örömei a családok támogatása méghozzá a családok otthonában. A családi nevelés ilyen mértékű és intenzitású támogatása egy intézményi szakember által minden tekintetben különleges szakértelmet igényel, így a szolgáltatás specialitásaira való tekintettel külön intézményi szakmai és etikai kódexet dolgoztunk ki.

- Feladatunk a kézzelfogható segítségnyújtás az újszülött gyermekek ellátásához, gondozásához, valamint az intézményes gyermeknevelés szakmai tapasztalatainak az átadásával a szülői szerepek erősítése.
- E speciális családi élethelyzetben hivatali feladataink végzése során maximálisan tiszteletben tartjuk a családok életmódját, életstratégiáját, szokásrendszerét és tradícióit, hisz a kisgyermeknevelő ilyenkor szinte „együtt él” a családdal.
- A családot körbevevő természetes védőháló mellett, az egészségügyi szakemberekkel, házi orvossal, védőnővel is szorosabb napi szintű kapcsolatot kell kialakítani.

A szolgáltatásnyújtás során a családhoz kihelyezett kisgyermeknevelők szakmai mentora a napközbeni gyermekfelügyelet koordinátora, aki folyamatosan látogatja a családokat, és nyújt további szakmai segítségadást a gyermekek gondozásában. Feladata a családoknál lévő kisgyermeknevelők folyamatos tájékoztatása és bekapcsolása az intézményi szakmai történésekbe; valamint munkájuk ellenőrzése, értékelése, gyakornoki és dokumentációs feladatai segítése.

9.2 Érzelmi biztonság

Az érzelmi biztonság megteremtése napjaink kisgyermekkor pedagógiájának alaptézise, s e fogalom megannyi kutatás és nagysikerű könyv névadója. Mutatja ez azt, hogy az érzelmi nevelés fontossága a mai korban ismét felértékelődött, holott már az ókortól ismerjük a test és lélek egészségének igen szoros összefüggéseit.

Az intézményeknek gondoskodó környezetet kell kialakítaniuk, ami összetett feladat. Jelenti a biztonságos tárgyi környezetet, jelenti a rugalmas napirendet, a szükségletek kielégítését. Jelenti a felnőttek biztonságot adó gondoskodását, az elfogadást és segítőkészségét. Jelenti a gyermekközösség és a társak örömteli jelenlétét és jelenti azt is, hogy a gyermek kérdéseire választ kap, és szabadon játszhat.

9.2.1 Optimális érzelmi légkör

A kisgyermeknevelő táplálja, alakítja, szabályozza a csoport légkört. A gyermekközösség visszatükrözi azt a gondoskodást, azt az érzelmi közeget, amit a felnőtt biztosít, s ebben a folyamatban a kisgyermeknevelő személyisége és nevelési módszerei meghatározóak.

A nevelő személyiségének meghatározó voltát, nincs olyan pedagógiai témájú írás, mely ne említené. A modellkövetés, az identifikáció folyamata az időben permanens és mindenre kiterjedő, azaz nincs egyetlen olyan, a gyermekekkel folytatott kontakt, amely ne lenne nevelő jellegű. Egész személyiségünkkel nevelünk, így olyan személyiségjegyekkel és attitűdökkel kell rendelkezünk, melyek segítik, és nem gátolják a nevelői hivatást. Az optimális érzelmi légkör legfőbb befolyásolója maga a kisgyermeknevelő, az alábbi eszközökkel érheti el a kívánt célt:

- A kisgyermeknevelő személyközi viszonyaiban őszinte, együttműködő, megértő.
- Saját érzelmeit tudja kontrolálni, pozitív emóciói vannak túlsúlyban.
- Több, és a gyermek számára adekvát csatornát használ érzelemkövetítésre.
- Ráhangolódik a gyermek érzelmi állapotára (elfogadja, ha a gyermek nyugtalan, kedvetlenebb vagy épp felfokozott).
- Értő figyelemmel fordul a gyermek felé.
- Pozitív, megerősítő, bátorító nevelői eszközökkel él.
- Komolyan veszi a gyermeket, mert tudja, hogy a gyermek aktív és kompetens résztvevője saját fejlődésének.

9.2.2 Az érintés hatalma

Az „ölelj magadhoz” korszakban a testi közelség, az intimitás biztosítása rendkívül fontos. A felnőtt óvó és védő szerepét semmi sem fejezi ki őszintébben, mint érintéseinek kultúrája. Ahogyan József Attila fogalmaz, mindenki a kézzelfogható szeretetre, valaki biztonságára vágyik, hogy „*óvjon karja, öle, térde*” A gyermek is ösztönösen csak erre vágyik, vegyük hát az ölénkbe, ültessük térdünkre és adjunk számára annyi érzelmét, amennyit csak szeretne.

A testi érintéseknek épp úgy van anyanyelve, melyet szintén kisgyermekkorban sajátítunk el, elsődlegesen a szüleinktől és azoktól a személyektől, akik gondoznak. Életre szóló tapasztalatokat szerezhetünk és tanulhatunk meg abból, hogyan viszonyulnak hozzánk. Mennyire érzékeny a gondozó környezet a jelzéseinkre, és az érzelemkifejezés testi stimulációi milyen minőségűek.

Bölcsődéinkben arra törekszünk, hogy a pozitív emóciókkal járó testközelség biztosítása legyen az egyik legfontosabb szeretetnyelvünk. A kisgyermeknevelő keze, mozdulatai, a gyermek megérintése folyamatosan megfigyelésre kerül intézményeinkben. Hogyan lehet gondozás vagy játék közben minél több pozitív töltést és érzelmét átadni metakommunikációval, mozdulatokkal.

Míg a testi érintéseknek a minőségét kontrolláljuk, a mennyiségét pedig ösztönözzük. Amikor 2-3 évesen kezdetét veszi a „tegyél le korszak” akkor is szükségesek a nagyhatótávolságú ölelések (összebújás, átkarolás, paskolás, összemosolygás, egy-egy puszi). Az érzelmi nevelésünket tudatosan kell, befolyásolja az érintések hatalmában való hit.

9.2.3 Az ölbéli játékok szerepe

A mese, a dal, ölbéli játék, mint lelki táplálék tölt be egyszerre több funkciót: feszültséget old, öröközpontokat aktivál, biztosítja az emocionális együttlétet, érzelmi és szocializációs mintákat és normákat közvetít. A bio-pszicho-szociális fejlődést egyaránt serkentik.

Az ölbéli játékok többsége sajátos, komplex jelenség: ritmus, dallam, mozdulat és cselekmény egyszerre. A játék során a gyermeket hintáztatják, lóbálják, lovagoltatják, táncoltatják, megpaskolják, cirógatják, csiklandozzák, miközben minden porcikáját megérintik. A klasszikus ölbéli játékok gyakran csak a testrészek önmagukon való mutogatásával kísért mondókázássá válnak a bölcsődében, hisz a kétszemélyes helyzetet többszemélyessé alakítjuk a gyakorlatban. De bármely érintős mondókázás, ha kisebb impulzusokban is, de épp úgy sokfajta érintést, testi stimulánst tartalmaz, ami szintén feltölti a gyermek érzelmi tankját.

E testi kontaktusok játékosága, humora, szórakoztató volta, láthatatlan könnyedséggel biztosítja a gyermek számára az elfogadás és szeretet fizikai megnyilvánulásait. Mindezek miatt kiemelten figyelünk arra, hogy anyanyelvi és zenei nevelésünk mellett az érzelmi nevelésünknek is hangsúlyos részei legyenek, mint az érintéskultúránk közvetítői.

9.2.4 Az érzelmi fejlődés segítése

Bölcsődés korban az érzelmi nevelés terén a nevelő másik tudatos és tervszerű feladata az érzelmek fejlesztése. Az érzelmek tudatosítása, polarizálása, a normák közvetítése, és a formálás.

Ezt az életkort az érzelmek dominanciája jellemzi. A kisgyermek érzelmeire nagyfokú változékonyság és az azonnali, nyílt kifejezés, az én-határok folyamatos kutatása, a befolyásolhatóság a jellemző. Érzelmi életüket és jellemzőit jól kell ismernünk, hogy az obszervációs tanulás mellett a direkt nevelői eljárásokkal is élni tudjunk. Feladatunk egyrészt a jellemformálás és a megfelelő érzelmi kifejezőkészség kialakulásának segítése és motiválása a gyermekben, másrészt az együtteség élményének biztosításával, a közösségi létből fakadó szociális érzelmek kialakulásának segítése.

A gondozás szerepe: a test és a lélek harmóniája

Az érzelmi nevelés elmaradhatatlan feltétele a jó minőségű gondozás. „Az ép testben ép lélek” szállóige maradéktalanul kifejezi, hogy a testi szükségletek megfelelő kielégítése biztosítja csak a lélek harmóniáját és mindez igaz fordítva is. A test és lélek harmóniájának legfontosabb biztosítója bölcsődeinkben a gondozás kultúrája.

Abból indulunk ki, hogy a gondozási tevékenységek is lehetőséget biztosítanak a gyermek tanulására és fejlődésére. Hozzásegítenek a helyes önkép és kompetencia kialakulásához, a saját test és személyiséghatárok megismeréséhez. Rendkívül fontos, hogy mindaz, ami a testével történik az beépül a személyiségébe: elfogadja e saját testét, s az azzal való bánásmódot kellemesnek vagy kellemetlennek, örömforrásnak éli meg. A gondozás közbeni apró technikai részletek kivitelezése, a pontosság, a gyermek számára nagy vonzerő és sok-sok sikerélménnyel és pozitív emócióval gazdagítja.

A gondozás az egyéni figyelem megvalósulásának is legfontosabb eszköze. Biztosítja a minőségiidőt, és az osztatlan, megkülönböztetett figyelmet minden gyermeknek. Ez a figyelem ilyenkor koncentrált, személyes és közvetlen. Ezekben a meghitt, bizalmas együttlétekben ismerheti meg a gyermek önmagát és kisgyermeknevelőjét egyaránt.

Szokásrendszer, ritmus

A kisgyerek igényli az ismétlődésekkel tagolt időrendet. Minél kisebb a gyermek, annál inkább fontos számára a napi ritmus, ami magabiztosságot és biztonságot ad számára. A jó szokások

bevezetésével adjuk meg az érzelmi kiegyensúlyozottság és az értékes személyiség alapját. A szokáskialakítás részünkről céltudatos, mely rendszeres és következetes gyakorlás eredménye. A gyermekek számára magától értetődővé válnak egy idő után a magatartás és cselekvés bizonyos szabályai, így önfeledten különösebb erőfeszítés nélkül tud a sorra kerülő napirendi folyamatokban részt venni.

Nem csak a rendszeres történések és azok jól behatárolható időpontjai fontosak a napszakokban, hanem a történések mikéntje is, azaz a rituálék. Az egységes gondozási technika, a naponta ismétlődő apró történések, csoportszokások biztosítják azokat a bölcsődei rituálékat, amelyek oly fontos támpontok a gyermekek életében.

A napirend folyamatosságával, a játéklehetőség folyamatos biztosításával, a „kulturált várakozási szokások”, a sorrendiség kialakításával biztosítjuk, hogy a csoportkörülmények között is, kiépülhessen minden gyermek egyéni szokásrendszere.

9.3 A tevékenységek szerepe

Tardos Anna egy 1985-ben elhangzott interjúbán a következőket nyilatkozta arra a kérdésre, hogy mire tanítsa a szülő gyermekét: *„Tanítsa meg az együttélés szabályait, tanítsa meg a veszélyt felismerni és elkerülni. Válaszoljon kérdéseire, segítsen neki, ha segítséget kér. Teremtsen számára nyugodt körülményeket, adjon lehetőséget neki a tanulásra. A tevékenység örömeire tanítsa meg!”* Tardos Anna szavai ma is tökéletesen aktuálisak.

9.3.1 Megismerési folyamatok támogatása

A képességfejlesztés jelen van a nevelési programokban, de a különböző területeken történő ismeretátadás és kompetenciatámogatás mértéke, függ az adott intézmény profiljától. Az egyensúly csorbát szenvedhet, ha az intézmény túlzottan a kognitív képességek fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, a személyes és szociális kompetenciák segítése előtt; illetve, ha nem megfelelő módszereket alkalmaz.

A gyermekek fejlődését azzal mozdíthatjuk leginkább elő, hogy gazdag és inspiráló korai tapasztalati, tanulási környezetet alakítunk ki számukra; és megbecsüljük azokat a lépéseket, amelyekkel a gyermekek maguk kezdeményezik a felfedezésre irányuló törekvéseiket. Ha hagyjuk a gyermeket kísérletezni, szabadon manipulálni, alkotni, játszani; mert abból okul leginkább, amit maga lát, maga tapasztal és maga figyelhet meg. A folyamatos szabad játékidő alatt, a tapasztalati úton, cselekvésen keresztül történő ismeretszerzéssel jutnak a legtöbb tudáshoz, s mellesleg örömhöz és sikerélményekhez is.

9.3.2 A világ érzékletes megismerése

A gyermek születetten tevékeny, hajtja a világ felfedezése. Egy bölcsődés gyermek is fáradhatatlanul dolgozik, munkálkodik: borogat, tologat, rakosgat, gyűjtöget, tapogat, építget. Egy pillanatra sem áll meg, amikor még látszólag csendesen szemlélődik még akkor is tevékeny. Ami a környezetében történik, akarva-akaratlanul hatást fejt ki rá. Szüntelenül érzékleiben él. A látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás benyomásai töltik ki belső világát, ezek irányítják és vezetik tapasztalásait. Képzeletének és kíváncsiságának tág határai vannak.

A feladatunk az, hogy ebbéli motiváltságukat és aktivitásukat ébren tartsuk, elegendő idővel, megfelelő környezettel, helyesen kiválasztott eszközökkel és hatékony módszerekkel. A reformpedagógiai irányzatok a cselekvő aktivitást, a tevékeny tanulást tették központi szereplővé, az ismeretalapú pedagógiával szemben. Mi is ezekre a módszertani alapokra építünk. A világ érzékletes megismeréséhez a következőkre van szükségünk:

- Segítő pedagógiára, mely a gyermekből és érdeklődéséből indul ki és nem az elvárásokból.
- A gyerekek legyen elég ideje arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot, és feldolgozni a tapasztalataiból származó élményeket.

- A gyermeket olyan ingergazdag környezettel vegyük körbe, ahol biztonságosan, s önállóan tevékenykedhet; mely inspirálja arra, hogy minél többet adjon önmagából, a saját fantáziájából, leleményéből, képzeletéből.
- A gyermeket csak olyan tevékenységekkel „kínálja” meg a pedagógus, amelyhez fel tudja használni a belső energiáit, tudását, tapasztalatait, amelyeket kedvvel végez, s amellyel nem veszi el a sikerélmény lehetőségét.

9.3.3 A nevelés időkeretei

A kisgyerekek természetesen nem tudják, hogy egy spontán játék során, a homokozással, mesehallgatással, vagy a beszélgetés folyamán milyen pszichikus komponenseket működtetnek, gyakorolnak. A pedagógusnak viszont szándékosan kell megválasztania, hogy milyen tevékenység végzését segíti (szervezi, teszi lehetővé, működteti, támogatja). Melyik gyermeknek pontosan mire is van szüksége, és hol áll a különböző fejlődési területek lépcsőfokain.

A folyamatos szabad játékidő biztosításánál számunkra nincs fontosabb. De a szabad játék preferenciája és a gyermek játékanak spontaneitása, nem zárja ki, hogy a felnőtt játéktámogató tevékenysége tervezhető. Nem feledhetjük, hogy a nevelő szerepe a szabad játék folyamán sem tűnik el. Itt is ő irányítja a folyamatokat, ő tervezi meg gondosan a módszereket.

A tervezésnek sok előnye van: tudatosabb munkavégzés, a gyermek és a csoport mélyebb ismerete, kiegyenlíthetőbb feladatmegosztás, szervezettség, egységesebb elvárásrendszer, hatékonyabb kommunikáció a családokkal, és így tovább. Kétségtelen, hogy az írott tervek elkészítése időbe kerül, de ez megtérül a rendszeres tervezés általi szakmai tudatosságban és rutinban.

A tervezés akkor jó:

- ha különböző tervek illeszkednek egymáshoz és ráépülnek az országos és helyi szakmai alapokra,
- ha különböző időegységekre tagolt (nevelési évek, évszakok/negyedévek/ünnepkörök, projektek/témakörök/gondozási-nevelési ciklusok),
- ha minden nevelési területet komplexen felölel,
- ha nem csak műveltségterületet tervezünk, hanem módszereket is,
- ha az egyes gyermekekre és csoportra egyaránt irányul,
- ha több alternatívát tartalmazva, rugalmasan módosítható a gyermekek aktuális igényei és érdeklődése szerint,
- ha az indirekt befolyásolásra épít inkább,
- ha módszeres felülvizsgálat és értékelés kíséri,
- ha a megfigyelések és tapasztalatok beépülnek a későbbi gyakorlatba.

A tervezés része mindig a rendszeres visszatekintés is. Mérlegelni, végig gondolni, hogy elképzelések milyen formában váltak valóra. Az értékelés kultúráját, a reflektív pedagógiai gyakorlatot épp úgy fejlesztenünk kell, mint a tervezés folyamatát. Innovációs tervünk meghatározó része a kisgyermeknevelők tervezési és önértékelési módszereinek a segítése.

9.3.4 A tevékenységek komplexitása

A kisgyermeknevelőnek nagyon jól kell ismernie a bölcsődés gyermekek világát, hogy érdeklődési körük, igényeik megfelelően adjon tevékenységi lehetőséget. A helyi szakmai sajátosságokhoz igazítva módszertani szabadságot biztosítunk ahhoz, hogy a szakember honnan merít tudatosan és tervezetten többet. Hogyan strukturálja az időt, a környezetet hogyan alakítja, az eszközrendszert hogyan választja ki. Ez nem jelentheti viszont azt, hogy ne lenne a mindennapok része mindenhol a mesélés, verselés, a mondókázás; vagy hogy a mozgás, és az alkotás feltételei ne lennének folyamatosan biztosítva minden bölcsődei csoportunkban.

A tagintézmények széles tevékenységrepertoárból és nevelési eszköztárból választottak kiemelt szakmai feladatot. A vizuális kommunikáció, a zenei ízlésformálás, az anyanyelvi nevelés, a

mozgáskultúra, a környezettudatosság fejlesztése sem képzelhető el külön-külön, egymástól elválasztva, hisz egyidejűleg számos egymással kölcsönhatásban álló képességet fejlesztenek. A komplexitást, a nevelési területek integrálását bármely választott kiemelt szakmai feladat megvalósításánál megköveteljük.

Hagyományápolás

Az adott évszakhoz, az ünnepkörhöz igazodva, elsősorban népi forrásokból keres meséket, mondókákat, dalokat. Előnyben részesít minden olyan tevékenységet, mely a magyar kultúra és a magyar bölcsődei nevelés hagyománya.

Anyanyelvi nevelés

A mese, vers, mondóka, ölbéli játék komplex élmény legyen a gyermek számára és a kisgyermeknevelők egyedi ötleteivel, technikáival és magas szintű készségeivel valósulnak meg. Hangsúlyosabban törekszenek a szemléltetés lehetőségeire, (bábok, papírszínház, meseposztócska) a memoriter anyagok bőségesebb használatára, a kortárs gyermekirodalom bevonására, az ölbéli játékok sokrétűbb eljátszására.

Zenei nevelés

A gyermekek korának megfelelő magyar zenei hagyományokkal való koncentráltabb ismerkedés jellemzi. A Kodályi, Forrai örökség alapvető ismerete, a dal és az ölbéli játék repertoárjának tudatos bővítése, a hangszeres tudás elterjesztése a kisgyermeknevelők körében, a zenei nevelésben rejlő fejlesztési lehetőségek módszertani ismerete (ütemérzék, ritmusérzék, hallás, zeneszeretet) a kisgyermeknevelők hangsúlyosabb feladata.

Mozgáskultúra

A gyerekek ebben a programban szerteágazóbb mozgástapasztatásokat szerezhetnek az eszközök, terek, módszerek révén. A mozgás számtalan örömet ad a gyermeknek. A nevelő feladata ezt minél tudatosabban, kreatívabban kihasználni, és formálni ezáltal a családok szemléletét is.

Alkotójáték

A vizuális kifejezőeszközök és élmények szélesebb tárházát vonják be az alkotás folyamatába, mely kifejezettebben van jelen a mindennapokban. Állandó, kreatív tárgyi környezetet biztosítanak, és az esztétikum, a vizualitás is dominánsabban jelenik meg a csoportszobákban.

Egészséges életmód

A helyes napirendre, az egészséges szokásrendszer kialakítására helyeznek hangsúlyokat. Programjaik, a családok megszólítása és bevonása a mentálhigiéné köré csoportosul.

Környezeti nevelés

Elsődlegesen a környező világ tevékenyebb megismerésére fókuszálnak. Kihasználják az udvarok adottságait, egyrészt a szabadban történő strukturálatlan játékra, másrészt a természetet, a külső ingereket a benti tapasztalatszerzésbe is jobban bevonják. A környezet szeretete, védelme kiemelt figyelmet kap.

10. A BÖLCSŐDEI ÉLET MINDENNAPJAI

10.1 Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A bölcsőde, az egészségvédelem és az egészséges életmódra nevelés első lépcsője, az alapok lerakása ebben is, mint sok másban is itt kezdődik. Az egészségvédelem, az egészségmegőrzés a bölcsődékben prevenciós jellege miatt, sokrétű feladatot ró a szakemberekre. Az egészséges életmód megalapozásához, a harmonikus testi-lelki fejlődéshez egyrészt az egészséges és biztonságos környezet kialakítása szükséges; az egészséges táplálkozás, a szabadlevegőn való aktív mozgás, és a pihenés feltételeinek megteremtésével. Másrészt egyidőben több kisgyermek szükségleteit kell kielégíteni, ami komoly szakmai tudást, szakmai tudatosságot, szervezést követel

a kisgyermeknevelőktől. Az egészségnevelés érdekében törekszünk az alapvető kulturhigiénés szokások, az életkori igényeknek megfelelő napirend, az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés jó szokásainak kialakítására, méghozzá a családokkal való szoros együttműködésben. A bölcsődei egészségnevelésünk igen hangsúlyos része a szülők körében végzett tájékoztató, felvilágosító, szemléletformáló munka.

10.1.1. Táplálkozás

A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozás, a gyermek egyéni ízlésének ismerete, formálása. Törekvünk, hogy az elkészült ételféleségek ízvilágában és tálalásában gusztusos, élvezhetők legyenek. Az étkezés a gyermek számára örömforrás kell, hogy legyen. Mindezek megvalósítása gondos tervezést és szervezést követel meg minden dolgozónktól. A szakmai team feladata a megfelelő minőségű nyersanyagokból a változatos étrend kialakítása, törekedve az egészséges, friss alapanyagok széles skálájának a felhasználására. A központi élelmezés és a tagintézmények konyháinak dolgozói egyszerre felelősek az ételféleségek minőségi követelményeknek megfelelő, higiénikus és modern konyhatechnológiai eljárásokkal való elkészítéséért. A közvetlen kiszolgálás a gyermekek egyéni igényeit követve, az étkezési szokások kialakítása, az étkezés kultúrájának a megteremtése pedig a kisgyermeknevelők feladata.

10.1.2 Mozgás

A mozgásnak kiemelt jelentősége van a gyermekek fejlődésében, képességeik kibontakozásában, szocializációjában. A rendszeres mozgás kedvezően hat a szervezet növekedésére, az egyes szervek teljesítőképességre, a fizikai erőnlétre, azaz nagyon fontos szerepe van az egészség megőrzésében. A mozgás ugyanakkor a kisgyermek lételeme, a mozgásos tapasztalatok adnak számukra feldolgozható információkat, segítik az észlelést, ami alapját képezi a magasabb gondolkodási funkcióknak.

A mozgásigény ebben a korai életszakaszban rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Alapelvünk, hogy a gyermekek szabad mozgással, aktív tevékenységgel töltsék ki azt az ébrenléti időt, amit épp nem kötnek le a gondozási műveletek.

A mozgásfejlődés fiziológiás menetének minden lépése a gyermek belső készítésén kell alapulnia. Nincs szükség arra, hogy a fejlődés menetébe gyakoroltatással, bizonyos „fejlettebb” testhelyzetekbe helyezéssel, tanítással beavatkozzunk. Az, hogy a fejlődés menetébe nem avatkozunk be, nem jelenti azt, hogy nincsenek feladataink a feltételek biztosításával kapcsolatban.

A kisgyermeknevelőnek az a feladata, hogy kedvet csináljon a mozgáshoz, hogy nyújtsa mindazt, ami a gyermek jó közérzetéhez, biztonságérzetéhez, fejlődéséhez szükséges. Fő feladatai közé tartozik a széleskörű mozgáslehetőség biztosítása, hisz minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban. A szabad mozgást biztosító tér helye, nagysága, higiénije, a mozgást motiváló eszközök folyamatos, tudatos biztosítása meghatározó fontosságú a szervezési feladatokban. Szintén fontos feltétel, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük és mindig biztosítjuk a felnőtt biztonságot nyújtó állandó felügyeletét. A csecsemők számára jól belátható, védett mozgás-, és játékteret alakítunk ki. Hempergőt biztosítunk a még járni nem tudók részére az udvaron és szobában egyaránt, és elkerített szobaresz kerül kialakításra a járással próbálkozó tipegők részére.

A mozgásos játékok mindig a természetes mozgásformákra épülnek, a gyerekek részvétele, eszközválasztása is önkéntes. A gyerekek számára, az életkori sajátosságok és egyéni fejlődésük figyelembevételére reagálva, csak minőségi mozgásfejlesztő eszközöket alkalmazunk. A mozgáskedvet a kisgyermeknevelő játék kezdeményezései mellett motiválják még: a mozgásos mondókák, egyensúlyjátékok, egyszerű labdajátékok.

10.1.3 A szabadlevegőn való tartózkodás

Az egészségmegőrzést szem előtt tartva a mozgással szoros összefüggésben áll, hogy minél több időt tartózkodjanak a gyerekek szabadban, azaz minél többet a tiszta levegőn és természeti

környezetben mozogjanak. A szabad levegő ellenállóbbá teszi a gyermekeket a betegségekkel szemben, a külső környezetben pedig kitágul a mozgáslehetőség és az élménybázis.

A szabad levegőn való tartózkodás minden évszakban biztosítva van bölcsődéinkben. A debreceni bölcsődék elhelyezkedése garancia a friss, tiszta levegőre. Minden tagintézményünk környezete fákkal szegélyezett, bölcsődéinket árnyas terület veszi körbe, így a városi forgalom zaja, szennyezett levegője kevésbé éri el őket. A gyermekszobákból közvetlen kapcsolat van a füvesített játszóudvarokhoz, melyekhez árnyékoló ponyvával felszerelt terasz tartozik. A játszóterek homokozóval ellátottak, amelyeket minden év tavaszán friss homokkal töltünk fel. Nyáron pancsolással tesszük élvezetessé a kánikulai napokat. A párasító pancsoló folyamatosan működik a meleg napokban, ami a vízzel való játékot, továbbá felfrissülési lehetőséget biztosítja az udvari tevékenységek közben.

A gyermekek napirendjén belül minden adandó alkalmat kihasználunk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a szabadban játszás lehetőségét. Kora tavasztól késő őszig az időjárástól függően - reggelit követően egész délelőtt és uzsonnát követően pedig egész délután - az udvaron folyik a szabad játék. Télen is csak rendkívül rossz időjárási viszonyok között mellőzzük a szabadban történő játékot.

10.2 Gondozási műveletek

A csecsemő és kisgyermek nevelésének legfontosabb területe a gondozás. A jó gondozás minden mozzanata nevelési színtér is egyben. A testi szükségletek kielégítése kapcsán tanulja meg a gyermek jelezni, felismerni, majd differenciáltan kifejezni a szükségleteit, és a kielégítéssel kapcsolatos megelégedését. A kisgyermeknevelő az, aki segíti őt a testi szükségletek kellemetlen érzetének megoldásában, s ezáltal arra tanítja a gyermeket, hogy szükségleteit bátran jelezze felé. A gyermek beleszólhat a szükségletei kielégítésének módjába, ezáltal megerősödik a hatóképesség érzése, kialakul a szociális kompetenciája. Ez lesz a feltétele annak, hogy környezete felé is érdeklődéssel forduljon.

Gondozás szervezési feladatai

A gyermekeket a saját kisgyermeknevelője látja el, hiányzása esetén a társ-kisgyermeknevelő gondozza őket. Gondozás során elengedhetetlen a legkisebb részleteket, tennivalókat is egyeztetni. Szakszerű, helyes és lehetőség szerint egységes technika alkalmazásával végezzük a gondozási műveleteket. A kisgyermeknevelők persze a gyermek ismeretében személyre szabják a gondozás bizonyos részleteit, de az előkészületek, a fő protokollok egységesek. A gondozás során ügyelünk a kommunikációra, a gesztusok jelentőségére, a helyes szokások rögzülésére, gyakorlásra.

A gyermekek a gondozási műveletek alatt sok részmozzanatot próbálnak önállóan elvégezni. Ez sok időt igényel, amíg a kisgyermeknevelője türelemmel kivárja a kezdeti próbálkozások sikerét. Ha a gyermek kezdettől fogva beleszólhat abba, hogy mi történik vele, a felnőttel való együttműködés során, akkor lehetővé válik számára, hogy bízzék abbéli képességében, hogy befolyásolhatja a vele történő eseményeket. Ez a kompetenciaérzés lesz az önállósodás alapja.

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy mindig elegendő idő legyen a sorrendben első és utolsó gyermek gondozására is. A napirendszervezés során kiemelt hangsúlyt fektetünk a gondozási folyamatok előkészítésére, hogy minden eszköz a kisgyermeknevelő keze közelében legyen. A gondozási műveletekkel nem siethetünk. Az elegendő idő és a beszélgetés a gondozás alatt csak akkor kedvező és nevelő hatású, ha a kisgyermeknevelő a gyermek reakciójára figyel. A kisgyermeknevelő arra válaszol, hogy hogyan reagál a gyermek az ő mozdulataira, szavaira. A kisgyermeknevelő figyelme mindig a gondozott gyermeké.

Amikor már több mozzanatot önállóan elvégez a kisgyermek, akkor térünk át a páros gondozásra. Ebben a helyzetben két kisgyermeket gondoz egyszerre a kisgyermeknevelő. A páros gondozás során mindig annak a gyermeknek segít a kisgyermeknevelő, aki éppen megakad, vagy elfáradt a próbálkozásban. Kettesével történik a tisztálkodás, az étkezés, de a pelenka csere megmarad egyéni gondozásnak a későbbiekben is. A párhuzamos napirend nyújtotta lehetőség kapcsán a tagintézményekben, szinte minden fürdőszobában csoportonként van pólyázó, ami segíti a folyamatosságot, kiküszöböli a várakozási időt, hozzájárul a szabadban eltöltött hosszabb időhöz.

Étkezés

A táplálkozástudomány napi négyzeri étkezést ajánl bölcsődei ellátás során, így módon a bölcsőde szinte teljes mértékben biztosítja a szervezet optimális működéséhez, fejlődéséhez a szükséges napi energiát és tápanyagokat.

Az étlapok változatosak, idényszerűek. A napi menük ízvilágukban összehangoltak. A gyerekek főzelékeket fehérjedús feltéttel, vagy rakott ételeket kapnak, gyümölccsel kiegészítve a főétkezésben. Tízóraikor a folyadék-vitaminpótlás az elsődleges. A reggeli és az uzsonna általában kenyérfélékből, péksüteményekből - feltéttel és zöldségfélékkel kiegészítve -, valamint tejtermékből áll. Támogatjuk és kezdeményezzük a gyermekek önálló étkezési kezdeményezéseit. Az összeállított étrend is segíti ezirányú törekvéseinket, hiszen a gyerekek önállóan tudják fogyasztani a felkínált ételt, természetesen a megfelelő érettség esetében.

Bölcsődéinkben a folyadékpótlás folyamatos. Biztosítjuk a gyermekek számára a folyadék napközbeni fogyasztását, a saját belső igényének megfelelően. A kisgyermeknevelő figyeli a gyermek jelzéseit, és naponta többször, illetve ha szomjas, folyadékkal kínálja.

Fontos, hogy a gyermek számára örömforrás legyen az étkezés. A táplálás során el kell érni, hogy a gyermek a fejlődéshez szükséges tápanyagokat és táplálékot szívesen, korának megfelelő módon, megfelelő mennyiségben és minőségben jó étvággal fogyassza el. Ebben az időszakban egész életre megalapozzuk a gyermekek étkezéséhez, étvágyuk fenntartásához való hozzáállását. Nagyon az egyéni különbségek, vannak kis étkü gyermekek, és vannak, olyanok, akik nagyon szeretnek és tudnak enni. Ezeket az egyéni igényeket a kisgyermeknevelők a gyermeket ismerve figyelembe veszik a gondozásuk során. Csak a megfelelően, egyéni igényei alapján táplált gyermek lesz nyugodt és megelégedett. Minden étkezésnél fontos a gyermeket partnerként kezelni, választási lehetőséget kínálni, és megfelelő önállóságot biztosítani. A kisgyermeknevelő az étkezések alkalmával különböző ismereteket is nyújt, és a jó szokások kialakítására törekszik.

Az egészséges táplálkozás fontosságát minden fórumon hangsúlyozzuk. Ezt a szemléletet megosztjuk a szülőkkel, igyekszünk lojalitásukat elnyerni e tekintetben is. A folyamatos együttműködéssel közös értéké válik gyermekeink korszerű táplálása, az egészséges fejlődésüknek megfelelő étrend biztosítása, ízlésük, és étkezési kultúrájuk alakítása.

Étkezési szervezési feladatok: A tálalókocsokra a konyha személyzete készíti fel a gyermeklétszámnak megfelelő eszközöket és ételt. Intézményünkben porcelán, ill. üveg edényeket használnak a gyermekek az étkezésekor. Tejes folyadékhoz porcelán csészét, egyéb folyadékhoz a gyermek fejlettségének megfelelő méretű poharat, ill. rozsdamentes evőeszközöket, a tálaláshoz hőálló üveg edényeket használunk. Nagy figyelmet fordítunk a terített asztal esztétikumára, az edények és tálalási kellékek kiválasztására; a praktikusság, a minőség tekintetében egyaránt.

A gyermekeket koruk és fejlettségük szerint ölből, asztalnál ülve egyenként, kettesével, majd önállóságuktól függően egy, ill. két-két asztalonként étkezteti a kisgyermeknevelő.

Csecsemő étkezés: Minden csecsemőt folyamatos gondozással látunk el, ami azt jelenti, hogy kellő előkészítés után, minden gondozási műveletet elvégzünk, amire szükség van (pelenka csere, kézmosás, étkeztetés, lefektetés vagy levegőztetés) egyéni napirendjének megfelelően. Csecsemőket mindig ölből étkeztetünk. Az ölből tartott kisgyermeknek minden rezdülésére nagyon fontos figyelni, kezeit szabadon hagyva teret engedünk az érdeklődésének, önállósodásának, kezdeti próbálkozásainak. A csecsemő szavak helyett, testbeszéddel, testi jelzésekkel adja tudtunkra érzéseit, kívánságait, étkezés közben is. Metakommunikációs közléseit fontos ezért jól érteni, hogy szükségletét a számára legmegfelelőbb módon és ritmusban, saját megelégedésére elégítsük ki. A még anyatejes táplálással táplált kisgyermek és édesanyja számára biztosítjuk a bensőséges, meghitt szoptatás lehetőségét, egy erre alkalmas külön helyiségben minden bölcsődében. Csecsemőkorú gyermekek ellátásakor különös gondot fordítunk a bölcsődei és otthoni ételféleségek, az étel mennyiségek, valamint a napirend összehangolására. A csecsemők tápszereinek elkészítéséhez minden tagintézmény rendelkezik tejkonyhával, ahol külön edény-, és eszközkészlet áll rendelkezésre az ételek, tápszerek elkészítéséhez. A csecsemő táplálás eszközei külön kezelést is igényelnek mind tárolás, mind tisztán tartás tekintetében.

Kisded étkezés: Amikor már a kisgyermek jár és önállóan leül, ill. feláll a gyermekszékről, önállóan kanaliz, akkor próbálkozunk a „két kanalas” étkezési módszer alkalmazásával. Ebben a formában, kezdetben egy, majd később legfeljebb két kisgyermeket (páros gondozás) tud a kisgyermeknevelő

egyszerre ellátni. A helyes kanál használat, a pohárból való ivás elsajátítása, a rágás tanulás folyamatának megismertetése a kisgyermeknevelő feladata.

Csoportos étkezés: A már önállóan étkező gyermekeket csoportosan étkeztetjük. Minden kisgyermeknevelő a saját gyermekeit étkezteti, a napirendben meghatározott sorrendben az egyéni igényeknek megfelelően. A gyermekek játékhelyzetből érkeznek, ülnek le a helyükre, és az étkezés befejezésének sorrendjében állnak fel helyükről. Az asztaloknál állandó helyük van a gyerekeknek, ami távolmaradásuk esetén természetesen üresen marad. Az asztalok megterítése után, az egyéni bánásmód elvét alkalmazva, személyre szólóan szolgálja ki őket kisgyermeknevelőjük. A kisgyermeknevelő a gyermekek előtt megkóstolja az ételt, így meggyőződik, az étel fogyaszthatóságáról, ízéről, minőségéről, hőfokáról. Tapasztalását megosztja a gyermekekkel is. A gyermek látja, és hallja mit kap a tányérjába, és tudja jelezni igényét a nevelőnek. A sütemény- vagy gyümölcszeleteket kínálótányéron középre helyezzzük, ahonnan minden kisgyermek önállóan vehet a saját tányérjába és fogyaszthat étvágya szerint.

Testápolás

Testünk, bőrünk tisztasága hozzájárul egészségünk megóvásához, kellemes, jó érzést nyújt számunkra. A tisztálkodás kihat az egészségnevelésre, a prevencióra, betegségek megelőzésére, a jó közérzetre. A kisgyermek esetében a megfelelő komfortérzés még hangsúlyosabb. A kisgyermekek bőre, leginkább keze napközben sokszor, sokféle formában szennyeződhet. A gondozás során étel, a játék során egyéb szennyeződés kerülhet rá. Reggel a bölcsődébe érkezéskor a szülővel együtt mos kezét a kisgyermek. Pelenkacseré vagy WC használat után minden alkalommal szappanos kézmosás történik. Fontos figyelni a helyes kézmosási technika elsajátítására. Csecsemők arcát és kezét ölben tartva mossuk meg és ölben tartva töröljük szárazra is. A már jární tudó gyermeket egyedül kísérrük a mosdóhoz, annak megnyitását segítjük, vagy együtt végzi el a kisgyermeknevelő a gyermekkel. A vízzel való ismerkedés kellemes élménye mellett, lassan alakul ki, a kezdeti ügyetlen mozdulatokból az eredményes kézmosás. A mosdóinkon folyékony szappant és hagyományos szappant találunk a gyermekek, a kisebbek inkább a szappant, míg a folyékony szappant a nagyobbak használják. A kézmosás, törölközés folyamatának elsajátításában a kisgyermeknevelő személyes példaadással segíti a gyermekeket. Minden kisgyermeknek saját jelével ellátott törölközője van, amit már nagyon hamar megtanul önállóan le- és visszaakasztani a helyére. A fürdőszobáinkban teljes alakos tükörök vannak felszerelve. A tükör előtti fésülködés nemcsak a mozdulatok gyakorlása, de a testséma, az én-tudat, a pozitív én-kép kialakulása szempontjából is fontos és jól segíti a helyes mozdulatok begyakorlását a mosdó fölötti tükör is, melyet a kisgyermeknevelők verbálisan is erősítenek. Személyre szabott gondozásunk során tanítjuk a gyermekeknek a helyes orrfújást, a zsebkendő higiénikus használatát.

A szájhigiénia fontos terület a testápolás területében. Bölcsődéinkben először az öblögetést tanítjuk akár személyes példamutatással is a gyerekeknek, majd a víz kiköpése egy újabb tanulási folyamat. Csak ezt követően kezdjük el a fogmosás eszközeit használni. A fogkefe helyes használatát eleinte a gyermekek fogkrém nélkül gyakorolják, majd amikor ez a technika is rutinná vált, akkor adunk a gyermekek számára használható fogkrémet.

Pelenkacseré, bili, WC használat

Bölcsődéinkben a szülők által hozott egyszerhasználatos pelenkát használunk a gyermekek. Azoknak a gyermekeknek, akiknek családja szociális körülményeik vagy más ok miatt ezt nem tudná biztosítani, az intézmény ad textil pelenkát, aminek tisztán tartásáról is gondoskodik. Pelenkacserére naponta többször, szükség szerint, vagy a napirendi folyamatoknak megfelelően leginkább az étkezések előtt kerül sor. A vizeletes pelenka esetében, nedves törölkendővel, nedves textil pelenkával töröljük le a gyermek bőrét, székletes pelenka esetében minden alkalommal szappanos folyóvízes lemosást alkalmazunk. A pelenka csere a pólyázón történik, de a gyermek fejlettségének, igényének megfelelően, a legidősebbeknél bizonyos esetekben (pl. belebújós nadrágpelenkák) az állva pelenkázás is megengedett. Törekvésünk, hogy a legpraktikusabb, lépcsővel ellátott pólyázók álljanak rendelkezésre minden bölcsődében. A már jární tudó kisgyermekek esetében a kisgyermeknevelő a kialakult állandó sorrendnek megfelelően hívja a gyermekeket a gondozási folyamathoz. Az otthon bilit használó gyermeknek lehetősége van a bölcsődében is bilit használni. A gyermek WC-t kezdetben csak lehetőségként ajánljuk fel. Megmutatjuk neki, ha a gyermek érett rá, akkor szívesen együttműködik, érdeklődik a felkínált

lehetőség iránt. A kisgyermeknevelő - gyermek kapcsolat minősége is nagyban befolyásolja a folyamatot, hiszen egy bizalmas, bensőséges, meghitt kapcsolatban, a tapasztalatok alapján, a kisgyermek önkéntes részvételére sokkal eredményesebben számíthatunk, mint ennek hiányában. A gyermekek önállósodási törekvéseinek támogatásával kezdetben a törlést a kisgyermeknevelő végzi el, majd a gyermek. A gyermek WC-k előtti dobogók, fellépők alkalmazásával támogatjuk az önálló WC használatot. A szobatisztaság fontos fejlődési állomás a gyermek szociális fejlődése során. Támogatjuk, de sohasem sürgetjük ezt a folyamatot. A gyermek egyéni érési ritmusához alkalmazkodunk, természetesen a családokkal szorosan együttműködve. A gyermek akkor szobatiszta, ha érzi, vissza tudja tartani az ingert, záró izmait akaratlagosan tudja mozgatni, a WC előtt önállóan le tud hozzá vetkőzni, és el tudja végezni a dolgát. Idegrendszeri érés és pszichoszomatikus fejlettség, a gyermek együttműködési hajlandósága kapcsán előbb-utóbb minden kisgyermek szobatisztává válik. Ebben nagy egyéni eltérések lehetségesek. Támogatásra, bátorításra, sikerei láttán elismerésre van szüksége leginkább a folyamatban.

Öltözködés

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek a bölcsődébe olyan ruhában érkezzen, mely kényelmes és praktikus, ugyanis a gondozási folyamatokban nagy a jelentősége az önálló tevékenykedésnek, a könnyen le-felvehető ruhadarabok használatának. Támogatjuk a nemi identitásnak megfelelő ízléses ruházatot a gyermekek körében. A gyermekek cipőjénél fontos elvárás, hogy mérete megfelelő legyen és a kisgyermek biztosan tudjon benne közlekedni, lábát, bokáját tartsa. A szülő kérésének megfelelően alkalmazkodunk elvárásához, az udvari cipő használatát tekintve.

Az öltözködési szokásokban tiszteletben tartjuk a családok kéréseit és közvetítjük feléjük, hogy napközben a gyermek esztétikai érzékét, és igényességét hogyan fejlesztjük.

Udvari levegőzéshez elengedhetetlen a gyermekek ruházatának megfelelő előkészítése. A hideg idő beálltával a kisgyermeknevelőknek szervezési, előkészítési feladataik megnőnek. A csecsemőkorú gyermekeket pólyázón, míg a járnivaló gyermekeket öltöztető padon, vastag szivacson öltöztetjük. A kisgyermeknevelő velük szemben kényelmes testhelyzetben, küsszéken ülve tudja leginkább segíteni az öltözködés-vetkőzés folyamatában. Önálló, szobatiszta gyermekek esetében valósulhat meg a páros gondozás, pelenkás gyermekek ellátása mindig egyénileg történik.

Az öltözködés apró részműveletei már nagyfokú kezűgyességet igényelnek, s egy-egy technikai mozzanat elsajátítása nagy sikerélményt jelent a gyermek számára. A gombolást, csatolást, fűzést, kapcsolást, cipzározást játékeszközökön napközben is gyakorolhatja. Az öltözködéssel a gyermek esztétikai érzékét, az igényességét is formáljuk.

Pihenés, alvás biztosítása

Az alvás és ébrenlét egymástól elválaszthatatlan fogalmak. Nyugodt, pihentető alvás nélkül elképzelhetetlen a derűs, aktív ébrenlét, és fordítva is igaz. Az élet minden szakaszában a kornak megfelelő, derűs aktivitással töltött ébrenlét a nyugodt, pihentető alvás feltétele.

A gyermekek is akkor játszanak önfeledten, akkor vesznek részt szívesen a gondozásban, ha egyéni igény szerint megfelelő időt, és lehetőséget biztosítunk a napirenden belül pihenésre, alvásra. Az alvásszükséglet minden korban más és más. Az újszülött kortól felnőttkorig fokozatosan csökken, de egy-egy korcsoporton belül is egyénenként változik. Bölcsődébe kerüléskor a kicsiknek napi kétszeri nappali alvásra van szüksége, ez az első év végére változik, de általában 14-18 hónapos korra a legtöbb kisgyereknek már elég nappal egyszer aludnia. Minél teherbíróbbá válik a fejlődés során a gyermek idegrendszere, annál hosszabb ideig képes kifáradás nélkül aktív maradni. Az a gyermek, aki egyéni szükségletének megfelelő ideig alszik, az általában könnyen alszik el, mélyen alszik, rendszeresen magától ébred, ébredése vidám, derűs és aktívan, tevékenyen tölti ébrenléti idejét.

A pihenés szervezési feladatai

Ahhoz, hogy minden gyermek nyugodtan és eleget aludjon, lehetővé kell tenni, hogy egyéni igényeiknek megfelelően pihenhessen, ha fáradt.

Az egyéni napirendet úgy alakítjuk csecsemők esetében is, hogy az elfáradás kezdeti jeleinek észlelésekor akár naponta többször is ágyba tesszük őket, de a fáradékonyabb nagyobb gyermek számára is biztosítjuk, hogy a napirendbe iktatott déli alvásidőn kívül pihenhessen. Lepihenni, megpihenni napközben többször van lehetősége minden kisgyermeknek, a szobákban kialakított

gyermekheverőn, puha sarokban vagy az udvaron kihelyezett pléden, matracon. A szobákban a funkciósarkok úgy vannak kialakítva, hogy a csoport forgatagából félre tudjon bárki vonulni, ha erre van igénye. A kisgyermekek le tudnak pihenni, akár csak néhány percre is, ami a regenerálódáshoz olykor elég is.

Az intézményünkben alapkövetelmény, hogy minden gyermeknek külön ágya legyen, és az is, hogy a gyermekek ágyai mindig azonos helyen álljanak. A fektetők kirakása a bölcsődei dajka feladata, mely tevékenysége szervesen illeszkedik a napirendhez, általában a gyermekek ebédelése közben van rá lehetősége.

Az elalvást megkönnyíti, ha biztosítjuk elalvási szokásaikat, pl. szophatja ujját, megkapja az otthonról hozott megszokott cumit, kendőt, babát, hisz ezek a tárgyak segítenek az elalvásban, mert biztonságot adnak. Az alvási rituálék megnyugtatók a gyermeknek; a déli mesélés, a halk ének, a simogatás, a kisgyermeknevelő megnyugtató, biztonságot adó közelsége mind-mind hozzájárul a gyermekek pihenéséhez. A szülők partnerek abbéli elvárásunknak, hogy alvásában ne zavarjuk fel a gyermeket egy esetleges hazamenetel miatt, így megvárjuk a spontán ébredést.

Bölcsődéinkben az alvó csecsemők és kisgyermekek állandó felügyelet mellett tudnak pihenni, kint a szabadlevegőn, vagy bent a csoportszobában. A kisgyermeknevelők folyamatos felügyeletet biztosítanak. Az előkészítésénél figyelünk az átszellőztetett szoba, a csend, a nyugalom mellett a kényelmes ruházatra is. Ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják meg társaik alvását. Ébredés után csendes játékra, képeskönyv nézegetésre van lehetősége az ágyában. Elengedhetetlen, hogy ilyenkor is mellette legyen saját kisgyermeknevelője, aki épp megnyugtató vagy beszélget vele, mesél neki.

10.3 Játék

A játék egykor és ma

A játékfeltételek biztosításához elsődlegesen a játék módszertani levél ad számukra támpontot, mely bár 1997-ben készült, a mai napig nagyon jó szintézise a bölcsődei játékról vallott felfogásoknak.

„Kiemelten fontos szerepe van a gyermek által elfogadott, számára biztonságot nyújtó felnőtt folyamatos támogató, megerősítő jelenlétének, a gyermek igényeihez és fejlettségéhez igazodó tevékenységeknek, a hozzájuk kapcsolódó élményeknek és a felnőtt mintanyújtásának.” – a módszertani levél bevezetőjében olvasható alapkövetelmény pontosan 30 év elteltével is időtálló követelményeket fogalmaz meg irányunkba.

A játék módszertani levél születése óta eltelt évtizedek szakirodalmi hiánya az egyes tartalmi területek bővebb, sokrétűbb kifejtésének elmaradása a jó gyakorlatok publikálási hiányossága, mind nehezíti a megfelelő helyi szakmai törekvéseket. Biztosítanunk kell, hogy ne menjünk át a „kis óvodai” világba, de ne is rekedjünk meg, hanem használjuk az új pedagógiai áramlatokat, elvárásokat. A pedagógus portfólió írásának kiegészítő útmutatója, és több főiskolai/egyetemi képzésen a közelmúltban megszülető jegyzetek és irodalmak adnak ehhez támpontot. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt, hogy a fejlesztés, tanulás, irányítás, motiválás, tervezés fogalmai; már éppúgy benne vannak az 1997-es módszertani levélben is, azaz korántsem a pedagógus életpálya új elvárásai.

A játék módszertani levélben alkalmazott sorrendben tekintjük végig a játék feltételeit, az intézményi specifikumokra fókuszálva.

Léghő

Tudjuk jól, hogy optimális játszókörnyezetet csak elfogadó, szeretetteljes légkörben biztosíthatunk, és az a gyermek fordul igazán érdeklődéssel a külvilág felé, akinek szükségletei kielégítettek.

A kisgyermeknevelőnek tudatában kell lennie annak is, hogy valamennyi tevékenysége inspirálja és táplálja a gyerek szabad játékát. Úgy teríti a kisasztalt, úgy takarja be a babát, úgy mesél ahogyan azt tőle látta. Épp ezért hangsúlyosan figyelünk a kisgyermeknevelő modell szerepére, mert mozdulatai, hanghordozása, játszókedve, személyiségének és tevékenységének minden részlete

formálja a gyermek élménybázisát. Csak a játsszani szerető felnőtt tudja a gyermeki világba igazán beleképzelni magát, és ezáltal elismerni és értékelni a gyermek játékfolyamatait.

Idő

Felgyorsult, rohanó világunkban túl sok az élmény és az információ a gyerekeknek, amit feldolgozni „időhiány” miatt nehezen tudnak. A szülők egyre fokozódó leterheltsége, és erőn felüli próbálkozásai az élménynyújtásban, egy negatív jelenséghez vezet, a tartalmas minőségi időt leszűküléséhez. Ha túl sok az élmény, és túl kevés a szabad játék, amiben fel tudná dolgozni a gyermek az élményeket, akkor egészségtelenül elfárad.

Alapvető követelmény ezért bölcsődéinkben a szabad strukturálatlan játék dominanciája a napirendben. Minden gyermek a saját pillanatnyi vágyai, érdeklődése alapján vesz részt a játékban, s csak a saját szükségletei szerinti gondozási folyamatok szűkítik a játékidőt.

Környezet

Nagyon szűk a szabad mozgástér és a természetes környezet a városi gyerekek életében. Az autózás, tömegközlekedés igénybevételével egyre kevesebbet tud sétálva szemlélődni megcsodálni egy virágot, megvizsgálni a hangyák vándorlását, vagy épp kielemezni egy kukásautó működését.

A bölcsőde olyan környezet biztosít, ahol a gyerek önmaga lehet különösebb veszélyek nélkül, ami ösztönzi a felfedezésre, az önfeledt játékra és van idő az élményfeldolgozásra. Olyan belső és külső környezetet alakítunk ki, mely inspirálja, mely tartogat számára élményeket.

A bölcsődei környezetet játéknak alárendelve strukturáljuk. Megteremtjük a feltételeket, hogy legyenek elhúzódásra alkalmas személyesebb terek, a spontán szerveződő csoportos játéknak is legyenek funkcionális helyei, és tapasztalati úton a gyermekbiztonságosan kiismerje magát az elkülönülő terekben.

A játékhoz való hozzájutás a gyermek szabad akarata és szándéka mellett valósul meg. Fontos, hogy a gyermek képességeiben való megbízás, a helyes szabálykialakítás szabja meg; és ne a felnőtt ítélete, hogy melyik eszköz szabadon elérhető, és melyik nem.

Megfelelő játékkészlet

A játékkészlet összeállításában teljes szabadságot kapnak a kisgyermeknevelők, de folyamatosan visszajelezzük az alapjátékok vagy egyéb játéktípusok optimális arányát és mennyiségét, valamint a játékok célszerűségét és minőségét. A játékdömping marketing világában a bölcsőde csak a valóban értékes termékekre lehet nyitott.

Meggyőződésünk, hogy az egyszerű, a fantáziának és konstruálásnak lehetőséget adó játékok, sokkal jobban segítik a gyermekek kreatív tevékenységét, hisz bármivé változhatnak a gyermek képzelete szerint. Egy játék minél kevesebbet tud, így annál jobb. A szerepjátékra vagy konstrukciós játékra lehetőséget adó tárgyak, textilek, természetes anyagok, vagy az öntögetésre és gyűjtögetésre alkalmas dobozok és kosarak, a maguk egyszerűségében számtalan lehetőséget adnak rá, hogy tartalmas és szerteágazó tevékenykedést végezzenek velük. Jó, ha a benti játékszerek is biztosítják az érzékszervek számára kínált változatosságot. A tárgyak súlya, érdekessége, felülete, tapintása, színe, formája keltse fel a gyermek érdeklődését.

Teret adunk - a csoportközösségek kialakult szabályai és normái alapján - az otthonról hozott játékok, a gyermek számára kedvenc, számára érzelmileg is fontos tárgyak behozatalára. A szülők által jó szándékkal ajándékozott és otthon már megunt és felhalmozódott játékokat, befogadjuk, de mindig válogatottan.

Felnőtt részvétele a játékban

A gyermek játéka akkor jó, ha szabad, és ha irányítás helyett inkább lehetőségeket biztosítunk. Sok figyelmet fordítunk arra, hogy a kisgyermeknevelők ráérezzenek a játékba való be és kilépés helyes idejére és módszerére. Vegyék észre a konfliktushelyzetet megelőző jeleket, és azt, hogy hogyan tudnak segíteni egy-egy elakadásnál, hogy az ne legyen elhamarkodott, illetve hogy mikor kell háttérbe vonulniuk. Úgy gondoljuk sikerült elfogadtatni szakembereinkkel, hogy a látszólag „csak szemlélődő és üldögélő” kisgyermeknevelő is hatékony szervezője a csoport játéknak, mert aktívan figyel, és ebbéli szerepét a szülők előtt is felvállalja.

A szabad játék spontán támogatása sokfajta képességet (rugalmasság, gyors helyzetfelismerés), szakterületi tudást (repertoár anyag, ötlettár), valamint megfelelő értelmezést igényel. Ha a gyermek

szabad játéka során a felnőtt szabja meg, hogy mekkorára szabad építeni egy tornyot, hogy csak gurítani lehet egy labdát, hogy a játék vasalóval csak vasalni lehet, vagy ha a „ballagóra” mondókákat gyakoroltat, akkor épp ebben az esetekben beszélhetünk erőteljesebb beavatkozásról, és nem feltétlenül egy-egy jól megtervezett játékegzdeményezés esetében.

A szabad játék mellett a kezdeményezett játéknak épp úgy van létjogosultsága a bölcsődében. Az örömlaktivitás a gyermekben kialakul az egyéni, a csoportos és a felnőttel folytatott játékban egyaránt. Az utóbbiak esetében az együtteség élménye a legvonzóbb. A kisgyermeknevelővel folytatott néhány perces élvezetes játék közös aktivitása, kellemes/vonzó viszonyulást vált ki a gyermekből. A nevelő ilyenkor a gyermek sok igényét kielégíti: szeretet, biztonság, tárkeresés, elismerés, kíváncsiság.

Az együttjátzás és kezdeményezés nagyon fontos elvi kritériumok mellett valósulhat meg. Csakis a gyermek önkéntességén alapuljon, biztosítva legyen a párhuzamosan végezhető szabad játéktevékenység, igazodjon a gyermek életkorához, és a kisgyermeknevelő őszinte érdeklődésén, kedvén és szakmai tudásán alapuljon.

Játékegzdeményezések és támogatások tervezésében, a megvalósítás megfelelő formájában, a tervezés és megvalósítás dokumentálásban és elemzésében, kell a jövőben szakmai segítséget nyújtanunk a szakembereinknek. Tudatosítani, hogy mi a felnőtt és mi a gyermek szerepe a folyamatban. Ennek eszközeként alaposabban kell megfigyelnünk a gyermekek játékát: eszközeit, elképzeléseit, a játékban kiélt élményeit, kapcsolatait és reakcióit a kezdeményezéseinkre. Egymás munkájának megfigyelése, a közös elemzés és értékelés, a belső hospitálás kialakítása, és az önreflexiók is fogják a jövőben segíteni, az optimális középútra való rátalálás folyamatát.

Az élménypedagógiai eszköztárunkat is bővítjük. Folytatni kívánjuk azokat az akkreditált műhelymunkákat, intézményi pályázatokat és ötletbörzétet, ahol a gyermeki játék gazdagítására koncentrálnunk. Ezt egészítjük ki tudatosan a jó gyakorlatok közreadásával, a publikálás lehetőségének megadásával. Az évszakok, ünnepkörök adta lehetőségeken túl fel kell tárnunk azokat a lehetőségeket, amelyek a korosztályunkhoz illeszthető.

Meg kell tanulnunk tematikai tervekkel dolgozni és időegységekben gondolkodni. Ismerkedni a „tervezés” módszereivel (tematikus tervek, tématervek, projekttervek). Mi az, ami azokból számunkra is adaptálható (hosszabb kifutást adni a gyermeknek egy-egy tevékenységhez, egy-egy téma komplexebb kibontása, szülők intenzívebb bevonása), és melyek lehetnek az esetleges veszélyei (ne a felnőtt elképzeléseit erőltessük a gyermekre, ne haladjuk meg a gyermek befogadóképességét, ne terheljük folyamatos élményekkel).

Élmény

A kisgyermek érzelmi lény, ezért a művészetek - melyek az érzelmek felől közelítik meg a világot - különösen alkalmasak a kisgyermek nevelésére. Az élménynyújtás legfontosabb eszközei bölcsődéinkben így: a mese, a vers, a mondóka, a dal, a zene, a tánc, az alkotás.

Valamennyi esetben tiszta forrásokra, a bölcsődei hagyomány-kincsre alapozó műveltségtartalmakra támaszkodunk. A felhasznált anyanyelvi, zenei, és folklór anyag válogatott, annak ismertetében, hogy kölcsönhatás van a gyerek belső érése és az általa szívesen fogadott művészeti élmény között. Tudatosan figyelünk mi az, ami a bölcsődés gyermek fejlődéséhez, világképéhez, befogadóképességéhez, kompetenciájához igazítható.

A másik fontos alapelvünk a művészeti élmények nyújtásában a személyes kontaktusok meghatározó szerepe; az együtteség élménye, azaz az élő mese vagy az élő énekhang varázsa. A művészeti nevelés akkor töltődik meg valós tartalommal, ha a gyermeknek kedves felnőtt mesél, énekel, és egymás örömeire vesznek részt minden tevékenységben.

10.4 Ünnepek, hagyományok

Az ünnepek és hagyományok részei életünknek ma is, mint a régmúlt korokban, de az ünnep szerepe és funkciója sok átalakuláson ment végbe. Mi az ünnepek azon elemeit kívánjuk kiragadni, melyek valóságos értékeket hordoznak: a várakozás élményét, a megpihenés és feltöltődés vágyát, a befelé fordulás szükségét, az együtteség élményét, a rituálékon nyugvó ismétlődések rendjét, és az ünnepet körbe lengő esztétikumot és hangulatot. A természet rendje, az évszakok változásai, az ezzel kapcsolatos hagyományok sok-sok olyan élményt biztosítanak, melyre a gyermekek születetten nyitottak.

Az ünnep elsőszámú színtere természetesen a család. Mi kiegészítjük a várakozás, a felkészülés folyamatát a nagy keresztény ünnepeinkre, és tovább visszük azokat az egyszerű hagyományokat, amelyek a családi körből már-már kiveszőben vannak.

Az ünnepek szervezésénél arra törekszünk, hogy minden szereplő jól érezze magát: elsődlegesen a gyermek, a szülő, és a kisgyermeknevelő is. Valóságos és egyszerű élményeket nyújtunk, melyek a bölcsődés gyermek befogadóképességéhez igazodnak, miközben példát adunk a szülőnek is arra nézve, hogy hogyan töltsék meg valóságos tartalommal és az együttjátszás örömeivel a család ünnepét is. Figyelünk arra, hogy adjunk időt az élményfeldolgozásra, ne csak egy napra korlátozódjanak az ünnephez kapcsolódó tevékenységek, és hogy hogyan lehet bölcsődei környezetben, kreatív, minőségileg tartalmas, de mégis meghitt, a családi kötődéseket kihangsúlyozó összejöveteleket szervezni.

10.5 Tanulás

„A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánpótlás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.” Így szól az Alapprogram kisgyermeki tanulással kapcsolatos értelmezésének egy részlete.

Mindazt, amit a játékkal, a tevékenységek szerepével, a gondozás-nevelés egységével kapcsolatosan megfogalmaztunk, csak ezen főbbi igen tág tanulás értelmezéssel együttesen ragadható meg a bölcsődés korosztály esetében. A cselekvő, élményalapú, belső motivációkra építő tanuláshoz lehet csak létjogosultsága a bölcsődében. A szabad játék magától fejleszti a gyermeket, így a kisgyermek legoptimálisabb tanulási környezete. A játék, a „munka jellegű” egyéb tevékenységformák, az ösztönzési nevelés mind magában hordozza a tanulást, a fejlődés elősegítését.

A kisgyermeknevelőink feladata, hogy a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak tükrében olyan tevékenységeket tervezzenek, és olyan környezetet teremtsenek, mely elősegíti a tanulási folyamatokat. De nem elvárásokhoz, normákhoz igazítjuk a gyermekek fejlődésének segítését, hanem fordítva a tanulási környezetet igazítjuk a gyermekekhez. A tervezés folyamatában arra kell nagy hangsúlyt fektetni, hogy a direktív ismeretátadás helyett a szabad, spontán, és tapasztalatokon alapuló tanulási folyamatok működjenek.

11. A GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ

11.1. A dokumentáció szerepe

- *Az egyéni, differenciált nevelés eszköze*

A nevelés a bölcsődében a gyermek megfigyelésre épül. A kisgyermeknevelő megfigyeli az alcsoporthoz tartozó gyermekeket, és tapasztalatait dokumentálja. Írásából kiderül, hogy ismeri a gyermekek fejlődésének törvényszerűségeit, az egyes fejlődési szakaszok jellemzőit. Ezek alapján fogalmazza meg a gyermek nevelésének, fejlesztésének tervét, amely minden gyermek saját belső fejlődési programjához, tempójához, formálódó kompetenciáihoz egyénileg igazodik.

- *A pedagógiai tervezés eszköze*

A nevelői munka alapvető jellemzője annak tervezettsége, tudatossága. Előre tervezett időben megtörténik az egyes gyermek fejlődésének átgondolása, dokumentálása. Másrészt a kisgyermeknevelők folyamatosan monitorozzák a csoportban zajló eseményeket, és a felmerülő igényeknek, szükségleteknek, valamint a tapasztalatszerzés aktualitásainak megfelelően, meghatározott időszakonként megtervezik a fő kereteket a csoportra vonatkoztatva is.

- *A családdal való kapcsolattartás eszköze*

A gyermek optimális fejlődésének, nevelésének biztosítása több szereplős feladat, és a szülő kitüntetett társ ebben a munkában. A dokumentáció vezetése segítséget nyújt a család rendszerszemléletű megközelítéséhez és a hatékony kapcsolattartáshoz. Amikor bölcsődébe kerül egy kisgyermek, két rendszer - a család és a bölcsőde - kapcsolódik egymáshoz. Mindkettő csak akkor végzi hatékonyan a feladatait, ha megismerik egymás tapasztalatait, nevelési céljait és kellő érzékenységgel összehangolják azt.

- *A pedagógus önértékelésnek eszköze*

A folyamatos önvizsgálat, a visszacsatolás, a reflektivitás, az írásos dokumentációban testesül meg. Írott formában tudatosul és válnak meghatározottá a pedagógus számára saját erősségei, fejlesztendő területei, a további szakmai fejlődés útjai.

- *A külső értékelés eszköze*

A dokumentáció vezetése a kisgyermeknevelő szakmai alkalmasságáról alapos és mélyreható információkat ad, így a külső értékelés és minősítés meghatározó mércéje is.

11.1.1. Bölcsődei Törzslap

A gyermek egészségi és szomatikus állapotának rögzítésére szolgáló dokumentum, melynek részét képezi a fejlődési lap. A törzslap szakszerű, tömör összefoglalást ad a gyermek egészségi állapotáról és a testi fejlődésről. A szakemberek képet kapnak a törzslap vezetése által a gyermek egészségi állapotáról, a bölcsődébe kerülés előtti időszakokra vonatkozóan (születésének körülményei, fejlődési specifikumok, esetleges kórképek), majd végig követik a testi fejlődést, valamint az egészség és betegség állapotváltozásait a bölcsődébe járás időszakában.

11.1.2. Fejlődési napló

A fejlődési napló a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum. A fejlődési napló a gyermekről olyan képet ad, ami egyedül őrá jellemző és ami megkülönbözteti a csoport többi tagjától. Segíti a kisgyermeknevelőt a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód kialakításában.

A fejlődési napló segíti a holisztikus nevelés jegyében egységben látni a gyermeket. A maga teljességében: testi, lelki, szellemi és szociális egységben szemlélni. Támogatja a család rendszerszemléletű megközelítését. Az interakciós mintákat ugyanis a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről.

A kisgyermeknevelő megfigyeléseihez kapcsolódóan, itt fejt ki a gyermek fejlődését támogató tervezései elképzeléseit, és a megvalósítás módját. A szakmai elvárásoknak megfelelően tartalmaznia kell:

- a gyermek fejlődési jellemzőit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődés)
- a bölcsődei nevelésben és a szakmai programban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a család életkörülményeiben bekövetkezett jelentősebb történéseket, melyek kihatással vannak, lehetnek a gyermekre,
- a gyermek fejlődését elősegítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerését és azok jelzését,
- a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermek esetében a korrektív lehetőségek ajánlását, igénybevételét,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait és a fejlesztést végző pedagógus javaslatait,
- a szülő esetleges tájékoztatásait a gyermek fejlődésével kapcsolatban.

11.1.3. Családi füzet

A családi füzet a család és az intézmény közötti kommunikáció eszköze. Sajátságos, hisz nem személyes és folyamatos, hanem írásos és időszakos kapcsolattartást biztosít a két fél között. Tartalmát tekintve jelentős átalakuláson ment végbe, mely alapvetően a család-bölcsőde kapcsolattrendszerének átalakulása miatt következett be. Ma már elsődleges funkciója a gyermek bölcsődei életének a bemutatása a család számára. Az egyéb napi üzenetváltások (egészségi állapot, jelenlét, szülők gondozással kapcsolatos kérései és információi), ugyanis személyesen történnek meg és a csoportnaplóban kerülnek rögzítésre.

A családi füzetben leírtaknak összhangban kell lennie a gyermek egészségügyi törzslapjába feljegyzettekkel, illetve a fejlődési naplóban rögzítettekkel, de személyesebb és közérthetőbb, melegebb hangvételű stílusban. Jobban fókuszálva azokra az eseményekre, mely a szülőket leginkább érdekli: gyermek fejlődése, kortárs kapcsolatok, a gyermek játéka, viselkedése. Nagyon fontos, hogy a jellemzés mindig őszinte, hiteles, a fejlődés irányát tükröző legyen, de a pozitívumokra támaszkodva, és azokat kiemelve.

11.1.4. Csoportnapló

A csoportnapló a mindennapi fontosabb események és történések rögzítését szolgálja az egyes gyermekre és a csoport egészére vonatkozóan. Olyan információs dokumentum, mely adattartamával segíti a kisgyermeknevelők közötti információcserét, rögzíti a család és bölcsőde üzenetváltásait, és támpontot ad a fejlődési napló bejegyzéseinek. A csoportnaplóba dokumentálják a kisgyermeknevelők a csoportmegbeszélések eredményeit, aktuális teendőket, felelősöket jelölnek ki, így a pedagógiai tervezés egyik legfontosabb intézményi dokumentuma.

12. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

12.1. Belső kapcsolatrendszer

A tagintézmények közötti együttműködéseknek jelentős hagyománya van intézményünk életében. Az egységes elvárás- és protokollrendszer, a közös összintézményi feladatok, a bölcsődék működtetésének hasonlóságai mindig is hozzájárultak a szorosabb partnerséghez. A munkacsoportok együttműködése, a koordinátori hálózat működése, belső pályázatok meghirdetése, szakmai műhelymunkák szervezése, közös pályázatokban való részvétel, nyílt napok lehetősége, szabadidős programok mind-mind olyan lehetőségek, melyek segítik a szakembereink és bölcsődéink együttműködését.

12.2. Külső kapcsolatrendszer

A külső partnerek beazonosítása többnyire megtörtént. A bölcsőde külső kapcsolattrendszerét alapjaiban jelöli ki a gyermekvédelem együttműködési rendszerében betöltött szerepe, az intézményünk múltja a módszertani és terepintézményi feladatok ellátásában.

12.2.1 Családok

A bölcsődék kiemelkedő partnerei a debreceni kisgyermekes családok, mely kapcsolati rendszer nagyon jó szakmai alapelveken és hagyományokon nyugszik városunkban. Szeretnénk azonban még pontosabban, szervezettebben megismerni az elsődleges vevői, felhasználói igényeket. A szülői igényekről vannak elképzeléseink, ami alapján megkonstruáljuk az elvárható szolgáltatást, de a kliensek tényleges bevonásával már a szolgáltatásnyújtás kezdetén fontos képet kapunk valóságos elvárásairól, sőt esetleges féltelmekről és aggodalmaikról is. A szülői elvárások megfogalmazása helyett a szülők pedagógust támogató szerepe a jellemző. A kimeneti elégedettségmérés pedig szintén olyan elsődleges minőségi jelzőrendszer, mellyel sokkal tudatosabban kell élni. A partneri igény- és elégedettségmérés szempontrendszerének kialakítása, megfelelő módszereinek és

eszközeinek meghatározása, a mintavétel gyakoriságának meghatározása, adatok feldolgozása, kapott eredmények visszajelzése a partnerek számára, mind olyan terület mely központonként lesz koordinálva.

A családokkal való kapcsolattartás hagyományai és bevonódásuk új útjai kiemelt szakmai célkitűzése intézményünknek.

Minden kommunikációs csatorna tartalmában és módszereiben látunk továbbfejlődési lehetőséget.

- Legyen hasznos és célzott a tartalom. A szülők időhiányukkal számolni kell, így kerülni kell a parttalan beszélgetéseket, a téma nélküli szülői értekezleteket, az önisméltléseket a dokumentációban.
- Az intézménybe járással, a közösségi léttel összefüggő elvárásokat, hatásokat nyíltan kell megosztani.
- Kölcsönös szükségletek, előnyök, célok tudatosítása az együttnevelés érdekében.
- Az „elég jó szülő” és „elég jó kisgyermeknevelő” kapcsolati ösztönzése. Az esetleges nehézségek felvállalása.
- Szülő kompetencia erősítésére való törekvés.
- Frontális módszerek helyett sajátélményű módszerek.
- Segítő szerep, az értő figyelem és ne a tanácsadói szerep domináljon.
- Pozitívumokra támaszkodás, a sikerek megosztása legyen a cél.
- Ne csak probléma esetén kommunikáljunk, de ha felmerül probléma akkor is a meglévő pozitívum legyen a kiindulás.
- A jövőre, a megoldandó feladatokra való optimista koncentráció.

12.2.2. Kiemelt partnerek

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

A főiskolával több éves múltra visszatekintő kapcsolattrendszerrel rendelkezünk, hisz a főiskolai képzések (felsőfokú szakképzés, BA képzés) beindulásától kezdődően a legnagyobb terepintézmény vagyunk, ahol fogadják a hallgatókat, valamint saját diplomás dolgozóink háromnegyede is a Debreceni Egyetemen szerezte diplomáját. Ez a kapcsolattrendszer évről évre bővült, professzionalizálódott és most jutott egy olyan pontra, ahonnan további nagymértékű fejlődés várható. Több tényező motiválta a még hatékonyabb együttműködést: a pedagógus életpálya bevezetésével ugrásszerűen megnövekedett a hallgatói létszám, a képzési követelmények módosulása, közös pályázati lehetőségek, a szakmai együtt gondolkodás szükségessége. Közös céljaink a szakmai gyakorlatok egységesítése, a tereptanárok képzése; szakmai kutatások, publikációk; rendezvények, konferenciák, szakmai gyakorlatok szervezése.

Magyar Bölcsődék Egyesülete

A Magyar Bölcsődék Egyesületével, mint országos hatáskörű szakmai szervezettel szintén régi és jól működő kapcsolatokat ápolunk. Az ágazatunkat érintő érdekvédelemi és szakmai feladatellátásban közvetítünk információkat, tájékoztatva elsődlegesen a tagságot, megyénk intézményeit, és a helyi közéletet. Az újjászervezett módszertani feladatellátást intézményünk szakemberei tanácsadóként, szakértőként segítik. Jövőbeli céljaink, hogy Egyesületünk taglétszámát növeljük, a megyei koordinációs munkát felélesszük és segítsük a szakmai továbbképzéseket. Előadótérünk mintegy 80 fő befogadására alkalmas, IKT eszközökkel felszerelt, így a feltételek adottak a kapcsolattartásra, szakmai rendezvények, és továbbképzések megtartására.

A napközbeni gyermekellátás szektorán belül a partneri kapcsolatoknál, mindenképp meg kell említeni a megyei bölcsődéket. Kölcsönösen segítjük egymást jogi, szakmai, gazdasági vagy munkaügyi kérdésekben. Természetesen szeretnénk ebbe a körbe bevonni a megalakuló mini bölcsődéket, munkahelyi bölcsődéket és családi bölcsődéket is.

12.2.3. A családokat segítő intézmények és szolgáltatások

A korai intervencióban résztvevő szakemberekkel való kapcsolattartásnak, a közös kapcsolódási pontok kimunkálásának vannak hagyományai. A korszerűbb hálózatépítésben, egymás szolgáltatásainak alaposabb megismerésében és az átjárhatóság biztosításában, célzottabb és komplexebb tanácsadásban, a szektorsemleges gondolkodásban, a közvélemény formálásban vannak még közös feladataink. Épp ezért részt veszünk és támogatunk minden olyan konferenciát, szakmaközi együttműködést, ahol a kapcsolattartásra helyeződik a hangsúly (gyermekvédelmi tanácskozások, kisgyermeknevelési szimpóziumok) A kulturális és köznevelési intézményekkel a kapcsolattartást segítheti a közös intézményműködtetés a városunkban.

Partnereink

- DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja
- DMJV Gyermekvédelmi Intézménye
- Házi gyermekorvosok és a védőnők
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya
- A Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Óvodák
- Debreceni Művelődési Központ
- Vojtina Bábszínház
- Méliusz Juhász Péter Könyvtár

12.2.4. Fenntartói és működtetéssel összefüggő kapcsolatok

- DMJV Önkormányzata Egészségügyi és Szociális Bizottsága
- DMJV Polgármesteri Hivatal illetékes osztályai
- Debreceni Intézményműködtető Központ
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Népegészségügyi Osztály

13. JOG és ÉRDEKVÉDELLEM

A napközbeni kisgyermekellátás minden folyamatának, a kisgyermeknevelői hivatás egészének, olyan etikai követelményeken kell alapulnia, mely figyelembe veszi az egyetemes emberi és gyermeki jogokat, s azokat egyben védelmezi is.

Minden szakmánkat érintő nemzetközi és hazai joggyűjteményt, chartát, etikai kódexet alapul véve kell az ellátást megszervezni és az érdek- és jogvédelmet garantálni. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

Intézményünk dolgozóit és a megbízási jogviszonnyal foglalkoztatottakat is informáljuk és tájékoztatjuk mindazon etikai elvárásról, melyek munkavégzésüket alapjaiban meghatározza vagy arra nézve ajánló jelleggel bír. Az alábbi dokumentumok és jogszabálygyűjtemények az irányadók az intézmény jog- és érdekvédelmében:

- ENSZ Emberi Jogok Nyilatkozata
- ENSZ Gyermek Jogairól szóló Egyezménye
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Szociális Munka Etikai Kódexe
- A Nemzeti Pedagógus Kar Etikai Kódexe
- Szakmai ajánlás a család és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő-és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól

Intézményünkben Érdekképviselői Fórum működik, melynek tagjai szülők, dolgozók és a fenntartó képviselői. A testület jelenleg 9 tagú lett (5 fő szülő, 2 fő intézményi dolgozó, 2 fő fenntartó képviselő).

A panaszkezelés módjáról, lehetőségeiről minden esetben tájékoztatást kapnak a szülők. Az első személyes beszélgetések és szülői értekezletek során a bölcsődevezető nyújt információkat a panaszkezelés gyakorlatáról. A faliújságon keresztül mindig elérhető az Érdekképviselői Fórum tagjainak és Gyermek Jogi Képviselőnek az elérhetőségei. Ha a szülőnek észrevétele, javaslata van

az ellátás tartalmával kapcsolatban egyaránt fordulhat az Érdekképviselési Fórum tagjaihoz, vagy a bölcsődevezetőhöz. A személyes kérdések, problémák megbeszélésére az intézmény minden vezetője időpont egyeztetés után rendelkezésre áll.

Az intézmény alkalmazottainak érdekképviselését a Közalkalmazotti Tanács és a helyi szakszervezeti alapszervezet látja el. Intézményünk alkalmazottainak tekintetében a szakmai érdekképviselési szervezetnek, a Magyar Bölcsődék Egyesületének és a munkavállalói érdekképviselési szervezetnek, a Bölcsődék Demokratikus Szakszervezetének is egyaránt magas a tagsága, mely szervezetek folyamatosan segítik képviseléssel, közreműködéssel a dolgozók érdekeit.

A Közalkalmazotti Tanács véleménye

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Közalkalmazotti Tanácsa a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Szakmai Programját megtárgyalta és jóváhagyásra alkalmasnak találta.

Debrecen, 2021. _____

_____
KT elnöke

ZÁRADÉK

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Egészségügyi és Szociális Bizottsága
2021. _____ hó _____ napján megtárgyalta és a _____/2021. (_____) Eü. és
Szoc. Biz. határozatával a 2021. _____ hó _____ napjától hatályos Szakmai Programot
jóváhagyta, egyidejűleg az intézmény korábbi Szakmai Programját hatályon kívül helyezte.

Debrecen, 2021. _____

Dr. Kiss Sándor
Egészségügyi és Szociális Bizottság
elnöke

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

VARGA UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK

SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Az intézmény általános információi	3
2.	Feladat ellátása a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga utcai Tagintézményében	3
2.1.	Bölcsődei ellátás	
2.2.	Napközbeni gyermekfelügyelet	3
2.3.	Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	3
3.	Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	4
3.1.	A tagintézmény bemutatása	4
3.2.	Gyermekösszetétel	4
3.3.	Tárgyi feltételek	5
3.4.	Személyi feltételek	6
4.	A bölcsődei nevelés- gondozás célja, alapelvei	6
5.	Feladatellátás részletes szakmai tartalma	7
5.1.	Gyermekekép	7
5.2.	Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1.	A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	8
5.2.2.	Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	9
	Sószoba	10
5.2.3.	Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	10
	Segítő kutya	11
5.2.4.	A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	11
6.	Kiemelt szakmai célkitűzések	12
6.1.	Hagyományápolás, jeles napok	12
6.2.	Hagyományőrző tevékenységeink	13
6.3.	A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	16
7.	Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	20
7.1.	Szakemberkép	20
7.2.	Képzés, továbbképzés, önképzés	21
7.3.	Terepintézményi feladatok	21
8.	A bölcsőde kapcsolatrendszere	22
8.1.	Kapcsolattartás a családokkal	22
8.2.	Együttműködés az Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményeivel	23
8.3.	Kapcsolat a Levendula Óvodával	23
8.4.	Kapcsolat a Svetits Óvoda és Általános iskolával	23
8.5.	A gyermekvédelmi jelzőrendszerben betöltött szerepünk	23
9.	A tájékoztatás helyi módja	23

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4024 Debrecen Varga utca 23.
A tagintézmény elérhetősége:	06-52-326-699, 06-30-924-1074 bolcsi03@net-portal.hu
Férőhely/ csoport:	100/8

2. Feladatellátás DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei alapellátás

Tudjuk azt, hogy a korai éveknek döntő befolyásuk van a későbbi életútra, viselkedésre, a társas kapcsolatok alakulására. Ennek érdekében a jó minőségű napközbeni ellátás biztosítása számunkra fontos célkitűzésként jelenik meg. A helyi, debreceni családok igényeinek megfelelően olyan családbarát bölcsődét kívánunk működtetni, ahol a 0-3 éves korosztály fejlődésének törvényszerűségeire épülő, a gyermekek adottságait, természetes igényeit, társadalmi hovatartozását figyelembe vevő magas színvonalú és szakszerű nevelés-gondozás történik. Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás keretében ellátja a dolgozó szülők gyermekeinek napközbeni felügyeletét, napi 12 óras nyitva tartással működve, ezzel segítve a kisgyermekes egyenlő esélyekhez jutását és a minél zökkenőmentesebb társadalmi beilleszkedését.

2.2. Napközbeni gyermekfelügyelet

A DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye napközbeni gyermekfelügyeletet biztosít, melynek keretében segítséget nyújt a többes ikrek gondozásához, neveléséhez a Gyvt. 44/C. § (1) bekezdés b) pontjában és (2) bekezdésében, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 51/P. §-ában foglaltak figyelembevételével. A többes ikrek gondozása a szülő, törvényes képviselő otthonában történik, legfeljebb a gyermekek három éves koráig. A szolgáltatást végző személy csak a gyermekek gondozására, felügyeletére vehető igénybe, legfeljebb napi 8 óra időtartamban.

Tagintézményünk feladatellátásának része lett a napközbeni gyermekfelügyelet biztosítása, azáltal, hogy az ikergyermekes családoknál szolgálatot teljesítő kisgyermeknevelők kollektívánk tagjai.

2.3. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet:

Bölcsődénkben az alapellátás prioritása mellett, a családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtunk. Azok a szülők vehetik igénybe ezt a szolgáltatást, akik részmunkaidőben dolgoznak, munkát keresnek vagy tanulnak, esetleg nem jogosultak a bölcsődei ellátásra, de alkalmasságuk van elfoglaltságaik.

E térítés ellenében nyújtott szolgáltatást egy-egy órára, napra, de akár több napra, vagy hétre, is igénybe lehet venni, előzetes bejelentkezés után, a bölcsőde nyitva tartási idején belül. Igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítunk szintén térítési díj ellenében. A szolgáltatást a gyermek orvosi igazolás nélkül veheti igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, s bemutatja a kötelező védőoltások megkapásáról szóló igazolást, illetve a Gyermek egészségügyi kiskönyvet. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. A tagintézmény bemutatása

Bölcsődénk Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye egyik tagintézményeként működik.

A bölcsőde 1980-ban nyerte el mai formáját, amikor a Módszertani Bölcsőde és a Bölcsődei Igazgatóság átköltözésével, a korábbi Holló János Utcai Bölcsőde épületét kibővítették. Az eredetileg is bölcsődének tervezett épület így a korábbi 40 férőhelyről 80 férőhelyesre bővült. Az új épületrész emeletén helyet kapott az Egyesített Bölcsődei Intézmény Igazgatósága és egy 50 fős előadóterem. A bölcsőde ingatlana városunk valamennyi tömegközlekedési eszközével jól megközelíthető - akár a Petőfi tér, akár a Varga utca irányából -, kiváló infrastruktúrával rendelkezik, mégis csendes, forgalomtól mentes belvárosi övezetbe tartozik.

A 2009. decemberében módosított jogszabályi rendelkezések értelmében, egy bölcsődei csoport létszámát 12 főre, a 2 évet betöltötteknél 14 főre emelték. Ekkor tagintézményünkben férőhelyszám módosítás történt, s így 2010. szeptemberétől bölcsődénk a korábbi 80-ról 100 férőhelyesre növekedett és azóta is változatlanul teljes kihasználtsággal működik.

Az épület négy gondozási egységében, nyolc gyermekcsoport (Süni, Alma, Napocska, Csigabiga, Maci, Százszorszép, Pillangó, Katica) található, melyekhez fürdőszoba, gyermeköltöző és gyermekkocsi tároló kapcsolódik. Egy bölcsődei csoport létszáma, életkoruknak megfelelően 12-14 fő között mozog, egyetlen csoportszoba kivételével, ahol a kisebb alapterületből adódóan a maximális gyermekszám 8 fő. SNI gyermek nevelése-gondozása esetén a létszámot természetesen a jogszabályban meghatározott módon alakítjuk ki.

A szinte teljesen hasonló alaprajzú, de egymástól függetlenített, külön udvarrészrel funkcionáló gondozási egységek osztoztóságukkal családi hangulatot kölcsönöznek intézményünknek. A gyermekek az adott gondozási egységbe felvett gyermekeket és az ott dolgozó négy kisgyermeknevelőt fogják idővel megismerni. A közvetlen, családi légkörben a szülők között mélyebb ismeretség kialakulására nyílik ezáltal lehetőség.

Bölcsődénk kedvelt és keresett a debreceni kisgyermekes családok körében. Köszönhető ez kedvező elhelyezkedésének, a Levendula Óvodával való közös épületegységnek, az együttműködésnek, és természetesen nevelő-gondozó munkánk színvonalának.

3.2. Gyermekösszetétel

A családi, szeretetteljes hangulatú bölcsődénkbe elsősorban a belváros régi és új építésű társasházaiban és a közeli Wesselényi lakótelepen élő családok gyermekei érkeznek. De jelentős a város egyéb területeiről is a felvétel iránti igény a közeli munkahelyekre való tekintettel.

A bölcsődéseink legnépesebb korcsoportja a 20-36 hónapos gyermekek. A 36 hónapon felüliek aránya a nevelési év végére növekedve ugyan, de alatta marad az előző korcsoportnak, a 18 hónapon aluliak száma pedig általában a legkevesebb, míg az 5-12 hónapos gyermekek az elmúlt nevelési években és napjainkban is 1-2 fő volt.

A csoportok összeállításánál figyelembe vesszük az életkori jellemzőket, a fiú-lány arányt, a csoportszobák adottságait és természetesen a szülők igényeit. Mivel a törvényi szabályozások értelmében fogadhatunk Sajátos Nevelési Igényű gyermekeket az ő nevelésük-gondozásuk szakmai feltételeire is fokozottan figyelünk a csoportok kialakításánál.

Gyermekeink többsége jó szociokulturális háttérrel rendelkezik, a szülők többsége magas iskolai végzettségű, biztos anyagi háttérrel rendelkezők. Néhány esetben találkozunk gyermekvédelmi szempontból veszélyeztetett kisgyermekkel. Hátrányos helyzetű és periférián élő családokkal jellemzően nem találkozunk. A társadalmunkat érintő, a kisgyermeknevelés szempontjából felmerülő negatív tendenciák azonban nálunk is jelen vannak. Tapasztalataink szerint az elmúlt években bölcsődéseink 10-15%-a elvált szülők gyermekeként érkezett 2-3 évesen az intézményünkbe. A hagyományos családmódel felbomlásának gyakoriságát jelzi, hogy sok a második, esetleg harmadik házasságból született gyermekek száma is, akik vagy együtt is élnek, vagy csak időközönként találkoznak az apai vagy anyai féltestvéreikkel. Bölcsődénkben azt tapasztaljuk, hogy a családok széthullásának következményei inkább érzelmi, s nem anyagi síkon jelentenek igazán veszélyt.

Évről évre növekvő tendenciát mutat a magatartásbeli vagy az esetleges fejlődésbeli lemaradások száma, amit elsősorban a modern világunk rohanó életmódjának vagy a jó megélhetésért folytatott küzdelemnek tudhatunk be. Természetesen többféle okot is felsorolhatunk: nagy a szülők túlterheltsége, gyermeknevelési kételyeik és bizonytalanságaik, de okként felsorolható az egészséget veszélyeztető rendszertelen, mozgásszegény életmód, a helytelen táplálkozási szokások, vagy a tömegkommunikációs eszközök túlzott jelenléte már a legkisebbek életében is.

Bölcsődéseink napjaik jelentős részét intézményünkben töltik, ezért olyan szakmai munka kidolgozását látjuk célszerűnek, mely képes orvosolni a kisgyermekes családok fentebb említett problémáit, és képes más alternatívákat állítani példaként a szülők elé. Szeretnénk ezt úgy megvalósítani, hogy a hagyományos társadalmi és családi értékrendre helyezzük a hangsúlyt. Ezért is törekszünk egy meleg, szeretetteljes környezet kialakítására, amelyhez egy elfogadó, meleg, engedékeny nevelési módszer társul kisgyermeknevelőink részéről. Igyekszünk ezáltal levenni némi terhet a kisgyermeket nevelő családok válláról, valamint hozzájárulni a családok életminőségének a javításához.

3.3. Tárgyi feltételek

Az ingatlan alkalmas az alapító okiratban rögzített feladatainak ellátására, a működés feltételei adottak.

Az elmúlt években folyamatos a fenntartó által finanszírozott felújítási munkálatok zajlottak az egyes épületrészekben és udvarokon. Az alapítvány adta lehetőségek miatt is fokozatosan cserélődnek és gazdagodnak a berendezési tárgyak, a szobai és az udvari játékkészlet. A Debrecen Bölcsődés Gyermekeiért Alapítvány célja, a gyermekek környezetének szebbé tétele, a játékeszközök folyamatos bővítése.

Intézményünk eszközei megfelelnek a modern kisgyermeknevelés elvárásainak, a szobák berendezése figyelembe veszi az életkori és egyéni sajátosságokat. A külső kép kialakításánál arra törekszünk, hogy környezetünk esztétikája, rendezettsége segítse elő a gyermek érzelmi gazdagodását; a meleg színek, a kellemes hangulatú, világos csoportszobák hívogassák a gyermeket és biztonságot nyújtsanak számára. A tárgyak tartóssága, esztétikuma és minősége, szolgáljon megelégedésre az azokat használó gyermekek és szüleik, és az ott dolgozó szakemberek számára egyaránt.

Csoportszobáinkhoz közvetlenül kapcsolódó, árnyékolóval ellátott teraszainkon minden évszakban lehetőség nyílik a szabad levegőn való tartózkodásra. Tudatosan törekszünk a beépített udvari játékok EU szabványnak való megfelelésére, melyeket mobil udvari eszközök bővítésével teszünk színesebbé, így minden gyermek megtalálja a számára kedves mozgáslehetőséget.

Só szobát alakítottunk ki, mely a gyermekek egészségének megőrzését szolgálja. A gyerekek rendszeresen, a napirendbe építve használják, délutánonként pedig szüleikkel vehetik azt igénybe.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézményének valamennyi tagintézménye így a mi tagintézményünk is saját főzőkonyhával rendelkezik. Az ételmezés központi irányítással, ételmezésvezető és dietetikus által összeállított központi étlap alapján történik. Lehetőség nyílik a diétás gyermekek étkeztetésére is, melyhez az adott diétának megfelelően elkészített ételt a Honvéd Utcai Tagintézmény biztosítja minden nap.

3.4. Személyi feltételek

Kollektívánk az elmúlt években teljesen átalakult, éppen ezért az elkövetkezendő években arra kell törekednünk, hogy egy állandó, szakmailag jól felkészült, összekovácsolódott kollektíva állhasson az intézmény rendelkezésére. Az átalakulás okai, a fluktuáció forrásai elsősorban a nyugdíjba vonulások és a szakmai előre lépések voltak.

A kisgyermeknevelői kollektívánk fiatalnak mondható az életkor tekintetében, így jellemző a fiatalos munkamorál, a fegyelmezettség és a jól megalapozott szaktudás. Valamennyien (18 fő) szakképzetteként dolgoznak. Ebből egy fő kivételével felsőfokú szakképzés keretében szerezték meg képesítésüket. Jelenleg 11 fő főiskolai végzettséggel rendelkezik, 2 fő pedig diplomás képzésre jár.

A technikai dolgozóink összlétszáma 12 fő (1 fő mosodai, 5 fő konyhai alkalmazott, 5 fő bölcsődei dajka, 1 fő varrónő). Felelősségteljes munkájukkal hatékonyan hozzájárulnak a színvonalas gyermekellátáshoz.

Kollektívánk munkáját több szakember is segíti. A szaktanácsadó szakmai segítséget, míg a bölcsőde pszichológusa a gyermekek fejlődésének megfigyelésével és ehhez kapcsolódó tanácsaival segíti munkánkat. A bölcsődénk étlapját az Egyesített Bölcsődei Intézmény szakképzett ételmezésvezetője és dietetikusa állítja össze. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az épületünkben van az irodája az Egyesített Bölcsődei Intézmény vezetőinek, pszichológusának és a szaktanácsadójának. A napi kapcsolat állandó szakmai segítséget jelent számunkra.

Nagy hangsúlyt fektetünk intézményünkben a jó munkahelyi légkör kialakítására. Törekszünk úgy megszervezni a csoportbeosztást, a nevelőpárokat, hogy figyelembe vesszük nevelési stílusukat, életkorukat, kölcsönös szimpátiájukat. Tisztában vagyunk azzal, hogy dolgozóink munkája hatással van intézményünk összképére, különös tekintettel kisgyermeknevelőink modell értékére. Éppen ezért törekszünk a dolgozóink lelki egészségének megőrzésére is nagy figyelmet fordítani. Rendszeresen szervezünk közös kirándulásokat, kulturális programokat és szakmai előadások látogatását is programjainkba iktatjuk.

4. A bölcsődei nevelés- gondozás célja, alapelvei

Bölcsődénkben elsődleges feladatunknak tekintjük, hogy a hozzánk járó kisgyermekes családok elsajátítsák a szeretetteljes és elfogadó nevelési módszereink segítségével azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket a világ megismerésében és alkalmazkodhassanak az életükben folyamatosan bekövetkező változásokhoz. Feladatunk a holisztikus nevelés jegyében a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális fejlődésének támogatása, valamint a kisgyermekes családok igényeinek megismerése, a családi és bölcsődei nevelés összhangjának a megteremtése a szülői kompetenciák figyelembevételével. A családokra egységes rendszerként tekintünk, igyekszünk megismerni őket a családlátogatásaink alkalmával. Törekszünk már ekkor egy közvetlen, együttműködő, kölcsönös bizalomra épülő kapcsolatot megalapozni, hogy minél jobban megismerhessük a család szokásait, feltárhassuk értékrendjét, ezáltal is képet kapva a családok erősségeiről, melyre a későbbiekben építhetünk. Tiszteletben tartva, hogy a szülőknek egyedülálló feladata és felelősége a gyermekük nevelése. Ezért fontos a kisgyermeknevelőink személyisége, akik megfelelő szakmai kompetenciával és identitással rendelkeznek. Igyekszünk lehetővé tenni, hogy a szülők megismerjék a bölcsődében folyó munkát és bekapcsolódjanak a bölcsődei életbe. Ilyen első lehetőség a gyermek bölcsődei adaptációja. A szülővel történő fokozatos beszoktatás alkalmával a szülők, elsősorban az édesanya a csoportban töltött idő alkalmával bekapcsolódik a bölcsőde életébe. Megismerheti az ott folyó munka színvonalát, miközben fokozatosan átadja gyermeke nevelését-gondozását a gyermek saját kisgyermeknevelőjének. Aki a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti fejlődését, figyelmet fordítva a gyermek egyéni szükségleteire. Nagy odafigyeléssel fókuszálva a gyermek egyéni fejlődési ütemére. Feladatunknak tekintjük az esetleges fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerését és jelzését. Ezt minden esetben a szülővel való együttműködés szem előtt tartásával megtéve. Hosszú és rövidtávon a szakmai programunk által megfogalmazott alapelvek szerint dolgozunk. A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjában megjelenő valamennyi alapelvet alkalmazva, szakmai programunkban kiemelten kezeljük a biztonság és stabilitás elvét. Törekszünk a gyermekek személyi és tárgyi környezetének állandóságára a felmenő rendszer alkalmazásával, a saját kisgyermeknevelő rendszer kialakításával a jól szervezett a gyermekek igényeit figyelembe vevő napirend kialakításával. Kiemelten figyelünk továbbá a kisgyermeknevelő-gyermek közötti erős szeretetteljes kötődés kialakítására. Tudjuk, hogy a biztonságosan kötődő gyermek felfedezési vágya határtalan, próbálkozásai sikeresek és ez segíti önállósodási törekvéseit is. Törekszünk visszanyúlni a magyar bölcsődei nevelés értékeihez és a megismerési folyamatokat oly módon támogatni, hogy a gyermeki játék tartalmát a hagyományápolás eszközeivel gazdagítsuk.

5. Feladat ellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

"A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket."

/Maria Montessori/

Nagydolog a gyermekkor. Minden gyermek egy egyéniség, egyszeri és megismételhetetlen. Éppen ezért minden gyermeket olyannak fogadunk el amilyen Ő saját maga, hogy azzá lehessen, amit magával hozott, egyszeri énsztruktúrája szerint. Szeretnénk, ha a bölcsődében töltött napjairól az általa magával hozott „fehér lapon” sok örömteli bölcsődei pillanat hagyna nyomot; hogy a lágy viaszhoz hasonlító gyermeki lélekben a társas élmények és az itt szerzett ismeretek mélyen bevésődjenek; ami által a gyermek kiegyensúlyozott, a világra nyitott személyiséggé formálódjék; hogy ilyen gyermekek vegyenek körbe bennünket, ölelve tartjuk testi és lelki értelemben, megadva számára ezáltal az érzelmi biztonságát. Szeretettel, tisztelettel és elfogadással vesszük körbe minden nap. Tudjuk, hogy ami az első három évben történik, az kihat a gyermek egész életére, hozzájárulhat egészsége és betegségei alakulásához, rokon és ellenszenveinek fellángolásához, valamint értelmi és érzelmi képességének fejlődéséhez. Arra törekszünk, e szerint tesszük nap, mint nap a dolgunkat, hogy a gondjainkra bízott kisgyermek a harmadik életévük elérésekor pozitív érzelmekkel teli, kiegyensúlyozott személyiségként léphessenek tovább az óvodai életbe.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

A társadalmunkban a családok szükségleteinek kielégítésére különböző ellátásokat, szolgáltatásokat hoznak létre. Ilyen a bölcsőde is. Az ellátások akkor működnek jól, ha ott az ellátottak szükségleteit szolgálják. Különösen igaz ez a legkisebbek esetében. A korai ellátásnak a gyermek szükségleteire kell hangolódnia és építenie kell a gyermekben lévő lehetőségekre. A gyermek testi-lelki jólléte, fejlődése attól függ, hogy ő és az őt ellátó felnőtt mennyire tudnak egymásra hangolódni, mennyire vannak tekintettel az ő szükségleteire.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A családot, mint a társadalom legkisebb egységét és a gyermek elődleges szocializációs színterét egy összetett, összefüggő rendszerként értelmezzük. A család az a környezet, szocializációs tér, amely legközvetlenebbül hat a kisgyermek személyiségfejlődésére. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a családok életében és fontos, hogy hogyan kapcsolódik be és válik részévé azok életének. A család egy új korszakot kezd. A bölcsődei élet talán legnehezebb és legmegterhelőbb időszaka az ellátásba kerülés. A bölcsődés korú gyermeklétének, jó állapotának zálogát kezdetben az anya és a család intimitása jelenti. A bölcsődébe kerüléssel a gyermeknek a szülőhöz fűződő kötődése átmenetileg megszakad. A gyermek egy idegen közegbe kerül, amely számára izgalmas, hiszen sok új játékot ismer meg, új ingerek és társak veszik körül és félelmetes is egyben, hiszen kikerül a család védő-óvó közegéből. Ahhoz, hogy jól együtt tudjunk működni, fel kell ismernünk a családok erősségeit és gyengeségeiket és az erősségek kiemelésével támogatni azokat úgy, hogy a családok támogatása és elfogadása a pozitívumok kiemelésével valósuljon meg. A szülők számára lehetőségeket biztosítunk beszélgetésekkel, szakkönyvek ajánlásával, hogy új ismeretekhez jussanak, új nevelési technikákat és szemléletet tanulhassanak, illetve megerősödjenek azokon a területeken, amelyek eleve jól működnek. Lehetőségeket biztosítunk arra közös beszélgetések szervezésével arra, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődésével és nevelésével kapcsolatos kérdéseket megbeszélhessék. Személyre szóló támogatást nyújtunk a szülőknek, ha gondjaik támadnak gyermekük viselkedésének vagy saját szülői feladatuk megértésében. Igyekezünk minden esetben, már az első találkozások alkalmával jó benyomást kelteni és bizalmi kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, pozitív érzelmeket és értékeket, illetve érdeklődést mutatva és

minden esetben partnerként viszonyulva hozzájuk. Hiszen tudjuk, hogy a család nagy változáson megy át amikor az első, vagy akár a második, harmadik gyermek bölcsődébe kerül. Azáltal, hogy a szülő újból dolgozni kezd, megváltozik a család szerep- és munkamegosztása. Ez esetleg feszültség forrása a szülőben és ez által a gyermekben is. A mi feladatunk, hogy elfogadva és támogatva forduljunk a család felé. A bizalmi kapcsolat kialakításával, a szülői kompetencia megerősítésével, a család hamarabb megnyugszik a döntésével kapcsolatban és a családi élet helyreáll, ami nagymértékben hozzájárul a gyermek harmonikus fejlődéséhez.

A napközbeni gyermekfelügyelet egy speciális munkaterület. A sikeres munkavégzés alapvető feltétele a családdal való harmonikus együttműködés az ikergyermekek egészséges fejlődése érdekében. Az első családlátogatás és igényfelmérés után, a család életébe bekapcsolódó kisgyermeknevelőnek a szülők mellett nagyszülőkkel, egyéb segítő családtagokkal való együttműködésre is fokozottan kell koncentrálnia. Az ismerkedés, családi adaptáció során fontos, hogy előre tisztázzák az elvárásokat, az újszülöttek körüli teendőket, a segítségnyújtás formáit. A gyermekek növekedésével, igényeik változásával a feladatokat, a napirendet folyamatosan újra kell gondolni és a felmerülő szükségletekhez igazítani. A család és a kisgyermeknevelő közötti szoros, speciális bizalmi viszony alapjaiban feltételezi az ellátást végző személy speciális szakmai ismereteit és kiváló együttműködési készségét.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Célunk, hogy gyermekeink testileg – lelkileg egészségesek, edzettek legyenek, ismerjék fel szükségleteiket, és egyre önállóbban elégítsék ki azokat, helyes életritmusban éljék mindennapjaikat.

A gyermeknevelés holisztikus szemléletéből fakadóan nagy gondot fordítunk a testi és a lelki egészségre is. Bölcsődénkben biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, a változatos mozgást, a folyamatos levegőzést, az egészséges táplálkozást, és az igény szerinti alvást, pihenést.

A lelki egyensúlyt a szülők és a kisgyermeknevelők összehangolt munkájával lehet elérni a bölcsődés gyermekek életében. A kisgyermeknek támogatásra van szüksége a lelki egyensúlya megóvásában. A sok pozitív megerősítés növeli önbizalmát és magabiztosságot ad számukra.

A kisgyermeknevelők állandó megfigyeléssel segítik elő a gyermekek egyéni sajátosságainak a feltárását, a növekedés és fejlődés területén. Tapasztalatainkról a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, ha valamely részterületen látunk eltérő fejlődésre utaló jeleket, segítünk megtalálni a szakemberekhez vezető utakat. Fontosnak tartjuk az egészséges életmód kapcsán is a családok szemléletének formálását. Nagy szerepe van a bölcsődének a családok és a gyerekek egészségtudatának kialakításában. Tanácsadási, és felvilágosító munkánk egymással párhuzamban több csatornán át folyik.

A gyermekek gondozásában feltételnek tekintjük a kisgyermeknevelő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszonyt, a természetes testközelség meglétét. Akár a napirend, az egészséges életmód, vagy a társas együttélés szokásairól is beszélünk, mindig szem előtt tartjuk, hogy az örömmel, a szabadon végzett tevékenység mindig célravezetőbb. A szociális kompetencia alakulása szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, így fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt mindenkitől, természetesen saját fejlődési ütemében, tempójában.

A gondozási folyamatokba is becsempészünk egy kis hagyományt, hisz a játékosság, a huncutkodás ésszerű keretek között hosszú távon elengedhetetlen ahhoz, hogy örömforrássá válhasson a szükségletek kielégítése. Régen is, az étkezést, öltözködést, fürdést is kísérték apró játékok a gondozó és a gyermek között, melyet tanúsít sok-sok ilyen tartalmú mondókánk. Egy-egy bajelhárító ráolvasó, egy-egy tanítgató és biztató, játékba hívó mondóka sokakat átlendített már a fáradozáson, a fájdalomon. Együtt örülünk minden apró mozzanatnak, ha egy pici láb kibújik a nadrág szárán, ha egy gomb kigombolódik, s ha a cipő már nem kacsaláb.

Játékos gyakorlási lehetőséget biztosítunk akár csoportszobában is arra, hogy az öltözködés mozzanatait önállóan elsajátíthassák (gombolás, kötés, csatolás, fűzés).

Az étkezések során nagy hangsúlyt fektetünk a terített asztal esztétikumára, az ételek jóízű kóstolására, az együttes étkezés hangulatára.

Szülői igényhez igazodóan, általuk is támogatva biztosítunk a gyermekek számára zöldségeket, gyümölcsöket. A zöldség- és gyümölcsfeldolgozó tevékenységek, a közös csemegézés, formálják a

gyerekek szemléletét, s a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség- és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára.

Elalvás előtti meséléssel, és altatódalok dúdolásával teremthetjük meg a ráhangolódás feltételeit. A nyugalom, a csend, a mese varázsa álomba ringat mindenkit, mert a pihenésnek regenerálni kell a testet és a lelket.

A rendszeresség, az azonos időpontban és intervallumban ismétlődő napi tevékenységek mind hozzájárulnak a helyes életritmus kialakulásához.

Sószoba

A népi gyógyászatban is köztudott, hogy a sós levegő jótékony hatással van a bőr és a légúti megbetegedések és tüneteik enyhítésére.

A néhány évvel ezelőtt kialakított sószobánk a gyermekek egészséges életmódját, illetve prevenciók szerepét hivatott szolgálni a tagintézményünkbe járó kisgyermek és családjaik részére. A gyermekek heti egy alkalommal napirendbe ágyazott tevékenységként csoportjaikkal, délutánonként pedig szüleikkel látogathatják a bölcsődés korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően berendezett sószobát.

A só természetes antihisztamin, tisztítja a tüdőt, a hörgőket és segít a slejm felszakításában, lágyítja, felbontja a viszkozus váladékot, nyálkát a tüdőben. A só szükséges a hurut és az arcüreg lerakódásainak felszakításához, és a sóterápiával közvetetten erősíthető az immunrendszer is.

A népi gyógyászatban is köztudott, hogy a sós levegő jótékony hatással van a bőr és a légúti megbetegedések és tüneteik enyhítésére.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Az érzékelés, érzelem közös tőről fakad. Ezért a bölcsődében igyekszünk úgy szervezni a mindennapjainkat, hogy a gyermekek számára közvetített információk megismerése érzelmi élménnyel párosuljon. Mindig a gyermekből kiindulva tervezzük tevékenységeinket. Éppen ezért, ha a gyermek érzi, hogy az adott szituációban ő van a központban, dönthet adott keretek között, meg tapasztalja ezáltal, hogy szükség van rá, akkor szívesen teszi a számára adódó tevékenységet. A közösségben társas képességei fejlődnek, társai együtt érzően figyelik, együtt örülnek a megoldásainak. Az átélt élmények megalapozzák az erkölcsi szokások, szabályok és értékek beépülését. Megtanulja társait elfogadni és ezáltal magát is el tudja fogadni.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatait a közösségbe való beilleszkedés, szocializáció folyamatában oldjuk meg. A szocializáció elsődleges színtere a család, majd a másodlagos színtér a bölcsőde. Figyelembe vesszük azokat a jártasságokat, amelyeket magukkal hoznak a gyerekek, és beépítjük a közösségi alkalmazkodás folyamatába.

Fontosnak tartjuk a sok közös, örömteli élmény szervezését valamint, hogy tartalma legyen a közösen megélt eseményeknek. A jeles napok, születés-, névnap, csoportahagyományok az egymáshoz tartozást erősítik.

A szocializáció folyamatában az érintés is nagyon fontos szerepet játszik. De nem szabad leszűkíteni „csak” a testi érintésre, hiszen tapasztaljuk, megfigyeljük, hogy felfigyelnek egy dallamra és abbahagyják a játékot és figyelnek. Megérintette őket. Vagy megborzolja a szél a hajunkat, leheletnyi érintés mégis emlékeztet rá. Maradandó minden érintés az életünkben, hiszen ezek egymást erősítve illetve gyengítve épülnek be a személyiség jegyeinkbe.

Arra kell törekednünk, hogy a gyermekek minden szituációban az udvarias beszédet és magatartást tapasztalhassák meg az őket körülvevő felnőttektől, úgy, hogy az élet minden területén szokjanak hozzá az optimális zajszinthez. Természetes hangnemben beszéljenek egymáshoz és a felnőttekhez. Érezzék a különbséget a halk és hangos beszéd között. Törekszünk a szülők és a felnőttek szeretetének átadására, a bölcsődénk nyitottságából adódik a szülőkkel való szoros együttműködés, egymás segítése, amely kiterjed minden felnőttre, akivel a gyermek a bölcsődei életben találkozik. Mindennapjainkban beszélgetünk a szülőkről, felnőttekről és jeles napok alkalmával együtt készített ajándékokkal, virággal, dalokkal köszöntjük őket. Fontos, hogy a közös ünneplések előkészületeibe a szülőket is bevonjuk, hiszen együtt várakozással, izgalommal készülődni jó. A gyermek így tapasztalhatja meg, hogy ő is fontos és így válik személyessé az élmény számára.

Segítő kutya

A Debrecen Bölcsődés Gyermekeiért Alapítvány segítségével megvalósítottuk, hogy havonta egy alkalommal a Csodakutya Alapítvány egy kutyája gazdájával ellátogat hozzánk és egy-egy fél órát eltölt a gyermekekkel időjárásnak megfelelően a csoportszobában vagy az udvaron. Hisszük, hogy az állatok közelsége pozitív hatással van a gyermekekre. Az állat nyugalma, a feltétel nélküli szeretete, elfogadása biztonságot sugároz a gyermekek számára. Ugyanakkor védeni, óvni is kell őt és vigyázni rá és ezt jó megérezni, megtapasztalni akár csak egy rövid időre is.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Bölcsődénkben a folyamatos napirend keretében minden gyermek egyéni igénye, fejlődési üteme szerint élheti mindennapjait. Ezen időszakban a legtöbb időt játékra fordíthatja. A napirendi tevékenységeknél igazodunk a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, fejlettségi szintjéhez.

A játékhoz szükséges feltételeket – légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények – a gyermekek igényeinek, fejlettségi szintjének megfelelően alakítjuk ki és a játék tartalmát a hagyományápolás eszközeivel gazdagítjuk. Abból a tapasztalatunkból kell kiindulnunk, hogy a mai gyerekek híján vannak a megismerési folyamatokban az optimális „arany középútnak”. Sokakat túl sok inger ér, hisz csecsemőkoruktól járnak zenei vagy idegen nyelvi foglalkozásokra, játszóházakba. Mindezek mellett kapják a rengeteg ingert a kommunikációs eszközök révén. Mások, annak következtében is, hogy válogathatnak ugyan az otthoni játékeszközökben, de a felnőttek értő figyelme nélkül kell ezt tenniük és így csapongóvá válhatnak és egy-egy tevékenység, eszköz csak pillanatokra köti le figyelmüket. Mi elsősorban a felfedezni vágyás élményét, megismerő tevékenységek feltételeinek gazdagítását helyezzük előtérbe, és az ehhez szükséges képességek fejlődését támogatjuk. Tesszük ezt az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet tekintetében. A közös tevékenységek, a sok-sok kérdés és felelet, az utánzások jó alkalmat teremtenek a spontán tanulásra. Maria Montessori pedagógiájának fontos gondolata ezt így fogalmazza meg: *"Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!"* Nem a tudás mennyiségére kell a nevelésnek törekednie, hanem a személyiség formálására, a képességek kibontakoztatására. A hagyományörző szemléletű nevelés tudatosan irányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire, a természet kincseire, a közös alkotás örömeire, és aktív cselekedetek által fejleszti az értelmi képességeket. Olyan értékeket közvetít, mely a tartalmas felnőtt-gyermek kapcsolatot, s a gyermekek közötti egyszerű, spontán játékot erősíti, és mentes minden életkortól idegen korai képességfejlesztéstől. A szellemi értékek iránti nyitottság velünk született, ösztönként az újszülöttnél is ott rejlik. Rajtunk felnőtteken múlik, hogy ezt az igényt helyes módszerekkel elégítsük ki. Igazodunk az adott gyermek egyéni mintázatú belső fejlődési programjához, a kisgyermek adott belső struktúráihoz, kompetenciái készségi szintjéhez és a gyermek aktuális állapotához.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

6.1. A hagyományápolás, jeles napok

„A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt mert a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és gyermekdalokat, mint az anyanyelvét.

Másrészt mert a néphagyomány a zenét, a szöveg és dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tudó gyermek elé.”

/Forrai Katalin/

Nagyvárosi intézményként talán nem kézenfekvő a hagyományörzés. A magyarázata annak, hogy miért választottuk mégis ezt intézményünk programjaként, a hagyományörzés fogalmának sajátos, ránk jellemző értelmezésében áll.

Egyrészt mi nem kifejezetten a népszokások felelevenítésére gondolunk, hanem mindazon értékek továbbvitelére, amit régen a hagyományok és tradíciók biztosítottak az emberek, s különös tekintettel a gyermekek életére nézve. Az előttünk élő nemzedékek számára az ünnepek és hagyományok adták meg a rendszerességet és kiszámíthatóságot, az idő érzékletes átélését. Magukban hordozták a közösségek összetartó erejét, az erős családi kötelékeket, a szülői tekintélyt. Biztosították a természet közeliséget, a kétkezi, az alkotó munka örömét, a javak megbecsülését. Mindazt, amely napjainkból hiányzik, ha mindezek ellenpontjaként felgyorsult és rendszertelen életvitelünkre, a családok működési zavaraira, a kreativitást nélkülöző, túlmodernizált, pusztán „felhasználói” világunkra gondolunk.

A kisgyermeket táplálnunk kell, akinek születésétől fogva lelke van. Nem elég testi szükségleteit kielégíteni, hanem utat kell nyitnunk a szellemi fejlődése előtt is. A gyermeknek szüksége van a neki megfelelő környezetre, hogy összes képessége gyakorlás útján fejlődhessen.

A hagyományörző nevelési program elkötelezettséget vállal a magyar bölcsődei nevelés időtálló értékeiért és hagyományaiért. A családokkal való együttműködés keretei, napirendünk, gondozó munkánk színvonala, nevelési elveink és módszereink, mind olyan eredmény, melyre méltán lehetünk büszkék.

A híres Kodályi idézet, miszerint: „A gyermek ének-zenei nevelését a születés előtt kilenc hónappal kell elkezdni” épp úgy igaz a nevelés valamennyi területére. Kisgyermekkorban kezdődik minden alap lerakása, s ez programunk létjogosultságának legfőbb magyarázata. Ezt szimbolizálják a mondókák sajátos csoportjának elnevezése, a „dajka rímek” meghatározás az anyanyelvi nevelés területén, vagy a „bölcsődalok” kifejezés az ének-zenei nevelés kezdeténél. Ezt jelképezi számunkra egy kézzel vart pólyás baba vagy játszótakaró, mint a gyermek első játékszere, mindezen értékek hordozása, kimunkálása fontos szempont a gyermekek esztétikai fogékonyság alapjainak lerakásánál is.

6.2. Hagományörző tevékenységeink

A program céljai

Megalapozni a gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyságot.

Az ünnep csodái iránt oly fogékony gyermeki fantázia és képzeletvilág gazdagítása mindennél fontosabb ma, a „vizuális kommunikáció” világában.

Ma már megszakadtak azok a tradicionális folyamatok, melyek a hagyományokat észrevétlenül, apáról fiúra adták. Ezt valamiféleképpen pótolni kell. Be kell vonni a családokat hagyományápolásunkba, s irányt mutatni számukra a szebb jövő felé, miközben nem sajátítjuk ki az ünnep örömét.

A hagyományápolás, mint eszköz, tökéletesen összeegyeztethető a bölcsődei nevelés értékeivel, alapelveivel, s az általunk preferált reformpedagógiai irányzatokkal.

Programunk sokszínűségében minden kisgyermeknevelő megtalálhatja a számára kedves utat, amelyben ő is kifejezheti saját egyéniségét.

A program módszerei

Az évkör, a jeles napok, a hozzá kötődő tevékenységek a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően nálunk a játékokra épülnek.

A 0-3 éves korosztály elsősorban érzékszervi és mozgásos tapasztalatok útján szerzi a világról a benyomásait. A lelkük nyitott a dallamra, a ritmusra, a színekre, az illatokra, így fogékonyságuk a hagyományok, szokások külsőségei iránt megalapozott. Legtöbbször ők még csak befogadók, így arra törekszünk csak, hogy megérintse őket az ünnepek hangulata, ismerkedve azok jelképeivel.

Fontos számunkra, hogy a néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át történjen. Az ünnep magával ragadja a gyermeket, és ez, az „érzelmein át” történő nevelést segíti a leghatékonyabban.

Nagyobb időegységekben gondolkodunk, egy adott téma nem merülhet ki csupán egy-egy nap tevékenységébe, hanem akár heteken át, visszatérően foglalkozunk vele. Az őszi vagy tavaszi hetek során felhasznált anyagokkal több napon át játszhatnak, a kóistolók több egymást követő napon ismétlődnek, hisz az első próbálkozások után szeretnek visszatérni az adott tevékenységhez, az átélt élményekhez.

Törekszünk arra, hogy az adott téma, ünnep feldolgozása sokrétű legyen. Versek, dalok, hangulati elemek, ízek, manuális tevékenységek együtt komplexen, de csak a természetes kíváncsiságra építve. Freinet pedagógiája szerint is, a gyermek személyisége a tevékenységek komplex rendszerén keresztül fejlődik leginkább. A több érzékszervet is mozgósító, valódi tapasztalatok és változatos cselekvések hatása semmivel sem pótolható.

A program elemei

Tisztában vagyunk a korosztály életkori jellemzőivel, befogadóképességük határaival, ezért csakis olyan módszereket alkalmazunk, amelyre a legkisebbek is nyitottak. A magyar folklór területei közül már a bölcsődében elkezdhető a népköltészet megismertetése. A népköltészet a bölcsődalokkal, dajkárímekkel a születés pillanatától jelen van.

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben ösztönösen működik. A népszokásörző tevékenységek és jeles napok közül a programban egyrészt azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést erősítik. A rácsodálkozásnak a természet szépségeire, az évszakok és napszakok váltakozására, az időjárás elemeire, az élőlények jelenségeire a mindennapok részévé kell válnia.

A népszokások másik csoportja felnőttek és gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe. E szokások között több olyan van, amely a legkisebbek számára is feldolgozható. Forrai Katalin, Borsai Ilona, Sándor Ildikó gyűjteményes kötetei tele vannak a kisgyermek nevelésénél mondogatott apró rituálékkal, köszöntőkkel.

Kisgyermeknevelőinknek ismernie kell az ünnepeink, a népszokások eredetét, jelképeit, s a hozzájuk kapcsolódó gazdag irodalmi és zenei repertoárt.

Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet is domináns. Figyelünk berendezési tárgyaink, játszótéri eszközeink esztétikusságára, a természetességére (fa, vessző, nád), a színek harmóniájára.

A csoportszobában helyet biztosítunk a gyermek személyes tárgyainak, az otthonról hozott „kedvenceknek”, természeti és társadalmi környezetben szerzett „kincseknek”, a családról készült fotóknak, erősítve a társadalmi és természeti külvilággal való kapcsolatot.

Kiemelt célunk a kézi készítésű játékeszközök bevonása. Tapasztalataink, hogy a mai gyerekek aránytalanul sok játékkal rendelkeznek, miközben a legtöbb valódi, kreatív játékra alkalmatlan, sem tartósságuk, sem használhatóságuk nem áll arányban áraikkal. Az általunk készített egyedi, stilizáltak, figyelemfelkeltők.

A készen kapott játékok, különösen digitális játékok, a beszélő plüss mesekönyvek, az előrerajzolt kifestők az alkotás örömétől fosztják meg a gyerekeket. A tematikus játékszereken kívül ezért helyet kell biztosítani az anyagfélésegeknek, (mint fa, víz, homok, kavics, papír, só, lisztgyurma, textil) a terméseknek és a természetes anyagoknak, (mint a gesztenye, falevél, dió, toboz).

Határozott elképzelésünk, hogy megismertessük a mindenkori szülőket hagyományörző munkánk egészével, tevékenységeinkkel, eszközeinkkel a különböző programok, előadások, nyílt napok vagy kiállítások alkalmával. Szemléletformáló lehet, ha megismerhetik programunkat, mely a szabad levegőt, az ölbéli játékot, az élő énekszót, s az egyszerű homokozást preferálja, az idegen nyelv és képességfejlesztés ellenében.

Az önkéntes bekapcsolódás lehetőségét adjuk meg a téli, tavaszi ünnepkör kapcsán szervezett kézműves délutánok, családi napok során, ahol a közös készülődés az ünnep tartalmát mélyíti. Az ünnep központja a gyermek, ami arról szól, hogy örömet szerezzünk nekik, s ez óhatatlanul arra tanítja őket, hogy értékesek, s arra nézve kapnak megerősítést, hogy szeretik őket. Átérik az ünnepnapok "másságát", a bensőséges összetartozás élményét, és erre fog a későbbiekben alapozódni az "ünnepelni tudás" képessége. Rendkívül fontos azonban, hogy az ünnep ne külsőségek felé csússzon el, hanem felelevenedjen a régi idők bensőségessége. Mi a tartalmas együttjátszás lehetőségeire kívánjuk felhívni a figyelmet, meghallgatva természetesen a szülők ötleteit, javaslatait. Ezek a közös együttlétek felébresztik az otthoni kipróbálás vágyát, s talán új baráti kapcsolatokat teremtenek majd.

Munkacsoportok

Tagintézményünkben már jó néhány éve létrehoztunk a kitűzött nevelési céljaink és a fentebb említett elveink sikeresebb elérése érdekében munkacsoportokat. Kiemelt feladatunknak tekintjük a szakmai munkaközösségek munkájának támogatását, mely munkaközösségek feladatai a megismerési folyamatok fejlődésének támogatásán alapul. Feladatuk fő célja a gyermekek érdeklődésének kialakulását, fennmaradását, érdeklődésük erősödését, érdeklődési körük bővülését, érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek kipróbálásának lehetőségét hivatott segíteni és támogatni a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően. A munkaközösségek az évszakok váltakozását követve, az ünnepekhez igazodva, családi rendezvényeinket színesítve végzik munkájukat, ötleteket adva és motivációt nyújtva a kolleganőknak, szülőknek egyaránt. Egy-egy technikát, eszközt, hangszert vagy mese feldolgozást bemutatva. Mindezt természetesen olyan formában és szinten, ami a bölcsődés korosztály életkori sajátosságainak megfelelő. Kolleganőink nagy lelkesedéssel bővítik saját tárházukat. Ilyen a meséléshez kapcsolódó kicsit más forma a Papírszínház alkalmazása. A Papírszínház a mesélés helyzetének élményszerűségét gazdagító eszköz, amely a gyermek életkori sajátosságaihoz, a gyermek igényeihez, érdeklődéséhez kell, hogy igazodjon. Használata fejleszti a gyermekek empátiáját, érzelmi intelligenciáját, koncentrációs készségét, figyelmét, megfigyelő képességét, szövegértő képességét, szókincsét, vizuális és auditív memóriáját, esztétikai érzékét, ízlését, vizuális kultúráját, ugyanakkor közösség formáló ereje is tagadhatatlan.

Ezt szeretnénk tovább mélyíteni a csoportok életében, mint a mesélés, a közös beszélgetések egyik lehetséges formáját. Szeretnénk folyamatosan több saját készítésű mese feldolgozással bővíteni gyűjteményünket.

A bölcsődében működő munkacsoportok:

Irodalmi munkacsoport: Tagjai rendszeresen készülnek bábelőadással. Verseket, meséket adnak elő a gyermekeknek, felnőtteknek. Általában az ünnepeinkhez kapcsolódva. A négy gondozási egységben külön-külön adják elő a feldolgozott történeteket.

Ének-zenei munkacsoport: A tagjai hangszerekkel kísérve énekelnek a gyermekeknek alkalmyszerűen. Egyes előadásokon együttműködnek az Irodalmi munkacsoport tagjaival. Leggyakrabban használt hangszereik: a citera, furulya, triangulum, metalofon és a „testhangszerek”. Az előadások végén ezt a gyermekek is kipróbálhatják, megérinthetik azokat illetve a „testhangszereket” maguk is használják az előadások közben.

A dalokat és a meséket különböző forrásból gyűjtik össze a munkaközösség tagjai, a hagyományápolás erősítésének céljából.

Ünnepeink, hagyományaink:

A gyermekek ünnepei:

Anyák napi köszöntés
Gyereknapi
Nagyok búcsúzója
Születésnapok, névnapok

A természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek:

Őszköszöntő
Mikulás várás
Adventi készülődés
Farsangi mulatság, Húsvét

6.3. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont számunkra, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló és tanulási tapasztalatokat biztosító legyen.

Bölcsődénkben a szerves műveltségre alapozott bölcsődei nevelés rendszere hivatott arra, hogy a gyermekekkel veleszületett világkép előhívására helyzetet teremtsen, arra építve valósítsa meg feladatát. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításánál figyelembe vesszük az egyéni bánásmód érvényesítését, a gyermek pozitív önállósodási törekvését és az önértékelésének erősítését pozitív megerősítéssel és dicsérettel.

• Játék

„A gyermek szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk a gyermeket, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet.”

/Montessori/

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ebben tud a gyermek személyisége megformálódni, így a bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze. A bölcsődei nevelés alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékokra.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a játék szabadságának, amely a gyermek saját elhatározására épül. Oly szükséglet ez a gyermeknek, melynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Montessori nevelésében rendkívül fontos szerepe van a környezetnek. Olyan környezet kialakítására törekszünk a gyermek körül, amelynek felszereltsége biztosítja a gyermek örömteli játékát, ismeretszerzését, de szabadon választott játékos tevékenység által. A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezésével, a szabadon választhatósággal, játéktér kialakításának és a játékok kiválasztásának szempontjainál az ő módszereit használjuk fel szem előtt tartva, hogy ő éppen hol tart játék fejlődésében.

A hagyományápolásból fakadó játékos sajátosságok, specialitások

Előnyben részesítjük az egyszerű, de kreatív játékokat. Határozott célunk, hogy visszacsempésszünk gyermekeink világába az olyan régi játékokat, mint a bűgőcsiga, a keljfeljancsi, a pólyás baba vagy a hintaló. Sok kislánnyal találkozunk, akiket nem látunk babázni, s fiúkat, akiket nem köt le az építkezés. E játéklehetőségek folyamatos felkínálása, társulva a nevelői kulcskompetenciával, a játszóképességgel, együttesen olyan élményeket jelent, amely segíti a gyermek játékának kibontakozását.

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása már a bölcsődében kezdetét veszi. Kreativitáson nemcsak valami újnak a létrehozását érthetjük, hanem minden érdeklődéssel, buzgalommal, odafigyeléssel végzett tevékenységet. A gyermekek játszva ismerkednek különböző anyagokkal, tárgyakkal, eszközökkel. Rakosgatják a terméseket, ágakat, kavicsokat, gyurkálgatnak a homokban, nyomokat hagynak. Miközben így ismerkednek a világgal, minden

érzékszervüket igénybe veszik: tapintanak, ízlelnek, hallanak, látnak, szagolnak. Ezen érzéketes tapasztalatoknak nagy szerepe van fejlődésükben és a világról alkotott benyomásaik kialakulásában. Ebben az életkorban nem a tevékenység eredménye, hanem maga a tevékenység a fontos, ezért hagyományápolásunk egyik sarkköve az alkotójáték.

Kíváncsiságuk kielégítésére a gyermekek számára megszokott és többnyire elérhető helyen rendelkezésre áll többféle anyag és eszköz, amivel fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat, miközben megtanulja tőlünk az eszközök biztonságos használatát. Mindig csak a legegyszerűbb technikákat használjuk, felhasználva a természetben előforduló anyagokat.

Szívesen firkálgatnak, nagy felületű nagy ívű papíron marokkrétával, vastag ceruzákkal. Természetesen témajavaslatot nem tervezünk a szándéktalan firka és a látszólag szándékos forma-firka időszakában. Szabadon döntenek, inkább csak kísérletezgetnek, és ha kedvük van, csak akkor nevezik meg alkotásaikat. Ismerkednek különféle minőségű papírokkal, melyeket gyűrhetnek, téphetnek, gombócozhatnak, hajtogatnak, vághatnak.

Több típusú gyurmát használunk, mellyel kezűgyességük láthatatlanul ügyesedik nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva az anyagot. A földdel való játék, a homokozás, sarazás, a gyerek elemi, ősi szükséglete. A homokozás a gyerek udvari tevékenységének sorában elsődleges helyet foglal el.

A cél, hogy belekóstoljanak az alkotás örömébe, hogy szívesen beszéljenek a számukra oly értékes művekről, s szüleikkel együtt örüljenek a létrehozott produktumnak. Az első alkotások, bekerülnek az üzenő füzetbe vagy kitesszük a csoportszobákba, így megtapasztalják az alkotó munka örömét, megbecsülik saját és társaik alkotásait.

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat vagy egy szép színes mesekönyvet kezünkbe venni ugyanazt az esztétikai élményt jelentheti.

• Anyanyelvi nevelés, mese, mondóka

A gyermek mikor megszületik hihetetlen képességgel jön a világra, hiszen bármilyen nyelven képes megtanulni beszélni, ami később az anyanyelve lesz. A bölcsődébe kerüléskor a gyermek nagyon fogékony időszakában van, a beszéde ekkor kezd kialakulni. Ezért a felnőtt mintaadása nagyon hangsúlyos. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre, ezért különösen fontos, hogy a kisgyermeknevelő ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtésre, a dinamikára, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos.

A bölcsődei anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. A beszédtanulás időszakában anyanyelvi nevelésünk révén gyarapodik a gyermekek szókinccse, rögzül a helyes mondatalkotás, és csiszolódik a kiejtés. Fontos a gyermek beszédkedvének felkeltése, fenntartása. Az anyanyelvi nevelés alapelveinek figyelembevételével: játékoság, élményközpontúság, beszédkésztetés, komplexitás, folyamatosság, szemléletesség, egyszerűtől való elindulás, gyakorlatiasság alkalmazása. A mondóka, a vers játékos cselekedetre ösztönöz, a mese belső aktivitásra serkent, ami örömet kiváltó társas élmény.

A hagyományápolásból fakadó sajátosságok, specialitások

Spontán beszélgetések

A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, ilyenkor otthonról, a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el nekünk és egymásnak a gyermekek. A kisgyermeknevelőink akkor járnak el helyesen, ha türelmesen hallgatják a gyerekek nyelvi próbálkozásait, kifejezik örömeiket egy-egy újonnan tanult szó hallatán, dicsérik és biztatják a bátorlalanabb gyermekeket. Figyelnek arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre, és képessé váljanak másokat is meghallgatni.

Mondókák

A mozgás – ritmus - beszéd fejlődése összefonódik. A mondókák e három terület együttes fejlődésében jelentős szerepet töltenek be, emiatt is nehéz műfajilag besorolni őket, hisz egyszerre lehet játék, dal és versike.

A népi mondókák nagy segítséget jelentenek a beszédtanulás folyamatában: gyarapszik a szókincs, tisztul a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, kialakul a megfelelő artikuláció. Hozzájárul a beszédészlelés és beszédmegértés fejlődéséhez és az emlékezetbe véséshez. Ugyanakkor segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez, a testséma kialakulásához, érzékszerveink megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érintésben, a kisgyermeknevelő - gyermek, gyermek - gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában.

A ritmusélmény örömet szerez, pozitív érzelmeket kelt ezért ismételtetik a mondókákat, az állathívogatókat, altatókat, vagy épp kiolvasókat. Hétről hétre mindig visszatérünk a régebbiekre, de sohase keltjük bennük a gyakorlás érzetét, inkább tudásunkat a szülőkkel próbájuk megosztani.

Mese, vers

A mese a gyermek értelmi-érzelmi és erkölcsi-etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese életkorilag megfelel a gyermek világképének, s számtalan ismeretet közvetít. Beindítja a Csukás István megfogalmazása általi „belső mozit” a fantázia, képzelet szárnyalását. A bölcsődéskorú gyermekek mese anyagának nagy részét a népmesék teszik ki.

Minden nap mesélünk vagy verselünk valamilyen formában, mert hisszük, hogy a rendszeresen mesét halló gyermekből lesz később lelkes olvasó. Szakmai felkészültségünk egyik alapja, hogy rendelkezünk „irodalmi tárházzal, így a kedvenc meséket természetesen, emlékezetből, élmény szerűen adjuk elő. Közkedveltek a láncmesék és verses mesék, melyeknek izgalmát a ritmusok és a visszatérő ismétlődések adják. Kedvelik, ha a mese nekik és róluk szól. A valóság és a világ megismeréséhez segíti hozzá őket.

A mesélés helye leggyakrabban a „puhasarok”. A meleg párnákkal, textilekkel övezett kuckók igazán alkalmasak az összebújásra, hogy a mesehallgatás általi feszültségoldás, ellazulás, valóban pihentető, regeneráló hatású legyen. Célja a kellemes együttlét, a derű, a megnyugvás. A mese előadása során olyan esztétikai élmény nyújt, ami élményközösséget teremt. A meseválasztásban a felnőtt felelőssége nagy. Esztétikailag igényesnek kell lennie, a világképnek és a látásmódnak a gyermekihez közelítő legyen, ugyanakkor figyelembe véve a gyermek kulturális háttérét.

A verseket a beszéddallam miatt kedvelik a gyerekek. Az érdekes hangzású, mulatságos vagy valamilyen élményhez kötődő versekre felfigyelnek, könnyebben megjegyzik azokat.

• Ének, énekes játékok

A bölcsődei ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő, és felhasználható hagyomány. A bölcsődalok az első néphagyományon alapuló zenei élménye a gyermeknek. Forrai Katalin szavaival idézve:

„A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Minden nép zenei nevelésének a saját néphagyományából kell kiindulnia. „

A hagyományápolásból fakadó sajátosságok, specialitások

A gyerekek egyre kisebb százaléka hallja otthon szüleit, nagyszüleit énekelni, sajnos főként a gépzene nőnek fel. Pedig a mai gyerekek is épp olyan szívesen játszanak ölbeli játékokat, ringatókat, és épp olyan szeretettel hallgatják az éneket, mint régi korok gyermekei. Az ölbe vevős, cirógatós, csiklandozós, tapsoltató, ujj- és tenyérjátékokat, lovagoltatókat szintén a magyar néphagyományból merítjük. E miniatűr "drámáknak" kezdete van, fokozódó feszültsége, majd végül csattanója, örömteli oldódása.

A dalos játékok (állathívogatók, naphívogatók, esővárók, játékra hívogatók, kapus játékok) megismertetik a gyerekeket játékosan a természeti és tárgyi környezettel és a társadalmi szokásokkal.

Sokszor játszunk pusztán a hangokkal. A kisgyermek különösen fogékony a környezet zörejeire, a repülő bűgása, a harang kongása, a varjú káromása mind egy-egy figyelemfelkeltő esemény, mely utánzásra, beszélgetésre ösztönöz. Az állathangok utánzása, vagy amikor a kisgyermeknevelő érzékelteti beszédén a halk – hangos, magas - mély, gyors - lassú különbségeket, szintén a gyerekek kedvére való tevékenység.

Az ünnepvárás és készülődés hangulata mindig énekléssel és zenével teljesedik ki. Egy-egy ünnep alkalmával, a hangszerekkel, zenével való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. Egy-egy ilyen rövid foglalkozáson (max.30 perc) csak felkeltjük a gyerekek érdeklődését a zene iránt, zenei ingerekkel körbe véve őket. A kisgyermeknevelők vagy a hangszeren játszó szülők a gyerekek előtt megszólaltatják a hangszereket, és ha kedvük van akár ki is próbálhatják.

A családi ünnepeik során a szülők is megérezhetik, hogy a felnőtt éneklése, mondókázása valóban lelki táplálékul szolgál a kisgyermekük számára. Arra ösztönzi őket, ne féljenek énekelni, leljék örömeiket a dalban, a közös játékban.

- **Mozgás, mozgásos játékok**

„A testi nevelésnek a test összes lehetőségének felfedezésével és az azok feletti uralommal kell kezdődnie.”

/C. Freinet/

A mindennapi szabad mozgást nélkülözhetetlennek tartjuk a bölcsődei életben, s ezen a téren is az önállóságra helyezzük a fő hangsúlyt. Annál is inkább, mert a televíziózás, a sok autózás miatt már a bölcsődés korúak esetében is figyelni kell a mozgáslehetőségek minél szélesebb körű kiterjesztésére.

A mozgás alapvető formái a csecsemő- és kisgyermekkorban alakulnak ki. Természetes mozgásformák begyakorlása: gurulás, kúszás, csúszás, mászás, járás, futás, ugrás, egyensúlyozás, dobás, a gyakorló játékok útján kitöltik az egész napjukat. Sokat szaladgálnak, futkosnak, életkoruk fő játéka a mozgásos játék. A mozgásnak, játékos tornának, a csoportszobában és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy kezdeményezett formában minden lehetőségét biztosítjuk, hogy kedvükre gyakorolhassanak, figyelembe véve a különböző korosztályok mozgásszükségletét. Minden esetben a játék a cél, ezáltal pedig bekövetkezik a fejlődés. A test alapkoordinátái mozgáson keresztül alakulnak ki ezért fontos a mozgásos tapasztalatok gyűjtése és a mozgáskedv fenntartása.

A hagyományápolásból fakadó sajátosságok, specialitások

A mozgás megszerettetésében fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelőn is tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel, és örül a gyermekek mozgásában elért sikereinek. Keltse fel a passzívabb, kevesebbet mozgó gyermekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatja. Ennek kiváló eszközei a népi játékok. A menetelős, guggolós játékok, vagy a különféle járás és lépésvariációk (tyúklépés és ráklépés, óriás és törpe járás, bolhaugrás), mind-mind a járni tudó kisgyermek mozgásvágyának csillapítói. A legegyszerűbb fogócskák, bújócskák, labdaelkapók az együttesség élményét, a felnőtt bekapcsolódását teszik lehetővé.

A célok megvalósításának garanciái

A törvényességi és szakmai felügyelet, az ellátás minőségének és törvényességének rendszeres időközönként ismétlődő külső ellenőrzése az elsődleges garanciája a minőségi munkának. Ezt

egészítjük ki a belső intézményi szintű (szakmai team éves ellenőrzése, egy-egy részterület specifikus belső ellenőrzése) és helyi tagintézményen belüli ellenőrzési rendszerrel.

A program céljait és a megvalósulás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat, megismertetjük a szülőkkel, betekintést engedve a bölcsődei életbe. A program megvalósulásának ellenőrzése tervszerű, előre megbeszélte szempontok alapján és spontán alkalmasszerű ellenőrzésekkel történik. Az ellenőrzések célja a hiányosságok feltárása, megvizsgálva a program szellemiségének megjelenését a mindennapi munkában, és hatását a gyermekek fejlődésre. A bölcsődében nagyon jól használható a SWOT analízis a célok megvalósításának ellenőrzésekor ezért az elkövetkezendő időszakban bevezetésre kerül. A cél eléréséhez legjobban garantálható tényezők: a motiváció, tudás, szakmai elhivatottság, kreativitás, kontroll, problémamegoldó készség.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

7.1. Szakemberkép

„Osztoni magad: - hogy így sokasodjál; kicsikhez hajolni: - hogy így magasodjál; hallgatni őket, hogy tud a világot; róluk beszélni, ha szólsz a világhoz.

Széjjel szóródni – eső a homokra – sivatagnyi reménytelen dologra, s ha nyár se lesz tőled, s a táj se zöldebb, - kutakká gyűjt a mély: - soká isznak belőled!”

/Váci Mihály: Eső a homokra /

A korai nevelés jellemzője, hogy diffúz. Nem jelenik meg külön tevékenységként a nevelés, a gondozás, tanulás. Minden, amit teszünk módot, alkalmat, lehetőséget teremt a nevelésre, tanulásra, fejlődésre, ami térben és időben körülveszi a gyermeket. A felnőtt reagál azokra az akciókra, melyekben a gyermek benne van. Szavakban visszajelzi azt, amit a gyermek ilyen módon megtapasztal. Ekkor mintegy megerősíti, értelmezi a gyermek által tapasztaltakat, verbális, absztrakt szinten is rögzíti, kvázi tudatosítja azokat.

Fontos a biztonságot adó légkör megteremtése, melynek alapja a gyermeket körülvevő felnőttek mintaadó magatartása. A kisgyermeknevelő lámpásként világítson! Gazdag tárházzal rendelkezzen az év kör adott időszakának öröklött irodalmából. Gazdag és árnyalt metakommunikációs képességét minden esetben a helyzetnek megfelelően alkalmazza. Mind ezek birtokában biztonsággal és nyitottan lépjen a gyermekek közzé, így módon értheti a gyermekek üzenetét. A cselekvő együttlétben a szerepek cserélődhetnek. Hol kisugárzó, hol befogadó, hol együttműködő, hol vezető, hol vezetett a kisgyermeknevelő. Ekképpen alakulhat ki az elfogadó magatartás, mellyel a gyermekek ritkán élnek vissza. Így módon a gyermekek és a felnőttek is megtapasztalják a szabadságot, megbecsülik és bánni tudnak vele.

A gyermekek teljes tudással születnek. A jelent kell összehangolni a múlttal, hogy élő legyen műveltségünk. Ha élő közösségben élnek meg hagyományaikat, ha belenevelődnek saját kultúrájukba, a mag bárhol kicsírázhat.

7.2. Képzés, továbbképzés, önképzés

Az elmúlt évek során a megnövekedett szülői elvárások, a szemléletmód változása nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy mindenki felmerüljön a képzéseken, továbbképzéseken való részvétel. A minőségi kisgyermeknevelés érdekében támogatjuk a kisgyermeknevelők szakmai önmegvalósítását, önképzését.

Bölcsődénkben valamennyi kisgyermeknevelő szakképzett, majdnem mindenki felsőfokú szakképesítéssel vagy főiskolai diplomával rendelkezik. Jelenleg is és a jövőben is több kolléganőnk tervezi a főiskolai képzésbe való bekerülést. Azon kolléganőink, akiknek nincs elegendő pontszámuk a főiskolára való bekerüléséhez igyekeznek újra érettségizni, illetve nyelvvizsgát tenni a pontok számának növelése érdekében.

Házi továbbképzéseinken gyarapítjuk és frissítjük ismereteinket, illetve az ismeretszerzésre egy jó lehetőség a bölcsődénkben kialakított szakmai könyvtár, ahol mindenki megtalálja a számára

érdekes olvasnivalót a magasabb színvonalú munkavégzés érdekében. Természetesen nagy gondot fordítunk a tudásanyag folyamatos bővítésére. Mindezek mellett rendszeresen részt veszünk az intézmény által szervezett továbbképzéseken, ahol tudásunkat és megszerzendő pontjainkat is gyarapíthatjuk. Szívesen veszünk részt a város és más szakmai fórumok által szervezett rendezvényeken, ahol informálódhatunk a minket érintő aktualitásokról

7.3. Terepintézményi feladatok

A kisgyermeknevelők szakmai felkészültsége meghatározza a tagintézményben folyó munka színvonalát, minőségét. Fontos ez számunkra, hiszen a gyermeknevelésen túl terepintézményi feladatokat is ellátunk minden nevelési félévben. Fogadjuk a Debreceni Egyetem és a Nyíregyházi Egyetem Csecsemő- és Kisgyermeknevelő szakos hallgatóit, akik számára az elméleti oktatáson túl a gyakorlatban is szeretnénk átadni ismereteinket, kiegészíteni elméleti ismereteiket a mi gyakorlati tudásunkkal, tapasztalatainkkal és ezáltal elmélyíteni tudásukat. Törekszünk arra, hogy betekintést nyerhessenek a bölcsőde mindennapi életébe, megtapasztalhassák a szervezési feladatok fontosságát. Megmutatjuk számukra a szakma szépségeit és természetesen találkozhatnak a nehézségekkel is, és megismerhetik a gyakorlatban a 0-3 éves korosztály életkori sajátosságait. Mindezt tesszük azért, hogy teljes felkészültséggel elindulhassanak ezen a szép pályán.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

8.1. Kapcsolattartás a családokkal

A gyermeknevelés elsődleges színtere a család. A bölcsőde a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. Biztosítjuk a bölcsőde nyitottságát a hétköznapiakon, és ünnepeink alkalmával egyaránt. A szülőknek előzetes egyeztetés után lehetőségük van betekinteni a napközbeni bölcsődei életbe is.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás

- Szülővel történő fokozatos beszoktatás

- Napi kapcsolattartás

- Írásos kapcsolattartási formák, például családi füzet, faliújság

- Nyílt napok

- Szülői értekezletek, szülőcsoportos megbeszélések

- Családi napok, játszódélutánok, közös ünnepek

Kiemelt szerepet szánunk programunkban a családlátogatásoknak és a szülővel történő fokozatos beszoktatásnak, mely az első lépés ahhoz, hogy a szülő megismerje a bölcsődei életet, szokásokat, s hogy fokozatosan adhassa át a gyermeke gondozásával kapcsolatos feladatokat a kisgyermeknevelőknek. Ezt követően is különösen figyelünk arra, hogy a szülő továbbra is teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről, fejlődéséről. Lehetővé tesszük napi betekintések során, hogy a szülők képet kaphassanak gyerejük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, esetleg új, otthon nem tapasztalt tulajdonságaikat is felfedezhetik. A gyermekek körülményeinek, szociokulturális helyzetének minél pontosabb megismerését nagyon fontosnak tartjuk, mert csakis így tudunk igényeikre és szükségleteikre megfelelően reagálni. Tapasztalataink szerint sok családnak van szüksége, hogy segítséget kapjanak gyermeknevelési kérdésekben, hisz nap mint nap, nyíltan tanácsot is kérnek problémáik kezeléséhez. Nem tartjuk elegendőnek a hagyományos frontális, jórészt információk átadásából, a házirend ismertetésén alapuló tájékoztatást, hanem tartalmi és formai megújulás keretében a szülőket is érdeklő témákban várjuk a szülőket, akik nem csupán passzív szemlélői az eseményeknek. A szülőcsoportos beszélgetéseken a problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés növelését. Gyermekneveléssel kapcsolatos kiadványokat, könyveket ajánlunk, átadjuk az általunk olvasottakat, és elmondjuk tapasztalatainkat, személyes élményeinket. Törekszünk meggyőzni a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények - esti mesélések, beszélgetések, a könyv szeretete fontosságáról, hogy a sok közös séta és játék, a helyes életritmus, a meghitt ünnepek mind-mind a harmonikus személyiségfejlődéséhez vezető út állomásai.

A játszó délutánok, családi napok azok a fórumok, ahol úgy erősíthetjük a szülői kompetenciát, hogy közben helyet és időt biztosítunk az együttjátszáshoz.

Az írásos kapcsolattartási formák kiválóan illeszkednek programunkba. A faliújságon tematikusan elkülönítve tájékoztatjuk a szülőket az évszakok eseményeiről, a gyermekek alkotásairól, a közös ünnepeinkről, valamint az általános napi tudnivalókról. Az írott üzenetváltások számunkra legfontosabb eszköze azonban a családi füzet, mely esztétikumával, tartalmával nevelőmunkánk fontos tükré, s egyben a családok számára is becses kincs.

8.2. Együttműködés az Egyesített Bölcsődei Intézmény tagintézményeivel

Városi szinten a tagintézmények közötti kapcsolatok szorosabbra fűzését fontosnak tartjuk. Törekszünk folyamatosan jól összehangolt munkával szolgáltatásainkat megközelítőleg azonos szinten nyújtani. Szívesen veszünk részt velük az Intézmény által szervezett közös programokon.

8.3. Kapcsolat a Levendula Óvodával

A Levendula Óvodával bölcsődénk épületegységet alkot, ami önmagában jó viszonyt feltételez, s ennek vannak szép hagyományai. Évente 10-15 gyermekünk ebbe az óvodába kap felvételt, s a két intézmény dolgozói a játszóudvarok elhelyezkedése miatt is, valóban napi szinten találkoznak, beszélgetnek. Programjaink tartalmi azonosságai miatt is elmélyült a közöttünk lévő kapcsolat.

Az együttműködés formái:

Közös programok szervezése (bábjáték az óvónők előadásában, az óvodai mentálhigiénés héten, „ovi szüreten” való részvétel).

Az óvodások visszalátogatnak az őszi folyamán bölcsődéjükbe.

Az egymás szakmai munkájának megismerése (előadásokra, szakmai fórumokra, nyílt napokra kölcsönös meghívás).

Óvodába lépéskor az óvodaválasztás megkönnyítésére, felvételek rendjéről tájékoztatás a bölcsődében (óvodavezető részvétele a szülőértekezleten).

8.4. Kapcsolat a Svetits Óvoda és Általános iskolával

Kapcsolatunk a közeli Svetits Óvoda és Általános Iskolával olyan formában működik, hogy az ottani énekkar tagjai, akik első és második osztályos diákok és közülük többen a mi bölcsődénkbe jártak, szívesen ellátogatnak intézményünkbe tanáraik vezetésével. Többeknek közülük a gyermekét a mi tagintézményben neveljük-gondozzuk. Eljönnek egy-egy ünnepkör kapcsán, hogy bemutathassák ünnepi énekeiket, mondókaikat, kis időt eltölthessenek a bölcsődéseinkkel és akár régi kisgyermeknevelőjükkal találkozhatnak.

8.5. A gyermekvédelmi jelzőrendszerben betöltött szerepünk

A bölcsődénk együttműködik mindazon intézményekkel, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek. A konstruktív együttműködésünk alapja a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.

A gyermekvédelmi felelős, és a bölcsődevezető kiemelt feladata a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek „kiszűrése” a kisgyermeknevelők segítségével. Ha ilyen esetet észlelünk jelzéssel élünk a család- és gyermekjóléti szolgálat felé a közös problémamegoldás érdekében.

9. A tájékoztatás helyi módja

A tájékoztatás első lépéseként nagy hangsúlyt fektetünk a leendő szülőkkel való első találkozásokra, a sok esetben meghatározó első benyomások kialakítására. Határozott célunk, hogy ne csak a játszóterén, az ismeretségi körben, hallott híreket alapul véve, vagy mások tapasztalatai alapján válasszák bölcsődénket. A szülők, a bölcsődevezetővel egyeztetett időpontban bármikor meglátogathatják gyermekükkel bölcsődénket, bepillanthatnak csoportjaink életébe, vagy kora tavasztól késő ősziig az udvari játékba is bekapcsolódhatnak. A bölcsődeválasztás időszakában, így

különösen a tavaszi felvételek kapcsán szervezünk nyílt napokat, vagy nyílt heteket. A minél szélesebb körű tájékoztatást szolgálják nyomtatásban megjelenő kiadványaink, az internetes információ források közül Debrecen város honlapja és az intézményünk saját honlapja.

Bölcsődénkben a személyre szóló napi kapcsolattartás elsődlegességet élvez minden más informálási formával szemben, így a szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. A családi füzet és a hirdetőtáblák pedig, nem csak az aktuális információk, hanem egyben programunk megjelenítésének is fontos eszközei.

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE
POSTAKERT UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	2
2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Postakert Utcai Tagintézményében	2
2.1. Bölcsődei ellátás	2
2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	2
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	3
3.1 Az intézmény bemutatása	3
3.2 Személyi feltételek	3
3.3 Tárgyi feltételek	4
4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei	5
4.1. A család rendszerelméletű megközelítése	5
4.2. A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása	5
4.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	5
4.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete	5
4.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe	6
4.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése	6
4.7. Fokozatosság megvalósítása	6
4.8. Egyéni bánásmód érvényesítése	6
4.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	7
4.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása	7
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	7
5.1 Gyermekkép	7
5.2 Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve, a szülői kompetencia fejlesztése	8
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	8
5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	8
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	9
6. Kiemelt szakmai célkitűzésünk	9
7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	12
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	13
9. A tájékoztatás és kapcsolattartás helyi módjai	14

1. Az intézmény általános információi

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga u. 23. sz.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területén
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Postakert Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4025 Debrecen, Postakert u. 5sz.
A tagintézmény elérhetősége:	Tel.: 52/310-661; 30/924-1039, 52/597-086
Férőhely/csoport:	E-mail: bolcsi04@net-portal.hu 44/4

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Postakert Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás

A bölcsődei ellátás keretén belül a nevelés és gondozás a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja alapján történik. Mivel a bölcsőde az első intézmény, amellyel a család kapcsolatba kerül, fontos számunkra, hogy velük szorosan együttműködve, a családi nevelésre építve végezzük munkánkat és teremtsük meg a kisgyermek számára a szeretetteljes, biztonságos, családias légkört. A gyerekek egyéni igényeihez igazodva biztosítjuk a fejlődésükhöz szükséges tárgyi és személyi feltételeket. Az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetéssel és a szabadban való tartózkodás maximális kihasználásával járulunk hozzá a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Tagintézményünkben az alapellátás prioritása mellett családi nevelést támogató időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtunk a gyed-en, gyes-en lévő szülők gyermekei részére abban az esetben, amennyiben szabad férőhelyünk van.

Nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együttjátszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett. A gyermekfelügyelet szolgáltatás során figyelembe vesszük a kisgyermeknevelés – gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát. A gyermekeket a bölcsőde nyitvatartási idején belül, előzetes jelentkezés után, szolgáltatási díj befizetése esetén fogadjuk. Igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítunk.

Jelenleg 44 férőhelyen 44 gyermek napközbeni ellátása folyik, ezért a létszám csökkenéséig ez a szolgáltatás átmenetileg szünetel. Mivel jelenleg több bölcsőde felújítása is folyamatban van, a munkálatok befejezéséig előre láthatólag nem tudjuk biztosítani az időszakos gyermekfelügyeletet a jelentős túljelentkezés miatt.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az Intézmény bemutatása

A Postakert Utcai Bölcsődét 1954-ben alapította a Magyar Gördülőcsapágó Művek.

Az épületet eredetileg is bölcsödének tervezték, belső elrendezését a kor szakmai követelményeinek megfelelően alakították ki.

A működési engedély kiadását követően az 1980-as évekig nem történt komolyabb változás, azóta azonban folyamatos az átalakítás, biztosítva ezzel a lehető legjobb ellátást a kisgyermeknek részére. A bölcsödét eredetileg 44 férőhelyesnek építették, de később 35- re csökkentették azért, hogy a gyermekeknek ideálisabb játék – és mozgástér jusson.

2010. szeptember 15-től tagintézményünk ismét 44 férőhelyes lett.

Két gondozási egységen belül 4 csoportszobában látjuk el a gyerekeket. Mindkét gondozási egységben egy nagyobb (kb.: 45 m²-es 12-14 gyermekkel) és egy kisebb szoba (kb. 24 m²-es 8 gyermekkel) található.

A csoportszobák nevei:

- Csibe
- Napocska
- Micimackó és
- Katica csoport.

Az épülettel közvetlen kapcsolatban lévő teraszunkon minden évszakban lehetőség nyílik a gyermekek szabad levegőn való tartózkodásához. Az udvarunk szép, tágas, változatos mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt, de vannak hiányosságai is.

Tagintézményünk a város központjához közel, de még a kertségi területen helyezkedik el.

Környezete tiszta, nyugalmas. Lakosságát főleg a közép- és vidéki alkotja.

Mivel bölcsödénk Debrecen minden pontjáról könnyen megközelíthető és a vidéki busz-pályaudvar is a közelben helyezkedik el, szerte az egész városból érkeznek hozzánk gyerekek.

Bölcsödénket a szülők leggyakrabban a munkahely és a lakóhelyük közelsége miatt választják, de visszajönnek testvér gyerekekkel is és az ismerősök, családtagok ajánlása is fontos számukra.

3.2. Személyi feltételek:

Bölcsödénk minden dolgozója rendelkezik a munkaköréhez előírt képesítéssel.

A szakmai létszámunk végzettség szerint:

- 1 fő megbízott tagintézmény-vezető főiskolai végzettséggel
- 9 fő kisgyermeknevelő, közülük főiskolai végzettséggel 6 dolgozó rendelkezik, 3 középfokú végzettséggel.
- 2 fő bölcsődei dajka, közülük mindketten elvégezték a bölcsődeidajka képzést

A kisgyermeknevelők közül ebben az évben egy dolgozó másoddiplomát szerzett a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai karán, mint gyógypedagógus, logopédia szakiránnyal.

Az új kisgyermeknevelők közül egy középfokú végzettséggel rendelkező gyakornok. A mentor kisgyermeknevelő és a szakmai segítő arra törekszik, hogy megszerezze mindazokat a kompetenciákat, amelyeket ismernie és alkalmaznia kell a munkája során. Szakkönyveket is biztosítunk számukra, szakmai megbeszéléseket tartunk, megfigyeljük, majd kiértékeljük a munkáját.

A konyha területén a szakképzett szakácsnő vezetése mellett két konyhalány dolgozik. A szakácsnőnk és a két konyhai kisegítő a HACCP előírásai szerint végzik a munkájukat, jókedvükkel, odaadásukkal „fűszerezik” a rájuk bízott munkafolyamatokat.

A mosodai feladatokat az Angyalföld-téri tagintézmény látja el addig, amíg az új tagintézményünk fel nem épül.

Bölcsődénkben a dolgozók korosztálya egyre inkább fiatalodik, akik optimista, segítőkész, fejlődni, tanulni vágyó szakemberek.

3.3. Tárgyi feltételek

Bölcsődénkben 44 férőhelyen, 2 gondozási egységben - mely 4 csoportszobából áll - végezzük a kisgyermek nevelését, gondozását.

A nagyobb csoportszobák méretei megfelelőek, (46 m²-en 14 gyermek) a kisebbik adottságai viszont (melyek 22,24 m²-esek 8 kisgyermekre) már átszervezések elé állítanak bennünket, amit természetesen igyekszünk megoldani. Minden csoportszoba közvetlen kapcsolatban áll a fedett terasszal, mely kivezet a játszóudvarra.

Az elkerített játszóudvarok nagysága ideális a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére. Mindkét udvar részen van homokozó, játszóházak és nagymozgást fejlesztő játékok, pl.: csúszda, Rotikom. Természetesen mindkét oldalon található árnyékolóval fedett terület. Játéktároló helyiség sajnos csak az „A” gondozási egység udvarán épült.

A babakocsi tároló a „B” gondozási egység udvarán található.

Játékkészletünk *A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai* - módszertani levél - ajánlásának megfelel.

Pedagógiai szempontból értékes eszközöket vásárolunk és figyelembe vesszük a korcsoportok szerinti szükségletet, a csoportok létszámát és hogy megfeleljenek a kiemelt szakmai célunknak is. A kialakított tárgyi környezet a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő, tevékenységre ösztönöz, biztonságos és izléeses, elősegíti a gyermekek önállósodását. Főzőkonyhával rendelkezünk, amely megfelel a HACCP előírásainak. Az étlapot intézményünk ételmezésvezetője és szükség esetén a dietetikus állítja össze. Diétás étkeztetést is tudunk biztosítani a Honvéd Utcai Tagintézmény diétás konyhája által.

A bölcsőde további helyiségei: iroda, személyi öltöző, zuhanyzó, WC, konyha és konyhai előkészítő, étkező és sókuckó.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

4.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

Elsődleges szempont a családok életének megismerése. A családlátogatások adják számunkra a legtöbb lehetőséget a családi háttér megismerésére. Megismerjük a család működését. Az erősségekre építkezünk, a gyengeségeket (helytelen szokások, téves ismeretek) pedig igyekszünk finoman korrigálni. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a szülő és a kisgyermeknevelő között tartós bizalmi kapcsolat alakuljon ki.

A családlátogatások írásban való részletes rögzítése lehetőséget ad számunkra, hogy a későbbiekben is visszatekinthessünk a kezdeti tapasztalatokra, ismeretekre.

4.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

„A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.” / A bölcsődei nevelés – gondozás országos alapprogramja /

Kisgyermeknevelőink folyamatosan figyelik a kisgyermekek fejlődését. Amennyiben eltérést tapasztal, jelzi a szülő felé és javaslatot tesz a megfelelő szakember felkereséséhez. A továbbiakban a pontos diagnózis ismeretében úgy végzi tevékenységét a gyermekkel, hogy támogassa a fejlődésben.

A gyermek fejlődését a Fejlődési naplóban rögzíti.

4.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Tagintézményünk ezt tiszteletben tartva szorosan együttműködik a szülőkkel. Már a beszoktatás előtti családlátogatáson bepillantást nyerünk a gyermek családban betöltött szerepébe, a család nevelési módszereibe, érdeklődünk a gyermek szokásairól, napirendjéről stb. A beszoktatás első napjaitól tapasztalatokat gyűjtünk arról, hogy az otthoni nevelés-gondozás folyamata hogyan zajlik és azt figyelembe véve és az erősségeket tovább erősítve végezzük hivatásunkat. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők bekapcsolódhassanak a bölcsőde életébe. Közös programokat szervezünk a kölcsönös tapasztalatcseréhez, pl.: szülő-csoportos beszélgetéseket, családi zenedélutánokat, gyermeknapot, ahol kötetlen formában nyílik lehetőség a szülő és kisgyermeknevelő közötti kapcsolat elmélyítésére.

4.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

Minden gyermek külön személyiség, akiknek biztosítanunk kell a személyiségük kibontakozását. A nevelési-gondozási műveletek és a szabadjáték tevékenység során egyaránt egyénre szabottan, fejlettségüknek és érdeklődési körüknek megfelelően biztosítjuk a feltételeket, vagy segítjük őket. Tesszük ezt úgy, hogy közben a gyermek személyiségét tiszteljük, szeretjük, elfogadjuk.

Figyelünk a gyermekekre és a családra, elfogadjuk és tiszteletben tartjuk nevelési-gondozási tevékenységünk során a vallási, etnikai különbözőségeket. Ezáltal a gyermek is megtanul elfogadóbb lenni mások kultúrája és hagyományai iránt.

4.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki egész személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és családjára. Kisgyermeknevelőink a bölcsődei nevelés szakemberei, akik személyiségükkel, nevelői attitűdjükkel mintát nyújtanak a családok és a kisgyermekek számára. Személyes példájukkal kölcsönös tiszteletre, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelnek. Megfelelő szakmai kompetenciával, kellő önismerettel, magas szintű kommunikációs készséggel, elhivatottsággal, empátiás készséggel rendelkeznek. A kisgyermek és szülei felé megfelelő magatartással, kommunikációval és megjelenéssel fordulnak. Mindezen pozitívumok biztosítása érdekében a kisgyermeknevelő felelősséggel tartozik szakmai tudása szinten tartásáért, fejlesztéséért.

4.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A gyermek csak akkor érzi jól magát az adott környezetben, ha személyi- és tárgyi környezete állandó, amit tagintézményünk a „saját” kisgyermeknevelő-rendszerrel, a csoport- és helyállandósággal tud biztosítani. Az érzelmi biztonság alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A gyermekek életkori és egyéni szükségleteihez igazodó, jól megtervezett napirendünk segítségével megfelelően tájékozódnak a kisgyermek az időben. Az egyes

mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések pedig stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események során.

A biztonságos, szeretetteljes környezetben a kisgyermek jól érzi magát és szeret bölcsődébe járni.

4.7. Fokozatosság megvalósítása

A bölcsődei nevelés bármely területét nézzük, nagyon fontos a fokozatosság. A bölcsődében a szülővel történő beszoktatástól kezdve végig, minden csak lassan és lépésről-lépésre történik.

Az új helyzetekhez való alkalmazkodás, az önállóságra nevelés étkezésnél, kézmosásnál, öltöztetésnél, a szobatisztaságra nevelésnél, minden erre épül. Alkalmazása segíti a helyes szokások kialakítását is.

4.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

Minden gyermek külön egyéniség, akinek más az igénye, személyisége, fizikai és mentális fejlettsége. Kisgyermeknevelőink ezt figyelembe véve fordulnak minden gyermek felé. Felismerik az egyénben rejlő képességeket, a kiemelkedő fejlődést és a rendkívüli képességeket és tudatosan segítik azok kibontakozását. Odafigyelnek a kisgyermek fejlődésében a megtorpanásokra, lemaradásokra és segítenek a gyermekeknek és a szülőknek ezek korrigálásában és kiküszöbölésében. A gyermek fejlődését mindig saját magához képest értékelik, reálisan és szakszerűen elemzik és ehhez igazodva tűzik ki célul újabb fejlődési állomás elérését.

4.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetekben a kisgyermeknevelők bizalmi kapcsolatot alakítanak ki a gyermekekkel, amelyben nevelés is folyik. A nevelés lehetőségei azonban nem csak erre korlátozódnak, hanem a bölcsődei élet minden területére. A gyermeki önállósodási folyamatot nagyban elősegíti a gondozási feladatok végzése, melyet eleinte teljes mértékben a kisgyermeknevelő végez, majd lassan bevonja a gyermeket is a feladat elvégzésébe.

Folyamatos pozitív visszajelzésekkel segítjük a kisgyermeket abban, hogy megőrizze az önállósodási folyamathoz, a tevékenységek végzéséhez a kedvet, a kitartást.

4.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A kora kisgyermekkor kiemelt jelentőségű, hiszen ebben a korban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák. Kisgyermeknevelőink biztosítják, hogy a gyermekek minél több élményhez jussanak, sokrétű tapasztalatokat szerezzenek. Kielégítjük kíváncsiságukat, segítünk átélni a spontán tanulás örömét. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy önállóan próbáljanak meg feladatokat megoldani, hogy tapasztalatszerzés útján ismerjék meg saját képességeiket.

Természetesen eközben nem hagyja magára a kisgyermeknevelő a gyermeket. Ha elakad, segítséget nyújt tevékenységei során. Biztosítja közben a megfelelő időt, helyet, nyugodt légkört, empátikus odafigyelést. A kisgyermek gyakori dicsérete, ösztönzése, nagyon fontos, hiszen ezáltal kap nagyobb kedvet a feladatok önálló elvégzésére.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

Gyermekképünk a kiegyensúlyozott, harmonikusan fejlődő kisgyermek, aki felszabadultan és változatosan tudja mozgásigényét kielégíteni. A mozgás adta örömforrás által pszicho-szomatikusan egészséges, nyitott a környezetére és könnyebben kezeli a konfliktus helyzeteket. A mozgás fejleszti az önbizalmat és a „képes vagyok rá” érzést, a kitartást, ami a későbbi életkorra is nagy hatással lesz. Elégedettek akkor lehetünk, ha az óvodába távozott bölcsődéseink elsajátították az egészséges mozgáskultúrát és a későbbiekben is igényük lesz erre az életformára.

Mottónk:

„Ha nem repülhetsz, fuss! Ha nem futhatsz, menj! Ha nem mehetsz, csússz! De bárhogy is legyen: mozogj!”

/Ifj. dr. Martin Luther King/

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

A bölcsődei nevelés feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátása 20 hetes kortól óvodába távozásig.

Feladataink:

- a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítése, az optimális fejlődés biztosítása,
- harmonikus fejlődés elősegítése a gyermekek feltétel nélküli elfogadásával,
- fizikai-, és érzelmi biztonság megteremtése,
- szabadjáték tevékenység biztosítása,
- tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása,
- helyes viselkedés minták nyújtása,
- a szocializáció lehetőségeinek megteremtése és a pozitív „én”- kép erősítése.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A családokkal való kapcsolattartás lehetőséget biztosít arra, hogy megteremtjük a közös nevelés összhangját. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében egyenrangú felekként, a kölcsönös bizalomra építve dolgozunk. Szoros együttműködéssel, folyamatos kommunikációval erősítjük a szülői kompetenciát. A kisgyermeknevelő szakemberként adja át ismereteit a gyermekneveléssel, a gyermek fejlődésével kapcsolatban. A családok támogatásának módszereit, lehetőségeit kihasználjuk / családlátogatás, napi kapcsolattartás, szülőcsoportos megbeszélések stb./

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Munkánk során megteremtjük az egészséges testi és lelki fejlődéshez szükséges biztonságos környezetet. Figyelemmel kísérjük a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítését, segítjük az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulását pl.: szobatisztaságra nevelés, a kézmosás fontossága stb.

Élelmezésvezetőnk és dietetikusunk előírásai alapján biztosítjuk az egészséges táplálkozást /sok zöldség, gyümölcs, kevés cukor, só stb. / Az életkori sajátosságok figyelembevételével az évszaknak, korcsoportnak megfelelő napirendet alakítunk ki. Rendszeresen látogatjuk a gyerekekkel a sósobát, amivel megelőzhetjük a felső légúti megbetegedések kialakulását, illetve csökkenthetjük a betegség lefolyásának időtartamát. Biztosítjuk a mindennapi rendszeres mozgást.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Igyekszünk bölcsődénkben olyan derűs légkört kialakítani, hogy már az adaptációval járó nehézségeket is minimalizáljuk. A kommunikációnkkal érzelmi biztonságot nyújtunk, derűs, szeretetteljes légkört teremtünk és tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit. (pl.: egységes szabályok kialakítása, pozitív példák)

A kisgyermeket gyakran dicsérjük, ösztönözzük, ezáltal kapnak nagyobb kedvet a feladatok elvégzéséhez. Személyes példánkkal kölcsönös tiszteletre, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelünk. Az egymás felé irányuló kommunikációjukat inger gazdag környezettel biztosítjuk.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az érdeklődés fenntartásának érdekében olyan nyugodt környezetet biztosítunk, amelyben a gyermek elmélyedhet az újonnan szerzett élményeiben. Biztosítjuk a gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő tevékenység lehetőségét, melynek során tapasztalatokat szerez saját magáról és az őt körülvevő környezetről. A közös tevékenységek során viselkedési és helyzetmegoldási mintákat nyújtunk a gyerekeknek, segítjük az önálló döntésre, választásra való képesség fejlődését. Támogatjuk a kreativitásukat, az önálló aktivitásukat, odafigyeléssel ösztönözzük az önkifejezés alakulását. Segítünk az élmények és a kudarcok feldolgozásában. A gyermek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük, támogatjuk, elakadás esetén segítünk.

6. Kiemelt szakmai célkitűzésünk

A gyermekek fejlődésének folyamatában a **mozgásfejlődés** az egyik olyan terület, mely a személyiség kialakulását pozitívan befolyásolja. Mindent mozgásba ágyazva tapasztal meg a gyermek. A stabil, jól megalapozott nagymozgásra épül a finommozgás. A szabad mozgás feltételeinek megteremtését nem lehet napi néhány perces játékos tornával helyettesíteni. Az elmúlt években azt figyeltük meg, hogy a családi nevelés színterén a nagymozgásos lehetőségek biztosítása periférikus helyzetbe került. Sok a bérházban élő gyermek, nincs igazán lehetőségük a nagymozgásra, ezért tagintézményünk kiemelt feladatává tette a nagymozgás fejlődésének támogatását.

Célunk és feladatunk az egészség megtartása, megszilárdítása, a szervezet egészséges fejlődésének elősegítése és a mozgásműveltség fejlesztése. A mozgás által fejlődik az idegrendszer, a szív, a vérkeringési, a légzési rendszer, az izomzat, az ízületi és csontrendszer. A mozgásigény és a mozgáslehetőségek életkoronként és fejlődési szakaszonként változnak. A mozgásfejlődést az idegrendszer érése befolyásolja. Az érés iránya: először a fejhez közelebbi izomcsoportok kezdik el működésüket, majd a fejlődés fokozatosan halad a végtagok felé. A végtagoknál a fejlődés iránya a kar nagymozgásaiból indul és a kéz finomabb mozgásai felé halad, ill. az alsó végtagoknál a combtól a lábfej irányába terjed.

A gyermek fejlődése, ill. fejlettsége teljes mértékben annak a függvénye, hogy az érési folyamatban hol tart az agy, idegrendszer és testének többi része. Addig nem tud megtanulni járni, amíg idegrendszere, izmai és ízületei nem érték el az ehhez szükséges érettséget.

A fejlődés menete egyéni, tehát nem avatkozhatunk bele, de ez nem azt jelenti, hogy nincsenek feladataink a fejlődés feltételeinek megteremtésével. A figyelem és tanulási zavarok, a viselkedésproblémák a mozgásfejlődés során kimaradó mozgásformák hiányára vezethető vissza. A mozgásfejlődés szakaszait nem célszerű siettetni, hagyni kell, hogy a gyermek kiélvezze és a saját

tempójában tapasztalja azt meg. A mozgásfejlődés során egyetlen mozgásforma sem maradhat ki. Fontos, hogy ne előzze meg egyik mozgás sem az időben előtte állót!

A mozgásfejlődés helyes sorrendje a következő:

- háton fekvés
- spontán oldalra fordulás
- hasra fordulás
- hasról - hátra fordulás
- kúszás, mászás
- hason fekvésből ülés
- felállás, járás

A különböző mozgások előkészítéséhez segítséget nyújthatunk a gyermeknek. A kúszás előkészítésekor például érdemes úgy elhelyezni a hason fekvő gyermek elé a játékokat, hogy azt ne érhesse el egyetlen mozdulattal, ezzel is ösztönözve őt arra, hogy eljusson céljáig.

A különböző mozgások közül a mászásnak van kiemelkedő szerepe, hiszen a váltott kéz-láb mozgás hiányában zavar jelentkezhethet az agyféltekék koordinációjában. Ennek következménye lehet a később bekövetkező figyelemzavar, vagy betűtévesztés. Hagyjuk tehát a gyermeket szabadon mozogni, engedjük, hogy megismerje testének, képességeinek határát, lehetőségeit! Segítsünk megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy a kisgyermek különböző mozgásformákkal ismerkedhessen meg, hiszen így növelhetjük önbizalmát, mozgása ügyesedni, koordinálódni fog.

A kiemelt cél megvalósításának eszközei, lehetőségei:

A mozgás alapvető igény és örömforrás, melynek lehetőségét biztosítjuk a szobában és az udvaron egyaránt. Mennyiségében és minőségében változatos mozgásfejlesztő játékokat nyújtunk, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségüket.

Szeretnénk lehetővé tenni a gyerekek számára, hogy több és változatosabb játékeszközön gyakorolhassanak. A játékok sokféleségével, a választási lehetőségek megadásával ösztönözzük őket. Folyamatosan figyeljük, hogy milyen mozgásformákat gyakorolnak szívesen.

Tájékozódunk különböző fórumokon, (katalógusok, szaklapok, internet) hogy milyen új játékeszközök megvásárlásával tudnánk a gyermekek mozgásigényét kielégíteni és azokat melyik korcsoporthoz tudnánk beilleszteni?

Mindkét gondozási egység udvarán készültek füvesített dombok, amelyek lehetőséget adnak a gurulásra, ezen kívül gyakorolhatják rajta a le- felmászást. Az udvarunk nagy, füvesített terület, ideális hely a futkározásra, labda-játékokra. A labdajátékok különböző méretű, anyagú és felületű labdákkal az ügyesség, szem-kéz koordináció, figyelem összpontosítás eszközei.

Az udvaron a talaj többfélesége is segít a különféle járási technikák elsajátításában, ezért van bölcsődénk játszó udvarán homok, beton, füves rész és domb is kialakítva a le és felmászáshoz, járáshoz és futáshoz.

Az egyensúly fejlesztéséhez különböző méretű folyami köveket, tölcseket, futóbicikliket, bújócska résszel kombinált csúszdákat, mászó alagutat, négykerekű gördeszkákat és különböző méretű billenő hintákat is vásároltunk.

A billenő rácshintában a gyermekek kedvükre egyensúlyozhatnak karjukat széttárva, vagy átgyalogolnak rajta, mint egy hídon. Azok a gyermekek, akik cipő nélkül végzik a gyakorlatokat, - mivel stimulálni engedik a talpban lévő idegvégződéseket - egyensúlyozásuk még inkább finomodik. A billenő rácshinta használatának egyensúlyérzék fejlesztő szerepe van, aminek használata nagymértékben járul hozzá az idegrendszer fejlődéséhez.

Az egyensúlyozó tölcser használata közben érdemes megfigyelni a gyermekek reakcióját, miközben az egyensúlyozó tölcser által előidézett váratlan, bizonytalan billegő állapotot megtapasztalják. Vannak gyermekek, akik nem hajlandók bemászni az eszközbe, vannak viszont, akik

legszívesebben abban töltenék a napjukat. Az intenzív forgó mozgás végzése után tisztán láthatóvá válik, hogy kialakult-e már a gyermek mozgásészlelése, szédül-e, vagy úgy száll ki a tölcserből, mintha semmi nem történt volna. Az egyensúlyozó (Ayres) tölcser használatának egyensúlyérzék fejlesztő szerepe van, aminek használata nagymértékben járul hozzá az idegrendszer fejlődéséhez.

A gyermekek egyik nagy kedvence a mászó alagút, mely mozgásfejlesztő eszközbe a gyermek egyedül, vagy társaival is bemászhat. Vannak olyan gyermekek, akik egyáltalán nem hajlandóak bemászni az alagútba, ilyenkor gyakran elegendő az, ha egy labdát begurítunk, majd az alagút túloldalán várjuk a gyermeket.

Akár kültéren, akár a csoportban tevékenykednek a gyerekek, egyaránt mókás mozgásforma az akadálypálya. A rendelkezésre álló hely méretétől függően helyezünk el akadályokat egymástól közelebb vagy távolabb. Nagyon összetett, a nagyizmokat jól megmozgató gyakorlat.

Kreatív nagymozgáshoz segítségünkre lehet az aszfaltkréta. A gyerekekkel közösen nagy rajzokat készítünk, amit nem tud egyhelyben ülve megrajzolni.

Biztosítjuk a gyermekek számára a nagymozgásos, szaladgálós játékokat eszköz nélkül is, (szükség szerint a kisgyermeknevelő részvételével) mert a gyermek sohasem ugrál feleslegesen. Az ugrálás önfeledt játéka mögött a testsúly és a végtagok növekedéséből származó állandó „egyensúly-kiigazítási kényszer” húzódik meg.

Megfelelő ruházat biztosításával akkor is lehetőséget adunk a szabad levegőn való mozgásra, ha kicsit csapadékosabb az idő. Ezáltal tapasztalhatják meg az időjárás változásait, a csapadék formáit, a kinti hőmérséklet ingadozásait.

A mozgásfejlődés támogatásához segítségül hívjuk a mondókákat, énekeket, amelyek egymást segítik és erősítik.

A mondókával kísért mozgás fejlesztést már egészen kicsi korban el lehet kezdeni. A felnőttek szavait a kisgyermek először a beszéd dallamából, hanglejtéséből érti meg. A kisgyermek első beszédkísérletei is közelebb állnak a zenéhez, mint a beszédhez (ezek gyakran hangutánzó szavak).

Fontosak és egész életére meghatározóak az ölbeli, ringató mozdulatokkal kísért játékok, altatók, simogatók, hintáztató, lovagoltató, sétáltató játékok, ritmusos mondókák, amelyek végigkísérik a kisgyermek életének történéseit.

A zene örömet főleg a dalok szövegének csengése, játékos hangzása adja, nem pedig a szavak értelme. A gyermekek a zenét mozgásukkal is kísérik. Kodály Zoltán írja, hogy „a gyermek ösztönszerű, természetes nyelve a dal, s minél fiatalabb, annál inkább kívánja mellé a mozgást”. Fontos szem előtt tartanunk, hogy a gyermekek elsődleges tanulási forrásai az utánzás és az ismétlés, ezért roppant nagy jelentőségű, hogy mi, felnőttek hogyan végezzük ezeket a mozdulatokat, valamint, hogy elég ismétlési lehetőséget nyújtunk-e neki a játék során!

A mozgást fejlesztő játékok között vannak:

- a kar, a láb, az egész test mozgásaival kapcsolatos játékok, amelyek az ún. nagymozgásokat fejlesztik,
- az ujjak tornáztatásához, a finommozgások fejlesztéséhez kapcsolódó játékok,
- akadnak ugrálós, szaladgálós játékok is, amik már alapot jelenthetnek a testnevelésnek
- olyanok, amik révén éreztetjük a gyermekkel a ritmikus mozgás élményét (pl. lovagoltató, hintáztató, csúszdázató játékok),
- és olyanok is, amik már önálló aktív mozgást kívánnak a gyermektől (pl. ugrálós, utánzó-mutogató játékok).

Szükség van erre is, arra is. Mindig az adott helyzet és a gyermek aktuális mozgásfejlettsége függvénye, hogy épp milyen típusú játékra van szükségünk.

Az aktualitásnak megfelelően külön faliújságon helyezzük el ezeknek a mondókáknak a szövegét és a hozzá kapcsolódó mozdulatsorok leírását.

A szülők nagy örömmel nézegetik, hiszen az otthon töltött idő alatt a kisgyermek gyakran feleleveníti a bölcsődei élményeiket és ha ők ezeket nem ismerik, nem tudnak bekapcsolódni a gyermekek játékába.

Szeretnénk a szülők szemléletén változtatni, - természetesen a kompetencia határainkat betartva- és rámutatni arra, hogy az együtt töltött mozgás, akár csak pl.: babakocsi nélkül, sétálva együtt érkezni vagy hazamenni, nem csak fizikai jótékony hatással bír, hanem közben a szülő-gyermek kapcsolat elmélyülésén kívül segíti pl.: a megismerési folyamatokat is.

Ehhez szükséges, hogy minél több időt töltsünk együtt, ezért is szeretnénk egyre több családi napot vagy délutánt szervezni és azokat aktívan eltölteni egymással a már ismertetett kiemelt célunk figyelembevételével.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Annak érdekében, hogy az ellátás magas színvonala folyamatosan biztosított legyen, szükség van a kisgyermeknevelőink folyamatos továbbképzésére, új ismeretek megszerzésére.

Ezek módjai:

- A 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet értelmében továbbképzési kötelezettsége van minden szakembernek, aki személyes gondoskodást végez, így nekünk, kisgyermeknevelőknek is. Aktívan részt veszünk továbbképzéseken, tréningeken, műhelymunkákon.
- A házi továbbképzések alkalmával az éppen aktuális témaköröket dolgozzuk fel és a kiemelt szakmai célunkra fókuszálunk. (pl.: szakkönyvekből, vendég előadó által)
- A szaktanácsadót olyan témakörökben szeretnénk felkérni egy-egy előadásra a bölcsődénkben, ami a mindenkori aktualitásokat felfedi. (pl.: a dokumentációval kapcsolatban, szakmai és jogszabályi változásokról, a pedagógus életpályával kapcsolatosan stb.)
- Részt veszünk a bennünket érintő konferenciákon, előadásokon - pl.: kisgyermeknevelők szimpóziuma - szakmaközi megbeszéléseken.

Az előadáson résztvevők házi továbbképzés keretén belül számolnak be a hallottakról

- Önképzésben való segítségnyújtás folyamatos szakirodalom vásárlással, internet hozzáférési lehetőséggel valósul meg.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere:

A különböző tagintézmények dolgozói szakmai összejövetelek, intézményi programok alkalmával megismerik egymást, egyeztetik a szakmai elveket, hogy azonos értékeket képviseljenek. Bölcsődénk alacsony dolgozói létszáma miatt, 2017 tavaszán úgy döntöttünk, hogy a Faraktár Utcai Bölcsődét „Testvér bölcsődé”-vé fogadjuk és az ő dolgozóival szervezünk rekreációs programokat. Az azóta eltelt időszakban évente legalább egyszer közös kiránduláson, programon veszünk részt és ezt a „hagyományt” a továbbiakban is szeretnénk folytatni.

Kiemelt kapcsolataink:

- Szoboszlói úti óvoda
- Közép utcai óvoda
- Bajcsy Zsilinszki utcai óvoda

Az óvodavezetők az óvodai beiratkozást megelőzően bölcsődénkben tájékoztatják a szülőket a lehetőségeikről, segítséget adnak az óvodaválasztásban. A leendő óvónők a nyári zárás előtt meglátogatják azokat a gyerekeket, akik hozzájuk mennek óvodába, megkönnyítve ezzel is a bölcsődés gyerekek zökkenőmentes óvodai beilleszkedését.

DMJV Család- és Gyermekjóléti Központ:

A jelzőrendszer tagjaiként a veszélyeztetett, elhanyagolt kisgyermek és a diszfunkcionálisan működő családi háttérű gyermekek érdekében tartjuk a kapcsolatot, mint a jelzőrendszer működtetőivel.

Házi gyermekorvosok és a területi védőnők:

Ha szükséges, a gyermek egészségi állapota érdekében vesszük fel a kapcsolatot.

A Hajdú Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat:

Ha szükséges a gyermek vizsgálata a korai fejlesztés érdekében irányítjuk feljuk a szülőket.

Magyar Bölcsődék Egyesülete:

Honlapjukon és szervezett programjaikon keresztül segítik szakmai munkánkat, ellátják a szakmai érdekképviseletet, rendszeresen tájékoztatást nyújtanak a jogszabályi és szakmai változásokról.

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság:

A személyes gondoskodást nyújtó szervezetekben szakmai tevékenységet végző szakképzett személyek működési nyilvántartásának vezetéséhez adatszolgáltatást végzünk, majd a teljesített továbbképzési pontokról tájékoztatjuk

9. A tájékoztatás és kapcsolattartás helyi módjai:

- Intézményünk honlapján
- Személyes beszélgetések érkezéskor, hazamenetelkor
- Szülői értekezletek /hagyományos, szülőcsoportos/
- Hirdetőtábla
- Családi füzet
- Írásos tájékoztatók
- Nyílt napok
- Időpont egyeztetést követő egyéni beszélgetések
- Fogadó órák
- Szervezett programok /farsang, gyermeknap stb./

„A tanítás csak információt tölt a fejekbe, de a nevelés: növel. Nem mennyiséget ad, hanem minőséget. Segít a rózsának igazi rózsává válni. És egy gyereknek megtalálni és kibontani önmagát.”

/Müller Péter/

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

ŐSZ UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK

SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	2
2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Ősz Utcai Tagintézményében	2
2.1. Bölcsődei alapellátás	2
2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	2
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	3
3.1. Intézmény bemutatása	3
3.2. Személyi feltételek	4
3.3. Tárgyi feltételek	5
4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei	6
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	10
5.1. Gyermekkép	10
5.2. A bölcsődei nevelés feladata	10
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	10
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	11
5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	12
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	13
6. Kiemelt szakmai célkitűzésein	13
6.1. Egészségnevelés	13
6.2. Mozgásfejlesztés	14
6.3. Zenei nevelés	15
7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	16
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	17
8.1. Kapcsolattartás a családokkal	17
8.2. Együttműködés a tagintézményekkel	18
8.3. Kapcsolat az óvodákkal	18
8.4. Egyéb kapcsolatok	18
9. A tájékoztatás helyi módja	18

1. Az intézmény általános információi

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területén
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Ősz Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4027 Debrecen, Fáy András utca 2.
A tagintézmény elérhetősége:	Telefonszám: 06-52-597-093, 06 -30/ 924 1060 E-mail cím: bolcsi06@net-portal.hu
Férőhely/csoport:	52/4

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Ősz Utcai Tagintézményében

2.1. A bölcsődei ellátás

A családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekeknek, a nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését biztosítjuk, akiknek a szülei, a munkavégzésük, vagy a nappali rendszerű iskolai oktatásuk, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A gyermekek gondozását, a testi, lelki, szociális szükségleteik kielégítését, a harmonikus fejlődésük elősegítését, a gyermekek feltétel nélküli elfogadásával, jólétének megteremtésével, kompetenciájának figyelembevételével, játéktevékenység és egyéb tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedésminták nyújtásával segítjük elő.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

A bölcsődénk alapellátás prioritása mellett családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújthat Gyed-en, Gyes-en lévő szülők gyermekei számára. A szülő elfoglaltsága, képzésben való részvételének idejére kérheti gyermeke felügyeletét. Az időszakosan gondozott kisgyermek felvehető normál bölcsődei csoport üres férőhelyeire. Nyugodt, biztonságos környezetben a kortársakkal való együtt játszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett. A gyermekfelügyelet szolgáltatás során figyelembe vesszük a kisgyermeknevelés-gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát. A szülők számára a gyermekfelügyelet igénybevételének feltételeit a „Gyermekfelügyelet rendje” tartalmazza. Időszaka: a bölcsőde

nyitvatartási idején belül naponta.

3. Ellátandó célcsoport és területjellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

A bölcsődénk 1968. április 8.-án nyitotta meg kapuit az Újkerti lakótelep szélén. Területileg az Újkert és a Fáy András utca között helyezkedik el. Intézményünk lakótelepi környezetben, fákkal, füves területtel körülvett létesítmény. A kis létszámú családi bölcsődénk tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető, mégis a forgalom zajától elkülönített védett területen helyezkedik el. Az épület emeleti részén óvoda, földszinti részén a bölcsődénk üzemel.

Az épület tágas, világos csoportszobákkal, nagy teraszokkal, szép nagy árnyas kerttel rendelkezik. A bölcsőde 52 gyermek napközbeni ellátását biztosítja. A gyermekek gondozásáról-neveléséről 8 szakképzett kisgyermeknevelő gondoskodik. Az intézményünkben négy csoportszoba került kialakításra. Az Új Főnix Terv oktatásfejlesztési programja keretében 2018-ban az önkormányzat által az intézményünk felújítására, korszerűsítésére került sor. 2019. nevelési évben a gyermekek birtokba vehették a felújított bölcsődét. Az épületet akadály mentesítették. A gyermekek és a dolgozók egészségét szem előtt tartva korszerű légtechnikai rendszer került felszerelésre. Az épület egészét szigetelték, és a nyílászárókat kicserélték. Az elektromos és épületgépészeti rendszert teljeskörűen felújították. A gazdaságos üzemeltetést napelemek telepítésével is segítik. A csoportszobákban tágas, polcos új beépített szekrények készültek. Az épület új fa és padlóburkolatot kapott. A játszókert egy részét gyepszőnyeggel borították, és modern automata öntöző rendszerrel lett ellátva. A kertet bokros rész kialakításával, levendula és árvácska ágyásokkal tették szebbé, látványosabbá.

A családi hangulatú kis létszámú bölcsődénket a szülők nagyon szeretik, mely abból is látszik, hogy teljes kihasználtsággal működünk. A családokat segítő intézkedések bevezetésével bölcsődénk utáni igény folyamatosan nő. Bölcsődénkben 2006-ban kialakításra került a sószoza, ahol sótéglák és a Somadrin oldat párologtatása biztosítja a megfelelő klímát a betegségek megelőzéséhez, a jó közérzet, a jó egészségi állapotfenntartásához. A gyermekek napirendjébe, a szakmai irányelveknek megfelelően illeszkedik a sószoza használata. Az itt eltöltött idő alatt a kisgyermeknevelők előszeretettel kezdeményeznek mondókázást, éneklést melyek alatt érvényesül a Somadrin jótékony hatása. Bölcsődénk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol az élelmezés a korszerű csecsemő és kisgyermek táplálási elvek szem előtt tartásával, szigorúan ellenőrzött követelményeknek megfelelően történik. A gyerekek részére összeállított étrend mennyiségileg elegendő, minőségileg az életkornak megfelelő helyes összetételű. Az ételek megfelelő konyhatechnikai módszerrel készülnek, a higiénés követelményeket betartva. A bölcsőde főzőkonyhája a HACCP előírásoknak megfelelően működik.

A bölcsőde választásánál a szülők több szempontot vizsgálnak, nézik a hely közelségét, megközelíthetőségét, férőhely számát. Többen említik, hogy a választásban figyelembe vették a kis létszámot, és családi légkört. Bölcsődénkbe a város minden területéről érkeznek gyerekek. Túlnyomó részt a lakótelepről és a környező kertes házakból töltődnek fel a férőhelyeink.

3.2. Személyi feltételek

A minimum személyi feltételek a 6/201 (III.24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működés feltételeiről szóló 15/1998 (IV.30.) NM rendelet módosításának megfelelően kialakított.

Létszám:

Tagintézményvezető	1 fő
Kisgyermeknevelők	9 fő
Bölcsődei dajka	2 fő
Szakács	1 fő (szakképzett)
Konyhai alkalmazottak	2 fő
Mosónő	1 fő
Varrónő	1 fő (4 órában)

Képesítés:

Az Ősz Utcai Bölcsőde kollektívájának létszáma 17 fő. Ebből 9 szakképzett kisgyermeknevelő végzi a gyermekek nevelését-gondozását. Az utóbbi időben több személyi változás is történt, nyugdíjba vonulás miatt. Így 3 fiatal kisgyermeknevelő fiatalos lendülettel, tanulási vágygal, gyakornokként kezdte meg munkáját. Nagy odafigyeléssel adjuk át az új kolléganőinknek a tapasztalatainkat, tudásunkat, hangsúlyozva kisgyermeknevelői felelősségüket és szakmai, emberi elvárásainkat. Az intézményünkben nagy hangsúlyt fektetünk a szaktudásunk gyarapítására jelenleg hét diplomás kisgyermeknevelő dolgozik a bölcsődénkben. Egy kisgyermeknevelő pedig jelenleg jár a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai karára. A minél eredményesebb, sikeresebb nevelő- gondozó munka érdekében a kisgyermeknevelők folyamatosan képezik magukat. A képzések, külső, belső továbbképzések, konferenciák, szakmai napok, műhelymunkák során tanult innovatív szakmai módszereket beépítjük saját nevelési gyakorlatunkba, eszköztárunkba.

2 fő bölcsődei dajka segíti a kisgyermeknevelők munkáját és az intézmény tisztaságáért is ők felelnek. A szakácsnő és a konyhai alkalmazottak gondoskodnak a finom, egészséges ételek elkészítéséről. A varrónő szép munkaruhákat és gyermektextíliákat varr. A mosónő a tisztaruháról

gondoskodik, valamint eljárási feladatokat lát el. Ők is felelősségteljes munkájukkal segítik a gyermekellátást, és a kisgyermeknevelőkkel jól összehangolt munkára képesek. Különböző együttműködési formákban, együtt tesznek azért, hogy a kitűzött cél megvalósuljon. Nagyon gondos, pontos, precíz munkájukkal segítik a gyermekek nevelésének-gondozásának zavartalanságát.

A kikapcsolódást, feltöltődést, csapatépítést nagyon fontosnak tartjuk. Gyakran szervezünk kirándulásokat, szakmai előadások meghallgatását, koncert-, színház-, mozi látogatást, közös sportprogramokat.

3.3. Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételeink teljes mértékben megfelelnek a biztonságos szakmai munkához szükséges előírásoknak. Mind a bútorok, mind pedig a játékkészlet összeállításánál figyelembe vettük a gyermekek életkori sajátosságait, valamint a fejlődésbeli változásait. 2019-ben az Önkormányzat TOP 6.2.1-15 pályázat beruházásának köszönhetően bölcsődénk több új tárgyi eszközzel bővült. A csoportszobák új, praktikus bútorokat kaptak, a korosztálynak megfelelő gyermekszékek, asztalok, játékpolicok is megújultak. A szobák falai világosak, meleg színűek, az új szőnyegek, függönyök, textiliák harmóniát sugároznak, otthonossá, barátságossá teszik a szobákat. A különböző tevékenységeknek megfelelően kuckókat, funkciósarkokat alakítottunk ki. A polcokon szemmagasságban elhelyezett építőjátékok, Legók, babák, mesekönyvek, a művészeti neveléshez jó minőségű eszközök (papír, rajzeszközök, gyurma) egész nap folyamán a gyermekek rendelkezésére állnak. A zenei neveléshez folyamatosan megújuló ritmushangszereket biztosítunk. A fürdőszoba és az öltöző helyiség bútorai is megújultak. A játszóudvar gondozott, tágas, megfelelő árnyékos és füves területtel, játszódombbal, közlekedést segítő kanyargós bicikliúttal rendelkezik. A TOP 6.2.1-15 pályázat révén új udvari játékok beszerzésére és telepítése is sor került. Ezek között megtalálhatóak a csúszdatorony, a háromszög alakú hálós mászóka kapaszkodókkal, a lábboltozat fejlesztő „Tipróka”, és a filagória. Mindezek mellett rendelkezünk még különféle mozgásra inspiráló eszközökkel is, úgymint, futóbiciklik, motorok, biciklik, talicskák, libikókák, baby taxik, triciklik, hulla-hopp karikák, Frédi taxik, trambulín, csúszda, ROTICOM, ugráló labdák, hullámos zöldösvény, billenő rácshinta, cirkáló. A játszótéri eszközök a biztonsági előírásoknak megfelelően vannak telepítve. Az udvari játékkészlet minőségi és mennyiségi szempontból egyaránt eleget tesz a korosztály igényeinek. A gypsőnyeg telepítése megtörtént, amelyhez öntözőberendezés is kialakítására került. A konyhánk új elektromos eszközökkel, és rozsdamentes bútorzattal lett ellátva. A dolgozóknak kulturált étkező és öltöző helyiséget alakítottak ki. Eszközeink, tárgyi felszereltségünk egyre kiválóbb feltételeket teremt a színvonalas szakmai munkánk elvégzéséhez.

4. Bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

- Az ellátás célja:

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a fizikai és érzelmi biztonságának megteremtésével, szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segíteni a harmonikus személyiségfejlesztést és a közösség keretein belül biztosítani a testi-lelki és szociális érést. A bölcsődébe kerülő gyermekek alkalmazkodását az új helyzethez, valamint az új szokások kialakítását úgy segítjük, hogy egységes kiszámíthatóságot, stabilitást biztosító elveket alkalmazunk. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében minél fiatalabb életkortól gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a fejlődését. El szeretnénk érni, hogy szívesen járjanak a bölcsődébe a gyermekek, örömmel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe. Szükségeiket, érzelmeiket az életkori sajátosságaiknak megfelelő módon nyilvánítsák ki. Ébredjen fel bennük a kíváncsiság, környezetük és társaik iránt és boldogan igazi gyermeki derűvel éljék meg mindennapjaikat a közösségben. Szakmai munkánk megvalósítása a bölcsődei nevelés-gondozás alapelveire épül.

➤ Bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei:

„Én azt hiszem, gyereket csak úgy lehet nevelni,
ha az ember megtiszteli azzal, hogy komolyan veszi” (Szabó Magda)

• ***A család rendszerszemléletű megközelítése***

A rendszerszemléletünknek a lényege, hogy olyan komplex látásmódot alkalmazunk, amellyel a családot tekintjük kiindulópontnak, feladatunk a család működésének megismerése megértése (családlátogatás). Az újonnan érkező gyermekeket még a beszoktatás előtt meglátogatjuk otthonában, így lehetőségünk nyílik arra, hogy a családot otthoni környezetében jobban megismerjük. Képet kaphatunk a család nevelési módszereiről, szokásairól, a gyermek viselkedéséről. Az itt szerzett tapasztalatainkat beépítjük a nevelési- gondozási folyamatainkba. Fontosnak tartjuk a személyes beszélgetéseket, az információcserét, a család tapasztalatainak, kérdéseinek megvitatását. A családokkal kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat kialakítására törekszünk. A szülők széles körű tájékoztatása és a pozitív nevelési attitűdök megerősítése elengedhetetlen számunkra. Személyes beszélgetésekkel, programjainkra való invitálással törekszünk arra, hogy tevékenyen vegyenek részt a bölcsőde életében a szülők.

• ***A családi nevelés elsődlegességének tisztelete***

A gyermeknevelésben elsődleges és meghatározó a családi nevelés. Mindebben bölcsődénk kiegészítő, segítő szerepet vállal és szorosan együttműködünk a családdal. Arra törekszünk, hogy kölcsönösen megismerjük egymás nevelési módszereit és sok-sok lehetőséget biztosítunk, hogy a szülők is megismerjék az intézményünkben folyó munkát. Programjainkkal arra törekszünk, hogy a családok lehetőség szerint tevékenyen bekapcsolódjanak a bölcsőde életébe.

- ***A kisgyermeki személyiség tisztelete***

A gyermekeinket kiszolgáltató helyzetük miatt különleges védelem illeti meg. A nevelésünk-gondozásunk során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk a gyermeki és szabadságjogok tiszteletben tartásával.

- ***Az egyéni bánásmód érvényesítése***

Minden új fejlődési állomás kiindulópontja a gyermek, fontos, hogy a bölcsődénkbe járó gyermekek egyéni szükségletéhez igazodó mértékben részesüljön a biztonságot nyújtó gondoskodásban, támogatásban. Nevelő-gondozó tevékenységünk során mindig figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, egyedi fejlődési ütemét, pillanatnyi állapotát. Arra törekszünk, hogy gyermekeink folyamatosan érezzék a kisgyermeknevelők elfogadását, akkor is, ha lassabban fejlődnek, vagy több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, illetve, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A gyermekeink fejlődését segíti a kisgyermeknevelőink őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése. A gyermek kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőséget biztosítunk egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulásokat támogatjuk, megerősítjük, elismerjük.

- ***A biztonság és a stabilitás megteremtése***

A jól szervezett napirend biztosítja a gyermekeink számára az életkoruknak megfelelő napi életritmust. A rendszeresen ismétlődő tevékenységekkel növeljük a gyermekek biztonságérzetét, tájékozódási lehetőségét, stabilitását, kiszámíthatóságot biztosítunk a napi események sorában.

- ***Fokozatosság megvalósítása***

A bölcsőde a gyermek életében az első szocializációs intézmény, ahol olyan nevelés- gondozást kap, amely hatással van a későbbi életére és alakuló személyiségére. A gyermek alkalmazkodóképességének fokozatos terhelése segíti a változások elfogadását az új megismerését, a szokások kialakítását. Fokozatosság érvényesül a beszoktatás alkalmával, az új ételek bevezetése során, és a gyermeket körülvevő személyek és események kapcsán is.

- ***Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége***

A gyermekeink főleg ezekben a helyzetekben vannak kettesben a kisgyermeknevelőjükkel, aki ilyenkor nyújtja nekik azt a megkülönböztetett figyelmet, amelynek talaján kialakulhat a bizalmas kapcsolatuk. A gyermek elsősorban gondozás közben testi szükségleteinek kielégítése alkalmával ismeri meg önmagát és kisgyermeknevelőjét. A szükségletek érzékelésén és azok kifejezésére kapott válaszokon keresztül tanulja meg magát a szükségletet (azt, hogy éhes, szomjas stb.) és azt is, hogy ő az, aki éhes vagy szomjas. Sőt azt is tanulja, hogy noha a felnőtt, aki a feszültségeket

megszünteti, ő előmozdítja ezt, ha megfelelő jelt ad a megszüntetés érdekében. Jelzéseivel beleszólhat gondozásának menetébe, szükségleteinek kielégítési módjába. Ez a szociális kompetencia kialakulásához vezet, ez a szociális beilleszkedés alapja.

Az érzelmi fejlődés szempontjából fontos szerepe van a gondozás közbeni testi kontaktusoknak. Gondozás közben fontosnak tartjuk, hogy kézmozdulataink tapintatosak, és lágyak legyenek, ezzel biztosítjuk a gyermekek biztonságérzetét, így alakul ki a gyermekben, hogy szükségleteinek kielégítése közben a testi kontaktus örömforrás. A jó gondozásunk része a nevelő munkának és az egészséges személyiségfejlődés kialakulásának.

- ***Kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása***

A gyermekek nevelése- gondozása során alkalmazzuk az intervenciós szemléletet. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy megfigyeljük a gyermekek viselkedését, fejlődését, és ha fejlődési lemaradást, illetve egyéb zavart tapasztalunk, a gyermek érdekében azonnal reagálunk. A felismert problémát, az adott területen dolgozó szakember bevonásával igyekszünk megoldani, illetve megfelelő szakemberhez irányítjuk a szülőt.

- ***A gyermekkompetencia készítésének támogatása***

Nevelő-gondozó tevékenységünk során lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy önállóan próbáljanak megoldani feladatokat, ismerjék meg a tapasztalatszerzés útját, képességeiket, határaikat. Közben, ha a gyermekeknek szüksége van segítségre elakadás, elbizonytalanodás esetén, segítséget nyújtunk.

- ***A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe***

A család után a kisgyermeknevelő az, aki a személyiségével, kommunikációjával, viselkedésével, bánásmódjával kiemelkedő hatással van a gyermek személyiségfejlődésére. Bölcsődénk ezért fontosnak tartja, hogy olyan kisgyermeknevelő végezze a nevelés-gondozás feladatait, aki magas szintű szakmai kompetenciával, megfelelő identitással, jó önismerettel magas szintű társas készséggel rendelkezik. Így megfelelő példát tud mutatni a gyermek számára. A gyermek tanulási folyamatát az élményszerzés lehetőségének biztosításával, példamutatással, a viselkedésformákkal való próbálkozások támogatásával, bátorítással segítjük. A feladatok színvonalas megvalósítása érdekében arra törekszünk, hogy a szakmai tudásunkat folyamatosan gyarapítsuk, és az új ismereteket beépítsük a mindennapi munkánkba.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

Családbarát, támogató intézményként biztosítani szeretnénk a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének, egyéni szükségletének megfelelő érzelmi, értelmi és mozgásfejlődését. Szakmai nevelési programunk a kisgyermekek szakszerű nevelését-gondozását, az egészséges életmód kialakítását, a

kreatív játék kibontakoztatását, az önállóság fejlődését biztosítja.

A kisgyermeknevelők a szülőkkel együttműködve végzik a nevelő-gondozó munkát, feladatuk, szerepük sokrétű. Az érzelmi és fizikai biztonság megteremtése mellett az optimális, ingergazdag környezet megteremtésével biztosítjuk a lehetőséget gyermekeinknek az új tapasztalatok gyűjtésére, kísérletezésre, felfedezésre, más gyermekekkel való kapcsolatteremtésre, örömteli játéokra.

A folyamatos napirend megszervezése kiszámíthatóvá teszi a gyermekek számára a mindennapokat, elegendő időt biztosít a tapasztalatszerzésre.

5.1. Gyermekekép

A szakmai programunk alapcélkitűzéseit megerősítve arra törekszünk, hogy boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, világ dolgai iránt nyitott, önállóan kezdeményező, problémamegoldásra képes, kreatív gyermekeket neveljünk, akik képesek egészséges önértékelésre, mások érdekeinek figyelembevételére, együtt érzők, segítőkészek.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermekek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes kortól 3 éves korig a gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése, támogatása.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében.

Bölcsődénk nagy hangsúlyt fektet a bölcsőde-család kapcsolatára. A családot, mint egységet tekintjük kiindulópontnak, elsődleges számunkra a család megismerése. A gyermeknek az első szocializációs színtere a család, a család tagjai mintát nyújtanak a kisgyermeknek, melyet viselkedése visszatükröz, így kapunk képet a család erősségeiről és gyengeségeiről. A bölcsődénk, a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény, mely jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A családokkal bizalomra, őszinteségre, egymás kompetenciahatárait tiszteletben tartó kapcsolattartásra törekszünk. A szülők számára lehetőséget adunk arra, hogy gyermekük nevelésével kapcsolatosan új ismereteket szerezzenek, új nevelési technikákkal és szemléletmóddal találkozassanak, illetve

megerősödjének azok a területek, amelyek jól működnek. Erre a következő alkalmak nyújtanak lehetőséget: nyílt napok, szülővel történő beszoktatás, családi napok, ünnepek.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A bölcsőde az intézményes egészségvédelem és az egészséges életmódra nevelés első lépcsője, ahol az alapok lerakása történik meg. Célunk, hogy a bölcsődénkbe járó gyermekeink testileg-lelkileg egészségesek, életerősek legyenek, majd az idő előre haladtával az életkoruknak megfelelő önállósággal elégítsék ki szükségleteiket. Fő feladatunknak tartjuk, a személyi higiénia iránti szükséglet és kultúr higiénés szokások kialakítását.

Bölcsődénk biztosítja a gyermekek számára az egészséges ételleket és az étkezés feltételeit.

A csoportszoba és a játszókert kialakításában nagy hangsúlyt fektettünk a balesetmentes környezet megteremtésére és az esetleges veszélyforrások kiküszöbölésére. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére változatos és különféle mozgásfejlesztő játékokat biztosítunk.

Só terápia

A betegségek megelőzése és az egészség megőrzése érdekében 2006-ban alakítottuk ki a só szobát. A só téglák és a Somadrin oldat segítségével a só barlang klímáját, gyógyító hatását élvezhetik a gyermekek. A sószoba használatával, őszi és téli időszakban nagymértékben ki tudjuk védeni a gyermekeknél a felső légúti megbetegedéseket. A szobát a gyermekek a napirendbe beépítve kis csoportokban saját kisgyermeknevelőjükkel veszik igénybe. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a családok a prevenció céljából a délutáni órákban igénybe vehessék. Amennyiben a gyermek a bölcsődében betegszik meg, úgy telefonon értesítjük a szülőt a gyermek állapotáról.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani,
Míg tényleg felnövök!
Guggoljon ide mellém,
Ha nem csak hallani
De érteni is akar,
Hogy közel legyen a szívdobogásunk!”
(Bírtalan Ferenc)

A bölcsőde a gyermek szocializációjának másodlagos színtere. Az adaptációs időszak megkezdésével, egy új fejezet kezdődik a gyermek életében. Megismerkedik egy számára akkor

még ismeretlen környezettel, társakkal, felnőttekkel, és maga az elválás érzésével. Ezen időszakban is fontos feladat hárul a kisgyermeknevelőinkre, hiszen a szeretetteljes, odaadó, és barátságos légkör megteremtésével megkönnyíthetik a gyermekek számára a szülőtől való elválás időszakát. Ez az érzelmekben dús légkör elengedhetetlen feltétele a gyermek fejlődésének. A kortársi közösségben, több lehetőség adódik a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

A közösségi szokások, szabályok kialakításával alapozzuk meg a gyermekek beilleszkedését a csoportba (egymásra figyelés, meghallgatás, kompromisszumra való törekvés, együttműködés). Olyan helyzeteket teremtünk a mindennapjaink során, hogy a gyermekek örömmel és felszabadultan kommunikáljanak egymással és a felnőttekkel.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

„A gyermekek úgy éreznek, ítélnek és cselekednek,
miként azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek!”
(Dr. Wlassics Gyula)

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik.

Az érdeklődés felkeltése mellett az életkornak megfelelő közös tevékenységek során példaadással, viselkedési és helyzetmegoldási mintákat adunk, amelyeket a gyermekek megtanulhatnak, leutánozhatnak. Az aktivitást, és kreativitást támogatjuk, biztatjuk őket az önálló véleményalkotásra. A gyermekek tevékenységét támogató, bátorító odafigyeléssel kísérjük, hogy a gyermek önkifejezése fejlődjön, erősödjön. Olyan nyugodt környezetet teremtünk, ahol az alapvető ismeretek átadásán, és a tájékozódás segítésén túl az élmények és tapasztalatok feldolgozását, ha szükséges és a gyermek igényli, magyarázattal segítjük. Nagyon fontos számunkra, hogy a gyermekek kérdéseire kielégítő választ adjunk.

6. Kiemelt szakmai célkitűzéseink

„Minél jobban ismerjük a gyermeket, annál jobban megértjük, minél jobban értjük, annál inkább szeretjük, s így annál hatékonyabban tudjuk majd nevelni.” (Nagy László)

6.1. Egészségfejlesztés

Köztudott, hogy az egészséges életmódra nevelést és a mozgás szeretetét már egészen kicsi korban el kell kezdeni. Nagy hangsúlyt fektetünk a bölcsődés gyermekek egészséges életmódjának kialakítására és a prevencióra.

A gyermekek utánzással tanulnak és példát vesznek az őket körül vevő felnőttektől. Ezért nagy felelősségünk van abban, hogy milyen mintát közvetítünk feléjük. Ennek érdekében bölcsődénk biztosítja a gyermekek számára az egészséges étkezés feltételeit. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a szülőket is megismertessük a bölcsődénkben elkészített ízletes, sószegény, cukorszegény, valamint természetes alapanyagok felhasználásával készült ételeinkkel. Ezért ételkóstolót szervezünk részükre, valamint a gyermekeknek gyümölcsnapot tartunk. Gyermekeinknek számára biztosítjuk a nyugodt alvás feltételeit. Az egészséges csecsemő és kisgyermek számára a szabad levegőn való tartózkodás éppen olyan fontos, mint a megfelelő táplálék. A csoportokba járó gyermekek napirendjébe beépítettük 2 időpontban, (reggeli után és ebéd után) a fogmosást. Hiszen, már ebben a fejlődési szakaszban megrekedhetnek a fogak között az ételmaradékok, és ez elősegíti a lepedékképződést, valamint a baktériumok elszaporodását a szájüregben. A helyes fogmosás technikájának elsajátításához, lépésről-lépésre haladunk előre a gyermekekkel. Először az öblítést gyakorolják, aztán vizes fogkefével a fogmosási mozdulatokat, majd végül már fogkrémmel végzik el a száj higiénés műveletet.

A gyermekek mozgásigénye ebben az életkorban rendkívül nagy. Az egészséges fejlődésük egyik nélkülözhetetlen feltétele. Az egész életükre, növekedésükre nagy hatással van. A rendszeres mozgás, a fejlődésük során, semmi mással nem helyettesíthető vagy pótolható. Éppen ezért, ennek biztosítására nagy hangsúlyt fektetünk a bölcsődénkben.

6.2. Mozgásfejlesztés

A mozgás alapvető formái csecsemő-és kisgyermekkorban alakulnak ki, fejlődnek. Ezen életkorban a gyermekek mozgásigénye rendkívül nagy. A rendszeres mozgás nagyon fontos szerepet játszik az egészség megőrzésében. A mozgáslehetőségek és a mozgásigény életkoronként és fejlődési szakaszonként változnak. Bár a fejlődés menete egyéni, és nincs szükség arra, hogy beleavatkozzunk, az ezzel kapcsolatos fejlődési feltételek megteremtésével mégis fontos feladatok hárulnak rá. Úgymint a tárgyi feltételek, vagy a napirend megszervezése. Tagintézményünkben, mind a csoportszobákban, mind pedig az udvaron biztosítjuk a gyermekek számára a változatos és különféle mozgásfejlesztő eszközöket, játékokat. Az eszközök használata révén fejlődik a gyermekek mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, valamint harmonikussá válik a mozgásuk. Az eszközök beszerzésénél több tényezőt is figyelembe veszünk, többek között a gyermekek életkori sajátosságait, pedagógiai és egészségügyi szempontokat. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy csak minőségi mozgásfejlesztő eszközöket alkalmazzunk a bölcsődénkben, valamint arra, hogy balesetmentes környezetet biztosítsunk gyermekeink számára. A szabad játéktevékenység keretében spontán jelenik meg nálunk a játékos torna. Ezen tevékenységet a kisgyermeknevelők

kezdemenyezik, melybe a gyermekek örömmel bekapcsolódnak. A játékos mozgásfejlesztő gyakorlatokat különféle eszközök bevonásával, egy-egy ismert mondóka vagy dal kíséretében végzik el. Azon gyermekeink számára, akik még nem tudnak járni, a csoportszobában elkerített szobasarkot, a szabad levegőn pedig hempergőt biztosítunk. Ezen játszóhelyek védelmet nyújtanak számukra, de ugyanakkor elegendő helyet is biztosítanak a mozgásra. A nagymozgásos játékokra a terasz, valamint a játszókert több lehetőséget is biztosít. A TOP 6.2.1-15 pályázatnak köszönhetően új játékok telepítésére került sor az udvarunkon. Ezek között megtalálható a csúszdatorony, háromszög alakú hálós mászóka kapaszkodókkal. Mindezek mellett rendelkezünk még különféle mozgásra inspiráló eszközökkel is, úgymint, motorok, biciklik, talicskák, baby taxik, triciklik, hulla-hopp karikák, Frédi taxik. Udvarunkon a talaj is változatos; van füves, homokos, szilárd felület, ahol a különféle mozgáslehetőségek spontán gyakorlására van lehetősége a gyermekeknek. Ugyancsak ezt a célt szolgálja a mászódomb, és a nemrégiben kialakított érzékelést fejlesztő mezítlábas tanösvény is. Ezen a kialakított ösvényen, egyenetlen felületen sétálhatnak, gyalogolhatnak a gyermekek. Az ösvény, különböző természetes anyagokból kialakított járőfelületből áll. Az eltérő alapanyagok burkolata révén, megtapasztalhatják, milyen érzés kisebb-nagyobb kavicsokon, műfűvön, valamint köveken járni. Az egyenetlen felületeken való mezítlábas séta fejleszti egyensúlyérzéküket, ugyanakkor jó hatással van a megfelelő lábboltozat és helyes testtartás kialakítására is.

A lehetőségeinkhez mérten a csoportszobákban is biztosítjuk a gyermekek számára a különféle mozgásra inspiráló eszközöket. Ilyen például a hullámos zöldösvény, a billenő rácshinta, az érzékelő korongok, a cirkáló, és az érzékelő ösvény. A gyermekek rendelkezésére álló eszközök, valamint a szabad mozgástevékenység lehetőségének biztosításával célunk a gyermekek mozgásigényének és mozgáskedvének kielégítése. Hiszen egy gyermeknek, minél változatosabb mozgásra van lehetősége, annál nagy örömet leli a játékban.

6.3. Zenei nevelés

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud játékot, zenét, örömet.
Hogy mit fogad el azt bízzuk rá.
Az a szellemi táplálék válik javára.
Amit maga is megkíván.”
(Kodály Zoltán)

Bölcsődénkben kiemelt szakmai célkitűzésünk között szerepel a zenei nevelés, melyet a „Kodály elvek” -nek megfelelően valósítunk meg. A zenei nevelést a kisgyermeknél a legkorábbi életszakaszban kell elkezdeni. (Kodály szerint „az édesanya megszületése előtt 9 hónappal”). Célunk, hogy felkeltsük és fenntartsuk a gyermekek zene iránti érdeklődésének igényét. A bölcsődében a sokrétű zenei élmény átélésre, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelők kellemes ének - és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, közös éneklése. A gyermekek életkori sajátosságaikhoz,

egyéni fejlettségeihez, érzelmi, hangulati állapotukhoz igazodó, felelősséggel, előre átgondoltan kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok és népdalok felkeltik a kisgyermekek érdeklődését és formálják esztétikai érzékenységüket, zenei ízlésüket. A dalok, mondókák kiválasztásánál fontos szempont, hogy évszaknak megfelelőek legyenek, és kapcsolódjanak az évkör ritmusához. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetben átélt mondókázás, éneklés pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek.

Fontos számunkra az, hogy a gyermekek számára mindennapos lelki táplálék legyen a zene, valamint az, hogy a családi nap keretén belül a szülőkkel és a gyerekekkel közös éneklést, mondókázását tartsunk. A zenei nevelés keretén belül kiemelt szerepet kap a hangszerek ismerete, kipróbálása (furulya, csörgők, dob, xilofon, metalofon, cintányér, triangulum). A hangszeres játék jó hatással van a gyermekekre, érzelmi alapon segíti őket az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátításában, a személyiség fejlődésében, továbbá hozzájárul a kisgyermekek lelki egészségéhez. Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a lehetőségekhez mérten a kisgyermeknevelőink részt vegyenek a zenei továbbképzéseken, valamint törekedjenek a hangszereken való játszás elsajátítására.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Szakmai programunk megvalósítását szakmailag jól felkészült, türelmes, elfogadó, megértő, gyermekszerető, tapintatos, jó kapcsolatteremtő készséggel rendelkező kisgyermeknevelőink biztosítják, akik igénylik a folyamatos, rendszeres önképzést, szakmai tudásuk állandó bővítését. Pedagógiai beállítódásukra jellemző a felelősségvállalás, igazságosság, következetesség, kitartás. A gyermeki személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van a kisgyermeknevelő által nyújtott mintának.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés, melynek részletes szakmai szabályait a 9/2000.(VIII.4) SZCSM rendelet tartalmazza.

A képzési ciklus alatt (4év) felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítéssel rendelkezőknek 60 továbbképzési pontot kell szerezni. A kötelező továbbképzések tervezése előre meghatározott ütemterv alapján történik. A továbbképzések témáinak kiválasztásánál figyelembe vesszük a szakmai célkitűzéseinket és a kisgyermeknevelők érdeklődési körét.

Házi továbbképzéseken minden évben a munkatervben leírtak szerint havonta 1-1 témakört dolgozunk fel, ezzel a nevelőmunkánk céljainak hatékonyabb megvalósítását segítjük elő.

Folyamatosan bővítjük szakmai könyvtárunkat, szakmai folyóiratokat, jogszabályt értelmező kiadványokat, internet használati lehetőséget biztosítunk az önképzéshez. Konferenciákon, szakmai napokon, műhelymunkákon veszünk részt.

A pályakezdő kisgyermeknevelők szakmai fejlődését gyakornoki rendszerben biztosítjuk. A pedagógus és a mentor negyedévenként együtt készítik el a közös munkatervüket. A mentorok

különböző szakmai segédletek, folyóiratok, útmutatók ajánlásával és biztosításával, valamint rendszeres hospitálással és konzultációval segítik a gyakornokokat az eredményes munkájuk elvégzésében. Az eddig technikai állományban lévő dolgozóink munkaköre átalakult bölcsődei dajkává. Kollektívánk két dolgozója 2019-ben a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételéről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szerinti bölcsődei dajka részére előírt tanfolyamot elvégezte és ezt követően sikeres vizsgát tett.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

A bölcsőde minden olyan személlyel, szakemberrel, családdal, intézménnyel kontaktust teremt, akivel a gyermek, a bölcsődei élete során kapcsolatba hozható.

8.1. Kapcsolattartás a családokkal

Számunkra kiemelt jelentőségű a bölcsőde és a család kapcsolata. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülők betekintést nyerjenek szakmai munkánkba és ugyanakkor mi is megismerjük a szülők nevelési szokásait. Azért, hogy a családi nevelést kiegészítve tudjuk gondozni, ápolni, fejleszteni a gyermekeket. Minden alkalmat megragadunk arra, hogy bevonjuk a családokat a mindennapi életünkbe. Rendszeresen családi napot, közös mikulás ünnepséget szervezünk, az adventi készülődés jegyében karácsony előtt mézeskalácssütésre, húsvét előtt tojásfestésre, a nyáron pedig gyermeknapra invitáljuk a szülőket. Olyan kapcsolatot igyekszünk kialakítani a szülőkkel, ami a kölcsönös őszinteségre, a bizalomra és az egymás iránti tiszteletre épül. Az érdeklődő családokkal szemben is nyitottak vagyunk, fogadóóra és nyíltnap keretében szeretettel fogadjuk őket tagintézményünkben.

8.2. Együttműködés a tagintézményekkel

A színvonalas szakmai munka érdekében is szoros kapcsolatot ápolunk más tagintézmények kisgyermeknevelőivel és vezetőivel. Arra törekszünk, hogy egymás munkáját segítsük és a városban, mindegyik bölcsődében hasonló szolgáltatást tudjunk nyújtani. Szakmai továbbképzéseken veszünk részt, ahol lehetőségünk nyílik tudásunk bővítésére, valamint a kisgyermeknevelők egymás közti tapasztalatcseréjére. Közös programokat és sporteseményeket is szervezünk.

8.3. Kapcsolat az óvodákkal

Épületünk emeleti részén a Mosolykert óvoda működik. Az együttműködési tervben foglaltak szerint egymást segítve, támogatva dolgozunk együtt, ismerjük egymás céljait, lehetőségeit.

Fontosnak tartjuk, hogy a bölcsődéből az óvodába való átmenetet zökkenőmentessé tegyük a gyermekek számára. A nevelési év során több közös programot szervezünk az óvoda pedagógusaival. Tavasszal, az óvodai beiratkozást segítő, tájékoztató szülői értekezletet tartunk, ahol az óvodavezető és az óvodapedagógusok informálják a szülőket a beíratással kapcsolatos tudnivalókról. Az óvoda február hónapban nyílt napot tart a szülők és gyermekeik részére. Ezen a napon lehetőséget biztosítanak arra, hogy az érdeklődők megtekinthessék az óvodát és megismerkedhessenek az ott dolgozó pedagógusokkal. A bölcsődei évek után, nagyon sok szülőnk dönt az óvodaválasztás időszakában a Mosolykert Óvoda mellett. Ősszel a kisgyermeknevelőink meglátogatják az óvodába távozó gyermekeinket. Az ünnepi ráhangolódás jegyében az óvodások december hónapban karácsonyi, valamint mikulást váró énekekkel, versekkel és mondókákkal örvendeztetnek meg minket.

8.4. Egyéb kapcsolatok

A Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és a DMJV Család-és Gyermejjóléti Központ munkatársaival partneri kapcsolatot ápolunk.

9. A tájékoztatás helyi módja

A bölcsődei ellátást igénylő szülők tájékoztatása több kommunikációs csatornán folyik. Minden héten, szerdán fogadóórát tartunk az érdeklődő szülőknek, ahol betekintheznek mindennapi életünkbe és teljes körű tájékoztatást adunk az itt folyó nevelési- gondozási munkáról.

A bölcsődeválasztás előtt álló szülőknek a nyílt nap alkalmával a bölcsődénk megtekintésére, a kisgyermeknevelőkkel való találkozásra és beszélgetésre van lehetőségük.

Ezek mellett a tájékozódásra lehetőséget nyújt még:

- az intézményi honlap (www.debrecenibolcsik.hu)
- nyílt napok
- szülői értekezletek
- bölcsődei programok
- családi füzet
- napi kapcsolattartás

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS EGYESÍTETT
BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

**GÁBORJÁNI SZABÓ KÁLMÁN UTCAI
TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1.	Az intézmény általános információi	4.
2.	Feladat ellátás helye	4.
2.1.	Bölcsődei ellátás	4.
2.2.	Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	4.
3.	Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	4.
3.1.	Az intézmény bemutatása	4.
3.2.	A bölcsőde személyi feltételei	5.
3.3.	A bölcsőde tárgyi feltételei	6.
4.	A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei	8.
4.1.	A bölcsődei nevelés célja	8.
4.2.	A bölcsődei nevelés alapelvei	8.
4.2.1.	A család rendszerszemléletű megközelítése	8.
4.2.2.	A koragyermekkorai intervenciók szemlélet befogadása	8.
4.2.3.	A családi nevelés elsődleges tisztelete	9.
4.2.4.	A kisgyermeki személyiség tisztelete	9.
4.2.5.	A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe	9.
4.2.6.	A biztonság és stabilitás megteremtése	9.
4.2.7.	Fokozatosság megvalósítása	10.
4.2.8.	Egyéni bánásmód érvényesítése	10.
4.2.9.	Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	10.
4.2.10.	A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása	10.
5.	Feladatellátás részletes szakmai tartalma	11.
5.1.	Gyermekekép	11.
5.2.	Bölcsődei nevelés feladatai	11.
5.2.1.	A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése tekintetében	11.
5.2.2.	Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	11.
5.2.3.	Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	12.
5.2.4.	A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	12.
6.	Kiemelt szakmai célkitűzések	12.
6.1.	Egészséges életmódra nevelés	13.
6.2.	Megismerési folyamatok fejlődésének segítése	14.
6.3.	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása, nevelése, gondozása	15.
7.	Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	16.
8.	A bölcsőde kapcsolatrendszere	17.
9.	A tájékoztatás helyi módja	18.

„Erős szárnyakat szeretnék adni neked,
hogy leküzdöd a távolságot,
a port, mely a szívedet szorítja,
és mindazt, mi aranyak látszik,
de amely valójába nem az.
Nagy szárnyakat szeretnék adni neked,
sűrű pelyheset,
hogy megóvjon, ha elvétenéd a repted,
és ha le is zuhansz,
ne essen bajod.
Íme hát a szárnyak, melyeket adni szeretnék neked,
de nem lehet,
mert csak te vagy, ki magadnak őket megteremtheted.”

Ornella Fiorini

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4028 Debrecen, Gáborjáni Szabó Kálmán u. 2.
A tagintézmény elérhetősége:	06-52/310-312; 30/5960918
Férőhely/ csoport:	76/6

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás:

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás részeként végzi a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni nevelését-gondozását, testi és pszichés szükségleteinek kielégítését 20 hetes kortól 3 éves korig, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében 6 éves korig. Segítjük a hátrányos helyzetű gyermekeket hátrányaik csökkentésében, valamint gyógypedagógus irányításával a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációját, rehabilitációját egyéni és csoportos foglalkozások keretében.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások:

Alapellátáson túli szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet biztosítunk, de jelenleg a megnövelt gyermeklétszámra való tekintettel nem tudunk fogadni felügyeletre gyermekeket. Bölcsődénkben ellátunk sajátos nevelési igényű gyermekeket. Az ő nevelésüket, gondozásukat integrált csoportokban végzik a kisgyermeknevelők.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

A Gáborjáni Szabó Kálmán utcai bölcsődét a Dobozi lakótelepen 1967-ben adták át. A lakótelep jó infrastruktúrával rendelkezik. A bölcsőde jól megközelíthető tömegközlekedési eszközökkel és gépkocsival is, hiszen a bejárat előtt biztosított a parkolási lehetőség.

Az épület csendes környezetben, az utca zajától távol helyezkedik el, így kevésbé jutnak el hozzánk a légszennyező anyagok. Az egységekhez közvetlenül kapcsolódó teraszok mellett nagy területű füves, fás játszókert is várja a gyermekeinket, ahol mobil és rögzített játékeszközök segítik fejlődésüket. Sajnos az épület külső és belső állapota erősen leromlott az évek során, így esztétikailag nem nyújt szép látványt, felújításra vár.

A felvételt nyert gyermekeket 3 gondozási egység, 6 csoportszobájában, összesen 76 férőhelyen tudjuk elhelyezni. A gyermekek létszámát a jogszabályi előírások figyelembevételével alakítottuk ki.

Különös tekintettel vagyunk a szülők és a gyermekek személyiségi jogainak védelmére, az adatszolgáltatás és az adatvédelmi törvényben előírtak betartására.

A csoportokat névvel különböztetjük meg egymástól, így van: Cica, Süni, Micimackó, Méhecske, Napocska, és Pillangó csoportszobánk.

Bölcsődénkben teljes integrációban sajátos nevelési igényű gyermek ellátására, nevelésére, gondozására is van lehetőségünk. Számukra heti két alkalommal utazó gyógypedagógus tart fejlesztő foglalkozást. A gyermekek hatékonyabb fejlesztése érdekében rendelkezünk fejlesztőszobával, melyben rendelkezésünkre állnak a szükséges eszközök is.

A lakótelepen, valamint az új lakóparkon kívül, a város távolabbi részéről, illetve a kertségekből is sok gyermeket fogadunk.

A gyermekek különböző társadalmi, szociális környezetből kerülnek be intézményünkbe és veszik igénybe az alapellátás e formáját. Szép számban vannak jó körülmények között élő családok, akik maximálisan tudják biztosítani gyermekeik ellátását, de a családok romló anyagi helyzetét is tapasztalhatjuk. A családlátogatások alkalmával, illetve a szülők elmondása alapján egyre gyakrabban találkozunk rossz lakáskörülményekkel, a gyermekek helytelen táplálásával, a napirend teljes hiányával. Ennek ellenére a szülők igyekeznek tisztán, rendezetten hozni gyermekeiket bölcsődénkbe. Az utóbbi időben növekszik a három vagy több gyermeket, valamint a harmadik gyermeket később vállaló szülők száma. Sok család veszi igénybe az ingyenes étkezés lehetőségét, mely nagy segítséget jelent számukra.

A Család- és Gyermekejóléti Szolgálattal való szoros kapcsolat eredményeként számos, általuk javasolt gyermek került soron kívül az intézménybe, így biztosítva számukra a megfelelő napközbeni ellátást. A veszélyeztetett, védelembe vett kisgyermek, lehetőség szerint, a jogszabályi előírásoknak megfelelően, azonnali elhelyezést kap bölcsődénkben. A munkájuk iránt elhivatott kisgyermeknevelők a védelembe vett gyermekeket kiemelt figyelemben, gondoskodásban részesítik.

A fentiek tükrében feladatunk a gyermekek életminőségének javítása a korosztály számára megfelelő mennyiségű és minőségű ételek biztosításával, a helyes étkezési, tisztálkodási szokások kialakításával, a megfelelő napirend alkalmazásával, valamint tanácsadással a szülők számára.

A szülők elégedettek szakmai munkánkkal, hiszen rendszeresen visszajárnak kisgyermeknevelőikhez óvodába való távozás után is. Több család pedig már második, harmadik gyermekét bízta ránk. A bölcsőde népszerűségét mutatja az is, hogy a szülők gyakran ismerősök ajánlása alapján is megkeresnek bennünket.

3.2. A bölcsőde személyi feltételei

Bölcsődénkben összesen 23 fő vesz részt a kisgyermekek ellátásában. A bölcsődében folyó szakmai munka a bölcsődevezető irányításával folyik. Az ő munkáját segíti a bölcsődevezetőhelyettes.

A gyermekeket 14 fő szakképzett kisgyermeknevelő látja el, akik nagy szeretettel, odafigyeléssel és hivatástudattal nevelik-gondozzák a rájuk bízott kisgyermekeket. Közülük 5 kisgyermeknevelő rendelkezik főiskolai végzettséggel. Jelenleg 1 fő folytat főiskolai tanulmányokat, 2 fő gyakornoki idejét tölti, egyikük pedagógus gyakornok. Az elmúlt időszakban több kisgyermeknevelő ment nyugdíjba, akik távozásával, nagy

tapasztalattal rendelkező szakembereket veszítettünk el. Őket, mint ahogyan eddig is nagy szeretettel fogadjuk és várjuk vissza, mind a bölcsődébe, mind a bölcsődén kívül szervezett közös programjainkra.

Minden dolgozó példamutató magatartásával nagy hangsúlyt fektet az új kolléganők szakmai felkészítésére, a szakma szeretetének átadására, a kollektívába való beilleszkedésükre.

Szakembereinknek fontos, hogy a kisgyermekek számára meg tudják teremteni az érzelmi, fizikai biztonságot, a szeretetteljes, odaforduló magatartásukkal, viselkedési minták nyújtásával, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, így segítve a gyermekek harmonikus fejlődését, erkölcsi, esztétikai értékrendjének kialakulását. Annak érdekében, hogy ezt meg tudják valósítani a kisgyermeknevelők, folyamatosan bővítik tudásukat.

A gördülékeny feladat ellátásban, valamint a tisztaság, és a rend fenntartásában 3 fő bölcsődei dajka nyújt segítséget. Munkarendjük szervesen illeszkedik a csoportok napirendjéhez és a kisgyermeknevelők munkarendjéhez.

A gyermekek ételeinek elkészítését 1 fő szakácsnő, valamint 2 fő konyhalány végzi. A konyhai alkalmazottak törekszenek az ételmezésvezető által készített étlap alapján, korszerű

konyhatechnológia eljárások alkalmazásával a gyermekek és a felnőttek ételeinek jó minőségű elkészítésére, az ízanyagok megtartására.

A mosodai dolgozó gondoskodik a bölcsődében használt textíliák tisztántartásáról, vasalásáról.

A varrónő végzi a textíliák, védőruhák javítását, varrását, textiljátékok, falvédők készítését, melyekkel hozzájárul a gyermekcsoportok játékkészletének bővítéséhez, esztétikus környezetének kialakításához.

Az SNI gyermekek fejlesztését utazó gyógypedagógus végzi.

3.3. A bölcsőde tárgyi feltételei

Az épület 50 éves, így alapvetően annak a kornak az építészeti elvárásainak felel meg; kevés a helyiség, amelyek elrendezése korszerűtlen, alapterületeik kicsik.

A bölcsőde egységei a két-két csoportszoba mellett rendelkeznek az ellátáshoz szükséges helyiségekkel, kocsitárolóval, gyermeköltözővel, fürdőszobával. Ezen helyiségek alapterületei nem felelnek meg a mai építési szabványnak, de praktikus elrendezéssel, a bútorok egyedi, méretre tervezésével, kiszolgálják a szülők és a gyermekek igényeit, és nem utolsó sorban segítik a kisgyermeknevelők gördülékeny munkavégzését.

A gyermekszobák méretei szintén kisebbek, de bútorzatuk, és azoknak mérete kielégítik a bölcsődés korosztály igényeit. Játék készletünk színes, változatos, bőséges, így sokszínű játéklehetőséget kínálunk a gyermekek számára minden tevékenységéhez, a nagymozgásos játékoktól, az alkotójátékokon át a funkciósarkokig. Az alapjátékok mellett megtalálhatóak az utánzó valamint szerepjáték kellékei (szerszámok, konyhai kellékek, edények, orvosi táskák, fodrászfelszerelés, babázáshoz szükséges felszerelések, stb.), a konstruáló és építőjátékok, a képeskönyvek, a mozgásfejlesztő eszközök (dömperek, autók, motorok, csúszdák, libikókák, forgó tölcser, trambulin, tipróka, érzékelő korongok, stb.), valamint a saját készítésű játékok is (bábok, papírszínházak, játszóruhák, szerepjátékhoz szükséges ruhadarabok).

A játékok nyitott polcokon, jól látható, megközelíthető helyen vannak elhelyezve, ezzel elősegítve a szabad játékeszközzválasztást. A játéksarkok kialakításával az egyéni és a csoportos játék lehetőségeit egyaránt biztosítjuk. Ezek a terek alkalmat adnak az együtt játszás nyújtotta örömekre, a társas viselkedés szabályainak, a közösségi élet elvárásainak elsajátítására, de az elmélyült egyéni játéktevékenységre is.

A fürdőszobáink mérete nem egyforma, de a kisgyermeknek gondozásának feltételeit a kisebb alapterületen szintén egyedi bútorzat beszerzésével, a rendelkezésre álló hely maximális kihasználásával biztosítjuk. A törölköző-, fésű-, fogmosópohártartók, mosdókagylók, elhelyezése és a felettük lévő tükrök megfelelnek a gyermekek magasságának. Az egész alakos tükör elhelyezésével a gyermekek testképének kialakulását, a WC-k előtt elhelyezett dobogókkal pedig a kisebbek önállósodási törekvéseit segítjük WC használatban.

A pelenkázó asztalok mellé készítettett lépcső a kisgyermeknevelők egészségének védelmére, segítségére szolgál.

A gyermek öltözőben minden kisgyermeknevelőnek külön szekrénye van, melyen az összes „saját gyermekének” ruhája elfér. A kisgyermeknevelők az öltöző szekrények előtt elhelyezett megfelelő magasságú székek segítségével, a kisgyermekkel szemben foglalhatnak helyet. Az ülő kisgyermeknevelő nyugalmat, biztonságot sugároz a gyermekek számára, könnyen felvető a szemkontaktus, az öltözés, öltöztetés közbeni segítség, támogató biztatás. Bármire szükség van, minden kézközelben van, így nem kell felállni az elfelejtett holmikért. Meghitt beszélgetés alakulhat ki a gyermekek és a kisgyermeknevelők között az öltözködés fontosságáról, időjárásról, várható udvari eseményekről, aktuális természeti jelenségekről, tehát komplex ismeretnyújtásra is lehetőség nyílik öltözködés közben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, gondozását a tárgyi eszközökkel, fejlesztőjátékokkal jól felszerelt fejlesztőszobában tudja végezni a fejlesztőpedagógus. A tornasarokban rendelkezésre áll minden olyan eszköz, amely a gyermekek mozgásfejlődését elősegíti. A sérülés specifikus asztal, szék, a különböző, változatos fejlesztő játékok, - az Ayres háló, trambulin, bordásfal, tornapad, rácshinta, zsámoly- stb. mind a gyermekek egyéni fejlesztését

teszik lehetővé. A gondozási egységekhez közvetlen ajtókijáráttal kapcsolódó teraszokon minden csoportnak önálló udvarrésze van, melyen a csecsemőkorúak szabadlevegőn történő altatása mellett, rossz idő esetén is tudnak levegőzni a gyermekek. A nagy területű, füves, fás, bokros játszóudvaron biztosított a levegőn való tartózkodás, a szabad mozgástér, és különböző mozgásfejlesztő eszközök használata. A játszóudvaron található rugós foka, bécicsúszda, dömper, motor, tricikli, babakáczak, homokozók, és pancsolómedencék is. Az új beszerzésű „Majommászóka” nagyon népszerű a gyermekek körében, hiszen a régi mászólétrák megszüntetésével nem maradt mászásra alkalmas eszköz az udvaron. Sajnos ez a játszóudvar minden egységtől távol esik, így az udvarra való kimenetel, valamint a bejövetel több időt vesz igénybe. Természetesen a kisgyermeknevelők ennek figyelembevételével készítik el a napirendet, és szervezik meg a kisgyermek felügyeletét. Az udvaron megfelelő a napos és árnyékos területek aránya.

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az egészséges életmód kialakulásának érdekében, a lehető legtöbb időt töltsenek gyermekeink mozgással a friss levegőn.

A játékeszközök folyamatos pótlása a szülők által befizetett alapítványi támogatásból, valamint National Instruments Hungary Kft intézményi hozzájárulásából valósul meg.

A bölcsőde főzőkonyhájában, a naponta kiszállított, nyersanyagból helyben főzik meg a gyermekek számára az egészséges, ízletes, és változatos ételeket. Az étlapot az ételmezésvezető állítja össze, figyelembe véve a korszerű táplálkozási elveket és konyhatechnológiai eljárásokat. Az átadóban elhelyezett étlapok segítik a szülőket a gyermekek korának megfelelő táplálkozás megismerésében.

A dolgozók részére biztosítottak a szociális helyiségek, (ebédlő, öltöző, zuhanyzó), melyek ugyanúgy korszerűtlenek, ahogyan a bölcsődében található mosoda és varroda is.

Az épületen belül pályázati és fenntartói forrásból kisebb felújítások, átalakítások történtek (világítás korszerűsítés, fejlesztőszoba kialakítás, konyha átalakítás, akadálymentesítés).

Az elmúlt évek során jelentősen romlott az épület állaga, hiszen külső felújítás nem történt rajta, így a nyílászárók, a homlokzat leamortizálódott, a gépészet teljesen elavult.

A közeljövőben a teljeskörű felújítás mellett új tárgyi eszközök beszerzése is várható.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

4.1. A bölcsődei nevelés célja

„A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.”

(Bölcsődei Nevelés – Gondozás Országos Alapprogramja)

Bölcsődénket igyekszünk családbarát intézményként, szolgáltatásként működtetni. Hozzájárulunk a családok életminőségének javításához, a szülők munkába állási, munkavállalási esélyeinek növeléséhez. Segítjük, támogatjuk a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülőket, valamint részt veszünk ezeknek a gyermekeknek a korai fejlesztésében.

4.2. A bölcsődei nevelés alapelvei

4.2.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A rendszerszemlélet lényege, hogy nem csak a kisgyermeket, hanem a családot kell kiindulópontnak tekinteni, tehát elsődleges szempont a családok életének megismerése, megértése. Bölcsődénkben, tiszteletben tartjuk a családok erősségeit, szokásait, hagyományait, és segítjük értékeik megőrzését. A családok minél jobb megismerésére családlátogatások nagyon jó lehetőséget biztosítanak, hiszen itt tudjuk megalapozni azt kölcsönös bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot, melynek segítségével támogathatjuk a család életminőségének javulását, és így a

kisgyermek fejlődését. A családlátogatás tapasztalatait a kisgyermeknevelők a fejlődési naplóban rögzítik. A szülővel történő fokozatos beszoktatás, a családi délutánok, a közös tevékenységek pl. farsang, adventi készülődés, gyermeknapi mulatozás stb. további lehetőséget jelent a családok jobb megismeréséhez.

4.2.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

„A koragyermekkorai intervenció magába foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.”

A kisgyermeknevelők feladata, hogy figyeljék a gyermekek egészséges fejlődését, esetleges lemaradását. Az eltéréseket a fejlődési naplóban rögzítik és tapasztalataikat, megfigyelésük eredményét megosztják, jelzik, bölcsődevezetőnek, esetenként az intézményi pszichológusnak. Azokat a gyermekeket, akiknél hiányosságokat, megtorpanást, vagy lemaradást tapasztalnak, segítik a felzárkózásban, szükség esetén szakember segítségét kérik. Igyekezünk erősíteni, támogatni a család kompetenciáját a gyermekneveléssel kapcsolatosan. A koragyermekkorai intervenció szemlélet kiemelt jelentőséggel jelenik meg nálunk, hiszen bölcsődénkben sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátunk, akiknek korai fejlesztését utazó gyógypedagógus végzi.

4.2.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsőde, mint szolgáltatást nyújtó intézmény, a családi nevelés értékeire építve, azt tiszteletben tartva vesz részt a gyermekek nevelésében, gondozásában. Azért, hogy a szülők is megismerhessék az intézményben folyó munkát közös programokat szervezünk. Lehetővé tesszük, hogy nyílt napokon, családi napokon betekintést nyerjenek életünkbe, de a beszoktatás folyamata alatt is láthatják, hogyan neveljük-gondozzuk a ránk bízott gyermekeket. Figyelembe vesszük eltérő szokásaikat, egyéni igényeiket, toleranciára, a másság elfogadására neveljük a kisgyermekünket.

4.2.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, fejlődő személyiség, akit mindig, minden esetben különleges védelem, bánásmód illet meg. Óvó, védő szeretettel fordulunk a ránk bízott kisgyermek felé, hiszen számunkra természetes dolog, hogy jogaikat tiszteletben tartsuk, segítsük szociális és kognitív kompetenciáik, személyiségük fejlődését, mert ők még védtelenek. Különös figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akik más etnikai, vallási, nyelvi, nemi, kulturális környezetben nevelkednek, illetve speciális nevelést, gondozást, fejlesztést igényelnek.

4.2.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családokra. Természetesen ahhoz, hogy a szülők elfogadják tanácsait megfelelő szakmai tudással, kompetenciával, aktivitással, kellő önismerettel, magas szintű kommunikációs készséggel, elhivatottsággal, empátiás készséggel, megfelelő magatartással, megjelenéssel kell rendelkeznie. A gyermekek számára megfelelő modellt kell, hogy nyújtson. A szülők bizalmát kedvességével, kommunikációjával, tetteivel, a gyermekekre való maximális odafigyeléssel el kell tudnia nyerni. A szülők a jó szakemberek tanácsait szívesen elfogadják, s partnernek tekintik kisgyermekük nevelése terén, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a kisgyermeknevelőink folyamatos képzésére, továbbképzésére.

Bölcsődénkben nagyon jó kollektíva alakult ki. A kisgyermeknevelők egymást segítve, támogatva dolgoznak a többi bölcsődei dolgozó munkájával összehangoltan, hiszen csak így valósulhat meg a magas színvonalú bölcsődei ellátás.

4.2.6. A biztonság és stabilitás megteremtése

A kisgyermek érzelmi biztonságát, stabilitását a személyi és tárgyi környezet állandósága biztosítja, növeli. A kisgyermek egészséges személyiség fejlődéséhez feltétel nélküli szeretetre van szükség. A biztonságos, szeretetteljes környezetben a kisgyermek jól érzi magát és szívesen jár a bölcsődébe. Ezt segítjük a „saját kisgyermeknevelő rendszer”, a felmenő rendszer, a helyállandóság, a jól kialakított kiszámítható napirend, és a gyermeksorrend alkalmazásával. Igyekszünk minden feltételt megteremteni, hogy a hozzánk felvételt nyert gyermekek biztonságban érezzék magukat.

4.2.7. Fokozatosság megvalósítása

A bölcsődei nevelés minden területén nagyon fontos a fokozatosság. A gyermekek az új helyzetekhez való alkalmazkodást, annak megismerését a változásokat, az új dolgok, a szokások kialakítását, mind-mind csak lassan, fokozatosan tudják elfogadni. Ezt szolgálja a családlátogatás, mint az ismerkedés első lépése, de ezt a fokozatosságot alkalmazzuk a szülővel történő fokozatos beszoktatás esetében, az önállóságra nevelés minden területén (étkezésnél, kézmosásnál, öltöztetésnél, a szobatisztaságra nevelésnél, stb.), vagy akár a csoportba érkező új kisgyermeknevelő alkalmazásánál.

4.2.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A gyermekek fejlődését a kisgyermeknevelők meleg, szeretetteljes odafordulással, az életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségi szintjét, pillanatnyi állapotát (fizikai, pszichés, hangulati) figyelembe véve segíthetik. Mint tudjuk, minden gyermek más és más, hangulatuk, egészségi állapotuk, bármely pillanatban megváltozhat. A kisgyermeknevelők feladata a pozitív gyermeki megnyilvánulások elismerése, megerősítése, az őszinte érdeklődés, figyelem a kisgyermek jelzései, beszéde iránt. Gyermekünk fejlődését az egyéni fejlettségi szintjüknek, szükségleteiknek figyelembevételével ítéljük meg. Minden gyermeket önmagához képest kell értékelnünk és segítenünk őt a továbblépésben.

4.2.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és gondozásnak egységet kell alkotnia. A kisgyermeknevelők a bölcsődei élet minden területén ideértve a gondozást is, nevelést folytatnak. Kisgyermeknevelőink a nap minden pillanatában mintaként, modellként szolgálnak a gyermekek számára, őket fogják utánozni, átveszik szokásaikat. A kisgyermek és a kisgyermeknevelők közötti érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes kapcsolat segíti a gyermekeinket az önállósodási törekvéseik kibontakozásában, aktivitásában az „én csinálom” örömeinek átélésében.

4.2.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A kora gyermekkorban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák. A kisgyermeknevelők feladata, hogy a gyermekeket minél több élményhez juttassák, melyeknek során tapasztalatot szerezhetnek, kielégíthetik kíváncsiságukat, és átélhetik a spontán tanulás örömét. A biztonságot nyújtó környezetben a mindennapok során megtanulhatják az egymáshoz való alkalmazkodást, a segítséget, a szeretetet, a türelmet és az ölelés fontosságát, a konfliktushelyzetek kezelését. A gyermekek önállósodási törekvéseit és egyéb tevékenységeit pozitív visszajelzésekkel, elismeréssel, szóbeli dicsérattal, megerősítéssel jutalmazzuk, ezzel támogatva, fenntartva a kedvet és a kitartást. Minden lehetőséget megragadunk arra, hogy motiváljuk őket a játék, a mozgás, az alkotó és a kreatív tevékenységek végzésére a tanulás során, hogy természetes gyermeki kíváncsiságukat minél tovább fenntartsuk, önbizalmukat erősítsük.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekekép

A kisgyermek személyisége különleges, s bár fejlődésüket az éréssel kapcsolatos törvényszerűségek és a genetikai adottságok befolyásolják, minden gyermek úgy tökéletes, ahogyan van. Ahhoz, hogy boldog, elégedett gyermekeket neveljünk engednünk kell, hogy ki tudjanak bontakozni, az őket körülvevő világot meg tudják ismerni, a bennük rejlő természetes kíváncsiságukat ki tudják elégíteni.

A mi feladatunk, hogy biztosítsuk számukra a biztonságot, a személyi és tárgyi feltételeket, nyújtsunk megfelelő személyiségmintát, példát, mely fejlődésüket, kibontakozásukat segíti, és úgy elégítsük ki szükségleteiket, hogy saját, akár eltérő, sajátos fejlődési ütemüknek megfelelően válhassanak önmagukhoz képest tökéletessé.

5.2. Bölcsődei nevelés feladatai

A bölcsőde az első gyermekintézmény, mellyel a kisgyermekes családok kapcsolatba kerülnek, ezért a gyermekek érdekében elengedhetetlen a kölcsönös bizalmon alapuló partneri viszony kialakítása.

A bölcsődei nevelés csak a családi neveléssel összhangban valósulhat meg. Ennek alapfeltétele a szülői kompetencia megőrzése, erősítése, melynek érdekében az alábbi feladatokat kell megvalósítanunk.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése tekintetében az alábbi feladataink vannak:

- A család erősségeinek megismerése, támogatása.
- A családok támogatását, megismerését szolgáló lehetőségek kihasználása. (családlátogatás, napi kapcsolattartás, szülőcsoportos megbeszélések stb.)
- A kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat kialakítása a gyermek harmonikus fejlődése érdekében.
- A családi és bölcsődei nevelés összhangjának megteremtése.
- Szoros együttműködés, kölcsönös kommunikáció kialakítása.
- A gyermekek egyéni igényeinek, fejlettségi szintjének, szükségleteinek megfelelő fejlesztése.
- Differenciált, egyéni bánásmód alkalmazása.

5.2.2. Az egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása során az alábbi feladataink vannak:

- A gyermek egészségének védelme, prevenció.
- Egészséges, biztonságos és balesetmentes környezet megteremtése.
- Az egészséges életmódra nevelés, az alapvető higiénés szokások kialakítása.
- Az egészséges táplálkozás megismertetése, elfogadtatása, a helyes étkezési szokások alakítása.
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, szabadlevegőn való mozgás biztosítása.
- A természet megismertetése, megszerettetése, a levegőn való szabad játék biztosítása, az egészséges testi fejlődés elősegítése.
- A környezet változásainak megismerése, az alkalmazkodás segítése.
- A prevenciós feladatok megvalósításában szükség esetén speciális szakember bevonása. (gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus stb.)

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése érdekében az alábbi feladataink vannak:

- A bölcsődei beszoktatással járó nehézségek csökkentése, nyugodt, derűs, vidám légkör megteremtése.
- A gyermekek és a kisgyermeknevelők közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmi kapcsolat kialakítása.
- A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése, az éntudat fejlődésének segítése.
- A társas kapcsolatok kialakulásának segítése.
- Az együttélés szabályainak elfogadtatása, megismerése és alkalmazása.
- A kommunikációs kedv felébresztése és fenntartása, továbbfejlesztése.
- A többi gyermek iránti nyitottság, empátia, tolerancia fejlődésének segítése.
- A segítőkészség, az együttérzés, a figyelmesség, az erkölcsi értékek jelentőségének megalapozása.
- Közös élmények szerzésére változatos tevékenységek biztosítása.
- A kisgyermeknevelő követendő modellt, mintaként való viselkedése.
- A természeti és társadalmi értékeink iránt nyitottság megalapozása.
- A kisgyermekek által végzett tevékenységek elismerése, dicsérete.
- A más ütemben fejlődő gyermekek elfogadása, elfogadtatása, támogatása.
- A hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében fokozott odafigyelés, törődés.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítségével kapcsolatosan az alábbi feladataink vannak:

- A gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő változatos, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- Folyamatos ismeretnyújtás a nevelési-gondozási helyzetek során.
- A gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérése, támogatása, bátorítása, segítése.
- Az érdeklődés felkeltése a szűkebb és tágabb környezet iránt, fenntartásának, erősödésének segítése.
- A gyermek kreativitásának, aktivitásának támogatása.
- A közös tevékenységek során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntésének, választásának támogatása.
- A gyermekek önkifejezési lehetőségeinek megteremtése.
- A kisgyermeknevelők tiszta, szép, hangsúlyos beszéde, mesélése, verselése, éneklése.
- A természet szépségeinek meggláttatása, termékek gyűjtése, az évszakokhoz kapcsolódó versek, mesék megismertetése.
- A természet szeretetére, védelmére való igény megalapozása, kialakítása.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

A hozzánk érkező családok és a gyermekek szociális, kulturális környezete, életmódja igen változatos, és mivel bölcsődénkben sajátos nevelési igényű gyermekeket is látunk el, ezért kiemelt céljaink **az egészséges életmódra nevelés, a megismerési folyamatok fejlődésének segítése, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása, nevelése, gondozása.**

Ezek azok a területek, melyekben az intézményünkben felmerülő problémákat, minden gyermekre vonatkoztatva átfogóan tudunk kezelni. Segítséget kívánunk nyújtani azoknak a gyermekeknek, ahol nincsenek meg az alapvető szükségletek, hiányzik a napirend, vagy fejlődési eltéréseket tapasztalunk.

Célunk, hogy a különböző társadalmi rétegekből érkező, más-más szociális és kulturális háttérrel rendelkező, különböző problémákkal küzdő családok személyre szabottan kapják meg tőlünk a számukra leginkább megfelelő segítséget, a családi kompetenciát erősítő javaslatokat, a komplex fejlesztés lehetőségét úgy, hogy a családi és a szakmai határok ne sérüljenek, és a gyermekek

érdekében megvalósulhasson az együttnevelés. Az SNI gyermekek integrációjával, a másság, az eltérő fejlődési ütem elfogadását, elfogadtatását kívánjuk biztosítani.

6.1. Egészséges életmódra nevelés

Mint ahogyan azt a Bölcsődei Nevelés-Gondozás Országos Alapprogramja is megfogalmazza, a család rendszerszemléletű megközelítésére kell törekednünk, tehát a család megismerése, megértése után az erősségek kihangsúlyozásával adunk tanácsot, mintát, az egészséges táplálkozásra, a helyes szokások kialakítására és a napirend jelentőségére.

Mindezeket figyelembe véve bölcsődénk nagy hangsúlyt fektet az egészséges életmód megismertetésére, hiszen már kisgyermekkorban kell megalapozni az ezt segítő szokások kialakulását.

Célunk, a gyermekekben a rend, a tisztaság iránti igény kialakítása, a helyes étkezési szokások elfogadtatása, az étkezési kultúra elsajátíttatása, a korosztály számára ajánlott egészséges ételek, táplálkozási szabályok, higiénés szokások megismertetése, valamint a rendszeres mozgásra nevelés. Ehhez jól szervezett folyamatos, rugalmas, a gyermekek igényeit, szükségleteit figyelembe vevő, a nyugodt gondozás feltételeit megteremtő, biztonságérzetet, kiszámíthatóságot biztosító napirendre van szükség, melyben a gyermekek aktivitása és önállósodási törekvései érvényesülnek, és a gyermek kiismeri magát, tájékozódni tud a várható eseményekről.

A jó napirendben, az étkezések állandósága, a pihenés biztosítása, a rendszeresség, segítenek már kisgyermekkorban a helyes életforma elsajátításában.

Feladataink célunk megvalósításának érdekében:

Olyan, a gyermekek életkorának megfelelő, jól szervezett napirendet alakítunk ki, melyben elegendő időt biztosítunk az étkezésre, a mozgásra és a pihenésre. Minden csoportszobában az ott elhelyezést nyert gyermekek egyéni napirendjéhez igazítjuk a csoport napirendjét. A napirend kialakításakor figyelembe vesszük a csoportlétszámot, a csoport életkori összetételét, az évszakok változását, valamint az időjárási viszonyokat.

A szabadlevegőn történő mozgáshoz biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket, az állandó felügyelet. A kisgyermekek biztonságérzetének alapját kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajkák összehangolt munkája, valamint a személyi állandóság megléte jelentik. Olyan szeretetteljes és biztonságos légkört alakítunk ki számukra, melyben a kisgyermekek napjai örömteli játékkal telhetnek, hiszen az érzelmi stabilitás és a környezet meghatározó e korosztály számára.

A kultúrhigiénés szokások kialakítása egy hosszabb folyamat, ezért már kisgyermekkorban meg kell kezdeni ennek megismertetését, elfogadását, elfogadtatását a családok körében. A szülők számára is világossá kell tennünk, hogy a kisgyermek előtt az ő életmódjuk, magatartásuk is példa értékű, hiszen a felnőtteket utánozva nőnek fel. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek segítségével, példamutató magatartással, a rend és a tisztaság iránti igényre való törekvéssel a kisgyermeknevelők, és a bölcsőde minden dolgozója mellett a szülők is a modell szerepét töltik be a gyermekek életében. A kisgyermekkorban rögződött készségek, szokások felnőtt korban is megmaradnak.

A rendszeres kézmosást, a WC használatot, a szobatisztaságra nevelést, mind a gyermek aktivitására, együttműködésére építve játékos formában alkalmazzuk a mindennapok során.

Tapasztalataink szerint sok kisgyermek étkezése nem korának megfelelően történik. A bölcsődében szükséges a változatos, ízletes, idényszerű ételféleségekkel, valamint az alapvető étkezési szokásokkal megismertetni a gyermekeket. Próbálunk segíteni a szülőknek, családoknak abban, hogy megismerjék a kisgyermekek étkezéssel kapcsolatos szükségleteit az étlapok közzétételével, ételkóstolók szervezésével. A szülővel történő fokozatos beszoktatás során megismerhetik a bölcsődei napirendet és a helyi szokásokat. A napirend bevezetését, javasoljuk otthoni alkalmazásra is, hiszen így az azonos szokásrend mellett a kisgyermekekben hamarabb kialakulhatnak, rögzülhetnek a szokások.

Igyekszünk minél több időt biztosítani a szabadlevegőn történő mozgásra. Változatos játéklehetőségeket kínálva ismertetjük meg gyermekeinkkel a mozgás örömét, melynek során mozgásuk harmonikussá válik, mozgáskoordinációjuk fejlődik. Ehhez szép nagy füves udvar áll rendelkezésünkre.

Programunk segítségével szeretnénk az egészséges életmód iránti igény kialakulását elősegíteni a kisgyermekekben. Mivel a kisgyermeknek elsősorban a közvetlen környezete szolgál mintaként, ezért fontos a család és a bölcsőde fokozott együttműködése, hiszen így válik eredményesebbé tevékenységünk. A kisgyermek az őket körülvevő felnőtteket utánozza, tehát megfelelő viselkedésmintát, modellt kell nyújtanunk számukra.

6.2. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az ismeretnyújtást, a környezet felfedezésének lehetőségét a nevelés - gondozás minden helyzetében ki kell használnunk, hiszen ebben a korban a tanulási folyamatok az utánzáson, a gyermekek-felnőttek közötti interakciókon, a kommunikáción, a viselkedési mintákon, és a tapasztalatok szerzésén keresztül történnek. Az érzékelés, észlelés, tapintás által felfedezett külső világ megismerésében a kisgyermeknevelőknek elengedhetetlen szerepük van. El kell érniük, hogy a gyermekek kommunikatív képességüket fejlesszék, szókincsüket gyarapítsák, szívesen beszéljenek, és gondolataikat verbálisan fejezzék ki. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése magába foglalja az ismeretnyújtást, ezen belül az anyanyelvi, az irodalmi, énekzenei és vizuális nevelést. Ezeknek a területeknek a fejlesztését a kisgyermeknevelőknek a nevelés, gondozás minden pillanatában tudniuk kell alkalmazni, figyelembe véve az eltérő fejlődési ütemű gyermekek egyéni igényeit is.

A természeti környezet kifogyhatatlan tárháza az ismeretszerzésnek, ezért ezt mindenképpen igyekszünk kihasználni. Biztosítjuk a lehető legtöbb időt a szabad levegőn való játékokra, mozgásra, mely a környezet megfigyelésére is kiváló lehetőség. Az évszakok változásai, a természet nyújtotta látványok, növények, állatok, bogarak tanulmányozása különleges élményeket nyújtanak. Természetesen mindezek elválaszthatatlanok az egészséges életmódra neveléstől.

Feladataink célunk megvalósításának érdekében:

A gyermekek számára a világ megismerése játékos formában történik. A mi feladatunk biztosítani számukra azokat a lehetőségeket, melyekkel segíthetjük őket. A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése, a szókincsének gyarapítása az ismeretszerzési alkalmak megteremtése a nevelésnek, gondozásnak minden pillanatában jelen kell lennie.

A rendszeres friss levegőn történő mozgás során a gyermekek megismerkedhetnek az évszakokkal, a természet színeivel, formáival, hangjaival, a hőmérséklet változásaival, az öltözködési szokásokkal. Ez a folyamatos változás rengeteg új ismeretszerzési lehetőséget rejtget a gyermekek számára, hiszen megfigyelhetik tavasszal a rügyattanást, a madarak hangjait, nyáron a színpompás növényeket, virágokat, a jellegzetes illatokat, ősszel a falevelek sárgulását, lehullását, télen a madarakat a madáretetőben, a havat, mint új, ismeretlen anyagot. Információhoz jutnak az egyes évszakok gyümölcseinek változatos színeiről, illatairól, formáiról, ízeiről.

A kisgyermeknevelők feladata, hogy a gyermekek figyelmét mindezekre felhívják, hiszen a rácsodálkozás élményének biztosítása, a kíváncsiság felébresztése elengedhetetlen. A beszélgetés, a megbeszélésre való alkalom megteremtése teszi lehetővé, hogy az valóban élmény legyen számukra.

A képeskönyvek nézegetése során megismert állatok megkeresése, a hozzá kapcsolódó mondókák, énekek mondása, bábok használata, hangok utánzása emlékezetesebbé, érdekesebbé teszi a közös megfigyeléseinket. A különböző „hangszerek” segítenek a hangfelismerésben, zenei, ritmikai érzék fejlődésében. Saját készítésű hangszerekkel színesítjük hangszerkínálatunkat. Ezek készítéséhez az otthon fellelhető műanyag kupakokat, papírdobozokat, flakonokat, terményeket is fel tudjuk használni.

Az udvari játék során összegyűjtött levelek, termények dekorációként történő felhasználása, a homokkal, a vízzel vagy a hóval való megismerkedés, mind különböző élményeket, tapasztalatokat, érzéseket rejtgetnek a gyermekek számára, melynek közös feldolgozása felejtethetetlen élményhez, ismerethez juttatja őket.

A kisgyermeknevelők fontos feladata még a gyermekek figyelmének felhívása a természet szépségének megóvására, hiszen már ebben a korban meg kell ismerniük, hogy nem szabad az állatokat, növényeket bántani, szeretni, tisztelni, és gondozni kell őket.

A változatos játékkészlet meglétével felkeltjük, a gyermekek érdeklődését, alkotó kedvét, kreativitását, melynek kibontakozásához természetesen elegendő időt kell biztosítani.

Az az ember, akit kisgyermekkorától a természet szeretetére, megóvására nevelnek felnőttként is jobban meg fogja becsülni ezeket az értékeket, és saját gyermekét is így fogja nevelni. Célunk tehát a megismerési folyamatok fejlődése során, a játékos, spontán tanulás örömeinek, a játékos felfedezésnek a biztosítása, a környezettudatos gondolkodás megalapozása, a természetszerető, azt megóvó, önállóan gondolkodó gyermekek nevelése.

6.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása, nevelése, gondozása

Bölcsődénkben, minden gondozási egységben, teljes integrációban végezzük a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. A szakmai és a törvényi előírásoknak megfelelő létszám figyelembevételével a normál fejlődésű gyermekekhez, sajátos nevelési igényű kisgyermeknek kerülhetnek elhelyezésre, akik veleszületett vagy szerzett károsodás következtében, valamilyen fogyatékossággal élnek. A bölcsődébe a sérülési típusnak megfelelően az illetékes szakértői bizottságok javaslatai alapján kerülhetnek felvételre a gyermekek. Az enyhe fokban sérült gyermekek azok, akik leginkább profitálni tudnak az egészséges gyermekcsoporttal való együttlétből. A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek egyedi igényeit, fejlettségi szintjét.

Az SNI gyermeket nevelő családok ismeretében tudunk életvezetési, speciális gondozási tanácsokat adni, segítséget nyújtani. Ezeknek a gyermekeknek a sajátos szükségletei és eltérő fejlődési ütemük mellett, ugyanúgy biztosítanunk kell az ismeretszerzés lehetőségét, valamint a megfelelő mintákat a helyes szokások kialakításához.

Megfelelő empátiával és toleranciával a koragyermekkori intervenció szemléletét kell érvényesítenünk szakembereink, valamint a többi család körében is.

A feladat ellátásához rendelkezésre áll a fejlesztő szoba, a szükséges fejlesztő eszközökkel együtt, de a csoportszobákban is biztosítjuk a megfelelő játékokat számukra.

A gyermekek nevelése, gondozása során igénybe vesszük a gyógypedagógus segítségét, szakmai instrukcióit elfogadjuk. Az utazó gyógypedagógus heti két alkalommal végzi a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. A gyógypedagógus fejlesztési tervezetében foglaltakat beépítjük a napi munkavégzés folyamatába. A szakmai követelményeknek megfelelően az előírt dokumentáció szakszerű vezetéséről gondoskodunk.-

Feladataink az SNI gyermekek ellátásával kapcsolatosan:

Annak érdekében, hogy az ismereteinket tovább bővítsük a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása terén, szakmai házi továbbképzéseket szervezünk pszichológus és gyógypedagógus bevonásával, valamint részt veszünk az ilyen irányú továbbképzéseken. Tapasztalatcsere érdekében olyan intézménylátogatást szervezünk, ahol szintén sajátos nevelési igényű gyermekeket látnak el.

A kisgyermeknevelőink akkreditált tanfolyamokon való képzése során szerzett speciális és újszerű ismeretanyag birtokában munkájukat szakszerűbben tudják végezni.

Az érintett szülőkkel folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, szükség esetén megszervezzük a szakemberekkel való találkozásukat, akik tanácsaikkal segítik őket gyermekük otthoni nevelése, gondozása során felmerülő nehézségek megoldásában.

A meglévő eszközök bővítése mellett, gondoskodunk sérülési típusnak megfelelő speciális játékeszközök beszerzéséről.

Azok a gyermekek, akik ebben a korban találkoznak a mássággal, a későbbiekben toleránsabbak, segítőkészebbek, együtt érzőbbek lesznek. Megtanulják kezelni az eltérő igényű társaikat, és az ő problémáikat. A kisgyermeknevelők feladata, hogy a gyermekkorra jellemző utánzást megfelelő mederben tartsák és törekedjenek a helyes viselkedési formák kialakítására a csoport minden gyermekére vonatkoztatva.

Továbbá a kisgyermeknevelők feladata, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülőkkel elfogadtassák a tényt, hogy gyermeküknek segítségre, esetleg szakemberek beavatkozására van szüksége. Támogatnunk kell, hogy a kisgyermeknevelők, valamint a normál ütemben fejlődő

gyermek szülei is elfogadják és megfelelően kezeljék, tolerálják ezeket a helyzeteket. Ennek érdekében a szülőket tájékoztatjuk, közösen megbeszéljük az ezzel kapcsolatos kérdéseket, valamint betekintést biztosítunk a csoport életébe.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

A bölcsőde elismertségének alapja, hogy az ott dolgozó szakemberek munkájuk iránt elhivatottak, szakmailag jól felkészültek legyenek, ismerjék a kisgyermek személyiségét, fejlődésük menetét, saját kompetencia határait, valamint megjelenésük bizalmat, magabiztosságot és szaktudást sugalljon. A bölcsődében dolgozó kisgyermeknevelők a növekvő szülői és szakmai elvárások miatt egyre inkább törekszenek önmaguk fejlesztésére, képzésére. Mindennek csak úgy tudunk megfelelni, ha kisgyermeknevelőink folyamatos képzésben, önképzésben vesznek részt.

A szakma széleskörű társadalmi elismerése motiválja a kisgyermeknevelőket a magasabb szintű képzettség megszerzésében, ezért bölcsődénkben folyamatosan nő a főiskolai diplomával rendelkező kisgyermeknevelők száma.

A kisgyermeknevelők számára jogszabály írja elő a szakmai továbbképzéseken való részvételt, ezért szakembereink rendszeresen részt vesznek különböző képzéseken, akkreditált továbbképzéseken.

Házi továbbképzéseink tematikájának összeállításában igyekszünk a szakmai irányelvek mellett az újszerű törekvésekkel is megismerkedni, melyeknek tematikáját a kiemelt szakmai célkitűzések mentén állítjuk össze, fókuszálva legfrissebb szakmai irányvonal megismerésére, alkalmazására bölcsődénkben.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

A bölcsődének a legszorosabb és legfontosabb kapcsolata a **családokkal** van, tehát a családi neveléssel együtt, egymást kiegészítve, a szülői kompetencia határainak megsértése nélkül kell biztosítani a gyermekek egészséges fejlődését.

A családdal való kapcsolattartás megvalósulhat a családlátogatás és a beszoktatás során, az egyéni és a szülőcsoportos beszélgetések alkalmával, a szülői értekezleteken, nyílt-, és családinapokon, illetve az üzenő füzet és a hirdető tábla segítségével.

A kisgyermeknevelők a családlátogatás, valamint a beszoktatás során szerzett tapasztalataikat a fejlődési naplóban rögzítik.

A törvényi előírásnak megfelelően körültekintően kezeljük a szülők és a gyermekek adatait.

Elengedhetetlen a **tagintézmények** közötti kapcsolatok szélesítése, egymás munkájának megismerése. Az összehangolt szakmai munkával lehetővé válik, hogy szolgáltatásainkat közel azonos színvonalon tudjuk nyújtani. A közös szakmai napokon, programokon lehetőségünk nyílik a tapasztalatcserére, ötletek merítésére.

Az **óvodák** közül a legszorosabb kapcsolatot a mellettünk működő Angyalkert óvodával ápoljuk. Közös célunk egymás munkájának megismerése, a gyermekek óvodai beilleszkedésének segítése az átmenet során, a szülők tájékoztatása az óvodai beiratkozás előtt, óvoda látogatás szervezése, valamint egymás programjain való részvétel.

Mivel bölcsődénk sajátos nevelési igényű gyermekeket is fogad, ezért a Hajdú-Bihar Megyei **Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni Tagintézményével** való jó kapcsolat elengedhetetlen, hiszen az ő ellátásuk és fejlesztésük csak kölcsönös együttműködéssel, kapcsolattartással biztosítható. Ezeknek a gyermekeknek a kirendelt fejlesztőpedagógus heti két alkalommal tart egyéni foglalkozást.

DMJV Család- és Gyermejjóléti Központjával való kapcsolatunk segítségével felvételre kerülhetnek olyan gyermekek, akik, illetve akiknek a családja valamilyen okból segítségre szorul,

vagy a jegyző határozata alapján veszélyeztetett, védelembe vett, vagy hátrányos helyzetű. Ők, amennyiben feltöltöttségünk megengedi, azonnali elhelyezést kapnak bölcsődénkben. Szükség esetén a gyermek érdekeit képviselve a továbbiakban is tartjuk a szakmai kapcsolatot a jelző rendszer működtetésének keretében.

9. A tájékoztatás helyi módja

Bölcsődénkben a szülők tájékoztatása több fórumon történik.

Az intézmény honlapján a szülők tájékozódhatnak a városban található bölcsődékről, így rólunk is. Előre egyeztetett időpontban, és a fogadó órákon, az év során bármikor bejöhetnek az érdeklődő szülők. Felvétel előtt nyílt napokon betekintést és tájékoztatást kaphatnak a bölcsődében folyó munkáról. A családlátogatás és a beszoktatás időszaka az információ megfelelő átadásának az alapja, a későbbi szülő-kisgyermeknevelő kapcsolatnak.

Az első szülői értekezleteken a bölcsőde működését érintő kérdések mellett az általános információk átadása történik meg a szülők részére.

Külön szülői értekezlet keretében tájékoztatjuk a szülőket az óvodai beiratkozással kapcsolatos kérdésekre, melyre vendégként óvodavezetőket hívunk meg. Elsősorban a mellettünk lévő Angyalkert Óvoda vezetőjének tájékoztatójára szoktunk számítani, hiszen a legtöbb gyermekünk hozzájuk kerül felvételre, de a Faragó, illetve a Karácsony György utcai óvodavezető is részt vesz ezeken az értekezleteken.

A szülőcsoportos beszélgetéseken a csoportot érintő aktuális kérdések megbeszélésére kerül sor kötetlen, családias formában.

A kisgyermeknevelőkkel való egyéni beszélgetések, a reggeli érkezéskor és délutáni távozáskor szintén információt kaphatnak a szülők gyermekeikről.

A bölcsőde jobb megismerésére, tájékoztatásra kiváló lehetőségeket adnak a családokkal való közös, kötetlen programok, mint a például családi délutánok (farsangi mulatság, kézműves foglalkozások).

Közvetett tájékoztatási lehetőségeink a családi füzet, szakirodalmi ajánlások, tájékoztató plakátok, szórólapok kihelyezése.

A faliújságon évszaknak megfelelő mondókák, énekek, mesék szerepelnek, melyek népszerűek a gyermekek körében és gyakran hangzanak el a csoportokban.

A hirdetőtáblán az érdekképviselétről, a gyermekjogi képviselőről, a házirendről, a napirendről, valamint a heti étlapról juthatnak információhoz a szülők.

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS EGYESÍTETT
BÖLCSŐDEI ITNÉZMÉNYE**

**KARÁCSONY GYÖRGY UTCAI
TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	3
2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsidei Intézménye Karácsony György utcai Tagintézményében	3
2.1. Bölcsődei ellátás	3
2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	3
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	3
3.1. Az intézmény bemutatása	3
3.2. Személyi feltételek	4
3.3. Tárgyi feltételek	5
4. A bölcsődei nevelés- gondozás célja, alapelvei	5
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	10
5.1. Gyermekkép	10
5.2. Bölcsődei nevelés feladata	10
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	10
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	11
5.2.3. Az érzelmi és társaskompetenciák fejlesztése	12
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	12
6. Kiemelt szakmai célkitűzések és a megvalósítás módjai	13
7. Szolgáltatás nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	15
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	16
9. A tájékoztatás helyi módja	18

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye
	Karácsony György Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4029 Debrecen, Karácsony György u. 6.
A tagintézmény elérhetősége:	06/30 9241046, bolcsi11@net-portal.hu
Férőhely/ csoport:	60/6

2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Karácsony György Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás:

Bölcsődénkben 60 férőhelyen, három gondozási egység hat csoportjában látjuk el 20 hónapostól 3 éves korig a gyermekek nevelését, gondozását. Indokolt esetben lehetőség nyílik a gyermek további ellátására. Ebben az esetben azon nevelési é végéig maradhat, melyben betölti a negyedik életévét.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások:

Időszakos gyermekfelügyelet a bölcsőde nyitva tartási idejében.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk 1973. július elsején nyitotta meg kapuit Debrecen belvárosának keleti részén, a Fényes udvari lakótelepen. Szűkebb környezetében tizemeletes lakóházak helyezkednek el, déli oldalán óvoda, udvarával szemben közvetlenül sportpályák, melyektől 70-80 méterre vasúti sín halad. Bölcsődénk megnyitásával a környéken a Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézménnyel együtt bővült az ide költöző fiatal párok lehetősége gyermekük napközbeni elhelyezésére.

Egészséges és biztonságos környezetben nevelkednek a hozzánk érkező gyermekek. Hatalmas fás udvarral rendelkezik bölcsődénk, ahol a gyermekek forgalomtól elzárt, növényekkel teli játszóudvaron levegőzhetnek. Olyan udvari játékokkal rendelkezünk, melyek biztosítják a megfelelő mozgásfejlődést. Tornaszobát rendeztünk be, ahol rossz idő esetén a gyermekek számára biztosítjuk a nagymozgásos tevékenységek lehetőségét. Három gondozási egységben, hat csoportszobában töltik a gyermekek mindennapjaikat. Olyan környezetet biztosítottunk a hozzánk érkező gyermekek számára, amely biztonságos, biztosítja az aktivitás, a mozgás, a játék lehetőségének maximumát. Ideálisnak mondható a gyermeklétszám, hiszen a 60 férőhellyel egy-egy csoportban 10 gyermek gondozása, nevelése történik két kisgyermeknevelővel.

Elsősorban a Fényes udvari lakótelepről fogadjuk a gyermekeket, de a város minden területéről érkeznek hozzánk. Különböző, bölcsődénkhez közeli kertségekből is kerül felvételre kisgyermek. Fontos szerepet játszik a lakóhely mellett a munkahely, illetve a nagyszülők közelsége is.

Azon gyermekek, akik védőnői, családgondozói javaslatra érkeznek hozzánk, elsőbbséget élveznek a bölcsődei felvétel tekintetében, hiszen valljuk, hogy a gyermek érték, igyekszünk biztosítani számukra a nekik megfelelő ellátást, érzelmi biztonságot. Gyermekösszetételünk alapvetően vegyes, hiszen a nehéz sorsú gyermekek mellett magasan kvalifikált, egyetemest, főiskolát végzett szülők

gyermekei is járnak hozzánk. Sokan hozzák vissza a már nálunk gondozott gyermekük testvérét, ami mutatja munkánk megbecsülését, a szülők elégedettségét.

Bölcsődénk 2020.szeptemberétől megújult környezetben fogadja a gyermekeket és a szülőket. Az épület egésze teljes felújításon esett át. Ennek keretében a sok apró helyiség helyett használható tereket építettünk ki:

- fogadótér a szülők számára
- só szoba
- tornaszoba
- kisgyermeknevelői szoba került kialakításra
- a gazdasági folyosóra került át a varroda és a teakonyha.

A konyha a legmodernebb technikával lett felszerelve, összeköttetésbe került a zöldség-, és a húselőkészítővel.

Az udvari gyermek mellékhelyiség is felújításra és bővítésre került. A felesleges, tetőre vezető lépcsők helyett udvari raktárak készültek.

Minden csoportszobánk megszépült, új eszközöket szereztünk be, ezáltal még komfortosabbá tettük a gyermekek környezetét.

Bölcsődénk megközelíthető a 4-es és 5-ös trolibusszal, valamint a 43-as és 19-es autóbusszal. Autóval érkező családok számára a bölcsőde mellett sok parkolóhely áll rendelkezésre.

3.2. Személyi feltételek:

bölcsődevezető	1 fő	tanítói diploma, csecsemő-és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens
bölcsődevezető helyettes	1 fő	óvodapedagógus, csecsemő-és kisgyermekgondozó
kisgyermeknevelő	13 fő	4 fő diplomás
bölcsődei dajka	3 fő	bölcsődei dajka végzettséggel rendelkeznek
kisegítő személyzet	5 fő	1 fő szakácsnő, 2 fő konyhalány, 1 fő mosónő, 1 fő félállású varrónő (Gáborjáni Tagintézménnyel közös)

2020. szeptemberét nyolc kisgyermeknevelővel kezdjük, két gondozási egységben. Egy egységet fenntartunk a Gáborjáni Utcái Tagintézmény gyermekeinek és dolgozóinak.

Kollektívánk nagyon jól tud együttműködni. Változásra, újdonságok befogadására fogékony emberek dolgoznak együtt. Kisgyermeknevelői összejöveteleinken rendszeresen megbeszéljük a nevelési, gondozási tevékenységekkel kapcsolatos esetleges problémás eseteket, igyekszünk egymásnak jó ötleteket nyújtani, tanácsot adni. Fiatal kolleganőinket közösen segítjük, megismertetjük velük a szakma örömeit és kihívásait. Mindnyájunkra jellemző a szakmai elkötelezettség, nagyfokú hivatástudat. Dolgozóink bármikor fordulhatnak vezetőjükhöz, együtt igyekszünk a problémákat megoldani, közösen gondolkodunk a gyermekek fejlődése érdekében új lehetőségekről, módszerekről. 2020. szeptemberétől egy új kisgyermeknevelő kerül csapatunkba. A teljes dolgozói létszám kialakulása a Gáborjáni Utcái Tagintézmény visszaköltözése után várható. Nagy odafigyeléssel fordulunk a családok felé, igyekszünk őket segíteni, megkönnyíteni számukra gyermekük bölcsődébe kerülését. A család elsődleges szerepe vitathatatlan, közösen dolgozunk azért, hogy a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben nevelkedhessenek. A szülők mindenkor bizalommal fordulhatnak hozzánk.

Bölcsődénk technikai dolgozói is részt vesznek a gyermekek mindennapi életében. Dajkáink munkája nélkülözhetetlen, hiszen segítik mindennapi tevékenységünket, elkötelezettek munkájuk iránt. Mindannyian sikeresen elvégezték a bölcsődei dajka tanfolyamot. Újonnan szerzett ismereteiket beépítik mindennapi munkájukba. Egy-egy tevékenységünk során a konyhai dolgozók is aktívan részt vesznek a gyermekek életében, hiszen a pogácsa, mézeskalács sütése nélkülük nem

valósulhatna meg. Valljuk, hogy a gyermek ismerje meg mindennapi életének környezetét, ezért megismerkednek a mosodai munkával, a konyhai tevékenységekkel, a varrónőnk itt töltött napjaival. Ez által olyan közösség, bizalom épül ki, ahol a gyermek jól érzi magát, ismeri környezetét.

Bölcsődénk saját főzőkonyhával rendelkezik, mely megfelel a HACCP rendszer követelményeinek. Évente többször szervezünk csapatépítő összejöveteleket, kirándulásokat. Egy-egy ünnep előtt a gyermekek más csoportbeli társaikkal tevékenykednek, így azok a kisgyermeknevelők is együtt dolgoznak, akik különböző csoportokban látják el mindennapi feladatukat.

3.3. Tárgyi feltételek

A teljes tárgyi feltétel megújult. Új helyiségek kerültek kialakításra. Eszközállományunk is teljes cserén ment át. Új, modern, a gyermekek számára sokoldalú lehetőségeket kínáló helyiségekkel rendelkezünk. A legmodernebb, a gyermekek biztonságát szolgáló bútorok kerültek beépítésre, új fejlesztő játékokkal gazdagodtunk.

Nagy örömünkre szolgál, hogy a só szoba és a tornaszoba is kiépítésre került. Kisgyermeknevelőink is kaptak egy nyugalmas helyet, ahol összejöveteleket, szülői értekezleteket tudunk tartani.

A nagy előtérben és a vezetői iroda előtt kialakított térben a szülők kulturált körülmények között várakozhatnak.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

Célunk, hogy a nálunk nevelkedő kisgyermekek nyugodt, harmonikus, tevékeny légkörben töltsék mindennapjaikat, ahol figyelembe veszik egyéni igényeiket, önmagukhoz képest mérik a fejlődésüket, tiszteletben tartják családjuk hagyományait, szokásait. Ahol biztosított mind fizikai, mind szellemi fejlődésük. Törekszünk a családdal való együttműködésre a gyermek fejlődése érdekében. Feltétel nélküli szeretetben és elfogadásban részesülnek. Tiszteletben tartjuk egyéni fejlettségi szintjüket, etnikai hovatartozásukat, igyekszünk lemaradásukat segítő szándékkal, türelemmel leküzdeni. Soha nem éri őket hátrányos megkülönböztetés sem származásuk, sem lehetőségeik miatt.

- **A család rendszerszemléletű megközelítése** egyre fontosabb napjaink gyermekellátásában. A hozzánk bekerülő gyermek magával hozza szűkebb és tágabb családjának szokásait, hagyományait. Csak ezzel egységben ismerhetjük meg a gyermeket magát, és ezzel párhuzamosan lesz sikeres a bölcsődei nevelés-gondozás. A család megismerésére lehetőség nyílik a családlátogatások és az egyéni beszélgetések alkalmával. Nagyon fontos a kisgyermeknevelők elfogadó hozzáállása a családok hagyományainak és elvárásainak tekintetében. Időt kell szánni a szülők megismerésére, tájékoztatására, a megfelelő kommunikációra. Velük együttműködve lesz sikeres a munkánk.
- **A koragyermekkori intervenciós szemlélet** áthatja mindennapi tevékenységünket. A gyermek feltételek nélküli elfogadása, önmagához mért fejlődése, egyéniségének tisztelete a legfontosabb feladat. A bölcsődevezetővel közösen minden kisgyermeknevelő feladata, hogy meglássa a gyermek esetleges lemaradását, fejlődésének megtorpanását. A kisgyermeknevelő magatartásával és a környezettel biztosítja az egészséges életvitelt, a gyerekek szocializációját, képességeik differenciált fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását. Közösen kell dolgoznunk azért, hogy lehetőségeinkhez képest csökkentsük a lemaradást, felhívjuk a szülő figyelmét a lehetőségekre, mellyel segítheti gyermeke fejlődését. Kérheti az intézményünkben dolgozó pszichológus, a Pedagógiai Szakszolgálat utazó gyógypedagógusának segítségét. Az ő általuk elvégzett megfigyelés után a szülővel közös beszélgetésen ajánljuk fel a korai fejlesztés további lehetőségeit.
- **A családi nevelés elsődlegességének tisztelete** lehetővé teszi a gyermek elfogadását, megértését. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család feladata. Az

otthonról hozott szokások, hagyományok megtartása a bölcsődei nevelés során növelik a gyermek biztonságérzetét, megkönnyítik itt töltött napjait. Ezért kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a családlátogatás minél több családnál megvalósuljon. Lehetőséget biztosítunk a családnak a bölcsőde életébe való betekintésre. Ennek megfelelően nyílt napokat tartunk, közös eseményeket szervezünk. Hagyomány nálunk a Télapó ünnepség családi körben történő megtartása, gyermeknap alkalmából nagyszabású majálist rendezünk, ahol szívesen várjuk a család minden tagját, igényes szórakozási lehetőséget biztosítunk. Óvodába távozó gyermekeink búcsú uzsonnája alkalmából betekintést kapnak a szülők az itt tanult dalocskák, mondókák ismeretébe is. Ezt a gyermekek sem tekintik megpróbáltatásnak, hiszen anyával vagy apával közösen mondják, éneklük az itt tanultakat. Bölcsődébe érkezés előtt nyílt napot tartunk, ahol ismerkedhetnek, betekintést nyerhetnek intézményünk életébe. A szülők a mindennapokban is bizalommal fordulhatnak kisgyermeknevelőink felé, napi beszélgetések, üzenő füzetbe történő bejegyzések által tájékozódunk, tájékozódnak gyermekük életéről. Az anyával történő beszoktatás megkönnyíti az elválást mind a szülő, mind a gyermek számára. Lehetőséget biztosít arra, hogy a szülő személyesen tapasztalja meg gyermeke bölcsődei életének minden mozzanatát, a gyermek számára a fokozatos elválás biztonságérzetet teremtsen, a kisgyermeknevelő ezen idő alatt betekintést nyer az otthoni szokásokba, megismeri az anya és gyermeke kapcsolatát. Érezze a szülő, hogy mindig bizalommal fordulhat a kisgyermeknevelő felé, ahol is megértéssel, segítő szándékkal találkozik.

- **A gyermeki személyiség tisztelete** elengedhetetlen minden itt dolgozó ember számára. Legfőbb kötelességünk, hogy az itt töltött idő alatt a gyermek minden segítséget megkapjon fejlődéséhez, kompetenciáinak fejlesztéséhez. *„Arra taníts, hogy önálló lehessen, hogy büszke lehessen magamra! Hogy elgondolkozzam rajta, hogy képessé váljak rá, hogy eldönthessem, hogy véghezvigyem. Én magam! Mert ez az út vezet el a gyermeki lét végső céljához, a boldog felnőtté válásig.”* Ez az elv kell, hogy vezessen minden kisgyermeknevelőt napi munkája során. Segítő szeretettel emeljük köré a megfelelő környezetet, mert minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről. Arra kell törekednünk, hogy a gyermek mindent, amire képes, önállóan el is végezhesse.

Legfőbb szakmai célkitűzésünk segíti a személyes és szociális fejlődését, elfogadását társai iránt, a közösséghez való tartozás érzésének kialakulását, önállóságának fejlődését. A hagyományok őrzése egyfajta összetartozás érzését kelti, a közös ünnepek közös élményekkel gazdagítják mindennapjaikat. Mind a környezeti nevelés, mind a hagyományok őrzése minden gyermek számára nyújt lehetőséget ismeretek szerzésére, emocionális fejlődésükre egyéni szabadságuk figyelembevételével, a családi hagyományok tiszteletben tartásával.

- Ahhoz, hogy a gyermek színvonalas ellátásban részesüljön bölcsődei ellátása során, meghatározó **a kisgyermeknevelő személyiségének szerepe**. Ismernie kell a korosztály életkori sajátosságait, saját személyiségének szerepét, a példamutatás fontosságát, saját készségeit, képességeit. Feladata a vezetés, az útmutatás, segítségnyújtás, ennek megfelelően a gyermek maga erejénél fogva fejlődik, önállóan cselekszik. Nyitottnak kell lennie a folyamatos változásra, önképzésre. Őszintén vállalnia kell saját hiányosságait, törekednie kell azok kijavítására. Megfelelő szakmai kompetenciával kell szerveznie a reá bízott kisgyermekek mindennapjait, feladatait.
- A személyi és a tárgyi feltétel állandósága a bölcsődében segíti a gyermekek számára a **biztonság és a stabilitás** érzetét. Már a családlátogatás alkalmával megismerkedik a gyermek azzal a két kisgyermeknevelővel, akik gondoskodnak róla itt töltött ideje alatt. A beszoktatás első napjától a saját kisgyermeknevelője ismerteti meg a bölcsőde, a csoport életével szokásaival. Fokozatosan veszi át az édesanyától a gyermekkel kapcsolatos teendőket, így ez alatt az idő alatt kialakul egyfajta bizalmi légkör, ami később kialakul a társ kisgyermeknevelő, és a gondozási egységben dolgozó kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajka iránt is. A személyi feltételek lehetőség szerint nem változnak a gyermek itt töltött ideje alatt. Ha mégis, a másik kisgyermeknevelő fokozatosan ismerkedve veszi át a

gyermekek nevelését, gondozását. Az esetlegesen előforduló új helyzetekkel a gyermekekkel együtt a szülőket is megismertetjük. Fokozatosan szokik mind a gyermek, mind a szülő a változáshoz. A szülő bevonása megkönnyíti a gyermek újhoz való alkalmazkodását is. A tárgyi feltételek adottak, ezek változására csak egy-egy új bútor, játék vásárlása esetén kerül sor. Az évszakok változásával párhuzamosan alkotó tevékenységet végeznek a gyermekek, melynek eredményei ugyanúgy a csoportok dekorációjának részét képezik, mint a kisgyermeknevelők által készített tárgyak, díszítő elemek. A bölcsődei napirend nagy biztonságot nyújt a gyermekek számára. Az egymást követő események segítik azt, hogy ne rajtuk kívül történjenek a dolgok, hanem a napi ritmusban ők is tevékenyen vegyenek részt. A napirend kiszámíthatósága, állandósága beépül mindennapi életükbe, megismerik az események egymás utániságát, a mindig abban az időben történő cselekvéseket a reggeli érkezéstől, az étkezésen, a fürdőszobai és szabadidős tevékenységeken át. Ez kiszámíthatóságot, stabilitást nyújt számukra, az idő múlását, anya vagy apa jövőtelét is ehhez tudja igazítani.

- A támogató, elfogadó környezet segíti a gyermek aktivitását és önállóságát. **A fokozatosság megvalósításával** érjük el, hogy a gyermek alkalmazkodni tudjon a változásokhoz, az új tevékenységekhez, helyzetekhez. A fokozatosság első lépcsőfoka az anyával történő beszoktatás. Itt már a gyermek igényeire épülve valósul meg a bölcsődével való ismerkedés. Ezen idő alatt az édesanyával együtt ismerkednek az új környezettel, az itt dolgozó szakemberekkel, társaikkal. Már ebben az időben megkezdődik a napirend és a munkarend megismerése. A gyermek észrevétlenül, társait utánozva, édesanyja segítségével sajátítja el a bölcsődei élet napi ritmusát, szokásait. A gondozási műveletek átvétele fokozatosan történik, először csak megfigyel a kisgyermeknevelő, majd a már otthon kialakított szokásokat, cselekvéssort átvéve végzi a gyermek gondozását. A gyermek egyre inkább érzi, hogy részese környezetének, konkrét tapasztalásokra tesz szert, „felszívja” környezetéből az ismereteket. Észrevétlenül alkalmazkodik társaihoz, biztonságérzete fokozódik. A környezet átláthatósága, a szabad játéktevékenység lehetősége növeli aktivitását, fejleszti személyiségét, önállóságát. Minden új tevékenységi formát megelőz a kisgyermeknevelő akár többszöri személyes bemutatása. Lehetőséget kell nyújtani arra, hogy egy-egy tevékenységsort akár lassúbb tempóban ismerjen meg a gyermek, időt kell nyújtani annak rögzülésére. Fontos, hogy a gyermek jól érezze magát közösségében, a kisgyermeknevelő nyerje el a gyermek bizalmát. Eredményeket, csak e feltételek meglétekor érhetünk el.
- Ha a gyermek érzi az elfogadást, magabiztossá válik. Ennek legfontosabb eleme **az egyéni bánásmód érvényesítése**. Jó munkát csak úgy lehet végezni, ha a kisgyermeknevelő feltétel nélkül el tudja fogadni a gyermeket, figyelembe veszi egyéni fejlődési ütemét, a családjából magával hozott szokásait, kulturális, vallási hovatartozását. Ehhez szüksége van a feltétel nélküli elfogadásra, személyiségének tiszteletben tartására, fejlődésének önmagához történő mérésére. Minden gyermek személyisége más, ennek elfogadása alapfeltétele az eredményes munkának, a bölcsőde és a család jó kapcsolatának. Már a bölcsődébe kerülés előtti nyílt napon lehetőség nyílik arra, hogy a szülő minden kisgyermeknevelővel megismerkedhessen. A beiratkozásnál kérheti azt a szakembert, akit a legmegfelelőbbnek lát gyermeke ellátására. A közös egymásra találás nagyon fontos a család és a bölcsőde életében. A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes légkört biztosít a gyermek számára, ahol odafordulással, figyelemmel, egyéni igényeinek tiszteletben tartásával fordul a gyermekek felé. Fontos, hogy a gyermek minden pillanatban érezze a feltétel nélküli elfogadást, még akkor is, ha fejlődése lassúbb társaiénál. A kisgyermeknevelő biztosítja számára a fejlődés lehetőségét, segíti a beilleszkedésben, nyugodt légkört biztosít számára. Előfordul, hogy sajátos nevelési igényű gyermek kerül bölcsődénkbe. Ilyenkor nagyon fontos a kisgyermeknevelő és a gyermeket fejlesztő pedagógus együttműködése. Igyekszünk megteremteni a gyermek számára a fejlődés lehetőségét a bölcsőde falain belül is. Több kisgyermeknevelőnk vett már részt ezt segítő tanfolyamon. El kell fogadtatnunk a többi gyermekkel a különleges igényeket kívánó társaikat. Megtanítjuk őket egymás igényeinek tiszteletben tartására, egymás elfogadására. Bölcsődénkben vegyes csoportok működnek,

ami tapasztalataink szerint jó hatással van a gyermekek érzelmi fejlődésére. A nagyobbak folyamatos figyelemmel kísérik a kisebb gyermekek fejlődését, óvják őket, személyes példamutatásukkal segítik fejlődésüket. A kisebb gyermekek számára a nagyobbak észrevétlenül is megtanítyják a bölcsődei szokásokat, biztonságérzetet nyújtanak. Ha a gyermek érzi az elfogadást, magabiztossá válik. Hagynunk kell tőlünk függetlenül, a mi példánkat követve tanulni. Tiszteletben kell tartanunk a hibáját, segíteni annak kijavításában.

- Mindennapi munkánk során kiemelt jelentőséggel bírnak a különböző **gondozási helyzetek**. Olyan szintű bizalom kiépítésére van szükség gyermek és az őt ellátó felnőtt között, melyben a gyermek biztonságban érzi magát, érzi az őt gondozó szeretetét, feltételek nélküli elfogadását, segítő szándékát. A tevékenységi sorban legintimebb helyzetek a gondozási műveletek, melyeknél tulajdonképpen az eddig őt gondozó édesanya szerepét vesszük át. Emiatt is nagyon fontos a beszoktatás fokozatosságának betartása, az édesanya tevékeny részvétele ezen idő alatt, a gondozási műveletek fokozatos átvétele. A gondozási folyamatok során is nevelünk, a nevelési folyamatok beleszövődnek gondozási tevékenységünkbe. A nevelési folyamatok minden tevékenységünkben megjelennek. A gondozási folyamatok során kiemelten érvényesül az egyéni bánásmód elve is, hiszen ezekben a percekben a kisgyermeknevelő csak egy kisgyermekkel van közvetlen kapcsolatban. Ezen idő alatt csak rá figyel, az ő igényei teljesülnek. Fokozatosan, türelemmel, a gyermek számára megfelelő időt biztosítva történik a pelenkacsere, a WC vagy bili használata, a kézmosás, a törölközés, a fésülködés tevékenysége, az udvarra való kimenetelnél és onnan való beérkezésnél az öltözködés, vetkőzés, cipőcsere. Ezekben a helyzetekben a kisgyermeknevelő a gyermekkel szemben, vele egy magasságban ül, kellő időt hagy a gyermek számára, a gyermek kérésére segítséget nyújt, biztatja az önálló tevékenységre. A kisgyermeknevelő teljes figyelemmel, empátiával fordul a gyermek felé, halk beszéddel kísért mozdulatai biztonságot nyújtanak.
- A bölcsődében eltöltött idő alatt alapozódnak meg azok a **kompetenciák**, melyek fontos szerepet játszanak a gyermek kognitív, érzelmi és társas viselkedésének fejlődésében. A mindennapi szabad játéktevékenység, a tevékenységek felajánlása az önállóság fejlődését biztosítja. A különböző tevékenységek folyamán a gyermek, választási lehetőséget kap arra nézve, hogy az őt legjobban érdeklőt végezhesse. A játékok elérhetővé tétele a gyermek számára folyamatos lehetőséget biztosít a döntésre, annak megváltoztatására. A használható, rendezgethető, össze-, és visszarakható tárgyak kimeríthetetlen vonzerőt nyújtanak a tevékenységre, magukban rejtik az önkontroll lehetőségét azt, hogy kudarcok nélkül szerezzenek tapasztalatot a gyermekek. Elvünk, hogy a kisgyermeknevelő segítségével minél több teendőt maguk végezzenek el úgy, mint az öltözködés, környezetük rendben és tisztántartása, étkezés. A nagyobb gyermekeket már bevonjuk különböző tevékenységekbe (pld. terítő lerakása az asztalokra, papír zsebkendő hozása, szalvéta hajtogatása), amelyek számukra játékos formában nyilvánulnak meg. Önállóságuk fejlődik a szobatisztaság felé vezető úton, az öltözködésnél, vetkőzésnél, játékok elpakolásánál. A Téli pogácsa- és a karácsonyi készülődés idején történő mézeskalács sütésénél lehetőséget biztosítunk arra, hogy önállóan gyúrják, szaggassák a tésztát, ők helyezték a tepsire. Az önállóan elvégzett munka nagy örömet tud szerezni számukra, növeli önbizalmukat, az „ezt már én is tudom” érzését. A csoportszobákban és az udvaron kialakított környezet biztosítja számukra az egésznapos aktivitás lehetőségét. Mozgásfejlesztő játékok mellett lehetőségük van asztalnál kirakózni, gyöngyöt fűzni, pöttyizni, szőnyegen legóból, építőkockából építkezni, a puha sarokban babázni, képeskönyvet nézegetni. A finom motorika fejlesztése többféle anyag, tevékenység biztosításával történik. Rossz idő esetén szobai tevékenységek alkalmával rajzolhatnak, téphetnek, ragaszthatnak, gyurmázhatnak, nyírhatnak. Az építő játékok mindezek mellett fejlesztik kreativitásukat, logikájukat, megoldó képességüket. A nagymozgásos tevékenységekre lehetőség nyílik udvarunkon motorozással, futkározással, mászókázással. Tornaszobánkban rossz idő esetén biztosítunk lehetőséget a mászásra, hintázásra, csúszdázásra.

Minden esetben egyénileg döntenek az őket érdeklő tevékenységek elvégzéséről, élvezve a kisgyermeknevelő figyelmét és támogatását. A kisgyermeknevelő élményszerzésre nyújt

lehetőséget egy-egy tevékenység megtervezésével, saját példamutatásával. Türelmet és elég időt kell biztosítani ahhoz, hogy a gyermek tanuljon. Hagyni kell önállóan tevékenykedni. Ha nem kér segítséget, hagyjuk, hogy hibáit egyedül javítsa ki.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

Bölcsődénkben elsősorban nyitott, kiegyensúlyozott gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- pozitív énképpel rendelkeznek,
- képesek saját kíváncsiságuk által tanulni, fejlődni,
- leljenek örömet az ismeretszerzésben, kreativitásban, önmaguk fejlesztésében,
- konfliktusaikat, problémáikat életkoruknak megfelelően képesek kezelni,
- felfedezik a természet szépségeit,
- ismerjék, szeressék és védjék a természetet,
- megtanulják óvni környezetüket,
- szeretettel fordulnak az őket körülvevő világ felé,
- fő tevékenységük a szabad játék,
- kezdődő társas kapcsolataik pozitívan alakulnak.

5.2. A bölcsődei nevelés feladata

A bölcsődei nevelés feladata a gyermekek napközbeni ellátásán túl, hogy az itt nevelkedő gyermekek elsajátítsák azokat a készségeket és képességeket, melyek segítik őket alkalmazkodni a körülöttük lévő környezet változásaihoz, saját kulturális környezetükben való kiegyensúlyozott viselkedésben, eligazodásban. A bölcsődei intézmény családbarát intézményként hozzájárul a családok életminőségének javulásához, a koragyermekkorai intervencióval összhangban prevenciós tevékenységet a kisgyermekre és a családjára kiterjedően.

5.2.1. A családok támogatásában, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztésében a bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal elsőként kapcsolatba kerülő gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok megerősítésével, kiemelésével valósul meg. A kisgyermek harmonikus fejlődésének alapja a bölcsőde és a család közötti bizalom létrejötte, a kisgyermeknevelő támogató, megértő magatartása, a nevelés összhangja. A kisgyermeknevelő tiszteletben tarja a szülő elsődlegességét a gyermek ismeretében. A szülő és a család tudja közvetíteni a gyermek szokásait, igényeit, szükségleteit. A kisgyermeknevelő ezek ismeretében képes az egyéni, differenciált bánásmód megvalósítására, a szülők igényeihez igazítva, saját szaktudását, tapasztalatát alkalmazva átadni ismereteit a kora gyermekkorai fejlődéssel, neveléssel kapcsolatban.

CSALÁDKÉPÜNK:

- a család a gyermek elsődleges közege, vele egységben kell szemlélni, elfogadni,
- minden család egyedi, sokszínű. Elfogadással, esetleges segítő szándékkal fordulunk feléjük, megőrizve identitásukat,
- hiszünk a szülő meghatározó szerepében, szeretetének ösztönzésében,
- a gyermek eredményes nevelése-gondozása csak a család és a bölcsőde által összehangolt, a gyermek érdekeit szem előtt tartó, támogató rendszerben valósítható meg,

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A bölcsőde, mint gyermekintézmény feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, annak dokumentálása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges biztonságos, átlátható és egészséges környezet megteremtése, az életkornak megfelelő mozgás és táplálék biztosítása.

Egyre sűrűbben tapasztaljuk azt, hogy a hozzánk érkező gyermekek nem életkoruknak megfelelően táplálkoznak. Sok családban idő vagy pénz hiányában egyféle „felnőtt” ételt főznek.

Ez a táplálék nem mindig fedezi a bölcsődés korú gyermek igényeit.

Az egészséges életmódra való nevelés érdekében:

- a szülők nap, mint nap tájékozódhatnak a gyermekek bölcsődei étrendjéről,
- a kisgyermeknevelők tanácsot, felvilágosítást adnak az érdeklődő szülőknek a bölcsődében készített táplálékkal, annak összetevőivel kapcsolatban
- szülői értekezleten nemcsak hallanak az ennek a korosztálynak megfelelő ételféleségekről, hanem meg is kóstolhatják az aznapi teljes menüsört,
- az esetleges emésztőszervi megbetegedésekre, felhívjuk a szülők figyelmét, és közösen próbálunk megoldást találni,
- a korszerű csecsemő és kisgyermek táplálási elveket figyelembe véve idénynek megfelelő, mennyiségileg elegendő, minőségileg helyes összetételű, megfelelő konyhatechnikai eljárással, a higiénés követelmények előírásai alapján saját főzőkonyhánkban készített, intézményünk dietetikusa által kiírt ételféleségeket fogyasztanak a gyermekek,
- törekszünk a helyes higiénés szokások kialakítására,
- a rosszul-, vagy alultáplált gyermekekre külön gondot fordítunk, figyelemmel kísérve, hogy a gyermek elegendő élelemhez jutott-e a napi étkezések alkalmával, felhívjuk a szülők figyelmét a kornak megfelelő helyes táplálkozásra,
- helyes étkezési szokásokat alakítunk ki,
- családi egészségnapot szervezünk,
- a só szoba egészségmegőrző lehetőségeit maximálisan kihasználjuk,
- a konyhai dolgozók segítségével receptgyűjteményt állítunk össze a bölcsődében gyermekek számára készülő ételféleségekből.

A gyermek mozgásfejlődésének segítése érdekében:

- tornaszobát alakítottunk ki, ahol kis csoportokban télen is lehetőség nyílik a mozgásra,
- a megújuló bölcsőde tárgyi eszközeinek kiválasztásakor több nagymozgásos játékot vásároltunk
- a kisgyermeknevelők személyes példamutatásával csinálunk kedvet a gyermekeknek a mozgástevékenységekhez
- szülői értekezleteken felhívjuk a szülők figyelmét a mozgás, a játék fontosságára, tanácsokat adunk a mozgásfejlesztő, kornak megfelelő játékok vásárlásához.
- a gyermek szükségleteihez igazodó, nyugodt, folyamatos gondozást biztosító rugalmas napirendet alakítunk ki,
- biztonságos, tevékenységre motiváló mozgásteret biztosító környezet megteremtésével, korcsoportnak megfelelő játékkészlet biztosításával, ennek folyamatos bővítésével segítjük őket,
- rendszeres, szabad levegőn tartózkodással, sokoldalú mozgás-, és játéktevékenységet biztosító, korcsoportnak megfelelő, biztonságos és változatos játékeszközökkel felszerelt bölcsődei udvar kialakításával, mely megfelel a játszótéri eszközök biztonságáról szóló jogszabályban foglaltaknak,
- szülői értekezletek és szülő-kisgyermeknevelő találkozók alkalmával felhívjuk a figyelmet a mozgás, a szabad levegőn tartózkodás, a tápanyagdús, életkornak megfelelő ételféleségek fogyasztásának fontosságára.

Bölcsődei szakmai programunkban kiemelt helyet tölt be a gyermekek mozgás- és játékfejlődésének segítése.

Mivel intézményünk lakótelepen helyezkedik el, sok gyermek mozgásigényének biztosítása csak a bölcsődében lehetséges, hiszen a lakótelepi játszóterek nem elégítik ki a bölcsődés korosztály igényeit.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése szétválaszthatatlan mindennapi tevékenységünkől.

A gyermek bölcsődébe kerülésekor elszakad az otthoni zárt közösségtől, melyben mindennapjait élte. Meg kell tanulnia alkalmazkodni társaihoz, az egyéni, később a bölcsőde napirendjéhez, szokásaihoz. A hétköznapi rutinja, a kisgyermeknevelő empátiája és személyes példamutatása nagyban hozzájárul ennek megkönnyítéséhez. Az egymás mellett történő játék során megtanulják tisztelni egymás alkotásait, egymás igényeit. Fejlődik az összetartozás, az egymásra figyelés, az önfegyelem és a felelősségtudat érzésük. A kisgyermeknevelő elvárások helyett érzelmi biztonságot, védettséget nyújt, tiszteli a gyermek kialakuló világképét, áttekinthetővé teszi a mindennapi cselekvések világát a gyermek körül. A közös ünnepekkel, tevékenységekkel erősödik az összetartozás érzése. Lehetőséget kapnak arra, hogy részt vegyenek a hétköznapi tevékenységekben, ez erősíti önbizalmukat. A kisgyermeknevelők a csoportban élés helyzetében is biztosítják a gyermekek számára egyéni szükségleteik kielégítését.

5.2.4. A megismerési folyamatok beleszövődnek a bölcsődei élet minden percébe, hiszen a gyermekek a mi példamutatásunkkal, segítségünkkel ismerik meg az őket körülvevő világot. A mindennapi tevékenységek halk magyarázattal kísérése biztonságot nyújt számukra, érzik kisgyermeknevelőjük odaforduló figyelmét, támogatását. Tevékenységük által ismerkednek a formákkal, anyagokkal, természeti képződményekkel. Játéktevékenységük által megtanulnak különböző alakzatokat összeilleszteni, formákat kirakni. Megismerik a rajzolás, festés, ragasztás, nyírás technikáját. Szerepjátékok közben ismerkednek, utánózzák a felnőttek tevékenységét. A szabad levegőn való tartózkodás alatt ismerkednek a környezeti változásokkal, évszakokkal, a természetes környezettel. Tapintással és látással tanulnak a különböző anyagokról, megismerkednek az idény gyümölcsökkel, zöldségekkel. Kóstolásuk során megismerik ízüket, illatukat. A csoportszobában található különböző anyagok, tárgyak, tiprókák, matató falak segítségével tapintásuk, talpérzékelésük, kézügyességük, megoldóképességük fejlődik, alakul. Mindenképpen elsődleges, hogy a megismerési folyamatok a kisgyermeknevelő segítségével, magyarázatával történjen. Lehetőséget kell nyújtani minden gyermek számára fejlettségi szintjéhez mérten, az ismeretek elsajátítására.

„Minden gyermek egyedi, és mint ilyen, joga van elvárni személyisége tiszteletben tartását.

Szüksége van arra, hogy saját ritmusának megfelelően éljen és pihenjen.

Joga, hogy ne legyen mindig tiszta és tökéletes.

Joga van hibázni.

Szüksége van a feltalálásra és alkotásra.

Szüksége van esztétikai érzelmekre. Joga van bármiféle tudás megszerzésére.”

Celestin Freinet

6. Kiemelt szakmai célkitűzések és a megvalósítás módjai:

Kiemelt szakmai célkitűzéseink három területen jelennek meg:

1. környezeti nevelés
2. zenei nevelés
3. hagyományörzés

Környezeti nevelés

Sok olyan tevékenységre ad lehetőséget, melyek szélesítik a gyermek világról alkotott képét, segítik társai elfogadását és tiszteletben tartását, erősítik a közös tevékenység fontosságát, örömet. Olyan

élményeket nyújtanak, melyek tágitják ismereteit környezetük iránt, de figyelembe veszik egyéniségüket, igényeiket. Igyekszünk értékeket közvetíteni számukra egy-egy tevékenység alkalmával, megismertetni őket a körülöttük lévő világgal, annak változásaival.

Célunk, hogy ismerjék és szeressék a természetet. Udvarunk lehetőséget nyújt arra, hogy megismerkedjenek az őket körülvevő természettel. A természet változásán keresztül ismereteket szerezzenek növényekről, bogarakról, időjárásról. Lehetőséget nyújtunk kreativitásuk kibontakoztatására egy-egy termény felhasználásánál, különböző anyagokból képkészítésnél, gyurmázásnál. Manuális készségük fejlődik a természetes anyagokkal történő ismerkedés során. A kisgyermeknevelő személyisége döntő szerepet játszik, hiszen játékos formában adja át az ismereteket, mely közös élményként hat a gyermekekre.

Célunk, hogy minden szobában kialakítsunk egy Montessori sarkot, ahol a kisgyermeknevelők által készített játékokkal tevékenykedhetnek.

Milyen formában valósítjuk ezt meg?

- a szülők segítségét kérve megismerkednek az évszakoknak megfelelő zöldségekkel, gyümölcsökkel, ezeket közös tevékenység formájában megpucolják, megkóstolják, megismerik formájukat, illatukat, ízüket,
- különböző terményekből ragasztással képeket készítenek,
- közösen sütőtököt faragunk, lámpást készítenek,
- az udvari játék alkalmával megfigyelhetik, hogyan változnak a fák, bokrok levelei a különböző évszakokban,
- bölcsődei konyhakertet alakítunk ki, ahol felelősséget vállalnak az általuk gondozott növényekért, erősödik a csapatszellem, finom motorika, türelem és felelősség,
- a csoportszobákban környezetbarát eszközök használata, dekorációk készítése,
- gyermekek, szülők által gyűjtött termények vizsgálata, felhasználása,
- természetvédelmi faliújság készítése védett növényekről, állatokról a szülők részére,
- környezetvédelmi napokról faliújság készítése a bölcsődében készült fotókból és a gyermekek alkotásaiból,
- az állatok világnapja alkalmából kisállat simogatót tervezünk
- Madarak és fák napja alkalmából ismerkedés a bölcsőde udvarán megjelenő madarakkal, a körülöttünk lévő fákkal
- a víz világnapján beszélgetés a víz tulajdonságairól, felhasználásáról, képpárosítás
- terveinkben van az udvaron egy taposó ösvény kialakítása,
- közvetlen környezetük rendjéért, tisztaságáért való felelősségtudat fejlesztése,
- a faliújságokon rendszeresen jelentetünk meg évszakhoz kapcsolódó verseket, mondókákat, gyermekek által készített rajzokat

Zenei nevelés

Beépül mindennapjainkba, hiszen folyamatosan az évszaknak, az ünnepeknek vagy éppen az adott tevékenységnek megfelelő dalokkal, mondókákkal kísérjük tevékenységeinket. Egy-egy egyszerűbb népdalt beépítünk mindennapi tevékenységünkbe, egy-egy ünnephez kapcsolódóan.

Különböző érzékfejlesztő eszközökkel (csörgő dobozok, melyek terményekkel vannak megtöltve, ezért más-más a hangjuk), a környezet hangjainak megfigyelésével, megnevezésével, hangok utánzásával fejlesztjük hallásukat. Legyen szó akár vigasztalásról, akár a testrészekkel való ismerkedésről, akár mozgástevékenységről, ezeket mindig dalokkal, mondókákkal kísérjük. Kisgyermeknevelőink folyamatosan bővítik tudásukat, egy-egy új dalt vagy mondókát megosztanak egymással. A furulya használata is elkezdődött, rendkívül élvezik a gyermekek. Szinte minden kisgyermeknevelőnk elvégezte a Ringató tanfolyamot. Nagy örömmel jönnek a szülők egy-egy ilyen találkozóra. Mindig megosztjuk velük azokat a dalokat, mondókákat, melyek itt elhangzanak. Több nyílt napunkat is ennek keretében szervezzük.

A zenei nevelés keretében tervezünk összeállítani egy szülőknek szóló kiadványt, melyben a legkedveltebb dalokat, mondókákat ismertetjük meg velük.

Hagyományörzés:

A szabad játéktevékenység során történő környezeti neveléssel ismerkednek meg a népi hagyományokkal, ünnepekkel. A hagyományörzés és a környezetvédelem rendszeres és tudatos beépítésével a bölcsődei nevelő munkába érzelmi, esztétikai, erkölcsi nevelés valósulhat meg. Népmeséinken, népi mondókáinkon keresztül anyanyelvi nevelést a nevelés komplex részeként alkalmazunk mindennapjainkban.

A közösen átélt ünnepek érzelmi kötődést jelentenek, emiatt több ünnepségünket közösen a családtagokkal tartjuk. A zenei anyanyelvet alapozzuk meg dalos játékaikkal, a népdalokkal. A mozgásos népi játékok az egészséges testi fejlődést segítik, ezzel párhuzamosan a mozgás- és értelmi fejlődést is.

- farsangi ünnepséggel indul az év, ahol a csoportok jelmezbe öltöznek, körbejárják a többi csoportot, farsangi dalokat, mondókákat énekelve felvonul a forgatag
- közös fánk sütés és kóstolás a szülők részvételével
- tavasszal virágba borul a környezetünk, jó lehetőség ez arra, hogy tavaszi népdalokkal ismerkedjenek a gyermekek,
- virágok ültetésével szépítjük környezetünket,
- húsvéti ünnepet tartunk, amikor is a kisfiúk kölnit hoznak, a kislányok pedig csoki tojással köszönik meg a locsolást. Ilyenkor tojást is festünk, a bölcsőde udvarán tojáskeresésben vehetnek részt, Tervezzük húsvétváró délutáni összejövetelek tarását a szülőkkel közösen.
- anyák napjára mindig olyan ajándékot készítünk, amiben benne van a gyermekek személyisége, akár kézlenyomat, akár egy festés formájában,
- gyermeknapunk megrendezése mindig az egész család részvételével zajlik a bölcsőde udvarán, ilyenkor családi majálist rendezünk,
- május végén, június elején a pünkösdi ünnepkörhöz kapcsolódóan családi ügyességi versenyt tartunk, koszorút fonunk
- az őszi ünnepkörhöz kapcsolódóan szüreti mulatságot rendezünk, töklámpást faragunk, mustot préselünk, a gyermekek pogácsát szaggatnak, melyet a konyhán sütünk ki
- mikulás ünnepségünk is a szülők részvételével és segítségével történik, előtte már sok dal, mondóka előkerül, egyszer-egyszer pedig a Télapó is megjelenik a csoportszobák ablakában,
- karácsony előtt mézeskalács sül nálunk, a tésztát nyújtják és szaggatják a gyerekek, majd a bölcsőde konyháján kisütjük. Adventi programokat szervezünk a családtagoknak.

Mindhárom szakmai célkitűzésben fontos feladatot kap az alkotótevékenység és a tapasztalati úton megvalósuló tanulás. Maga a tevékenység a gyermek számára az öröm forrása. Ezáltal fejlődik kreativitása, problémamegoldó képessége. Alkotásaik elismerésével és megbecsülésével segítjük érdeklődésének fenntartását, növeljük önbizalmát. Az alkotás folyamatában észrevétlenül tanulnak a különböző anyagokról, technikákról. Ismereteket szereznek a körülöttük lévő eszközök használatáról. De megtanulják egymás munkájának tiszteletét, az esetleges várakozást, a közös munka örömet.

Mindhárom szakmai célkitűzésünkbe igyekszünk beépíteni a Montessori jellegű nevelést.

Pedagógiájának alaptézise a gyermek tisztelete. Célja: nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése. Montessori nevelési rendszerének minden mozzanata a képességek fejlesztésére, a bennünket körülvevő valóság megismerésére, egymás megbecsülésére, a kölcsönös segítségnyújtásra, a tudás és a szépség szeretetére irányul.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása:

Bölcsődénkben dolgozó szakembereink számára folyamatosan biztosítjuk a képzés lehetőségét. A DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye által szervezett tanfolyamokon, tréningeken, szakmai napokon, műhelymunkán vehetnek részt. Ezeken túl a helyi kisgyermeknevelői összejöveteleinken, melyeket havonta tartunk, egy-egy gyermekeket érintő témát vitatunk meg, dolgozunk fel. Ezeken az összejöveteleken megbeszéljük a közös tevékenységeket, fő szakmai célkitűzésünk

megvalósítását. Alkalom nyílik arra, hogy tanácsokkal, jó ötletekkel lássuk el egymást gyermeknevelési kérdésekben.

A tanfolyamokon résztvevő kollegák megismertetik a többieket az ott hallottakkal.

Ilyenkor adják át egymásnak kisgyermeknevelőink egy-egy dal, mondóka, bábjáték ismeretét. Biztosítjuk a továbbtanulás lehetőségét, a már végzett kisgyermeknevelők jegyzetekkel, tanácsokkal látják el a most tanulókat. Házi könyvtárunkat folyamatosan fejlesztjük, melyet nemcsak mi, hanem a szülők is szívesen használnak.

Egymás szakmai látogatása lehetőséget teremt a bölcsődében folyó munka összehangolására, egymás elismerésére.

Szakemberképünk:

A kisgyermeknevelő személyisége meghatározó:

- Fogékony a gyermeki világra, szeretettel, empátiával fordul feléjük.
- Szívesen tanul, képzi magát, nyitottsággal fordul a gyermeki világ felé.
- Rendelkezzon jó humorérzéssel.
- Alkotó tagja a bölcsőde közösségének, képes önállóan véleményt formálni.
- A gyermekek mindennapjait színes, fejlesztő hatású játéktevékenységgel tölti ki.
- Segít megismerni a gyermeknek önmagát.
- Alapozza meg a gyermekben megfelelő viszonyulását az őt körülvevő világhoz szocializáció, egészségnevelés, környezeti nevelés tekintetében.
- Találja meg azt a pillanatot, amikor a gyermek segítséget igényel.
- Épp annyi segítséget nyújtson, amennyire a gyermeknek szüksége van.
- Kommunikációja érthető, segítő szándékú mind a gyermekek, mind a szülők irányában.
- Érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására képes minden kisgyermekkel.
- Viselkedése példamutató a gyermek és a szülő számára is.
- konfliktusokat és problémákat minden téren humánusan tud kezelni.
- Elfogadja és tiszteletben tartja a gyermek és család etnikai, vallási hovatartozását, a bölcsődei lehetőségekhez mértén alkalmazkodik a család szokásaihoz.
- munkáját átszövi a tudatosság.
- Elfogadó mind a gyermekkel, mind a családdal szemben.
- Befogadó minden gyermekkel szemben, munkája során figyelembe veszi a családok gyermekükkel kapcsolatos kívánságait, a család hagyományait.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere:

Családok

Bölcsődénk napi kapcsolatban áll a szülőkkel, társadalmi munka keretében szépíthetik gyermekük környezetét, családlátogatások és nyílt délutánok alkalmával lehetőséget nyújtunk a kötetlen ismerkedésre. Szülői értekezleteken, nyílt napokon, üzenő füzetből, faliújságról kapnak tájékoztatást a bölcsődében folyó munkáról.

Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményei

Havi rendszerességgel történő vezetői értekezletek alkalmával, egy-egy közös feladat, célkitűzés esetén személyesen, ill. telefonon, szakmai megbeszélések, tapasztalatcsere formájában.

DMJV Polgármesteri Hivatal illetékes osztályai

Az intézmény vezetésén keresztül az aktuális feladatvégzéshez adatszolgáltatás, a zavartalan működtetéshez együttműködés, segítségkérés.

Óvodák

Éves rendszerességgel találkozunk a Karácsony György utcai, az Angyalkert, a Faraktár utcai és a Kemény Zsigmond utcai óvodák képviselőivel szülői értekezleteken. ezekkel az óvodákkal folyamatosan jó kapcsolatot ápolunk. A Karácsony György utcai óvodából gyermeknapunkon fogadjuk a nagycsoportos óvodásokat, akik előadásukkal színesítik ezt a délutánt. Fontosnak tartjuk, hogy óvodába távozó gyermekeink minél könnyebben alkalmazkodjanak a változásokhoz. Gyakran

átlátogatunk a Karácsony György utcai óvodába, onnan pedig visszalátogatnak hozzánk régi bölcsődéseink. A két intézmény között olyan tartalmas, együttműködő kapcsolat kialakítására törekszünk, mely lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését és a gyermekek érdekében szakmai konzultációra is lehetőséget ad.

Kapcsolattartásunk formái:

- a Karácsony György utcai óvodával napi kapcsolatban állunk,
- a Mikulás közeledtével volt bölcsődéseink adnak rövid műsort a leendő ovisoknak,
- az új nevelési év közeledtével átlátogatunk az óvodába, ahol a leendő kiscsoportos óvónők műsorral és a gyermekek által készített ajándékkal várják a leendő óvodásokat,
- gyermeknapunkon az ovisok tánccal, énekkel színesítik a programot
- minden évben az óvodai beíratás előtt szülői értekezletet tartunk, ahol négy óvoda képviselőjében a jelenlévő óvónők tájékoztatják a szülőket az őket érdeklő kérdésekben, és bemutatják óvodájukat

Házi gyermekorvosok, területi védőnők

Rendszeres munkakapcsolatban vagyunk a gyermekek otthoni ellátásának javítása érdekében, szociálisan rászoruló gyermekek bölcsődei elhelyezése miatt.

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala

A működési engedélyezéshez és a jogszabályban előírt időközönkénti ellenőrzéshez kötődő együttműködés, rendelkezésre állás.

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Járási Gyámhivatala

Gyermek elhelyezés ügyében.

A Hajdú Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Szakmai Szolgáltató Intézet

Fontos feladatunk az erre rászoruló gyermekek fejlődésük érdekében történő fejlesztés feltételeinek biztosítása, szüleik figyelmének ráirányítása gyermekük problémájára.

Debrecen Megyei Jogú Város Család- és Gyermekjóléti Központja

Napi kapcsolatban állunk gyermekeink családgondozóival, több gyermek érkezett javaslatukra. A Fényes udvarban működő családsegítő intézményben dolgozó szakemberekkel és védőnőkkel szinte napi kapcsolatban állunk.

Magyar Bölcsődék Egyesülete

Az egyesület tagjai által működik a szakmai érdekvédelem és érdekképviselő.

A Magyar Bölcsődék Egyesülete bölcsődei módszertani szervezet által kijelölt Bázisintézmények közül, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzat Egészségügyi és Bölcsődei Igazgatósága

Szakmai tanácskozások, szakmai segítségnyújtás, tanácsadás kapcsán

Hajdú-Bihar megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv

Bölcsődénket rendszeresen ellenőrzik a hatóság munkatársai, akut problémák esetében tanácsot, útmutatást kérünk.

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

A Főigazgatóság részéről szakmai útmutatás, segítségadás. Intézményünk részéről a szakmai együttműködés, adat-, információszolgáltatás, tapasztalatokról beszámolás.

Adatszolgáltatás a kisgyermeknevelők működési nyilvántartásával, illetve továbbképzésével kapcsolatos ügyekben.

9. A tájékoztatás helyi módja:

Nyílt nap, első szülői értekezlet:

A család bölcsődénkkal való találkozása a nyílt napra történő látogatással kezdődik. Ezen a napon mind a szülő, mind a gyermek ismerkedhet magával a hellyel, az itt dolgozó szakemberekkel, az itt folyó munkával. Lehetőség nyílik közös tevékenységre, személyes beszélgetésre a

kisgyermeknevelőkkel és a bölcsőde vezetőjével. Az első szülői értekezleten a tagintézmény vezető ismerteti a bölcsőde általános és helyi szokásait. Itt nyílik lehetőség arra, hogy személyesen találkozzanak a gyermeküket gondozó-nevelő kisgyermeknevelőkkel.

Családlátogatás:

A családlátogatás alkalmával a kisgyermeknevelők otthoni környezetben látják a gyermeket, megfigyelik szokásait, a családban elfoglalt helyét. Benyomásokat szereznek a szülők nevelési gyakorlatáról. A családi közegben való személyes találkozás lehetőséget nyújt a szülő és a kisgyermeknevelő közötti bizalmasabb kapcsolat megalapozására. A szülők tájékoztatást kapnak a beszoktatás menetéről.

Családi füzet:

A beszoktatás után a gyermek családi füzetében olvashatnak az eltelt idő alatt történt eseményekről, a gyermek változásáról, bölcsődei életéről. Az egy éven aluli gyermekek szülei havi értesítést kapnak gyermekük nálunk töltött napjairól. A nagyobb gyermekekről háromhavonta készítünk beszámolót. Kérni szoktuk a szülőket arra, hogy ők is írják le otthoni tapasztalataikat, élményeiket. Ezt szívesen megteszik. A családi füzetben bejegyzést készítünk az ünnepek, születés- és névnapok alkalmából.

Faliújság:

A fontosabb események időpontját, tartalmát az átdobban elhelyezett faliújságról ismerhetik meg. Itt készítünk ismertetést a jeles napokról, a környezetvédelem általunk gyakorolt protokolljáról.

Szülői értekezlet:

Bizonyos időközönként szülői értekezletet tartunk, ahol az általános beszámoló után a szülők személyes beszélgetést folytathatnak a kisgyermeknevelőkkel. Egy-egy a szülőket és a gyermekeket egyaránt érintő kérdés megbeszéléséhez ehhez értő szakembert hívunk, így első kézből kapnak szakszerű választ kérdéseikre. A bölcsőde vezetője mindig szívesen fogadja a hozzá érkező szülőket.

Szülőcsoportos megbeszélés:

Ehhez igényfelmérést végzünk a szülők körében, melyek azok a témák, amelyekről szívesen beszélnének egymással, kisgyermeknevelőkkel, vagy akár szakemberekkel.

Családi programok:

Egy nevelési éven belül többször szervezünk a családok részére programokat. Kisebb csoportokban a zenés összejövetelt, az advent- és húsvétváró ünnepségsorozatot és a Télapó ünnepséget. Nagyobb összejövetel keretében a gyermeknaphoz közeli időpontban családi délutánt tartunk, melyet igyekszünk minél színesebbé, változatosabbá tenni.

Személyes találkozás:

Minden nap érdeklődéssel fordulunk a szülők felé az otthon történt, gyermeket érintő kérdésekben. Amennyiben lehetőség van rá, a szülő hosszabban is beszámolhat gyermeke életéről, személyes beszélgetést kérhet a kisgyermeknevelőtől. A délutáni bölcsődéből való távozás folyamán minden szülő tájékoztatást kap gyermeke napjáról. Bölcsődénk vezetője is bármikor a szülők rendelkezésére áll.

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE
FARAKTÁR UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	3
2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Faraktár Utcai Tagintézményben	3
2.1. Bölcsődei ellátás	3
2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó szolgáltatások	3
2.2.1. Rugalmas, hosszított nyitvatartás	3
2.2.2. Időszakos gyermekfelügyelet	3
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	3
3.1. Az intézmény bemutatása	3
3.2. Személyi feltételek	4
3.3. Tárgyi feltételek	5
4. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei	5
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	7
5.1. Gyermekkép	7
5.2. Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	8
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	8
5.2.3. A kisgyermek érzelmi és társas kompetenciájának fejlesztése	9
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődése	9
6. Kiemelt szakmai célkitűzések	9
7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	11
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	11
9. A tájékoztatás helyi módja	12

1. Az Intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye	4024 Debrecen Varga u. 23. sz.
Működési terület:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Faraktár Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4034 Debrecen Faraktár u.117.
A tagintézmény elérhetősége:	52/422-283; bolcsi12@net-portal.hu
Férőhely/csoport:	52/4

2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye a Faraktár Utcai Tagintézményben

2.1. Bölcsődei ellátás

A bölcsőde a gyermekek napközbeni ellátását a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését biztosítja.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó szolgáltatások

2.2.1. Rugalmas, hosszított nyitva tartás

Intézményünk a rugalmas/hosszított nyitva tartás szolgáltatást nyújtja, melyet este 18-19 óra között vehetnek igénybe azok a szülők, akiknek gyermeke a bölcsődébe jár.

A dolgozó szülők munkarendje szükségessé teheti, hogy a gyermekek a nyitvatartási időn túl is a bölcsődében maradjanak. A hosszított nyitva tartás alatt a gyermekek felügyeletét szakképzett kisgyermeknevelő látja el, technikai dolgozó segítségével, az erre kijelölt és felszerelt csoportszobában.

2.2.2. Időszakos gyermekfelügyelet

A bölcsőde időszakos gyermekfelügyeletet biztosít a nyitvatartási ideje alatt, azoknak a gyermekeknek, akiknek édesanyjuk hivatalos ügyeiket intézik. A gyermekek részt vesznek a közös játékban, és étkezést is tudunk biztosítani számukra.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

A Faraktár Utcai Tagintézmény Debrecen város keleti részén, főútvonal mentén, a Szabadságtelepen, kertvárosi környezetben található. Intézményünk látja el a városhoz tartozó tanyákról, kisebb településekről (Haláp, Nagycsere) autóbusszal, vagy autóval bejáró dolgozó szülők bölcsődés korú gyermekeinek egy részét. A környéken kertes családi házakban lakó emberek, esetenként több generációs családok élnek. A bölcsőde épülete, óvoda és általános iskola szomszédságában helyezkedik el, így sokan az oktatási intézmények közelsége miatt választják a bölcsődét. A szülők számára kedvező, hogy a testvér gyermekeket nem kell nagy távolságra kísérni. Az intézményváltás is zökkenőmentesen zajlik, a szülő már így az ismert óvodapedagógust választhatja gyermekének.

A szolgáltatást igénybevevők közül a hátrányos helyzetű és periférián élő családok száma minimális, az egyedül álló szülők száma változó, de nem jelentős.

A HEFOP-4.2.1-P.-2004-10/0053/4.0 számú pályázat keretében 2007-ben fejeződött be a bölcsőde teljes körű felújítása és bővítése, egyidejűleg az akadálymentes közlekedés feltételei is megvalósultak. A két gondozási egység négy tágas, különböző színvilággal rendelkező csoportszobákból áll (Maci, Katica, Süni, Pillangó).

2018.-ban a TOP 6.2.1.1-15-DEI-2016-00017 pályázatának keretében megvalósult az eszközállomány bővítése. Tárgyi eszközeink gyarapodtak udvari telepített játékokkal, nagymozgásos játékokkal, bútorokkal, konyhai és varrodai műszaki eszközökkel.

A csoportszobák hangulatosak, világosak, mivel nagy ablakfelület biztosítja a természetes fényviszonyokat. A fürdőszoba közvetlenül kapcsolódik a csoportszobához. Bennük a használati eszközök, mosdó, törölköző tartó, tükör – a gyermek magasságához vannak kialakítva, így ezek a gyermeket önállósági tevékenységében és a helyes szokások kialakításában segítik. Az átadó helyiségben minden gyermeknek jellel ellátott szekrény található a ruhák tárolására. Az öltöztetéshez, padok és pelenkázó asztalok állnak a szülők rendelkezésére. A babakocsik elhelyezésére a szülői bejárat mellett nyílik lehetőség.

A napközbeni mozgás és levegőzés a csoportokhoz tartozó füves udvaron és a teraszon biztosított. A talaj szintjével azonos magasságban lévő homokozó a gyermek számára biztonságos és kényelmes. Elektromos árnyékoló, valamint az udvari pancsoló használata teszi elviselhetővé a nyári hőséget a gyermekek számára.

Az egészségmegőrzést fontosnak tartjuk, ezért a bölcsődei ellátást só-szoba igénybevételének lehetőségével színesítjük, a szülők is szívesen veszik igénybe délutáni órákban gyermekeikkel együtt.

3.2. Személyi feltételek

Bölcsődénk álláshelyeinek száma: 16

A bölcsőde életét a bölcsődevezető szervezi, munkáját a bölcsődevezető helyettes segíti, adminisztrációs és szakmai munkában egyaránt. A gyermekek ellátását a csoportszobákban, 8 szakképzett kisgyermeknevelő végzi. Az intézményben, családias hangulatban, kis létszámú csoportokban neveljük és gondozzuk a ránk bízott gyermekeket. Bölcsődei szakembereink lelkiismeretes munkavégzésének, felkészültségének, az intézmény jó hírének köszönhetően a szülők bizalommal hozzák gyermekeiket a bölcsődébe.

Két bölcsődei dajka a környezet tisztaságát biztosítja, valamint a gyermekek felügyeletében segíti a kisgyermeknevelők munkáját. A mosónő a textíliák tisztántartását biztosítja. A varrónő havonta egy héten a gyermekek ellátásához kapcsolódó textíliák, valamint védőruhák varrásával és a csoportok dekorációs kiegészítőivel színesíti a környezetünket.

Egy szakácsnő és két konyhai kisegítő gondoskodik a korosztály igényeihez igazodó ételek elkészítéséről, tálalásáról.

3.3. Tárgyi feltételek

A 4 csoportszoba a korosztálynak megfelelő minőségű, mennyiségű játékkészlettel, mozgás-, kreativitás-, és készségfejlesztő eszközökkel rendelkezik. A játék készlet összeállításánál figyelembe vesszük az egészségügyi és pedagógiai szempontokat, a gyermekek korcsoportját és létszámát. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű játékokkal, fejlesztőeszközökkel játszanak a gyermekek. A játékok között biztosítjuk az anyag és játék funkció szerinti változatosságot, valamint a nemek szerinti játékeszközöket. A játékokat a gyermek magasságban, nyitott polcokon helyezzük el. Minden tevékenység formához tudunk felkínálni játékeszközöket (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték).

A szerepjáték eszközeit az arra kialakított szoba részen biztosítjuk, mint például a barkács-, a főző-, és a fodrászsarok. A nemek szerinti szerepjáték kellékei a babakocsik, babák, babahordozók, babaruhák, vasalók, főzőcske játékok megfelelő mennyiségben megtalálhatóak. Ugyanakkor biztosítjuk a fiúk számára a szerelés, barkácsolás kellékeit. A vizuális fejlesztés eszközei, ceruzák, papír, kréták a gyermekek számára bármikor elérhetőek. A kognitív

képességek fejlesztéséhez vannak különböző logikai játékok, kirakók, puzzlék. Megtalálhatóak még a korcsoportnak megfelelő mesekönyvek.

Elegendő helyet biztosítunk a gyermekek egészséges mozgásigényének kielégítéséhez. A szobában találhatóak különböző gurulós mozgásfejlesztő játékok, hintalovak, egyensúlyfejlesztő játékok, valamint nagy szivacs-kockák, melyek változatos mozgáslehetőséget nyújtnak a gyermekek számára.

A bútorok megfelelő elhelyezésével kialakítottunk elkülönített, nyugodt játszóhelyeket. A puhasarok játszópárnákkal felszerelve biztosítja a pihenés lehetőségét.

A gyermekbútorok az asztalok, ülőkék, polcok a korosztály igényeinek megfelelőek, a déli pihenést Wesco ágyakon biztosítjuk.

Az udvaron rögzített játékok, filagória, pancsoló és homokozó is található. A gyermekek mozgásigényét kellő mennyiségű mobil mozgásfejlesztő eszközökkel egészítjük ki (tricikli, csúszda, motorok, dőmperek, labda). Műanyag székekkel és asztalokkal biztosítjuk az udvari tízóraizás lehetőségét, valamint azt, hogy a gyermekek a szabadban is tudjanak rajzolni, kirakózni, mesekönyvet nézegetni. Ugyanakkor a szerepjáték kellékei az udvaron szintén megtalálhatóak, mint például babakocsik, fűnyírók, talicskák.

A konyha, varroda és a mosoda feladatukhoz mérten megfelelő felszereléssel rendelkezik. A dolgozók igényesek a saját munkahelyi miliójukra, ezért ízléses dekorációval gazdagítják a közösségi területeket.

4. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei

A bölcsődei nevelés-gondozást az országos alapprogramban meghatározott alapelvek szempontjai alapján végezzük. Elsődleges szempontnak tekintjük, **a család rendszerszemléletű megközelítését**. A család megismerésével és megértésével, a család erősségeire építve neveljük, gondozzuk a gyermeket. Törekszünk a családlátogatás során minél tágabb képet kapni a családról és az ott nevelkedő gyermekről.

A koragyermekkorai intervenció magába foglalja számunkra, hogy a gyermek egyéni fejlődését és sajátos szükségleteit figyelembe véve alakítsuk ki számára a fejlődését támogató tevékenységeket. Felismerjük a valamilyen fejlődési lemaradásban szenvedő gyermeket, és jelzéssel élünk a szülő és a fejlődésben segítő szakemberek felé.

Bölcsődénk **a családi nevelés** értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva, lehetőség szerint a családi nevelést megerősítve vesz részt a gyermeknevelésben. A családi és bölcsődei nevelés egymást erősítő folyamata, megfelelő alapokat nyújt a gyermek optimális fejlődéséhez. A szülők számára lehetőséget biztosítunk nyílt napokon, családi rendezvényeken keresztül a bölcsődei élethez való kapcsolódáshoz. Ezek a programok, családi délutánok, amelyek többlet lehetőséget nyújtanak a családi nevelés és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítésére. Ünnepek és események alkalmából szervezünk közös programokat.

A kisgyermek személyiségének tisztelete bölcsődénkben abban nyilvánul meg, hogy a kisgyermeknevelők munkájuk során a gyermek egyedi személyiségét figyelembe véve és az irántuk érzett tisztelettel és empátiával nevelik-gondozzák a rájuk bízott gyermekeket. A kisgyermeknevelő nevelés-gondozás során törekszik a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására. Lehetőség szerint segíti a gyermek identitás tudatának kialakulását és fejlődését.

A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a gyermekre és a családra, így fontos mit sugároz tevékenységén keresztül. Alapvető tulajdonsága az empátia, elfogadás és hitelesség. A kisgyermeknevelő kompetenciájában az érvényesül, hogy amit tesz, tette mindig a gyermek érdekeit szolgálja. Nevelési attitűdje az elfogadó, engedékeny magatartás. Jól ismeri az életkori sajátosságokat, valamint birtokában van pszichológiai ismereteknek, amelyek segítségével biztosítja a gondjaira bízott gyermekek fejlődésének feltételeit. Segíti a gyermek személyiségének kibontakozását, aktivitását, önállósodását. A kisgyermeknevelők kellő szakmai kompetenciával és önismerettel rendelkeznek, amely segíti őket a szakmai tudásuk gyakorlati megvalósításában. Képesek a megújulásra és szükségesnek érzik a további szakmai fejlődést.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek **biztonságérzetének és a stabilitás érzésének** a megteremtésére. A személyi és tárgyi környezet állandósága növeli a gyermek biztonságérzetét.

Ezt a biztonságérzetet a kisgyermeknevelők állandóságával biztosítjuk. A gyermek a beszoktatás első napjától a saját kisgyermeknevelője közelében ismerkedhet az új környezetével. Ő lesz az, aki gyermeknek a szorosabb biztonságot nyújtja a bölcsődei élete során. A szülő számára lehetőséget nyújtunk a betekintésre és arra, hogy a gondozási folyamatokat gyermekével ő maga végezze. A beszoktatás folyamatában a kisgyermeknevelő fokozatosan veszi fel a kapcsolatot a gyermekkel. Megfigyelései eleinte a kisgyermek egyéni sajátosságaira és az anya-gyermek kapcsolat jellemzőire irányul, majd szakmai felkészültségével az adott helyzetnek megfelelően próbál új gondozójaként belépni. A kisgyermeknevelő törekszik arra, hogy nyugodt, kiegyensúlyozott légkört teremtsen, és megfelelő időt biztosítson ennek a meghitt kapcsolatnak a kialakulásához. A kisgyermeknevelők munkabeosztásánál biztosítjuk az állandó felügyeletet a gyermekek számára. Az ölelkezési idő alatt a gondozási folyamatot minden gyermek részére a saját kisgyermeknevelője biztosítja.

A második fontos alappillére a gyermek biztonságérzetének megteremtéséhez a jól kialakított **napirend**. A napirend folyamatossága és az egyes mozzanatok egymásra épülése a gyermek számára a kiszámíthatóságot, és a nyugalmat biztosítja.

A felnőtt mintát ad, segít elsajátítani a jó szokásokat, a testápolás, az öltözködés, az étkezés, az önkiszolgálási tevékenységek közben, így azokon keresztül, természetes módon fejlődik a gyermek. A tevékenységek pontos szóbeli megerősítése, elegendő idő biztosítása segíti őt abban, hogy nyugodt kiegyensúlyozott légkörben végezhesse el azokat.

A **fokozatosságot** a bölcsődei nevelés minden egyes részterületén alkalmazzuk. Az egyik fontos fokozatosság elvére épülő folyamat, a beszoktatás menete. A kisgyermek számára az új helyzetek fokozatos bevezetése segíti az alkalmazkodást, a megismerést, a változások elfogadását. Ebben az esetben a gyermek egyéni fejlettségi szintjét vesszük figyelembe, azt mindig elsődlegesnek tekintjük.

Az **egyéni bánásmód** érvényesülése a kisgyermeknevelő empatikus, elfogadó magatartásából bontakozik ki. A kisgyermeknevelő figyelembe veszi a gyermekek spontán érési és egyéni fejlődésének ütemét, és a gyermek pillanatnyi fizikai, mentális állapotát. Ezeket a szempontokat szem előtt tartva támogatja a gyermeket a saját fejlődési ritmusában, mindig a már meg lévő fejlettségi szintekre építve azokat.

A kisgyermeknevelő érzelmi biztonságot nyújt a személyes gondozási folyamatokban és játék közben, a gyermeket jól ismeri, mely területen igényel támogatást, segítséget. A gyermeket biztatással motiválja a tevékenység elvégzésre. A kisgyermeknevelő elfogadó a szülők nevelési módszerével, tiszteletben tartja vallási hovatartozásukat, etnikai és kulturális másságukat, és erősíti őket szülői kompetenciájukban. A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően támogatja az önállósági törekvéseiben.

A **gondozási helyzetek a gyermek életében kiemelt jelentőségűek**, mivel a nevelés-gondozás folyamata elválaszthatatlan egységet alkotnak. A gondozás egy bensőséges interakciós kapcsolat a gyermek és kisgyermeknevelő között. A felnőtt tapintatos bánásmódja, elfogadást kifejező verbális és nonverbális kommunikációja kihat a gyermek pozitív énképének kialakulásához.

A gondozás elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek a kielégítése (étkezés, fürdőszobai tevékenység, alvás) mely közben a helyes szokások és önállósági törekvések is megjelennek. Gondozás közben a kisgyermeknevelő egyszerre segíti a gyermeket testi szükségleteinek kielégítésében, de ugyanakkor számos információt nyújt a gyermek értelmi, szociális fejlődésének megteremtéséhez. A gyermek önállósági tevékenysége közben megjelenik a pozitív nevelési módszer, a dicséret, az elismerés, bátorítás, amely mind ösztönzőleg hat a gyermekekre.

A **gyermeki kompetenciakészítés támogatásában** úgy veszünk részt a mindennapokban, hogy a gyermeket játékan keresztül, minél több élményhez, tapasztalathoz juttatjuk. A kisgyermeknevelő megengedő, bátorító, ösztönző magatartásával a gyermeket abban támogatja, hogy a körülötte lévő világot saját kezdeményező kedvével, egyedül tevékenykedve fedezze fel. A gyermek önálló felfedezésével átéli, hogy hatással van a közvetlen környezetére és képes azt befolyásolni akarataival. A gyermek személyes kíváncsiságára és érdeklődésére alapozva segíti a kisgyermeknevelő a tanulást, az önállósodási törekvést, vagyis játékos ismeret- és tapasztalatszerzést. A kisgyermeknevelő a nyugodt játék feltételeinek megteremtésével teszi

lehetővé, hogy a gyermekek elmélyüljenek és kipróbálják magukat különböző játék szituációkban. A gyermekek számára lehetőséget biztosítunk az alkotó tevékenységek kipróbálására.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekekép

Gyermekeképünk egy felszabadultan tevékenykedő, játékban örömét lelő, világra nyitott, érdeklődő kisgyermek. Olyan, aki a belső érési fejlődési ütemének megfelelően felszabadultan kommunikál az őt körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel. Örömmel vesz részt a mondókázásban, éneklésben. Szeretnénk, ha bölcsődénk csacsogó gyermekzsivajtól lenne hangos.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei nevelésben elsődlegesnek tekintjük a család megismerését és megértését. A komplex látásmód alapján a gyermek megismerésében a családot a szocializáció elsődleges színterének tekintjük. Az erősségek hangsúlyozásával a kisgyermeknevelő hozzájárulhat a család hatékony működéséhez.

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit tiszteletben tartva vesz részt a gyermek nevelésében-gondozásában. A családban megjelenő hagyományokat, szokásokat megerősítve támogatjuk a családokat a gyermek nevelésében. A kisgyermeknevelők és a család közötti egyenrangú, partneri és konstruktív kapcsolat elengedhetetlen feltétele a gyermek harmonikus fejlődésének.

A család és bölcsőde közötti kapcsolatban nagy szerepe van a **családlátogatásnak** és a szülővel való beszoktatásnak. A családlátogatás lehetőséget ad a szülő számára is, hogy bővebben informálódjon a bölcsődei életéről. A látogatás színtere lehet a bizalmi kapcsolat megalapozásának, amely erősíti a későbbi kölcsönös együttműködést. A szülő megismeri a kisgyermeknevelőt, akire majd gyermekét bízza. A gyermekkel a megszokott harmonikus környezetében találkozunk először, ez nagymértékben segíti a kisgyermeknevelőket, hogy megismerjék a szülők nevelési módszereit.

A szülővel történő **napi beszélgetések** formálják a szülő és kisgyermeknevelő közötti kapcsolatot. Erősítik a bizalmat, lehetővé teszik a gyermek, és egymás minél teljesebb megismerését, ezzel a nevelés összehangolását. **Szülői értekezletek** során a szülők részletesebben tájékozódnak a csoport életéről, összetételéről, az aktuális eseményekről, azokról a történetekről, amelyek a napi beszélgetés alapját képezik.

Szülő csoportos megbeszélést szervezünk évente két alkalommal. Ez a kapcsolattartási módszer lehetőséget nyújt arra, hogy a szülők szervezett formában találkoznak és beszélgetnek a gyermek fejlődésével kapcsolatos és nevelési témákról. A beszélgetések célja a családi nevelés támogatása, a gyermekek egészséges fejlődésének segítése.

A szervezett közös családi programokkal a bölcsőde és a család közötti kapcsolatot kívánjuk erősíteni. A szülők kötetlen formában beszélgetnek a kisgyermeknevelőkkel és ötletet kapnak a neveléshez. Hagyománnyá vált bölcsődénkben a Gyermeknap és az Adventi készülődés idejére szervezett családi nap. Családi délutánok keretében várjuk a Mikulás érkezését és a farsangi mulatság is a szülők, testvérek jelenlétével valósul meg.

Óvodába való beiratkozás előtt a szülők a bölcsődében kapnak tájékoztatást a fontos tudnivalókról.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A gyermekek egészségvédelméhez és az egészséges életmód megalapozásához az intézmény biztosítja a korcsoportok számára az egészséges étkezés feltételeit. Az étkezés során a tápanyagban gazdag változatos étrenddel a gyermekek egészséges fejlődését segítjük.

A gyermekek szabadban való tartózkodását évszaknak megfelelően, a napirendbe beépítve biztosítjuk. A gyermekeket mindig az időjárásnak megfelelő ruházatban vesszük a levegőre.

Betegség során a szülőt tájékoztatjuk a gyermek állapotáról, ha a bölcsődében betegszik meg. A fejlődésében lemaradást vagy visszaesést mutató gyermek számára speciális szakember segítségét kérhetjük intézményen belül, mint például pszichológus és gyógypedagógus.

Az intézmény területén sószooba üzemel, amely játékokkal felszerelve biztosítja az őszi-téli időszakban a gyermekek számára a sós levegő pozitív hatékonyságát. A sóterápia módszerei a megelőzésben sikerrel alkalmazhatóak, és a fennálló betegség gyógyulását gyorsítják. A légúti betegségek tüneteit enyhíti, megszünteti, ezért a gyakori megbetegedések időszakában preventív módszerként alkalmazzuk. A sószobát a szülők egyre gyakrabban a délutáni órákban is szívesen veszik igénybe gyermekeikkel együtt.

5.2.3. A kisgyermek érzelmi és társas kompetenciájának fejlesztése a korai években kiemelt jelentőséggel bír. A kisgyermeknevelő ösztönző jellegű magatartása segíti őt érzelmeinek kifejezésében és annak megélésében. A kisgyermeknevelő pozitív jelzésekkel a gyermeket erősíti az együttélés szabályainak megtanulásában. A jól megfogalmazott, tiszta, világos egyértelmű közlések hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy érzelmi kompetenciája fejlődjön. A kisgyermeknevelő feladata, hogy ingerekben gazdag nyelvi környezetet teremtsen a gyermek számára. A gyermek kommunikációs kedvét mondókák, dalok, ölbeli játékok ismétlésével gazdagítja a felnőtt. A kisgyermeknevelő mintaadó magatartása, empátikus viselkedéskultúrája és következetes nevelési módszere, mind hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy ő maga is érzelmileg kiegyensúlyozott egyénné váljon.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődése

A gyermek számára játékos, inger gazdag környezetet teremtünk, mivel a kisgyermek játékon, gondozási helyzetben szerez meg új ismereteket. Új ismereteket nyújtva és új játékhelyzet kezdeményezésekkel támogatjuk őt, hogy felerősödjön benne a kíváncsiság és a világ megismerésének vágya. A gyermek önálló kezdeményezéseit a kisgyermeknevelő elismerésével ösztönzi és segíti az élmények feldolgozását. A gyermek fejlődési ütemét követve, megfelelő eszközökkel motiválja újabb képességek kibontakozására. Az önállósági folyamatokban helyet adunk a törekvéseinek, ez motiválja őt abban, hogy bátran és szabadon kezdeményezzen, hiszen így fejlődik a leghatékonyabban az önálló aktivitása és kreativitása.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

Szakmai erősségeinkre építve, a magas színvonalú kisgyermekellátással összhangban, a következő kiemelt célok megvalósítását tűztük ki.

A nevelő-gondozó munkában kiemelt célunk a **kisgyermek anyanyelvi fejlődésének** támogatása. A kommunikáció a kisgyermekfejlődés során az egyik legfontosabb mérföldkő, hiszen a beszéd elsajátítása során tud kapcsolatba lépni a környezetével, ezáltal fejlődik a gondolkodása, és az segíti egyéniségének kibontakozását. Ebben a folyamatban a bölcsődei környezetnek támogató hatása van.

A bölcsődei anyanyelvi nevelés feladata, hogy a gyermek számára a korának megfelelő, fejlesztő és szórakoztató gyermekirodalmat biztosítsa. Célunk, hogy a kisgyermeknevelők örömmel és gazdag mondóka repertoárral felkészülve szeressenek énekelni, mondókázni a gyermekekkel. Ezáltal nemcsak élményt nyújtanak számukra, hanem kommunikációjukat, beszédértésüket és szókincsüket is gyarapítják.

Tapasztalatunk az, hogy a gyermekek beszédfejlődése a tömegkommunikációs eszközök otthoni használata miatt manapság késve indul el. A tömegkommunikációs eszközök átveszik a beszélgetés, a mesélés, az élő zenehallgatás helyét.

Ez is megerősített minket abban, hogy kiemelt célunkká válasszuk a gyermekek kommunikációs fejlődésének támogatását. Meggyőződésünk, hogy azok a gyermekek, akiknek sokat énekelnek, mondókáznak, könnyebben tanulnak meg beszélni.

A kiemelt célunk megvalósításához nagy hangsúlyt fektetünk a vers, a mondóka, a mese és báb eszközeire. A papírszínház előadása még új kezdeményezés számunkra, de célunk, hogy minden kisgyermeknevelő ezt a módszert elsajátítsa és használja munkája során. A meglévő mesekönyvek, hangszerek, bábok készletének a bővítése szükséges célunk megvalósításához.

A **vers és mese** nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. A verselés, mesélés bensőséges kommunikációs helyzetet teremt a gyermek és felnőtt között.

A versnek a ritmusa, a mesének a tartalma hat az érzelmeken keresztül a gyermek személyiségére.

A gyermekek, **mondókázás** közben hallják a helyes beszédet, érzik a ritmusosságot, megismerhetik, ők is megszólaltatják a számukra biztosított hangszereket. Az érzelmi világ színesítéséhez ezek a módszerek egyszerűek és mindig „kéznél” vannak. A mondókák színes tárháza mélyen visszanyúlik a népi hagyományokhoz. Az ölbeli játékokat tudatosan alkalmazzuk, ekkor élvezhetik a ringató, simogató, lovagoltató játékokat. A gyermek megtapasztalja, hogy a dal és a hozzákapcsolódó játékos mozgás számára örömet okoz, így ösztönösen érdeklődni fog, ezáltal játékba hívható. Ilyenkor a „tenyeresdi, ujjasdi,” és kiszámoló hangoznak el. A kisgyermeknevelő tervszerűen használja az évszakokkal és ünnepekkel kapcsolatos énekeket, mondókákat. A gyermekek játékosan tanulhatják meg testrészüket egy-egy mondókán keresztül.

A **mesének** fontos fejlesztő hatása van a gyermek érzelmvilágára, fejleszti koncentrációs képességét és képzeletvilágát. A mesélés sajátos szituációja, bensőséges hangulata érzelmi biztonságot nyújt. A mese hallgatás segíti a gyermek ellazulását, feszültsége feloldódik. Mese hallgatás közben új szavakat, kifejezéseket ismer meg, szókincse bővül.

A mese által fejlődik a gyermek emberismerete, empátiás készsége. A mese segíti az optimista életszemlélet és önálló véleményalkotás kialakulását. A mesék, amiket használunk, rövid állatmesék, a kisgyermeknevelő által kitalált mesék, amelyek szorosan kapcsolódnak a gyermekhez, a vele kapcsolatos történetekhez. Népszerűek a Boribon könyvek meséi, amelyek a gyermek életében jelenlévő történetekről szólnak.

Az énekszó nemcsak a gyermek, de a felnőtt számára is egy önfeledt, élvezetes megnyilvánulás. Az **éneklés** pozitív érzelmeket kelt, örömelményt, érzelmi biztonságot ad. Éneklünk személyes kapcsolatban (ölbeli játékok, ringatók, csiklandozók, hőcögtetők stb.) játékhelyzetekben, játékeszközök használata során. Ismételtetéssel, játékos mozdulatokkal erősítjük a zenei élményt. Amikor a csoport hangulata megkívánja, a kisgyermeknevelő hangulatkeltő dalokat, énekeket dudorászik. Rendszeresen használjuk a Forrai Katalin: Ének a bölcsődében, a Ciróka-maróka, a Hóc-hóc katona énekeskönyveket, a Ringató könyvsorozatot, valamint Komáromi Lajosné: Játékos zenebona című könyvét.

A **bábjáték** a gyermek számára elsősorban játék, felhőtlen örömet jelent. A bábjáték csodája, hogy a gyermek szeme láttára megelevenedő báb, erővel ragadja meg ösztöneit, képzeletét. A bábokkal játékos módon sajátít el ismereteket, kapcsolatot teremt a világgal, élményeit, benyomásait játékosan dolgozza fel. A bábozást, mesék, különböző élethelyzetek megjelenítésére és helyes szokások megerősítésére használjuk. A bábon keresztül azonosul a látott figurával, magát helyezi a cselekvés történéseibe, eközben fantáziája színezi ki a történetet. A bábozással a gyermek beleérző képessége is fejlődik, érzelmeit játékosan élheti át. Az ünnepek hangulatát színesítjük az énekléssel kísért bábozással pl. Mikulás várás. A gyermek félelmeit is képes csökkenteni a báb által megszemélyesített helyzetben, ezért a beszoktatás idejében gyakran bábjátékkal oldjuk a gyermek belső feszültségét. A bábozás előnye még, hogy kevés eszközzel is megvalósítható, akár egy fakanál is lehet báb. A gyermek fantáziáját gazdagítja, amikor már ő kezd el bábozni. A kisgyermeknevelők rendszeresen használnak saját készítésű bábokat és mese elemeket a mesélés gazdagításához.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Intézményünkben szakképzett kisgyermeknevelők dolgoznak, a 9 kisgyermeknevelők közül 4 főiskolai végzettséggel rendelkezik. Jelenleg 1 fő tanul a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar Csecsemő- és Kisgyermeknevelő BA Szakán 1 fő pedig az Óvodapedagógia Szakon, 1 fő pedig az Eszterházy Károly Egyetem Eger Neveléstudományi MA szakán. Számukra a konzultáció idejére biztosítjuk a részvételt.

A helyi munkaterv tartalmazza a dolgozók beiskolázási és továbbképzési tervezetét.

Havonta „házi továbbképzéseket” tartunk, ahol a szakmai program kiemelt célkitűzésének és az aktualitásoknak megfelelően állítjuk össze az előadások témáit. Az új elsajátított módszerek bemutatásra kerülnek, mint például a papírszínház előadása és a hangszeres bemutatók.

Továbbképzési tervet készítünk a szakdolgozók számára, az elkövetkező négy évre vonatkozóan a 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet alapján a kredit pontok megszerzéséért.

Szakmai tapasztalatszerzés céljából részt veszünk konferenciákon, szakmai napokon, a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar szervezésében megrendezett kisgyermeknevelők szimpóziumán.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

Egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával együttműködünk mindazokkal, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülnek.

Családok

Fontos számunkra, hogy a családok minél átfogóbb képet kapjanak a munkánkról. Elfogadjuk a család kompetenciáját, a családi nevelés elsődlegességét. Hatékony nevelői magatartással mintát közvetítünk, közösségi élményeket biztosítunk számukra. A mindennapok lehetőséget adnak a szülővel történő személyes találkozásokra, nevelési-, gondozási-, egyéb kérdések megválaszolására, megerősítésre. Számukra élmény gazdag programokat biztosítunk, melyben a szülő, a család közösen részt vehet, tevékenykedhet.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Tagintézményei

Fontosnak tartjuk a tagintézmények közötti kapcsolatok szélesítését, egymás munkájának megismerését. Az összehangolt szakmai munkával lehetővé válik, hogy szolgáltatásainkat közel azonos színvonalon tudjuk nyújtani. A közös szakmai napokon, programokon lehetőség nyílik a tapasztalatcserére, ötletek merítésére. Kiemelt kapcsolatot ápolunk a Postakert utcai bölcsődének kollektívájával. Közös kirándulás, egymás bölcsődéjének meglátogatása és közös programokon keresztül mélyítjük a kapcsolatot.

Óvodák

A szomszédságunkban működő **Szabadságtelepi** és a közelben lévő **Sipos Utcai Óvodával**, az évek óta jól működő kapcsolat megtartására törekszünk. Egymás munkájának, céljainak a megismerésével, megértésével segítjük a bölcsődés gyermekek zökkenőmentes óvodai beilleszkedését. Rendezvényeinken az óvodások rövid műsorral kedveskednek bölcsődés társaiknak.

9. A tájékoztatás helyi módja

A szülők számára különböző felületeken nyújtunk tájékoztatást. Az újonnan érdeklődő szülőket a honlapon tájékoztatjuk a nyílt nap időpontjáról. A bölcsődés szülőket a helyi programokról szülőértekezleten, valamint az átadóban a faliújságon, plakáton keresztül tájékoztatjuk. Szintén a faliújságon kihelyezve a szülők számára biztosítjuk a csoportokban megjelenő évszakokhoz, ünnepekhez igazodó énekek, mondókák megismerését.

A **Családi füzetben** a kisgyermeknevelő beszámol a szülők számára a lezajlott beszoktatásról, valamint, összefoglalóan ír a gyermek fejlődéséről, játéktevékenységéről, társas kapcsolatáról, hangulati és érzelmi állapotáról. Az egyéni bejegyzések így bővebb információt nyújtanak a

gyermekek közösségben eltöltött mindennapi tevékenységeiről. A füzetben a családnak is lehetősége nyílik a visszajelzésre. Ez a kis füzet a gyermek későbbi életében eszköz lehet a múltba való visszatekintéshez.

A szülői értekezleten részletesen beszámolunk, hogy a programokat hogyan kívánjuk lebonyolítani. A szülők ötleteit, javaslatait beépítjük programunkba, így együtt, közösen tudunk készülni ezekre a bölcsődében megrendezett családi eseményekre. Az érdeklődő szülők tájékoztatást kapnak a bölcsődébe látogatásuk alkalmával a bölcsődében folyó nevelő-gondozó munkánkról, bemutatásra kerülnek a csoportszobák, a gyermekek és családok által használt helyiségek, megismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel.

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

**HONVÉD UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	159
2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Honvéd utcai Tagintézményében	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A könyvjelző nem létezik.	
2.1. Bölcsődei alapellátás	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.3. Speciális feladatellátás	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	4
3.1. Intézmény bemutatása	4
3.2 Személyi feltételek	5
3.3. Tárgyi feltételek	6
4. A bölcsődei nevelés - gondozás célja, alapelvei	7
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	8
5.1. Gyermekek	8
5.2. A bölcsődei nevelés feladata	9
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	9
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	9
5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	10
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	10
6. Kiemelt szakmai célkitűzésünk	10
7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	15
7.1. Szakemberkép	15
7.2. Képzés, továbbképzés	15
7.3. Önképzés	15
7.4. Bölcsődei dajka képzés indul	16
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	16
8.1. Kapcsolattartás családokkal	16
8.2. Együttműködés partner intézményekkel	16
8.3. Kapcsolat óvodákkal	17
8.4. Egyéb kapcsolatok	17
9. A tájékoztatás helyi módja	17

1. Az intézmény általános információi

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Honvéd Utcai Tagintézménye
A tagintézmény címe:	4026 Debrecen, Honvéd u.16.
A tagintézmény elérhetősége:	(52) 414-490, 30/924-1146, bolcsi14@net-portal.hu
Férőhelyszám/csoport:	116/10

2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Honvéd Utcai Tagintézményében

A Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében intézményünk alapellátás keretében fogadja a gyermekeket 20 hetes kortól – 3 éves korig. Napközbeni ellátás keretein belül biztosítjuk a családban nevelkedő gyermekek életkorának megfelelő személyes gondoskodást, hogy mindennapjaikat szeretetteljes, nyugodt légkörben éljék. Tudatosan törekszünk az esélyteremtésre, a negatív hatások mérséklésére, a pozitív hatások felerősítésére. Nevelünk, gondozunk, ezáltal segítjük a szülők munkavégzését, munkaerő piaci visszatérését, képzésben való részvételét.

2.1. Bölcsődei alapellátás

Tagintézményünk az alapprogramban meghatározottak szerint alapellátás keretében biztosítja az egészséges, bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátását, illetve speciális feladatellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációjának és rehabilitációjának segítését, valamint diétás étkeztetést az azt igénylő gyermekek részére. Az alapprogrammal összhangban arra törekszünk, hogy a gyermekek mindenek felett álló érdekét tartsuk elsődlegesnek, valamint a gondjainkra bízott gyermekekből családjaikkal együttműködve a világra nyitott, érdeklődő, önálló, a társadalmi együttélés alapvető szabályait elfogadó és betartó gyermekeket neveljünk.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

A családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást normál bölcsődei csoportban, biztonságos, nyugodt környezetben valósítjuk meg üres férőhely esetén. A gyermekeket a bölcsőde nyitvatartási idején belül, előzetes jelentkezés után, szolgáltatási díj befizetése ellenében fogadjuk. Igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítunk, külön térítési díjért. A szolgáltatás során figyelembe vesszük a kisgyermeknevelés-, gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát. Jelenleg ezt a szolgáltatást nem tudjuk biztosítani, mert intézményünk feltöltöttsége 100%-os.

Rugalmas-hosszított nyitva tartás

2007 óta rugalmas, hosszított nyitva tartás lehetősége segíti azokat a családokat, akik a bölcsőde nyitvatartási idején túl igénylik gyermekük további felügyeletét. Este 18-19 óra között vehetik igénybe a szülők a hosszított nyitva tartás alatti gyermekfelügyeletet, melyet szakképzett kisgyermeknevelő biztosít egy bölcsődei dajka segítségével. Ezt a szolgáltatást a bölcsődébe felvett gyermekek szülei igényelhetik külön térítési díj ellenében. A gyermekek részére vacsorát is biztosítunk a szülő kérésére, melynek szintén külön térítési díja van.

2.3. Speciális feladatellátás

Diétás étkeztetés

Az alapellátáson túl bölcsődénkben 1985-től biztosítunk diétás étkeztést. Az ételallergia minden életkorban kialakulhat, de leggyakoribb csecsemő- és kisgyermekkorban. Előfordulása az utóbbi években emelkedő tendenciát mutat. A diétás étkeztést igénylő gyermekek száma egyre növekszik, és a diéták fajtái is súlyosbodnak. Szakorvosi (gasztroenterológus) igazolás alapján, a gyermekek állapotának megfelelő, dietetikus által tervezett, egyéni étrendet biztosítunk. A nyersanyagokat már a főzési technológia során el kell különíteni egymástól. A diétás konyhán erre a megfelelő eszközök, edények rendelkezésre állnak. Az ételek elkészítését szakképzett diétás szakácsnő végzi. Tagintézményünkben kiszállításra kerülnek diétás menük azokba a tagintézményekbe, ahol szintén fogadnak diétás étkeztést igénylő gyermeket. Az érintett bölcsődéket tanácsadással is segítjük az ételek tárolása, adagolása és tálalása tekintetében.

Speciális csoport

A csoport 1986 szeptemberében kezdte meg működését, azóta folyamatosan részt vállal a debreceni korai fejlesztést, ill. fejlesztő felkészítést igénylő gyermekek ellátásában, speciális pedagógiai megsegítésében. Feladatunk a csoportba felvett érzékszervi-, beszéd-, értelmi- és/vagy mozgásfejlődésében akadályozott 2–6 éves gyermekek nevelése, gondozása. A gyermekek szakértői bizottság szakvéleményével kerülhetnek a csoportba.

Férőhely szám/csoport: 12/2

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Intézmény bemutatása

A Honvéd Utcai Tagintézmény 1979-ben nyitotta meg kapuit, jelenleg 116 férőhellyel, 5 nevelési-gondozási egységen belül 10 gyermekcsoport működik. A csoportok létszáma az oda járó gyermekek életkorának megfelelően 12-14 fő. Intézményünk elismerésnek örvend a debreceni kisgyermekes családok körében. Kihasználtságunk évek óta optimális. Bölcsődénk a város központjában – a libakerti lakótelep déli részén – a Honvéd, Csemete és Mester utcák által határolt területen helyezkedik el. Közvetlen szomszédságunkban található a Debreceni Arany János óvoda (korábban Hajó utcai óvoda). A bölcsőde gyalogosan, autóval és tömegközlekedési eszközökkel (autóbusz, villamos) is jól megközelíthető. A hozzánk járó gyermekek nagy része a libakerti lakótelep bölcsődés korosztályából kerül ki, de fogadjuk a város különböző részeiről érkezőket is. A lakóhely mellett a szülők munkahelyének, közelsége is nagy szerepet játszik a bölcsődeválasztás során. Közelünkben található a Debreceni Egyetem Arany János gyakorló általános iskolája, a Dózsa György Általános iskola, a Kenézy Gyula Kórház és Rendelőintézet, valamint több multinacionális bevásárlóközpont is. A DMJV Családsegítő és Gyermekjóléti Központ szakemberei is gyakran kéri egy-egy veszélyeztetett környezetben, vagy hátrányos helyzetben élő kisgyermek közösségi elhelyezését. Esetükben a családok szociális helyzete, diszfunkcionális működése indokolja a felvételt. Igyekszünk ezen kéréseknek a legrövidebb időn belül eleget tenni, segítve a gyermek, és a család helyzetén. Bölcsődei szolgáltatásainkat igénybe vevő családok eltérő szociokulturális körülmények között élnek, egzisztenciális és a szülők iskolai végzettsége tekintetében is. A gyermekek nagy része rendezett anyagi körülmények között élő családból érkezik, de növekvő tendenciát mutat azon családok száma, akik átmeneti vagy tartós anyagi problémákkal küzdenek. A szülők iskolai végzettségét tekintve az általános iskola nyolc osztályát elvégző, szakiskolát, gimnáziumot, főiskolát, egyetemet végzett szülő is található

intézményünkben. A családok nagy része házasságban vagy élettársi kapcsolatban él, de növekszik a válások száma, ezáltal nő az egyszülős családok száma, illetve a mozaik családok száma is. Emelkedik azon szülőknek a száma is, akik az alacsony jövedelem, illetve munkahelyük megtartása miatt kénytelenek a tervezettnél korábban visszaállni a munkába, ezért jelentősen megnőtt a két éven aluli gyermekek száma. Erősödik a bölcsőde szociális funkciója a szülők leterheltsége, az anyagi javak megteremtése miatt. Nagy figyelmet fordítunk a hátrányok kompenzálására, az esélyegyenlőség megteremtésére. Valamennyi munkatársunk lelkiismeretes munkája és gyermekszeretete hozzájárul a szakmai munka színvonalának emeléséhez. A szülők elégedettek szakmai munkánkkal, ezt mutatja az is, hogy második, harmadik gyermeküket is hozzánk hozzák, illetve ismerőseiknek ajánlják intézményünket. A gyermekcsoportok összeállításánál figyelembe vesszük az életkort, a fiú-lány arányt, és lehetőségeinkhez mérten a szülők igényeit. Családbarát bölcsődeként állunk a kisgyermekes családok szolgálatára.

Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye a Széchenyi 2020 program keretében több tagintézményét érintő felújítási projektet nyert, melynek részeként intézményünkben energetikai felújítás valósult meg. Bölcsődénk korszerűbb, modernebb, energiahatékonyabb lett. A szülők és gyermekeik egy olyan tagintézményt látogathatnak, mely mind esztétikailag, mind pedig kényelem és komfortosság szempontjából megfelelő.

3.2 Személyi feltételek

Munkakör	Létszám (fő)	Végzettség vagy kinevezés jellege
Bölcsődevezető	1	Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA
Kisgyermeknevelő	22	Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA, Csecsemő- és kisgyermeknevelő, Csecsemő és gyermekgondozó, Gyermek gondozó-nevelő
Bölcsődei dajka	5	Technikai dolgozó
Szakácsnő	2	Szakács, diétás szakács
Konyhai kisegítő	4	Konyhalány
Egyéb kisegítő, mosónő	1	Technikai dolgozó
Varrónő	1	Varrónő

Dolgozóink összlétszáma 36 fő, ebből **a kisgyermeknevelők létszáma a bölcsődevezetővel együtt 23 fő, bölcsődei dajkák száma 5 fő.** Kisgyermeknevelői kollektívánkra az átalakulás jellemző. A fluktuáció oka nyugdíjba vonulás, anyai örömök és pályamódosítás. Életkor tekintetében heterogén az összetétel. Jellemző a sok éves szakmai tapasztalat és a rutin, valamint a pályakezdők fiatalos lendülete, munkamorálja. Valamennyi kisgyermeknevelő szakképzett, magas fokú hivatástudattal, elkötelezettséggel rendelkezik. **Diplomás kisgyermeknevelőink száma 9 főre emelkedett.** Egyre több szakember törekszik magasabb szintű szaktudás, a diploma megszerzésére, melyet intézményünk teljes mértékben támogat. **4 kisgyermeknevelő folytat főiskolai tanulmányokat** a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán Hajdúböszörményben, **2 kisgyermeknevelő** pedig a Nyíregyházi Egyetem Alkalmazott Pedagógiai és Pszichológiai Kar Csecsemő és kisgyermeknevelő szakos hallgatója. Jelenleg **2 fő Kjt. szerinti és 3 fő pedagógus gyakornokunk** van.

Speciális csoportunkban a kisgyermeknevelők gyógypedagógiai asszisztens végzettséggel is rendelkeznek. A csoportban dolgozó gyógypedagógus a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat munkatársa. A Szakértői Bizottság által kiadott szakvéleményben meghatározott időkeretben és formában végzi a fejlesztéseket. A szakemberek elkötelezettsége, hivatástudata, gyermekszeretete nagymértékben elősegíti a gyermekek fejlődését. Fejlesztésük nem merül ki a kötelezően kapott fejlesztő órákban, hiszen egész napos ellátásban részesülnek, melynek eredményeként szocializációjuk, kommunikációjuk, önkiszolgálási tevékenységeik a biztonságot nyújtó napirendnek, valamint a szokásrendnek köszönhetően jobban fejlődik.

A bölcsődei dajkák, a szakácsnők, a konyhalányok, a mosónő és a varrónő felelősségteljes munkájukkal segítik a színvonalas gyermekellátást.

A tagintézmények étlapját szakképzett ételmezésvezető, valamint dietetikus állítja össze figyelembe véve a gyermekek életkorát és a mindenkor hatályos közétkeztetési szabályokat. Szakmai munkánkhoz iránymutatást, segítséget az intézmény vezetőjétől, az intézményvezető helyettétől és az intézmény szaktanácsadójától kérhetünk.

3.3. Tárgyi feltételek

A bölcsőde működésének feltételei adottak, az ingatlan alkalmas az alapító okiratban rögzített feladatainak ellátására.

Öt nevelési-gondozási egységben 10 gyermekcsoport működik: Micimackó - Füles, Méhecske– Pillangó, Holdacska – Napocska, Cica – Katica, Süni – Bambi elnevezéssel.

Négy nevelési-gondozási egységben normál bölcsődei ellátást igénylő gyermekek nevelés-gondozása történik. Egy nevelési-gondozási egységben a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása valósul meg, korai fejlesztés keretében. Az udvaron való találkozás, a közös programok során megvalósul a szociális integráció, mely a gyermekek elfogadóképességét, a másság elfogadását növeli kora gyermekkortól kezdve. A személyi és tárgyi feltételek ennek megfelelően vannak kialakítva.

Alapterület és a kapcsolódó helyiségek tekintetében négy gondozási egységben megegyeznek a feltételek, egyben speciális helyzetéből adódóan minimálisan eltér. A gondozási egységek része: 2 csoportszoba, 1 fürdőszoba, 1 gyermeköltöző, 1 babakocsi tároló és a játszóudvar.

Csoportszobáink berendezése a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz, igényeihez igazodó bútorokkal, játékeszközökkel berendezettek, biztosítva egészséges fejlődésüket, mozgás és játékgényük kielégítését. Törekszünk a csoportok felszerelésének korszerűsítésére. A fürdőszobákban a pelenkázó asztalok kicserélődtek alapítványunk támogatásával. Intézményi forrásból pelenkatartó szerkények, kisgyermeknevelői székek, irodabútorok beszerzésére került sor. Igyekszünk jó minőségű játékeszközöket biztosítani a gyermekek számára, melyet szintén alapítványunk támogatásával, illetve intézményi forrásból tudunk megvásárolni. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy környezetünk rendezettsége, esztétikája elősegítse a gyermekek érzelmvilágának gazdagodását.

A bölcsőde udvara tágas, parkosított, ideális környezetet biztosít a gyermekek szabadlevegőn való tartózkodásához. Rögzített és mobil nagymozgást fejlesztő játékok állnak a gyermekek rendelkezésére. A kerítés melletti cserjék ültetése részben megvalósult, az ültetés folytatását szorgalmazzuk, illetve szeretnénk a kerítés cseréjét vagy legalább a lefestését megvalósítani, mert igen rossz állapotban van. Az energetikai felújítás részeként kicserélődtek nyílászáróink, külső szigetelést és új színt kapott az épület, valamint napelemek kerültek felszerelésre.

A csoportszobákhoz közvetlenül kapcsolódó burkolt, árnyékolóval ellátott játszóterasz, zuhanyzó, homokozó minden évszakban változatos játéklehetőséget kínál gyermekeink számára.

Négy gondozási egységben közel azonosak a tárgyi feltételek, a speciális csoportunkban azonban eltérő, reagálva a gyermekek sajátos nevelési igényéből fakadó szükségletekre. Speciális jellegéből adódóan a helyiségek funkciója igazodik a csoport igényeihez. Ennek értelmében a gondozási egységben 2 csoportszoba, 1 egyéni foglalkoztató, 1 tornaterem, fürdőszoba, 1 gyermeköltöző, mely egyben babakocsi tároló is található. A csoportszobák, a tornaterem, illetve az egyéni foglalkoztató rendelkezik minden olyan speciális eszközzel, amely lehetővé teszi a sajátos nevelés, korai fejlesztés megvalósítását.

2008. szeptemberében beindult az állatasszisztált terápiás foglalkozás mindkét csoportszobában, heti 1 alkalommal (kutyaterápia). Az eddigi tapasztalatok a terápiával kapcsolatban nagyon jók. Szeretnénk tovább folytatni az elkövetkező években is, ehhez azonban anyagi forrásra lesz szükségünk, melynek felkutatására, elérésére törekszünk.

2009. októberében bevezetésre került a zeneterápia, szakképzett zenetanár vezetésével. A csoport gyógypedagógusának közreműködésével mindkét csoportszobában jelenleg is sikeresen, heti rendszerességgel alkalmazzuk, hiszen a zene nagyon intenzíven hat a gyerekekre. A zeneterápia arra épül, hogy a zene érzelmeket mobilizál, melyek terápiás hatásúak. Felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt természetes igényük van a zenére, és nagyon pozitív hatása van rájuk. Ezen terápiák hagyománnyá váltak bölcsődénkben, folyamatosan korszerűsítjük a gyermekek igényeihez igazodva. Mindkét terápiát a „Segítő kezek a fogyatékos gyermekekért” alapítvány támogatja,

valamint nagyban hozzájárul a két csoportszoba speciális bútorainak, eszközeinek beszerzéséhez is.

Az intézményben használt textíliák mosása, vasalása a helyben lévő mosodában valósul meg. Saját főzőkonyhánkon a központi élelmezésről kiszállított nyersanyagok kerülnek felhasználásra.

4. A bölcsődei nevelés - gondozás célja, alapelvei

A Bölcsődei nevelés gondozás országos alapprogramja a családokkal való együttműködés kapcsán a **családi nevelés elsődlegességét** emeli ki, erre építve a bölcsődei ellátást. Az ellátásban együttműködő szakemberek feladata a **család rendszerszemléletű megközelítése**, a szülői kompetencia megerősítése. A gyermek harmonikus fejlődéséhez elengedhetetlen a szülő és a kisgyermeknevelő közötti bizalmi kapcsolat kialakulása. Ennek elsődleges színtere a családlátogatás, melynek során a család és a gyermek együttes megismerésére van lehetőségünk. A gyermek fizikai és érzelmi biztonságának megteremtésével, odaforduló szeretettel, elfogadással kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segítjük a gyermek adaptációját és további fejlődését. A legjobban a szülő ismeri gyermekét, a vele való együttműködés során kisgyermeknevelőink fontos információt kaphatnak a gyermek fejlődéséről, szokásairól, ugyanis a beszoktatás megkezdésével a gyermek nevelése-gondozása közös feladatuk lesz. A partneri viszony alakulásával a szülők és a kisgyermeknevelők által érvényesül **az egységes nevelőhatások elve**. Nagyon fontos a szülő és a kisgyermeknevelő közötti megfelelő kommunikáció. Beszélgetéskor mindig pozitívak vagyunk, így kezdjük és fejezzük be a beszélgetést, akkor is, ha problémákról beszélünk. Utánanézzünk, hogyan tudnánk a problémákat, nehézségeket közösen megoldani. Rendszeresen megosztjuk a szülőkkel a gyermek sikereit, hangsúlyozzuk a közös munka fontosságát. A kisgyermek beszoktatása során a legfőbb rendező elv a **fokozatosság elve**. A gyermeknek a szülő után az első biztos pont a saját kisgyermeknevelője lesz, aki szaktudásával az **egyéni bánásmód** elvét alkalmazva támogatja fejlődését. Saját kisgyermeknevelője végigkíséri fejlődését a beszoktatástól kezdve az óvodába távozásig. A **kisgyermeknevelő személyiségével hat** a gyermekre, minden helyzetben minta számára, akit szívesen utánoz. A **gondozási helyzetek mindegyike egy bensőséges helyzet**, melynek során nem csak szükségletei kielégítése valósul meg, hanem nevelés és információ átadás is történik. Kiemelt figyelmet fordítunk a csoportszobában és az udvaron is a biztonságos környezet, valamint a gyermekek harmonikus fejlődése szempontjából elengedhetetlen napirend kialakítására. A csoportokban a gyermekek életkorát figyelembe véve alakítjuk a napirendet, elegendő időt biztosítva számukra önállósodási törekvéseik megvalósítására. A napirend **állandóságot, biztonságot, stabilitást** jelent számukra, melyet a személyi állandóság is megerősít. A gyermek fő tevékenysége a játék, melynek során **élményekhez, tapasztalatokhoz** juttatjuk őt, segítve a spontán tanulást, mely nem más, mint a **gyermeki kompetencia készítés támogatása**. A testmozgás megszerettetése is játékos formában történik. A mozgás pozitívan hat az idegrendszerre, a növekedésre, az egészség fenntartására, a betegségek megelőzésére, segíti az én-tudat fejlődését és az alkalmazkodást. Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy ismerkedjenek a világgal, saját testükkel, képességeikkel. Mondókás, mozgásos játékok formájában begyakorolhatják a különböző mozgásformákat a csoportszobában és az udvaron.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

„Zene nélkül nincs teljes ember”
/Kodály Zoltán/

Célunk, hogy nyugodt, békés környezetben társaik és a környezetük felé nyitott, zene iránt érdeklődő, tevékeny gyermekeket neveljünk. A zenén keresztül kívánunk értékeket közvetíteni

feléljük. A zene eszközeinek segítségével, zenét kedvelő, a zenei élmények iránt fogékony gyermek formálása a cél.

A zenei nevelés mellett az irodalmi nevelésre is nagy hangsúlyt fektetünk. Az irodalmi nevelés célja, hogy a gyermek pozitív személyiségjegyeit megalapozza, fejlessze, megerősítse.

“A mese olyan lelki táplálék, amely életre szóló nyomokat hagy a gyermekben”

/Kádár Annamária/

5.2. A bölcsődei nevelés feladata

A bölcsődei nevelés gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes- 3 éves egészséges és 20 hetes- 6 éves sajátos nevelési igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Igyekszünk a család helyzetének megismerésére, nyomon követésére, speciális szükségleteik, esetleges problémáik felismerésére, a problémák okainak felderítésére, megoldási alternatívák felkínálására. A családok megismerésének elsődleges színtere a családlátogatás, melynek során otthoni környezetben ismerhetjük meg a gyermeket és szüleit. Fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, mely a gyermek harmonikus személyiségfejlődését segíti. A kisgyermeknevelők tájékozódhatnak gyermeknevelési szokásaikról, a gyermeknek a családban elfoglalt helyéről, fejlődéséről, a család erősségeiről, gyengeségeiről. A szülővel történő beszoktatás során a kisgyermeknevelő további fontos információkhoz juthat a családdal kapcsolatban. Megfigyelheti a gondozási helyzeteket, hogyan viszonyul a gyermek és szülője egymáshoz. A szülők is megismerhetik a bölcsődei napirendet, a gyermekcsoport szokásait, beleszállhatnak a kisgyermeknevelők munkájába, részesei lehetnek mindennapi életünknek, megfigyelhetik gyermekük viselkedését a közösségben. Figyelünk arra a későbbiekben is, hogy a napi betekintések alkalmával tájékozódhassanak a gyermek viselkedéséről, fejlődéséről. egyéni tanácsadással is segítjük a szülőket, megerősítve őket szülői kompetenciájukban. Szülőcsoportos beszélgetések alkalmával a szülők által felvetett témakörökről, az őket érintő aktuális kérdésekről beszélgethetnek a kisgyermeknevelőkkel, ezzel is támogatva, megerősítve őket. A különböző alkalmakhoz kapcsolódó rendezvényeken pl. gyermeknap, szüreti mulatság, a családok együtt vehetnek részt a kisgyermeknevelők által összeállított programokon, ezzel is tovább erősítve az intézmény és a család kohézióját.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészségmegőrzést, az egészséges életmódra való nevelést kisgyermekkorban kell elkezdeni kialakítani, „megtanítani” a gyerekekkel. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. Speciális helyzetünkből adódóan, a diétás étkeztetés kapcsán nagy hangsúlyt helyezünk arra is, hogy felhívjuk a szülők figyelmét az egészséges táplálkozás jelentőségére. Nem mindegy, hogy mit és milyen életkorban adunk a gyermeknek. Sok esetben pl. a túl korán bevezetett, a gyermek életkorának nem megfelelő ételféleség okoz allergiát. Minden szülő vágya, hogy gyermeke jól fejlődjön, jó étvágyú és egészséges legyen, tanácsainkat örömmel fogadják. Az egészséges életmód támogatása kapcsán gyümölcs és zöldségnapokat szervezünk a gyermekeknek, ahol lehetőségük van a kóstolásra. Igyekszünk minél több gyümölcsöt és zöldséget megismertetni és megkóstoltatni a gyerekekkel. Kiemelt figyelmet fordítunk a csoportszobában és a szabadlevegőn való tartózkodás során is a biztonságos környezet megteremtésére, az egészséges fejlődés támogatására.

Egy régi vágyunk valósult meg, amikor elkészült a só szoba, melyhez LED lámpával kivitelezett gyógyító- nyugtató égősort csatlakoztattunk. A szinterápia belső harmóniát teremt és nyugalmat

áraszt. Kiemelt szakmai célunk a zenei és az irodalmi nevelés, mely a só szobában is érvényesülhet. Énekes, mondókás játékok, mesehallgatás, diafilmvetítés, az intenzívebb ki- és belégzés, a kisgyermeknevelő éneke, a színterápiához hasonlóan nyugalmat áraszt, jó kedvet teremt. A szoba kúraszerű használata légúti betegségek, allergiás megbetegedések kezelésére javasolt, immunerősítő, és az ellenálló képesség növelését is elősegíti. Aktív időtöltés közben élvezhetik a gyerekek a só terápia jótékony hatásait. Lehetőségük van rajzolni, képeskönyvet nézegetni, babázni, építeni, diafilmet nézni, kirakózni. Nagyon fontos számunkra a gyermekek egészségének megőrzése, egészségvédelme.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Ahhoz, hogy a gyermek testileg, lelkileg megfelelően fejlődjön, szükség van az őt körülvevő biztonságos, nyugodt légkör megteremtésére, mely érzelmi fejlődését és szocializációját is elősegíti. Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én-tudat egészséges fejlődésének biztosítása, a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulása, a kommunikatív képességek fejlődésének segítése hozzájárulnak a gyermek kiegyensúlyozott bölcsődei életéhez. Kisgyermeknevelőink magas szintű szaktudással rendelkeznek, emellett személyiségükre jellemző a nyitottság, az empátia, az elfogadás, így bizalommal teli, szeretetteljes légkört alakítanak ki a csoportban. A bölcsődei élet több lehetőséget nyújt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Ebben sok örömteli pillanat van, de adódnak konfliktus helyzetek is. A kisgyermeknevelő hitelessége, szeretetteljes, de következetes nevelői magatartása segíti a kisgyermeket abban, hogy megtanulja érzelmeit a társadalom, a közösség által elfogadott keretek között megélni és kimutatni. Lehetősége van megismerni és elfogadni mások érzelmi megnyilvánulásait.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A gyermek tapasztalás útján tanul, ezért arra törekszünk, hogy minél több lehetőséget adjunk az őt körülvevő környezet megismerésére. Próbálkozásait támogatjuk, erősítjük önbizalmát, biztatjuk, hogy fejezze ki érzelmeit. A mondóka, vers, mese, az ének fejleszti beszédét, bővül a szókincse. A gondozás helyzeteiben a kisgyermeknevelő azáltal, hogy elmondja a gyermeknek, mit csinál, információt nyújt. A napirend segíti az időbeli tájékozódást, a közös tevékenységek során élményeket szerezhethet. Megtanulja használni érzékszerveit, fejlődik finommotorikája, mozgása. Ennek feltétele a megfelelő és tevékenységre serkentő tárgyi környezet és a támogató, elismerő, biztató nevelői attitűd. Mind a két terület biztosítására kiemelt figyelmet fordítunk. A gyermekek önállósodási törekvéseit a kisgyermeknevelők türelmesen, támogató attitűddel mutatva kísérik figyelemmel. A gyermekek számára az önállóság felé vezető lépések sikerélményt nyújtanak, amelyet a kisgyermeknevelők dicsérettel erősítenek meg. Kommunikációjuk a gyermekeket további próbálkozásra inspirálja.

6. Kiemelt szakmai célkitűzéseink

- Zenei és irodalmi nevelés, mely a kisgyermek személyiségét gazdagítja, érzelmi intelligenciáját fejleszti.
- A zenén, mondókán, mesén, versen keresztül értékek közvetítése.
- Mesélés, mondókázás során hatással lenni a gyermek beszédfejlődésére.
- A zene és az élő szó közösségi összetartó szerepének kihasználása az egészséges és beteg gyermekek együtt nevelésében, és a másság elfogadtatásában a zeneterápia elemeinek segítségével.

„A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonytá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.”

/Kodály Zoltán/

A mesehallgatás, versmondás, dalok hallgatása, ismételtetése a gyermekek számára a nyugodt légkör megteremtése mellett lehetőséget teremt a beszédfejlesztésre, az anyanyelv fejlesztésére egyaránt. Bölcsődénkben az irodalmi nevelés megjelenik élőbábos meseelőadások, papírszínházas előadások, mesék, mondókák ismételtetése során. Kisgyermeknevelőink tudatosan figyelnek a rendszeres, spontán irodalmi nevelés kialakítására.

- A mese, vers és mondóka hallgatása élményt nyújt a kisgyermeknek.
- Segíti a világ megismerését.
- Fejleszti a beszéd és mondatalkotási készséget, segíti a hangok tiszta kiejtését.
- Mélyíti az önismeretet és oldja a szorongást.

Szeretnénk még célkitűzésként bevezetni a “Zöld bölcsőde” programot, melynek célja a környezettudatos szemléletű nevelés. A felújítás során környezetbaráttá vált intézményünk, ezért a mindennapjainkban is szeretnénk továbbvinni ezt az elvet.

A program elemei:

- Kézműves tevékenységek során újrahasznosított anyagok, termékek felhasználása.
- A Föld napjának 04.22. és a Madarak és Fák napjának 05.11. megünneplése, programok szervezése, melyek hagyománnyá válnak, a programokhoz kapcsolódó mondókák, mesék összegyűjtése.
- Télen madáretető készítése műhelymunka keretében, melyeket a gyerekekkel közösen kihelyezünk az udvarra.
- Közös virágültetés az előkertben, virágok gondozása.
- Munkacsoport létrehozása a részletek kidolgozása és a program nyomonkövetése érdekében.

Felgyorsult, rohanó világban élünk, ez kihat a felnőttek, gyermekek mindennapjaira. Egyre többször tapasztaljuk, hogy a gyerekek nyugtalanok, hangosak, nehezen köthető le a figyelmük. A modern technika vívmányai a televízió, telefon, számítógép használatát egyre kisebb korban elsajátítják, órákig is elvannak egyedül. Azt azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy a gyermeknek szüksége van a személyes kapcsolatra, a közös együttlétekre, játékokra. Ez kiváló lehetőség az éneklésre, mondókázásra, mesehallgatásra. Az átélt élmény nagy hatással van az értelmi, a beszéd, a gondolkodás, a képzelet, valamint az érzelmi és a szociális fejlődésükre. A síró gyermek az ének, mondóka hallatára megnyugszik, felvidul. Tapasztalataink szerint azokban a csoportokban ahol gyakran hallanak a gyermekek énekszót, mondókát, mesét sokkal nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak.

Erre alapozva kisgyermeknevelői kollektívánk egyöntetű döntése, hogy a kiemelt szakmai célunk az irodalmi és zenei nevelés. A zene által értékek közvetítését, valamint a másság elfogadását, elfogadtatását a zene, a zeneterápia elemeinek segítségével valósítjuk meg. A mondóka, vers, mese, valamint a zene a kisgyermek életkori sajátosságainak megfelelően érzelmileg hat, feszültséget old, hangulatot teremt, mozgásra készítet, önkifejezésre és önfeledt játékokra ad lehetőséget. A zenével kicsi korától kapcsolatban álló gyermek könnyebben tanul, s minden más tevékenységet is sikeresebben végez. A korai életszakaszban a zenei nevelés alapozó jellegű, legfontosabb célja az örömszerzés, a gyermek figyelmének, érdeklődésének felkeltése, a fogékonyság kialakítása, az ízlés formálása az érzelmi intelligencia fejlesztése. A zene mindig közvetlen érzelmeket kelt, érzelmi állapotot, hangulatot teremt ezért elengedhetetlen eszköze nevelőmunkánknak. A közösségi érzés, az összetartozás, a szeretet érzésének fejlesztésében is fontos szerepet tölt be. Kisgyermeknevelők ismerik a rájuk bízott gyermekeket, észreveszik azokat az alkalmakat, amikor egy játékhelyzethez, könyvnézegetéshez egy dal illene, vagy amikor a gyermek a vele való foglalkozásként igényelné az énekes játékot. Az ölbéli játékok, a hűcöggetők, simogatók jó alkalmat adnak a kisgyermeknevelő és a gyermek kapcsolatának elmélyülésére. A kisgyermek minden új iránt fogékony, a kisgyermeknevelő feladata, hogy felkeltse az érdeklődését. Bölcsődénkben nevelői tevékenységünk fontos eleme a mondóka, vers, mese és az ének, a gyermekek irodalmi és zenei érdeklődésének felkeltése. Az emberi hang velünk született természetes hangszer, s az éneklés segíti, hogy a gyermek megtanulja megfelelően használni beszélő és légzőszervét. A vers, a mondóka, a dal növeli a szókincsét, formálja ízlését, és fontos szerepet játszik a beszédfejlődésben.

Zenei nevelőmunkánkat Forrai Katalin: „Ének a bölcsődében” a „Jár a baba jár” , valamint Gállné Gróh Ilona: „Ringató” című gyűjteményére, népi mondókákra és a népdalok dallamvilágára alapozzuk.

A kisgyermeknevelők kompetenciája milyen helyzetben, hol alkalmaznak mondókát, éneket a nyugodt nevelési-gondozási légkör megteremtésére, a gyermekek jó hangulatának érdekében. Célunk a pozitív hangulatkeltés, a néphagyomány őrzése, a zenei készségek játékos formában történő megismerése. A zajkeltő eszközök, a hangszerek megismertetését a napi tevékenység részeként alkalmazzuk. Saját magunk által készített, valamint hangszerboltból vásárolt hangszerekkel bővítjük a hangeszközöket. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös éneklés, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A kisgyermeknevelők a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait ismerve tudatosan megteremtik azokat a feltételeket, amelyek a fejlesztő funkciók gyakorlására adnak lehetőséget. A tervezésnél figyelembe veszik a fokozatosság elvét, a gyermekek mozgás iránti természetes igényét. Nem a direct tanítás a cél, hanem az élményszerzés, mely által a gyermek nyelvhelyessége, szókincse, gondolkodása is fejlődik. Az irodalmi és a zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia.

“A mese az az ábécéskönyv, amelyből a gyermek megtanul saját lelkében olvasni.”
/Bruno Bettelheim/

Célunk:

- A gyermek zenei és irodalmi érdeklődésének felkeltése.
- A spontán tanulás elősegítése (a mesehallgatás segít a tulajdonságok tanulásában, emberi kapcsolatok alakulásában, az én tudat kialakulásában).
- Érzékennyé tenni a környezet hangjai, és az ének iránt.
- Énekes játékkal az együtténeklés örömeivel érzelmvilágának gazdagítása.

Az irodalmi és a zenei nevelés elvei bölcsődés korra vonatkoztatva:

- Alapozás és előkészítés a későbbi irodalmi és zenei fejlődéshez.
- A kisgyermeknevelő minta, hiszen az énekléssel utánzásra serkenti a gyermeket.
- A népi hagyományok használata, a gyermekekkel való megismertetése.
- A mozgás és az ének együttes megjelenése értelmileg, érzelmileg és zeneileg is fejleszt.

A bölcsődei nevelés-gondozás elvei célkitűzéseinkre vonatkoztatva:

- Életkori sajátosságok figyelembe vétele (csecsemő, tipegő, kisóvodás).
- Válogatott dal, mondóka, vers, mese anyag életkoruknak megfelelő legyen (egyszerű, de művészi értékű).
- Személyes kapcsolat a kisgyermeknevelő és a gyermek között.

Az irodalmi és a zenei nevelés tartalma:

- Kötetlen formában, a nap bármely időszakában jelen legyen.
- Napi rendszerességgel, az évszakoknak, aktualitásoknak, a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő terv alapján.

A kisgyermeknevelő irodalmi és zenei nevelési feladatai:

- Mondókák, énekes játékok megismertetése a gyerekekkel.
- Dalolással kedvet keltsen az éneklésre és mintát adjon az önkéntes utánzásra.
- Az énekléshez, mondókázáshoz tartozó játékos mozdulatokkal összerendezett mozgásra készítés.
- Ritmusérzék fejlesztése.
- Hangszerek megismertetése.
- Énekléssel, mondókával a szép kiejtés, a beszédkészség fejlesztése.
- Nyugodt légkör megteremtése

Az irodalmi és a zenei nevelés megvalósításának módja:

- A kisgyermeknevelők a nevelési évre összeállítják, megtervezik, mit énekelnek, mondókáznak, mesélnek napi rendszerességgel, mit az ünnepek közeledtén, mit alkalmaznak meghallgatásra, vigasztalásra, altatásra. A tervezésnél figyelembe veszik a csoportba járó gyermekek életkorát.

- Naponta többször énekelnek, mondókáznak, mesélnek.
- Műhelymunkák alkalmával közös éneklést, mesélést szervezünk, ahol a kisgyermeknevelők feleleveníthetik a dalokat, mondókákat, meséket, s újakat tanulhatnak egymástól.
- Célunk, hogy minél többféle hangszerrel, hangszközzel ismertessük meg a gyerekeket. Ennek megfelelően különböző anyagokból, termékekből hangszereket, zajkeltő eszközöket készítünk, illetve hangszerboltból szerzünk be, melyeket a gyerekek kedvükre használhatnak.
- Kisgyermeknevelőink közül többen főiskolai tanulmányokat folytatnak, ahol zenei képzést is kapnak. Közreműködésükkel szeretnénk bevinni az élő zenét a gyermekcsoportokba. Furulya, metalofon kísérettel gyermekdalok megszólaltatása, a hangszerek bemutatása, zenebona napok szervezése.
- Az aktuális énekeket, mondókákat a szülők számára is elérhetővé tesszük. A gyermeköltözőben zenedobozt helyezünk ki, melyben megtalálható az énekek, mondókák szövege.
- Családi délutánokat, ünnepeket szervezünk, ahol a szülőket is szeretnénk bevonni közös éneklésbe, zenélésbe. Hangszeren játszó szülők, nagyszülők közreműködésével vidám délutánok szervezése. Közös a korosztálynak megfelelő értékes zenei anyag biztosításával a gyermekek kedvét, érdeklődését kívánjuk felkelteni a zene, az éneklés iránt. Az örömteli, élményekben gazdag együttlétek alkalmával kívánjuk fogékonnyá tenni a gyermekeket a zene iránt.
- Mindennapjainkba beépítjük a papírszínház, élőbáb, mesepárna előadásokat, melyeket munkacsoport tagjaink sajátkezűleg készítenek és adnak elő.
- Kisgyermeknevelőink a "Ringató" továbbképzéseken tanultakat beépítik a mindennapi zenei és irodalmi nevelésbe.

A másság elfogadása, elfogadtatása a zene, a zeneterápia segítségével

Bölcsődénkben jellegéből fakadóan természetes az együttnevelés. A másság több formájával is találkozunk. Könnyebbé válik a különleges ellátást igénylő gyermekek és az ép gyermekek számára a másság elfogadása, ha naponta találkoznak az udvaron, valamint, ha közös ünnepeket szervezünk, ahol együtt vigadhatnak, közösen élhetik át az ünnepek derűs pillanatait. Az ember mindenképpen társas lény akár ép, akár sérült. Kapcsolatunk a környezetünkben élő emberekkel interakciók útján jön létre. A speciális csoportban a fejlesztő pedagógiai tevékenység célja képessé tenni a gyermeket önmaga és szükségletei kifejezésére, a társas kapcsolatok igényének kialakítására, környezete megértésére. Az interakciós készségek fejlesztésével szeretnénk a gyermekek szociális igényeit erősíteni, képessé tenni olyan cselekvő viselkedésre, mellyel a társadalmi elfogadást és saját beilleszkedésüket, boldogulásukat elérhetik. Ennek egyik eszköze a zeneterápia, melynek célja, hogy az egyén lehetőségeit feltérképezze, sérült funkcióit javítsa, helyreállítsa, és a terápia következtében a személy minőségileg jobb, örömtelibb életet élhessen. A zeneterápia nonverbális gyógyító módszer. A zenét és a zenei elemeket (hang, ritmus, dallam, harmónia, dinamika) eszközként használja annak érdekében, hogy a kommunikációt, a kapcsolatokat, a tanulást, a kifejezést elősegítse. Fejlesztési célok: szem-kéz koordináció, taps, különböző hangszerek megismerése, kipróbálása, a tér megismerése, bemozgása, hallás, halk-hangos megkülönböztetése, lassú- gyors érzékeltetése, dallam-ritmus, hangok, zörejek felismerése, utánzása, természet, környezet, állatok hangjainak felismerése. A zeneterápia segíti az érzelmek meg és felismerését, a szociális érzékenységet. Fejleszti a kapcsolatteremtés képességét, a mentális és kognitív képességeket, az empátiás készséget, a szociális érzékenységet. A közös éneklés vagy zenehallgatás még inkább felszínre hoz olyan élményeket, melyeket szavakkal nehéz, vagy egyáltalán nem lehet megfogalmazni. Speciális csoportunkban a zeneterápiát a gyógypedagógus vezeti heti egy alkalommal a kisgyermeknevelők közreműködésével. A gyermekek fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul a zenei nevelés, a zeneterápia. A közös tevékenység fejleszti a kapcsolatteremtési képességüket, élményekhez jutnak a gyerekek. A zeneterápia egyes elemeit kisgyermeknevelőink normál bölcsődei csoportjainkban is alkalmazni tudják. A hangszerek szerepe jelentős a zeneterápiában is, illetve nagy jelentősége van a zenei nevelésben is, ezért előszeretettel használjuk. Motiváló hatásúak, gazdag ingerkörnyezetet biztosítanak, rezgéseket közvetítenek, felkeltik és fenntartják a figyelmet. A zene a gyermek számára olyan, mint a játék, hiszen pusztán az élvezetért játszik,

csak azért, mert az jó. Zenélni, ezáltal örömet okozni saját maguknak és másoknak igazi öröm, mely a közösségi élmények és összetartozás egyik legmélyebb forrása.

Szakmai programunk megvalósítása érdekében bővült hangszerkészletünk (furulya, metalofon, csörgők, csengők, kasztanyetta, esőcsináló, dobok, cintányér). A hangszerek megszólaltatásához, használatához a zenei képzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők nyújtanak segítséget a többiek számára. Kisgyermeknevelőink „Ringató” képzésen vettek részt, hogy minél magasabb szinten elsajátítsák a kisgyermekkor zenei nevelés módszerét. Gállné Gróh Ilona a módszer megalkotója könyveket is készített, melyek intézményi beszerzés eredményeként minden csoportszobában megtalálhatóak. Szeretnénk mi magunk is hangkeltő eszközöket, csörgőket, dobokat készíteni, melyeket a gyerekek kedvükre használhatnak. Ezek elkészítéséhez különféle anyagokra lesz szükségünk pl.: kartonlapokra, dobozokra, textilanyagokra, termésekre, kupakokra, ragasztóra, szalagra, gyöngyökre.

Ezek finanszírozására forrásokra lesz szükségünk. Igyekszünk felkutatni, megtalálni a lehetőségeket a megvalósításra.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

7.1. Szakemberkép

A kisgyermeknevelő alapvető munkaeszköze saját személyisége. Tudatában van annak, hogy mindenkor minta a gyermekek és a szülők számára. Megjelenésével, szakértelmével az intézmény gyermeknevelési szemléletét tükrözi. Munkáját pedagógiai tudatosság jellemzi, meghatározott nevelési célok mentén, magas szintű nevelésmódszertani ismeretek alkalmazásával dolgozik. A gyermekek életkori sajátosságait jól ismeri, támogatja a személyiség kibontakozását, az önállósodást. Meghatározó tulajdonsága az empátia, a feltétel nélküli elfogadás, gyermekszeretet és az őszinteség. Képes a szülőkkel együttműködni, munkáját jelenlétükben is zavartalanul, hitelesen végzi. Magabiztosságával, rátermettségével megnyugtatja őket. Fontos számára a bizalmi kapcsolat kialakítása a gyermekekkel, illetve szüleikkel egyaránt. Motiválható, képes a változásra.

7.2. Képzés, továbbképzés

Arra törekszünk, hogy kisgyermeknevelőink folyamatos szakmai képzésben részesüljenek. A 9/2000 (VIII. 4) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és szociális szakvizsgáról 2018.07.01-től életbe lépett az új továbbképzési rendelet. A továbbképzéseket tudatosan tervezzük, és azokat részesítjük előnyben, amelyek szakmai célkitűzésünket, az irodalmi és zenei nevelés megvalósítását leginkább támogatják.

Lehetőségeinkhez mérten részt veszünk konferenciákon, szakmai napokon, kisgyermeknevelői értekezleteken a szakmai programunkhoz kapcsolódó kérdésköröket dolgozunk fel, a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával segítjük egymás munkáját. Támogatjuk kisgyermeknevelőink továbbtanulási szándékát, diplomaszerezését.

Pályakezdő kolléganőink szakmai fejlődését gyakornoki rendszerben biztosítjuk és segítjük. A Kjt. szerint a gyakornoki idő az E fizetési osztályba tartozó munkakörben 2 év. 2016. január 1-től a pedagógus életpálya modell kiterjesztése a felsőfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelőkre elindította a pedagógus gyakornoki rendszert a bölcsődékben. A pályakezdő kisgyermeknevelő munkáját a szakmai segítője irányítja a mentor kisgyermeknevelő segítségével. A mentor kisgyermeknevelő a gyakornoki idő alatt a gyakornok közvetlen és állandó segítője a munkakör önálló ellátásához szükséges ismeretek megszerzésében. A gyakornoki rendszer segíti az elméleti ismeretek gyakorlatba történő alkalmazását, támogatja a szakmai személyiségfejlődést. Lehetőséget adunk kisgyermeknevelőinknek egymás munkájának megfigyelésére.

Folyamatosan bővítjük szakkönyvtárunk kínálatát, igyekszünk beszerezni a szakirodalmi újdonságokat.

7.3. Önképzés

Kisgyermeknevelőink kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy szakmai felkészültségüket szinten tartásuk, tovább fejlesszék, látókörüket szélesítsék. Szakmai kompetenciájuk erősítése céljából szabadidejükben szakkönyveket olvasnak, internetes felületeken tájékozódnak, gyermekneveléssel kapcsolatos előadásokat hallgatnak meg, ahol eddigi ismereteiket eleveníthetik fel, illetve újakat tanulhatnak. Szabadon választják meg önképzésük anyagát, témáját, de mint bölcsődevezető segítséget, tanácsot is adnak szakirodalom ajánlásával, melyek szakmai programunkhoz kapcsolódnak. Házi könyvtárunkba beszerzett szakkönyveinket előszeretettel olvassák. Havi rendszerességgel tartott értekezleteinken szakmai beszélgetéseket folytatunk a gyermekek nevelését- és gondozását érintő témákban, és számos ide kapcsolódó szakirodalmat is feldolgozunk.

7.4. Bölcsődei dajka képzés

Szakmai létszámunk bővült bölcsődi dajkáink számával, mert mindannyian elvégezték a 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelete a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményei alapján megszervezett tanfolyamot, melynek eredményeképpen megújult szakmai ismeretekkel segítik a minél magasabb színvonalú gyermekellátást.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszer

A bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek számára fontos, hogy az ott dolgozók megfelelő kapcsolatot építsenek ki minden társintézménnyel, melyek az ellátásukban érdekeltek és a családok életében segítő szerepet játszanak. Mi is következetesen és tudatosan ápoljuk ezeket a szálakat.

8.1. Kapcsolattartás a családokkal

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Biztosítjuk, hogy a szülők betekinthesse minden napjainkba, megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát.

Ennek formái: bölcsődelátogatás, nyílt napok, családlátogatás, szülővel történő beszoktatás, napi találkozások, írásos kapcsolattartás (családi füzet, faliújság), szülői értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, családi napok, közös ünnepek

Az elmúlt nevelési években és a jövőben is a családi napok alkalmával igyekszünk olyan programokat szervezni, amelyekkel saját kis hagyományokat teremtünk bölcsődénkben. A gyermeknap alkalmával már nem csak a kicsik, hanem a szülők is várják a papírszínház következő előadását, az irodalmi és énekzenei munkacsoportjaink közös műsorait. Ősszel mindenki számára nagy örömet jelent a közös gyümölcstál és must készítése, a kézműveskedés során a termékekből apró emléktárgyak elkészítése. Adventi családi napjaink meghitt hangulatát minden szülő örömmel várja, boldogan készítünk együtt apró karácsonyfa díszeket, dekorációkat.

Szülőcsoportos beszélgetéseink során igyekszünk olyan kérdéseket megbeszélni, amelyek a gyermek nevelésében és gondozásában napi szinten megoldandó problémákat jelentenek a családok számára. Igyekszünk átadni a jó gyakorlatokat, erősíteni az édesanyák önbizalmát, beszélünk az alkalmazott nevelési módszerekről.

8.2. Együttműködés partner intézményekkel

Kapcsolat a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Tagintézményeivel. Fontosnak tartjuk egymás munkájának megismerését, szakmai vélekedését, hitvallását, s ezek gyakorlatban történő megvalósítását. Különböző programok szervezésénél elengedhetetlen az egymás iránti segítőkészség, érdeklődés, véleménynyilvánítás. Kiemelten szoros kapcsolatot ápolunk azokkal a tagintézményekkel, ahol diétás gyermekeket fogadnak. Szakmai tanácsokkal segítjük munkájukat.

8.3. Kapcsolat az óvodákkal

- Arany János Óvoda
- Sinay Miklós Utcai Óvoda
- Thaly Kálmán Utcai Óvoda
- Újkerti Manófalva Óvoda
- Dr. Molnár István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános és Készségfejlesztő Iskola, Kollégium
- Hallássérültek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Óvoda, Általános Iskola és Kollégium

Évente több gyermekünk nyer felvételt ezekbe az óvodákba. Az intézmények kapcsolattartására a nyitottság, és a folyamatosság a jellemző. Célunk az átmenet megkönnyítése, ennek érdekében megismerjük egymás nevelési gyakorlatát. Gyermeknap alkalmával ellátogatnak hozzánk az óvodás gyerekek, és rövid műsorral kedveskednek nekünk. Óvodaválasztás megkönnyítésére az óvodavezetők szülői értekezlet keretében tájékoztatják a szülőket a jelentkezés és a felvétel rendjéről.

Kapcsolattartás formái: megbeszélések, közös programok, kölcsönös látogatások, szülői értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések.

8.4. Egyéb kapcsolatok

- A Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival folyamatos az együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztésének biztosításához.
- A Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szakemberei figyelemmel kísérik a speciális csoportban folyó szakmai munkát, valamint mi is nyomon követjük az említett intézménybe járó volt gondozottaink életútját.
- A Hallássérültek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményében, ill. a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola és Kollégium Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola Intézményegység Látássérültek Iskolájában működő pedagógiai szakszolgálatok munkatársai szívesen állnak rendelkezésünkre a hozzánk járó sajátos nevelési igényű gyermekek speciális ellátásában felmerülő problémák megoldásában.
- Az Autista Ambulancia vezetőjével, illetve munkatársaival állandó szakmai kapcsolatban vagyunk. Iránymutatásaikkal, tanácsaikkal segítik munkánkat.

- 9. A tájékoztatás helyi módja

Az Intézményünkben folyó munkáról, aktuális eseményekről, változásokról a szülőket a szülői értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, a napi találkozások alkalmával tájékoztatjuk, valamint a faliújságra kihelyezett tájékoztatókkal értesítjük. Minden gondozási egységben szülői munkaközösségi tagot választanak a szülők maguk közül, akik folyamatosan tartják a kisgyermeknevelőkkel a kapcsolatot, és e-mailben értesítik szülőtársaikat.

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

**KÁROLYI MIHÁLY UTCAI
TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	2
2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézményében	2
2.1. Bölcsődei ellátás	2
2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	3
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	3
3.1. Az intézmény bemutatása	3
3.2. Személyi feltételek	4
3.3. Tárgyi feltételek	4
4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei	5
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	8
5.1. Gyermekkép	8
5.2. Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	
	10
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	14
5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	15
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	16
6. Kiemelt szakmai célkitűzések	16
7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	18
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	20
9. A tájékoztatás helyi módja	21

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4032 Debrecen, Martonfali u. 21.
A tagintézmény elérhetősége:	06 52/429-822, bolcsi16@net-portal.hu
Férőhely/ csoport:	70/6

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézményében

Az 1997. évi XXXI. Törvény (Gyvt.) értelmében bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani, ami a gyermek húsz hetes korától vehető igénybe. Az ellátás sajátos nevelési igényű gyermek, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelését és gondozását is biztosítja.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, bölcsődei ellátás keretében nevelhető, gondozható a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsőde gyermekjóléti alapellátás keretében a gyermekek napközbeni ellátásán belül gyermekek bölcsődei ellátását, és a bölcsődei ellátottak részére nyújtott gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok ellátását végzi, emellett hosszított nyitva tartást és a bölcsőde nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet biztosít.

2.1. Bölcsődei ellátás

A bölcsődei ellátás középpontjában a kisgyermek és a kisgyermeket nevelő családok állnak, ennek megfelelően nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg. Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet, a kisgyermek számára élményt nyújtó, aktív részvételre motiváló, tanulási lehetőségeket biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, az önállósági törekvések támogatása, a gyermek önbizalmának erősítése. Ezen túl a bölcsődei ellátás biztonságot és szakszerű nevelési-és gondozási helyzeteket jelent, személyre szabott, egyéni bánásmódot nyújtó kisgyermek nevelővel, aki minden helyzetben elérhető a gyermek számára.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Alapellátáson túli szolgáltatások:

Rugalmas, hosszított nyitva tartás:

Ezt a szolgáltatást a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeknek és családjaiknak biztosítja a bölcsőde, a nyitva tartás idején túl. A szülők számára a rugalmas nyitva tartás igénybevételének feltételeit „Rugalmas nyitva tartás rendje” tartalmazza.

Erről a szolgáltatásról a szülők a bölcsőde honlapján és a bölcsődében személyesen tájékoztatást kapnak.

Időszakos gyermekfelügyelet

Családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást biztosítunk, gyeden, gyesen lévő szülők gyermekei részére. Nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együtt játszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett.

A gyermekfelügyelet szolgáltatása során figyelembe vesszük a kisgyermek nevelés-gondozás szakmai alapelveit, és gyakorlatát. A gyermekeket a bölcsőde nyitvatartási idején belül, előzetes jelentkezés után, szolgáltatási díj befizetése esetén fogadjuk. Igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítunk térítési díj fizetése ellenében.

A bölcsődevezető a gyermekfelügyelet igénybevételéről és a befizetésekről nyilvántartást vezet. A szolgáltatást a gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve Egészségügyi Könyvet.

A szülők számára a gyermekfelügyelet igénybevételének feltételeit a „Gyermekfelügyelet rendje” tartalmazza.

Célunk:

A családokat támogató, az alapellátáson túli szolgáltatásainkkal (rugalmas nyitva tartás, gyermekfelügyelet) még jobban segíteni a debreceni családok életét. A szolgáltatások jó működéséhez elengedhetetlen a szakmai összefogás, az átgondolt, elsősorban a gyermekek szükségleteit, érdekeit figyelembe vevő szakmai munka.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

A szolgáltatást igénybe vevő gyermekek a bölcsőde kertvárosi környezetéből érkeznek (Liget lakópark, Nagyerdő, Debrecen-Józsa), illetve a nagy cégek-intézmények dolgozóinak gyermekei veszik igénybe a szolgáltatást. Ezek a gyermekek a város minden pontjáról érkeznek a bölcsődébe. A családok a bölcsődében kialakult színvonalas szakmai munka, gyermek- és családközpontú szemlélet miatt szívesen választják az intézményünket. Ezért gyakori, hogy a családok második, harmadik, de többször előfordul, hogy negyedik gyermekük nevelését-gondozását is ránk bízák. Ez jelzés értékű a családok és a bölcsőde jó kapcsolatának alakulásához.

3.1. Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk 1980 májusában nyitotta meg kapuját Debrecen város egyik nagy lakótelepén, az Újkertben, a Nagyerdő közelében. Tömegközlekedési eszközökkel, környezetkímélő 2-es villamossal, valamint a kiépített kerékpárutakon jól megközelíthető.

A személyautóval közlekedő családok számára ingyenes parkolás biztosított. Az intézmény lakótelepi környezetben található, a forgalmasabb főútvonalaktól távol, szép zöldövezeti környezetben, a lakótelep közepén, fákkal, füves területtel körülvett területen. Közvetlen szomszédságban található az Újkerti Manófalva Óvoda és a Bolyai János Általános Iskola.

Az intézmény pavilon rendszerű építmény, hat bölcsődei egységgel, 12 csoportszobával rendelkezik. A HEFOP-4.2.1-P.-2004 pályázat biztosította számunkra a lehetőséget egy gondozási egység korszerűsítésére és a bölcsőde akadálymentesítésére.

A bölcsőde több mint 40 éves, ennek értelmében indokoltá vált a családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése TOP-6.2.1.-16 kódszámú pályázat keretében a Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény felújítása is. A felújításra 2021-2022-ben kerül sor. A felújítás idejére tagintézményünk a Martonfalvi u. 21 alá lett átköltöztetve és jelenleg átmeneti ideig 70 férőhellyel működik 6 csoportban.

3.2. Személyi feltételek

A bölcsőde engedélyezett létszáma:

- 1 fő bölcsődevezető
- 26 fő szakképzett kisgyermeknevelő
- 6 fő bölcsődei dajka
- 1 fő szakácsnő
- 4 fő konyhai dolgozó
- 1 fő varrónő
- 1 fő mosónő

Egy gondozási egység két csoport szobájában 4 szakképzett kisgyermeknevelő, 1 szakképzett bölcsődei dajka látja el a nevelési-gondozási feladatokat.

A feladatellátás a bölcsődei dajkák és a technikai dolgozók aktív részvétele nélkül nem oldható meg. A konyha pontos feladatellátása nélkül zavar keletkezne a csecsemők és kisgyermekek napirendjében és az ételmezés folyamatainak szakszerűségében. Az utóbbi években az ételallergiában szenvedő gyermekek száma folyamatosan nő, diétás étkeztetést biztosítani tudjuk a bölcsődében. A bölcsődei dajkák segítik a kisgyermeknevelők munkáját, gondoskodnak a bölcsőde tisztaságáról, a higiénés szabályok betartásáról. Ez nagyon fontos az egészség megőrzése szempontjából. A mosodai dolgozók a textíliák szakszerű kímélő mosásáról gondoskodnak, ami segíti az esztétikus környezet kialakítását és az állagmegővást.

A bölcsődei kollektíva erőssége, a jól képzett szakembergárda, vidám, pozitív életszemlélettel rendelkező, összetartó, jól terhelhető csapat.

3.3. Tárgyi feltételek:

Bölcsődénk épülete a típusbölcsődék építészeti jegyeit hordozza magában. 6 gondozási egység, 12 csoportszoba biztosítja a gyermekek ellátását. Tágas, világos játszósobákkal, nagy teraszokkal, szép kerttel rendelkezik az intézmény. Az épület adottságai lehetővé teszik, hogy minden csoportszobához közvetlen terasz kapcsolódjék. A teraszokon biztosítani tudjuk a csecsemő és tipegő korú gyermekek szabad levegőn történő altatását. A teraszok burkolata tisztítható, fertőtleníthető, fagyálló. Minden terasz, árnyékoló ponyvával van ellátva. A játszóterek biztosítanak burkolt és füvesített felületeket, homokozót, szabályozható kevert vízzel, lefolyó rendszerrel kialakított pancsolót, valamint minőségi tanúsítvánnyal rendelkező, telepített játékokat a gyermekek számára.

A játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003.(XI.27.) GKM rendeletben foglaltakat tartjuk irányadónak. A tárgyi feltételeket úgy biztosítjuk, hogy azok a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják.

A csoportszoba berendezési tárgyai rögzítettek, a nyitott polcok minden gyermek számára elérhetővé teszik a játékokat. Mindig a legkisebbek magasságához választjuk a bútorokat. Figyelünk arra, hogy harmóniát árasztó színek és formák, anyagok vegyék körül a gyermekeket. Mindez megfelelő munkakörnyezetet nyújt a kisgyermeknevelők számára is. A játékeszközök kiválasztásánál szem előtt tartjuk a csoport összetételét, az egyes gyermekek igényeit, és az életkorhoz kapcsolódó jellemzőket. A kisgyermeknevelő a csoportszobában elhelyezett eszközöket a csoportba járó gyermekek fejlődéséhez, fejlettségéhez választja meg, szükség szerint cseréjéről is gondoskodik. Az elhelyezésre és a kivitelezésre is gondot fordít.

A bölcsőde játékkészlete megfelel az egészségügyi és pedagógiai szempontoknak. Minden tevékenységformához rendelkezésre állnak a megfelelő mennyiségű és minőségű játékszerek. A játékok kiválasztásánál fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyenek, balesetet ne okozzon. A játék színe, nagysága, formája keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését, többfajta tevékenységre lehessen használni, legyenek más nemzetek szokásait tükröző játékok, biztosítsa a nemek közötti egyenlőség elvének betartását. Kivitelezése igényes legyen, fokozott használatra számítva készüljön. A játékok elhelyezése nyitott játékpolicra, tárolóedényekben (vödrökben, kosarakban) a gyermekek számára elérhető magasságban, a

felügyeletet igénylő játékok a kisgyermeknevelő által elérhető polcon legyenek elhelyezve. Fontosnak tartjuk, hogy a tipegőcsoporttól kezdve állandóan elérhető magasságban legyenek elhelyezve az alkotó tevékenység eszközei: jó minőségű esőcsepp formájú zsírkréta, és a saját készítésű természetes alapú főzött gyurma, megfelelő firkálási felületek biztosítása pl. csomagolópapír elhelyezése a falburkolaton,

A kiemelt szakmai célkitűzéshez igazítva minden csoportban változatos és többfajta gyermekhangszert biztosítunk a gyermekek számára.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

Szakmai tevékenységünkben arra törekszünk, hogy erősítsük a családok, és a bölcsőde jó kapcsolatát. Segítsük a gyermekeket minél több pozitív élmény átélésére, lehetőséget biztosítsunk a közösségben képességeik, egyéniségük minél szabadabb kibontakoztatására. Az ellátásnak összhangban kell lennie a gyermekek szükségleteivel. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, szokásait tiszteletben tartva és erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében, gondozásában. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség kibontakoztatására, a személyes, a szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A család rendszerszemléletű megközelítése

A gyermekek nevelését és gondozását úgy választjuk meg, hogy nem csak a gyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekintjük. A családok megismerését, megértését segíti a jól előkészített megtervezett családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás is. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, ahol nem csak a gyermek, hanem a család megismerését és megértését is kiindulópontnak tekintjük.

A kora gyermekkori intervenciók szemlélet befogadása

Fontosnak tartjuk, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze, róla gondoskodó felnőtt elfogadását, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől. Ennek megfelelően a kisgyermeknevelő feladata, hogy a fejlődésbéli lemaradásokat, megtorpanásokat felismerje és jelezze. Úgy válassza meg a pedagógiai munkához kapcsolódó módszereket, eszközöket, hogy azok segítsék a gyermek fejlődését a hátrányok leküzdését.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A demokratikus nevelői légkör, az adekvát nevelési módszerek, az elismerés felkelti és erősíti a gyermek érdeklődését, tanulási vágyát. Ezért bölcsődénkben fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy a család és a bölcsőde megtalálja a gyermekek fejlődését támogató leghatékonyabb együttműködési formákat, amelyek a személyiség fejlődésére pozitívan hatnak. Következetes nevelői tevékenységgel – a család szerepének elsődlegessége mellett, a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával – egységes nevelési és gondozási elvek alkalmazásával dolgozunk minden nap.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

Bölcsődéi nevelésünk kiindulási pontja az a tény, hogy az ember mással nem helyettesíthető, egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermekeknek egyénenként változó testi és lelki szükségleteik vannak, melyek genetikai adottságaik, sajátos érési folyamataik, és a környezeti hatások egyaránt befolyásolnak. Tudjuk, hogy a 0-3 éves korú gyermekek, a fejlődés minden területén a legérzékenyebbek és a legkiszolgáltatottabbak. Fejlődésük szempontjából ez nagyon meghatározó időszak. A szeretetteljes egyéni bánásmódon alapuló bölcsődei nevelés - gondozás kulcsfontosságú az értelmi és érzelmi fejlődésük szempontjából. Ezért kiemelten figyelünk szükségleteik kielégítésére, szokásaiknak és jogaiknak tiszteletben tartására. A kisgyermeknevelők

a gyermekekkel végzett közös tevékenységek során szem előtt tartják a nevelés céljait. A korai nevelésben kiemelt jelentőségű a gyermekekben zajló spontán fejlődés támogatása.

Feladatunk:

- Ebben a korai időszakban minden fejlődésnek induló én funkciót, minden fejlődési területet érintsen (mozgás, beszéd, önállóság, autonómia, érzelem, értelem stb.)
- A gyermekben a különböző kompetenciák gyarapodása a lehető legoptimálisabb bontakozhasson ki.
- A kisgyermeknevelő mindig a gyermek megfigyelése nyomán szerzett tapasztalatokra építsen. Erre alapozva jelölje ki a célok elérését szolgáló feladatait.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelő nagyon sokrétű munkát végez a gyermek szocializációs folyamatában, jelentős szerepet tölt be. Empátiája, toleranciája révén folyamatos segítőjévé válik a gyermekeknek és szüleiknek. Kiemelt szerepet tölt be a testi-lelki egészség védelmével kapcsolatos értékek közvetítésében. A gyermekkel való együttlétük során személyiségük harmóniája illetve diszharmóniája modell értékűvé, azonosulási mintává válik a gyermek számára.

Biztonság, és a stabilitás megteremtése

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelő-rendszer, felmenőrendszer, csoport-és hely állandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

Ahhoz, hogy a gyermek jól fejlődjön, ki kell ismernie magát az őt körülvevő világban, az események sorrendjében, mozzanataiban. Ezért kiemelt figyelmet fordítunk a napirend megteremtésére, az egyéni bánásmódot figyelembe véve a legkisebbeknek, illetve szükség szerint egyéni napirendet készítünk, a dolgozók munkarendjét ennek megfelelően tervezzük. A csoportok berendezését (elkerített játszóhely, hempergő, funkció sarkok stb.) a gyermekek igényeihez igazítjuk.

A fokozatosság megvalósítása

A fokozatosság a bölcsődei nevelés-gondozás minden területét érinti. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása a szülővel történő fokozatos beszoktatással kezdődik, de minden nevelési és gondozási helyzetben kiemelt figyelmet kell fordítani a kisgyermeknevelőnek ennek a megvalósulására. A kisgyermeknevelő folyamatosan egyeztet a társkisgyermeknevelővel és a szülőkkel a saját gyermekeik és a csoport gyermekeinek fejlődésével kapcsolatos változásokat, minden helyzetben szem előtt tartva a fokozatosság elvét.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A legkisebbek számára nélkülözhetetlen az egyéni bánásmód, melynek elvként és módszerként is érvényesülnie kell. Ez a kisgyermek nevelés lényege. Az első évben a legsérülékenyebb a gyermek, ezért segítő, támogató, „puha fészket” adó nevelői magatartást biztosítunk számára. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelő, és a gyermek kapcsolatához adott legyen a személyesség, a szeretet, az elfogadás. Ez elégtételi ki a gyermek létfontosságú szükségletét, az érzelmi biztonság megtapasztalását. Az egyéni bánásmód megvalósításához elengedhetetlennek tartjuk, hogy a kisgyermeknevelő ismerje a gyermeket. Ehhez tisztában kell lenni a kisgyermekkor általános jellemzőivel.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozás és nevelés egységet alkot. A gondozási helyzetek a gyermek és a kisgyermeknevelő bensőséges kapcsolatára épül. Nálunk a professzionális gondozás, a szülővel történő fokozatos beszoktatással kezdődik. Megfigyeljük a gyermek és a szülő közötti intim helyzeteket, ennek megfelelően a szülő és a kisgyermeknevelő közösen alakítják ki a nevelés - gondozás folyamatát a gyermek együttműködésére, önállóságára építve. Figyelembe vesszük az egyéni fejlettséget, az igények különbözőségeit. A gondozás során a felnőttek a csecsemők és kisgyermekek szükségleteit elégítik ki. Az a mód, ahogy ez történik, éhségük, szomjúságuk csillapítása, pelenkaváltás, nyugodt alvás biztosítása, levegőztetés, aktív tevékenység lehetőségéről való gondoskodás, meghatározza közérzetüket, az őket gondozó személyhez, a környező világhoz fűződő kapcsolatukat.

A gyermeki kompetencia készítés támogatása

A gyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jut. Átéli a spontán tanulás örömét. Mi abban segítjük, hogy megerősödjék benne a világ megismerésének vágya. Szükségesnek tartjuk a fokozatosságot, a kialakítandó szokások és azok differenciálása tekintetében is. Építünk a gyermek nagyfokú utánzási készítésére és a példamutatásra. Kivárjuk a belső érés jeleit, hogy a gyermek képes legyen az elvárást végrehajtani. Építünk a gyermek együttműködésére, hogy ő is akarja végrehajtani kérésünket. Ehhez biztosítjuk a tárgyi feltételeket, elegendő időt hagyunk a gyermeknek a tevékenység gyakorlására. Törekszünk a jó pedagógiai légkör megteremtésére, a konfliktusok és frusztrációk csökkentésére. Fontosnak tartjuk a jó nevelési módszerek, eszközök alkalmazását. A nevelési-gondozási helyzetek során pozitív pedagógiai eszközöket alkalmazunk (elismerés, bátorítás, dicsérte stb.). Minden nevelési és gondozási helyzetben törekszünk arra, hogy a folyamatokat gazdag és kölcsönös kommunikáció kísérje.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép:

Olyan gyermeket kívánunk nevelni, aki:

- harmonikusan, sokoldalúan fejlődő boldog gyermek,
- testileg és lelkileg egészséges, szociálisan kompetens, nyitott az őt körülvevő világra, aktív és tevékeny.
- zene és mese szeretete észrevétlenül lopakodik a lelkébe, olyan élményekhez jut, amely felkelti zenei érdeklődését, szép iránti igényét.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata:

A bölcsődei nevelés-gondozás legfontosabb feladata a bölcsődei ellátást igénybe vevő egészséges gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, a leghatékonyabb fejlődés elősegítése. Emellett segítjük a hátrányos helyzetű gyermek nehézségeinek és azok következményeinek csökkentését. Valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása a nevelés és gondozás folyamán.

A gyermekek napirendje és gondozása:

Fontos, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők közösen alakítsák ki a nevelés-gondozás folyamatát, a gyermekek együttműködésére, önállóságára építve, amelyben figyelembe veszik az egyéni fejlettséget, az igények különbözőségeit.

A kisgyermeknevelő szakmai tudásával, felkészültségével segítse a szülőket abban, hogy a gondozási helyzetek valódi, közös örömforrássá váljanak. Úgy adjon tanácsot, segítséget, hogy az a

szülő számára elfogadható legyen, és a pozitív gyakorlati tapasztalatok útján beépüljenek a nevelési-gondozási módszereikbe.

Ahhoz, hogy a gyermekek jól fejlődjenek, ki kell magukat ismerni az őket körülvevő világban, az események sorrendjében, mozzanataiban. Csak így tanulnak meg alkalmazkodni, csak így értik meg mi történik velük és körülöttük; így lesznek aktív részesei a velük történt eseményeknek.

A csoport kisgyermeknevelői számára elengedhetetlen, a legkisebb feladatokat is a legapróbb részletekig kidolgozni, valamint a gyermekek számára biztonságos, egységes és helyes technikát alkalmazni.

Ezt segíti az életkorban azonos, de mégis különböző fejlettséggel, igényekkel rendelkező gyermekek számára a megfelelő, ugyanakkor rugalmas napirend kialakítása. Az ébrenléti idő alatti aktív tevékenység és pihenés ritmikus váltakozása által megszabott napirend az egyéni igények figyelembevételével, de mégis szervezett keretek között kerüljön kialakításra. Az gyermekek életében különösen fontos, hogy elegendő idő jusson valamennyi gondozási művelet nyugodt elvégzésére. A biztonság és a nyugalom elérésének érdekében nagy jelentősége van a sorrendiség kialakításának, mely az események előrelátását, az időben való tájékozódást, a kiszámíthatóságot biztosítja számukra.

A gyermekek szükségletei, igényei együtt változnak életkorukkal és fejlődésükkel (például: csecsemőkortól nő az ébrenléti idő, csökken az étkezések száma, változik a gyermekek mozgása, módosul a játékigénye stb.), így a szükségletek, igények módjának is az életkornak megfelelően változnia kell.

A gyermekek napirendjének módosítását a fejlődés, a szükségletek, az évszakok változása, valamint egyéb körülmény is szükségessé teheti, amelyet a kisgyermeknevelők egymással és a szülővel való megbeszélés alapján rugalmasan, körültekintően és megfontoltan módosíthatnak.

Étkezés:

A gyermekek táplálása a fejlődésüknek egyik legalapvetőbb kérdése. A táplálásnak, étkezésnek nem csak a gyermekek testi fejlődésében van nagy jelentősége, hanem az érzelmi élet, a szociális kapcsolatok alakulásában is. Az étrend mindenkor a gyermekek életkori sajátosságai alapján összeállított ételekből álljon, melyeket koruknak és fejlettségüknek megfelelő módon, és mennyiségben kapnak meg. Az utóbbi években folyamatosan nő a diétás étkeztetésben részesülők száma, ezért fokozott figyelmet igényel minden dolgozó részéről, hogy a gyermekek véletlenül se kapjanak olyan ételt, amire érzékenyek.

Alvás, pihenés:

A nyugodt, pihentető, optimális alvás nélkül elképzelhetetlen a gyermekek testi-szellemi fejlődése, a derűs, aktív ébrenlét. Ezért nagyon fontos, hogy minden gyermek egyéni igényeinek megfelelően pihenhessen, és ennek megteremtésében nagy szerepe van a rendszerességnek és a jól szervezett napirendnek. Az individuális különbségek a gyermekek alvási szokásaikban, annak mélységében, ritmusában is megmutatkoznak, így minden gyermek zavartalan pihenésének megszervezése hatalmas feladat. Fontos biztosítani a szabadban történő és a többszöri alvás lehetőségét, ehhez a tárgyi feltételeket is.

Öltöztetés:

A gyermekek napjának jelentős részét tölti ki, öltöztetés-vetkőztetés, pelenkacsere. A kisgyermeknevelőnek a szülőkkel közösen arra kell törekednie, hogy a gyermekek megszeressék és örömet leljék az együttműködésben, önállósodásban. Ehhez lehetővé kell tenni, hogy fejlettségüknek, kedvüknek megfelelően minél aktívabban vegyenek részt a gondozási folyamatokban.

Az öltöztetés során tisztaságra, szépérzésekre, ízlésre, rendszeretetre neveljék a gyermekeket.

A kisgyermeknevelő feladata:

- az öltöztetéshez megfelelő előkészítés,
- a gyermekek fejlettségéhez igazodó kényelmes ruházat kiválasztásában való segítségadás,
- az egyéni sajátosságok figyelembevétele,
- öltöztetés közben érthető, tiszta beszéd,
- valódi együttműködés kialakítása.

Mozgás:

A mozgás életszükséglet, elengedhetetlen feltétele a szervezet harmonikus és összehangolt működésének. A kisgyermeknevelők a csoportszoba tárgyi környezetének kialakításánál figyelembe veszik a gyermekek életkorát, egyéni szükségleteiket, és a lehetőségek figyelembevétele mellett biztosítják a biztonságos, a mozgásfejlődést segítő optimális környezetet és lehetőségeket. A napirend, a tárgyi feltételek, a gyermekek pozitív érzelmi állapota lehetővé teszi, hogy a gyermekek szabad mozgással, aktív tevékenységgel töltsék azt az ébrenléti időt, amit épp nem töltenek ki a gondozási műveletek. Nagy jelentősége van a mozgáskedv fenntartásának, amelyhez az érzelmi biztonság mellett elég hely (pihenő és játszó) és egyéb tárgyi feltételek, játékeszközök állnak rendelkezésre.

Levegőzés:

A szabad levegőn való tartózkodásnak többféle kedvező hatása van a gyermekekre, nem csak a testi, hanem érzelmi, értelmi fejlődésükre is, hanem a betegségek megelőzésében is nagy szerepet játszik. Az előnyök mellett vannak veszélyei is, amelyeket mindenkor figyelembe kell venni (hőség, erős szél, lehűlés, levegőszennyezettség).

Játék:

A játék a gyermekek életének egyik legfontosabb tevékenységi formája. A gyermekek a játék során tökéletesítik mozgásukat, fejlődik érzékelésük, észlelésük, ismereteket szereznek környezetükről, fejlődik értelmi képességük, figyelmük, akaratuk, gazdagodik érzelmük.

Családi napok, ünnepek:

A családokkal való kapcsolatteremtés fontos szakmai feladatunk. Minden év április első hetében nyílt hetet szervezünk, ezzel segítjük a szülők bölcsőde választását. Évente két alkalommal családi napot szervezünk, ahol a gyermekek együtt játszhatnak szüleikkel és a kisgyermeknevelőkkel. A közös élmények tovább erősítik a család és a bölcsőde kapcsolatát.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Feladatunk, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk a szülőknek a bölcsődei életbe történő bekapcsolódásra, nevelési-gondozási módszereink megismerésére, a kölcsönös tapasztalatok megszerzésére.

A nyitottabb kapcsolat lehetőséget biztosít a kisgyermeknevelőknek arra, hogy szakmai tudásukat, a gyermekekről megszerzett ismereteiket megosszák a szülőkkel és olyan új módszereket keressenek a szülőkkel való kapcsolat során, amellyel a család megszerzett bizalmát tovább mélyítsük.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

- A szülők érdeklődését mindig szívesen fogadjuk, telefonon, e-mailben, vagy személyesen.
- A fogadóórák időpontját rugalmasan kezeljük.

- Minden munkatársat felkészítünk arra, hogy a bölcsőde ajtaján belépő szülők, vendégek számára meghatározó az a személy, akivel először szembe találkoznak. Fontosnak tartjuk, hogy mosolygós, kedves és segítőkész magatartást tanúsítson minden dolgozó és a bölcsődébe belépő „vendéget” kísérje oda, ahol látogatásának célja megvalósulhat.
- A bölcsőde a családoké és az a célunk, hogy a családok használják az intézményt. A bölcsődei egységek területén minden ajtót nyitva tartunk, a szülők a fürdőszobát használhatják gyermekeik pelenkaváltásához, szükség esetén lemoshatják gyermekeiket, ahogy a kisgyermeknevelőktől látták. Reggeli érkezés után a gyermekek a szülőkkel mosnak kezet, ez is megkönnyíti az elválást. A délutáni átadásnál beléphetnek gyermekükért a csoportszobába, együtt befejezhetik a gyermek által megkezdett játékot. Közben információ átadására kerülhet sor a gyermekről.

Családokkal való szorosabb együttműködés

A szakmai munka színvonalát erőteljesen meghatározzák az együttműködési felületek is. Mert a gyermekek számára az a legjobb, ha a bölcsődei szakemberek és a család tagjai között a kölcsönös tiszteleten alapuló, bensőséges, egymás kompetenciáját tiszteletben tartó kapcsolat alakul ki, amelyben mindenki jól érzi magát és a kisgyermek nevelése-gondozása a legkönnyebb, a legeredményesebb.

Mi az együttműködésen a következőket értjük:

- egymás kölcsönös segítése,
- nevelési-gondozási feladatok összehangolása,
- gyermek személyiségformálásában való együttműködés,
- rendszeres közös tevékenység,
- vélemények egyeztetése,
- a különböző családi és bölcsődei nevelési tennivalók, problémák iránti kölcsönös
- érdeklődés, és a megoldás keresése.

Család-bölcsőde együttműködése

A bölcsődei nevelés-gondozás, a családi neveléssel együtt, azt segítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének.

A gyermekek számára az a legjobb, ha a bölcsődei szakemberek és a család tagjai között a kölcsönös tiszteleten alapuló, bensőséges, egymás kompetenciáját tiszteletben tartó kapcsolat alakul ki, amelyben mindenki jól érzi magát és a kisgyermek nevelése-gondozása a legkönnyebb, a legeredményesebb.

A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában.

A kisgyermeknevelő, mint szakember szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó) etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A gyermek első természetes környezete a család. A szülők gondoskodása, szeretete, ami a gyermeket a családban körülveszi, csak neki szól. A bölcsődében minden más, mint amit eddig megismert. Helyzete egyik napról a másikra megváltozik, úgy, hogy a változás okát sem megérteni sem elfogadni nem képes. Bölcsődébe kerülését a szülők határozzák el, a gyermek akarata ellenére kerül az új helyzetbe.

A környezet változása, egy új viselkedésforma kialakítása a szervezet adaptációs mechanizmusának megfeszített tevékenységét igényli. Minél kisebb a gyermek, az alkalmazkodási mechanizmusok működése annál fejletlenebb. Tévhit, hogy minél kisebb a gyermek, annál könnyebb neki megszokni a közösséget. Egyes gyermekek látványosabb változások nélkül alkalmazkodnak az új

helyezethez, másoknál sajátos tünetek jelentkezhetnek. Az, hogy a családból a bölcsődébe került gyermek beszoktatása hogyan zajlik, az a következő tényezőktől függ:

- a gyermek életkorától
- addigi élettörténetétől
- fejlődésétől, fejlettségi szintjétől
- nevelési és gondozási körülményeitől
- alapvetően meghatározza az új környezete

Ezek a tényezők megnehezíthetik, de meg is könnyíthetik a beszoktatást. A család és a bölcsőde jó együttműködésével, a gyermek mélyebb megismerésével, hasonló nevelési-gondozási feltételek megteremtésével, a fokozatok bevezetésével segíteni lehet a gyermeknek a bölcsőde elfogadásában, az új környezetbe való beilleszkedésében.

A bölcsődébe felvett gyermekek és szüleik tekintetében a kapcsolattartás jelenlegi gyakorlata:

- első látogatás a bölcsődébe
- beiratkozás előtti nyílt hét
- nyitó szülői értekezlet
- beszoktatást megelőző családlátogatás
- szülővel történő fokozatos beszoktatás
- egyéni beszélgetések
- közös rendezvények, ünnepek
- írásos formák: hirdetőtábla, családi füzet, e-mail
- fontos szakmai célnak tekintjük, hogy a bölcsődénk nyitottságával segítse a szülők felé a családi nevelés megvalósítását.

Az intézmény iránt érdeklődőknek már a bölcsőde választás időszakában, több alkalommal lehetőséget kell biztosítani a bölcsőde életébe való betekintésbe (nyílt napok, telefonos és személyes információnyújtás, honlapon történő tájékozódás, egyéni beszélgetés).

A nyitó szülői értekezleteken részletesen ismertetni kell a családokkal, a szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerét.

A nyílt hetek és a családi délutánok is lehetővé teszik ennek megvalósulását. A bölcsőde nyitottsága biztosítja a szülők számára, hogy aktív részesei lehessenek gyermekük közösségi életének és betekinthessenek a bölcsőde mindennapjaiba.

Az ellátásnak összhangban kell lennie a gyermekek szükségleteivel. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, és elismerése.

A szülők már igényeket fogalmaznak meg a bölcsődével szemben, amelyeket figyelembe veszünk a gyermekek fejlettségét, igényeit szem előtt tartva. Fontos feladatunk, hogy minél körültekintőbben szervezzük meg és biztosítsuk az együttműködés formáit. Ezért kiemelt feladatunknak tekintjük a család-bölcsőde kapcsolatának tartalmasabbá tételét, a személyhez szóló hangvétel kialakítását. Szakmai tevékenységünkben nagy figyelmet fordítunk arra, hogy erősítsük a családok és a bölcsőde jó kapcsolatát. Segítsük a gyermekeket és családokat minél több pozitív élmény átélésére, a gyermekeknek lehetőséget biztosítsunk a közösségben képességeik, egyéniségük minél szabadabb kibontakoztatására.

Családlátogatás:

A családlátogatás az első meghatározó kapcsolatfelvétel a család, a szülő, gyermek és a kisgyermeknevelő között. Lehetőséget biztosít a szülők és a kisgyermeknevelő kölcsönös ismerkedésére, a jó együttműködést szolgáló bizalom megalapozására. A családlátogatás nem csak a kölcsönös bemutatkozás, ismerkedés színtere. Ekkor nyílik lehetőség az első közös feladat megbeszélésére, mely a gyermek bölcsődei beszoktatását készíti elő. A kisgyermeknevelő részletesen tájékoztatja a családokat a szülővel történő fokozatos beszoktatási módszer előnyeiről.

Fontos, hogy a kisgyermeknevelő tudatában benne legyen, hogy viselkedése, mozdulata, minden szava, megnyilvánulása, meghatározó a családdal való bizalomra épülő kapcsolat kialakításánál. Mi a családlátogatások időpontját úgy ütemezzük, hogy lehetőleg a család minden tagja otthon tartózkodjon, és a gyermek is ébren legyen, vagyis a késő délutáni órákra.

A bölcsődevezető segítségével minden gondozási egységnek el kell készítenie a családlátogatási és a beszoktatási tervezetet.

Családlátogatás alkalmával a kisgyermeknevelők részletesen megosztják a szülőkkel a beszoktatás lépéseit, és felkészítik a szülőt is a beszoktatásra. Megbeszélik, hogyan zajlik a napirend, és hogyan segíthetik mindketten - a gyermek egyéni igényeit figyelembe véve - az adaptáció folyamatát. Felkérjük a szülőt az üzenő füzet megnyitására, gyermekük bemutatása révén, mely a kölcsönös ismerkedés további eszköze lesz.

A családlátogatás során megszerzett ismeretek birtokában a kisgyermeknevelők felkészülnek a gyermek fogadására. A kiválasztott jel alapján előkészítik a gyermek gondozásához szükséges tárgyi feltételeket (kiságy, takaró, törölköző, fésű tartó stb.), és megtervezik a gyermek bölcsődei érkezését.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás:

A nevelési, gondozási feladatokba való bekapcsolódásra először a beszoktatás kezdetén van lehetősége a szülőnek.

A beszoktatás kezdetére a csoportban, de az egész bölcsődei egységben is, tudatosan össze kell hangolni a munkarendet, ami szorosan illeszkedik a gyermekek napirendjéhez. Az adaptáció gördülékeny lebonyolításához szükség lehet munkarend változtatásra, ez tudatos tervezést igényel, ez segíti a kisgyermeknevelők által elkészített beszoktatási ütemterv.

A beszoktatás időszakában a szakmai elveket szem előtt tartva elfogadott, hogy rugalmasan alkalmazkodunk azokhoz a szokásokhoz, amellyel a kisgyermekek otthonról érkeznek. A bölcsődébe kerülésnek ugyanis nincsenek a gyermek szempontjából feltételei. Kezdetben a szakembereknek kell az egyéni bánásmód elvét figyelembe véve nyitni a családok felé, és a meglévő egyedi szükségleteket fokozatosan közelíteni az intézményi normákhoz.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás eredményeként általában megnyílik az út egymás kölcsönös elfogadásához, és ez előrevetíti a későbbi együttműködés eredményességét. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ha lehetővé tesszük, hogy a szülők jobban beleláthassanak a csoport életében történő napi eseményekbe, a nevelési-gondozási módszerekbe, azzal a bölcsődei szakemberek elismertsége, megbecsülése és támogatása is nő.

5.2.2 Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A lelki egészség megalapozása a korai gyermekkorra tehető. A mentálhigiéné megalapozását minél korábban el kell kezdeni, optimálisan már a születés előtt, pl. az anya és a méhen belüli magzat kapcsolatának fejlesztésével. A bölcsőde a mentálhigiénés szemléletet befogadó intézmény ezért lehetősége van a lelki egészséggel kapcsolatos prevenciók tevékenységeire.

A bölcsődében folyó nevelő-gondozó munka irányelvei a lelki egészség megőrzését tartják szem előtt. A szakemberek feladata a kisgyermek pszichoszomatikus fejlődésének megfigyelése, nyomon követése, dokumentálása. A gyermek harmonikus fejlődéséhez az egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A kisgyermeknevelők kiemelt szerepet töltenek be a testi-lelki egészség védelmével kapcsolatos értékek közvetítésében.

Fontos a kisgyermekek életkorához és az évszakokhoz igazodó napirend, a csecsemők számára az egyéni napirend kialakítása. Az életkornak megfelelő egészséges táplálkozás, a játék, a mozgás, a szabadlevegőn való aktív és változatos tevékenység biztosítása. Fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek folyadék szükségletének kielégítésére. A kisgyermek még nem érzi a szomjúságot, ezért a felnőtteknek kell gondoskodni a folyadékpótlásról. Mi ezt úgy valósítjuk meg, hogy rendszeresen kínáljuk a gyermekeket vízzel, nem csak az étkezésekhez kapcsolódóan, ezzel a későbbi folyadékbevitel helyes szokásrendszerét is kialakítjuk. Biztosítjuk a diétás étkezés lehetőségét, valamint a légúti megbetegedések megelőzésére a sóterápia használatát.

Somadrin terápia a bölcsődében

Magyarországon az idült légúti megbetegedések száma évről-évre növekszik és a statisztikai mutatók azt jelzik, hogy ezeknek a betegségeknek a megjelenése egyre fiatalabb életkorra tehető. Egyre gyakrabban találkozunk bölcsődés korú, tartós kezelést-gondozást igénylő kisgyermekkel. A sóterápia a megelőzést szolgálja, illetve kiegészítő kezelésként használható. Bölcsődénkben sószobát alakítottunk ki, ahol sótéglák és a somadrin oldat párologtatása biztosítja a megfelelő klímát a betegségek megelőzéséhez, a jó egészségi állapot fenntartásához. A sószoba használatát tudatos tervezéssel beillesztjük a gyermekek napirendjébe. A gyermekek „saját” kisgyermeknevelőjükkel veszik igénybe. Az itt eltöltött idő alatt a kisgyermeknevelők előszeretettel kezdeményeznek mondókázást, éneklést, melyek által fokozottan érvényesül a somadrin jótékony hatása.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A zenei nevelés a bölcsődében az érzelmi és a társas kompetenciák fejlesztésének eszköze. Kutatások bizonyítják, hogy a kora gyermekkorban már meglévő érzelmi és szociális készségeket a zenepedagógia eszköztára révén fejleszteni lehet. A közösségben megélt érzelemben gazdag zenei élmény, a társas kapcsolatok alakulására is pozitívan hat. A gyermeket a családban és a bölcsődében érik az első zenei ingerek és élmények, ezért fontos, hogy ezek a zenei alapok szakszerűek és jók legyenek.

- a gyermek és kisgyermeknevelője között a kötődés erősebbé válik
- növekszik a társas interakciók száma
- elősegíti a verbális és nonverbális kifejezőkészség fejlődését
- fejlődik a gyermekek érzelmi kifejezőkészsége
- a gyermeknek a ritmus hangszerek ismereteket, élményt biztosítanak

A zenei nevelés gyakorlati lehetőségei bölcsődei csoportjainkban:

A csoportokban rendszeresen használjuk a ritmushangszereket, amelyek felkeltik a gyermekek figyelmét, tapasztalatokat szerezhetnek a mozdulatok és hangzás összefüggéseiről. A mozdulatok hatására fejlődik a manipuláció, a finommotorika, a szem-kéz koordináció, az egyensúlyérzékelés. Figyelünk arra, hogy ne zajkeltés legyen, hisz az túlterheli az idegrendszerüket, hanem a zenei határ érvényesüljön. A hangszer használathoz szokásokat alakítunk ki: a gyermekek megtanulják, hogy hol van a hangszerek helye, figyeljenek egymásra, és várják ki egymást. A zenei neveléshez nálunk minden csoportban mennyiségileg és minőségileg is megfelelő hangszerek állnak a gyermekek rendelkezésére. Minden kisgyermeknevelő rendelkezik valamilyen hangszerhasználati tudással. Zenei ismereteiket folyamatosan fejlesztik, így sikerül megvalósítani bölcsődénkben fő szakmai célkitűzésünket a zenei nevelést. A zenei nevelést azért választottuk fő célkitűzésünknek, mert nincs a kisgyermekkorban fejlődésnek olyan területe melyre ne lenne hatással. A zenei nevelésnél is fontos a tervezés, felkészülés. Már a családlátogatás alkalmával információt gyűjtenek a kisgyermeknevelők, hogy milyen népdalokat, gyermekdalokat, ölbéli játékokat szeret, ismer a gyermek, hiszen ez segítheti a megnyugtatót. Az ölbéli játék, a testkontaktus a szeretet és az elfogadás kifejezése. Kisgyermeknevelőink folyamatosan fejezik ki érzelmeiket ebben a formában is a gyermekek felé. A zene és a mozgás kapcsolata is meghatározó már ebben a korban is. A gyermekek elsősorban érzékszervi és tapasztalatok útján szerzik a világról a benyomásaikat. Örömmel fogadják, ha játékkal kapcsolódunk a mozgáshoz, figyelembe véve életkori sajátosságait, mozgásfejlettségüket. Ilyenkor állítatókkal, sétáltatókkal, táncoltatókkal teremtünk kedvet a változatos mozgásformák utánzásához (pl.: Áll a baba, áll..., Sétálunk..., Cini, cini, muzsika...). Az érzelmi intelligencia fejlesztésére, az érzelmek, hangulatok kifejezésére is használjuk a zenei nyelvet. A gyermekek nyelvi szinten még nem tudják pontosan kifejezni akaratukat, érzéseiket, annál inkább ki tudják vetíteni a zene adta lehetőségekkel (dinamika, ritmus, hanghordozás). Zenei önkifejezésüknek nem szab határt a társas közeg, hiszen még a szocializálódás kezdeti stádiumában vannak. Nem épültek be olyan szociális gátak, melyek feszélyeznék a spontán önkifejezésüket. Nálunk gyakran látni a csoportokban spontán dúdolgató, dinamikusan kalapáló, önfeledten táncoló

gyerekeket. A nevelés során tehát tudatosan építhetünk a gyermekek személyiség formálásához a zenei nevelésre.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A játéktevékenység a személyiségfejlődés tere és tükrözője. A játékban fejlődik a kisgyermek mozgása, megismerő funkciói, gondolkodása, kapcsolatteremtő képessége, érzelmi állapota. Ha megfigyeljük egy kisgyermek játéktevékenységét, képet kapunk személyiségfejlődéséről, arról, hogy hol tart, mi érdekli éppen, milyen családi környezetből jött, milyen tárgyi környezet veszi körül, honnan szerzi tapasztalatait?

Az értő kisgyermeknevelő szemek, a játéktevékenység megfigyelése során felfedezik a fejlődés elmaradását, ami következhet a nevelési módszerekből, a szociális hátrányokból, a társadalmi környezet kedvezőtlen hatásaiból. Fontosnak tartjuk, hogy kellő időben észrevegyük a személyiségfejlődésben keletkezett zavarokat, így tudatos fejlesztéssel, direkt élménynyújtással nagyobb odafigyeléssel korrigálhatjuk kompetencia határainkon belül azokat. Ehhez jól kell ismernünk a játéktevékenység fejlődési menetét. Ezt segíti a szakemberek szakmai felkészültség színvonalának emelése. Tudni kell, hogy az egyéni eltérések még nem a zavar jelei.

Meg kell látni a gyermek játéktevékenységében, hogy aktuálisan mire van szüksége, mi viszi előre a fejlődés útján? Igyekezni kell nyugalmat, biztonságot, helyet, időt és megfelelő eszközöket biztosítani. Ezek közül a feltételek közül kiemelném a játék tárgyakat, amelyekre évek óta nagy figyelmet fordítunk.

A játékeszközök kiválasztásánál mindig egyeztetjük az adott csoportra érvényes szakmai szempontokat és ennek megfelelően választjuk ki a játékokat. A szakemberek felismerik és támogatják a gyermekek kezdeményezését, önálló törekvésüket a játéktevékenységben, teret biztosítanak kreativitásuknak, pozitív, egyértelmű megerősítés közvetítésével.

A kisgyermeknevelők kezűgyessége és kreativitása nem ismer határokat, és saját készítésű játékokkal, képeskönyvekkel, bábokkal bővítik a csoport játékkészletét.

A tárgyi és szervezési feltételek mellett gondolnunk kell arra is, hogyha nincs a gyermeknek élménye az őt körülvevő világról, akkor nincs miből merítenie, nincs, ami a játékát elindítaná. Ezért fontosnak tartjuk, hogy minél több és változatosabb élményt nyújtunk a gyermekeknek.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

Bölcsődénkben kiemelten foglalkozunk a zenei neveléssel, ezért ezt a területet választottuk fő célkitűzésünknek.

„A kicsinyek zenei nevelésének célja – a születéstől hároméves korig -, hogy a gyermek zenei érdeklődését felkeltse, érzékennyé tegye a környezet hangjai iránt, és az énekes játékkal, az együtt éneklés örömeivel érzelmeit gazdagítsa.” (Forrai Katalin: Ének a bölcsődében. Zeneműkiadó, Bp. 1986. 9. old.). A felnőtt szerepéről ugyanitt ezt olvashatjuk: „A nevelés tudatos helyzetteremtést jelent annak érdekében, hogy a gyermek egy fejlettebb szintre jusson, fejlődjön. A gondozónőnek nagyvonalakban egy évre meg kell terveznie a dalanyagot, a játékokat, az életkornak megfelelő helyzeteket, módokat. A bölcsődében így az énekelgetés tudatosan alkalmazott, érzelmre ható nevelési forma, amely azonban mindig a spontaneitásra, a gyermekek önkéntes érdeklődésére és részvételére épül.” (U. o. 10. old.)

Szakmai programunkat Kodály Zoltán zenepedagógiai koncepciójának alapelveiből és Forrai Katalin útmutatásaiból indítottuk el. Azok a tanítások, melyeket megfogalmaztak összhangban vannak a bölcsődei nevelés- gondozás alapelveivel, így mind a mai napig meghatározói az igényes kisgyermekkor zenei nevelésnek. Kodály Zoltán programja a zenei nevelés szerepét minden életkorra megfogalmazta. A méhen belüli fejlődés folyamán az anya nem csak a testét, hanem lelkét, zenei ízlését, életérzését is átadja, mellyen keresztül a gyermek maradandó impulzusokhoz juthat (Kokas 1983). Így érthető milyen fontos család zenei kultúrája a kezdetektől. A csecsemő az első zenei benyomásait az anya személyes közvetítésével kapja. A kellemes hanginger, a dalok szép csengése, ritmusa, a kísérő mosoly, ringatás ezek együttese ebben a korban a gyermek fiziológiai

jóérzésének kiváltói. A hang, a ritmus első benyomásai (altató, ringató, ritmikus höcögtetők) a bensőséges személyes kapcsolat megerősítését szolgálják. Ezeket a helyzeteket nálunk a kisgyermeknevelők beépítették a mindennapi nevelési munkájukba. A 0-3 éves kor közötti gyermekek zenei nevelés a befogadáson alapszik. A kisgyermeknek a zenei élmények befogadásához elsősorban személyes kapcsolatra van szüksége. Mi a zenei nevelés céljainak az örömszerzést és az élménynyújtást tekintjük. Igyekszünk a gyermeket körül venni zenei légkörrel, sok népdallal, gyermekjátékdallal. Ezt az életszakaszt alapozó jellegűnek tekintjük a későbbikere nézve, ezért fontosnak tartjuk a zene iránti fogékonyság kialakítását, a gyermek érdeklődésének, figyelmének felkeltését. A zene az egyik legfontosabb kifejező eszközünk a beszéd mellett, amellyel kapcsolatot teremthetünk. Altala közelebb kerülhetünk mások megismeréséhez, elfogadásához. Ezért az adaptáció időszak érzelmi nehézségeinek áthidalásához, feldolgozásához is segítségünkre lehet. A bölcsődés korú gyermekek verbálisan még nem tudják megfogalmazni problémáikat csupán érzéseik szintjén élik meg a nyugtalanító állapotokat. A bölcsődébe kerüléssel számtalan új, számukra idegen helyzettel kell megbirkózniuk, melyek nagy érzelmi megpróbáltatásokkal járnak: le kell válniuk szüleikről, idegen környezetben kell elfogadniuk ismeretlen felnőtteket, alkalmazkodni kell a csoportba járó gyermekkehez, és az addig megszokott napirendük is gyakran megváltozik. A kisgyermeknevelőink ilyenkor gyakran a zene feszültségoldó hatását is segítségül hívják a gyermekek megnyugtatóására. Gyakran alkalmazzák a dúdolást, a ringatást a vigasztaláshoz.

Arra gondoltunk, hogy fő célkitűzésünk mellett azokra a területekre fókuszálunk, ahol a gondozási helyzetek, valamint a család és a bölcsőde kapcsolata kerül előtérbe.

A kisgyermeknevelés elsődlegességének helyszíne a család. A zenében élő, énekelgető családtagok mind jelentősen hatnak érzelmileg a gyermekekre. Partneri szülő-kisgyermeknevelő viszony esetén pedig mi is hatással lehetünk a családokra. Fontosnak tartjuk, hogy a zenei nevelés területén mintanyújtással, érték közvetítéssel, zenei anyagok megismertetésével segítsük a családokat kultúrák közvetítő szerepük betöltésében. Mondókákból, dalokból álló füzeteket készítünk a csoport faliújságára, melyek a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalokat tartalmazzák. A hangszerjáték iránt érdeklődő szülők, valamint a kisgyermeknevelők számára a kottaolvasás megkönnyítéshez színes kottafüzetet készít zenepedagógus kisgyermeknevelőnk az aktuális gyermekdalokból. A bölcsődei korosztály számára szervezett bölcsődén kívüli igényes zenei programok ajánlásával is segítjük a szülőket a minőségi együttlét eltöltésében például Kodály Filharmonikusok kisgyermekeknek szánt koncertjei, hangszerbemutatói vagy Gróh Ilona ringató koncertjei. A szülőcsoportos beszélgetések egyik témája a zenei nevelés kisgyermekkorban. Lehetőségeket biztosítunk a szülőknek (pl.: családi napokon), hogy betekinthesse a csoportban folyó zenei nevelésbe, közös éneklésre, zenélésre teremtnünk alkalmat, ahol új dalokat, mondókákat tanulhatnak a meglévő repertoár mellé. Havi szinten szervezünk zenebölcsődei alkalmakat, ahol együtt zenélünk, énekelünk a gyermekekkel és családjaikkal. Intézményi szinten megalakul a Harmónia kórus, melynek vezetésében zenepedagógus kisgyermeknevelőnk is közreműködik és több munkatársunk is kórustag. Terveink között szerepel házi koncertek szervezése, ahol zeneiskolát végzett kisgyermeknevelők, zenész szülők és zenét tanuló testvérek örömmel zenélés koncertjét szeretnék megvalósítani.

A zene személyiségformáló ereje tagadhatatlan, éljük hát vele nap, mint nap, kisgyermeknevelők, szülők és gyermekek együtt, egymás segítve, egymásnak örülve, harmóniában.

Valósuljon meg hát az álom: „Legyen a zene mindenkié.”(Kodály Zoltán).

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Szakemberkép:

A kisgyermeknevelő nevelő-gondozó munkáját az Alapprogramra és a bölcsőde szakmai programjára alapozva végzi munkáját. Átlátja a kisgyermeknevelés rendszerét, képes a szakmai innovációra, a folyamatos megújulásra és fejlődésre. A bölcsőde nevelő-gondozó tevékenységéhez kapcsolódó tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, illetve azok képviselőivel kapcsolatban. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepet, az együttműködés kialakítására. Egyenrangú partner a szakmai kooperációban. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, reálisan értékeli szakmai felkészültségének szintjét, erősségeit és gyengeségeit, a fejlődés érdekében tudatosan tervezi saját szakmai jövőjét. Tájékozott az egészségvédelem, a családvédelem, és a családsegítés lehetőségeit illetően. Képes a gyermekek tiszteletére, elfogadására, szeretetteljes kapcsolat kialakítására.

A családokkal közösen képes a szakmai normáknak megfelelő együttműködési formákat kialakítani. A kisgyermeknevelő személyisége egyben munkaeszköze is, munkája rátermettséget igényel, ennek a személyisége a hordozója.

A kisgyermeknevelő gyermekszeretetét nem csak érzelem, hanem mindenkor a legjobb tudása szerinti gondoskodás, ráfigyelés, türelem, tapintat, tolerancia hassza át. Érzelmileg legyen kiegyensúlyozott, fizikai, szellemi, pszichés teherbírással, figyelemkoncentráció és megosztás képességével rendelkezzen. Legyen képes a nevelő-gondozó tevékenységével kapcsolatos önreflexióra és önkorrekcióna. Pozitív életszemléletével, vidám derűs személyiségével erősítse a csapatmunkát.

Képzés, továbbképzés, önképzés:

A szakmai felkészültség meghatározza a munka színvonalát, minőségét. A szakmai ismeretek bővítéséhez, a fejlődéshez szükséges a továbbképzés, önképzés, tanulás.

A szakemberek képzését továbbképzését egész életen át tartó folyamatnak tekintjük bölcsődénkben. Éves továbbképzési tervet készítünk, mely szerint, évente folyamatosan vesznek részt szociális és pedagógusképzéseken a kisgyermeknevelők.

A pedagógus besorolású kisgyermeknevelők kompetenciafejlődését egész pályafutásukat átszöven határozza meg, a pedagógusminősítési és előmeneteli rendszer. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet alapján a kisgyermeknevelők továbbképzési időszaka négy év. A továbbképzésre kötelezetteknek ebben az esetben, a képzettségi szintnek megfelelően a továbbképzési időszak alatt 60-80 kreditpontot kell megszerezniük.

Az új ciklus kezdetét nyilvántartásban dokumentáljuk. A minősített továbbképzések lehetőségeit, a kreditpontok megszerzése céljából rendszeresen figyelemmel kísérjük. Szakmai tapasztalatcsere céljából részt veszünk konferenciákon, szakmai napokon, óvodai rendezvényeken. A meglévő szakkönyvtárunkat önkéntes felajánlások segítségével is bővítjük. A szakmai munkánkhoz szükséges folyóiratokat, szakkönyveket rendszeresen megvásároljuk. Az egymástól tanulás gyakorlata bölcsődénk egyik fontos minőségpolitikai célkitűzése, amely összhangban van az intézményi célokkal. Az intézményi keretek között folyó szakmai személyiségfejlesztés innovációs tervek alapján, szakmai munkacsoportok és külső szakemberek bevonásával egyaránt zajlik.

Kapcsolódunk az intézményi szervezetet érintő innovációs célokhoz, amely a tudásmegosztást, a belső kommunikáció fejlesztését, a feladat delegálását helyezi előtérbe. A koordinátori hálózaton keresztül jutnak el a szakmai információk a kisgyermeknevelőkhöz. Nálunk két kisgyermeknevelő segíti ezt a munkát. Az információ áramlás, már az infokommunikációs eszközök segítségével is történik. Intézményi szinten 3 munkacsoport működik. Bölcsődénkből 2 fő tagja a családpedagógiai munkacsoportnak, egy kisgyermeknevelő és a bölcsődevezető. A pedagógus életpálya munkacsoport munkáját pedig egy kisgyermeknevelő segíti.

Gyakornoki és terepfeladatok:

A bölcsőde gyakorlóterepként fogad kisgyermeknevelő szakos hallgatókat. A hallgatók szakmai fejlődésének támogatása elengedhetetlen a bölcsődei feladatellátásban.

A következő intézményekből fogadunk hallgatóka:

A Nyíregyházi Főiskola hallgatóinak gyakorlati képzésébe 2017-ben kapcsolódtunk be. Az ICMK Kft. 2010 óta, minden évben, OKJ-s képzés keretében, gyakorlati terephelyként a mi bölcsődénket

választja, a csecsemő-és kisgyermeknevelő asszisztenshallgatók, gyakorlati ismereteinek a megszerzésére.

A gyakorlat célja:

A hallgató megismerje a bölcsőde működését, a korszerű nevelő-gondozó munkát, a kisgyermeknevelő szakmai kompetenciáit és feladatait. Az elméletben tanultakat megerősítse, fejlessze azokat a jártasságokat, képességeket, amelyek alkalmassá teszik az önálló munkavégzésre.

A bölcsődében dolgozó pályakezdő kollégák gyakornoki feladatai ellátásában szakmai segítői feladatokat is ellátunk.

A bölcsődevezető jelöli ki a mentor kisgyermeknevelőt, a bölcsődében legalább öt éve alkalmazott, megalapozott szakmai tapasztalattal, és megfelelő személyiségjegyekkel rendelkező kisgyermeknevelők közül. A mentor kisgyermeknevelő közvetlenül segíti a hallgatót és a gyakornokot a mindennapi tevékenységében.

Önképzés

Kiemelt célkitűzésünk a zenei nevelés, ezért figyelmet fordítunk a kisgyermeknevelők zenei képzésére. Folytatjuk a több éve elkezdett hangszeres képzését zenetanár segítségével. Szerencsések vagyunk, mert saját zenepedagógus kisgyermeknevelő erősíti a bölcsődei kollektívát. Nagy segítségére van a kisgyermeknevelőknek a hangszeres és ének tudásuk fejlesztésében emellett könnyen értelmezhető kottákat készít számukra. Rátaláltunk arra a debreceni vállalkozásra, aki saját készítésű fa hangszereket gyárt, és a javításukról is gondoskodik. Örömeinkre szolgál, hogy minden kisgyermeknevelő rendelkezik furulyával, valamint minden bölcsődei csoportban van több metalofon is.

A szakmai feladatokat az alábbi módszerek segítségével kívánjuk megvalósítani:

A kisgyermeknevelők egymás gyakorlati munkáját megfigyelik, esetmegbeszéléseken a tapasztalatokat értékelik, tanácsadással, kölcsönös segítségnyújtással, a gyermekek nevelésével-gondozásával kapcsolatos feladatok jobbítása érdekében. Más intézményekkel való közös tapasztalatcsere feltételeit teremtjük meg, egymás munkájának megfigyelése, a tapasztalatok megbeszélése.

Nagy hangsúlyt helyezünk a képzésre, önképzésre, továbbképzésekre, zenei képzésre Támogatjuk és segítjük a továbbtanuló munkatársakat. Biztosítjuk számukra a konzultációkon és a terepgyakorlatokon való részvételt. Személyiségfejlesztő tréningeken elősegítik, hogy a kisgyermeknevelők megismerjék és fejleszthessék saját kommunikációs képességeiket.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

Család

Fontos, számunkra, hogy a családok minél pontosabb és átfogóbb képet kaphassanak munkánkról, ezt segíti a szülővel történő fokozatos beszoktatás is. Elismerjük és előtérbe helyezzük a család kompetenciáját, hatékony nevelői magatartással mintát közvetítünk, közösségi élményeket biztosítunk. Olyan programokat szervezünk, amelyek lehetőséget adnak a szülővel történő személyes találkozásokra, nevelési, gondozási kérdések megbeszélésére.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményei

Fontosnak tartjuk a tagintézmények közötti kapcsolatok szélesítését, egymás munkájának megismerését. Az összehangolt szakmai munkával lehetővé válik, hogy szolgáltatásainkat közel

azonos színvonalon tudjuk nyújtani. A közös szakmai napokon, programokon lehetőség nyílik a tapasztalatcserére, ötletek merítésére.

Óvodák

Célunk a szomszédságunkban működő Manófalva és Lehel Utcai óvodákkal a jó kapcsolat megtartása. Egymás munkájának, céljainak kölcsönös megismerése, megértése, amely segíti a bölcsődéből óvodába való átmenetet.

A Manófalva Óvodával és a Lehel Utcai Óvodával a közös tapasztalatcsere feltételeit már régebben megteremtettük, közösen segítjük a szülőket az óvodaválasztásban. Az óvónők többször meglátogatják azokat a gyermekeket, akik a csoportjukba kerülnek, és a szülőknek is lehetőséget biztosítanak a nyár folyamán az óvodai életbe való betekintésre. Minden évben mindkét óvodával együttműködési tervet készítünk.

ICMM Kft.

A bölcsőde terepintézményi feladatokat is ellát, az ICMM Kft. hallgatói 2011 óta töltik bölcsődénkben a szakmai gyakorlatukat. Ezért is tartjuk fontosnak a szakdolgozóknak a szakmai felkészültségét, ami meghatározza a munka színvonalát, minőségét. A kisgyermeknevelők elméleti és gyakorlati tudása lehetővé teszi, hogy mentori feladatokat lássanak el, segítsék a hallgatókat a gyakorlati ismeretek megszerzésében. A képző intézménnyel partneri kapcsolatot tartunk, kölcsönösen segítjük egymás munkáját.

9. A tájékoztatás helyi módja:

A bölcsődei ellátásról a szülők tájékozódhatnak az alábbi módon:

- intézményünk honlapján,
- személyesen a bölcsődében,
- beiratkozás előtti nyílt héten,
- tájékoztató, információs füzetekből,
- fogadóórán,
- telefonon, e-mailben.

Szakmai programunk a gyermek szeretetére, tiszteletére, elfogadására épül, melyet a jól felkészült szakembergárda felelősségvállalással valósít meg.

A gyermeknevelésben elsődleges és meghatározó a családi nevelés. A bölcsőde kiegészítő, segítő szerepet vállal, együttműködik a családokkal.

Ezért szervezünk minél több közös programot, melyek közelebb hozhatják a családokat a bölcsődéhez.

DMJV EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE

**ÁCHIM ANDRÁS UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

<u>1. Az intézmény általános információi:</u>	193
<u>2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Áchim András Utcái</u> <u>Tagintézményében</u>	193
<u>2.1. Bölcsődei ellátás</u>	193
<u>2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatás:</u>	193
<u>3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői</u>	194
<u>3.1. Az intézmény bemutatása</u>	194
<u>3.2. Személyi feltételek</u>	194
<u>3.3. Tárgyi feltételek</u>	195
<u>4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei</u>	195
<u>5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma</u>	198
<u>5.1. Gyermekkép</u>	198
<u>5.2. Bölcsődei nevelés feladata</u>	198
<u>5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése</u>	198
<u>5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása</u>	198
<u>5.2.3. Az érzelmi és társaskompetenciák fejlesztése</u>	199
<u>5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése</u>	199
<u>6. Kiemelt szakmai célkitűzések</u>	200
<u>7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása</u>	203
<u>8. A bölcsőde kapcsolatrendszere</u>	203
<u>9. A tájékoztatás helyi módja</u>	204

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve: Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye

Az intézmény székhelye: 4024 Debrecen, Varga utca 23.

Működési területe: Debrecen közigazgatási területe

Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása: Gyermekjóléti alapellátás

Az intézmény Gyvt. szerinti típusa: Gyermekek napközbeni ellátása

A szolgáltató tevékenység formája: Bölcsőde

A tagintézmény neve: Áchim András Utcai Tagintézmény

A tagintézmény címe: 4030 Debrecen Áchim András utca 28.

A tagintézmény elérhetősége: 06/52-471-001; 06/30-742-73-74

www.achimbolcsode.x3.hu

achimbolcsi17@gmail.com

bolcsi17@net-portal.hu

Férőhely/ csoport: 76/ 6

2. Feladat ellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Áchim András Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás

Bölcsődénkben a 15/1998.(IV. 30.) NM rendeletben meghatározottak szerint végezzük a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását.

A hozzánk forduló családok számára biztosítjuk gyermekük szakszerű napközbeni nevelését–gondozását, arra az időre, míg szüleik, nevelőik nem tudják gyermekük ellátását megoldani munkavégzés, betegség vagy egyéb ok miatt.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatás:

- Időszakos gyermekfelügyelet
- Rugalmas, hosszított nyitva tartás

Gyermekfelügyelet

A DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Áchim András Utcai Tagintézményében, az alapellátás prioritása mellett, családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtunk a gyermeküket otthonnevelő szülők számára. Nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együtt játszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett. A gyermekfelügyelet szolgáltatás során figyelembe vesszük a kisgyermek nevelés-gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát.

Rugalmas/hosszított nyitva tartás

Intézményünk szolgáltatásként nyújtja a rugalmas/hosszított nyitva tartást, melyet este 18-19 óra között vehetnek igénybe a szülők.

A hosszított nyitva tartás alatt a gyermekek felügyeletét szakképzett kisgyermeknevelő látja el. Ezt a szolgáltatást a bölcsődébe felvett gyermekek szülei igényelhetik külön térítési díj ellenében.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk Debrecen város déli részének kertvárosban, jól megközelíthető, csendes helyen található. Gyönyörű környezetben, biztonságos, forgalomtól mentes, zöld övezetben helyezkedik el. Személyautóval, tömegközlekedéssel egyaránt jól megközelíthető, ingyenes parkolási lehetőséggel rendelkezik. Bölcsődénk 39 éves múltra tekint vissza, 1981-ben nyitotta meg kapuit. Nyitáskor 60 férőhelyes bölcsődeként üzemelt, majd 1992-től 40 férőhelyesre módosult, egy gondozási egység megszüntetésével. 2005-ben a HEFOP 4.2.1-2004 pályázat elnyerésével adódott lehetőség ennek az egységnek a felújítására és ismételt megnyitására. Ebben az egységben 2006-tól, játszócsoport üzemelt. Ez az egység 2017. januártól, ismét az alapellátáshoz kapcsolódott, így 24 kisgyermek fogadásával bővült a bölcsődei ellátottak száma a bölcsődében.

Intézményünkben így 3 gondozási egység, 6 csoportszobájában 76 férőhelyen neveljük-gondozzuk a gyermekeket. A csoportszobákban a gyermekek létszáma 12-14 fő között mozog a jogszabályban meghatározottak szerint. Gyermekcsoportokat különböző nevekkal láttuk el, melyek Napocska, Mókus, Pillangó, Katica, Maci, és Süni.

A környéken élő lakosság összetétele az utóbbi évek során sokat változott, és folyamatosan változik napjainkban is. A kertes családi házakba egyre több fiatal család költözik, közülük sokan igényelnek bölcsődei férőhelyet. A város különböző pontjairól is érkeznek hozzánk a szülők gyermekeikkel. A bölcsőde vonzáskörzetéhez tartozik a Biczó-kert, a Bayk András-kert, a Lencz telep és a Paci-kert.

A különböző területekről bölcsődébe kerülő gyermekek eltérő érzelmi, szociális háttérrel rendelkeznek. Ez a különbözőség megköveteli a bölcsőde kisgyermeknevelőitől, hogy minél jobban ismerjék meg a családokat, szükségleteiket. Erre a szükségletre az egyéni igények figyelembevételével, a családi nevelés elsődlegességének elfogadásával tudunk hatékony válaszokat adni.

3.2. Személyi feltételek

2017. január 1-jétől az intézményünkben férőhelybővítés történt, ami a dolgozói létszám növekedésével is járt. A gyermekek ellátását az új egységben a felújítás alatt álló tagintézmények szakdolgozói látják el.

Intézményünkben az alkalmazottak összlétszáma: 24 fő.

Tagintézményvezető	1 fő
Kisgyermeknevelők:	14 fő

Szakács	1 fő
Konyhalány	2,5 fő
Bölcsődei dajka	3 fő
Mosodai alkalmazott	1 fő
Varrónő	1 fő

A kisgyermeknevelők nagy hivatástudattal és gyermekszeretettel végzik munkájukat. Empatikusan, tapintatos módon segítik a családokat az együttnevelésben. Innovatív szemléletben, meleg, elfogadó attitűddel látják el szakmai feladataikat. Minden kisgyermeknevelő rendelkezik a szakmához előírt végzettséggel. Főiskolai diplomája 6 főnek van, 1 kisgyermeknevelő jelenleg diplomás képzésre jár. Szeptembertől egy kisgyermeknevelő kezdi el főiskolai tanulmányait. A szakmai felkészültség, a folyamatos önképzés, az innováció igénye belső szükségletként jelentkezik a szakdolgozók

körében, egyre több kisgyermeknevelő jelentkezik a diplomai végzettséget adó, csecsemő- és kisgyermeknevelő alap szakképzésre.

Intézményünkben a technikai dolgozók létszáma 10 fő, akik munkarendje szervesen kapcsolódik a kisgyermekek ellátásához. A kisgyermeknevelőkkel közösen munkálkodnak a gyermekek egészséges, és biztonságos környezetének megteremtésében. A sikeres közös munka, a jó kapcsolat pozitívan hat a csoport életére, kedvezően alakítja a derűs, nyugodt légkör kialakulását.

3.3. Tárgyi feltételek

Az intézményben 3 gondozási egység működik. Minden egységhez külön fürdőszoba, átdó helyiség, kocsitároló tartozik. A csoportszobák szépek, tiszták, esztétikusan vannak berendezve. Ezek alapterülete, felszereltsége, és a minőségileg, mennyiségileg megfelelő játékeszközök biztosítják az elmélyült játék kialakulásának feltételeit. A csoportszobákban jól elkülönített játszószarkokban (konyha, építő, fésűlködő, pihenő) tevékenykedhetnek a gyerekek. A játéktevékenységhez mind a konstruáló, mind a szerepjátékok eszközei megtalálhatók. A játékok a gyermekek igényeinek megfelelően, nyitott polcokon vannak elhelyezve. A szobák játék készletének összeállításánál a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait vesszük figyelembe.

A bölcsőde épületének külső megjelenése, a parkosított előkert, kellemes esztétikai élményt nyújt az ide érkezők számára. A bölcsőde hatalmas füvesített udvarral rendelkezik. Napos és árnyékos területei is vannak. Nyáron a hatalmas fák árnyéka biztosítja a gyerekeknek a kellemes légkört, a nyugodt, elmélyült játék lehetőségét. Teraszunk árnyékolóval ellátott és csúszásmentes járólappal burkolt. Az udvaron csúszda, homokozók, babaházak, mászófalak, vizet permetező pancsoló, valamint nagymozgást fejlesztő játékeszközök biztosítják a gyermekek mozgásigényének kielégítését.

Az udvaron levő rögzített és mobil játékokat igyekszünk bővíteni, törekszünk újabb mozgásfejlesztő eszközök beszerzésére, ezzel elősegítve a nagymozgásos játék lehetőségek változatosságát.

Bölcsődénk saját főzőkonyhával rendelkezik, mely a HACCP előírásainak megfelelően van kialakítva. Az étlapot élelmezésvezető állítja össze, dietetikus szakember jóváhagyásával. Az ételek elkészítése a nyersanyagok központi beszerzését követően, saját főzőkonyhánkon történik. A bölcsődei élelmezés során a mai korszerű csecsemő- és kisgyermektáplálási elveket vesszük figyelembe. Lehetőség van diétás étkeztetés igénybevételére, melyet a Honvéd Utcai Tagintézmény kiszállítással biztosít.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

Célunk a családi nevelés segítése, a gyermek fizikai, érzelmi biztonságának és jólétének megteremtése a napközbeni ellátás keretén belül. Feladatunk közé tartozik, a feltétel nélküli szeretettel és elfogadással a gyermekek nemzetiségi és etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával elősegíteni a harmonikus fejlődést. Továbbá pszicho-szociálisan érett, önálló, harmonikus személyiség kibontakozásának segítése, az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi beilleszkedés elősegítése. A nevelés - gondozás célja a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű nevelés-gondozás nyugodt légkörben zajlik, és biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket.

A bölcsődei nevelés alapelvei

- **A család rendszerszemléletű megközelítése**

A bölcsődei nevelésben elsődleges szempont számunkra a család működésének megismerése, megértése. A családlátogatás alkalmával a család erősségeiről, gyengeségeiről kapott kép alapján, az erősségek hangsúlyozása által segítjük a családokat. Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők szinte

minden esetben élnek a családlátogatás lehetőségével. Saját otthonukban a szülők nyitottabbak, könnyebben megnyílnak. Ez segít minket ahhoz, hogy megismerjük és segíteni is tudjuk a szülőket, szülői szerepük megerősítésében.

- **A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása**

A koragyermekkori életszakasz különösen fontos minden gyermek számára. Azok, akik valamilyen ok miatt eltérő módon és ütemben fejlődnek, megkülönböztetett figyelmet kell, hogy kapjanak. Ha ezt az időszakot kihasználjuk, a gyermek sokkal könnyebben fogja a számára szükséges képességeket megszerezni. Ez a korai fejlesztés teszi lehetővé a lassabban kialakuló képességek, készségek fejlesztését. Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők tudatos odafigyeléssel, pontos megfigyelésekkel, valamint szükség esetén szakember segítségével (a bölcsőde pszichológusa) segítik a gyermekek fejlődését.

- **A családi nevelés elsődleges tisztelete**

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva neveljük és gondozzuk a gyermekeket. Számunkra ez azt jelenti, hogy igyekszünk megismerni a családok hagyományait, értékeit és ezeket szeretnénk tovább erősíteni. Törekszünk családokkal együttműködni, őket támogatva részt venni a gyermekek személyiségének formálásában. Ennek érdekében a családlátogatásokon és a beszoktatások ideje alatt igyekszünk megfigyelni a szülők nevelési elveit, a család értékrendjét. Különböző rendezvények alkalmával biztosítjuk a szülők számára, hogy bekapcsolódjanak a bölcsőde életébe, mely során újabb információkhoz jutunk a családok nevelési szokásairól.

- **A kisgyermeki személyiség tisztelete**

A kisgyermek egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség, egy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum. A családi háttér hat a kisgyermek személyiségére. Csökkenti a károsító hatásokat, vagy éppen ellenkezőleg, a negatív hatásokat erősíti fel. Ezeket felismerve kell figyelmet fordítanunk a mentális, etnikai, kulturális, vallási különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására. Ennek érdekében a másság iránti nyitottság elvét, a befogadó, elfogadó, és támogató szemléletet igyekszünk alkalmazni.

- **A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe**

A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a gyermekekre és a családra. A kisgyermeknevelők hivatástudattal, empátikusan, meleg, elfogadó attitűddel nevelik-gondozzák a rájuk bízott gyermekeket. Rendelkeznak azokkal a képességekkel, kompetenciákkal, melyek szükségesek ahhoz, hogy értéket, mintát tudjanak közvetíteni, nyújtani. Elvárás, hogy a kisgyermeknevelő minden helyzetben legyen precíz, pontos, megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezzen.

- **A biztonság és stabilitás elve**

A tárgyi és személyi állandóság növeli a gyermekek biztonságérzetét, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a szokások kialakításához. Ezt az elvet biztosítjuk a csoport- és helyállandósággal, a felmenő rendszerrel és a saját kisgyermeknevelő rendszer meglétével. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket, ő segíti a beilleszkedését, és ez biztonságot ad a kisgyermeknek és a szülőnek egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő” -rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, szokásait. A rendszeresen ismétlődő folyamatok végzése, az események egymáshoz kapcsolódása megszokottá válik, ez egyben a gyermek nyugalomát és biztonságérzetét elősegíti.

A bölcsődénkben a bölcsődei napirendet a gyermekek, egyéni igényeihez igazítjuk. A bölcsődei adaptációt a szülő tevékeny segítségével végezzük úgy, hogy a gyermek egyéni szokásrendjét a bölcsődei beilleszkedés folyamatában figyelembe vesszük. A napirend megtervezése függ, a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, a csoportlétszámtól, de befolyásolják azt az évszakok és az időjárás is. A napirend kialakításánál ügyelünk arra is, hogy kiküszöböljük a felesleges várakozási időt. Ennek megtervezése, kialakítása minden évben komoly odafigyelést igényel részünkről.

- **Fokozatosság megvalósítása**

A bölcsődei nevelés minden területén a fokozatosság megvalósításának érvényesülnie kell. A gyermekek érdekeit szem előtt tartva a szülővel történő beszoktatás módszerének lehetőségét biztosítjuk a gyermek számára. A gyermek akkor érzi biztonságban magát, ha a biztonságot nyújtó személy jelenlétében ismerkedhet az új környezettel és a kisgyermeknevelőkkel.

A szülő jelenléte minden esetben biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. Örömmel tapasztaljuk, hogy egyre több szülő él ezzel a lehetőséggel. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe. Minden változás, ami a kisgyermeket érinti, a fokozatosság elvének betartásával valósul meg.

- **Egyéni bánásmód érvényesítése**

Nincs két egyforma gyermek, mindegyik más-más ütemben fejlődik. Fejlődésüket akkor tudjuk elősegíteni, ha megfelelő környezetet alakítunk ki számukra, figyelembe vesszük egyéni és életkori fejlettségüket. A kisgyermeknevelők akkor tudják ezt biztosítani, ha maximális elfogadó képességgel rendelkeznek, tolerálva az eltérést mutató, vagy lassabban fejlődő gyermekek igényeit. Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők a csoport kor összetétele, az egyéni igények, a gyermek életkori fejlődését figyelembe véve rendezik be, és alakítják ki a csoportszobát, a csoport napirendjét. Biztosítják a gyermekek fejlettségének megfelelő játékeszközöket és számukra megkülönböztetett figyelmet nyújtanak.

- **Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége**

Bölcsődénkben a gondozási folyamatokra nagy hangsúlyt fektetünk. A gyermekek ellátása során a nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot, a gondozás minden helyzetében nevelés folyik. A szakszerű gondozás alapja, feltétele a nevelés hatékonyságának. A cél a gyermek fejlődésének, egészségének, jó közérzetének maximális biztosítása. Kiemelt jelentőséggel bír a nyugodt, biztonságos légkör megteremtése. A kommunikáció, a mosoly, az odafordulás, a finom mozdulatok elengedhetetlenül szükségesek. A kisgyermek ekkor van kettesben az öt ellátó felnőttel, ezért a szemkontaktus és a meghitt együttlét szerepe a gondozási helyzetekben kiemelt. A gondozási sorrend kialakítása, az egyéni igények és fejlettség figyelembe vételével történik. Ezek során az önállósodási törekvéseknek nemcsak helyt adunk, hanem támogatjuk, biztatjuk is erre a gyermekeket. A napirendet ennek megfelelően alakítjuk ki, hogy minden kisgyermek megkaphassa ezt a kiemelt figyelmet és megfelelő időt önállósodási törekvéseihez.

- **A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása**

Az aktivitás iránti vágy a gyermekeknél mindennap jelentkező szükséglet. Biztonságos, és tevékenységre motiváló környezet megteremtésével és elegendő idő biztosításával tudjuk erre irányuló igényeiket támogatni. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segíti a gyermeket a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az érzelmi, az értelmi, és a szociális fejlődést. A játék ad elsősorban lehetőséget a társkapcsolatok fejlődéséhez.

A tanulás formái a bölcsődében az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, amely kisgyermeknevelő-gyermek interakcióiból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás közben valósul meg. A tanulás folyamatos, időkorlátok nélküli, a gyermek egyéni ütemének megfelelő, és önkéntes.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

„Csak akkor biztosíthatunk minden egyes gyermek számára boldog gyermekkort, és a képességeinek optimális fejlődését, ha figyelembe vesszük a gyermek fejlődésének törvényszerűségeit, az egyes gyermekek különböző adottságait, természetes igényeit, és ehhez igazítjuk pedagógiai magatartásunkat.”

(Montessori Mária)

Gyermekképünk a nyugodt, harmonikusan fejlődő, élményekkel teli gyermek, aki képes saját természetes kíváncsisága által tanulni és fejlődni, szeretettel fordul az őt körülvevő világhoz.

Szeretnénk, ha gyermekeink a világra és a közvetlen környezetükre nyitottak és érdeklődők lennének, azért, hogy élményeket szerezve aktívan, tevékenyen teljenek a napjaik.

A gyermekeket tapasztalatszerzésükben egyéni fejlettségük figyelembevételével támogatjuk, hogy belső fejlődési ütemüknek megfelelően fejlődjenek, nevelésünk-gondozásunk mellett. Ismerjék meg saját képességeiket, értékeiket. Ahhoz, hogy boldog, kiegyensúlyozott, vidám kisgyermekek legyenek, engedjük őket teljes személyiségükben kibontakozni.

Szeretnénk, ha a bölcsődében töltött idő a felszabadult, felhőtlen, örömteli játék időszaka lenne a gyermekek számára. Ennek érdekében szem előtt tartjuk a gyermek igényeit, és a szülők elvárásait. Közös munkálkodunk a ránk bízott gyermekek egészséges és biztonságos környezetének megteremtésében, a gyermekek testi-érzelmi- és értelmi fejlődésének érdekében.

Arra törekszünk, hogy minden nap egy csodát jelentsen a gyermekek számára, hogy őszintén mosolygó gyermekarcok vegyenek minket körül a bölcsődében.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei nevelés, a családi neveléssel szorosan együttműködve szolgálja a gyermekek fejlődését, melynek alapelve a segítő szándékú együttnevelés. A partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, a hitelesség, a folyamatos, de tapintatos kommunikáció. Harmonikus, őszinte kapcsolatot kell kialakítanunk a szülőkkel. Szükség esetén tegyük lehetővé a szülő kérésére a személyes találkozást, figyelmesen hallgassuk meg gondjait. A beszélgetés minden esetben őszinte, és nyílt legyen, kölcsönös tiszteletre épüljön. A felmerülő nehézségeket egyéni, vagy szülőcsoportos beszélgetés keretein belül próbáljuk megbeszélni. A kisgyermeknevelő a család erősségeinek hangsúlyozásával, a pozitívumok kiemelésével járul hozzá a szülői kompetencia megerősítéséhez.

A gyermek nevelésében, gondozásában fontos, hogy összhang legyen a család és a bölcsőde között. Bölcsődénk törekszik a szülői szerepek, szülői kompetenciák támogatására, megerősítésére.

A bölcsődei szakember, a kisgyermeknevelő kiemelten felelős a gyermekek zavartalan fejlődéséért, és mindent meg kell tennie azért, hogy kiszűrje, kivédje a gyermekeket károsító eseményeket, hatásokat.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A kisgyermeknevelő feladata a gyermek testi, lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a gyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása. A gyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos, aktív tevékenységet, mely legfőképp a játék közben valósul meg. Az egészséges életmódhoz hozzá tartoznak az alapvető szükségletek, az egészséges táplálkozás, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás és a pihenés feltételeinek biztosítása.

A szabad levegőn játszás lehetőségét mindennap biztosítjuk az időjárás figyelembevételével. A lehető legtöbb időt tartózkodnak a gyerekek friss levegőn, ami igen kedvezően hat az általános

közérzetre, a test növekedésére, az izomzat fejlődésére, a légzésre, a vérkeringésre, az anyagcserére, az étvágyra, az alvásra, de nagyban befolyásolja a szellemi fejlődést is. Törekszünk újabb mozgásfejlesztő eszközök beszerzésére, ezzel elősegítve a változatos udvari játéktevékenységet a kisgyermek számára.

Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében hangsúlyt fektetünk az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására is (étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás). A higiénés műveletek elsajátításában nagy szerepe van az utánzásnak, a felnőtt példamutatásának. Az életkornak megfelelő helyes életritmus, a jó napirend kialakítása, az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele.

Sószoba

A bölcsőde épületében, egészségmegőrző, prevenciós jelleggel sószobát alakítottunk ki, melyben egy újdonságnak számító somokozó is helyet kapott, amely nagyszemű Himalájai sókristállyal van feltöltve. A 2019/20-as nevelési évben diavetítő vásárlásával bővítettük a só-szoba eszközkészletét, melyet örömmel fogadtak a gyermekek.

A Somadrin oldat folyamatos párolgása a sószobában jelentősen emeli a helység relatív páratartalmát, serkenti a légzőszervek aktivitását, a hörgők öntisztulását, mely által csökken a nyálkahártya gyulladása. A sós levegőt nyújtó, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket csökkentő helyiség hasznossága már régóta ismert. A gyermekek immunrendszerének erősítése és az ellenálló képességük növelése érdekében hetente többször, a bölcsődei napirendbe beépített időpontban látogatják ezt a helyiséget. Megfigyeltük, hogy a sószoba rendszeres látogatásának hatására a megbetegedések száma lényegesen csökkent.

Ebben a helyiségben a somokozó mellett lehetőségük van a gyerekeknek több, finommotorikát fejlesztő (puzzle, formakirakó, pöttyi-építő, kréta, színesceruza) eszköz használatára. A kisgyermeknevelők gyakran énekelnek, mondókáznak, mesés könyvet nézegetnek együtt a gyermekekkel. Ősztől tavaszig a csoportok a sószobában, a délelőtti órákban heti 2 alkalommal tartózkodnak. Ezt a szolgáltatást a délutáni órákban a bölcsődébe járó gyermekek szülei és a testvérei is igénybe vehetik.

5.2.3. Az érzelmi és társaskompetenciák fejlesztése

A kisgyermek érzelmi fejlődésének, szocializációjának fő színtere a család. Itt tanulja meg megismerni önmagát, környezetét, elsajátítja az együttélés szabályait. A szocializáció fejlődését leginkább befolyásoló családi tényezők a pozitív szülő-gyermek viszony, az elfogadó-támogató attitűd, és a megfelelő szülői elvárások. A bölcsődébe kerülés változásokat hoz a gyermek életébe. Az otthon óvó, puha melegét és szabadságát felváltja egy tágabb környezet, ahol a hasonló korú társaihoz alkalmazkodnia kell. Meg kell tanulnia élete korai szakaszában az első társadalmi környezetbe szociálisan beilleszkedni. Ez fokozott követelményeket állít a gyermek elé. Azért, hogy a kisgyermek ezeket a változásokat a lehető legkönnyebben élje meg, a kisgyermeknevelő részéről szakmai tudásra, toleranciára, empátiára, szeretetteljes odafordulásra van szükség. Csökkentenünk kell azokat a nehézségeket, melyeket a szülőtől való elválás okoz. A szülővel történő beszoktatás ennek a legkíméletesebb módja, mely biztonságot ad a gyermeknek, segíti a beilleszkedést. Ha a gyermek úgy érzi, hogy biztonságban van, könnyebben birkózik meg a bölcsődei beilleszkedés nehézségeivel. Feladatunk a testi és érzelmi biztonság, a csoportélmények, valamint a közös játék lehetőségének a megteremtése, és az, hogy a kisgyermek érdeklődéssel tudjon fordulni a környezete felé. Legyen kedve megismerkedni az őt körülvevő világgal és társaival. Ingergazdag környezetben, a játék során a gyermek érzelmeit élheti át, empátiája fejlődik, bele élheti magát más helyzetébe. Ezekben a helyzetekben tanulják meg a társaik érzelmeinek elfogadását, a saját érzelmeik megfelelő kommunikálását, mivel a játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is.

Bölcsődében az érzelmi kompetencia fejlődésének látható formája a kisgyermeknevelő iránti bizalom folyamatos erősödése. Ezek a korai szocializációs tapasztalatok képezik a későbbi érzelmi kapcsolatok alapjait.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A bölcsődében, a megismerő folyamat segítése játékban, spontán helyzetekben, beszélgetésekben, a nap bármely pillanatában megvalósul. E folyamatok fejlődésében az érdeklődés kialakulásának és fenntartásának van szerepe. Ennek elérése érdekében a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységeket biztosítunk. Ezért fontosnak tartjuk az önálló aktivitás, a kreativitás támogatását, a sokszor ismétlődő cselekvések lehetőségének megteremtését, valamint a gyermek bátorítását, megerősítését.

A kisgyermeknevelőnek fel kell tudni kelteni a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését a színes, motiváló, játékra inspiráló eszközök biztosításával. Elő kell segíteni, hogy maga fedezze fel a környezet tárgyait, élőlényeit. Minden lehetőséget meg kell adni az érzékszervekkel való tapasztalásokra. Segíteni kell az önálló élményszerzést, ezért intézményünkben gondoskodunk olyan játékeszközök alkalmazásáról, melyek az érzékelés-tapintás-hallás utáni tanulási, megismerési folyamatokat segítik. Minden csoportban van olyan játék, mely gombolásra, cipő befűzésére, cipőfűző megkötésére, cipzár felhúzására alkalmas. E mellett különböző méretű és súlyú babzsákok, térbeli fűzős játékok, gyöngyfűzők, egyensúlyérzék fejlesztő korongok, színes Montessori tornyok is a gyermekek rendelkezésére állnak, melyek a taktilis érzékelést fejlesztik.

Nyáron bátorítjuk a gyermekeket, hogy járjanak mezítláb az udvaron. Terveink közt szerepel a bölcsőde udvarára egy érzékelést fejlesztő „tiprókát” csináltatni. Ezt más néven mezítlábas, Kneipp parknak is nevezik. Ezen a kialakított ösvényen, egyenletlen felületen sétálhatnak, gyalogolhatnak a gyermekek, melynek burkolata eltérő alapanyagokból készül. Megtapasztalhatják, milyen érzés kisebb-nagyobb köveken, kavicsokon, fakérgen, mű fűvön járni. Fejlődik érzékelésük, egyensúlyérzékük, csökken a lúdtalp kialakulásának kockázata.

Kisgyerekkorban a gyerekek mindent meg akarnak fogni, ki akarnak próbálni. Miközben ismerkednek a világgal, minden érzékszervüket igénybe veszik: tapintanak, ízlelnek, hallanak, látnak, szagolnak. A gyerekek kis felfedezők. Minden érdekli őket, így a mi feladatunk, hogy kihasználjuk az adódó helyzeteket, mely során elősegíthetjük a megismerési folyamatok fejlődését. Sikerült 2019-ben egy, majd a következő évben két újabb, úgynevezett **matatófalat** készíttetni, amely sok érzékelési-, tapintáslehetőséget nyújt a gyerekeknek. Tudjuk, hogy minél több inger éri a gyermeket, annál jobban fejlődik a szenzomotoros képessége. Ennek érdekében többféle anyagú, színű, formájú tárgy került a matatófal oldalaira. Ezeket a gyermekek meg tudják tapintani (puha, kemény, hideg, érdes, sima, fa, fém). Játék használata közben sok inger éri őket, a környezetből érkező információkból sokat tanulhatnak, ezáltal a taktilis érzékelésük fejlődik. Minél több tapasztalatra tesz szert a gyermek, tapintás, érzékelés útján, annál több információja lesz önmagáról, saját testéről, mely elősegíti a testséma kialakulását is.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

Intézményünkben, *A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja* szerint dolgozunk, melyből számunkra kiemelten fontos a:

- művészeti nevelés
- zenei nevelés
- egészséges életmódra nevelés.

A művészeti nevelés területén belül a zenei nevelésre és az alkotó tevékenységek megjelenésére, az egészséges életmódra nevelés terén a mozgásra, annak változatos lehetőségeire fektetünk hangsúlyt.

A zenei nevelés komplex személyiségfejlesztés. Célja a gyermekek zenei ízlésének formálása, zenekedvelő emberek nevelése, ezzel megteremtve a zenei műveltség alapját, mivel a **zene szebbé, gazdagabbá teszi egész életünket.**

Kötetlen formában, nyugodt légkörben, napirendbe ágyazottan szeretnénk élményben részesíteni a gyermekeket. Megtapasztaltuk, hogy a zenei élmény jótékony hatással van a gyermekekre. Az éneklés, a gyermekdalok hangszeres előadásának hatására feloldódnak a gyermek féltelme, felszabadulnak gátlásai, nyugtalansága, szorongása csökken.

Tudatosan odafigyelve a bölcsődei beilleszkedés időszakában ezeket még gyakrabban alkalmazzuk. A gyermekek számára mindig örömet nyújt a mondókázás, a közös énekelgetés. Szeretnénk a gyermekeket fogékonnyá, érdeklődővé tenni az éneklés iránt. Ez a mi erősségünk, a csoportokban gyakran énekelnek a kisgyermeknevelők.

Az énekléshez tartozó mozdulatokkal mozgáskoordinációjuk harmonikusabbá tételére, ritmusérzékük kialakítására, hallás- és beszédképességük fejlesztésére törekszünk.

Különböző hangszereket (xilofon, furulya) megszólaltatunk a csoportszobákban, ezáltal a gyerekek tárgyi ismerete is bővül. Terveink között szerepel további hangszerek, illetve hangot adó eszközök beszerzése, ezek a triangulum, csörgődob, kasztanyetta, rumbatök, csörgő karika, csengősor, félkörös száncsengő. A hangszerek (furulya, xilofon) használatának megismeréséhez egy-egy, az intézményünkben dolgozó zenei képességgel rendelkező kisgyermeknevelő nyújt segítséget a többiek számára. Ezen a téren további fejlődésre lesz szükségünk, melyet önképzéssel, gyakorlással szeretnénk megszerezni, azért, hogy a hangszereket magabiztosabban tudjuk megszólaltatni.

Minden gondozási egységünkben kialakítottunk egy „zenesarkot”, ahol a gyermekek, megismerhetik és kipróbálhatják a ritmushangszereket (metalofon, csörgődob, triangulum). Törekszünk a természetben előforduló termések felhasználásával hangot adó eszközöket készíteni. Ezeket a terméseket otthonról hozzuk, a makkot pedig az udvarunkon közösen gyűjtjük össze a gyermekekkel. Az ezekből készült, hangot adó játékok alkalmasak a mondókák és a gyermekdalok ritmikus kísérésére.

Zenei nevelés feladata a bölcsődében a hallásfejlesztés, ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség fejlesztése, beszédfejlesztés, szókincsbővítés, képzeletfejlesztés, mozgásfejlesztés.

A zenei nevelés tervezésénél figyelembe kell vennünk a gyerekek életkorát, fejlettségét, érzelmi állapotát, a jeles ünnepeket, hagyományainkat, az évszakokat, a gyermekek életkorának megfelelő dalanyagot.

Az énekekkel, az ölbéli játékokkal nem csak a zenét közvetítjük, hanem egy magasabb szintű odafigyelést, tudást, az érzelmek intenzív átadását. Bölcsődénkben a napirendbe ágyazott kötetlen zenei élmény nyújtása mellett zenébölcsit szerveztünk, mely minden negyedévben megrendezésre kerül. Jelenleg egy gondozási egységben, melyet 2 kisgyermeknevelő tart. A program megtervezésénél, megszervezésénél figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességeit, életkorát, fejlettségi szintjét. Ezekre alapozzák az eszközök választását. Zenei kiskönyvet készítenek minden alkalomra, melyek tartalmazzák a délután elhangzott dalok, mondókák szövegét. Ezeket a szülők haza vihetik magukkal, mely segíti őket az otthoni közös éneklésben, a közös élmények újra élésében. Ezeken az alkalmakon a gyerekeknek lehetőségük van a zenei és verbális fantáziájuk kibontakoztatására, különböző mozgáselemek kitalálására, kipróbálására. Élményekre tesznek szert a szülők gyermekeikkel. Minden alkalom után pozitív visszajelzést kapnak a kisgyermeknevelők, ami további motiváció is egyben számukra.

Feladataink:

- A játékos mondókák, a gyermekdalok, népdalok felkeltik a kisgyermekek érdeklődését, formálják esztétikai érzékét, zenei ízlését.
- Az élő zene, az éneklés a mondókázás mindig pozitív érzelmeket kelt, örömélményt és érzelmi biztonságot nyújt.
- A kisgyermeknevelő hangja, mosolya, érintése a legfontosabb a kisgyermekek számára.
- A csecsemő és tipegő korosztálynál az ének-zenei élmények nyújtását kezdetjük az ölbéli játékokkal (lovagoltatók, altatók, kéz-láb játékok, ringatók- simogatók, sétáltatók, höcögtetők).
- A nagyobbaknál az együtt éneklés, a dalos játékok nyújtanak közös élményt.

Művészeti nevelés - alkotó tevékenységek

A zenei nevelés mellett hangsúlyt szeretnénk fektetni a **művészeti nevelésre** és arra, hogy az alkotó tevékenységek többször jelenjenek meg a kisgyermekek mindennapjaiban. A bölcsődénkben üzemelő játszócsoport igazi „kísérletező műhely” volt számunkra. Lehetőségek tárháza nyílt meg előttünk, rengeteg új ötletet tudtunk innen meríteni. Festettünk különböző tárgyakkal, termésekkel, kavicsokkal, felhasználtuk a természetadta - nyújtotta lehetőségeket. Ennek tapasztalatait szeretnénk hasznosítani, az ott megvalósított kreatív ötleteket átvenni, tovább fejleszteni és a csoportokban alkalmazni. Szeretnénk, ha ezek a lehetőségek minden kisgyermek számára elérhetőek lennének a bölcsődében. Különböző rajzolósi, festési technikával, nyomhagyó eszközök

használatával szeretnénk megismertetni a gyerekeket (festés dugóval, szivaccsal, rongypamaccsal, tenyérrel, falevéllal). A firkálás, rajzolás, festés kezdeti formái fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlődésének. Az ábrázolás a gyermek első alkotó tevékenysége. Ebben a korban az első rajzi próbálkozások nem tudatosak, a gyermek első „nyomhagyásának” nem az ábrázolás a célja. A mozgás öröme kiegyensúlyozódik azzal az örömmel, hogy a karok ide-oda mozgatásának látható nyomai maradnak. Rajzfejlődés tekintetében nagyon fontos lépés, hogy a gyermek felfedezze, hogy képes nyomot hagyni a papírlapon. Kezdetben inkább firkál, ezt „fírka korszaknak” nevezzük és szeret egy szintet használni. A körök és vonalak egy idő után elkezdnek ábrákká formálódni, és egyre színesebbek lesznek. Nagyon fontos, hogy a kisgyermeknevelő támogassa a gyermeket, bármit rajzol, dicsérje meg, mert ezzel építi az önbizalmát és további alkotásokra készíti. Mi erre sok lehetőséget biztosítunk a csoportokban. A bölcsődénkben a gyerekek nemcsak papíron alkothatnak. Lehetőséget adunk rá a homokozóban, aszfalton, nagy csomagolópapíron, asztalon, falra rögzített papíron, vagy akár a földön alkotni. Rajzolunk ceruzával, zsírkkrétával, aszfaltkrétával, festünk ujjal, ecsettel, dugóval, gesztenyével. A különböző méretű kavicsok festése mindig nagy élmény a gyermekeknek. Emellett még gyakori alkotó tevékenységi formák a bölcsődénkben a gyurmázás, ragasztás, gyűrítés, tépés. Gyurmázásra az év minden szakában lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára. A saját készítésű, színes, főzött gyurmát használunk, mellyel lehetőséget nyújtunk a finommotorika fejlesztésére az apróbb mozdulatok finomítására. Tépeshez, ragasztáshoz szalvétát és színes krepp papírokat használunk. Ezeket örömmel tépkedik, sodorják, majd ragasztás technikájával képeket készítenek belőle.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti a gyermek alkotókedvének fenntartását, az alkotásból fakadó öröm érzésének átélését. Ezért a gyermekek alkotásaival a csoportszobát, az átadóhelyiséget, és a családi füzetet is gyakran dekoráljuk. Az ilyen közös alkotások élménydússá teszik a mindennapokat. Évente többször szervezünk a szülők számára kreatív délutánokat, ahol lehetőségük van gyermekükkel, együtt játszani, alkotni. Ezek a jeles napokhoz, a hagyományokhoz kapcsolódnak. A közös programok megszervezésével olyan élményeket tudunk nyújtani a szülők és a gyermekek számára, mely által érzelmileg gazdagabbak lesznek, és maradandó emlék lesz számukra. A szülők pozitív visszajelzéseiből látjuk, hogy egyre nagyobb szükség van a nyílt napok, közös rendezvények megszervezésére. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak arra, hogy a szülők megcsodálják gyermekük alkotását és együtt örüljenek a sikerének, közös alkotásokat készítsenek.

Az **egészséges életmód kialakítása**, az **egészségvédelem** a bölcsődés gyermekeink számára különösen fontos a nevelési-gondozási munkánk során. Feladatunk a megfelelő napirend kialakítása, hogy elegendő idő jusson a gyermeknek a mozgásra, különféle mozgásformák gyakorlására, újak elsajátítására. A gyermekek mozgásigénye rendkívül nagy, minden mozgásformát örömmel gyakorolnak.

A mozgásfejlődésben a legalapvetőbb forrás a tapasztalatszerzés. A környezet balesetmentessé tételére, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésére nagy hangsúlyt fektetünk.

Feladatunk, hogy biztosítsuk számukra a szobában és az udvaron a minél nagyobb mozgásteret a mozgásos tevékenységekre. A mozgásfejlesztő játékok és eszközök használata során, fejlődik mozgáskoordinációjuk, egyre harmonikusabbá válik mozgásuk. Az udvaron a járást, futást, lépcsőn való járást, csúszdázást, labdázást, mászókázást tudják gyakorolni. Úgyesen motoroznak, kerékpároznak, futó-bicikliznek, ehhez biztosítjuk a megfelelő mozgásfejlesztő eszközöket. Az év legnagyobb részében a délelőtti és a délutáni órákban is van lehetőségük a gyerekeknek, hogy a szabad levegőn tartózkodjanak. Minden évszakban, így télen is szükség van arra, hogy délelőtt az udvaron tudjanak játszani a gyerekek. Az időjárás azonban néha ezt nem teszi lehetővé.

Ennek a helyzetnek a megoldása érdekében 2 éve az egyik üresen álló helyiségben *tornaszobát* alakítottunk ki, ahol napközben olyan mozgásos tevékenységekre is sor kerülhet, amire a csoportszobában nincs lehetőség. Fontos szempont volt a kialakításnál, hogy a gyerekek, amikor itt tartózkodnak, aktív tevékenységet tudjanak végezni, színesítve ezzel a játéktevékenységüket. A helyiséget minden gyermekek saját kisgyermeknevelőjével használja, hiszen a napirendbe beépítve biztosítjuk ennek lehetőségét. Heti egy két alkalommal kb. 20-30 percet töltenek itt.

Úgy rendeztük be, hogy a korosztály adottságait figyelembe vettük, és hogy biztonságot nyújtó, izgalmas, játékra inspiráló környezet legyen a tornaszobában. Ennek megvalósítása érdekében mozgás- és egyensúlyérzéklet fejlesztő eszközöket, egyensúlyozó tölcseket, és bordásfalat, billenő rácshintát, egyensúly fejlesztő lépegetőt is vásároltunk, a már meg levő játékkészletünk mellé. A

játékok megvásárlásával olyan körülményeket akartunk a tornaszobában teremteni, amelyek fokozzák a mozgáskedvet, változatos mozgásformákra adnak lehetőséget, ezáltal egyre nagyobb örömet lelik a mozgásban a gyermekek.

• 7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés, melynek részletes szabályait a 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet tartalmazza. A továbbképzési kötelezettség minősített továbbképzésen való részvétellel teljesíthető. A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni. A kötelező továbbképzések tervezése előre meghatározott ütemterv alapján történik. Szívesen veszünk részt új szakmai ismereteket nyújtó tanfolyamokon, tréningeken, műhelymunkán, majd, a részt vevő kolleganők házi továbbképzéseken adják át a megszerzett információkat számunkra.

A dolgozók tudásának frissítésére, bővítésére az intézményünk által szervezett szakmai napokon való részvétellel is lehetőség nyílik.

Minden hónapban házi továbbképzéseket szervezünk, mely tematikáját tekintve szorosan kapcsolódik az aktualitásokhoz, pl.: bölcsődei beilleszkedés folyamata, tapasztalata, dokumentáció, óvodába való távozás, valamint a szakmai célkitűzéseink megvalósítási folyamataihoz. Ezen kívül szeretnénk, ha a főiskolára járó kisgyermeknevelők előadásokat tartanának nekünk, hogy megismerjük az utóbbi évek kutatásait feldolgozó legfrissebb szakirodalmat. Szeretnénk meghívni egy-egy továbbképzésre a bölcsőde szaktanácsadóját, azért, hogy az aktuális témához kapcsolódva bővítse ismereteinket, így segítve munkánkat. Tanulásra ösztönözzük a kisgyermeknevelőket. Szakmai elhivatottságukat jelzi, hogy jelenleg ketten folytatnak főiskolai tanulmányokat. Az intézményünkbe kerülő pályakezdő, gyakornoki idejét töltő kisgyermeknevelő szakmai fejlődését szakmai segítő és a mentorkisgyermeknevelő koordinálja.

• 8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

Családokkal való együttműködés

A bölcsőde legfontosabb partnere a szülő, aki a legtöbb tapasztalattal rendelkezik a gyermekről. Elengedhetetlen, hogy a gyermek fejlődése érdekében a családokkal szoros együttműködésben dolgozzunk, hisz a bölcsődei nevelés kiegészítője a családi nevelésnek.

Intézményünket nyitottság jellemzi, a szülők, a családok betekintést kapnak a bölcsődei élet mindennapjaiba, gyermekük napi tevékenységébe. Ennek megteremtésével a szülő aktív részese marad gyermeke bölcsődei életének. Bölcsődénk egész évben nyitva áll a szülők előtt, örömmel vesszük, ha élnek ezekkel a lehetőségekkel. Ezt erősítjük a nyílt napok, közös családi rendezvények, ünnepek, családlátogatás, szülői értekezletek, szülőcsoportos megbeszélések megtartásával is. A szülő tájékoztatást kap az intézményről, a gyermekek napirendjéről, a beszoktatás folyamatáról, a kisgyermeknevelői munkáról. A szülő a nyílt napokon jobban megismerheti azokat a szakembereket, akikre gyermekét bízta.

Együttműködés a tagintézményekkel

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézmény Tagintézményeivel jó kapcsolatot tartunk fenn.

Kölcsönös és folyamatos az információcsere közöttünk, valamint általános és szakmai kérdésekben is segítjük egymás munkáját.

A bölcsőde és az óvoda együttműködése

Kiemelten jó a kapcsolatunk a mellettünk található Áchim András Utcai Óvoda pedagógusaival és az intézmény vezetőjével. Közös törekszünk arra, hogy az óvoda és a bölcsőde kapcsolatának további erősödését megvalósítsuk. Az óvodapedagógusok minden évben ellátogatnak hozzánk, hogy megismerkedjenek a hozzájuk érkező gyerekekkel. Ezután a gyermekek óvodahívogatón vesznek részt a saját kisgyermeknevelőkkel a délelőtti órákban. Megtekintik az udvart, a csoportszobákat, majd közösen játszanak az óvodapedagógusokkal, ezzel segítve az új környezet elfogadását, és a beilleszkedés megkönnyítését.

Minden évben szülőértekezletet tartunk a közelünkben található óvodák vezetőivel az óvodába távozó gyermekek szülei részére. Ilyenkor az intézményvezetők bemutatják intézményüket, az óvoda nevelési programját, ezzel segítve az óvodaválasztást a szülők számára.

• 9. A tájékoztatás helyi módja

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről a gyermekkel történt napi eseményekről. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van.

- írásban történő kapcsolattartási formák: családi füzet, faliújság, honlap
- szóban történő kapcsolattartási formák: szülőértekezletek, szülőcsoportos megbeszélések, nyílt napok, szervezett családi programok, családlátogatás, beszélgetés érkezéskor, hazamenetelkor

Amikor a szülő először érkezik intézményünkbe, tájékoztatást kap az őt érintő kérdésekről, valamint betekinthez a csoportok életébe. Törekszünk arra, hogy ez az első benyomás pozitív legyen, és segítse a szülőt döntésének meghozatalában.

- A **nyílt napra** már gyakran a család együtt érkezik hozzánk a délelőtti órákban. Ezzel a lehetőséggel évről évre egyre többen élnek, sokan látogatnak el hozzánk ezen a három napon. Megismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel, a csoportszobában és az udvaron található játékeszközökkel. Ez a találkozás a jó kapcsolat kiépítésének első lépcsőfoka lehet.
- A **szülői értekezleten** már azokkal a szülőkkel találkozunk, akik felvételt nyertek intézményünkbe. Ekkor tájékoztatást kapnak a legfontosabb tudnivalókról, a házirendről, a szülővel történő beszoktatás lehetőségéről, a gondozási-étkezési díjról, a kedvezmények igénybevételének lehetőségéről és a csoportbeosztásról. Ezután a szülők a „saját” kisgyermeknevelőjükkel a csoportszobában folytatják tovább a beszélgetést, ahol az egyeztetések után elkészítik a családlátogatási és beszoktatási ütemtervet.
- A **családlátogatás** célja, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése. Bölcsődénkben az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerül sor. Erre minden esetben fel kell készülni, gondolatainkat, kérdéseinket rendszerezni kell. Érdeklődésünk őszinte legyen, de tartsuk tiszteltben a személyes határokat. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre a gyermekét bízta. Ritkán, de előfordul, hogy egy család elzárkózik a családlátogatás elől. Ebben az esetben is tiszteltben tartjuk a szülő kérését, és a bölcsőde épületében lehetőséget biztosítunk egy nyugodt légkörben történő beszélgetéshez és információ cseréhez.
- **Napi találkozások, beszélgetés érkezéskor, távozáskor:**

A személyes kapcsolattartás fontos részét képezik a napi találkozások. Reggel a gyermek átvételénél a kisgyermeknevelők érdeklődnek, délután átadáskor pedig ők tájékoztatják a szülőket az aznapi eseményekről. A szülő reggel elmondja a gyermekről a legfontosabb tudnivalókat, ami segítheti a gyermek napközbeni ellátását (mennyit aludt, hogyan ébredt voltak-e nehézségek induláskor). Délután, hazaadáskor mi tájékoztatjuk a szülőt arról, hogyan érezte magát gyermeke, kivel játszott, valamint elmondjuk a gyermekkel kapcsolatos aznapi eseményeket. Évente többször szervezünk közös **családi napokat**, melyekre örömmel jönnek a szülők, nagyszülők.

- **Faliújság:** minden gondozási egységben a faliújságon helyezzük el azokat a tájékoztatókat, melyek a bölcsődét érintő legfontosabb információkról, aktuális eseményekről tájékoztatják a szülőket. Itt található a házirend, a heti étlap, a segítő szakemberek elérhetősége. Törekszünk arra, hogy ezek a tájékoztatók figyelem felhívók, esztétikusak, színesek legyenek. Évszakoknak megfelelően verseket, mondókákat is el szoktunk helyezni a faliújságon. A munkatervben megtervezett tevékenységekről is tájékoztatjuk a szülőket. Ezeket a terveket havi, heti lebontásban helyezzük ki.

Bölcsődénk **saját honlappal** rendelkezik, mely elérhető minden család számára a <http://www.achimbolcsode.fw.hu/> oldalon. Olyan aktuális információkat tartalmaz, ami közvetlenül érinti a szülőket.

A kapcsolattartás írásos formái:

A bölcsődében a **családi füzet vezetésére** különösen nagy hangsúlyt fektetünk. Ide nagyon sok információ kerül be a gyermek fejlődéséről. Helyet kapnak a kisgyermek alkotásai, a jeles napok, ünnepek, valamint a névnapi, születésnap köszöntések is. A tájékoztatás kétirányú, a szülő is beleírja gyermeke egyéni szokásait, beszédének és mozgásfejlődésének rövid leírását, valamint a gyermek napirendjét.

A kisgyermeknevelők arra törekednek, hogy a bejegyzésekben tükröződjön a gyermek személyisége, nyomon követhető legyen fejlődése. Beírják a gyermek szociális, érzelmi értelmi, testi fejlődésének legfontosabb jellemzőit, szokásait. A családi füzetet színesítik névnapi, születésnap és gyermeknap köszöntésekkel, versekkel. Ide kerülnek a gyermekek által készített alkotások, saját rajzaik. Otthon ezeket, a szülőkkel közösen nézegethetik. A szülők gyakran válaszolnak a kisgyermeknevelő bejegyzéseire, melyeket örömmel veszünk, mert a kölcsönös tájékoztatás alapvető fontosságú a közös nevelésben.

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE
GÖRGEY UTCAI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	3	
2. Feladatellátás helye	4	
2.1. Bölcsődei ellátás	4	2.2.
Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	4	
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	5	
3.1 Az intézmény bemutatása	5	
3.2 Személyi feltételek	5	
3.2.1. Szakemberkép	5	
3.2.2. Személyi feltételek alakulása	6	
3.3 Tárgyi feltételek	6	
4. A bölcsődei nevelés- gondozás célja, alapelvei		7
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	10	
5.1. Gyermekkép	10	
5.2. Bölcsődei nevelés feladatai	10	
5.1.1 A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése		10
5.1.2 Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	10	
5.1.3 Az érzelmi és társaskompetenciák fejlesztése	11	
5.1.4 A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	11	
6. Kiemelt szakmai célkitűzések	12	
6.1. A külső világ tevékeny megismerése	12	
6.1.1. A külső világ tevékeny megismerésénél a célunk		12
6.1.2. A külső világ tevékeny megismerését az alábbi területeken valósítjuk meg		13
7. Szolgáltatás nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása		17
7.1 Terepintézmény	17	
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere		18
9. A tájékoztatás helyi módja		19

„A gyermekek a szeretetben fejlődnek a legjobban.

**A gyökerek persze nem látszanak,
de tudod, hogy azok tartják a fát.”**

(Görög költő)

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve: Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye

Az intézmény székhelye: 4024 Debrecen, Varga utca 23.

Működési területe: Debrecen közigazgatási területén

Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása: Gyermekjóléti alapellátás

Az intézmény Gyvt. szerinti típusa: Gyermekek napközbeni ellátása

A szolgáltató tevékenység formája: Bölcsőde

A tagintézmény neve: DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye

Görgey Utcai Tagintézmény

A tagintézmény címe: 4032 Debrecen, Görgey utca 3

A tagintézmény elérhetősége: 06-52-489-220; 06-30-924-1093

E-mail: bolcsi18@net-portal.hu

Férőhely / csoport: 120/10

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Görgey Utcai Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás:

Bölcsődénkben a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását végezzük. Az alapellátás keretében életkornak megfelelő napközbeni ellátást nyújtunk a gyermekeknek: nevelést, gondozást, felügyeletet, tevékenykedést és étkezést. Segítjük a szülők munkavégzését.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

A családi nevelést támogató gyermekfelügyeleti szolgáltatást nyújtunk a GYED-en, GYES-en lévő szülők gyermekei részére. A szülő elfoglaltsága idejére, néhány órára kérheti a szolgáltatást, melyért térítési díjat kell fizetni. Nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együtt játszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

2007 szeptemberétől integrált bölcsődeként működünk, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, gondozását végezzük. Korai fejlesztésüket utazó gyógypedagógus végzi. A bölcsődénkbe a sérülési típusnak megfelelően az illetékes szakértői bizottságok javaslatai alapján kerülhetnek be enyhén sérült gyermekek, akik profitálni tudnak az egészséges gyermekcsoporttal való közösségből. Ennek megfelelően:

- ép értelmű mozgáskorlátozott,
- gyengén látó, alig látó
- nagyothalló
- tanulásban akadályozott
- megkésett beszédfejlődésű gyermekek integrációját tudjuk megvalósítani.

A bölcsőde alapfeladata

A családokban nevelkedő, 20 hetestől 3 éves korú - sajátos nevelési igényű gyermek esetében legfeljebb 6 éves korig - kisgyermekek napközbeni nevelése és gondozása. Legfontosabb feladata, az életkori sajátosságokat figyelembe véve gondoskodik a három éven aluli gyermekek neveléséről, gondozásáról, valamint elősegítse testi - szellemi fejlődésüket. Ha a gyermek betöltötte a 3. életévét a bölcsődei nevelési – gondozási év végéig (augusztus 31.) maradhat a bölcsődében. Óvodai nevelésre nem érett gyermek tovább gondozható a bölcsődében. A bölcsőde alapellátáson túl nyújtott szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Intézmény bemutatása

Bölcsődénk 1982. január 11-én nyitotta meg kapuit. Eredetileg is 120 férőhelyes bölcsődének épült, paneltechnológiai eljárással. A város északi részén helyezkedik el, a Nagyerdő közelében, az Újkerti lakótelep végén, védett, a tágabb erdős övezet révén jó levegőjű környezetben. Közvetlen

gépkocsiforgalom nem zavarja a gyermekek nyugalmát. Vonzáskörzetébe tartozik még az Újkerti lakótelep, a Nagyerdő és környéke, Pallag, valamint a Vezér utcai-, a Fészeklakópark, és a nagy kiterjedésű Józsa városrész is.

Közvetlen szomszédságban található óvodával partneri viszonyt tartunk fenn. A közelben találhatóak általános iskolák, középiskolák, egyetem. Tömegközlekedési eszközzel és autóval is könnyen megközelíthető az intézmény.

Öt gondozási egységünk működik, a csoportszobák száma tíz.

1996 szeptemberétől egy gondozási egységben a központi ételmezés és a hozzá tartozó raktár lett kialakítva. Innen biztosítják a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye 12 tagintézménye részére az ételmezés nyersanyag ellátását. A város 12 bölcsődéjének ételmezési ellátását koordináló ételmezésvezetői irányítja az ételmezési csoportot.

2007 szeptemberétől integrált bölcsődeként működünk, SNI gyermekek nevelését-gondozását végezzük.

A bölcsődét igénybe vevő családok helyzete jónak mondható, a felvételi statisztikákból kiindulva jellemzően középfokú végzettségű vagy diplomás szülők kérik gyermekük elhelyezését. A családok rendezett anyagi körülmények között, gondoskodó szeretettel nevelik gyermekeiket. Sem a kimagasló anyagi jólét, sem a teljes bizonytalanság nem jellemző a bölcsődét igénybe vevő családok szociális környezetére. Évente 2-3 egyszülős családdal kerülünk kapcsolatba. A családok visszatérnek a testvérekkel, akik a környező köznevelési intézményekbe járnak.

3.2. Személyi feltételek

3.2.1. Szakemberkép

A kisgyermeknevelőink munkáját a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg. Fontosnak tartjuk, hogy legfőbb partnereink az itt ellátott gyermekek és családjuk elégedettek legyenek. A kisgyermeknevelői közösségünk tagjaira jellemző, hogy:

- Gyermekközpontú és családközpontú szemlélettel,
- Elhivatottan és felelősségteljesen végzik a munkájukat.
- Segítőkészen és toleránsan működnek együtt a dolgozói teamek.
- Segítik és támogatják egymás szakmai fejlődését, nyitottak a folyamatos megújulásra.
- Személyiségükkel és viselkedésükkel példát mutatnak a gyermekek és a szülők számára.
- Ismerik a korosztály és a sajátos nevelési igényű gyermekek jellemzőit, megfelelően alkalmazzák a pszichológiai és pedagógiai tudásukat.

A munkahelyi kollektíva jól képzett, erős és összetartó. A bölcsődevezető mellett 21 kisgyermeknevelő dolgozik. Közülük nyolc kisgyermeknevelő rendelkezik szakirányú főiskolai diplomával, hat kisgyermeknevelő végzős hallgató BA csecsemő és kisgyermeknevelő szakon. Hárman szakgondozónői képesítésűek, és minden dolgozónak van szakirányú képesítése. Egy munkatársunk szakvizsgázott pedagógus.

Jelenleg öt pályakezdő gyakornok kisgyermeknevelőnk van, közülük két fő pedagógus a közeljövőben fog minősülni. Négy kisgyermeknevelő gyógypedagógiai asszisztens végzettséggel is rendelkezik. A kisgyermeknevelőink közül hárman készülnek a 40 éves munkaviszonnyal nyugdíjba menni a közeljövőben, és az elkövetkező három éven belül egy fő tervezi még a nyugdíjba vonulást. A hozzánk érkező kollégáknak mintát a jól képzett, gyakorlattal rendelkező, nyitott, elkötelezett munkatársak nyújtanak, akik között otthon érezhetik magukat.

Kisgyermeknevelőink képesek érzelmi biztonságot nyújtani a rájuk bízott kisgyermekek részére. Alapvető tulajdonságaik: az empátia, elfogadás és a hitelesség. A gyermekellátást elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzik. Nevelői attitűdjük elfogadó-engedékeny.

A teljes munkatársi kör valamennyi tagja a gyermekek ellátásához kapcsolódó feladataikat szakszerűen, és lelkiismeretesen végzi. A szakképzett bölcsődei dajkák az igényesen végzett takarítási feladataik mellett szervesen kapcsolódnak a kisgyermek feladatellátáshoz is, munkarendjük a csoportban élő gyermekek napirendjéhez illeszkedik.

Az intézményben működő szakképzett varrónő precízen dolgozza fel a gyermekellátáshoz

nélkülözhetetlen anyagokat, sokoldalú egyéniségével, kreatív ötleteivel színesíti mind a gyermekek, mind a közösségünk tárgyi világát.

A mosodai tevékenység fő koordinátora körültekintően és alapos mosodai tevékenységével járul hozzá valamennyi terület gördülékeny munkavégzéséhez.

3.2.2. Személyi feltételek alakulása:

Munkakör	Létszám
Bölcsődevezető	1
Bölcsődevezető helyettes	1
Kisgyermeknevelő	20
Bölcsődei dajka	5
Szakács	1
Diétás szakácsnő	1
Konyhai dolgozó	4
Varrónő	1
Mosónő	1
összesen	35

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek korai fejlesztését szakvizsgázott utazó gyógypedagógus végzi. Hetente három napot tölt az intézményünkben. Heti 18 órában fejleszti a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

3.3. Tárgyi feltételek

A bölcsőde épülete akadálymentes, az általános tárgyi feltételek jónak mondhatók. A csoportszobák tágasak, világos, pasztell színvilágúak. A csoportszobák világítása korszerű. Négy csoportszobában a PVC burkolat jó minőségű, hat csoportszobában pedig laminált parketta található. A gyermekek bútorai biztonságosak, esztétikusak, környezetbarát anyagból készültek, mennyiségileg elegendők. A gyermekek bölcsődei életéhez feltétlenül szükséges alapjátékokon túl változatos, modern és hagyományos játékokat biztosítunk, melyek minőségileg, mennyiségileg kifogástalanok, biztonságosak, ugyanakkor kreatív, tevékenységre ösztönzők és esztétikusak. Az öt gondozási egység 4 fürdőszobája az elmúlt évek során felújításra került, mindegyik segíti, támogatja a gyermekek önállósodási folyamatait, a higiéniai szokások kialakulását. Az udvarunk tágas, gondozási egységenként részben elkülönített, rendben tartott. Az udvar egy részén található természetes fű és műfű is, nagy fák mindenhol biztosítják az árnyékos területet, a napos helyek mellett. Minden gondozási egységhez tartozik, terasz, homokozó és zuhanyzó.

Az udvar élményszerzésre, tapasztalatgyűjtésre ad lehetőséget. A rögzített és mobil eszközök különféle mozgásformák gyakorlását segítik; és a szabadban való változatos játékot biztosítják. A felújítások során a sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztésére fejlesztő szoba is ki lett alakítva. Berendezése és felszereltsége megfelelő és bőséges, ahol a gyermekméretű asztaloknál és székeken kényelmesen tudnak a gyerekek tevékenykedni, bordásfal, tükör, kisebb-nagyobb, könnyebb – nehezebb labdák, szín és formaérzékelő játékok, képegyeztetők, színezők, logopédiai segédanyagok, fali rajz és mágnes táblák, hangszerek, Aires háló és cd lejátszó áll a gyógypedagógus rendelkezésére. A gondozási egységekben is vannak speciális, de minden gyermek számára hozzáférhető fejlesztő eszközök. Labdamedencéje minden gondozási egységnek van, fali rajz és mágnes táblával, alagúttal, csúszdával, speciális konstruáló játékokkal, papírtéglákkal, hangszerekkel /furulya, xilofon /speciális biciklikkel, homokozó - vizező asztal, lábboltozat fejlesztő eszközökkel valamennyi gondozási egység felszerelt. Mobil fejlesztő eszközökkel: trambulín, body-roll hengerek, pad, WESCO elemekkel, papírszínházzal bővíthető a tevékenységek tárháza. 2018-ban TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00017 azonosítási számú pályázatnak köszönhetően bővült és részben cserélődött a bútorállomány, növekedett az udvari és a szobai játékkészlet. A pályázat által, a megnyitott csoport teljesen új tárgyi környezettel fogadta a gyermekeket, családokat. Az alapítványi támogatások sokféle tapasztalást és élményt adó, fejlesztő eszközök

beszerzésére adnak lehetőséget. Saját főzőkonyhával rendelkezünk, ami a HACCP előírásai szerint működik, és a korszerű konyhatechnológiai eljárásoknak figyelembevételével lett felújítva. 2018-ban diétás konyha is kialakításra került, ahol a speciális étkezési igények kielégítésére van lehetőség - szükség szerint –a 12 bölcsődei intézmény részére.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

A bölcsődei nevelésünk célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. Célunk, hogy a kisgyermek saját készségeit, képességeit kibontakoztathassák a bölcsődei környezetben, amelyet nyújtunk számukra. A bölcsődénkben olyan napközbeni gyermekellátás zajlik, amely a családban nevelkedő gyermekek számára a családi nevelést támogatva, a gyermekek testi - szellemi - érzelmi biztonságának megteremtésével elősegíti a gyermekek fejlődését, biztosítja a tapasztalatszerzési, tanulási lehetőségeket, elfogadja a kulturális, etnikai hovatartozásukat.

Azt valljuk, hogy csak nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben felnövő gyermekekből válnak boldog, kiegyensúlyozott, a világra nyitott érdeklődő emberek. A kisgyermek életében az első 3 év az első közösség meghatározó jelentőségű. A kisgyermek ebben az életszakaszában a legsérülékenyebb testileg, lelkileg egyaránt, erősen függ a felnőttektől, ezért a kisgyermeknevelőink személyisége meghatározó.

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésünkben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A családok nevelési értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartjuk és lehetőség szerint azokat erősítve veszünk részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén, lehetőségeikhez mérten törekszünk a családok nevelési hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők számára lehetővé tegyük a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe. A tájékozódást és a megismerést segítik a nyílt napok, a szülői értekezletek. Kapcsolatépítő szerepe van a családlátogatásoknak, a szülővel történő beszoktatás a családot és a gyermeket is segíti az új élethelyzet elfogadásában. A családi délutánok és rendezvények mélyítik, és élmény dűssá teszik a gyermekek, hozzátartozóik és a kisgyermeknevelőink napjait. A mindennapi találkozások során megvalósuló információcsere középpontjában a gyermek áll.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A kisgyermeknevelők figyelemmel kísérik a gyermekek egyéni fejlődését. Feladatuk az esetleges felmerülő fejlődési lemaradások, eltérések felismerése, jelzése. A kisgyermeknevelőink a szakmai folyamatok, tevékenységek tervezésénél és megvalósításánál figyelembe veszik a nevelési - gondozási folyamat elemeit, tartalmát, a gyermekek családi forrásból származó tudását, tapasztalatait. Ismerik a kisgyermek életkorának sajátos jellemzőit, az egyes gyermek fejlődési nehézségeit, a sajátos nevelési igényű gyermekek igényeit. Szükség esetén megfelelő, adekvát nevelési, gondozási segítséget nyújtanak. A kisgyermeknevelők, gyógypedagógus, bölcsődei pszichológus egyéni és komplex tanácsadásra van lehetőség a bölcsődénkben, akik szem előtt tartják a gyerekek állapotát és a családok igényeit, körülményeit.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete olyan alapelv számunkra, amelyre építve a kisgyermek nevelésébe, gondozásába

összetett feltételrendszer biztosításával bekapcsolódunk. A bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében. A család és a bölcsődénk nevelése – gondozása közötti összhang nélkülözhetetlen a kisgyermek fejlődése érdekében.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye, ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelésünk-gondozásunk értékközvetítő és értékmegőrző folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelő a saját személyiségével nagy hatással van a gyermekek fejlődésére. Szakembereinkre jellemző a gyermekközpontúság, az elhivatottság, empatikus magatartás. Támogató, segítőkész és felelősségteljes szakemberek fogadják a ránk bízott kisgyermeket. A nevelői munkánkat a gyermeki fejlődésbe vetett hit, segítő, támogató attitűd jellemzi.

A biztonság és a stabilitás megeremtése

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága növeli az érzelmi biztonságot.

Saját kisgyermeknevelői rendszer, a jól kialakított és megszervezett napirend, biztonságot, stabilitást jelent.

A személyi és tárgyi feltételeket úgy alakítjuk ki, hogy azok növeljék a gyermek biztonságát (saját kisgyermeknevelő rendszer, csoportállandóság). Az állandóság megkönnyíti a beilleszkedést, eligazodást az új környezetben. Az így kialakult személyes kapcsolat érzelmi biztonságot nyújt. A kisgyermekünk biztonságérzetét szolgálják az azonos módon ismétlődő folyamatok, amelyek kiszámíthatóak, stabil tájékozódást biztosítanak.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a nevelés minden területén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

Minden gyermek egyedi, ezért az egyéni fejlettségének, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotának megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban kell, hogy részesüljön. A kisgyermeknevelőink meleg, szeretetteljes odafordulással segítik a gyermekek fejlődését, figyelembe véve a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés hangulatát.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A professzionális gondozási helyzetek bensőséges és személyes kapcsolatok kialakulását segítik. Az intim helyzetek pozitív irányú kapcsolat kialakulását segítik elő a gyermek és kisgyermeknevelője között. Kisgyermeknevelőink a gyermekekkel együttműködve, az ő aktivitásukra építve végzik gondozási teendőiket, figyelnek az adott gyermek egyéni érési tempójára, időt adnak a gyakorlásra. Biztosítják a gyermekek korának, fejlettségének, egészségi állapotának megfelelő napi étkezést. Biztosítják az időjárásnak megfelelő öltözést, mozgás, tisztálkodás, a pihentető alvás feltételeit.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

Biztosítjuk, hogy a kisgyermek a játékon, gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken

keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatikhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, hogy erősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságuk fenntartásával pozitív visszajelzésekkel segítjük az önálló kezdeményezéseiket, megteremtve, ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének biztos alapját.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekekép

- Boldog, derűs, vidám gyermekeket szeretnénk
- Szívesen járjanak hozzánk és érezzék jól magukat
- Egyediek, és elfogadó-befogadó gyermekek legyenek
- Pozitív hozzáállással forduljanak a felfedezés, a megismerés felé
- A környezetükre nyitottak, kíváncsiak legyenek
- Szeressék környezetüket
- Tapasztalatokat szerezzenek, mely által fejlődnek
- Igényeljék a játékot és keressék az együttműködést társaikkal

5.2. Bölcsődei nevelés feladatai

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Bölcsődénk folyamatos, jó kapcsolatot alakítunk ki a családokkal, mely kölcsönösségen és őszinteségen alapszik. A családokkal való együttműködés elősegíti és biztosítja a gyermekek sikeres bölcsődei adaptációját. Családlátogatás alkalmával mélyítjük a szülővel és a gyermekkel való kapcsolat kialakulását. Fontos színtere a későbbi jó együttműködés megalapozásának.

A szülővel történő beszoktatás a gyermek beilleszkedését segíti, ez a módszer megkönnyíti a gyermek számára az új környezethez való alkalmazkodást és beilleszkedést. A kisgyermeknevelőink is információt kapnak arról, hogy milyen szükségletek kielégítését tartják a családok a legfontosabbnak, milyen nevelési attitűdöt képviselnek, milyen hagyományokat preferálnak, milyen a gyermek és a szülő közötti kommunikáció, hogyan kezeli a szülő a kisgyermek érzelmi megnyilvánulásait.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészségnevelésnek preventív megelőző feladata van, célja az egészségkultúra emelése, olyan magatartási forma kialakítása, amelyben az egyén a saját egészségének a megóvására törekszik.

A csecsemő és a kisgyermek fogékony a jó szokások kialakítására, ezért fontos az egészségnevelési munkát tudatosan végezni ebben a korban. Feladatunk: a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása. A primer szükségletek, egyéni igények szerinti kielégítése. Az egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakításának segítése. Ehhez nagyon fontos a folyamatos jól szervezett napirend kialakítása. Az életkornak megfelelő egészséges táplálkozás biztosítása, a szabadban való tartózkodás minősége és mennyisége, a mozgás és a nyugodt alvás feltételeinek megteremtése. A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás teszi lehetővé, amely elősegíti a gyermek biológiai – fiziológiai szükségleteinek kielégítését. Nevelő hatása a gondozás közben, a kultúrhigiénés szokások kialakításában és a testi képességek alapjainak differenciált fejlődésében mutatkozik meg. Az egészséges életmódhoz szorosan hozzátartoznak az alapvető szükségletek: táplálkozás, pihenés, mozgás, szabadlevegő, az aktív tevékenység, és a biztonságos környezet. Általános elve: a közösség szükségletei mellett az egyes gyermek szükségleteinek figyelembevétele.

Bölcsődénkben a csoportok a napirendet a gyermekek otthoni életritmusát figyelembe véve, a kisgyermekek szükségletei szerint alakítják. A gyermekeknek napi négyszeri étkezést biztosítunk, amelyet ételmezésvezető állít össze, a korosztályok és egyéni igényeiket figyelembe véve. Minden gyermek felé közvetítjük a kultúrhigiénés szokások megismerésének és gyakorlásának lehetőségét. A mozgásformák gyakorlására a nap bármely szakában lehetőség van, a napirendünket úgy

alakítjuk, hogy a lehető legtöbb időt a szabadban töltsék a gyermekek. A pihenés feltételeit biztosítjuk, és a gyermekek igényei szerint lehetővé tesszük. A környezet aktív megismerését sokféle, változatos módon tesszük lehetővé, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat, az évszakokat, az aktualitásokat; az élménynyújtást a gyermekek igényeihez igazítjuk. Bölcsődénk tiszta, higiénikus, biztonságos környezetben neveli és gondozza a gyermekeket.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A kisgyermek szocializációjának elsődleges színtere a család, itt érik az első érzelmi hatások, itt tanulja meg az alapvető emberi értékeket. A későbbiekben, úgynevezett másodlagos szocializációs tényezőként lépnek be, a tágabb környezeti hatások, köztük a bölcsőde is. A hozzánk érkező gyermekek érzelmi fejlődésére és szocializációjának segítésére nagy gondot fordítunk. Fontosnak tartjuk a derűs, nyugodt légkör biztosítását, segítjük a gyermekek beilleszkedését.

Segítjük a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok kialakulását, az együttélés szabályainak elfogadását, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődését. A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felkeltésével és fenntartásával folyamatos az intézményünkben. A sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésére, gondozására külön gondot fordítunk, hogy a gyermekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez. Az ép és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének a kulcsa az érzelmi biztonság nyújtása, alapja a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, segíti a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődését. Bölcsődénkben a tárgyi környezet és személyi környezet, a tevékenységek minden gyermek számára biztosítja a környezet és egymás aktív megismerését. Ebben a környezetben az ép gyermekek mintát nyújtanak a sajátos nevelési igényű gyermekek számára, és a fejlődésük többoldalú megtámogatása által csökkennek azok a hátrányok mely a társadalomba való beilleszkedésüket nehezíti. Az ép gyermekek számára lehetővé teszi a másság megismerését, partnerséget alakít ki a sajátos nevelési igényű gyermekek és ép társaik között.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás biztosítása által segítjük a megismerési folyamatok fejlődését. A megismerő folyamatok alapját az érzékelés, észlelés útján szerzett játékos tapasztalat képezi. A gyermeki kíváncsiságból eredő érdeklődésre épülő ismeretszerzésnél a gyermekek meglévő ismereteire támaszkodunk. Úgy szervezzük a mindennapjainkat, hogy a gyerekek cselekvő részesei legyenek a felkínált folyamatoknak, a kíváncsiságukból eredő érdeklődésre épülő ismeretszerzés változatos formáit biztosítjuk. A játék a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység, melyhez elegendő időt, eszközt biztosítunk. Aktuális érzelmi állapotukhoz igazítva ajánlunk fel olyan tevékenységeket – alkotás, zenei és irodalmi élménynyújtás, mozgásos játékok – mely a többoldalú érzékszervi megtapasztalást és a felfedezést biztosítja. Cselekvésbe ágyazottan bővítjük az ismereteiket, és fejlesztjük a megismerő funkciókat.

Bölcsődénk jövőképe

- örömteli, boldog éveket biztosítsunk bölcsődéseink számára
- kölcsönös, bizalomra és együttműködésre épülő kapcsolatot alakítsunk ki a családokkal
- nevelőmunkánk gyermekközpontú legyen
- derűs, családias légkör legyen a gyermek és felnőtt közösségben
- biztonságban neveljünk-gondozzunk
- megtartsuk a szakmai értékeinket
- képesek legyünk a folyamatos megújulásra, a szakmai fejlődésre
- város elismert intézménye legyünk, és a családok bízzanak bennünk.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

Bölcsődénk elhelyezkedése, a tágabb közege, tárgyi környezetünk, pedagógiai tevékenységrendszerünk segíti a külső világ tevékeny megismerését, a gyermekek és általuk a családok környezettudatos magatartásának alakítását. A fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, ingergazdag környezettel tesszük lehetővé, hogy a gyerekek nyitottan, érdeklődéssel fordulhassanak a környezet felé, kedvük legyen aktívan tevékenykedni. Sok lehetőséget kínálunk tapasztalatszerzésre, a környezet megismerésére. Követhető, pozitív mintát nyújtunk. Célunk, hogy az intézményünkbe járó valamennyi gyermek tevékenységek által olyan képességek, attitűdök birtokába jussanak, amelyeket a mindennapi életben és intézményünkben kikerülve az óvodai élet folyamán is képesek hasznosítani.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját, korai fejlesztését csaknem egy évtizede végezzük. A kialakult jó gyakorlatok, tevékenységek jelen vannak a mindennapjainkban. A bölcsődei korai együttnevelés kulcsfontosságú, a gyermekek számára lehetővé teszi a másság megismerését. A bölcsődei életünknek a sajátos nevelési igényű gyermekek aktív részesei, akik a társaikkal együtt ismerik meg a bölcsődei környezet által kitágult világot.

6.1. Külső világ tevékeny megismerése

Bölcsődénkben a külső világ felfedezését a gyermekek megismerési vágyára építjük. Saját tapasztalataik, megfigyeléseik által ismerjék és értsék meg az őket körülvevő, a bölcsődei környezet által kitágult világot. A közvetlen ismeretszerzéshez biztosítjuk a feltételeket, a környezethez kapcsolódó pozitív szokásokon keresztül környezetorientált attitűdöt alapozzunk meg.

6.1.1. A külső világ tevékeny megismerésénél a célunk:

- A gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő szintű biztonságos tájékozódás, eligazodás segítése. Megismertetjük a gyermekeket azzal a környezettel, amelyben a hétköznapiakat töltik. Biztosítjuk, hogy élő és élettelen környezetet változatos tevékenységeken keresztül ismerjék meg. A környezet megismerését és befogadását segítő szabad játékokra a lehető legtöbb időt fordítjuk. Nagy odafigyeléssel gyarapítjuk az ismereteiket a feltételek biztosításával, melyet a korosztályoknak és egyéni igényeknek megfelelően alakítunk ki. A gondozási egységek berendezése, az udvari környezet, a tárgyi feltételek, a játékok, tevékenységekre és felfedezésre ösztönzőek. Az aktivitást a kisgyermeknevelőkkel töltött együttlét motiválja, akik törekednek a szeretetteljes érzelmi nevelésre, segítik személyes példamutatással a szocializációt. Az együtt töltött időben a gyermekek ismereteit gyarapítják: spontaneitásra épülő élménynyújtással, kötetlen szemlélődés, vizsgálódás, folyamatos és alkalmi megfigyelések által. A gyermekek felfedezéseit, tapasztalatait bővítik az egyéni gondozási helyzetekben, a kötetlen játékok alkalmával, a közös ünnepi alkalmakkor. Sokszínű témafeldolgozással törekszünk arra, hogy a bölcsődénkbe járó gyermekek életkoruknak megfelelően megismerjék, megszeressék szűkebb – tágabb környezetüket, biztonsággal eligazodjanak benne és vigyázzanak azok értékeire.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, és az emberi alkotásokhoz. A gyermekeket körülvevő környezet nemcsak az aktivitást fokozza, hanem biztonságot is ad. A környezet megismerése során célunk, hogy felhívjuk a gyermekek figyelmét, azok értékeire és szépségére. Tartalma felöleli a belső és külső környezetből mindazt, ami a kisgyermek számára megismerhető és megérthető. A használati tárgyak, /bútorok/ és eszközök /játékok/ szerepét és jelentőségét, amilyen anyagokból vannak, ahogyan azokra vigyázunk, amire azokat használjuk, a mindennapok során formáljuk. A természetes környezethez fűződő viszonyunk magába foglalja a növények, állatok megismerését, szeretetükre nevelést. Tudatosan törekszünk arra, hogy minél több élményt gyűjtsünk az udvari környezetben, ahol megfigyelésekre, tevékenységekre adunk lehetőséget. A természetes környezetet a különböző évszakokban ismertettjük meg, és többoldalúan, komplex módon dolgozzuk fel: állatok, növények, termések, időjárás, évszakok jellemzői.

- Az évszakokhoz kapcsolódó jeles és ünnepnapok kiemelkednek a családok életében, a bölcsődénkben folyó nevelőmunkánk pedig kiegészítik a hagyományos családi ünnepeket. Célunk, hogy a jeles napokra való készülődésbe sokoldalúan bekapcsolódjunk és a tevékenységeken keresztül ismerjük a gyermekek meg, azok tartalmi elemeit.
- Bölcsődénkben a **sajátos nevelési igényű** és normál fejlődésű gyermekek együttnevelése a nap egészében együtt valósul meg. Az ép gyermekekkel való interakciók fejlesztő hatása biztosítja az eltérő fejlődésmenetű gyermekek fejlődését. Az ép gyermekek pedig tapasztalatokat szereznek a másságról, egymás elfogadásról, és új morális értékeket ismernek meg. A mindennapok során együtt fedezik fel az őket körülvevő világot, olyan tapasztalatokat szereznek a környezetükről, amely a bölcsődénkben minden gyermek számára hozzáférhető.
- A környezettudatos magatartás alakítása, a környezeti érzékenység felkeltése, a környezet értékeinek felismertetése, tapasztalat és ismeretszerzés formáinak biztosítása által. A természetes udvari környezet alkalmat ad, hogy a szabadban változatos módon tevékenykedjenek a gyermekek, és sokféle tapasztalatot szerezzenek az élővilágról. A környezetbarát attitűd alakítása tevékenységeken valósul meg a bölcsődénkben. Miközben megismerik a növényeket és állatokat, azok szeretetére és óvására neveljük a gyermekeket.

Megfigyeljük a természet évszakonkénti változásait, a változáshoz kapcsolódó alkalmi tevékenységekkel a környezet alakítását célozzuk meg, a helyi növény és állatvilágot megismerését segítjük.

6.1.2. A külső világ tevékeny megismerését az alábbi területeken valósítjuk meg:

1. Természeti környezet
2. Jeles napok és ünnepek
3. Környezettudatos magatartás alakítása
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztése a környezet aktív megismerése által

Természeti környezet

- Megfigyeljük és beszélgetünk az évszakok változásairól /tavasz, nyár, ősz, tél/. A csoportszobákat évszakoknak megfelelően díszítjük. Megfigyeljük és beszélgetünk az időjárás – öltözködés kapcsolatáról. A gyermekek környezeti érzékenységét apró cselekedetekkel mélyítjük, télen madáretetést, minden évszakban az itatásukat a gyermekekkel együtt valósítjuk meg.

Terményeket, virágokat, növényeket gyűjtünk együtt /makk, dió, toboz, falevelek/, és a családokat is bevonjuk ezekbe a folyamatokba, családi kirándulások alkalmával ők is gyűjtsék a terményeket, és osszák meg velünk azokat. A gyűjtögetett terményekből is dekorációt készítünk, miközben tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal ismertetjük meg a gyerekeket.

- A bölcsődénk udvara lombos fákkal és bokrokkal tarkított, az itt élő növények, állatok megfigyelésekre adnak lehetőséget. A növényvilág változatossága /bokrok, lombhullató és örökzöld növények/ a évszakváltozás jellegzetességeit hordozzák magukon, amik alkalmi és folyamatos megfigyelésekre adnak lehetőséget. Mókuszok, sün család, madarak, bogarak és rovarok jellemzőit, tulajdonságait, szokásaikat, táplálkozásait a kisgyermeknevelőinkkel együtt fedezik fel a gyermekek, miközben hozzájuk fűződő pozitív viszonyt alakítunk ki.
- Tavasztól ősziig az udvari munkákat megfigyeljük, /fűnyírás, sepregetés, levélgyűjtés, tereprendezés/, lehetőség szerint a gyerekek játékos részvételét is megvalósítjuk. A tárgyi környezetben minél több természetes anyag használatára törekszünk. Beszélgetéseken, képnézegetéseken, a környezet tevékeny megismerésén túl igyekszünk a vizuális nevelést, a zenei és irodalmi nevelést, valamint a játékos testnevelést is átszőni ezzel a szellemiséggel.

Kisgyermeknevelői közösségünk a magyar népi gyermekdalok és mondókák gazdagságát ismerve, abból merítve tudatosan épít annak nevelő és személyiséget gazdagító hatására ebben a korai-

alapozó életszakaszban. A felhasznált dal- és mondóka anyag témája kapcsolódik az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, valamint szólnak a növényekről, állatokról.

A mesélésre, verselésre alkalmas helyzetek alakítását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és az ebből fakadó igények határozzák meg. Népi és irodalmi anyagból merítünk, melyek a tevékenységek során szerzett tapasztalatok feldolgozását, sokoldalú megismerését is segítik pl.: évszakokhoz kapcsolódó mesék, állatokról szóló történetek, ismeretszerző kiadványok.

A vizuális nevelésben helyet kapnak a természetes alapanyagok, melyeket együtt gyűjtünk, és felhasználunk az alkotó tevékenységek folyamán pl.: falevelekből képek készítése, gyümölcs-zöltség nyomdázás.

Jeles napok és ünnepek

- Az ünnepek elsősorban családi ünnepek. Tudjuk, hogy az igazi nagy öröm, a nagy ünneplés családi körben éri a gyereket. Mi az ünnepekre való készülődésbe kapcsolódunk be, együtt készülünk a gyerekekkel a jeles napokra, és közösségi ünneppé varázsoljuk. Sokoldalúan dolgozzuk fel a jeles napok tartalmi elemeit; a gyerekekkel együtt egyedi dekorációkat alkotunk, kellékeket és eszközöket készítünk, /gyurmázás, festés, tépés, ragasztás/ beszélgetésekkel, zenei és irodalmi élményekkel tesszük teljessé az aktív feldolgozást. A gyermekek spontán kezdeményezésére építve segítjük az alkotókedv, készség kibontakozását, a tevékenységeket a nap bármely szakában hozzáférhetővé tesszük, hogy a gyermekek tevékenységi és megismerési vágyát kielégítsük.

Közös ünnepi alkalmak a bölcsődénkben a Mikulás, az Adventi készülődés, Farsang, Húsvéti készülődés. A családokkal együtt szervezett programjaink is tevékenységközpontúak: őszi, Karácsonyi és Húsvéti, gyermeknapi családi délutánok.

Környezettudatos magatartás alakítása

„A kisgyermekkorban szükséges megalapoznunk a létünkre figyelés igényét és képességét is.”

(Gévai 2011)

A nevelő és gondozó munkában tudatosan alkalmazzuk a környezeti iránti érzékenységet fokozó tevékenységeket. Természetesen figyelembe vesszük a bölcsődés gyermekek sajátosságait az érzelmekre épülő megismerési vágyat, amely a bölcsődei élet minden szakaszában jelen van. Az általunk biztosított környezet lehetőségeinek és sajátosságainak ismeretében tudatosan alakíthatjuk a környezettel való törődést. A gyermekek megismerési vágyára építve, a közös tevékeny tapasztalatszerzés, a tevékenységterületek általi feldolgozás a meglévő és újabb ismereteket gazdagítják. Mindeközben olyan élményeket élnek át a gyermekek a kisgyermeknevelőkkel, ami alakítja a megismerő funkciókat, fejlődnek a képességeik.

A környezetbarát attitűd alakítása tevékenységeken keresztül valósul meg a bölcsődénkben.

Szeretnék elérni, hogy a bölcsődénkbe járó gyermekek megismerjék és szeressék a természetet. Törekszünk minden információt megadni, ami a természettel /madarak, fák, bokrok, virágok/ és természeti elemekkel /víz, levegő, föld/ kapcsolatos. Megóvásukra is felhívjuk a figyelmüket. /pl. takarékoskodás/.

A természetes jeles napok - állatok világnapja, a víz világnapja, madarak és fák napja, a Föld napja – olyan napok, amelyeknek a tartalma és mondanivalója közel áll a kisgyermek érzélemvilágához. A zöld napokhoz kapcsolódó élmény és ismeret, tevékenységek általi, folyamatokban való feldolgozása a jeles napokhoz kapcsolódó élmények befogadását támogatja. A ráhangolódásba, a megelőző gyűjtőmunkába a családok bevonására is törekszünk, amely által a családokkal való kapcsolattartás is mélyül. A természetes élővilághoz kapcsolódó pozitív viszonyt alapozza meg minden közös élmény.

A környező világ tevékeny megismerésében a közvetlen tapasztalásra – megfigyelésre - vizsgálódásra - cselekvésre építünk. A bölcsődénk külső környezete környezetbarát, zöld övezetek, fák, virágok, bokrok gazdagítják, a szabad mozgástérben az udvari játékeszközök is természetbarát anyagból készültek. A belső környezet egy részében a világító testek takarékosak, a bútorok, a használati tárgyak és játékok is természetes anyagból készültek. A teljes közösség az újrahasznosítható tárgyak felhasználására törekszik: játékok, dekoráció, használati tárgyak bevonásával. Mind a külső, mind a belső környezet tiszta, higiénikus.

A gyermekek gondozási tevékenységek közben - a kisgyermeknevelő figyelmét élvezve - ismerkednek meg a higiéniai szokásokkal, megerősítést kapnak a jó szokások, és ezáltal beépülnek. Önmaguk tisztán tartásával is védik a közvetlen környezetüket, a cipőcsere, a kézmosás is alapeleme a környezettudatos magatartásnak.

Bölcsődénk szelektíven gyűjti a szemetet. A gyerekekkel is szeretnénk ezt megismertetni, ehhez szükséges eszközöket beszerezni.

A kisgyermeknevelők feladata, hogy tegyék lehetővé a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-, és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A jövőben is szeretnénk a környezettudatos szemlélet szerint alakítani a bölcsődei környezetet, és ehhez kapcsolódó ötletekre, javaslatokra nyitottak vagyunk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztése a környezet aktív megismerése által

A bölcsődénkben teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása. Egészséges bölcsődei csoportban egy vagy két sérült gyermeket látunk el, a csoport létszáma maximum tíz fő.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknek beszoktatásától fogva egy kisgyermeknevelője van - aki a gyermek fejlődését nyomon követi, segíti, együttműködik a gyógypedagógussal, és a kisgyermeknevelői teammel. Vezeti a gyermek fejlődési naplóját, családi füzetét, és aktívan részt vesz a csoportos foglalkozásokon. A saját kisgyermeknevelő nagy hangsúlyt fektet a gyermek beszoktatására, adaptációjára.

A folyamatosan bővülő tárgyi feltételeink –*utalás: a bölcsőde tárgyi feltételei* - és a szakképzett, megújulásra kész személyi feltételek –*utalás: személyi feltételek* - biztosítják az intézményünkben, hogy a minden gyermek aktívan fedezze fel a környezetét, ismerje meg önmagát és társait.

Az együttnevelés során – **integráció** révén az eltérő fejlődésmenetű kisgyermekek megtapasztalják, hogy ők mások; konfliktuskezelő stratégiákat sajátítanak el, felismerik a saját érdekeiket, és azok érvényesítését. Megsokszorozott szociális kölcsönhatások révén társadalmilag elfogadott magatartás repertoárokat ismernek meg. Fejlődik az alkalmazkodó képességük, szocializációjuk is magasabb szintet ér el.

Az ép gyermekek tapasztalatokat szereznek a másságról, kialakulnak olyan morális értékek, mint az empátia, tolerancia. Megismerik az együttműködés formáit, elfogadóvá válnak. Erősödik az önismeretük, önértékelésük, és fejlődik az alkalmazkodó képességük.

A korai fejlesztés: a rehabilitáció részeként a 0-6 éves korú eltérő fejlődés menetű (sajátos nevelési igényű - SNI) gyermekek tervszerűen felépített komplex programja. Amely diagnosztikai vizsgálatot, gyógypedagógiai fejlesztést-oktatást és különböző terápiás szolgáltatásokat foglal magába. A korai fejlesztés célja: hogy megelőzze a tünetek manifesztálódását, újabbak kialakulását. Elősegíti a gyermek képességeinek, készségeinek fejlődését, megteremti a jobb életminőség lehetőségeit. Segít beilleszkedni a lehető legtökéletesebben az SNI gyermeknek az épek társadalmába.

Bölcsődénkben a korai fejlesztést utazó gyógypedagógus végzi a tanév rendjéhez igazodva egyéni fejlesztési terv alapján, a kialakított fejlesztő szobában egyéni vagy mikro csoportos formában. A gyermekek fejlődéséről a kisgyermeknevelők és a gyógypedagógus tájékoztatják egymást, az elérendő célokat egyeztetik.

Az integrált nevelés és a korai fejlesztés, támogatást és segítséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő családoknak, csökkenti az egyén és a társadalom terheit.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a bölcsődei élet kezdetével növekszik a társadalomba való beilleszkedés esélye.

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők magas szakmai színvonalú munkával, figyelemmel, szeretettel segítik a gyermekek beilleszkedését, érzelmi biztonságuk megteremtését, harmonikus személyiségfejlődésüket. A közösségben a gyermekek differenciált fejlesztésben részesülnek,

dominál az egyéni bánásmód. A gyógypedagógus komplex fejlesztésekkel egészíti ki a kisgyermeknevelők munkáját. A nevelő, gondozó tevékenységünkben a gyermekek aktuális tevékenységéből indulunk ki. A célunk az ép és egészséges gyermekek esetében is az érzelmi biztonság megteremtése, közös tevékenységekre épülő, közös élmények nyújtása, a környezet aktív megismerésének lehetővé tétele, a gyermekek kompetenciáján alapuló tapasztalatszerzés, kommunikáció, tolerancia, empátia élményének átélése.

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

2016. január 1-től bevezetésre kerülő pedagógus életpálya jelentős megújulást hozott a szakmánknak, ami nagy kihívások elé is állítja a pedagógusokat.

A szakmai munka eredményessége és színvonala nagyban függ a szakemberek felkészültségétől. Elengedhetetlen a továbbtanulás, a továbbképzés. A kisgyermeknevelői közösségünk harmada vesz részt főiskolai képzésben, főiskolai végzettség az intézményben ezáltal 50 % -os lesz. Támogatjuk, hogy minél több kisgyermeknevelő rendelkezzen szakirányú főiskolai diplomával. A továbbképzési ütemterv szerint haladva szervezett, innovatív, a kisgyermekellátásunkhoz kapcsolódó továbbképzéseken van lehetőségük részt venni a pedagógusoknak. A házi továbbképzések, bővülő szakmai könyvtárunk, az önképzés, szakmai napokon, konferenciákon való részvétel is a szakmai megújulást támogatják.

Továbbképzésekre való jelentkezésnél figyelembe vettük, és továbbra is szem előtt tartjuk, hogy programunk megvalósítását elősegítő ismereteket szerezzenek a kisgyermeknevelők, a gyermekek ellátását és a családok segítségét támogató kompetenciák szélesedjenek. Az elmúlt években (2015-2019) többek között a korai fejlesztéshez, és az integrált neveléshez kapcsolódó továbbképzéseken vettek részt a kisgyermeknevelők: autizmus spektrum zavarral élő gyermekek – az autizmus szempontú infokommunikációs akadálymentesítés megnevezésű tanfolyamon bővítette a tudását két kisgyermeknevelő. Egészségügyi alapismereteiket frissítette további két kisgyermeknevelő, a családokkal kapcsolatos, gyakorlatban alkalmazható tapasztalatcserére volt lehetősége öt kisgyermeknevelőnek, két fő pedig a papírszínház és annak alkalmazását ismerhette meg több alkalmas kurzus keretében.

A játék az első életévben továbbképzésen két kisgyermeknevelő, zenei nevelés a bölcsődében továbbképzésen 11 kisgyermeknevelő vett részt. A Gállné Gróh Ilona nevéhez kötődő feledhetetlen élményeket, ismereteket a képzésen résztvevők a gyakorlatba beépítették. A családokkal közös zenei nevelést támogató program rendszeressé vált az intézményünkben.

Az új módszertani ismeretek megismerését segítik az DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye vezetői, amelyek közvetítésében az intézményünk koordinátorának jelentős szerepe van.

Házi továbbképzések keretében is foglalkozunk a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával. Ezek alkalmával az aktuális továbbképzésen részt vevő kisgyermeknevelő beszámol az ott tanultakról, hallottakról. A programunk sajátosságainak kiteljesedésére törekvő közösségünk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a családokkal való szorosabb kapcsolódást előtérbe helyezi. A szakirodalomból, publikációkból, megismert cikkeket, írásokat megosztják egymással. A meglévő ismereteink felfrissítése, tovább gondolása, tapasztalataink, véleményeink kicserélésére adnak alkalmat a házi képzések. Folyamatosan bővítjük szakmai könyvtárunkat.

7.1. Terepintézmény

Terepintézményként működünk, a jövő szakemberei képzésébe 2007 óta aktívan veszünk részt. Ettől az időponttól a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karáról érkező hallgatóknak biztosítjuk a gyakorlati helyet. A főiskola képviselőivel az igazgatóság szervezésében kommunikálunk, személyes találkozókra szervezett formában évente kétszer, és a záróvizsgák alkalmával kerül sor. Évente legalább 18-20 - BA oktatási képzésben érintett - hallgató érkezik hozzánk, akik legalább hat félévben a hetek számát növelve szereznek gyakorlati tapasztalatokat.

Lehetőség szerint első félévtől a záróvizsgáig ugyanabban a csoportban töltik a gyakorlatukat.

A hallgatók fokozatosan ismerkednek a bölcsődei élet szépségével, a kisgyermeknevelői munka sajátosságaival. Először megismerkednek a csoporttal, megfigyeléseiket a főiskola által meghatározott szempontok szerint végzik, a gyerekeket fokozatosan ismerik meg, bekapcsolódnak a gondozási tevékenységbe, a nevelő munkába. A hallgatók a mentor-kisgyermeknevelőktől mintát, útmutatást, tanácsokat kapnak, akik a tanulók írásbeli munkáját is nyomon követik, írásbeli, szóbeli segítséget nyújtanak azok vezetéséhez, a feladatok megvalósításához. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését végző gyógypedagógus is a gyakorlati feladataik megvalósítását segíti, a fejlesztő foglalkozások megtekintését lehetővé téve, és elemzésüket segítve.

A kisgyermeknevelők szakirodalmak ajánlásával bővítik a hallgatók ismereteit, melyekhez a tanulók részben a helyi könyvtárunkban is hozzáférnek. Kérésre a szakdolgozatok elkészítését is segítik, kérdőívek közreadásával, nyomon követéssel, tanácsadással. A hallgatók szívesen töltik gyakorlatukat intézményünkben, és a kisgyermeknevelők részére is kihívást jelent átadni a minőségi gyermekellátás gyakorlati fogásait. A bölcsődénkben valamennyi kisgyermeknevelőnek van lehetősége átadni a gyakorlati tudását, akik felelősen, segítők, támogató attitűddel alakítják ki, tartják fent a kapcsolatot a jelöltekkel.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

Családok

A legfőbb partnereink a gyermekek és a családok, akikkel a kapcsolattartás formáit az intézményi hagyományokra építve gyakoroljuk, bővítjük. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, személyes hangvétel, etikai szempontból megfelelő tapintatos, folyamatos kommunikáció. A kapcsolattartásnak több formája van: tájékozódásra ad lehetőséget az intézményi honlap, bölcsődénkben szervezett nyílt napok, első szülői értekezlet, családlátogatás, napi beszélgetések érkezéskor, távozáskor, szülőcsoportos beszélgetés, szülői értekezlet, családi délutánok, családi füzet, hirdetőtábla, email, telefonos megkeresés.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézmény Tagintézményei

Fontosnak tartjuk a tagintézmények közötti kapcsolatok szélesítését, egymás munkájának megismerését. Az összehangolt szakmai munkával lehetővé válik, hogy szolgáltatásainkat közel azonos színvonalon tudjuk nyújtani. A közös szakmai napokon, programokon lehetőség nyílik a tapasztalatok cserélésére, ötletek merítésére.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Élelmezési csoport

Az élelmezés biztosításával kapcsolatos teendőket az épületben működő élelmezési csoport látja el.

Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Az integrált csoportokba járó gyermekek felvétele kapcsán és az ő fejlődésük nyomon követése érdekében rendszeres kapcsolattartás van közöttünk.

Óvodák

A bölcsőde és az óvoda között fontos olyan tartalmas kapcsolatot kialakítani, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, ezáltal a gyermekek részére zökkenőmentessé válhat az átmenet. A Görgey utcai óvodával tartjuk a kapcsolatot, hiszen az óvodaérett gyermekeinknek 60%-a választja ezt az intézményt. Az óvodavezető egy alkalommal tájékoztató szülői értekezletet tart az intézményünkben, az érdeklődő családoknak.

Az óvodába készülő gyermekeinkkel látogatást teszünk a leendő csoportjukba, ahol ismerkednek a

játékeszközökkel, óvodapedagógusokkal.

Debreceni Intézmény Működtető Központ

A bölcsőde zavartalan működése érdekében e-mailos és telefonos a kapcsolattartás.

DMJV Családsegítő és Gyermekjóléti Központja.

A szervezetek szakembereivel szoros az együttműködés a bölcsődében nevelt gyermekek érdekében.

Magyar Bölcsődék Egyesülete

Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés, segítségkérés és adatszolgáltatás a bölcsőde szakmai érdekvédelmének, az ellátás színvonalának folyamatos, az igényekhez igazodó emelése érdekében. Szakmai konferenciákon, továbbképzéseken való részvétel.

A Magyar Bölcsődék Egyesülete bölcsődei módszertani szervezet által kijelölt Bázisintézmények közül: Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzat Egészségügyi és Bölcsődei Igazgatósága szakmai konzultációk, továbbképzések tekintetében.

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Képzési Főosztály

A szakdolgozók működési nyilvántartásba vétele, továbbképzések jelentése.

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai kar

A kompetenciák megtartásával szoros a kapcsolatunk a szakember képzés jegyében.

9. A tájékoztatás helyi módja

A bölcsődei nevelés - gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családokkal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket a bölcsőde, ill. a család teremt meg. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában a bölcsőde nyitott és kezdeményező.

- Minden évben kora tavasszal nyílt napokat szervezünk leendő bölcsődéseinknek és szüleiknek, amelyen megismerkednek a gondozási egységekkel, a hozzájuk kapcsolódó udvari környezettel, valamint a kisgyermeknevelőktől kapnak tájékoztatást a bölcsődei életéről. Mindeközben kötetlenül, a kisgyermkekkel együtt játszanak, és ismerkednek a felfedezésre váró világgal.
- Családlátogatás a kisgyermek bölcsődei beszoktatásának kezdete, része. A látogatás magába foglalja a tájékozódás, a tájékoztatás, az információcsere lehetőségét, a gyermekkel otthonában történő ismerkedést, közös élményszerzést.
- Szülővel történő beszoktatás segíti a gyermek beilleszkedését, alkalom arra, hogy a gyermek-kisgyermeknevelő-szülő kapcsolati tőkéjének megalapozása létrejöjjön, lehetőséget nyújt megismerni és elfogadni a gyermek otthonról hozott szokásait.
- Délelőtt – délutáni találkozások a kisgyermeknevelőkkel, akik a gyermekekről cserélnek információt a szülőkkel, hozzátartozókkal.
- Fogadóóra - egyéni beszélgetésekre lehetőség van a megjelölt, illetve kezdeményezett időpontokban.
- Családokkal közös programok: családi délutánok a családi ünnepekre való ráhangolódás jegyében, zenei foglalkozások a családokkal, gyermeknap kerti parti, búcsúzó.

- A Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye honlapján való megjelenés.
- Programok, a gyermekellátással kapcsolatos általános információk bölcsődei hirdetőtábláján való megjelenítés.
- Szülői értekezletek szervezünk:
  - A gyermekcsoportokban szervezett értekezletek.
  - Minden év júniusában bölcsődei jogviszonyba lépő gyerekek családja részére.

SZAKMAI PROGRAM

DMJV EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE

**MARGIT TÉRI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	3
2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Margit Téri Tagintézményében	3
2.1. Bölcsődei ellátás	3
2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatás	3
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	4
3.1. Az intézmény bemutatása	4
3.2. Személyi feltételek	5
3.3. Tárgyi feltételek	5
4. A bölcsődei nevelés – gondozás célja, alapelvei	6
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	11
5.1. Gyermekkép	11
5.2. Bölcsődei nevelés feladata	11
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	11
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	12
5.2.3. Az érzelmi és a társas kompetenciák fejlesztése	12
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	12
6. Kiemelt szakmai célkitűzések	13
7. A szakdolgozók szakmai felkészültségének biztosítása	14
7.1. Terepintézményi feladatok	14
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	15
9. A tájékoztatás helyi módja	18

1. Az Intézmény általános információi

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga u. 23. sz.
Az intézmény működési területe:	Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermekjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Margit Téri Tagintézménye
A tagintézmény címe:	4031 Debrecen, Margit tér 17.
A tagintézmény elérhetősége:	06-52 428-722; 06-30 924-1162
Férőhely / csoport:	156/12

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Margit téri Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás

„A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzeti/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.”

(A bölcsődei nevelés–gondozás szakmai szabályai című módszertani levél)

A bölcsődei nevelés–gondozás segíti a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekeket a társadalomba való jobb beilleszkedésben, nagyobb esélyegyenlőség elérésében. A hátrányok és következményeik enyhítésére szükség van más intézmények, szervezetek, szakemberek együttműködésére is. A csoportban gondozható, nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fontos, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés elkezdődjön. Szakmai munkánk megvalósítása a bölcsődei nevelés–gondozás alapelveire épül.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

- időszakos gyermekfelügyelet, a bölcsőde nyitvatartási ideje alatt
- játszócsoport szolgáltatás, jelenleg határozatlan időre szünetel

Pályázat útján 20 férőhelyen játszócsoport kialakítására és bevezetésére nyílt lehetőségünk. A játszócsoport népszerűvé, látogatottá vált a családok körében. A 0-3 éves korú gyermekek, szüleikkel együtt, közösen játszhattak, ismerkedhettek a bölcsődei környezettel.

A játszócsoport szolgáltatás 2017. januártól határozatlan időre szünetel, tekintve a megnövekedett férőhely igényekre. A vonatkozó jogszabály értelmében a bölcsődék fő feladata az alapellátás biztosítása. A pluszszolgáltatás csak akkor biztosítható, ha az alapellátás igénye teljes mértékben kielégített.

Jelenleg a város több bölcsődéjében zajlanak a felújítások. Reményeink szerint a felújítási munkák bejezése után kiegyenlítődik a város minden területén a gyermekellátás és bölcsődékben, visszaállításra kerülhet a szülők által közkedvelt játszócsoport, mint családtámogató szolgáltatás. Szintén a fent említett okokra való tekintettel, jelenleg bölcsődénk nem biztosít időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk a város legnagyobb lakónegyedében a Tócoskertben, jól megközelíthető helyen, óvodák, iskolák, szomszédságában található. Tömegközlekedési eszközzel és autóval is jól megközelíthető. Mozgáskorlátozott parkoló, akadálymentesített bejárat van kiépítve, indukciós hurok segíti a vak és hallássérült emberek bejutását az épületbe. Szolgáltatásunkat lakótelepi és családi házas övezetben élő kisgyermekes családok veszik igénybe. A felvett gyermekek családi háttere és életkörülményei átlagos életszínvonalú, rendezett életkörülményeket mutatnak.

A tagintézmény 156 férőhellyel rendelkezik, a gyermekek ellátása 6 gondozási egységen belül 12 csoportszobában történik. Csoportjaink: napraforgó – margaréta, süni – csiga, katica – pillangó, mókus – őzike, nyuszi – cica, malacka – micimackó. A gyermekcsoportokhoz tartozik egy fürdőszoba, öltöző helyiség, kocsitároló. Minden gondozási egységhez saját udvarrész kapcsolódik. A játszóudvar árnyat adó, fákkal beültetett, rendezett. Az épület körül, illetve közvetlen környezetében gépjárműforgalom nincs, ezért az udvarunk csendes, zajmentes. A teraszon rossz idő esetén is van lehetőség mozgásra, levegőzésre.

A csoportszobákon és a játszóudvaron kívül a mesekuckóban, só szobában, alkotószobában, tornaszobában, a napirendbe építve játszhatnak a gyermekek.

A bölcsőde saját főzőkonyhával rendelkezik, amely a HACCP előírásainak megfelelő. A tagintézményben helyben történik az ételek elkészítése, az étlapot a gyermekek életkorának megfelelően az ételmezésvezető állítja össze. Szakorvosi véleményezésre diétás étkezést biztosítunk. A diétás ételek elkészítése a Honvéd Utcai Tagintézmény diétás konyhájában történik.

Jó kapcsolatot ápolunk a Családok Átmeneti Otthonával, kérésükre minden esetben igyekszünk a gyermekeknek bölcsődei férőhelyet biztosítani.

3.2. Személyi feltételek

Bölcsődénk álláshelyeinek száma: 41 fő

Bölcsődevezető	Kisgyermeknevelő	Bölcsőde dajka	Konyhai dolgozók	Varrónő	Mosónő
1 fő	27 fő	6 fő	5 fő	1 fő	1 fő

A bölcsődevezető a bölcsődevezető helyettessel szorosan együttműködve irányítja az intézményben folyó szakmai munkát.

Kisgyermeknevelőink több éves szakmai tapasztalattal, szakirányú végzettséggel rendelkeznek.

Képzettségi arányokat tekintve 12 fő diplomás végzettséggel, 16 fő középfokú végzettséggel rendelkezik. Célunk, hogy minél több kisgyermeknevelő számára biztosítsuk a diploma megszerzésének lehetőségét, amely hozzájárul a szakmai munka színvonalának emeléséhez és a bölcsőde társadalmi presztízsének növeléséhez. Jelenleg 5 kolleganő jár a Csecsemő és kisgyermeknevelő BA képzésre.

A kisgyermeknevelők munkáját a bölcsődei dajkák segítik, akiknek alapvető feladata a gyermekek környezetének tisztaságának megteremtése, a szükséges tárgyi feltételek előkészítése, és a biztonságos gyermekfelügyelet biztosítása.

Az intézmény működéséhez elengedhetetlen a szakácsnő és a négy konyhai kisegítő, valamint a mosónő és a varrónő munkája.

Intézményünk valamennyi dolgozójának lelkiismeretes munkája és gyermekszeretete hozzájárul a szakmai színvonal emeléséhez.

3.3. Tárgyi feltételek

A Debrecen Bölcsődés Gyermekeiért Alapítvány, a National Instruments Hungary Kft. támogatásának köszönhetően és intézményi támogatás lehetőségével minőségi játékeszközök és berendezési tárgyak vásárlására, bővítésére nyílik lehetőség. A bölcsőde tárgyi feltételei megfelelnek a szakmai előírásoknak és a gyermekek igényeinek. A szobák és a játszóudvarok esztétikus, változatos játékeszközökkel, mozgás és fejlesztőjátékokkal vannak ellátva.

Feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek fejlődéséhez szükséges biztonságos, gyermekbarát, hangulatos és esztétikus környezetet teremtsünk. Minden esetben törekszünk a biztonságérzetet nyújtó, érzelmgazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfeledt, aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, gazdagodhat élmény és fantáziavilága és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.

Játékkészletünk tudatosan tervezett, színes és motiváló, melyben minden gyermek megtalálja a fejlettségének és érdeklődésének legjobban megfelelőt. A bölcsőde egységenként külön udvarrészrel rendelkezik, a szabadban történő mozgás és játéklehetőség biztosításához. Játzókertünk gondozott, ápolt, árnyékos. Az udvaron megfelelő mozgástér szolgálja a levegőn való tartózkodás, mozgásigény kielégítésének élményét.

A tornaszoba kialakításával további lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a mozgásra. Labdamedencét, színes, nagyméretű szivacs mozgásfejlesztő eszközöket, forgótölcsért, egyensúlyozó lépegetőt, mérleghintát, csúszdát, nagyméretű mogyorólabdákat vásároltunk.

A szülői váró a beszoktatási időszakban, nyújt várakozási lehetőséget a szülők számára. Az esztétikusan berendezett helyiség a várakozás közbeni feszültség oldására, a szülők egymás közötti információk és tapasztalatok átadására is szolgál. Az információs és tájékoztató füzetek, könyvek, havilapok lehetőséget adnak a bölcsődés korosztály alaposabb megismerésére.

Saját főzőkonyhánk házas ízeivel, a korszerű táplálkozási elvek figyelembevételével biztosítja a bölcsődés gyermekek és a saját dolgozóink étkeztetését.

4.A bölcsődei nevelés–gondozás célja, alapelvei

- A család rendszerszemléletű megközelítése

„A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.”

Az intézményünkben kiemelten foglalkozunk a kisgyermek családjával, fontosnak tartjuk a családdal való folyamatos kapcsolattartást és tájékoztatást, a személyes beszélgetéseket, az információ áramlását, a család tapasztalatainak, kérdéseinek megvitatását.

Minden újonnan érkező gyermek esetében megtörténik a családlátogatás, amely során a kisgyermeknevelőknek lehetősége nyílik a család és otthoni környezetének jobb és közelebbi megismerésére. A családlátogatás során a nevelők képet kapnak a család szokásairól, a kisgyermek

otthoni viselkedéséről. Az itt szerzett tapasztalatokat a kisgyermeknevelők napi munkájuk során tudják beépíteni a gyermek nevelési és gondozási folyamataiba. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a család és kisgyermeknevelők között bizalmi kapcsolat alakulhasson ki, amit minél szélesebb körű tájékoztatással, személyes beszélgetésekkel, programjainkra való invitálással, az ő aggályainak meghallgatásával és pozitív szülői attitűdjeik megerősítésével érünk el.

- A koragyermekkori intervenció szemlélet befogadása

„A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.”

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők kötelessége, hogy a felismert problémákra azonnal reagáljanak.

A kisgyermekkel kapcsolatos viselkedési, magatartási problémák, fejlődésbeli lemaradások felismerésekor, az intézmény pszichológusa igyekszik segíteni, illetve megfelelő szakemberhez irányítani a szülőt és közvetve a gyermeket.

- A családi nevelés elsődleges tisztelete

„A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.”

Bölcsődénk fontosnak tartja a család nevelési szokásainak és értékeinek szem előtt tartását, elfogadását, valamint a gyermek szempontjából a szülőt, a családot tekinti szakértőnek. Eltérő kultúrák, nevelési elvek, szokások esetén is igyekszik nevelési-gondozási feladataiban a családi elvárásoknak az intézmény lehetőségeihez képest megfelelni.

- A kisgyermeki személyiség tisztelete

„A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai, és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.”

A gyermekben megvan az a képesség, hogy személyiségét önmaga építse fel. Minden gyermek jellemzője, a világ megismerésének vágya. A személyiség fejlődésének az alapja az önállóság, az aktivitás és a szabadság. A személyiségének kialakulását sajáttapasztalatok segítségével éri el a gyermek, saját tevékenysége által tanul. A cselekedtetéssel történő tanulás a gyermek életében meghatározó jelentőségű, ezért hagyni kell önállóan, aktívan cselekedni. Nem kényszerítjük, semmilyen foglalatosságban való részvételre. Ez azt jelenti: engedjük, hogy fejlessze magát. A gyermek a maga választotta tevékenységre koncentrálni, elmerül benne, érdeklődik iránta, ez bevonja egész személyiségét a tevékenységbe. A kisgyermeknevelő mindent megtesz, hogy megismerje „saját” kisgyermekjei jellemzőit és ezek figyelembevételével tervezi meg a csoport napirendjét és a nevelési programját. Nevelői tevékenysége tervezése során figyelembe veszi, hogy nincs két egyforma gyermek, ha mégis van, az csak külső jegyekben megnyilvánuló azonosság. Figyel a sajátos nevelési igényű gyermekek eltérő igényeire. A gyermeket mindenkor és minden helyzetben

különleges védelem illeti meg. A bölcsődében minden gyermeknek joga van arra, hogy őt személyében elfogadják, joga van a megértő, tapintatos, tiszteletteljes és erőszakmentes bánásmódra.

- A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

„A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül, ha a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készséggel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.”

A kisgyermeknevelőink rendszeresen vesznek részt továbbképzéseken, melyek hozzájárulnak szakmai tudásuk fejlődéséhez. A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a gyermekre és a családra. A bölcsődei ellátás feladatainak minőségi megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ezért a bölcsődénkben dolgozó szakember felelős saját szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, kompetenciái fejlesztéséért.

- A biztonság és a stabilitás megteremtése

„A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága ("saját kisgyermeknevelő"-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folytonosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.”

Intézményünk nagy gondot fordít arra, hogy a kisgyermek beszoktatása és bölcsődei léte során a biztonságot, a fokozatosságot szem előtt tartsa. A családi nevelést kiegészítő intézményes ellátás területén a gyermeknek éppúgy éreznie kell a biztonságot nyújtó stabil háttérrel, mint azt otthon tapasztalta.

Míg otthon ezt a szülői szeretet adja meg a gyermeknek, a bölcsődében a gyermekkel foglalkozó kisgyermeknevelő fogja biztosítani. A gyermeket a bölcsődében töltött ideje alatt elsősorban a saját kisgyermeknevelője neveli-gondozza. A társ kisgyermeknevelő csak az ölelkezési időn kívül látja el a gyermek szükségleteit. Egy kisgyermeknevelő az ölelkezési időben így csak a saját kisgyermekét gondozását végzi. Így tudnak elegendő időt biztosítani a gyermekek önállósági törekvéseihez.

Ha a gyermek egy nevelési évnél hosszabb időt tölt a bölcsődében, akkor ugyanaz a személy marad a kisgyermeknevelője, ugyanabban a csoportban marad és törekszünk arra, hogy a csoport helye se változzon. Ez jelenti a felmenő rendszert, a csoport és a helyállandóságot. A kisgyermeknevelő által összeállított rugalmas és folyamatos napirend, mely a csoport életkori sajátosságai figyelembevételével készül, szintén a gyermek biztonságérzetét hivatott növelni. Az egymásra épülő tevékenységek megismerése és megszokása után a gyermek időbeli tájékozódó képessége fejlődik. Ez kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában. A gyermekekkel töltött elegendő és minőségi idő biztosításával a gyermek érzelmi stabilitása növelhető. A biztonság nyújtása magába foglalja a fizikai és pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is. A

csoportszobákban a játszósarkok kialakítása, a játékok elhelyezése a gyermekek életkorának, fejlettségének, érdeklődésének és a csoport létszámának figyelembevételével történik. A játékok állandó helye, a csoport szokásrendszere is fontos tényezői a biztonság és stabilitás megteremtésének.

- A fokozatosság megvalósítása

„A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.”

A bölcsőde a kisgyermek életében az első szocializációs intézmény, ahol olyan nevelést kap, amely nagy hatással van a későbbi életére és kialakuló személyiségére. Fokozatosság érvényesül a beszoktatás alkalmával, a játékkészlet bővítése során, az ételekkel való ismerkedés alkalmával, és a gyermekeket körülvevő személyek, események kapcsán is. A szülővel történő fokozatos beszoktatás a gyermek biztonságérzetének növelését (is) szolgálja, hiszen megtapasztalja, hogy a szülő ott van vele. A szülő távollétének az idejét fokozatosan növeljük. A bölcsődei élet során minden új helyzethez fokozatosan szoktatjuk hozzá a gyermekeket. Ez segíti az alkalmazkodást, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakítását.

- Egyéni bánásmód érvényesítése

„A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.”

A kisgyermeknevelők a napi nevelési és gondozási feladatok során mindig figyelembe veszik a kisgyermek személyiségét, egyedi fejlődési ütemét. Minden gyermeknek mások a szokásai és szükségletei, más a játszási, étkezési, alvási szokása és üteme, ezeket szem előtt tartva támogatják és segítik a gyermeket a bölcsődénken.

Ez a családokkal való nyitott kapcsolattartással, sokkal könnyebben megvalósítható, hiszen a szülők ismerik legjobban a gyermeküket. A tőlük kapott információk segítségével hamar nyilvánvalóvá válnak a gyermekek egyéni szükségletei. Az egyéni bánásmód elve már a bölcsődei élet elején a beszoktatás időszakában elkezdődik, hiszen az a szülővel történő fokozatos beszoktatás időtartamát a gyermek igénye és személyisége határozza meg.

Vannak gyermekek, akik könnyen, akár egy hét alatt „elengedik” szüleiket, van, akinél az adaptációs időszak sokkal hosszabbra nyúlik. Soha nem siettetjük a folyamatot, nem kényszerítjük a gyermeket. Fontos, hogy már a bölcsődei élet kezdetén érezze a gyermek, hogy elegendő időt biztosítunk neki az új személyi és tárgyi környezet megismeréséhez. A kisgyermeknevelő empatikus, elfogadó, megértő és támogató – segítő szándékú magatartásával, a gyermek egyéni és életkori sajátosságainak ismeretében és figyelembevételével, folyamatos megerősítéssel hozzájárul a gyermek fejlődéséhez. Hangsúlyos az önállóság támogatása. Ehhez a kisgyermeknevelőnek nem csak a gondozási tevékenység közben kell a gyermek kompetenciáit felismerni és annak megfelelően bevonni őt a tevékenység végzésébe, hanem ismernie kell a mozgás, a mese, a zene, (vers, mondóka, ének) és a játék személyiségfejlesztő hatásait.

- Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

„A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében a nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit.

A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.”

A kisgyermeknevelők törekszenek arra, hogy a gondozási feladatokba bevonják a gyermeket. Türelemmel kívárlják, míg a gyermek megpróbálkozik önállóan az öltözéssel, evéssel. Nem sürgetve a gyermeket, lehetőséget biztosítanak számára, hogy egyedül oldja meg ezeket a feladatokat. Gondozásnál pozitív visszajelzésekkel erősítik a kisgyermek egészséges én képének kialakulását, valamint folyamatosan megerősítenek. A gondozási helyzetek azok a kivételes alkalmak, amikor a kisgyermeknevelő kettesben lehet a „saját gyermekével”, csak rá tud figyelni és a gyermek is érezheti ennek a helyzetnek az intimitását, hogy csak ő a fontos.

- A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

„A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.”

A kisgyermeknevelők lehetőséget biztosítanak a kisgyermek számára, hogy önállóan próbáljon megvalósítani, megoldani feladatokat, hogy megismerje tapasztalatszerzés útján saját képességeit, határait. Eközben nem hagyja magára, ha gyermek elakad, elbizonytalanodik, hanem minden esetben segítséget nyújt. Biztosítja a gyermek számára a szükséges időt, helyet, tárgyakat, gondoskodást, törődést.

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítjuk, annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya.

Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítsük önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által, az egész életen át tartó tanulás folyamatának biztos alapjait. Alternatívákat ajánlunk, amiből ő szabadon választhat. A gyermeki személyiség tiszteletén alapul, hogy hagyjuk szabadon választani. Így fejlődik ki a szabad választás képessége, mint a személyiség része, az emberi méltóság alapja. A kisgyermeknevelő megteremti, azokat a játékhelyzeteket, amelyekből a gyermek szabad döntése alapján választani tud. A választás szabadsága növeli az önbizalmat, önállósághoz vezet, megismeri saját döntésének következményét. A játékhelyzetek megteremtésével és a tevékenységek felajánlásával a tapasztalati úton történő ismeretszerzést biztosítjuk a gyermeknek. A gyermek, soha nem csak szemlélője a történéseknek, hanem aktív résztvevője, alakítója annak.

A csoportszobában a játékokat úgy helyezzük, hogy kínálják magukat a gyermekeknek, könnyen hozzáférhetőek legyenek. A játékoknak állandó helyet biztosítunk, hogy a gyermekek könnyen megtalálják azokat, megszokják a helyüket. Funkciósarkokat alakítottunk ki. babakonyha, puhasarok, fodrász, szerelősarok, autós szőnyeg). Rossz idő esetén, ha nem tudnak az udvarra menni, nagymozgások végzésére a tornaszoba áll rendelkezésre, vagy alkalmas eszközöket visznek be a csoportszobába, hogy a gyermekek mozgásigényét ezeken a napokon is kielégítsék. Mint minden tevékenységnél, a mozgásfejlesztő eszközök használatánál is az önkéntes részvétel és a próbálkozási lehetőség biztosítása alapvető követelmény.

5.Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekképünk

Aki szereti a szépet, az életet szereti. Az igazi művészet szeretete, akár zenében, akár versben, akár képekben találja meg valaki, igényességre nevel.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni a bölcsődénkben, akik önfelelt játékra képesek, kihasználják az intézmény adta lehetőségeket a mozgásra, elevenek, játékosak, gazdag érzelmekkel rendelkeznek, kreatívak, és bátran fordulnak felnőtthöz, gyermekhez egyaránt.

Nyugodt, harmonikusan fejlődő, élményekkel teli gyermek legyen, aki képes saját természetes kíváncsisága által tanulni és fejlődni, önállósági törekvéseit kibontakoztatni. Szeretettel forduljon az őt körülvevő világhoz, környezetéhez, felnőttekhez, társaihoz.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Szeretnénk elérni, hogy a bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

A nevelés-gondozás összhangjával, a szimmetrikus partneri kapcsolatok kialakításával segítjük a gyermek fejlődését. Támazkodunk a szülő gyermekismeretére, aki közvetíteni tudja, szokásait, igényeit, szükségleteit.

A kisgyermeknevelő pedig szaktudásával, tapasztalatával segíti a gyermekeket a beilleszkedésben, a szülőket a nevelésben. Az első találkozásnak a családokkal rendkívül nagy jelentősége van. Nagyon fontos, hogy a szülő minden információt megkapjon a tagintézményről. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása. A családdal való jó kapcsolat kialakítása nem csak a gyermekek számára jelent előnyöket, hanem lehetőséget ad a szülőnek és a kisgyermeknevelőnek egyaránt a család és a bölcsőde nevelési-gondozási módszereinek összehasonlítására, közös célok együttes megvalósítására. Napjainkban a bölcsőde a gyermekintézmények első állomása lett, nyitottsága lehetővé teszi, hogy a családdal együtt teremtsük meg a gyermekek egészséges fejlődésének feltételeit. Célunk, hogy a gyermek beilleszkedése minél zökkenőmentesebb legyen.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészséges életmódra nevelést nem lehet elég korán kezdeni. A gyermekkorban kialakított normák, jó szokások nagyban meghatározzák a későbbi felnőttkori tudatos egészségvédő magatartást. A gyermek az egészséges viselkedési szokásokra a környezetén keresztül, illetve a környezetével együtt nevelhető. A bölcsődés korú gyermekek napjuk nagy részét az intézményben töltik, ezért még nagyobb felelősség hárul az intézmény dolgozóira, az egészséges életmód feltételeinek biztosításában. Az intézménynek a megfelelő egészségneveléshez biztosítani kell az egészséges környezetet, valamint az egészséges fejlődést elősegítő nevelést-gondozást. Bölcsődénk nagy hangsúlyt fektet az egészséges életmódra. Ezért preventív tevékenységként az asztmatikus és légúti megbetegedésekben szenvedő gyermekek növekvő száma miatt só szobát alakítottunk ki. A só szoba alkalmas a gyermekek alsó- és felső légúti tüneteinek mérséklésére, közérzetük jobbá tételére.

Szülői támogatással valósult meg a só szoba kialakítása. Ízlésesen berendezett, különleges játékokkal felszerelt, somokozóval kiegészítve az egészségmegőrzésén kívül különleges élményhez is juttatja a bölcsődéseinket.

A gyermekek mindennapjaiba ágyazva alakítjuk ki azokat a helyes szokásokat, amelyek egész életükre elkísérik őket, és egészséges életmódjuk megalapozására szolgálnak. A testápolás egészségügyi követelményeinek figyelembevételével törekszünk az egészség kultúrájának kialakítására, a helyes életmód korai megalapozására. Nagy figyelmet fordítunk az öltözködés, a mozgás, a napközbeni pihenés napirendbe iktatására, környezetünkben a tisztaság iránti igény kialakítására, a korszerű táplálkozás alapjainak lerakására és az egészséges ételek elfogadtatására. A gyermek a környezetével állandó kapcsolatban áll. Kisebb környezeti hatások is befolyásolhatják testi, szellemi fejlődését. A bölcsődei környezetben mintát, modellt adunk számára. Az egészséges életet a szabályok belsővé válásával tanulja meg a gyermek, így az egészségvédelmi tudnivalók életük részévé válnak.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A személyiségfejlesztés célja a bölcsődében az egyénre szabott optimális személyiségformáló hatású tevékenységek biztosítása. A gyermek érzelmi fejlődését a szülő és a kisgyermeknevelő, és mindenekelőtt a gyermek és a kisgyermeknevelő között kialakuló szoros bizalmi kapcsolat kiépítése alapozza meg. A nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó csoportban megfelelően alakulnak a társas kapcsolatok, könnyedén elfogadhatók az együttélés szabályai. Az ilyen csoport megfelelő színtere az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának.

A kisgyermek amikor intézménybe kerül, több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

5.2.4. Megismerési folyamatok fejlődésének elősegítése

Igyekszünk a gyermekek életkorának, érdeklődésének megfelelően változatos tevékenységek lehetőségét biztosítani. A napirendbe beillesztve elegendő idő, tér, és eszközök biztosításával segítjük a gyermekeket, hogy önállóan aktívan részt vegyenek különböző alkotó tevékenységekben. Változatos anyagokat és technikákat ismerhetnek meg, amiket szabadon, kreatívan, saját elképzelés szerint használhatnak.

Közös élményeinket felelevenítjük, ami pozitívan hat a kicsik értelmi fejlődésére (gondolkodás, beszéd, emlékezet, képzelet fejlődésére)

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

Kiemelt szakmai célként a gyermekek esztétikai és művészeti nevelését foglalmazzuk meg, melynek elemei az ének, vers, mese, képeskönyv nézegetés mellett, a vizuális nevelés területei, a festés, maszatolás, tépés, gyúrás, ragasztás, amely tevékenységek a napirendbe építve valósulnak meg, illetve közös családi délutánok keretében az ünnepek köré csoportosulnak. A gyermekbarát környezet lehetőséget kínál a gyermeki fantázia kibontakoztatására. Lényeges, hogy a kisgyermek a körülötte lévő tárgyakról, azok térbeli elrendezéséről, az anyagok érdekes tulajdonságairól, formájáról, színéről minél több tapasztalatot szerezhessen.

A korai életszakaszban a művészeti nevelés legfontosabb célja az örömszerzés, a gyermekek figyelmének, érdeklődésének felkeltése, az ízlés kialakítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése. Ez nálunk főként játékhelyzetben valósul meg. A gyermekek önkéntes alapon vesznek részt a kisgyermeknevelői kezdeményezésekben.

Csak a biztonságot nyújtó, esztétikus környezet, a gyermekek számára elérhető és változatos eszközök, tárgyi feltételek, a vele foglalkozó felnőtt szeretetteljes viszonyulása, az oldott légkör, a pozitív élmény adhat teret a kreatív önkifejezés megjelenésére.

Ebben a milióban növekszik az önismeretük, önbizalmuk, fejlődik alkotóképességeik. A vizuális neveléssel a gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően, képzeleik formálódnak,

gazdagodik élmény és fantáziaviláguk. Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, fejlesztjük az eszközök használatának szokásait.

Mindenképp szem előtt tartjuk azt a tényt, hogy a megfelelően kialakított környezet hangulatot alakít. A kellemes, szép környezet belső nyugalmat, biztonságot teremt és aktív tevékenységre ösztönöz. Általános alapelv, hogy nem zsúfoljuk túl a gyermekek környezetét. Fontos, hogy a gyermekeket esztétikus, egymással is harmonizáló tárgyak vegyék körül. Dísztetéshez pasztell, világos színeket használunk, kerüljük a zsúfoltságot, mert benne jelentéktelenné válnak a tárgyak. Lényeges a változatosság, valamint a kiegészítő-díszítő tárgyak időnkénti cseréje, ezt mi főként az évszakokhoz, ünnepekhez kötjük. A gyermekeket is bevonjuk a környezetük szebbé tételébe.

Az intézményben tematikus helyiségeket alakítottunk ki.

Az esztétikai és művészeti nevelés egyik fő színtere a vidám, állatos matricákkal díszített, puha ülőszivacsokkal, szőnyeggel, babzsákokkal berendezett mesekuckó, ahol énekléssel egybekötött bábozással, papírszínház előadással, mese-, és versmondással gazdagítjuk a gyermekek érzelmeit, bővítjük szókincsét. Sokféle zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre nyújtunk lehetőséget. Az élő énekszót részesítjük előnybe, amit kesztyű és ujjbábbal, fakanál és spatula bábbal, meseköténnyel, hangszerek használatával színesítünk.

Ismételgetéssel, játékos mozdulatokkal erősítjük a zenei élményt. Előre megtervezik a kisgyermeknevelők, hogy milyen énekeket énekelnek napi rendszerességgel, mit terveznek meghallgatásra ünnepekhez, különféle alkalmakhoz.

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi, és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzetet teremt.

A színek, különböző anyagok, termékek megismerésén keresztül az alkotótevékenységek gyakorlásának színtereként alkotószobát rendeztünk be, ami a gyermekeknek biztosít nagyobb teret fantáziájuk kibontakozásához, alkotó kedvük megvalósításához.

Kreatív sarkokat alakítunk ki a csoportszobákban, ahol a gyermekek számára elérhető helyen mindig rendelkezésre áll anyag és eszköz, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak. Az anyagokkal és eszközökkel való technikákat, bánásmódot meg kell mutatni, ebben segítségükre van a kisgyermeknevelő. A gyermekeknek nem mondjuk meg, hogy mivel, mit tegyenek, hanem abban segítjük őket, hogy hogyan és miből, lehet valamit elkészíteni, vagy lehetősége van arra, hogy csak a saját kedvére, örömeire fedezzen fel dolgokat, ismerkedjen a különféle anyagokkal. Az elkészítés folyamata is játék. A megszervezéshez alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai, eseményei, az ünnepek, a külső és belső környezet szebbé, mássá alakításának igénye. Krétával, festékkel, gyurmával, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, homokkal, vízzel, hóval játszhatnak, ismerkedhetnek.

Csoportonként olyan helyet alakítottunk ki, ahol a készített alkotásokat a gyermek és a szülők bármikor megnézhetik, rácsodálkozhatnak. Mini galériát hoztunk létre, így az intézménybe látogatók is betekinhetnek az itt folyó alkotó tevékenység sokszínűségébe és a szülőknek példát mutatunk arra, hogyan őrizzük és becsüljük meg a gyermekek tárgyi „emlékeit”. Az alkotásvágy nem csak a gyermekeknél, de a kisgyermeknevelők mindennapjaiban is előtérbe kerül.

Az öröm forrása maga a tevékenység, az érzelmek feldolgozása, az önkifejezés. A kisgyermeknevelő az életkornak megfelelő eszközökkel, játszóhely biztosításával, állandó felügyelettel, a különböző technikák megmutatásával segíti a tevékenységet.

A családi füzet az esztétikai érzék fejlesztésére is jó példa. Valójában a szülőnek írjuk, a gyermek fejlődését és a bölcsődei élményeit örökíti meg. Az ízlésesen dekorált, rajzokkal, gyermekek alkotásaival, fényképpel díszített füzetet a gyerekek is örömmel lapozgathatják és nézegethetik a képeket, rajzokat.

7. A szakdolgozók szakmai felkészültségének biztosítása

Jogszába írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét.

A továbbképzések tervezése, előre meghatározott terv alapján történik. Kifejezetten személyre szabottan keressük, azokat a továbbképzési lehetőségeket, amelyek témái kapcsolódnak a szakmai célkitűzéseinkhez.

A kötelező továbbképzésen túl, a munkájára igényes szakember folyamatosan képezi magát, ehhez biztosítjuk a szakmai folyóiratokat, kiadványokat, internet használatának lehetőségét, valamint szakmai kiskönyvtárunkat.

A szakmai munka eredményessége, valamint színvonalának emelése érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a rendszeres házi továbbképzések megtartására, a jó és aktuális tematika kialakítására. Olyan témákat választunk, amelyek ráerősítenek a programban meghatározott céljaink eléréséhez.

7.1.Terepintézményi feladatok

Az intézmény együttműködési megállapodás keretében vállalja a hospitáló hallgatók szakmai felkészítését.

Bölcsődénk a Debreceni SZC Irinyi János Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája kisgyermeknevelői képzés gyakorlati terepintézménye. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolarendszerű szakképzésben részt vevő hallgatók átfogó képet kapjanak a bölcsődék működéséről, a kisgyermeknevelői hivatásról, gyakorlati munkájáról. Terepintézményként hozzájárulunk, hogy erősödjön a tanulóknak az elméletben tanultak gyakorlati alkalmazási készségének megszerzése, hivatástudata.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

Az emberekkel való együttműködés és kapcsolatteremtés képessége okvetlenül szükséges az eredményes intézmény vezetéséhez.

A társadalmi, gazdasági változásokra reagálva változik a bölcsőde nyitottsága is. A vezető külső és belső környezetével fenntartott kapcsolatai, ezek eredményes működtetése egyben az intézmény lehetséges erőforrásai is egyben.

Családok

Fontos számunkra, hogy a családok minél átfogóbb képet kaphassanak a munkánkról.

Kiemelt prioritás számunkra, hogy a bölcsődei nevelőmunka a családi nevelésre épüljön, kiegészítse azt és azzal összhangban legyen. Nagy hangsúlyt fektetünk a bölcsődénkbe bekerülő gyermekek, illetve az őket nevelő családok megismerésére. Tekintettel vagyunk a családok értékrendjének sokféleségére. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő folyamatos kommunikáció, az információ megosztása. Az is fontos szempont, hogy a családok minél jobban megismerjék a munkánkat, ezért a szülővel történő beszoktatás mellett az ünnepekre, hagyományokra építve közösségi programokat szervezünk, melyen a család minden tagja részt vehet, együtt játszhat, kikapcsolódhat. Lehetőséget biztosítunk a szülőknek a mindennapi életébe való betekintésre, fogadóóra biztosításával a gyermekekkel kapcsolatos tapasztalatok megbeszélésére, az esetlegesen felmerülő nevelési gondok megoldására.

- Nyílt napok (bölcsődébe kerülés előtt és a bölcsődei élet alatt)

Bölcsődénkben a jelentkezést megelőzve „bölcsődenyitogató” elnevezéssel nyílt napot szervezünk. Az érdeklődő szülők gyermekeikkel együtt látogathatnak el a bölcsődébe. Lehetőség nyílik a tagintézmény megtekintésére, megismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel, beszélgethetnek velük, illetve a gyermekeknek játék lehetőséget biztosít.

A szülők mindazon információhoz hozzájuthatnak, amely a bölcsődébe kerülő gyermekekkel kapcsolatos. Tájékoztatást és ismertetőt kapnak a felvételi ügyintézésről, a házirendről, a szakmai programról, a napirendről, az ételmezésről, a beszoktatás céljáról és módszeréről.

A bölcsődénkbe járó családoknak rendszeresen szervezünk családi napokat, ahol a szülők együtt játszhatnak, alkothatnak gyermekeikkel. A családi napokra a testvéreket is szeretettel várjuk. Közös családi nap a Húsvétváró délután, a gyermeknap, az őszi tökös nap és az Adventváró délután. Hagyományokhoz és ünnepi szokásokhoz igazodva farsangi hetet tartunk, melynek keretében megrendezésre kerül a színek farsangja, és van lehetőség jelmezes beöltöztetésre is. A gyerekekkel közösen virágokat ültetünk a Madarak és Fák napján, amiket a későbbiekben szintén közösen gondozunk, locsolunk, követjük fejlődésüket. Köszöntjük az édesanyákat, édesapákat és izgatottan várjuk a Télapót.

- Szülői értekezletek

Az új szülők részére tájékoztató jellegű szülői értekezletet tartunk. Általános, de fontos tudnivalókról szól, tájékoztatás a bölcsődei életéről, bemutatásra kerül a szakmai programunk kiemelt célkitűzése, lehetőség nyílik a kisgyermeknevelőkkel való megismerkedésre, megismerhetik a gyermek bölcsődei csoportját, jelét.

Januárban az óvodába készülő szülőknek adunk lehetőséget arra, hogy a környező óvodákat megismerhessék, tájékozódjanak szakmai programjukról, az óvodavezetők bemutatkozói által betekintést nyerjenek az intézményekbe.

- Szülőcsoportos beszélgetések

Tematikus beszélgetések, a szülőket foglalkoztató nevelési téma közös feldolgozása, a csoport kisgyermeknevelőinek részvételével, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. A helyes nevelési, gondozási módszerek megismerése, és a kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítése jó irányba befolyásolja a szülők nevelési szokásait. A beszélgetés során, kölcsönösen, jobban megismerhetik egymás nevelési módszereit, közelebb kerülhetnek az együttnevelés sikeréhez. Megbeszélhetik, hogyan tudnak közösen megvalósítani egy – egy önállósodási lépést.

- Hirdetőtábla

Aktualitások (rendezvények, családi napok, szülői értekezletek időpontjai, általános szülői tájékoztatók, étlapok stb.). Ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó versek, mondókák kihelyezésével segítjük a szülőket megismertetni a bölcsőde belső életével.

További kapcsolattartási lehetőség

- Napi kommunikáció: Reggel érkezéskor, tájékozódás az otthon történt eseményekről, délután a kisgyermeknevelő referál a gyermek közösségben töltött idejéről.
- Családi füzet: A kisgyermeknevelő tájékoztatást ad a beszoktatás tapasztalatairól, a gyermek fejlődéséről. Jeles napokról, ünnepekről bejegyzést készít. (ha szülő nyilatkozik, akkor a kisgyermeknevelő fotót készíthet, ami belekerülhet a füzetbe) A szülő szintén visszajelez a tapasztalatokról.
- Fogadóóra: A bölcsődevezető és a kisgyermeknevelők meghatározott időben fogadják a családokat.
- Bölcsőde honlapja: www.debrece nibolcsik.hu aktualitások, rendezvények, tagintézmények megismerése, fotókon keresztül a bölcsődei életbe történő betekintés.

Családlátogatás

A gyermekeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése. A családoknak lehetőség, hogy megismerkedjenek gyermekük kisgyermeknevelőjével és további információkat szerezzenek a bölcsődéről. Fontos, hogy az első családlátogatásra a gyermek bölcsődei felvétele előtt kerüljön sor. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatást mindig jól előkészítjük. Lebonyolítása az „Útmutató a bölcsődei kisgyermeknevelő családlátogatásaihoz” című módszertani ajánlás alapján történik. A látogatás részletes leírása, a gyermek egyéni dokumentációjának első eleme, amely segíti a kisgyermeknevelőt a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód kialakításában.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás

Bölcsődénkben ezen beszoktatási formát szorgalmazzuk, mert megkíméli a gyermeket az anyától való elszakadás traumájától, megkönnyíti a gyermek alkalmazkodását az új környezethez, segíti a gyermek és kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődést, segíti a gyermek egyéni igényeinek megfelelő nevelési és gondozási módszerek összehangolását, mérsékli az adaptáció során mutatkozó stressz-reakciókat, pld. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás a viselkedésben, az önállóság terén jelentkező esetleges változások.

Ezek a kapcsolattartási formák lehetőséget adnak a szülővel történő személyes foglalkozásra, meghitt kapcsolat kialakítására a családok és bölcsőde között. A szülő az egyenrangú partneri kapcsolatban megértést, információt, ismeretet, biztonságérzetet, problémakezelést kap a szakemberektől. Törekszünk az optimális együttműködés kialakítására.

A szülőknek érezniük kell, hogy társak szeretnének lenni gyermekük nevelésében és gondozásában. Kisgyermeknevelőink magatartásában az elfogadás, a tolerancia domináljon. Szakértelmük segítségével a gyermekek mindennapjait színes, fejlesztő hatású játéktevékenységgel töltsék ki. Segítsenek megismerni a gyermeknek önmagát és az őt körülvevő világot. Alapozzák meg a gyermekben a megfelelő viszonyulásokat a világ dolgaihoz.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményei

Fontosnak tartjuk a tagintézmények közötti kapcsolatok szélesítését, egymás munkájának megismerését. Az összehangolt szakmai munkával lehetővé válik, hogy szolgáltatásainkat közel azonos színvonalon tudjuk nyújtani. A közös szakmai napokon, programokon lehetőség nyíljon a tapasztalatcserére, ötletek merítésére.

Óvodák

A szomszédságunkban működő Tócoskerti, Margit Téri, Hétszínvirág Óvodákkal évek óta jól működő kapcsolatunk van. Törekszünk egymás munkájának, a megismerésére, amellyel elősegítjük a bölcsődés gyermekek zökkenőmentes óvodai beilleszkedését. Rendezvényeinken az óvodások rövid műsorral kedveskednek bölcsődés társaiknak.

9. Tájékoztatás helyi módja

A bölcsődei beiratkozásokra minden év áprilisában kerül sor. A beiratkozási napokat az intézmény, a honlapján közzéteszi. Üres férőhely esetén a bölcsődei szolgáltatás igénybevétele, a bölcsődei felvétel egész évben folyamatos. Bölcsődénkben a beiratkozás utáni felvétel során a szolgáltatásról a szülők tájékoztatást kapnak írásban (házirend) és szóban (személyes beszélgetés, szülői értekezlet).

A tájékoztatás tartalmazza az ellátás tartalmát és feltételeit; az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az azokba történő betekintés módját; a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáit; a panaszjog gyakorlásának módját, jogorvoslatát; az érdekképviselő működését; az érték és vagyonmegőrzés módját; a fizetendő személyi térítési díjat. A bölcsődei ellátásról a nyílt napokról, a fogadó órákról szóló tájékoztatás az intézményben található hirdetőtáblán kiírás formájában, az elektronikus médiában, a www.debrecenibolcsik.hu honlapon, érhető el.

DMJV EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE

**ANGYALFÖLD TÉRI TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalom

1.	<u>Az intézmény általános információi</u>	242
2.	<u>Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Angyalföld téri Tagintézményében</u>	242
2.1.	<u>Bölcsődei ellátás</u>	242
2.2.	<u>Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások</u>	242
3.	<u>Ellátandó célcsoport és terület jellemzői</u>	243
3.1.	<u>Az intézmény bemutatása</u>	243
3.2.	<u>Személyi feltételek</u>	243
3.3.	<u>Tárgyi feltételek</u>	244
4.	<u>A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei</u>	244
5.	<u>Feladatellátás részletes szakmai tartalma</u>	246
5.1.	<u>Gyermekekép</u>	246
5.2.	<u>Bölcsődei nevelés feladata</u>	246
5.2.1.	<u>A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése</u>	246
5.2.2.	<u>Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása</u>	247
5.2.3.	<u>Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése</u>	247
5.2.4.	<u>A megismerési folyamatok fejlődésének segítése</u>	248
6.	<u>Kiemelt szakmai célkitűzések</u>	249
6.1.	<u>Fő célkitűzésünk a gyermekek érzelmi nevelése</u>	249
6.2.	<u>Célok megvalósítása, eszközei</u>	250
6.3.	<u>A célok megvalósításának mérése, ellenőrzése</u>	256
6.4.	<u>Kiemelt szakmai célkitűzésünk megvalósításához sikerült beszerezni a következő eszközöket</u>	257
7.	<u>Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása</u>	257
8.	<u>A bölcsőde kapcsolatrendszere a sajátos feladatok tükrében</u>	259
9.	<u>A tájékoztatás helyi módja</u>	260

1. Az intézmény általános információi

Az intézmény neve: Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye

Az intézmény székhelye: 4024 Debrecen, Varga utca 23.

Működési területe: Debrecen közigazgatási területén

Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása: Gyermekjóléti alapellátás

Az intézmény Gyvt. szerinti típusa: Gyermekek napközbeni ellátása

A szolgáltató tevékenység formája: Bölcsőde

A tagintézmény neve: DMJV EBI Angyalföld téri Tagintézmény

A tagintézmény címe: 4031 Debrecen Angyalföld tér 3. sz.

A tagintézmény elérhetősége: 06-30-924 1140

Férőhely/ csoport: 156/12

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Angyalföld téri Tagintézményében

2.1. Bölcsődei ellátás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény 43. §-a értelmében a bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést. A bölcsőde végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján, amennyiben biztosítani tudja a megfelelő feltételeket. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-gondozása során a bölcsőde együttműködik a gyermek korai fejlesztését vagy fejlesztő nevelését ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel. Tagintézményünk az alapellátás keretén belül a fentieket biztosítja az igénybevevő családok számára.

Az alapellátás biztosításán túl egyéb, családtámogató szolgáltatást is nyújthat bölcsődénk.

2.2. Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

Tagintézményünk, az alapellátás prioritása mellett, családi nevelést támogató időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújthat a GYED-en, GYES-en lévő szülők gyermekei részére. A szolgáltatás biztosítása során nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együttjátszás lehetőségét biztosítjuk, szakszerű felügyelet mellett. Figyelembe vesszük a kisgyermek nevelés-gondozás szakmai alapelveit és gyakorlatát. A gyermekfelügyelet igénybevételének feltételeit a „Gyermekfelügyelet rendje” tartalmazza.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

3.1. Az intézmény bemutatása

Tagintézményünk a város délnyugati részén, a Tócoskerti lakótelep területén helyezkedik el, mely a város egyik legnagyobb lakótelepe. Magas építésű (fsz. +10 emeletes) lakóépületek veszik körül, továbbá nagy kiterjedésű zöldterület. A terület gyeper, közepesen fásított, a szükséges mértékben járdaburkolattal ellátott. A tagintézmény szomszédságában játszótér található. Gépjárművel (szerviz úton) az északi zárt lakóépület sor irányából lehet megközelíteni. A jó parkolási lehetőség adott. A bölcsőde tömegközlekedési eszközökkel is jól megközelíthető. Közelünkben óvoda, általános iskola, illetve gimnázium található. Az ingatlan megfelelő távolságra van a környező intézményektől és lakóépületektől, így biztosított a zavartalan működés. Ugyanakkor ezen intézmények közelsége egyik meghatározó eleme annak, hogy a szülők tagintézményünket választják. Ezen túlmenően a gyermekek többsége a lakótelepről és az azt övező kertes házakból kerül felvételre, illetve a közelben található Családok Átmeneti Otthonából. A bölcsődei felvételt elsősorban munkába állás, vagy egyetemi, főiskolai tanulmányok okán kéri a szülők. A bölcsődét igénybe vevők között főként a nukleáris családmódel jellemző, de növekvő tendenciát mutat a nagy családok száma is. Szociális nehézséggel küzdő családok támogatására a bölcsőde nem csak szakmai tanácsadással reagálhat, hanem a megfelelő és elérhető támogatások megismertetésével is. Tagintézményünkben előfordul, hogy felvételt kértek nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek szülei is. Esetükben a nevelés-gondozás magában hordozza az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését; tudomásul véve azokat a sajátosságokat, mellyel otthonról hozott kultúrájuk folytán rendelkeznek. Munkánk elismerését jelzi, hogy a szülők szívesen hozzák bölcsődénkbe a testvér gyermekeket, a korábban megszerzett jó tapasztalatuk alapján.

Intézményünk 156 férőhelyes. A gyermekek ellátása 6 gondozási egységben, 12 csoportban történik, melyek elnevezése: Napocska, Holdacska, Őzike, Tulipán, Napraforgó, Méhecske, Süni, Pillangó, Katica, Csiga, Micimackó, Zsebibaba. A gyermekek esztétikus, ingergazdag környezetben töltik mindennapjaikat.

3.2. Személyi feltételek

Álláshelyeink száma: 42

Vezető	Kisgyermeknevelő	Szakács	Konyhai kisegítő	Bölcsődei dajka	Varrónő	Mosónő
1 fő	26 fő	1 fő	5 fő	6 fő	1 fő	2 fő

A gyermekek nevelését-gondozását a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben előírt szakmai képzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők végzik. Munkájukat hivatásnak tekintik. A legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, ezáltal fejlesztik a gyermekek személyiségét, kompetenciáit, kreativitását, alkotókészségét. Ahhoz, hogy a munkaerőpiacokon hasznosítható, tudással rendelkezünk, folyamatosan fejlesztenünk kell képességeinket, bővítenünk kell ismereteinket. Az egész életen át tartó tanulásnak fontos eleme, hogy önmagunk képzése nem csak az iskolapadokban és nem csak különböző bizonyítványok megszerzésével lehetséges. Rohamosan változik a társadalom és ezzel együtt az igények is, melyet a szülők megfogalmaznak a tagintézmény felé. A megváltozott igényeknek csak jól felkészült szakemberek tudnak eleget tenni, akik rendelkeznek a megfelelő kompetenciákkal. A gyermekek magas szintű napközbeni ellátásának és optimális feltételeinek biztosítása érdekében a kisgyermeknevelők folyamatos szakmai képzésben részesülnek, hogy megszerezzék a gyerekek neveléséhez és gondozásához szükséges tudást és képességeket. Kiemelten törekszünk arra, hogy a kisgyermeknevelők képesek legyenek egymás iránti bizalomra épülő kapcsolatot kiépíteni a gyermekekkel, figyeljenek szükségleteikre, és pozitív hozzáállással kezeljék a gyermekeket és családjukat. Fontosnak tartjuk az egyéni bánásmód megvalósítást, mely során a figyelem az egyes gyermekekre irányul, szem előtt tartva a gyermek szükségleteit, képességeit, érdeklődési körét,

családi- és életkörülményeit, nyelvi és kulturális örökségét, és a helyi közösség állapotát. Fontos etikai elv, hogy kisgyermeknevelőink tisztelik a szülőket, kollégáikat, és más érintett szakembereket. Elhivatottak a velük való együttműködés és partnerség kialakításában, valamint, hogy magas etikai normákat állítsanak fel önmagukkal szemben a gyermekek érdekében.

3.3. Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételeink javítására folyamatosan törekszünk.

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - ideértve a csoportszobákat, a gondozási egységek egyéb helyiségeit és a játszóudvarokat is - úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a jogszabályi és szakmai előírásoknak. Figyelembe vettük a csoportokba járó kisgyermekek életkorát, létszámát, igényeit. Ezek vetületében olyan biztonságos, esztétikus, tevékenységre serkentő környezet került kialakításra, mely a bölcsődei nevelés- gondozás színvonalas megvalósítását szolgálja.

Forrásaink:

- ✓ központi költségvetés által nyújtott intézményi lehetőségek
- ✓ szülők általi - alapítványi - támogatás
- ✓ cégek, vállalatok támogatása által, kiemelten a National Instruments Hungary Kft által nyújtott támogatás
- ✓ szülők együttműködéséből fakadó segítő támogatás.

A források felhasználása közös és átgondolt döntéseken alapul. Az átgondolásban partner DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Igazgatósága, a szülők és a kisgyermeknevelők. Tárgyi feltételeink megfelelnek a biztonsági előírásoknak, szakmai követelményeknek. Gondozási egységeink tágasak, világosak. A szobák színvilága, berendezése melegséget, nyugalmat, harmóniát sugároz. Esztétikus szőnyegek, függönyök, matracok, párnák teszik barátságossá és derűssé a szobák hangulatát. A gyermekek kényelmét és önállósodási törekvéseik támogatását a megfelelő méretű, lekerekített élekkel ellátott székek, asztalok, nyitott polcok szolgálják. A pedagógiailag átgondolt és kialakított funkciószarkok (fodrászsarok, konyhasarok, puhasarok) jó alapot biztosítanak a gyermekek játéktevékenységéhez, vagy éppen az elhúzódás igényének kielégítéséhez. A játszóudvarok tágas terei, a vízpermetezők, homokozók, az árnyas fák biztosítják a kellemes, biztonságos környezetet az udvari játéktevékenységhez, a levegőztetéshez. A terek, a környezet berendezése mellett kiemelt figyelmet fordítunk a játék eszközökre. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a megismerés királyi útja a gyermek számára. Segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a gyermek társakkal való együttlét örömforrás a kisgyermek számára. A kisgyermeknevelő, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését. Ennek két elengedhetetlen feltétele a megfelelő játékeszközök kiválasztása és a kisgyermeknevelő helyesen értelmezett szerepe a gyermek játékában. Játékeszközeink kiválasztása során legfőbb rendező szempontok:

- ✓ pedagógiai
- ✓ esztétikai
- ✓ egészségügyi szempontok.

A tárgyi feltételek megteremtése önmagában kevés. Ahhoz, hogy a gyermeket körülvevő tárgyi környezet megteljen melegséggel, derűvel és aktivitásra serkentse a gyermeket, elengedhetetlen a kisgyermeknevelők harmonikus, empatikus személyisége. A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki saját személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A személyi feltételek kialakítása során a fentieket vettük figyelembe.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális

környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A család a társadalom legkisebb alapegysége. A kisgyermek a családon belül sajátít el szokásokat, szabályokat, hagyományokat, melyekre később épít. Ép ezért a bölcsődei nevelés szemléletének és módszereinek kialakítása során fő rendező elv a **családi nevelés elsődlegességének tisztelete**. Csak így válhat a bölcsőde olyan ellátást nyújtó intézménnyé, amely családbarát intézményként, szolgáltatásával hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Ehhez nyújt szakmai iránymutatást a Bölcsődei Nevelés- Gondozás Országos Alapprogramja, mely tartalmazza a bölcsődei nevelés alapelveit:

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség. Sokan, sokféle háttérből érkeznek. Vannak etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek, melyek meghatározzák a bontakozó személyiséget. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére, támogatására irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Minden gyermek egy-egy csodavilág. Kisgyermeknevelőink ezt a csodavilágot személyre szabott mélységeiben megismerve, **a gyermeki személyiséget tiszteletben tartva** nevelik, gondozzák a gyermekeket. Ahhoz, hogy megértsük a gyermek szükségleteit, reakcióit, megnyilvánulásait, szükséges megismerni azt a szociális és társas környezetet, ahonnan érkezik, és ami meghatározó közeg fejlődése, életútja során. Ez nem más, mint a család. Gyermek és család szoros egységet képeznek. Elengedhetetlen a család működésének megismerése, megértése. Szükséges, hogy a kisgyermeknevelő a családot tekintse kiindulópontnak. Megismerje a család erősségeit, melyre építve segíthet az elakadások kiküszöbölésében. Ez, a komplexitásmód képességét igényli a kisgyermeknevelők részéről. **A család rendszerszemléletű megközelítésének** alkalmazott módszerei bölcsődénkben a családlátogatás, szülővel történő beszoktatás és a személyes beszélgetés, tanácsadás nyújtotta lehetőségek. Mindez a bizalom alapját is képezi a család és a kisgyermeknevelők között. Ha a **kisgyermeknevelő** hiteles szakemberként van jelen a családok életében, akkor **személyisége meghatározóvá** válik, nem csak a gyermek számára, hanem a családok számára is tanácsadóként, támaszként, referencia személyként.

A családtól kapott információk, illetve a gyermekek életkori, fejlődési sajátosságainak pontos, a gyermek egyéni sajátosságainak mély ismerete lehetővé teszi a kisgyermeknevelők számára, hogy felmérjék minden kisgyermek esetében, hogy fejlődésük önmagukhoz mérten a megfelelő ütemben halad-e? Amennyiben esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradást, megtorpanást tapasztal a kisgyermeknevelő, feladata, jelzéssel élni a szülők és a megfelelő szakemberek irányába, hogy a kisgyermek minél előbb megkapja a számára nélkülözhetetlen támogatást. Ez a **koragyermekkori intervenciók szemlélet** megvalósulása bölcsődénkben.

Miután a kisgyermeknevelő megismerkedett a gyermeket körülvevő közeggel, a család a nyílt napok, családlátogatás eredményeként, akkor gondos tervezéssel fel kell készülnie a gyermek fogadására. A bölcsőde nem a gyermek igénye. Társadalmi szükséglet hívta életre. Segítséget nyújtunk a családoknak a gyermekek napközbeni nevelése gondozása terén, míg a szülő dolgozik, tanul. Ez a kisgyermek számára azonban azt jelenti, hogy kiszakad az addigi védett közegéből, a családból. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek megrendült biztonságának helyreállítása, a **biztonság és a stabilitás megteremtése**, melynek fontos elemei a személyi-, és tárgyi állandóság, a saját kisgyermeknevelő rendszer és a jól szervezett napirend kialakítása, mely a **fokozatosság** elve mentén valósul meg. Figyelemmel kell lenni a gyermek belső kapacitására, egyéni alkalmazkodó képességére. Negatív hatást vált ki, ha nem a gyermekhez igazított az ellátás, az elvárás, mert az kudarc, szorongás, visszahúzódás, vagy éppen agresszív viselkedés generálhatja lehet. Elengedhetetlen a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása és hogy a bölcsődébe járó kisgyermek mindegyike **egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban**.

A kisgyermeknevelői munka nevelés és **gondozás**. Nem szabad leértékelni a gondozási helyzetek jelentőségét, hiszen a gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere. Az élet első éveiben alakul ki a gyermekek önellátása. Ennek legfőbb színtere a gondozás, melynek során a gyermek, lépésről lépésre (gyarapodó ügyességének megfelelően) átveszi az önellátás műveleteit a kisgyermeknevelőtől, illetve az őt gondozó felnőttől. Ez csak akkor történhet meg, ha a felnőtt

igényli együttműködését, támogatja a gyermek önállósodási törekvéseit. Ennek pedagógiai eszközei a kivárás, biztatás, elismerés, melynek keretét a szeretetteljes és elfogadó légkör adja. A közös tevékenység során kiépülnek a gyermek idegrendszerében azok a belső készségek, szokások, kompetenciák, melyek alkalmassá teszik őt önmaga ellátására.

A gyermek megismerése, az egyéni bánásmód megvalósítása, a kisgyermeknevelő meghatározó személyisége, a nevelési és gondozási helyzetek, a megfelelő tárgyi környezet összessége ad lehetőséget arra, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson. Átéldhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal, az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait, mely nem más, mint a **gyermeki kompetencia készítés támogatása**.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép

Pedagógiai munkánk során olyan kisgyermeket kívánunk nevelni, akik tudnak nevetni és merik, tudják az érzelmeiket megélni, hisz ez az érzelmi intelligencia alapja.

Célunk: a gyermeknevelés, mely megőrzi a gyermeknevetést. Terveink ennek a célnak magas szintű megvalósítását szolgálják.-

Ehhez megfelelő **szakemberképünk**: olyan kisgyermeknevelő, akit a gyermekszeretet, a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértés, és a segítőkészség jellemez. Kazinczy szavaival élve: „Jót s jól! Ebben áll a nagy titok. Ezt, ha nem érted, szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot” Jót s jól. Így szeretnénk nevelni a ránk bízott gyermekeket, megőrizve nevetésüket.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében, támogatásában, megerősítésében. A szülők döntése arra nézve, hogy gyermeküket bölcsődébe adják különböző okokból fakad. Csak néhány ok a teljesség igénye nélkül:

- ✓ A szülőnek anyagi okokból munkába kell állnia
- ✓ Vissza kell állnia munkába, mert hívja a munkahely
- ✓ Nevelési nehézségek, melyekkel a szülő nem tud megbirkózni
- ✓ Az önmegvalósítás igénye

Az okok sokszínűek. A bölcsődében dolgozó szakemberek feladata, hogy feltárja az okokat és azt megértve, elfogadva, támogatóan forduljon a családok felé. A kisgyermeknevelő a családlátogatás, illetve a szülővel történő beszoktatás során értő figyelemmel kíséri a szülő által a gyermekről, családról közölt és közvetített információkat. Amennyiben képes helyesen értelmezni a szülő verbális információit, mozdulatait, cselekedeteit, megnyilvánulásait, akkor a szerzett információt képes analizálni, és a szükséges konzekvenciákat levonni. Ezek mentén válik láthatóvá, hogy hol van szüksége segítségre a szülőnek és melyek azok az erősségei a családnak, amelyekre építve megfelelő segítséget, támaszt, megerősítést tud nyújtani a szakember. Amennyiben jó partneri kapcsolat jön létre, akkor a segítség kölcsönös, hiszen a szülő is segíti a kisgyermeknevelőt. Ő a gyermek szakértője, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában.

5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. Ennek főbb pillérei bölcsődénkben:

- ✓ gondozási helyzetek
- ✓ napirend
- ✓ szokásalakítás
- ✓ igénybe vehető szakemberek (intézményi pszichológus)
- ✓ mozgásfejlesztő eszközök
- ✓ sószo

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A kisgyermeknevelő által a gyermekről, a gyermeknek adott visszajelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. Bölcsődében, időben és térben több kisgyermeket kell ellátni, nem családi jellegű feltételek között. Éppen ezért nagyon tudatosan kell átgondolni a feltételrendszer kialakítását. A jól szervezett rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend megfelelően stimuláló, egészséges fejlődést támogató, mely biztosítja a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés ritmikus váltakozását és feltételeit. Mindezek során fontos nevelési feladat az alapvető kulturhigiénés szokások kialakítása. Kisgyermeknevelőink olyan napirend kialakítására törekszenek, melynek mentén az ellátott gyermekek személyes szükségletei igény szerint kielégíthetők, mód nyílik a gyermekek belső építkezésének támogatására, és képessé válnak arra, hogy a mindennapi élet dolgaiban – koruknak megfelelően- integrálódni, önállóan boldogulni tudjanak. A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén bölcsődénk rendelkezésére áll speciális szakember pszichológus is. Preventív szerepet tölt be a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök beszerzése, az eszközkészlet folyamatos gyarapítása. Bölcsődénkben sószo működik, melyben 3 tonna parajdi sószikla, illetve Sommandrin sóoldat párologtatása révén alakítottunk ki olyan klímát, melyben a gyerekek rendszeresen, esztétikus, játékos környezetben élvezhetik a só barlang klímáját, gyógyító hatását. A telített sóoldat jótékonyan hat, az asztmás, hörghurutban valamint légcsőhurutban szenvedő gyermekeknél, illetve arc-és homloküreg-gyulladás, valamint nátha esetében. A pollenek okozta allergiában szenvedők esetében a belélegzett levegőben lévő ásványi anyagok a légzőszervek aktivitását, öntisztulását növelik, melynek következtében enyhülnek, illetve megszűnhetnek a gyulladásos, allergiás folyamatok tünetei. Az őszi és téli időszakban nagymértékben ki tudjuk védeni a gyermekeknél a felső légúti megbetegedéseket. A sószo fő szakmai célkitűzésünkhöz, az érzelmi neveléshez is szorosan kapcsolódik, hiszen itt van alkalma a kisgyermeknevelőnek kisebb gyermeklétszámmal foglalkozva mesélni, énekelni, hangterápiát igénybe venni.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. Azáltal, hogy a kisgyermek bekerül a bölcsődébe, kitágul az őt körülvevő társasközeg, egyre több lehetőség nyílik a társas kapcsolatok megtapasztalására. Megjelenik az osztozkodás, a kivárás, az érvényesítés, az érzelmek szélesebb, társasközegben történő kifejezése. A társas helyzetek kezeléséhez szükséges készségek, társas kompetenciák alakulása az élet első éveiben a felnőtt közvetítésével alakulnak ki. Ő a hordozója mindannak, amit a gyermeknek meg kell tanulnia a társas helyzetek megfelelő kezelésében. A kisgyermeknevelő feladata, hogy példaadással, meggyőzéssel, elismeréssel, dicséréssel, megerősítéssel hozzájáruljon a kisgyermek érzelmi és társas kompetenciáinak fejlődéséhez. A

gyermek megfelelő magatartásának kialakulása a felnőtt következetes, világos, a gyermek számára érthető, határozott szabályzó, mintaadó munkájának eredménye. Bölcsődénkben ez, az érzelmi nevelés fényében kiemelt szakmai célkitűzés. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. Intézményünk nyitott a sajátos nevelési igényű kisgyermek befogadására, amennyiben ellátásukra javasolt a normál bölcsődei csoport. Jelenleg is nevelünk-gondozunk sajátos nevelési igényű gyermekeket a tagintézményünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a velük foglalkozó kisgyermeknevelők megfelelő szakmai ismeretek birtokában nevelhessék, gondozhassák a sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális többlettörődés lehetőségét a kisebb csoportlétszám garantálja.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció támogatásának lehetőségei bölcsődénkben:

- ✓ Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti csökkentése, a gyermekek segítése az átélt nehézségeik feldolgozásában.
- ✓ A kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulása.
- ✓ Egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése.
- ✓ Bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályainak az elfogadása, a másik iránti nyitottság, az empátia és a tolerancia fejlődésének segítése.
- ✓ Lehetőség megteremtése a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére, az én-érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését.
- ✓ Kommunikatív képességek fejlődésének segítése, a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- ✓ A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az értelmi kapacitások gyorsan fejlődésnek indulnak az első életévekben, melyben döntő szerepe van a gyermeket ellátó felnőtteknek. Elengedhetetlen olyan stimuláló, rendezett és a gyermekhez igazított fizikai, tárgyi környezet kialakítása, melyben a gyermeknek kedve, lehetősége van cselekvéses akciói során elemi tapasztalatokat szerezni, összefüggéseket felismerni, melyet beépít adott értelmi sémáiba. Minden helyzet, tevékenység tapasztalási lehetőséget kínál a gyermeknek, de különösen fontos e tekintetben a játék. A kisgyermeknevelőnek úgy kell kialakítani a napirendet, hogy a lehető legtöbb idő jusson a gyermeknek játékra. A játék alkalmas az értelmi körbe tartozó, minden pszichés funkció fejlesztésére (érzékelés, észlelés, képzelet, emlékezet, gondolkodás, figyelem). A játék nem csak fejleszti az egyes kognitív képességeket, hanem azokat egymáshoz rendeli, és a mozgással összehangolja. A szabad játéktevékenység, melyben a gyermek megfelelési kényszer nélkül, szabadon, önmaga által motiváltan működik, gazdag tanulási lehetőséget kínál a gyermeknek. A kisgyermek érdeklődésének felkeltése, fenntartása a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. Ebben óriási szerepe van a felnőttnek. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. Jelen van a gyermek különböző játékhelyzeteiben és visszacsatolásaival rögzíti mindazt, amire tapasztalati úton a gyermek rájött, valamint új információival is gazdagítja a gyermek tudását. Minden kisgyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség. Más és más a helyzetmegoldási és viselkedési készségük. A kisgyermeknevelő személyisége meghatározó és mintaadó. A mintaadáson túl kiemelt feladata, hogy időt és teret biztosítson a kisgyermek számára az önálló próbálkozásokhoz. Támogassa a kreativitást és elismerő, támogató jelenlétével bátorítsa a gyermeket az önálló választásban, illetve segítse őt a döntési képességének kialakulásában, pozitív élményekhez juttatva a kisgyermeket. Ez szintén részét képezi az érzelmi nevelésnek.

- ✓ az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése;
- ✓ a gyermek életkorának, érdeklődésének, belső motivációjának megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása;
- ✓ a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása;
- ✓ az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása;
- ✓ az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése.
- ✓ ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése;
- ✓ a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

6.1. Fő célkitűzésünk a gyermekek érzelmi nevelése.

A gyermek a fogantatás pillanatától fejlődik. A növekedés és az érés folyamatai együttesen képezik a fejlődést. Az érzelmeket, a szociális, társas minőséget szabályozó alapvető rendszerek az élet első éveiben alakulnak ki, az ismétlődő tapasztalatok nyomán. Ezek a korai tapasztalatok mélyen bevésődnek a gyermek idegrendszerébe és erős nyomatékkal bírnak. Ebben a folyamatban a gyermeknek komoly külső támaszra van szüksége. A kisgyermek megél érzelmi állapotokat, de a felnőtt visszajelzései alapján tanulja meg, hogy mi az, amit átélt (öröm, harag, félelem...). A gyermek érzelmei heves lefolyásúak, intenzívek, melynek kontrollálására kezdetben nem képes. Fokozatosan tanulja meg érzelmeit szabályozni. Lényeges és egész életére kiható, hogy az érzelmei szabályozását tanulja meg, nem pedig az elfojtását. Ez is a felnőtt segítségét igényli az első időkben. Pici gyermek esetében, ha a gyermeket elárasztja a félelem (pl. erős hangtól), akkor a kisgyermeknevelő más modalitású, nyugtató válasza a megfelelő feloldás. A gyermek erre támaszkodva képes kiszabadulni az őt gyöttrő erős érzelemből. Később, a már beszélni tudó gyermek esetében az érzelmei szavakkal történő megfogalmazása egyre inkább lehetővé teszi a gyermek számára, hogy ne drámai, viharos jelenetet produkáljon, hanem szavakkal mondja el, amit érez. A kisgyermeknevelő érzelmszabályozó feladata, hogy szükség esetén csillapítsa, vagy javítsa a gyermek érzelmi állapotát. Elsődleges célunk, (már a beszoktatáskor) hogy olyan biztonságos, szeretetteljes, aktív légkört alakítsunk ki, melyben a gyermekek jól érzik magukat, és mielőbb bekapcsolódnak a közös tevékenységekbe. Fokozatosan kiépítjük a szokás és szabályrendszert, és pozitív modellt állítunk a gyermekek elé. A jó csoportlégkör alapot nyújt a sokszínű tevékenység, a közös élmények, és a gyermek önállóságának kibontakozásához. Csakis a saját erejében, képességeiben bízni tudó gyermek válik magabiztos, de jó értelemben vetten kétkedő, tanulni vágyó, tanulni tudó, önmaga és a világ változásait követni tudó felnőtté. Fontos, hogy a gyermekek elfogadják egymást, eltérő tulajdonságaikkal együtt. Az érzelmi nevelés sok összetevőből álló folyamat. Magába foglalja a boldogságra, sikerességre való nevelést, melynek része a gazdag képzelet, a kreativitás, a szeretni tudás, a szeretet elfogadása, az érzelmei kulturált kifejezése, a kudarcátírás, a „nem” szabad kimondásának vállalása, a kapcsolatok kezdeményezése, mások kezdeményezéseinek elfogadása, a szükséges határok elfogadása, az önértékelés átélése, az önbizalom. Segítjük gyermekeinket a pozitív énkép kialakulásában. A fentiek jól mutatják, hogy a milyen jelentős szerepe van az érzelmi fejlődés támogatásának a kisgyermeknevelők, illetve a gyermeket gondozó felnőttek részéről. Az érzelmi támasz lényege, hogy a kisgyermeknevelő figyelje a gyermek állapotát, vegye észre érzéseit, és segítse azok visszacsatolásában, szabályozásában a gyermeket. Csecsemő- és kisgyermekkorban alapozódnak meg az ember pszichológiai mintázatai, stratégiái, melynek meghatározója a környezettel való érzelmi kapcsolat. A felnőtt, a kisgyermeknevelő minta a gyermek számára. A gyermek mindenben utánozza, követi őt. Csak akkor tudja a gyermek ellesni a modelltől, amit akar, ha együtt vannak, és csak akkor akarja őt

másolni, ha szeretet kapcsolat van közöttük. A szeretet előmozdítja az utánzási késztetést a gyermekben. Elengedhetetlen, hogy a kisgyermeknevelő mindig elérhető legyen érzelmileg a kisgyermek számára.

Az érzelmi nevelés megvalósítása négy fő területet mentén történik:

1. ***Olyan gyermeknevelés, amely megőrzi a gyermeknevetést.***

Ennek feltétele a megújulásra képes, elhivatott és jól képzett szakemberek, aki képesek a család rendszerszemléletű megközelítésre. Képesek azonosulni a multikulturális nevelés gondolatával, hiszen érkeznek gyermekeink más nemzetiségből is. Kisgyermeknevelők, akik hivatásukat *örömmel* végzik és az örülni tudás képességét át is tudják adni a gyermekeknek, családoknak. A tudatos nevelés felelősségével és örömeivel támogatják a gyermekek fejlődési folyamatait. Bár egészséges esetben spontán fejlődésről beszélünk, ha a gyermek a korai életszakaszban nem kapja meg a környezetétől a kíváncsi, optimális ingereket, azt a fejlődése különböző mértékben és módon megsínyli. Ezeket a feltételeket csak magas szinten képzett kisgyermeknevelők képesek biztosítani.

2. ***Család- BARÁT bölcsőde*** megvalósítása, ahol az intézmény környezete azt közvetíti, a szülők felé, hogy partnernek tekintjük, elismerve, erősítve szülői kompetenciájukat. Család-BARÁT bölcsőde, ahol a szülő is otthon érezheti magát, van ráhatás érzése és nem csak intézményt talál, hanem közösséget. Közösséget, ahol megélheti az *együttlétek örömét*, családi napokon a *közösséghez tartozás élményét*.

3. ***Hátránykezelés***, mert kézen fogva könnyebb.

A hátrányt, nem hátránynak tekintjük, hanem olyan állapotnak, amelyben segítséget kell nyújtanunk a gyermeknek és rajta keresztül a családnak. Fontos, hogy gyermekeink és a velünk kapcsolatban lévő családok elfogadják egymást eltérő tulajdonságaikkal együtt. Fontos a hátrányok felismerése, mely lehet szociális hátrány és lehet fejlődésbeli lemaradásból fakadó hátrány. Mindez a koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadását jelenti. Ezen a területen megjelenik a másság *elfogadása*, az egymás elfogadása, mások nehézségeinek *megértése*.

4. ***Környezettudatos nevelés***, melynek része az egészségnevelés és a hagyományok ápolása.

Bölcsődénkben, a sokszínűségen túl, vagy amellel a hagyományok ápolása, a gyökerek erősítése is fontos, hiszen később a gyermek ezekre épít, és ezekhez fordul vissza. Kádár Annamária pszichológus szavaival élve, ezek adják majdan az útravalóul szolgáló hamuban sült pogácsa alapanyagát, amely érzelmekből, emlékekből, tapasztalatokból van összegyúrva.

6.2. Célok megvalósítása, eszközei

Olyan gyermeknevelés, ami megőrzi a gyermeknevetést:

Gyermekeink különböző szociokulturális háttérből érkeznek, de minden esetben elmondható, hogy a szülő a legföltettebb kincsét bízta ránk. Sok szakmai célt lehet meghatározni, de valljuk, hogy célt csak akkor érünk, ha a szülővel sikerül kialakítani a kölcsönös bizalmat. Amikor bízunk a szakemberekben, akkor mer kérdéseket feltenni, javaslatokkal élni, tanácsot kérni, problémáját feltárni és bizton hiszi, hogy szülői kompetenciájában elismerni, megerősíteni akarjuk. Így a kisgyermek is képes lesz belesimulni ebbe a bizalmi légkörbe; érezve, tudva, hogy szülő és kisgyermeknevelő együttesen tiszteli és szereti, elfogadja őt és érte vannak. Bölcsődénk pedagógiai tevékenységrendszer, tárgyi környezete biztosítja a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. Különös figyelmet fordítunk - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak, és fejlettségnek megfelelő tevékenységekre - a mással nem helyettesíthető játékokra. Feladatunk az esztétikus, élményekben gazdag bölcsődei környezetet

megteremteni minden gyermek számára. A gyermeket körülvevő tér színei, rendje, rendezettsége, harmóniája meghatározóak. A megélt esztétikai jellegű élmények, benyomások, tapasztalatok mély lenyomatot hoznak létre a gyermekben. Az ilyen fizikai, tárgyi környezet megnyugtató, jótékony hatással van a gyermekekre és érzelmi fejlődésére. Olyan otthonos környezetet alakítunk ki, ahol mód van együttlétre, de az elkülönülésre is. Nyitottságunkkal biztosítjuk, hogy a szülők, gyermekük mindennapi bölcsődei életébe betekintést nyerhetnek.

A bölcsődei nevelésében támogatjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a *multikulturális nevelés*en alapuló integráció lehetőségét. A megvalósulás alapja, hogy jól képzett szakembereink legyenek. Feltétel, az olyan jól képzett szakemberek alkalmazása, akik képesek követni a megváltozott társadalmi elvárásokat, és ahhoz felkészülten alkalmazkodva, tanácsal tudják ellátni, segíteni a szülőket. Készek a megújulásra, az önképzésre, az életen át tartó tanulásra. Az érzelmi nevelésben leginkább meghatározó tényező maga a kisgyermeknevelő. Érzelmileg kiegyensúlyozott, érett személyisége, gyermekek iránti elkötelezettsége, elsajátított és a napi tapasztalatok során szerzett szakmai tudása az alapja nevelői, pedagógusi hatékonyságának, s garanciája lehet a gondozására bízott gyermek egészséges és kiegyensúlyozott érzelmi fejlődésének.

Multikulturális nevelés megvalósítása

A sokszínűség, lehetőség a multikulturális nevelés megvalósítására, ezzel is tanítva a gyermekeket arra, hogy bár mindannyian mások vagyunk, de lehet közös „dalunk”.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek bölcsődei nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, illetve ezen túlmutatóan az inklúzió lehetőségét. Bölcsődénkben előfordul roma kisgyermek. Feladatunk, célunk egy olyan attitűd, ami segíti az ő beilleszkedését. Támogatjuk a kisebbségi gyermekek integrációját, a csoporton belüli elfogadásukat. Nahalka István így fogalmaz erről: „Tudomásul kell venni azokat a sajátosságokat, amelyekkel a roma gyermekek otthonról hozott kultúrájuk folytán rendelkeznek. Ez nem azt jelenti, hogy a roma gyerekek nem taníthatók meg mindarra, amire társaik. A roma gyerekek világát úgy kell gazdagítani, úgy kell felajánlani a fejlődési lehetőségeket, hogy ez a lehető legkisebb mértékben kerüljön konfliktusba a roma identitással, sőt azzal inkább harmóniába alakuljon ki.” Ezen túlmenően a nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekekre is figyelmet fordítunk. Nem csak megismerni akarjuk őket, hanem befogadni, megjeleníteni a csoportokban az adott nemzet jellemzőjét, pl. játékeszközben. *Az érzelmi nevelés fontos részeként törekszünk megismerni más népek kultúráját és azt megismertetni a gyermekekkel, mintegy természetessé téve számukra a világ sokszínűségét.*

Család- BARÁT bölcsőde megvalósítása

Ahol az intézmény miliője közvetíti a szülők felé, hogy partnernek tekintjük, elismerve, erősítve szülői kompetenciáját.

A barát szó, már önmagában hordozza a bizalom, a nyitottság, a nyíltság, az őszinteség és bensőségesség fogalmát. Célunk, hogy a szülők számára ezzel a tartalommal töltődjön meg a bölcsőde. A nyitott bölcsőde fogalma évek óta ismert. Nem elég azonban nyitottnak lenni, és nem elég a szülők felé azt közvetíteni, hogy betekinthet a mindennapjainkba. Fontos, hogy érezze, részese, formálója lehet mindennapjainknak. Ezt a célt szolgálja a nyílt napok, a közös ünnepek szervezése, a szülői munkaközösség létrehozása. A szülői munkaközösség képes arra, hogy a szülőkben felmerülő igényt megfogalmazza és annak megvalósítási lehetőségeiről vezető és kisgyermeknevelőkkel karöltve gondolkodjon. Ugyanígy fontos szerepe van a bölcsőde elgondolásait, terveit, céljait is a szülők közé vinni egy közvetlenebb formában. Mindennek alapját teszi le a szülők bizalmának elnyerése, melynek egyik legfontosabb eszköze a családlátogatás és a szülővel történő beszoktatás. A bizalom kialakítása, megtartása, a közös élmények megélése szintén az érzelmi nevelés részét képezi, nemcsak a gyermekek irányába, hanem a családok irányába is. A család két legfontosabb funkciója az érzelmi és a kulturális funkció. A gyermek elsődlegesen a családban, a családtagok által tanulja meg érzelmeit kifejezni, megélni. Ennek egyik legfontosabb színtere a családban az együtt töltött minőségi idő, melyre egyre kevesebb lehetőség van a rohanó világban. Gyermek és család irányában tudunk

segítséget, lehetőséget nyújtani a családi napok adta közös ünneplés, közös örömteli pillanatok megélése révén.

Hátránykezelés, mert kézen fogva könnyebb.

A hátrányt nem hátránynak tekintjük, hanem olyan állapotnak, amelyben segítséget kell nyújtanunk a gyermeknek és rajta keresztül a családoknak.

Feladataink:

- ✓ A prevenció.
- ✓ A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése.
- ✓ A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében segítségnyújtás.
- ✓ Együttműködés más szakemberekkel.

A bölcsőde egész működésének a gyermekek érdekeit kell szolgálnia. Minden életkornak megvannak az alapvető életszükségei. A bölcsődés korú gyermek csak szeretetteljes, biztonságos, derűs légkörben tud fejlődni. Hangsúlyozzuk, hogy a pedagógiai gyakorlatban a gyermekek emberi méltóságának, jogainak tiszteletben tartása, biztosítása alapvető követelmény. A területi gyermekvédelem fontos egysége a bölcsőde, mivel a gyermekek napjaik nagy részét itt töltik. A gyermek megfigyelője, és jó esetben egyik példaképe is a kisgyermeknevelő. Nagyon fontos, hogy észrevegyük a gyermek szokásaitól való eltérő, megváltozott magatartást, melyről a szülővel beszélni kell. Tudnunk kell, hogy egy-egy tünet mögött a háttérben probléma állhat, és a gyermeknek segítségnyújtásra van szüksége.

A gyermekvédelmi törvény meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát, miszerint: „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza”. Nagy odafigyelést kívánnak a hátrányos helyzetű gyermekek is, mert ha a hátrányok halmozódnak, könnyen veszélyeztetetté válhatnak. Hátrányos helyzetű gyermeknek tekintjük azokat, akiknek az alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségeik korlátozottak, de fejlődésük nem veszélyeztetett.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatási lehetőségei:

- ✓ Fontos, hogy ne sztereotipizáljunk, hanem az egyes gyermekekre koncentráljunk.
- ✓ Biztosítjuk a rendszeres étkezést.
- ✓ Segítjük a társas kapcsolatok kialakulását.
- ✓ Lehetővé tesszük számukra a gazdag tapasztalatszerzést.
- ✓ Motivációjukat folyamatosan fejlesztjük pozitív megerősítéssel.
- ✓ Szociális ellátások számbavétele, megismertetése az érintett családokkal, szükség szerint szakemberekhez irányítás.
- ✓ A szülők megfelelő tanácsal való ellátása, családi nevelés támogatása, családlátogatás, illetve fogadóóra keretében, személyes elbeszélgetés formájában.

Nem lehetünk minden területen otthon, de tudnunk kell, hogy az adott problémával hová irányíthatjuk a szülőket, családokat, tiszteletben tartva a szakmai kompetencia határokat és a szülő által szabott határokat. Hátrányos helyzet esetén sok esetben sérült a szocializáció folyamata. Különösen nagy szükség van a gyermekek érzelmi támogatására, és annak megtanítására, hogy méltó a szeretetre, elfogadásra. Annak megtanítására, hogyan fejezheti ki, élheti meg érzelmeit, és hogyan mondhat nemet mindarra, ami akarata ellenére van. A tanítás természetesen nem direkt és nem irányított. A példamutatás, az elismerés, a dicséret, a támogatás, a megértés mentén történik.

Környezettudatos nevelés, melynek része az egészségnevelés és a hagyományápolás

Ha egy kisgyermek azt látja, hogy az őt körülvevő felnőttek óvják a természetet, a környezetet, akkor ez válik számára természetessé. Ezt hallva gyakran nagy dolgokra gondolunk. A környezet, a természet óvható, védhető a jó szokások kialakításával, melyet jó gyakorlatok mentén érhetünk el a kisgyermeknél, aki várhatóan ezt a mintát viszi tovább a családba is. A rendszerszemlélet mutatja, ***hogy nem csak a család hat a gyermekre, hanem a gyermek is hatni tud a családra. Élni kívánunk ezzel a lehetőséggel.***

Bölcsődénkben a sokszínűsége túl, vagy amellet a hagyományok ápolása, a gyökerek erősítése is fontos, annál inkább, mert a hagyományok rendszerint a környezet, a természet tiszteletére épülnek.

A másság elfogadásán túl fontos nevelési szempont az érzelmi nevelésben az önazonosság, az identitás tudat kialakítása. A néphagyományok, népszokások átszövik a mindennapi

tevékenységeinket. A népszokásokkal való ismerkedés bővíti a gyermekek ismereteit, a népi gyermekköltészet bővíti szókincsüket, fejleszti beszédképességüket. Elősegíti, olyan magatartásforma kialakulását, amelynek lényeges eleme a hagyományörzés, a népi kultúra nemzeti értékeinek megbecsülése. Mindennapi életünk során nemzeti, kulturális és vallási hagyományokat jelentő ünnepekkel találkozunk. A bölcsőde nem veheti át a család szerepét. Kiegészítő és támogató feladatot látunk el, mely a gyerekekkel való közös készülődés, hangulatteremtés folyamán valósul meg. **Fontosnak tartjuk az ünnepek, hagyományok felidézését**, hiszen ezek által a gyermekek számára áttekinthetőbbé válik a természeti környezet. Elfelejtett kultúránk felelevenítésével a közösségi életre nevelünk, a személyiséget formáljuk, mely segít jobban megismerni és értelmezni az élethelyzeteket, a viselkedési és magatartási formákat. Nagyon lényeges, hogy maga az ünnep a külsőségével együtt se legyen erőltetett, betanított, hanem vidám, felszabadult, az életkori sajátosságot mindenképpen szem előtt tartó.

Érzelmi nevelésünk egyik fő alapját képezi a születés- és névnapok megünneplése. Ez erősíti a szeretetteljes, családi légkör kialakulását, elősegíti a gyermekek kapcsolatainak alakulását, az érzelmi kötődések formálódását a csoportban.

Az alábbiakkal kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az ünnepek, hagyományok felidézése tervszerűen, de a spontán fejlődést a gyermek önkéntes részvételét előtérbe helyezve történik bölcsődénkben. A kisgyermeknevelőnek ahhoz, hogy mindennapi munkájában alkalmazni tudja a tervszerűség szemléletét, meg kell felelnie a „Szakmai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók” témakörben vele szemben támasztott kompetenciáknak.

Ennek értelmében:

- ✓ Képesnek kell lennie a 3 év alatti gyermekek tevékenységének tudatos, korosztály-specifikus tervezésére, ismerve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai- pszichológiai szempontokat.
- ✓ Képesnek kell lennie az Alapprogram értelmezésére, érvényesítésére.
- ✓ Képesnek kell lennie az adott korosztály gyermeki tevékenységeinek tudatos kiválasztására és ehhez konkrét célok kitűzésére, illetve a nevelési folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra.
- ✓ Figyelembe kell vennie az adott gyermekcsoport sajátosságait
- ✓ Mindennapi munkája során érvényesítenie kell az alapos felkészülés, tervezés és rugalmas megvalósítás szempontjait.

Ahogy vannak egyéni eltérések a gyermekek között, úgy vannak eltérések a gyermek csoportok között is. Az ünnepek, hagyományok felidézése során mindezeket figyelembe veszik a kisgyermeknevelők. A szakmai program elemei általános útmutatást adnak, melyet az adott korcsoport és az egyéni sajátosságok figyelembevételével terveznek, illetve valósítanak meg a kisgyermeknevelők.

Jeles napok megünneplése bölcsődénkben:

- ✓ A kicsik még csak ismerkednek az **advent** jelképeivel. Ezek elkészítése a kisgyermeknevelők feladata főként, de mindenképpen bevonva a gyermekeket értelmi szintjüknek megfelelően (koszorú, adventi naptár, stb.) Az adventi zsákocskák, dobozkák minden napra meglepetéseket rejtnek: meséket, énekeket, mondókákat, apró ajándékokat. Mindez a várakozás örömeinek és izgalommal teli érzésének megélését teszi számukra lehetővé.
- ✓ A **Mikulás** legendát felelevenítjük, énekelünk, verselünk, mondókázunk, és meséket mondunk. A Mikulás érkezése mindig nagy örömet jelent a gyerekek számára. Minden évben a szülők közül vállalja fel valaki, a mikulás hálás szerepének betöltését, és teszi még élményszerűbbé az ünnep hangulatát, oldva a gyermekekben a feszültséget. Ez az ünnep azonban olykor riadalommal is eltöltheti a kicsiket. Mindezeket szem előtt tartva, az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve készítjük, hangoljuk az ünnepre a gyermekeket. Ez az ünnep kiváló alkalom egy családi délután megszervezésére, a szülőkkel közösen.
- ✓ A **Karácsony** a családé, és fontosnak tartjuk ennek tudatosítását. A bölcsődében csak készülődünk, ráhangolódunk az ünnepre. Díszeket készítünk, festünk az ablakra, díszítjük a

csoportszobákat. Rávezetjük a gyerekeket az ajándékozás örömére. Versekkel, dalokkal, mesékkel, hangolódunk rá az ünnepre.

- ✓ A **Farsang**, a télbúcsúztatás, és a tavaszvárás ősi örömmünnepe. Mókás tevékenységek, táncok sorozata. A farsang köszöntésére mulatságos énekeket, verseket, mondókákat, bálba hívogató rigmusokat hallgatnak a gyermekek, természetesen az életkornak megfelelően. A gyakori ismétlés előbb csak ráhangolja a gyermekeket, majd pedig maguk is szívesen bekapcsolódnak. A farsang lezárása a jelmezbál. Ez azonban nem kötelező jellegű. Tiszteletben tartjuk, hogy ebben az életkorban még van olyan kisgyermek, akiben ez félelmet vált ki. Nincs kötelező jelmezbe öltözés. A hangsúly a hangulat megteremtésén van, melyet meg lehet teremteni azzal, hogy átrendezzük és feldíszítjük a csoport szobákat, és kezdődik a táncos mulatozás.

Az óvoda is bekapcsolódik ilyenkor ünneplésünkbe, ami egyúttal lehetőség a volt bölcsődések számára is kicsit visszatérni. Az óvodások 10-15 perces verses, dalos műsorral érkeznek a kicsikhez. A két intézmény jelentős együttműködési pontja a közös ünneplés.

- ✓ A **Húsvét** a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni vasárnap és hétfő. A húsvétvárás elengedhetetlen része, a népi hagyományok elemeinek beépítése a mindennapi tevékenységünkbe. Különböző technikákkal, eszközökkel készítjük el a húsvéti jelképeket (tojásfestés, rajzolás, nyuszi színezés stb.) és a tojásfát. Ez elsősorban a kisgyermeknevelők feladata, de rengeteg olyan felület van, ahol a kisgyermek bevonható. A gyermekek locsoló verset tanulnak, melynek módja a gyakori és spontán ismétlés a kisgyermeknevelő részéről. A gyermekek tojást keresnek a fűben, mely a meglepetés izgalmát és a megtalálás örömeiményét hordozza magában.

- ✓ **Anyák napja**, igazán a család ünnepe, de bölcsődénkben is köszöntjük az édesanyákat. Már hetekkel előtte ráhangolódunk, és készülődünk az édesanyák, nagymamák köszöntésére. Ezen a napon a gyermekek apró ajándékkal várják anyukájukat, nagymamájukat. Fontos, hogy részese legyen a gyermek az ajándékkészítésnek, mely egyúttal kiváló lehetőséget nyújt arra a kisgyermeknevelőnek, hogy a gyermek értelmi fejlettségi szintjét figyelembe véve beszéljen az ünnep, az ajándékozás jelentőségéről.

- ✓ A **Gyermeknapot** május utolsó hetében tervezzük, szervezzük a családokkal együtt. Ezen a napon mindenki (gyermekek, szülők) megtalálhatja a számára szimpatikus elfoglaltságot, tevékenységet, amit a kisgyermeknevelők által szervezett színes programok tesznek lehetővé.

- ✓ **Az óvodába távozók búcsúztatása** minden évben augusztus végén zajlik. A közösen átélt emlékek felelevenítése, a nagy óvodássá válás élményének közös megélése gyermeknek, szülőnek és kisgyermeknevelőnek egyaránt érzelmi útravalót tud nyújtani. „Hamuban sült pogácsaként” ekkor kerül átadásra a családi füzet is, mely a bölcsődében töltött időszak minden fontos pillanatát dokumentálva hosszú évek múltán is támpontot ad a családoknak gyermekük eme csodás korszakának felidézésére.

Szép emlékként vihetik el a családok a családi füzetet, mely a bölcsődés időszakban a kisgyermeknevelők és a szülők által vezetett dokumentáció közé tartozik. Azonban a bölcsődéből való búcsúzás után a család birtokába kerül. A szülők visszajelzései alapján kincsként őrzik ezeket a füzeteket még évek múltán is, így intézményünk kisgyermeknevelői nagy hangsúlyt fektetnek a családi füzet vezetésére. A családi füzet vezetése mindkét félnek (a családnak és a kisgyermeknevelőnek is) lehetőséget ad a kölcsönös információadásra. Bár a füzet vezetése a szülők részéről nem kötelező, mégis úgy tapasztaljuk, hogy egyre gyakrabban osztják meg velünk érzéseiket, gondolataikat ilyen formában is. Ezáltal még partneribb lehet a kapcsolat a kisgyermeknevelők és a családok között. A családi füzet mindig személyre szól, a gyermek és a család megismerésén alapszik. A szülők ezáltal írásos formában is részletes tájékoztatást kapnak mindarról, ami a gyermekükkel történik a bölcsődében. A füzeteket színesítik a névnapi, születésnapra köszöntők, az ünnepekkel kapcsolatos versek, jókívánságok, a gyermekről készített fényképek és akár a gyermekek által készített rajzok, festmények is

Egészséges életmódra nevelés

Egészséges életmódra neveljük gyermekeinket, hisz az egymás elfogadása, a gyökerek erősítése mellett, az egészség is nagyon fontos.

Az első életévek attraktív fejlődési területe a mozgás. Nagy és finommozgások terén egyaránt. Külső szemlélő számára úgy tűnhet, hogy a kisgyermeknevelőnek nem sok tennivalója van ezen a téren, hiszen a mozgás fejlődése belülről szabályozott. A bölcsődei nevelésünk folyamatában mégis a testi nevelés, a mozgásfejlődés biztosítása kiemelt feladatként szerepel. Az érzelmileg kiegyensúlyozott kisgyermeknek van kedve mozogni. A mozgás, a cselekvés, a világ megismerésének alapja, mely szoros összefüggésben van az értelmi fejlődéssel. A kisgyermek, aki érzelmileg kiegyensúlyozott, akar mozogni, akarja a világot felfedezni. Ha a gondjainkra bízott gyermek jól érzi magát és nincsenek kielégítetlen testi- lelki szükségletei, akkor mozgásaktivitása jó. A kisgyermeknevelő pusztán jelenléte, érzelmi és verbális reakciói óriási motiváló erőt adhatnak a gyermek mozgáskísérleteihez. Nagyon fontos, hogy a mozgásfejlődés sikeresen haladjon, hisz minden más pszichés funkció kezdetben ebbe ágyazódik be. Erre az időszakra tehető az éntudat alakulása. Az én alakulásában óriási szerepe van a kisgyermeknevelő visszajelzéseinek, melynek során a gyermek sokat tud meg önmagáról. Énjébe beépíthető információkat kap önállóságáról, társas minőségeiről, értelmi, érzelmi kapacitásáról, reakciói helyességéről, önmaga szerethetőségéről. A gyermek énje ezekből a visszajelzésekből építkezik. Ezért az érzelmi neveléshez szorosan kapcsolódik a mozgásfejlődés támogatása is. Intézményünkbe a gyermekek igen nagy százaléka a környező bérházakból kerül felvételre, ahol kevés a mozgáslehetősége. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja. Jelen van sokoldalú tevékenységként a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területekben, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

A mozgásos feladatok, játékok tervezésénél figyelembe vesszük a csoport életkori sajátosságait, összetételét, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. A mozgást, mint alapvető életkori sajátosságot, a nap folyamán bárhol és bármikor, kihasználhatjuk. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket olyan mozgásingerek érhessék, amelyek az optimális fejlődésüket eredményezik a gyermekek szabad mozgáskedvének fenntartásával.

A mozgás hatóterületei:

- ✓ a motoros képességek: kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség);
- ✓ koordinációs képességek: (egyensúlyérzék, téri tájékozódó, reagálási, kinesztetikus differenciáló képesség kibontakoztatásának támogatása.)
- ✓ a testséma megismertetése, megtapasztalásának segítése.
- ✓ a nagy és finommozgások gyakorlásának biztosítása.

Feladatunk:

- ✓ A gyermekek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése.
- ✓ A mozgás és mozgásigény különbözőségeinek figyelembevételével, az egyéni mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával, a mozgással kísért mondókázás, verselés, éneklés adja.
- ✓ A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása.
- ✓ A gyermekek én-határainak, a társak észlelésének, valamint az alkalmazkodás, a kooperációs képesség fejlődésének segítése.
- ✓ Elősegíteni a gyermekek, önkifejező, önérvényesítő törekvéseit.
- ✓ A megfelelő hely, az egészséges, és biztonságos környezet megteremtése.
- ✓ Az udvari, csoportszobai mozgáslehetőségek, fajták, mászóak, egyensúlyozó játékok adta lehetőségek kihasználása és bővítése.
- ✓ A nagymozgások biztosítására egyre több rögzített játék biztosítása.

Hatások:

Ebben a korban alakul, tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás. Tevékenységek közben ismerkednek testrészeikkel, és azok funkcióival, melyek elengedhetetlenül fontosak az énkép

megszületéséhez. Ezzel együtt megismerkednek különböző járás-, futás-, ugrás-, támasz-, és egyensúlygyakorlatokkal. A gyermekek terhelhetősége nagyobb lesz, erő és állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik. Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz.

Kapcsolódó terület:

Az egészséges életmódra nevelés egyik eszközeként **só-kuckó**t alakítottunk ki. A megváltozott éghajlati viszonyok hatására egyre több a légúti problémával küszködő kisgyermek. A só-terápia pozitív hatása közismert, azonban sokak számára nem elérhető. A szülők igényeit figyelembe véve valósítottuk meg tagintézményünkben ezt a lehetőséget, melynek keretében gyermekeink játékos környezetben élvezhetik a só-kuckó jótékony hatását. 12 négyzetméteres helyiségben a Parajdi só-szikla és Somandrin sóoldat felhasználásával alakítottuk ki a kedvező klímát. Használatával lehetőséget teremtettünk azon családok számára is; ahol bár a kisgyermeknek szüksége lenne rá, mégsem elérhető számukra. Így nem csak egészségnevelő, preventív funkciója van, hanem egyúttal hátránykezelést is jelent.

Új utak:

Terveink között szerepel az **udvari játékeszközök bővítése**, illetve egy **mesekuckó** megvalósítása, ahova igény szerint elvonulhat kis közös együttlésre bármelyik csoport. A megváltozott, rohanó világban egyre gyakrabban tapasztaljuk, hogy otthon a közös mesélések, képeskönyv nézegetések helyét átvették az okostelefonon, televízió nézhető mesék. Utóbbiak egyik nagy hátránya, hogy a beszédfejlődésben, anyanyelvi nevelésben nem képes azt a hatást elérni, mint az élőszóval előadott mesék. Továbbá ilyen esetben hiányzik a bensőséges, meghitt kommunikációs kapcsolat a gyermek és a felnőtt között.

A gyermekek a mesehallgatás során tanulják meg a folyamatos, összefüggő beszéd megértését, ok-okozati összefüggéseket fedeznek fel. Amellett, hogy számos kutatás bizonyítja a mesehallgatás értelmi képességekre gyakorolt pozitív hatását, fontos megemlíteni az érzelmvilág gazdagodását is. Mindannyian tudjuk, hogy a mesének mekkora szerepe van a gyermek személyiségfejlődésében, az empátia kialakulásában, a világ megismerésére való igény megjelenésében.

Kiemelt szakmai célkitűzésünk, a gyermekek érzelmi nevelése a meséken keresztül is megvalósul. A bölcsődében mindennapos tevékenység a mesélés, bábozás és egyre kedveltebb a papírszínház használata is.

A **papírszínház** alkalmazása 2008-ban terjedt el Magyarországon. Tagintézményünk minden csoportja évek óta rendelkezik az előadáshoz szükséges mágikus fateremmel és jó néhány, a korosztálynak szóló mesével is. Kisgyermeknevelőink kreatív beállítottságát tükrözi, hogy többen maguk is írtak meséket és ehhez ők maguk készítettek illusztrációkat. A hordozható varázsdoboz segítségével életre kelhetnek a mesék, amelyek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi fejlődéséhez. A kisgyermeknevelők beleélő, mesemondó képességüket felhasználva az ízlésesen illusztrált képekkel együtt igazi színházi élménnyé varázsolják ezeket az előadásokat a gyermekek számára.

A papírszínház használata több szempontból is előnyére válik a gyermekeknek. Amellett, hogy megalapozzuk vele az olvasóvá nevelést és fejlődik a gyermekek képzelete a szociális kompetenciákat is erősíti, hiszen legtöbbször, ha nem is az egész csoport, de egyszerre több gyermek is csatlakozik az előadáshoz. Az előadásokat bábokkal is lehet színesíteni, ezáltal még interaktívabbá tehetjük az előadást, fokozhatjuk a mese lélektani hatását.

Minden csoportszobában a gyermekek számára elérhető helyen tároljuk a korosztályuknak megfelelő könyveket, a puhasarkok pedig jó lehetőséget biztosítanak a mesék világában való elmélyedésre. Ugyanakkor fontosnak tartjuk egy olyan mesekuckó kialakítását, ahol tényleg csak a meséké a főszerep. A sószobához hasonlóan ezt is heti rendszerességgel igénybe vehetik majd a csoportok. A meghitt hangulatot fokozza, hogy egyszerre egy kisgyermeknevelő tartózkodik majd a mesekuckóban a saját gondozott kisgyermekével. A mesekuckóban a mesélés, bábozás és a papírszínház alkalmazása mellett tervezzük a diavetítő használatát is.

6.3. A célok megvalósításának mérése, ellenőrzése

- Az **életen át tartó tanulás** mindenképpen egyúttal szemléletváltást is jelent. Ez a szemléletváltás meg kell jelenjen mind a kisgyermeknevelők önképzési igényében, mind a munkatársi viszonyokban, mind az erőforrások felkutatásában és felhasználásában, illetve a

szülőkkel való együttműködésben. Lehetőséget kívánunk biztosítani a szülőknek arra, hogy javaslatot telessenek változtatásokra, véleményezzék a szakmai munkánkat, személyi, tárgyi feltételeink minőségét, ill. különböző programok bevezetésére is javaslattal élhessenek. Mindezt tagintézményi megítélés, partnerségi elégedettségi vizsgálat készítése útján valósítjuk meg. Céljaink megvalósulását mutatja az is, ha a szülők újra tagintézményünket választják, mert a korábbi tapasztalataik pozitívak. Ehhez összekötő kapocsként kívánjuk létrehozni gondozási egységenként a **szülői munkaközösséget**. A szülői munkaközösség tagjai nap, mint nap a szülők között forgolódnak. Ez a közvetlen kontaktus lehetővé teszi, hogy észleljék a szülői igényeket, visszajelzéseket, kérdéseket közvetlen közlelől. A bölcsődevezető rendszeres találkozója a szülői munkaközösséggel alkalmat ad a felmerülő kérdések, jelzések, visszajelzések, igények közvetítésére és az arra való gyors, hatékony, adekvát reakálásra.

- Az inklúzió az integráció magasabb fokát jelenti. A **sokszínűséget** nem csak befogadnunk kell, hanem azzal együtt kell élni, **megjeleníteni a gyermekek környezetében a velük való foglalkozásban, a játékaikban**.
- A gyökerek erősítését az igazolja, vissza, ha a gyermek valóban otthon érzi magát hagyományainkban és azok megünneplését maga is örömmel éli meg. Legfontosabb cél a hagyományápolásban is a személyes kapcsolatok erősítése, a közös ünneplés örömeinek átélése. Célunk elérését jelzi és igazolja vissza, ha a szülők is részt vesznek benne és igénylik az együtt töltött időt.
- A gyermekek értelmi-, érzelmi-, mozgásfejlődését a **fejlődési naplóban dokumentáljuk**. A gyermek egészségügyi törzslapjában tudjuk mérni és nyomon követni a gyermek testi fejlődését. Ezen túlmenően pozitív visszajelzés, ha a gyermekeink láthatóan szívesen, szabad akarattukból mozognak. A só kuckó működésével kapcsolatos szülői tapasztalatok mérése. A betegségek gyorsabb lefolyása, a gyógyulási időszak rövidülése, a bölcsődei igénybevétel számszerű növekedése is az egészséges életmódra nevelés hatékonyságának mutatói közé sorolhatók.
- Céljaink eléréséhez, programunk magas szintű megvalósításához elengedhetetlen a jó együttműködés mind az intézményi rendszerünkön belül, mind más intézményekkel, mind pedig a szülőkkel. Az **életen át tartó tanulás** tudatosabb szakmai munkavégzést jelent, melynek mérhető és látható módon kell, hogy megjelenjen a pedagógiai folyamatok tervezésében és a dokumentációban. A célok megvalósításához, nem elég, ha a szakemberek jól képzettek. A megelégedett szakember képes arra, hogy munkáját hivatásnak tekintse, mely a magas színvonalú ellátás garanciája.

6.4. Kiemelt szakmai célkitűzésünk megvalósításához sikerült beszerezni a következő eszközöket

- ✓ Érzelem labdák: A labda minden mozgásos játéknál jelen lehet. Megtanít érzelmeket kifejezni és megérteni
- ✓ Érzelem bábok: A mese, a bábozás útján segít felismerni, megérteni az érzelmeket. A mese példaadás útján tanítja megélni az érzelmeket.
- ✓ Érzelem puffok: a gyermekek nagymozgásos eszközként is használhatják, illetve megpihenhetnek rajta. A puffok felülete különböző érzelmeket jelenít meg, ami támogatja a kommunikáció kezdetét, valamint a társas kapcsolatnál kezdeményező szerepe lehet.
- ✓ Érzelmeket megjelenítő mesés könyvek: lehetőséget nyújtanak arra, hogy a mese útján ismertessük meg a gyermekeket az érzelmekkel, annak felismerésével és kezelésével
- ✓ Hangszerek: furulya, triangulum, dob, szilofon
- ✓ Nagymozgásos torna szivacs elemek

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Szakember képünk: olyan kisgyermeknevelő, akit a gyermekszeretet, a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértés, és a segítőkészség jellemez, vagyis minőségi szakember.

A felkészültség és hitelesség az alapja annak, hogy a szülő elfogadja a tanácsainkat, amely elsősorban a gyermek érdekeit szolgálja. Gyakorlatunkban olyan esemény is előfordulhat, hogy a szülőnek van szüksége segítségre, mely esetben szintén elengedhetetlen a szakmai magabiztosság, a folyamatosan frissített és megújított, bővített tudás. Fontos, hogy ennek igénye belülről fakadjon. Professzionális szinten a kisgyermeknevelőtől elvárható, hogy tudatosan és jól támogassa a gyermekben zajló belső építkezést. Ehhez nélkülözhetetlen, hogy ismerje a korai élet évekre vonatkozó fejlődéslélektant, személyiségfejlődést. Alapvető és elvárható, hogy ismerje és használja a kidolgozott módszertani elveket. Képes legyen a gyermek fejlődésének szakszerű megfigyelésére, az eredmények dokumentálására, analizálására. Nevelői munkája olyan fejlesztő tevékenység kell, hogy legyen, amelyben szorosan összefonódnak a tudatosan tervezett és a spontán hatások.

A bölcsődei szakembereknek részt kell venniük olyan speciálisan nekik szervezett továbbképzéseken, amelyek összhangban állnak az élethosszig tartó tanulás-filozófiájával, a folyamatos szakmai fejlődés felvállalásával, képességfejlesztéssel. Óriási szükség van önismereti csoportokra, folyamatos motiválásra a szakdolgozók körében. Képessé kívánjuk tenni munkatársainkat arra, hogy segítséget kérjenek, fejlődhessenek, tudjanak csapatban dolgozni, megfelelően kommunikálni környezetükkel. Mindezt azért, hogy a kisgyermeknevelők a lehető legtöbbet hozzák ki magukból a családokért, a gyermekekért. Hiszen a világ és benne a családok és gyerekek is változnak. A szülők elfogadásán, a velük történő együttműködés és kommunikáció sikerességén nagyon sok múlik, és gyakorlatilag ez meghatározó lehet az egész intézmény megítélése tekintetében. A bölcsődékben különösen nagy szükség van a csapatépítésre, a közös gondolkodásra, önismeretre. Szakmai továbbképzéseinket ezen kívül a jogszabályok előírásainak megfelelően tervezzük és végezzük. Éves és 4 éves továbbképzési terv alapján biztosítjuk dolgozóinknak a képzéseken való részvételt, a kreditpont-szerzés lehetőségét. ***A továbbképzések felkutatása során olyan képzések kiválasztására törekszünk, amely támogatja szakmai célkitűzésünk megvalósítását.***

Ezen túlmenően támogatjuk a kisgyermeknevelők diplomaszerzési törekvését. Jelenleg nyolc diplomás kisgyermeknevelő dolgozik intézményünkben és két kisgyermeknevelő vesz részt BA képzésben a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógia karán. Utóbbiak tanulni vágyását tükrözi, hogy a főiskolára való bekerülésért az újra érettségizést is vállalták. Kisgyermeknevelőink diplomaszerzésének feltétele az államilag elismert nyelvvizsga. Ennek elősegítésére - Még jobb kezekben a bölcsődei szakemberek szakmai fejlesztése Debrecenben - projekt pályázat keretében idegen nyelvi képzéseket indított a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye. A képzés négy kisgyermeknevelőnkét segítette hozzá céljaik eléréséhez.

Idén és az előttünk álló néhány évben sok tapasztalt kisgyermeknevelőnk megy nyugdíjba. Helyükre egyre több fiatal szakember kerül, akik hivatásuknak a kisgyermeknevelést-gondozást választják. A pályakezdő kisgyermeknevelők középfokú és felsőfokú végzettség esetében is jogszabályban előírt gyakornoki időt töltenek, mely során tapasztalt mentorkisgyermeknevelőik és szakmai segítők közreműködésével ültethetik át a megszerzett elméleti ismereteiket a gyakorlatba. Az ő szakmai fejlődésüket a gyakornoki rendszer biztosítja.

Dajkáink részt vettek/vesznek a bölcsődei dajkaképzésben, mely során olyan kompetenciákat sajátítanak el, amelyek birtokában támogatni, segíteni tudják a kisgyermeknevelők munkáját. A környezet rendjének és tisztaságának biztosítása mellett a kisgyermeknevelők iránymutatásával aktív tagjai a bölcsődei csoportnak. Bölcsődei dajkáink ismerik a koragyermekkor fejlődési szakaszait, pedagógiai ismereteikre támaszkodva megfelelő példát nyújtanak a gyermekek számára.

Kisgyermeknevelőink, mint mentorok

Évek óta aktív résztvevői vagyunk a jövő kisgyermeknevelő szakembereinek gyakorlati képzésében. Tagintézményünk a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán tanuló, az ott képzésén résztvevő kisgyermeknevelő hallgatók terepintézménye. Évente 40-50 hallgató gyakorlati képzését biztosítjuk a néhány napos látogatásoktól kezdve a hathetes

zárógyakorlatig. Törekszünk rá, hogy a BA képzésben résztvevő hallgatók mind a hat félévben ugyanabban a csoportban, ugyanazzal a mentorkisgyermeknevelővel teljesíthesse a gyakorlati időt. Partnernek tekintjük a hallgatókat, akiket - a fokozatosságot szem előtt tartva - bevonunk a csoport életének szervezésébe, lebonyolításába. A hallgatók gyermekekkel történő interakciói során különösen hangsúlyos a fokozatosság elvének és az egyéni bánásmód elvének érvényesülése. Fontos, hogy kisgyermeknevelőink segítik a hallgatók és a csoportban nevelt, gondozott gyermekek számára is a biztonságérzet és az együttműködés feltételeinek kialakulását. A hallgatókkal a gyermekek szakszerű gondozásán, nevelésén túl a dokumentációvezetés fontosságát is megismertetjük. Ezen a téren is betartva a GDPR szabályzatban foglaltakat. Tapasztalt mentorkisgyermeknevelőink támogató, motiváló személyiségükkel készítik fel a hallgatókat a sikeres gyakorlati záróvizsgára.

Intézményünk partneri kapcsolatot ápol a hallgatók elméleti tudásáért felelős képzések vezetőivel. Az együttműködés keretében mentorkisgyermeknevelőink rendszeresen részt vesznek mentorképzéseken, megbeszéléseken is.

A hallgatók szívesen választják tagintézményünket gyakorlati helyszínül, végzettségük megszerzése után pedig munkahelyükül. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy jelenlegi kisgyermeknevelőink közül többen a bölcsődénkben ismerkedtek meg a kisgyermeknevelői hivatás gyakorlati oldalával.

Minőségpolitikánk:

- A 0-3 éves korosztály fejlődésének törvényszerűségeire épülő, a gyermekek adottságait, természetes igényeit figyelembe vevő, biztonságos, szakszerű nevelés-gondozás megvalósítása intézményes keretek között.
- Olyan nevelési körülmények megteremtése, amely elősegíti a gyermekek testi– lelki, intellektuális fejlődését.
- Egységes bölcsődekultúra kialakítása, amelyben még több figyelmet tudunk szentelni a gyermekek egyéniségének, a családok támogatásának.
- Tiszteljük az embert minden gyermekben és megbízunk benne.
- Igyekszünk minden gyermeket, minél mélyebben megismerni és megérteni, elfogadni.
- Olyan környezetet igyekszünk biztosítani a gyermekek számára, amelyben önálló tevékenységekkel lehetőségük adódik az őket körülvevő világ megismerésére és egyben képességeik fejlesztésére.
- Olyan családbarát bölcsődét kívánunk működtetni, ahol az ellátás összhangban van a gyermekek szükségleteivel, megfelel a szülők igényeinek és a fenntartó is elégedett az ellátás minőségével.
- Önálló, tevékeny, leleményes, rugalmas, figyelmes, kitartó, őszinte, kreatív, és minden jóra nyitott kisgyermeknevelő
- Szakember, aki keresi a forrásokat, melyek céljai megvalósításához adnak segítséget.
- Szakember, aki képes különböző szerepekben jelen lenni (tanácsadó, segítő, erőforrás teremtő)

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere a sajátos feladatok tükrében

- **Családok:** A bölcsőde a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyermekek optimális fejlődését. A napi személyes találkozásokon, a gyermek, napi eseményeivel kapcsolatos tájékoztatáson túlmenően, szülői értekezletek, családi délutánok, a bölcsődevezető fogadóórái nyújtanak lehetőséget a családokkal való szoros és személyes kapcsolattartásra. Írásos kapcsolattartási, tájékoztatási forma, a családi füzet, a falusi újság és különböző tájékoztatók.
- **DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményei:** A tagintézmények szakmailag azonos elvek mentén működnek. Azonban minden tagintézmény rendelkezik olyan sajátos arculattal, amelyből tanulni lehet, ötletet meríteni. A közös szakmai napok, szakmai

programok lehetővé teszik, hogy a tagintézmények bepillantást nyerjenek egymás tevékenységébe. Ezáltal lehetőség nyílik gondolat-, tapasztalat- és ötletcserére.

- **Óvodák:** Gyermkeink többsége a környékünkön lévő 4 óvodába távozik. Ezekkel az óvodákkal szoros kapcsolatot ápolunk. Egyrészt az óvodai beiratkozást megelőzően ezen óvodák vezetőit hívjuk tagintézményünkbe szülői értekezletre. Így a szülők első kézből kapják meg a számukra fontos tájékoztatást. Óvodába távozott gyermekeink beilleszkedését a kisgyermeknevelők is nyomon követik egy-egy óvoda látogatás alkalmával, melyet a gyerekek is örömmel üdvözlnek. Büszkén mutatják meg volt kisgyermeknevelőiknek, hogy milyen nagy óvodássá váltak. Tudásukkal szívesen megajándékozzák a kisebbeket. Egy-egy ünnepre (farsang, Télapó...) átlátogatnak, és rövid műsorukkal kedveskednek a bölcsődés gyerekeknek. Az óvodák versmondó és mesemondó versenyén is rendszeres meghívott a bölcsődevezető.
- **DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja:** Tagintézményünkbe gyakran kerül be olyan kisgyermek, ahol a család diszfunkcionálisan működik, ezért gondozás alatt áll. Olykor épp a családgondozó megkeresésére kerül egy kisgyermek felvételre. Vannak gyermekeink a családok átmeneti otthonából is. Minden esetben fontos, hogy az érintett felek maximálisan együttműködjenek a családi funkciók helyreállításában. Ennek eszközei az esetmegbeszélések, az egymás szükség szerinti tájékoztatása.
- **Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar:** Intézményünk évről évre terephelyet biztosít a Debreceni Egyetem kisgyermeknevelő képzésben résztvevő hallgatói számára. A hallgatók felkészítésén túl bölcsődénk a gyakorlati államvizsgák helyszínéül is szolgál. A kapcsolat messze nem egyoldalú. Az Egyetem évről évre megszervezi a kisgyermeknevelők szimpóziumát, melyen kisgyermeknevelőink tartalmas és színvonalas szakmai előadásokat hallhatnak.
- **National Instruments Hungary Kft:** intézményünk kiemelt támogatója. A cég által nyújtott jelentős támogatás sok területen tette lehetővé az intézmény tárgyi feltételeinek javítását. Bölcsődénk férőhelyeinek egy részére a céges dolgozók gyermekeinek számára biztosít lehetőséget bölcsődei ellátásra.

9. A tájékoztatás helyi módja

A szülőnek joga van megkapni minden szükséges információt a gyermekét érintő kérdésekben, illetve az ellátásra vonatkozóan. Csak akkor tudnak bekapcsolódni bölcsődénk életébe, ha programjainkról is időben kapnak tájékoztatást.

Ennek módjai bölcsődénkben:

- Napi kapcsolattartás, szóbeli tájékoztatás a reggeli és délutáni személyes beszélgetés során a kisgyermeknevelőtől.
- Rendszeres írásbeli tájékoztatás az családi füzetben
- Aktuális hírek, események, változások, információk a gondozási egységek faliújságján
- Tájékoztató füzetek a bölcsőde szerkesztésében családi napokról, bölcsődei eseményekről
- Plakátok a bölcsőde szerkesztésében nyíltnapokról
- www.debrecenibolcsik.hu információk, adatok, aktuális tájékoztatók
- Bölcsődevezető fogadóórája
- Szülői értekezletek

MEGÁLLAPODÁS

mely létrejött **egyrésztől** Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye (Debrecen, Varga u. 23.) **képviselétében** Papné Gyöngyösi Katalin intézményvezető (a továbbiakban Intézmény),
másrésztől

Név:

Születési hely, idő:

Anyja neve:

Lakóhely:

(szül. idő: , anyja neve: , TAJ száma:) nevű gyermek szülője/törvényes képviselője között a gyermek napközbeni ellátása céljából, mely szolgáltatást az Intézmény a **Utcai/Téri Tagintézményében** nyújtja.

1.) Az ellátás kezdetének időpontja:

2.) Az ellátás megszűnésének várható időpontja:

3.) A bölcsőde szolgáltatásai:

- a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermek napközbeni ellátása, szakszerű nevelése és gondozása, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése,
- a gyermek – az ellátás napi igénybevételének idejétől függően – étkeztetésének (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítása.

4.) Térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályok:

- a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésért és külön a gondozásért is, a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek, vagy más törvényes képviselőnek személyi térítési díjat kell fizetni,
- a személyi térítési díj megállapításánál a vonatkozó szabályokat kell alkalmazni,
- a személyi térítési díjat az intézmény vezetője állapítja meg DMJV Önkormányzata mindenkori közgyűlési rendeletének figyelembevételével,
- a normatív és egyéb kedvezmények köréről – a vonatkozó jogszabályok alapján – a bölcsőde vezetője köteles tájékoztatást adni.

A térítési díj fizetésére kötelezett személy az intézményvezető által megállapított személyi térítési díj csökkentését, illetve elengedését kérheti, amennyiben a jövedelmi és vagyoni viszonyai ezt indokoltá teszik.

Amennyiben a kötelezett személy a megállapított személyi térítési díj összegét vitatja, az értesítés kézhezvételétől számított 8 napon belül a DMJV Önkormányzatának Egészségügyi és Szociális Bizottságához fordulhat.

A kérelmet az intézményvezetőnél kell benyújtani.

A térítési díj fizetésére kötelezett neve, lakcíme: _____,

A személyi térítési díj:

- gondozási térítési díj összege: _____ Ft/nap
- étkezési térítési díj összege: _____ Ft/nap

5.) A család körülményeinek a bölcsődei ellátásra (munkaviszony megszűnése, vagy változása) vagy a kiskorú felügyeletének ellátására való jogosultságot érintő, továbbá a személyazonosító adatok megváltozását 8 napon belül írásban kötelesek bejelenteni a bölcsőde vezetőjénél.

6.) A bölcsőde működésének részletes szabályait és rendjét a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a Házi rend tartalmazza.

7.) *Az ellátás megszűnésére vonatkozó szabályok:*

A bölcsődei ellátás az adott nevelési év végén (aug.31.) szűnik meg, ha a gyermek harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be. A következő bölcsődei nevelési év végén (aug. 31.) szűnik meg a gyermek ellátása, ha harmadik életévét szeptember 1-je és december 31-e között tölti be.

Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében tovább gondozható.

Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését.

8.) *A bölcsőde vezetőjének tájékoztatását*

- a szolgáltatások rendjéről és tartalmáról,
- a gyermekről vezetett nyilvántartásokról,
- a fizetendő térítési díjról,
- a panaszok gyakorlásának módjáról,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő Érdekképviselői Fórumról,
- a Házi rendről

tudomásul veszem.

9.) Az intézményi nyilvántartásokhoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségemnek eleget teszek.

Debrecen, _____ év _____ hó _____ nap

---

szülő/törvényes képviselő

---

intézményvezető

DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE

Székhelye: 4024 Debrecen, Varga u. 23. sz.

Telefonszám: 06-52-417-566

E-mail: bolcsode@intezmeny.debrecen.hu

Tagintézmények címe:

4024 Debrecen, Varga u. 23. sz.

4026 Debrecen, Honvéd u. 16.

4025 Debrecen, Postakert u. 5. sz.

4032 Debrecen, Károlyi M. u. 4. sz.

4027 Debrecen, Fáy A. u. 2. sz.

4030 Debrecen, Áchim A. u. 28. sz.

4028 Debrecen, Gáborjáni Sz. K. u. 2. sz.

4032 Debrecen, Görgey u. 3. sz.

4029 Debrecen, Karácsony Gy. u. 6. sz.

4031 Debrecen, Margit tér 17. sz.

4034 Debrecen, Faraktár u. 117. sz.

4031 Debrecen, Angyalföld tér 3. sz.

BÖLCSŐDEI FELVÉTELI KÉRELEM

A gyermek családi és utóneve: _____

A gyermek anyjának születési neve: _____

A gyermek születési helye: _____, ideje _____ év _____ hó _____ nap

A gyermek TAJ száma: _____

Az ellátás igénybevételének kezdő időpontja: 20____. év _____ hó _____ nap

A bölcsőde megnevezése, ahová a gyermek felvételét kéri (*fontossági sorrendben három bölcsőde megjelölését kérjük*):

_____
_____
_____

Férőhelyhiány esetén gyermekem bármely tagintézményben történő felvételét elfogadom: ☐ igen ☐ nem

A szülő(k), törvényes képviselő(k) adatai: (*A gyermeküket egyedül nevelők esetében is kérjük mindkét szülő adatainak megadását.*)

Név: _____

Név: _____

Születési neve: _____

Születési neve: _____

Anyja neve: _____

Anyja neve: _____

Szül. helye, ideje: _____

Szül. helye, ideje: _____

Lakóhelye (irányítószámmal) _____

Lakóhelye (irányítószámmal) _____

Tartózkodási helye (irányítószámmal) _____

Tartózkodási helye (irányítószámmal) _____

Telefonszám: _____

Telefonszám: _____

E-mail cím: _____

E-mail cím: _____

Kérjük a megfelelő válasz aláhúzásával jelölje, hogy:

- Gyermeke(i)met egyedülállóként nevelem	Igen	Nem
- A családban három vagy több gyermeket nevelnek	Igen	Nem
- Gyermeke(m) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül	Igen	Nem
- Gyermeke(m)nek van hátrányos helyzetéről jegyzői határozata	Igen	Nem
- Gyermeke(m) sajátos nevelési igényű	Igen	Nem

TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsőde a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését biztosítja azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermekek bölcsődei ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani, akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, valamint akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A felvételi kérelemhez csatolni kell az alábbi dokumentumokat, igazolásokat:

A bölcsődei ellátás szükségességét igazoló dokumentumok:

- mindkét szülő munkavégzése esetén munkáltatói igazolás	- munkáltatói igazolások (az intézmény által biztosított nyomtatványon), melyen szerepel a keresőtevékenység időtartama (óra/hét)
- közoktatási intézményben illetőleg felsőoktatási intézményben tanuló szülő gyermekének ellátása esetén, ha a tanulmányi rend indokolja:	- iskolalátogatási igazolás
- munkaerő-piaci képzésben való részvétel idejére:	- hallgatói jogviszony igazolás
- szociális indokból:	- Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály igazolása a képzésen való részvételről
- szülő tartós betegsége esetén:	- az illetékes család-és gyermekjóléti szolgálat javaslata,
- rehabilitációs ellátásban vagy rokkantsági ellátásban részesülő szülő gyermekének ellátása esetén:	- háziorvosi igazolás a betegség fennállásáról,
- nevelésbe vett / családba fogadott gyermek esetén:	- igazolás az ellátásról
	- gyámhatósági határozat

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a közölt adatok a valóságnak megfelelnek,

Debrecen, 20____. év _____ hó ____ nap

_____
szülő / törvényes képviselő aláírása

_____
szülő / törvényes képviselő aláírása

MEGÁLLAPODÁS

mely létrejött *egyrésről* Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye (Debrecen, Varga u. 23.) *képviselében* Papné Gyöngyösi Katalin intézményvezető (a továbbiakban Intézmény),
másrészről

Név: _____

Születési hely, idő: _____

Anyja neve: _____

Lakóhely: (irányítószámmal): _____

Tartózkodási hely (irányítószámmal): _____

_____ (szül. idő: _____, anyja neve: _____, TAJ száma: _____) nevű gyermek,

_____ (szül. idő: _____, anyja neve: _____, TAJ száma: _____) nevű gyermek,

_____ (szül. idő: _____, anyja neve: _____, TAJ száma: _____) nevű gyermek,

_____ (szül. idő: _____, anyja neve: _____, TAJ száma: _____) nevű gyermek,

szülője/törvényes képviselője között a gyermek napközbeni ellátása céljából, mely szolgáltatást az Intézmény a család _____ utcai otthonában nyújtja.

1.) Az ellátás kezdetének időpontja: _____. év _____ hó _____ nap

2.) Az ellátás megszűnésének várható időpontja: _____. év _____ hó _____ nap

3.) Az intézmény szolgáltatásai:

A családban nevelkedő 3 éven aluli gyermek napközbeni ellátása, szakszerű nevelése és gondozása, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése.

Többes ikrek születésekor a gyermekek ellátásában, gondozásában való segítő közreműködés napközbeni gyermekfelügyelet keretében a szülő/törvényes képviselő otthonában történhet.

A napközbeni gyermekfelügyeletet végző személy csak a gyermekek gondozására, felügyeletére vehető igénybe, legfeljebb napi 8 óra időtartamban.

4.) Térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályok:

A személyi térítési díjat az intézmény vezetője állapítja meg DMJV Önkormányzata mindenkori közgyűlési rendeletének figyelembe vételével.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2013. (III. 28.) önkormányzati rendelet alapján, a napközbeni gyermekfelügyelet térítésmentesen vehető igénybe.

5.) A család körülményeinek a napközbeni gyermekfelügyelet jogosultságát érintő, továbbá a személyazonosító adatok megváltozását 8 napon belül írásban kötelesek bejelenteni az intézmény vezetőjénél.

6.) A napközbeni gyermekfelügyelet működésének részletes szabályait és rendjét a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint az intézmény Szakmai Programja tartalmazza.

7.) Az ellátás megszűnésére vonatkozó szabályok:

Az ellátás megszűnhet a szülő/törvényes képviselő kérelmére, a jogosultsági feltételek megszűnésével, illetve a megállapodásban foglalt határidővel.

8.) Az intézmény vezetőjének tájékoztatását

- a szolgáltatás rendjéről és tartalmáról,
- a gyermekről vezetett nyilvántartásokról,
- a térítési díjfizetés rendjéről,
- a panaszok gyakorlásának módjáról,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő Érdekképviselői Fórumról,

tudomásul veszem.

9.) Az intézményi nyilvántartásokhoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségemnek eleget teszek.

Debrecen, _____ év _____ hó _____ nap

---

szülő/törvényes képviselő

---

intézményvezető

Szakmai program 16. melléklete

DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE

Székhelye: 4024 Debrecen, Varga u. 23. sz.
E-mail: bolcsode@intezmeny.debrecen.hu

Telefonszám: 06-52-417-566

NAPKÖZBENI GYERMEKFELÜGYELET IRÁNTI KÉRELEM

Az ellátásra jogosult gyermekek adatai:

NÉV	SZÜLETÉSI HELY, IDŐ	ANYJA NEVE	TAJ SZÁMA

A szülő(k), törvényes képviselő(k) adatai: *(A gyermeküket egyedül nevelők esetében is kérjük mindkét szülő adatainak megadását.)*

Név: _____	Név: _____
Születési neve: _____	Születési neve: _____
Anyja neve: _____	Anyja neve: _____
Szül. helye, ideje: _____	Szül. helye, ideje: _____
Lakóhelye (irányítószámmal) _____	Lakóhelye (irányítószámmal) _____
_____	_____
Tartózkodási helye (irányítószámmal) _____	Tartózkodási helye (irányítószámmal) _____
_____	_____
Telefonszám: _____	Telefonszám _____
E-mail cím: _____	E-mail cím: _____

A szülő/törvényes képviselő otthonában történő napközbeni gyermekfelügyelet igénylésére vonatkozó adatok:

1. Milyen időponttól kéri a szolgáltatás biztosítását? _____
2. Milyen gyakorisággal kéri a szolgáltatás biztosítását? _____
3. Előreláthatólag milyen időtartamra kéri a szolgáltatást? _____
4. Milyen jellegű főbb segítséget igényel a gyermekek gondozásánál? (felügyelet, gondozási segítség, levegőztetésben történő közreműködés stb.) _____
5. A kérelem egyéb indokai: _____

TÁJÉKOZTATÁS

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye napközbeni gyermekfelügyeletet keretében segítséget nyújt a többes ikrek gondozásához, neveléséhez a Gytv. 44/C. § (1) bekezdés b) pontjában és (2) bekezdésében, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 51/P. §-ában foglaltak figyelembevételével. A többes ikrek gondozása a szülő, törvényes képviselő otthonában történik, legfeljebb a gyermekek három éves koráig. A szolgáltatást végző személy csak a gyermekek gondozására, felügyeletére vehető igénybe, legfeljebb napi 8 óra időtartamban. A napközbeni gyermekfelügyelet iránt kérelem elbírálásánál figyelembe kell venni a gyermek(ek) korát, számát, egészségi állapotukat, valamint a család egyéb szociális indokait.

Az ellátás iránti kérelemhez csatolni kell az alábbi dokumentumokat, igazolásokat, amennyiben azok rendelkezésre állnak:

- szociális indokból:	- az illetékes gyermekjóléti szolgálat javaslata
- szülő tartós betegsége esetén:	- orvosi igazolás, táppénz igazolás
- rehabilitációs ellátásban vagy rokkantsági ellátásban részesülő szülő gyermekének ellátása esetén:	- igazolás az ellátásról
- nevelésbe vett/családba fogadott gyermek esetén	- gyámhatósági határozat,
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és hátrányos helyzet esetén	- az erről szóló jegyzői határozat
- sajátos nevelési igényű gyermek esetében	- a Pedagógiai Szakszolgálat által kiadott szakértői vélemény

Debrecen, 20____. év _____ hó ____ nap

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a közölt adatok a valóságnak megfelelnek.

_____
szülő, törvényes képviselő aláírása

_____
szülő, törvényes képviselő aláírása

A kérelem átvételének időpontja, a kérelmet átvevő aláírása: _____

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA**

TARTALOM

I. Bevezető	3
II. Általános rész	4
III. DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye szervezeti felépítése, a szervezeti egységek feladata, engedélyezett létszáma, az intézmény szervezeti ábrája	6
IV. Működési szabályok	10
V. Az intézmény munkarendje	31
V/1. Az alkalmazottak munkaideje	31
V/2. Munkakörönkénti munkaidő beosztás	32
V/3. Az intézmény és szervezeti egységek használati és működési rendje	33
V/4. Az intézmény külső kapcsolatai	34
V/5. Az intézmény működésének főbb szabályai	36
Az Intézmény munkavégzéssel kapcsolatos szabályai	36
A munkavégzés teljesítése, munkaköri kötelezettségek, hivatali titok megőrzése	36
V/6. Az intézmény képviselete	37
V/7. Rendkívüli esemény	38
V/8. Bélyegzők használata, kezelése	38
V/9. Az intézmény ügyiratkezelése	38
V/10. Adatvédelmi és adatbiztonsági szabályok	39
V/11. Kötelezettségvállalás, utalványozás, ellenjegyzés rendje	40
V/12. A költségvetés készítésének rendje	41
V/13. A költségvetési előirányzatok évközi módosítása	41
VI. Munkahelyi tanácskozások rendje	41
VII. A közalkalmazottak részvételi joga	41
VIII. Belső kontrollrendszer működése	42
IX. Az intézmény belső szabályzatai	45
X. Záró rendelkezés	46
Közalkalmazotti Tanács véleménye az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatához	47
Záradék	48
Függelék	49

I.

BEVEZETŐ

Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye (továbbiakban: Intézmény), gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv. Az Intézmény alaptevékenységét az alábbi jogszabályok útján látja el:

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény,
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet értelmében végzi tevékenységét.
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény,
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény,
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet,
- a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet,
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet,
- a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet,
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet,
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet,
- a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet,
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet,
- a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet,
- bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2013. (III. 28.) önkormányzati rendelet,
- az étkeztetésről és az igénybevételéért fizetendő intézményi térítési díjakról szóló 55/2012. (XI. 29.) önkormányzati rendelet.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény szervezetére és működésére az alábbi szabályok vonatkoznak:

II.

ÁLTALÁNOS RÉSZ

A Szervezeti és Működési Szabályzat hatálya:

Az intézmény számára jogszabályokban, önkormányzati rendeletben megfogalmazott feladat- és hatásköri, szervezeti és működési előírásokat a jelen Szervezeti és Működési Szabályzatban (a továbbiakban: SZMSZ) foglaltak figyelembevételével kell alkalmazni.

Az SZMSZ hatálya kiterjed:

- az intézmény vezetőjére és
- az intézmény kollektív vezetésére,
- az intézmény dolgozóira, valamint a megbízással jogviszonyban állókra,
- az intézményben működő testületekre, szervekre, közösségekre.

Azonosító adatok az intézmény alapító okirata szerint

Az intézmény hatályos, egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratának kelte: 2020.04.06.

Az alapító okirat száma: OKT-96958-3/2020.

1. A költségvetési szerv

- megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye
- rövidített neve: DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye
- székhelye: 4024 Debrecen, Varga utca 23.
- telephelyei:

	telephely megnevezése	telephely címe
1	Postakert Utcai Tagintézmény	4025 Debrecen, Postakert u. 5.
2	Ősz Utcai Tagintézmény	4027 Debrecen, Fáy András u. 2.
3	Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézmény	4028 Debrecen, Gáborjáni Szabó Kálmán u. 2.
4	Karácsony György Utcai Tagintézmény	4029 Debrecen, Karácsony György u. 6.
5	Faraktár Utcai Tagintézmény	4034 Debrecen, Faraktár u. 117.
6	Honvéd Utcai Tagintézmény	4026 Debrecen, Honvéd u. 16.
7	Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény	4032 Debrecen, Martonfalvi u. 21.
8	Áchim András Utcai Tagintézmény	4030 Debrecen, Áchim András u. 28.
9	Görgey Utcai Tagintézmény	4032 Debrecen, Görgey u. 3.
10	Margit Téri Tagintézmény	4031 Debrecen, Margit tér 17.
11	Angyalföld Téri Tagintézmény	4031 Debrecen, Angyalföld tér 3.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1994. január 1.

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv:

- megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
- székhelye: 4024 Debrecen, Piac u. 20.

A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	Megnevezése	Telephely címe
1	Debrecen Megyei Jogú Város Gyermek és Anyák Védőotthona	4024 Debrecen, Kartács u. 42
2	Debrecen Megyei Jogú Város Regionális Családsegítő és Megyei Gyermekjóléti Módszertani Központ	4026 Debrecen, Mester u. 1.
3	DMJV Önkormányzat Gyermekvédelmi Intézménye	4032 Debrecen, Böszörményi u. 68.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

- A költségvetési szerv irányító szervének megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése
székhelye: 4024 Debrecen, Piac u. 20.
- A költségvetési szerv fenntartójának megnevezése: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
székhelye: 4024 Debrecen, Piac u. 20.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

- A költségvetési szerv közfeladata:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. §. (1) bekezdés 8. pontja alapján gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújt. A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást végez, a 41. § szerinti gyermekek napközbeni ellátását a 42. §. szerinti bölcsődében, a 44/C. § (1) bekezdés b) pontja szerinti napközbeni gyermekfelügyeletet a szülő, törvényes képviselő otthonában biztosítja.

- A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
	889110	Bölcsődei ellátás

- A költségvetési szerv alaptevékenysége:

Gyermekjóléti alapellátás keretében a gyermekek napközbeni ellátásán belül

- gyermekek bölcsődei ellátását, és a bölcsődei ellátottak részére nyújtott gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok ellátását végzi, emellett hosszított nyitva tartást és a bölcsőde nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet biztosít, továbbá
- napközbeni gyermekfelügyelet keretében segítséget nyújt többes ikrek gondozásához, neveléséhez a szülő, törvényes képviselő otthonában.

A fentiekben túl módszertani feladatok segítségét látja el.

- A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	104030	Gyermekek napközbeni ellátása családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet vagy alternatív napközbeni ellátás útján
2	104031	Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
3	104035	Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében
4	104036	Munkahelyi étkeztetés gyermekek napközbeni ellátását biztosító

- A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

- A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje:

A magasabb vezető megbízásáról nyilvános pályázat alapján Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése dönt. A megbízás határozott időre, legfeljebb 5 évre adható. Az intézmény magasabb vezetője felett a munkáltatói jogokat Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése és az egyéb a munkáltatói jogokat Debrecen Megyei Jogú Város Polgármestere gyakorolja.

- A költségvetési szerv alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
közalkalmazotti jogviszony	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény

III.

A DMJV EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE, A SZERVEZETI EGYSÉGEK FELADATA, ENGEDÉLYEZETT LÉTSZÁMA, AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI ÁBRÁJA

Az intézmény szervezeti felépítése

1. **Az intézmény vezetője** egyszemélyi felelősséggel vezeti az intézményt. Ennek keretében ellátja a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből, más jogszabályokból és jelen szabályzatból rá háruló, a szervezet vezetésével kapcsolatos feladatokat.

Az intézmény 12 tagintézményből és a központi élelmezésből áll.

2. **A tagintézmények** a bölcsődei ellátás keretében végzik a családban nevelkedő, 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni nevelését és gondozását, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását.
A napközbeni ellátáshoz kapcsolódó időszakos gyermekfelügyeletet, valamint rugalmas, hosszított nyitva tartást biztosítanak.
Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a család otthonában az intézmény segítséget nyújt többes ikrek gondozásához-neveléséhez, az ikergyermek legfeljebb hároméves koráig.

(A tagintézmények megnevezése, férőhelyszáma:

- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Varga Utcai Tagintézménye	100
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Postakert Utcai Tagintézménye	44
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Ősz Utcai Tagintézménye	52

- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézménye	76
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Karácsony György Utcai Tagintézménye	60
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Faraktár Utcai Tagintézménye	52
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Honvéd Utcai Tagintézménye	116
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézménye	70
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Áchim András Utcai Tagintézménye	76
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Görgey Utcai Tagintézménye	120
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Margit Téri Tagintézménye	156
- DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Angyalföld Téri Tagintézménye	156
Összesen:	1078

3. **A központi élelmezés** feladata a tagintézmények ellátottjainak (0-3 éves korú ellátottak: csecsemő, tipegő, és 3-6 éves korú sajátos nevelési igényű kisgyermek), és az Intézmény alkalmazottainak étkeztetésével kapcsolatos teendők elvégzése úgy, hogy az élelmezési folyamat szakszerű legyen és a jogszabályoknak megfeleljen.

Intézményünk, mint gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv az előirányzatok feletti rendelkezést illetően részjogkörrel rendelkezik, személyi juttatások, a munkaadót terhelő járulékok és szakmai tevékenységgel összefüggő speciális kiadások előirányzatai felett jogosult rendelkezni, valamint a költségvetésben nem tervezett bevételek, (pályázat, átvett pénzeszköz stb.) felhasználása tekintetében. A pénzügyi–gazdasági feladatokat, a karbantartási és felújítási feladatait a Debreceni Intézményműködtető Központ (a továbbiakban: DIM), mint az előirányzatok feletti rendelkezés szempontjából teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv látja el.

A felelősségvállalás rendjét, valamint az előirányzat feletti jogkör gyakorlásának rendjét a munkamegosztási megállapodás rögzíti.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény engedélyezett alkalmazotti létszáma

Engedélyezett létszám: 349,5

Ebből szakmai létszám: 262

Szervezeti Egységek	MUNKAKÖR																
	Magasabb vezető	Vezető, mb. vezető	Pszichológus	Gazdasági összekötő	Szaktanácsadó	Kisgyermek-nevelő	Titkársági ügyintéző	Élelmezési ügyintéző	Élelmezési és analitikai ügyintéző	Egyéb kisegítő szakács	Egyéb kisegítő Konyhai alkalmazott	Egyéb kisegítő mosodai alkalmazott	Egyéb kisegítő Varrónő	Bölcsődei dajka	Gépkocsi-vezető	Raktári készletkezelő	Összesen
Intézmény	2		1	3	1		2		1								10
Varga Utcai Tagintézmény		1				20				1	4	1	1	5			33
Postakert Utcai Tagintézmény		1				9				1	2			2			15
Ősz Utcai Tagintézmény		1				9				1	2	1	0,5	2			16
Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagint.		1				14				1	2	1	1	3			23
Karácsony György Utcai Tagint.		1				14				1	2	1		3			22
Faraktár Utcai Tagintézmény		1				9				1	2	0,5		2			15,5
Honvéd Utcai Tagintézmény		1				22				2	4	1	1	5			36
Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény		1				26				1	4	1	1	6			41
Áchim András Utcai Tagintézmény		1				10				1	2,5	1	1	2			18
Görgey Utcai Tagintézmény		1				18				1	4	1	1	4			30
Margit Téri Tagintézmény		1				23				1	4	1	1	6			37
Angyalföld Téri Tagintézmény		1				26				1	5	1,5	0,5	6			41
központi élelmezés		1						3							3	5	12
Mindösszesen:	2	13	1	3	1	200	2	3	1	13	37,5	11	8	46	3	5	349,5
Ebből: szakmai létszám	2	12	1		1	200								46			262

1. Az intézményvezető és közvetlen irányításával működő munkakörök:

- 1.1. intézményvezető-helyettes
- 1.2. pszichológus
- 1.3. ételmezésvezető
- 1.4. gazdasági összekötők
- 1.5. egyéb ügyintézők (intézményvezetői titkárság)
- 1.6. ételmezési ügyintéző (igazgatóság)
megbízással dolgozók: munkabiztonsági és tűzvédelmi tanácsadó 1 fő, dietetikus 1 fő

2. Az intézményvezető-helyettes közvetlen irányításával működő munkakörök:

- 2.1. bölcsődevezetők
- 2.2. szaktanácsadó

3. A bölcsődevezetők közvetlen irányításával működő munkakörök:

- 3.1. kisgyermeknevelők
- 3.2. bölcsődei dajkák
- 3.3. egyéb kisegítők: szakács és konyhai alkalmazottak
- 3.4. egyéb kisegítők: mosodai, varrodai alkalmazottak

4. Az ételmezésvezető közvetlen irányításával működő munkakörök:

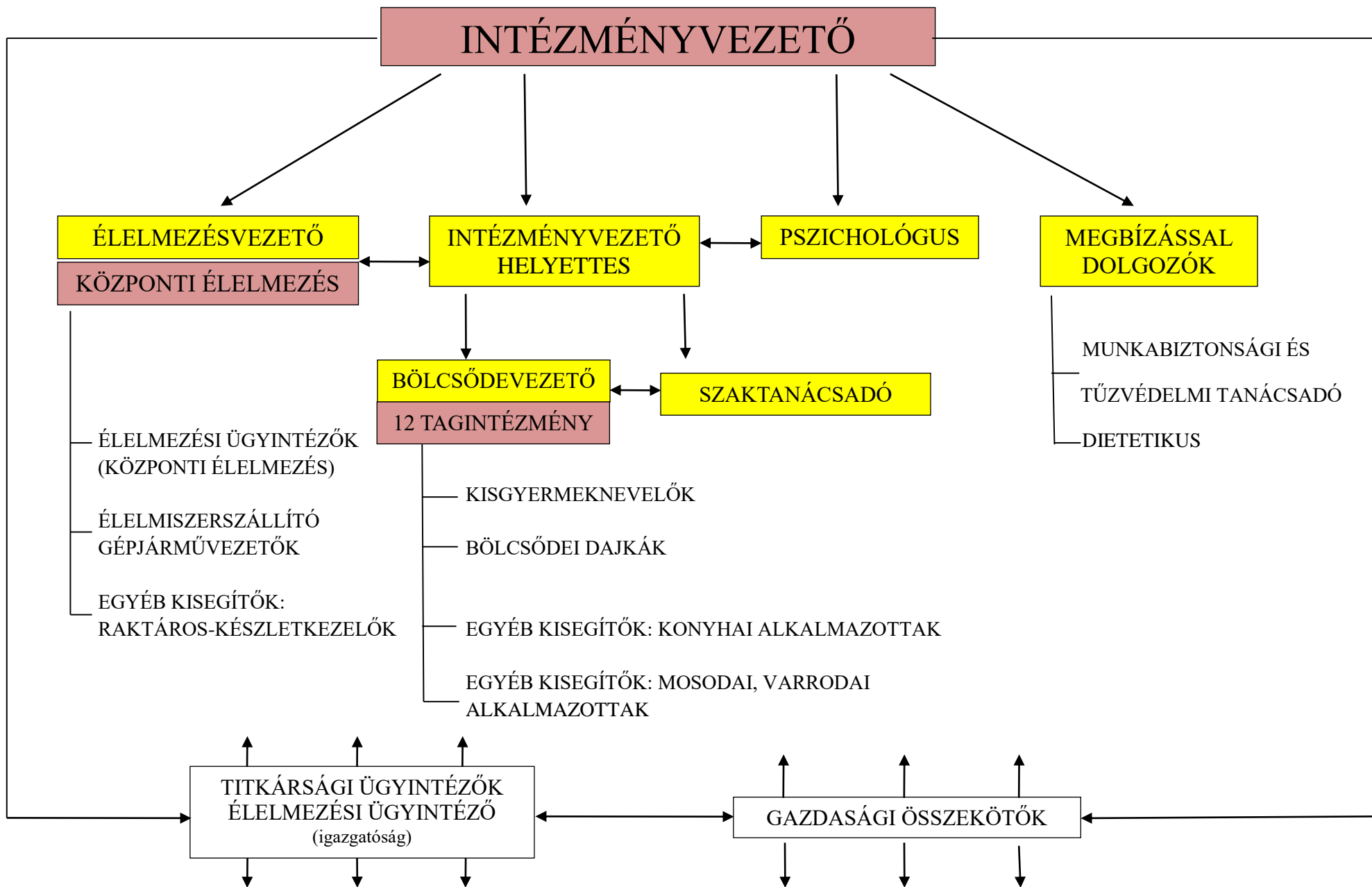
- 4.1. egyéb ügyintézők: (központi ételmezés)
- 4.2. ételmiszerszállító gépjárművezetők
- 4.3. egyéb kisegítők: raktáros-készletkezelő

Szervezeti Egységek közötti kapcsolattartás rendje, formája

Kapcsolattartás rendje

A kapcsolattartás formális rendje:

1. Az intézményvezetés a tagintézmények és a központi ételmezés közötti kapcsolattartás telefonon, személyesen, valamint írásban (papíralapon és elektronikus formában) történik.
2. A tagintézmények vezetői részére rendes és rendkívüli munkaértekezlet kerül megtartásra. A rendes munkaértekezletet az intézmény vezetője vagy helyettese hívhatja össze havonta egy vagy két alkalommal, részletes szabályait az VI. fejezet tartalmazza. rendkívüli munkaértekezlet összehívását az intézmény vezetője rendeli el.
3. A központi ételmezés és a tagintézmények kapcsolattartása naponta történik telefonon, az étkezési adagok rendelése esetén, továbbá havonta a munkaértekezlet alkalmával.

IV.

MŰKÖDÉSI SZABÁLYOK

Az Intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata az alapító okiratban foglaltakra épül.

Az SZMSZ-ben felsorolt munkakörökben foglalkoztatott közalkalmazottak kinevezési okmánya a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.), a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet alapján kerül kitöltésre.

1. INTÉZMÉNYVEZETŐ

Feladat-, hatás- és jogkör:

Az intézmény egyszemélyi felelős vezetője. Feladat-, hatás- és jogköre kiterjed az intézmény valamennyi szervezeti egységére, dolgozójára.

Hatáskörét közvetlenül, illetve helyettese és munkatársai útján gyakorolja.

Feladatai

- Ellátja a munkáltatói feladatokat.
- Tervezi, szervezi, irányítja, koordinálja és ellenőrzi az intézmény szakmai tevékenységét.
- Az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére vonatkozó feladatait az Intézmény és a DIM között fennálló mindenkor hatályos munkamegosztási megállapodásban foglalt feladat- és felelősségi körök alapján végzi.
- Elemzi és értékeli az intézmény által végzett tevékenységeket, a működtetett szolgáltatások és az ellátási terület statisztikai és feladatmutatóit, az intézmény működésének szakmai, gazdasági hatékonyságát.
- Gondoskodik a belső kontrollrendszer kialakításáról, működtetéséről és fejlesztéséről.
- Elkészíti az intézmény SZMSZ-ét, az intézmény szakmai programját és azokat jóváhagyásra benyújtja a fenntartó számára.
- Gondoskodik az Intézmény házirendjének elkészítéséről, közzétételéről, betartásáról.
- Gondoskodik a jogszabályokban előírt további szabályzatok elkészítéséről.
- Gondoskodik az intézmény adatvédelmi és adatbiztonsági szabályozásának kialakításáról és azok betartásáról, valamint adatvédelmi tisztviselő megbízásáról.
- Biztosítja a szakmai munkavégzés követelményeinek intézményi és egyedi meghatározását, az intézmény belső szabályozása és a munkaköri leírások összhangját, a végrehajtás ellenőrzését, a feladatok számonkérését, a teljesítmények elemzését.
- Irányítja, összehangolja az igazgatóság és az egyes szervezeti egységek munkáját.
- Szervezi és vezeti a rendszeres és rendkívüli vezetői értekezleteket.
- Jóváhagyja az intézmény továbbképzési tervét, és gondoskodik a közalkalmazottak továbbképzési kötelezettségeinek teljesítési lehetőségeiről.
- Megszervezi a munka - és tűzvédelmi feladatok ellátását, a veszélyelhárítást.
- Képviseli az intézményt és kapcsolatot tart a fenntartóval, a hivatallal, a hatóságokkal, a szociális, a gyermekvédelmi, a gyermekjóléti, az egészségügyi, oktatási, nevelési intézményekkel, a rendőrséggel, ügyészséggel.
- Folyamatos munkakapcsolatot tart a DIM-mel a munkamegosztási megállapodásban rögzített feltételek mellett.
- Biztosítja az intézményt érintő javaslatok, bejelentések és panaszok kezelését, megválaszolását, amelyről a DMJV polgármesteri hivatala érintett szakosztályát értesíti.

Hatásköre, jogköre:

Az intézményvezető jogosult arra, hogy:

- vezesse és irányítsa az intézmény működését,
- gyakorolja a munkáltatói jogkört az intézmény közalkalmazottai és egyéb jogviszonyban lévő alkalmazottai tekintetében,
- az intézmény beosztottjai tekintetében utasítási jogkört gyakoroljon,
- az intézmény költségvetési előirányzata terhére kötelezettséget vállaljon, utalványozzon a DIM gazdasági igazgatójának pénzügyi ellenjegyzése mellett,
- szakmai és gazdasági téren egyaránt ellenőrizze és beszámoltassa az intézmény bármely közalkalmazottját,
- szabályozza az intézmény belső kontroll rendszerét, szakmai tevékenység vonatkozásában kialakítsa az ellenőrzési nyomvonalat,
- elősegítse az intézményben a DIM által működtetett belső ellenőrzési tevékenységet, annak működését, javaslatokkal éljen és intézkedéseket tegyen az ellenőrzött területekre vonatkozóan,
- az intézményt bármely ügyben képviselje, illetve a képviselőt ellátó személyt kijelölje,
- a Kollektív Szerződést megkösse a helyi szakszervezeti alapszervezettel.

Felelőssége, kötelessége:

Az intézményvezető felelősséggel tartozik:

- az Intézmény törvényes és szakszerű működéséért, a munkáltatói intézkedések szakszerűségéért és szabályosságáért,
- az Intézmény költségvetési előirányzatainak betartásáért, az Intézmény használatában lévő vagyontárgyak rendeltetésszerű használatáért,
- az Intézmény elemi költségvetésének tervezéséhez szükséges adatszolgáltatásért, továbbá az ágazati jogszabályok által meghatározott statisztikai, szakmai és beszámolási kötelezettségek teljesítéséért,
- a szolgáltatást igénybe vevők, foglalkoztatottak, s az intézményben tartózkodó más személyek életének, testi épségének, egészségének megvédéséért.

Helyettesítés rendje:

Az intézményvezető távolléte esetén általános helyettesítését az intézményvezető-helyettes látja el, az azonnali döntést nem igénylő, az intézményvezető kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyek kivételével (pl.: munkáltatói jogkör gyakorlása, mellyel összefüggésben a megkezdett intézkedéseket folytathatja, de új kinevezést, jogviszony megszüntetést nem kezdeményezhet). Általános helyettesként az intézményvezető távollétében ellátja a kötelezettségvállalási, valamint a szakmai teljesítésigazolási és utalványozási jogkört. Mindkettőjük távolléte esetén az intézmény szaktanácsadója végzi a helyettesítést, az azonnali döntést nem igénylő, az intézményvezető kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyek kivételével.

Az intézmény vezetését ellátó személy tartós távolléte, tényleges akadályoztatása esetén, az azonnali intézkedést igénylő, halasztást nem tűrő ügyekben, illetve azon időszakban, amíg az intézményvezetői tisztség ideiglenesen nincs betöltve, a helyettesítés teljes körű.

Az intézményvezető és az intézményvezető-helyettes egyidejű akadályoztatása esetén az intézmény vezetésével összefüggő, azonnali intézkedést igénylő, halasztást nem tűrő ügyekben (különösen egyes munkáltatói intézkedések), illetve azon időszakban, amíg az intézményvezetői tisztség ideiglenesen nincs betöltve a helyettesítés sorrendje a következő:

- szaktanácsadó
- Varga Utcai Tagintézmény vezetője,
- Honvéd Utcai Tagintézmény vezetője.

A helyettes az elvégzett feladatokról az intézmény vezetését ellátó személynek a helyettesítésre okot adó távollét, illetve akadályoztatás megszűnését követő első munkanapon köteles beszámolni.

Vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség:

A 2007. évi CLII. törvény 3.§ (1) bekezdés b) és c) pontjai alapján évente vagyonynyilatkozat tételére kötelezett.

1.1. INTÉZMÉNYVEZETŐ-HELYETTES

Feladatai:

- Iránymutatást ad a bölcsődék szakmai munkájához.
- Figyelemmel kíséri és értékeli a bölcsődék nevelési-gondozási tevékenységét, a rendelkezésre álló adatokat elemzi.
- Összesíti és értékeli a bölcsődék havi és éves jelentéseit, ellenőrzi a bölcsődei nyilvántartásokat.
- Előkészíti és koordinálja az adatszolgáltatásokat (statisztikai, szakmai ellenőrzésekre, normatíva igénylésre és elszámolásra vonatkozókat egyaránt).
- A bölcsődék szakmai tevékenységének ellenőrzésében részt vesz, együttműködve a pszichológussal, a szaktanácsadóval, az élelmezésvezetővel, ezáltal elősegítve a magas színvonalú gyermekellátást.
- Javaslatot tesz az intézményvezető felé a bölcsődék működésének személyi, szervezeti és tárgyi feltételeinek biztosítása tekintetében.
- Munkaügyi kérdésekben javaslatot tesz a munkáltatói jog gyakorlójának.
- Előkészíti a bölcsődevezetők és a kisgyermeknevelők munkaköri leírását, ellenőrzi annak betartását.
- Irányt mutat és ellenőriz a bölcsődékben vezetett szakmai dokumentációk tekintetében.
- Részt vesz a bölcsődék házirendjének elkészítésében és ellenőrzi annak betartását.
- Előkészíti az intézményi továbbképzési tervet, megszervezi és koordinálja a kisgyermeknevelők és kisegítő dolgozók továbbképzéseit és továbbtanulásait.
- Képviseli az intézményt és kapcsolatot tart a gyermekvédelmi és gyermekjóléti intézményekkel, elkészíti az éves jelzőrendszeri konferenciákhoz kötődő beszámolókat.
- Képviseli az intézményt és kapcsolatot tart a képző intézményekkel, a szakmai gyakorlatra érkező hallgatók fogadását koordinálja.
- Végrehajtja, illetve végrehajtatja a vonatkozó jogszabályokat, az intézményvezető utasításait.
- Ellátja a bölcsődék működésével kapcsolatos panaszok kivizsgálását, a kivizsgálás eredményét továbbítja az intézményvezető felé.

Hatásköre, jogköre:

Az intézményvezető-helyettes jogosult arra, hogy:

- az intézményvezető távollétében munkajogi intézkedést a már megkezdettek teljesítésében tegyen, de új kinevezést, jogviszony megszüntetést nem kezdeményezhet,
- az intézményvezető távollétében a kötelezettség-vállalási, szakmai teljesítési igazolási és utalványozási jogot gyakorolja,
- az intézményvezető által átruházott és a munkaköri leírásban meghatározott jogkört ellátja a hatáskörébe tartozó területen,
- ellenőrizzen és beszámoltasson a hatáskörébe tartozó ellátási területen,
- részt vegyen a bölcsődék eszköz- és anyagiigényének összesítésében, a jogos igények figyelembevételével koordinálja a beszerzéseket.

Felelőssége, kötelessége:

Az intézményvezető-helyettes felelősséggel tartozik:

- a hatáskörébe és feladatkörébe tartozó feladatok maradéktalan végrehajtásáért,
- az általa kiadott intézkedések és utasítások helyességéért és jogszerűségéért,

- a jogszabályok és belső szabályok betartásáért, betartatásáért,
- az ellenőrzés elvégzéséért, az észlelt hiányosságok jelentéséért, a mulasztók felelősségre vonásáért,
- a munkáltatói intézkedések szakszerű betartásáért,
- a nevelés-gondozás színvonalának emelése érdekében minden lehetséges intézkedés megtételéért,
- az észlelt hibák kijavíttatásáért,
- a munkából való távollétének jelzéséért az intézményvezető felé,
- a szolgálati út betartásáért.

Felelősségének megállapítása a munkáltatói jogkör gyakorlójának (intézményvezető) hatáskörébe tartozik.

Vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség:

A 2007. évi CLII. törvény 3.§ (1) bekezdés c) pontja alapján kétevente vagyonynyilatkozat tételére kötelezett.

1.2. PSZICHOLÓGUS (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- szakmai kompetenciájának megfelelően figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését,
- a tapasztalatokat dokumentálja, elemzi,
- szaktudásával segíti a kisgyermeknevelők nevelő-gondozó, családtámogató munkáját,
- megfigyeléseinek tapasztalatait megbeszéli a kisgyermeknevelőkkel, szükség szerint megfigyeléseit dokumentálja,
- segíti a nevelési, gondozási munka színvonalának folyamatos emelését,
- részt vesz a továbbképzések, szakmai napok, műhelymunkák szervezésében, tematikájának kidolgozásában, a kompetenciájába tartozó témák vezetésében, a vizsgáztatásban,
- igény szerint tanácsadással segíti a szülőket hatékonyságuk fejlesztésében, a családi nevelés problémáiban való eligazodásban, részt vesz a bölcsődei szülői értekezleteken,
- közreműködik az integrált bölcsődei nevelés feltételeinek kialakításában,
- segíti a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő családokat problémáik megoldásában, a gyermekek másságának elfogadásában, speciális életvezetési problémák megoldásában,
- a szakmai team tagjaként részt vesz a helyi bölcsődék szakmai munkájának megfigyelésében, ellenőrzésében, értékelésében,
- a bölcsődei szakmai munka színvonalának folyamatos emelése érdekében figyelemmel kíséri a megjelenő pályázati lehetőségeket, együttműködik a pályázati anyagok kidolgozásában, benyújtásában,
- szakmai fórumokon bemutatja, népszerűsíti a bölcsődét és az ott folyó nevelő-gondozó munkát,
- segíti, az alapellátáson túli, családtámogató tevékenységek szakmai feladatainak kidolgozását,
- ismereteinek megőrzése, bővítése érdekében folyamatosan tájékozódik az új szakmai elvekről és módszerekről, teljesíti előírt továbbképzési kötelezettségét.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

1.3. ÉLELMEZÉSVEZETŐ (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- Étlaptervezetet készít a normál és diétás étrendet igénylő gyermekek és alkalmazottak részére, amelyet előzetes véleményezésre megküld az intézményvezető felé.
- A diétás gyermekek étlapterveit jóváhagyásra továbbítja a dietetikus felé, az átdolgozást követően felügyeli a speciális étrendek anyagkiszabatát.
- Folyamatos kapcsolatot tart a speciális diétát igénylő gyermekek egyéni étrendjét elkészítő diétás szakácsnővel.
- Rendszeresen értékeli a gyermekek ételmezésének energia- és tápanyagtartalmát korcsoportonként.
- A korszerű táplálási elvek figyelembevételével készíti és bővíti az ételreceptúrát.
- Adatot szolgáltat (létszám, adag) a költségvetés tervezéséhez, közbeszerzési eljáráshoz, ellenőrzésekhez.
- DMJV Önkormányzatának Közgyűlése által elfogadott nyersanyagnormák alapján javaslatot készít a fizetendő térítési díjak összegéről.
- Az önkormányzati rendeletben elfogadott nyersanyagnorma alapján megállapítja a felhasználható nyersanyagösszeg keretét, valamint nyomon követi tényleges felhasználását, amiről havi feladást készít a könyvelés számára.
- Az intézmény által bonyolított közbeszerzési eljárások folyamatában bizottsági tagként közreműködik.
- Folyamatos piackutatást végez az ételmezési alapanyagok legkedvezőbb áron és legjobb minőségben történő beszerzése érdekében.
- Ellenőrzi és igazolja az ételmezési számlákat.
- Megtervezi és rendszeresen ellenőrzi az ételkészítéssel kapcsolatos útját, leigazolja a menetleveleket.
- Rendszeresen elemzi a tagintézmények főzőkonyháinak kapacitás kihasználtságát.
- A bölcsődék szakmai tevékenységének ellenőrzésében részt vesz, együttműködve az intézményvezető-helyetessel, pszichológussal és szaktanácsadóval ezáltal elősegítve a magas színvonalú gyermekellátást.
- Megszervezi és levezeti az ételmezési csoport és szakácsnők munka- értekezleteit.
- Felkérésre szakmai segítséget nyújt az Egyesített Bölcsődei Intézmény által szervezett továbbképzéseken.

Hatásköre, jogköre:

Az ételmezésvezető jogosult arra, hogy

- személyes hatáskörben szervezze és irányítsa a központi ételmezési csoport: ügyintézők, gépkocsivezetők, a raktárban és a zöldség-előkészítőben dolgozók munkáját, a feladatellátásra vonatkozó jogszabályok és belső szabályzatok alapján,
- munkaterületére vonatkozóan javaslatot tegyen új dolgozó alkalmazására, közalkalmazotti jogviszony megszüntetésére, kitüntetésre és fegyelmi felelősségre vonásra,
- munkacsoportjában elkészítse a munkaidőbeosztást, feladat-átcsoportosítást, illetve műszakmódosítást rendeljen el, az elvégzendő munkától függően,
- munkavégzésre alkalmatlan állapot esetén a dolgozót munkából kiállítsa,
- az intézményvezető által átruházott hatáskörben az anyag kiszabatok tekintetében az utalványozási jogkört gyakorolja,
- a tagintézmények konyháinak szabályszerű működését, a HACCP előírásainak betartását, és az ehhez kapcsolódó dokumentációk vezetését ellenőrizze,
- a konyhai dolgozók továbbképzésének tematikáját elkészítse, a továbbképzések megtörténtét nyomon kövesse,
- az ételkészítési technológiákat meghatározza,
- a diétás étkeztetés folyamatát hetente, illetve szükség szerint ellenőrizze.

Felelőssége, kötelessége:

Az élelmezésvezető felelősséggel tartozik:

- a bölcsődébe járó gyermekek életkoruknak és élettani igényeiknek megfelelő energiát és tápanyagot tartalmazó élelmezésben, a speciális étrendet igénylő gyermekek egyéni étrendben részesüljenek,
- az általa kiadott intézkedések és utasítások szabályszerűségéért és jogszerűségéért,
- a jogszabályok és belső szabályok betartásáért és betartatásáért, az észlelt hibák kijavításáért,
- az élelmezés folyamatában vezetett és használatos dokumentációk előírás szerinti vezetéséért, az iratkezelési szabályzat betartásáért,
- az élelmezési részleg személyi és tárgyi feltételeinek biztosításáért, a leltári eszközök gondos kezeléséért és állagmegóvásáért,
- munka-, baleset- és tűzvédelmi oktatás megtartásáért és az azon való részvételért,
- saját egészségének megóvásáért, a foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálatokon való megjelenéséért, az egészségügyi kiskönyv aktualitásáért,
- a munkája végzése során tudomására jutott információk szolgálati titokként való kezeléséért,
- az intézményi szintű szabályok, a helyi közösség által kialakított és követendőnek tartott szabályok megtartásáért, a munkafegyelem megőrzéséért, valamint közalkalmazotthoz méltó magatartás tanúsításáért, mind a munkahelyen, mind azon kívül,
- a munkából való távollétének jelzéséért az intézményvezető felé,
- a szolgálati út betartásáért.

Felelősségének megállapítása a munkáltatói jogkör gyakorlójának (intézményvezető) a hatáskörébe tartozik.

Vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség:

2007. évi CLII. törvény 3.§ (1) bekezdés b) és c) pontjai alapján évente vagyonynyilatkozat tételre kötelezett.

1.4. GAZDASÁGI ÖSSZEKÖTŐ (nem ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- Az intézményvezetővel egyeztetve teljes körűen előkészíti az éves költségvetési tervet, amelyet megküld a DIM részére.
- Az elfogadott éves költségvetés végrehajtása érdekében figyeli bevételek és kiadások alakulását, az előirányzatokat és kezdeményezi az előirányzat módosításokat.
- A pénzügyi - gazdasági jellegű feladatok ellátásában irányt mutat a szervezeti egységek vezetőinek, és koordinálja a DIM-el való kapcsolattartásukat.
- Részt vesz a közbeszerzési eljárás, a normatíva tervezés és elszámolás előkészítésében.
- Az intézmény beszerzéseit és annak adminisztrációját koordinálja: a tagintézmények anyagigényeit összesíti, a felülvizsgált igényekről az árajánlatokat megküldi a DIM felé, a visszaérkező árajánlatok alapján a megrendeléseket bonyolítja, a beérkező számlákat ellenőrzi és továbbítja a DIM felé, kezdeményezi az új beszerzések bevételezését, üzembe helyezését.
- Az ellátmányok, beszerzési előlegek igénylését (illetve elszámolását) előkészíti, engedélyeztet, továbbítja a DIM felé.
- Az intézmény gépjárműveinek üzemanyag elszámolását elkészíti, továbbítja a DIM felé.
- A vagyongazdálkodási feladatkörében tervezi és szervezi az intézmény vagyon selejtezési, leltározási feladatainak előkészítését, és a DIM selejtezési és leltározási szabályzat szerinti lebonyolítását.
- Vezeti teljes körűen az intézmény alkalmazottainak védőruha nyilvántartását.
- Figyelemmel kíséri a határidős kinevezéseket és gondoskodik az új kinevezés előkészítéséről.
- Az új dolgozók alkalmazásához szükséges iratokat elkészíti, majd továbbítja a DIM felé. Felvétel előtt munkaköri alkalmassági vizsgálatra elküldi az új dolgozót.

- Kezeli a személyi anyagokat, gondoskodik azok biztonságos tárolásáról.
- Gondoskodik a megbízási szerződések határidőben történő elkészítéséről.
- Gondoskodik a 25, 30, 40 éves közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkező dolgozók részére a jubileumi jutalom kifizetéséről szóló határozatok előkészítéséről.
- Az intézményi kifizetésekről, változásjelentésről, változóberről adatot szolgáltat a DIM felé.
- Rögzíti a KIRA-ban a dolgozói távollétet.
- A tagintézményekből érkező jelenléti íveket összegyűjti, ellenőrzi, megőrzésükről gondoskodik.
- Segítséget nyújt a nyugdíjazás előtt álló dolgozó munkaidő beszámításának igényléséhez.
- Gondoskodik igény esetén a munkáltatói igazolások elkészítéséről.
- Gondoskodik a személyi jövedelemadóval kapcsolatos igazolások, nyilatkozatok dolgozókhoz, DIM-hez és a MÁK-hoz határidőre történő eljuttatásáról.
- Ellenőrzi, véglegesíti a Polisz HR rendszerben a kinevezéseket, kinevezés módosításokat.
- Számla készítése a Polisz rendszerben.
- Távollét jelentés, CSED, GYED, GYES igénylés megküldése a MÁK felé.
- Pedagógus életpályamodell bevezetésével, adatok karbantartásával kapcsolatos teendők ellátása.

Hatásköre, jogköre:

Az gazdasági összekötő jogosult arra, hogy

- az intézményvezetőt tájékoztassa az intézményre vonatkozó pénzügyi-gazdasági jellegű feladatok tekintetében,
- javaslatot tegyen a működtetés hatékonyabb, eredményesebb ellátásához szükséges intézményvezetői utasítások, szabályozások kiadására,
- javaslatot tegyen a költségvetési keret éves felhasználásának ütemezésére és kezdeményezze a sorra kerülő feladatok elvégzésének megindítását,
- a bölcsődék vezetőivel való folyamatos kapcsolattartásra: a humánerőforrásra, vagyongazdálkodási helyzetre vonatkozó információk adására és bekérésére,
- a vezetői értekezleteken az intézményvezetővel történt egyeztetés után, tájékoztatást adni a pénzügyi-gazdasági jellegű feladatok tekintetében,
- a DIM illetékes osztályaival való kapcsolattartásra, az intézmény feladatellátásait érintő adatok bekérésének kezdeményezésére,
- az intézmény munkaügyi nyilvántartásának vezetésére, változások követése érdekében a személyi anyagokba való betekintésre a titoktartási kötelezettség betartása mellett.

Felelőssége, kötelessége:

Az gazdasági összekötő felelősséggel tartozik:

- a munkaköri leírásban rögzített feladatok pontos, naprakész végrehajtásáért,
- a munkaköréhez kapcsolódó jogszabályok betartásáért,
- a bizonylati fegyelem és a titoktartási kötelezettség betartásáért,
- a leltári eszközök gondos kezeléséért és állagmegóvásáért,
- munka-, baleset- és tűzvédelmi oktatáson való részvételért,
- saját egészségének megóvásáért, a foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálatokon való megjelenéséért, az egészségügyi kiskönyv aktualitásáért,
- a munkája végzése során tudomására jutott információk szolgálati titokként való kezeléséért,
- az intézményi szintű szabályok, a helyi közösség által kialakított és követendőnek tartott szabályok megtartásáért, a munkafegyelem őrzéséért, valamint közalkalmazotthoz méltó magatartás tanúsításáért, mind a munkahelyen, mind azon kívül.
- a munkából való távollétének jelzéséért az intézményvezető felé,
- a szolgálati út betartásáért.

1.5. EGYÉB ÜGYINTÉZŐ: (INTÉZMÉNYVEZETŐI TITKÁRSÁG)

(nem ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- Szervezi az intézményvezető adminisztratív feladatellátásának menetét, elősegíti a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye igazgatási feladatainak folyamatos megvalósulását.
- Általános jelleggel segíti az intézményvezető munkáját, biztosítja annak zavartalanságát.
- Gondoskodik az intézményvezető számára szükséges tájékoztató (információs) adatok beszerzéséről, azokat megfelelően tárolja, értékeli és összesíti.
- Az intézményvezető hatáskörébe tartozó munkáltatói jogkörök előkészítését végzi, és abban közreműködik.
- Segíti az intézményvezetőt adatszolgáltatási, beszámolási, jelentési kötelezettségének teljesítésében.
- Előkészíti az értekezleteket és megbeszéléseket, gondoskodik a jegyzőkönyvek vezetéséről és archiválásáról.
- Előkészíti a munkaügyi anyagokat és gépeli.
- Végzi a bölcsődei felvételek, áthelyezések ügyében benyújtott kérelmek nyilvántartását, aláírásra történő előkészítését.
- Gondoskodik a hivatalos ügyiratok kezeléséről: postázásáról, iktatásról és irattározásról.
- Figyelemmel kíséri a határidős ügyiratokat.
- Kiadja a szabályzatokat, szaklapokat és utasításokat az illetékeseknek.
- Az utazási kedvezmények érvényesítéséhez szükséges teendőket elvégzi.
- A tagintézmények anyag és tárgyi eszközre vonatkozó beszerzési igényeit összesíti, majd továbbítja a DIM felé.
- Nyilvántartja a bölcsődevezetők, intézményvezető helyettes, pszichológus, szaktanácsadó és gazdasági összekötők szabadság-kartonjait.
- Nyilvántartja az intézményi bélyegzőket, gondoskodik kiadásukról.
- Szervezi és végzi az eljárási munkát, a levelek és különféle dokumentumok megfelelő helyre történő továbbítását.
- Kapcsolattartó feladatokat lát el az élelmezés és az intézményvezetés, a tagintézmények és az intézményvezetés között.
- Gondoskodik a szükséges nyomtatványok tagintézményekbe juttatásáról.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

1.6. MEGBÍZÁSSAL DOLGOZÓK

• MUNKABIZTONSÁGI ÉS TŰZVÉDELMI TANÁCSADÓ:

Munkáját közvetlenül az intézményvezető szakmai irányítása és ellenőrzése mellett végzi a vonatkozó jogszabályban meghatározott óraszámban, megbízási szerződésben meghatározva látja el feladatát. A megbízást személyesen köteles teljesíteni, a kapott utasításoktól nem térhet el.

• DIETETIKUS:

Munkáját az intézményvezető ellenőrzése mellett, az élelmezésvezetővel együttműködve végzi. A megbízási szerződésben meghatározottak szerint látja el a diétás étrendek összeállítását.

2.1. SZAKTANÁCSADÓ (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

Munkáját az intézményvezető-helyettes irányításával végzi.

- Ellenőrzési ütemtervet és szakmai programtervet készít az Egyesített Bölcsődei Intézmény bölcsődéinek szakmai látogatásaira.
- A szakmai team tagjaként részt vesz a helyi bölcsődék gondozási és nevelési munkájának megfigyelésében, ellenőrzésében, értékelésében, jegyzőkönyv készítésében.
- Segíti a bölcsődék szakmai munkáját, az új, korszerű elvek megismerését és gyakorlati megvalósítását, a helyi körülmények figyelembevételével tanácsot ad.
- Közreműködik a bölcsődék szakmai feladatainak együttműködésének koordinálásában.
- Közreműködik az intézmény gyakornoki rendszerének a kidolgozásában, részt vesz a gyakornokok felkészítésében a vizsgáztatások és minősítések megszervezésében.
- Segíti, ellenőrzi és értékeli a kisgyermeknevelők dokumentációs feladatait.
- Részt vesz a továbbképzések, szakmai napok, műhelymunkák szervezésében, tematikájának kidolgozásában.
- Szakmai látogatások alkalmával megfigyeléseivel, értékeléseivel segíti a bölcsődevezetők munkáját.
- Megfigyeléseinek tapasztalatairól beszámolókat, felméréseket készít.
- Javaslatot tesz a nevelés-gondozás színvonalát emelő elvek és módszerek kidolgozására vagy átdolgozására.
- Részt vesz munkahelyén és a bölcsődékben szervezett munkaértekezleteken, házi továbbképzéseken, bölcsődevezetői értekezleteken.
- Felkérésre előadásokat tart kisgyermeknevelői továbbképzéseken, szakmai fórumokon.
- Ismereteinek megőrzése, bővítése érdekében folyamatosan tájékozódik az új szakmai elvekről és módszerekről, a 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendeletben foglaltak szerint teljesíti továbbképzési kötelezettségét.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

2.2. BÖLCSŐDEVEZETŐ (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- Megszervezi a bölcsőde nevelési-gondozási munkáját, a gyermekek napirendjét, a kisgyermeknevelők munkarendjét, figyelembe véve a csoportok összetételét, életkori sajátosságait, a rendelkezésre álló személyi feltételeket.
- Előkészíti a kisgyermeknevelők bevonásával a családlátogatások és beszoktatások menetét.
- Minden bölcsődei munkaterületre vonatkozóan elkészíti a dolgozók munkarendjét és munkaidő-beosztását.
- Megbetegedés esetén figyelemmel kíséri a szülők időben történő értesítését, fertőző megbetegedés esetén végrehajtja a Hajdú - Bihar Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály vonatkozó utasításait.
- Kezeli a bölcsőde gyógyszerkészletét, az elsősegélynyújtó láda felszerelését és gondoskodik folyamatos feltöltéséről.
- Ellenőrzi a bölcsődei felvételi adatlapok pontos kitöltését- a térítési díjfizetéshez szükséges nyilatkozatok és határozatok csatolásával – gondoskodik a továbbításáról az Egyesített Bölcsődei Intézmény vezetőjéhez.
- Szervezi és ellenőrzi a bölcsődében folyó egészségnevelési munkát.
- Megszervezi és levezeti a bölcsőde munka- és csoportvezetői értekezleteit.
- Szülői értekezletet tart az új szülőknek, valamint részt vesz a csoportok szülői megbeszélésein.
- Folyamatos munkakapcsolatot alakít ki a szomszédos óvodákkal.

- A szülők bölcsődei munkával kapcsolatos észrevételeit, panaszait saját hatáskörében megoldja vagy intézkedik továbbításáról.
- A gyermekvédelmi törvényben előírtak szerint részt vesz az észlelő- és jelzőrendszerben.
- A meghatározott rend szerint szervezi a dolgozók baleseti- és tűzvédelmi oktatását, részt vesz a biztonsági szemléken.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a biztonságos munkavégzés feltételeit és indokolt esetben intézkedést tesz, illetve kezdeményez.
- Igénylés útján gondoskodik a nevelési-gondozási és a kisegítő munka tárgyi feltételeiről.
- Ellenőrzi és értékeli a kisgyermeknevelők nevelési-gondozási munkáját, a gyermekekről vezetett dokumentációkat, szükség esetén tanácsot ad.
- Ellenőrzi és értékeli a kisegítő munkafolyamatok szakszerűségét, a higiénés szabályok, a HACCP előírásainak betartását.
- Igény szerint gyakorló területet biztosít a képzésekben, továbbképzésekben részt vevő tanulónak és törekszik elméleti és gyakorlati ismereteik bővítésére.
- A bölcsődében gyakornokként dolgozó kisgyermeknevelők szakmai segítője, feladatait a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Gyakornoki Szabályzata alapján végzi.
- A munkatervben meghatározottak szerint továbbképzéseket szervez a bölcsőde dolgozóinak.
- A kisgyermeknevelők részvételét elősegíti a 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendeletben foglaltak szerinti továbbképzéseken.
- Elkészíti a bölcsőde egyedi, hosszú távú szakmai programját, azt évenként felülvizsgálja, éves munkatervet állít össze és gondoskodik azok megvalósításáról.
- A bölcsőde feltöltöttségének figyelembevételével megszervezi és biztosítja az alapfeladaton túli szolgáltatások (időszakos gyermekfelügyelet, rugalmas nyitva tartás, játszócsoport) működését.
- Jelentést készít, megfelelő helyre küldi (intézményvezető, intézményvezetői titkárság)
  - a bölcsőde működési mutatóiról, szolgáltatásokról,
  - a helyettesítésről,
  - a műszakpótlékról,
  - a szabadságokról,
  - a dolgozók jelenlétéről és távolmaradásáról,
  - az útiköltség-elszámolásról,
- vezeti a KENYSZI igénybevevői nyilvántartást,
- vezeti az étkezők havi nyilvántartását.
- Folyamatos kapcsolatot tart az ételmezési ügyintézőkkel a következő feladatokban: étkezési adagok megrendelése, speciális étkezési igények jelzése (csecsemő étrend, diétás étkeztetés) az egyes étkezési csoportoknál felmerülő változások jelzése (személyes adatok, kedvezmények, étkezés igénybevétele), számlázás előkészítése.
- Gondoskodik a gyermekek és a felnőttek térítési díjbeszedésének előkészítéséről.
- Tájékoztatja a szülőket az étkeztetés feltételeiről, az igénybe vehető kedvezményekről és megállapítja a személyi térítési díjak összegét.

Negyedévenként:

- a bölcsőde szükségleteinek megfelelő vegyi anyagot igényel,
- az üveg- és porcelánedények töréséről jegyzőkönyvet készít és az anyag- gazdálkodóhoz továbbítja,
- a méteráru feldolgozásáról átdolgozási jegyzéket készít és az anyaggazdálkodóhoz küldi.

Évenként:

- a bölcsőde működéséről statisztikai és szöveges értékelő jelentést készít (félévenként statisztikai jelentést küld),
- a gyermekjóléti feladatokról beszámolót készít,
- elkészíti a bölcsőde működéséhez szükséges eszközök, anyagok, nyomtatványok igénylését.

Folyamatosan, illetve igény szerint:

- jelzi a gépek, berendezések meghibásodását, és a karbantartási igényeket a DIM kapcsolattartói felé
- munkahelyi balesetekről a munkabiztonsági ügyintézőt azonnal tájékoztatja.
- gondoskodik (a gazdasági összekötő jelzése alapján) a határozott időre szóló kinevezések meghosszabbításáról,

Hatásköre, jogköre:

A bölcsődevezető jogosult arra, hogy

- személyes hatáskörben szervezze és irányítsa a bölcsőde szakmai munkáját, a feladatellátást érintő gazdasági munkát a jogszabályok és belső szabályzatok alapján,
- javaslatot tegyen a dolgozó alkalmazására, közalkalmazotti jogviszony megszüntetésére, béremelésre, kitüntetésre és fegyelmi felelősségre vonásra,
- munkahelyén belül feladat-átcsoportosítást és műszakmódosítást rendeljen el, az elvégzendő munkától függően,
- munkavégzésre alkalmatlan állapot esetén a dolgozót munkából kiállítsa,
- a gyermekeknek járó rászorultsági és normatív térítési díj kedvezményeiről – a Gyvt és az önkormányzati rendelet figyelembevételével – döntsön és arról a szülőket értesítse,
- távolléte idejére megbízást adjon a tagintézmény vezetésével kapcsolatos feladatok ellátására,
- képviselje a bölcsődét a működést érintő ügyekben külső szerveknél, hatáskör hiányában kérje az illetékes vezető közreműködését,
- a Munkavédelmi Szabályzatban meghatározott rend szerint védőruhát használjon,
- betartsa és betartassa a munka- és tűzvédelmi előírásokat, figyelemmel kísérje az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit.
- tájékoztatást kapjon adatkezeléssel kapcsolatos jogairól és személyes adatai kezelésének intézményi szabályairól

Felelőssége, kötelessége:

A bölcsődevezető felelősséggel tartozik:

- a rábízott gyermekek biztonságáért, egészséges testi és szellemi fejlődéséért,
- a nevelési elvek és módszerek következetes, összehangolt, a gyermekek épülését szolgáló alkalmazásáért,
- a bölcsőde nevelési-gondozási munkájának megszervezéséért, a munkafolyamatok hatékony megvalósításáért,
- a bölcsőde működését érintő jogszabályok, közegészségügyi előírások maradéktalan betartásáért,
- a gyermekek felvételi rendjével kapcsolatban a szülők megfelelő tájékoztatásáért,
- a bölcsődében vezetett és használatos dokumentációk előírás szerinti vezetéséért, az iratkezelési szabályzat betartásáért,
- az intézmény személyi és tárgyi feltételeinek biztosításáért,
- a tagintézmény leltári eszközeinek gondos kezeléséért és állagmegóvásáért,
- munka-, baleseti- és tűzvédelmi oktatás megtartásáért és az azon való részvételért,
- saját egészségének megóvásáért, a foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálatokon való megjelenéséért, az egészségügyi kiskönyv aktualitásáért,
- az adatkezelés általános és intézményi szabályainak ismeretéért, a munkakörével járó adatkezelői tevékenységében való felelősségteljes eljárásért, a kezelt személyes adatok bizalmas kezeléséért, és a jogosulatlan hozzáférés elleni védelemért,
- ismerje az adatkezelés általános és intézményi szabályait, a munkakörével járó adatkezelői tevékenységében felelősségteljesen járjon el, a kezelt személyes adatokat bizalmasan kezelje és védje a jogosulatlan hozzáférés ellen,

- az intézményi szintű szabályok, a helyi közösség által kialakított és követendőnek tartott szabályok megtartásáért, a munkafegyelem megőrzéséért, valamint közalkalmazotthoz méltó magatartás tanúsításáért, mind a munkahelyen, mind azon kívül,
- a munkából való távollétének jelzéséért az intézményvezető-helyettes felé.
- a szolgálati út betartásáért.

Helvettesítés rendje:

A bölcsődevezető távolléte esetén az általános helyettesítését a bölcsődevezető-helyettes látja el a tagintézményekben. A bölcsődevezető-helyettesek megbízását írásban az intézményvezető készíti el, mely visszavonásig érvényben van és részleteiben tartalmazza a bölcsődevezető-helyettesi munkaköri feladatokat is. Általános helyettesként a bölcsődevezető-helyettes a bölcsődevezető távollétében ellátja a kötelezettségvállalási, valamint a szakmai teljesítésigazolási jogkört. A bölcsődevezető és helyettesének esetleges együttes távolléte esetén az adott tagintézmény – a bölcsődevezető által írott megbízásban - kijelölt kisgyermeknevelője végzi a helyettesítést.

3.1. KISGYERMEKNEVELŐ (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- Figyelemmel kíséri és elősegíti a gondjaira bízott gyermekek testi és szellemi fejlődésének folyamatát. Szakmai tudásával segíti a gyermekek harmonikus fejlődését, támogatja kezdeményezéseiket, önállósodási törekvéseiket.
- A korszerű nevelési-gondozási elveket az egyéni fejlettség figyelembe vételével alkalmazza és a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez érzelmi biztonságot teremt.
- A szakmai követelményeket gondos előkészítés után, az egyéni igények tiszteletben tartásával alkalmazza. Ebben támaszkodik kisgyermeknevelő társaira, akikkel együttműködik a kisgyermeknevelői munkarend pontos kialakításában és megvalósításában.
- A gyermekek bölcsődei életét úgy alakítja – a rugalmas, jó és folyamatos napirend elvárásainak megfelelően – hogy az ébrenléti idő változatos tevékenységre, tapasztalatszerzésre adjon lehetőséget, a várakozási idő kiküszöbölésével. A napirendet úgy szervezi meg, hogy a gyermekek a lehető legtöbb időt töltsenek a szabadlevegőn.
- Nevelési-gondozási munkáját a „saját” kisgyermeknevelő rendszeren keresztül, a gyermekek gondozási sorrendjének figyelembe vételével végzi.
- Beszoktatásnál empátiával, tapasztalatainak felhasználásával segíti a gyermekek bölcsődei beilleszkedését. A szülőkkel folyamatosan együttműködve csökkenti az elválás okozta nehézségeket.
- Kiemelt figyelmet fordít a család-bölcsőde kapcsolatának elmélyítésére, őszinte, partneri együttműködés kialakítására törekszik. Szakmai tudásával, humánumával a tartalmas napi kapcsolatokon túl a kisgyermeknevelői munka társadalmi elismertettségét is növeli. Ennek érdekében szakmai felkészültségével, szociális érzékenységgel, hitelességgel biztosítja a bölcsőde nyitottságát a családlátogatáson, szülői értekezleten, nyílt napon, szervezett programokon is. Jó kapcsolatot alakít ki a családokkal, folyamatosan együttműködik a szülőkkel és támogatja őket szülői szerepükben. Tiszteletben tartja a családok gyermekneveléssel kapcsolatos kulturális hagyományait, szokásait.
- Segíti a gyermekintézmények szakmai munkáját, eredményes munkakapcsolatot alakít ki társintézményekkel (óvodákkal, korai fejlesztést végző intézményekkel, gyermekjóléti szolgálatokkal).
- A családok körében rendszeres és folyamatos egészségnevelési tevékenységet végez.

- A mindenkori követelményeket figyelembe véve elvégzi a nevelő-gondozó munkához kapcsolódó dokumentációs feladatokat. Szakszerű, tartalmas és folyamatos feljegyzésekkel ad hű képet a gyermek bölcsődés életéről, fejlődéséről (bölcsődei törzslap, fejlődési napló, családi füzet, csoportnapló). Jelentési feladatainak a közvetlen felettese útmutatása alapján tesz eleget.
- Rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermek egészségi állapotát és a változásokat.
- Ismereteinek megőrzése és bővítése érdekében folyamatosan tájékozódik a szakmai elvárások, elvek és módszerek felől. Részt vesz a munkaértekezleteken, belső továbbképzéseken. A tagintézmény vezetője által elkészített továbbképzési terv szerint részese a 9/2000.(VIII.4.) SZCSM rendeletben foglaltak alapján a továbbképzéseknek.
- A munkahelyére beosztott pályakezdő vagy GYED-ről és GYES-ről visszatérő dolgozók szakmai és emberi beilleszkedését elősegíti. A szakmai gyakorlaton lévő tanulók elméleti és gyakorlati ismereteinek bővítésére törekszik.
- Mentor kisgyermeknevelőként állandó jelleggel, közvetlenül segíti a gyakornokot a munkakörrel kapcsolatos tevékenységében, szakmai fejlődésében, adminisztrációs feladatainak elvégzésében.
- Folyamatos kapcsolatot tart a dajkákkal és egyéb kisegítő dolgozókkal, kapcsolatuk tartalmát a gyermekek igényei szerint alakítja.
- Gondoskodik a gyermekek tiszta, esztétikus megjelenéséről, a környezet higiéniájáról, a közegészségügyi előírások maradéktalan betartásáról. A gondozási egység berendezéseinek, bútorainak, eszközeinek állagát megóvjá, és azokat felelősséggel kezeli. Műszaki és egyéb meghibásodásokat azonnal jelenti a tagintézmény vezetőjének. Rendszeresen részt vesz munka-, baleseti- és tűzvédelmi oktatáson.
- Szolgáltatások szervezésében részt vesz, amelyeket a kisgyermekeket nevelő családok számára biztosítanak (időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport, rugalmas nyitva tartás).
- Integrált csoport esetében ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését-gondozását, együttműködik a gyógypedagógus szakemberekkel.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

A kisgyermeknevelő feladatai a család otthonában nyújtott napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatásban:

- Jó minőségű, optimális szolgáltatást valósít meg a bölcsődei szakma szabályainak figyelembevételével.
- A család élethelyzetének megismerése és megértése után, a segítségnyújtás lehetőségeit és a család elvárásait, igényeit összehangolja az intézményi koordinátor segítségével.
- A családdal őszinte, partneri együttműködés kialakítására törekszik. Szakmai felkészültségével, szociális érzékenységgel, hitelességével biztosítja a kölcsönös bizalom kialakulását. Folyamatosan együttműködik a szülőkkel és támogatja őket szülői szerepükben. Tiszteletben tartja a család gyermekneveléssel kapcsolatos kulturális hagyományait, szokásait.
- Szakmai tudásával, humánumával a tartalmas napi kapcsolatokon túl a kisgyermeknevelői munka társadalmi elismertségét is növeli.
- A szülőkkel közösen részt vesz a gyermekek nevelési-gondozási folyamatának kialakításában, mely során figyelembe veszi az ikrek egyéni igényeit, fejlettségét, épít együttműködésükre, önállóságukra.
- Szakmai felkészültségével, tanácsaival segíti a gyermekek rugalmas napirendjének kialakítását, mely biztosítja a pihenés és az aktív tevékenység váltakozását, a szabad levegőn tartózkodás lehetőségét, az ikrek egyéni igényeinek teljesülését, fejlődésüket. A gyermekek fejlettségének ismeretében gondozási sorrendet alakít ki, hogy elegendő idő jusson minden gondozási művelet elvégzésére.

- Részt vesz a gyermekek táplálásának előkészítésében, lebonyolításában, biztosítva a bentsőséges, meghitt együttlétet. Szakmai ismereteit felhasználva - a családdal, szakemberekkel történő konzultáció alapján - figyelemmel kíséri, hogy a gyermekek étrendje életkori sajátosságaiknak, koruknak, fejlettségüknek megfelelő mennyiségű és minőségű legyen.
- Segítséget nyújt a gyermekek nyugodt alvási körülményeinek megteremtésében, biztosítja a pihenő gyermekek felügyeletét.
- Részt vesz a gyermekek öltöztetésében és annak szakszerű előkészítésében.
- Tanácsaival segíti a gyermekek fejlettségéhez igazodó ruhaválasztást.
- A család kérésére részt vesz a gyermekek fürdetésében és annak előkészítésében.
- Gondoskodik a gyermekek tiszta, esztétikus megjelenéséről, a környezet higiéniájáról, a közegészségügyi előírások maradéktalan betartásáról.
- A szülőkkel együttműködve, az optimális mozgásfejlődést segítő, biztonságos, korcsoportnak megfelelő játékeszközöket biztosító környezetet alakít ki a gyermekek számára.
- Napirendbe építetten segíti a gyermekek levegőztetését.
- A családdal együttműködve vesz részt a szabad játéktevékenység feltételeinek megteremtésében, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodó, biztonságos játszóhely kialakításában és játékeszközök beszerzésében.
- Figyelemmel kíséri és elősegíti a gondjaira bízott gyermekek testi és szellemi fejlődésének folyamatát. Szakmai tudásával a gyermekek harmonikus fejlődését, kezdeményezéseiket, önállósodási törekvéseiket támogatja.
- A korszerű nevelési-gondozási elveket az egyéni fejlettség figyelembe vételével alkalmazza és a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez érzelmi biztonságot teremt.
- A család igényei szerint - a kompetencia határok megtartása mellett – vesz részt a családi programok, ünnepek előkészítésében, lebonyolításában. Segítséget nyújt az ünnepkörökhöz kapcsolódó versek, mondókák, énekek megismerésében és közvetítésében.
- A kölcsönös tájékoztatást segítő, együttműködő munkakapcsolatot alakít ki a gyermekek fejlődését figyelemmel kísérő és a család speciális élethelyzetét támogató intézményekkel és szakemberekkel.
- A család körében rendszeres és folyamatos egészségnevelési tevékenységet végez.
- A mindenkori követelményeket figyelembe véve elvégzi a nevelő-gondozó munkához kapcsolódó dokumentációs feladatokat, gondozási naplót és a gyermekek fejlődési naplóját vezeti. Szakszerű, tartalmas és folyamatos feljegyzésekkel ad hű képet a gyermekek fejlődéséről.
- Rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermek egészségi állapotát és a változásokat. Segíti a szakorvos és a házi orvos munkáját, közreműködik a szükséges vizsgálatokra való eljutás lebonyolításában.
- Ismereteinek megőrzése és bővítése érdekében folyamatosan tájékozódik a szakmai elvárások, elvek és módszerek felől. Részt vesz a munkaértekezleteken, belső továbbképzéseken, az intézményi koordinátor által elkészített továbbképzési terv szerint.

A család otthonában történő napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatás szünetelése esetén ellátott feladatok:

Abban az esetben, ha a család kérésének megfelelően átmenetileg (pl: fertőző megbetegedés a családban, családi nyaralás stb.) nincs szükség a család otthonában nyújtott napközbeni gyermekfelügyeletre, akkor az intézményvezető által kijelölt tagintézményekben lát el nevelői feladatokat.

3.2. BÖLCSŐDEI DAJKA (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

A bölcsődevezető irányításával végzi a bölcsőde helyiségeinek naponkénti takarítását, az előírások szerint. (Szellőztetés, portalanítás, padlózat, bútorzat, eszközök nedves, fertőtlenítő lemosása).

- A napi takarítás során figyelembe veszi a csoportba járó gyermekek napirendjét.
- Étkezések után a csoportszobákat és egyéb helyiségeket rendbe teszi (tálalókocsik elszállítása, asztal, tér elrendezése, ételhulladék feltakarítása).
- A fürdőszoba és mellékhelyiségek, valamint felszerelési tárgyaik fertőtlenítő takarítását folyamatosan, illetve szükségszerűen végzi. A takarítási felületeknek megfelelően felmosókocsit illetve külön vödröt és felmosóruhát használ, azokat elkülönítetten tárolja.
- Gondoskodik a terasz és felszerelési eszközei tisztántartásáról, fertőtlenítő lemosásáról, a homokozó naponkénti rendben tartásáról.
- Télen közreműködik a bejárat és a terasz síktalanításában, a hó eltakarításában.
- Rendszeresen végzi munkaterülete nagytakarítását:
  - havi időközökben (búrák, csövek, fűtőtestek tisztítását, lemosását, falak, mennyezet, virágok portalanítását, ajtók, ablakok, mosható falburkolatok, csempe tisztítószerez, fertőtlenítő lemosását, szőnyegek alaposabb tisztítását.)
  - negyedéves időközökben (ablakok tisztítását, függönyök, sötételők mosatását)
- A bölcsődéből való távozása előtt gondoskodik a bölcsőde minden helyiségében az ajtók, ablakok bezárásáról, az épület áramtalanításáról.
- A gyermekek udvarra való kimenetele előtt kikészíti a játékokat, levegőzés után visszarakja a raktárba.
- Segíti a kisgyermeknevelők munkáját (altatáshoz szükséges eszközöket előkészíti, ébredés után elrakja).
- Besegít a szabadlevegőn tartózkodás megkezdésénél, illetve befejezésénél a gyermekek felügyeletébe (udvaron, szobában egyaránt).
- Munkaidejét beosztva végzi a rábízott egyéb helyiségek takarítását.
- Havonta jelzi igényét a tisztító- és vegyi anyagok iránt.
- Nagy gondot fordít saját személyi higiénéjére.
- Részt vesz a bölcsődében szervezett munkaértekezleteken.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

3.3. SZAKMUNKÁS: SZAKÁCS ÉS KONYHAI KISEGÍTŐ (nem ágazatspecifikus)

Szakács:

Munkáját a bölcsődevezető közvetlen irányításával végzi.

Feladatai:

- A bölcsődevezető irányításával dolgozik. Munkája végzése során figyelembe veszi az ételmezésvezető, a bölcsődeorvos útmutatásait, a kisgyermeknevelők igényeit a gyermekek egyedi étkezési szükségleteivel kapcsolatban.
- Szervezi és irányítja a konyhán dolgozók munkáját.
- Az ételek elkészítését a HACCP rendszer követelményei szerint megfelelő minőségben, a gyermekek napirendjéhez igazodó időpontban elkészíti úgy, hogy az ételféleségek élvezeti értéke, minősége, íze, állaga, hőmérséklete kifogástalan legyen. A HACCP rendszer munkájához kapcsolódó adminisztrációs feladatait naprakészen, pontosan vezeti.
- Naponta átveszi a kiszállított nyersanyagot, gondoskodik a megfelelő, szakosított tárolásról, méréssel ellenőrzi a kiszabott mennyiséget. A napi kiszabot szerinti ételmi anyagokat maradéktalanul felhasználja. Étkezésre alkalmatlan nyersanyag érkezése esetén észrevételét a bölcsődevezetőnek haladéktalanul jelzi és jegyzőkönyvezi.

- A munkaterülethez kapcsolódó Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv utasításait, előírásait betartja és betartatja.
- A gyermeklétszámnak megfelelően, az ételmezésvezető és a dietetikus által tervezett étlap szerint gondoskodik az ételek higiénikus elkészítéséről, kóstoltatásáról, tálalásáról, kiosztásáról, az előírt időpontokban a gondozási egységekbe történő eljuttatásáról.
- A gondozottak ételeinek elkészítésekor figyelembe veszi a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és megfelelő konyhatechnológiát alkalmazza.
- Minden kitálalásra kerülő ételféleségből – az előírásoknak megfelelően – ételmintát tetet el, megőrzi, ellenőrzés során bemutatja.
- Szükség esetén betartja a gyermekekre vonatkozó diétás előírásait.
- Gondoskodik a konyha és a konyhához tartozó helyiségek, berendezések, felszerelések tisztántartásáról, a mosogatási fázisok előírás szerinti betartásáról.
- Figyelemmel kíséri a konyhai berendezések, felszerelések, edények állapotát. A szükséges javításokra, pótlásokra felhívja a bölcsődevezető figyelmét.
- Feladatai közé tartozik a felnőttek ételeinek elkészítése, kiosztása, az előírásoknak megfelelően, a megrendelt adag és az étlap szerint.
- Az ételhulladékot előírás szerint kezeli, gondoskodik a megfelelő tárolásról.
- A veszélyes hulladékot szakszerűen tárolja és elszállíttatja.
- Elkészíti a konyha havi fogyó- és vegyianyag igénylését és javaslatot tesz az üveg- és porcelánedények pótlására.
- Nagy gondot fordít mind a saját, mind a konyhai kisegítők személyi higiéniájára.
- Részt vesz a bölcsődében szervezett munkaértekezleteken.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza

Konyhai kisegítő (nem ágazatspecifikus)

Feladatai:

Munkáját a szakács közvetlen irányításával végzi, a HACCP rendszer követelményeinek betartásával.

- Részt vesz az előkészítő műveletekben, a kiszállított nyersanyagok szakosított tárolásában.
- A mosogatást az érvényes közegészségügyi előírások szerint végzi és gondoskodik az edények és eszközök megfelelő tárolásáról.
- A munkaterület takarítását a higiénés szabályok betartásával látja el.
- A tálalókocsikat a napi létszámmelentés alapján pontosan előkészíti, a napirendben meghatározott időben a csoportokba eljuttatja, étkezések befejezése után letakarítja, fertőtleníti.
- Minden kitálalásra kerülő ételféleségből, az előírásoknak megfelelően ételmintát tesz el. Gondoskodik az ételmintás üvegek elmosásáról, fertőtlenítéséről és az ételmintás tasakok szakszerű használatáról.
- Nagy gondot fordít személyi higiéniájára.
- Részt vesz a bölcsődében szervezett munkaértekezleteken.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

3.4. EGYÉB KISEGÍTŐ: MOSODAI ALKALMAZOTT (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

Munkarendjét a bölcsődevezető határozza meg, mely szerint végzi az összegyűlt szennyes textília mosását, vasalását, az előírások szerint.

- Naponta meghatározott időben összegyűjti a csoportoknál keletkezett szennyes ruhát, pelenkát.

- A mosnivalókat szín és minőség szerint csoportosítja, beáztatja, majd géppel kimossa, szárítja és vasalja.
- A pelenkát egyéb fehérneműtől és textíliától elkülönítve, a higiénés mosás feltételeinek biztosításával mossa, vasalja.
- Végzi a dolgozók védőruháinak és a konyhai textília tisztántartását.
- A kimosott, kivasalt textíliákat csak erre a célra rendszeresített tiszta kosarakban rendszerezi, a csoportokhoz a munkarendben meghatározott időben visszaszállítja, és számszerűen átadja.
- Különböző színű vagy feltűnő megjelöléssel ellátott kosarakat használ a tiszta és szennyes ruhák szállításához.
- A vasaláskor hibásnak észlelt textíliákat külön válogatja és átadja javításra a varrónőnek, javítás után a csoportnak leadja.
- A mosoda naponkénti és havonkénti takarítását végzi a közegészségügyi előírások szerint.
- A mosodai gépeket kizárólag felügyelet mellett üzemelteti.
- A mosó- és vegyi anyagokat havonként igényli, és zárt helyen tárolja.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

3.5. SZAKMUNKÁS: VARRÓNŐ (nem ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

Munkáját a bölcsődevezető irányításával végzi, az előírások betartásával.

- Új (méteres) anyagból, védőruhákat és egyéb textíliát készít.
- A felhasznált méteres anyagokról, fogyóanyagokról feljegyzést vezet, az erre rendszeresített füzetben.
- Az anyagok felhasználásáról feldolgozási jegyzőkönyvet ír, amelyet a bölcsődevezetővel láttamoztat.
- A csoportok, a kisegítő munkaterületek textíliáit, a dolgozók védőruháit szükség szerint megjavítja.
- Leltározásnál, selejtezésnél tevőlegesen együttműködik.
- A varrógépet és egyéb eszközöket rendeltetésszerűen használja és tisztítja. A meghibásodásokat jelenti a bölcsőde vezetőjének.
- Együttműködik a mosoda dolgozóival, a javításhoz összegyűjtött textíliát átveszi, és javítás után visszajuttatja a csoportoknak vagy a mosodának.
- Segíti a bölcsőde helyiségeinek esztétikus díszítését, játékok, bábok készítésében részt vesz.
- A vasalóhelyiséget folyamatosan rendben, tisztán tartja.
- Negyedévenként összeállítja a varráshoz, javításhoz szükséges anyagigényét és segít a beszerzésben.
- Részt vesz a bölcsődében szervezett munkaértekezleteken.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

4.1. ÉLELMEZÉSI ÜGYINTÉZŐ (KÖZPONTI ÉLELMEZÉS)

(nem ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

Munkáját az ételmezésvezető irányításával végzi, az előírások betartásával.

- A 12 tagintézmény napi ételmezéséhez szükséges anyagok létszámnak megfelelő kiszabása és számítógépes feldolgozása.
- Rögzített értékek ellenőrzése, jelentése az ételmezésvezető, illetve a számvitel felé.

- A heti étlapok szerinti felnőtt, gyermek, csecsemő és diétás csoport kiszabásának felvezetése, adatrögzítése.
- Bölcsődék napi létszámának megkérése, vezetése.
- Tagintézményenkénti napi kiszabás készítése, listázása a gépen.
- A kapott irányszámok ellenőrzése.
- Kapcsolattartás a beszállítókkal, heti előrendelések illetve a napi kiszabot utáni napi rendelések leadás.
- A kereskedőtől, szállítóktól beérkező áruk számláinak ellenőrzése, illetve értékszámítása.
- Számlák, bizonylatok felvezetése a gépre, sorszámmal együtt.
- A beérkezett számlák időben történő továbbítása a gazdasági összekötő felé átutalásra.
- Havi zárás készítése a bölcsődevezetőkkel egyeztetve, adاتمódosítás szükség esetén.
- Adagegyeztetés a számlázás ügyintézőjével (megrendelt, számlázott) adagok egyezősége.
- Az anyagtörzsben történő bővítés vagy változtatás rögzítése.
- Információ szolgáltatása a bölcsődevezetők felé a felhasználást és a létszámot illetően.
- A bölcsődékből történő bejelentések, észrevételek feljegyzése, továbbítása az ételmezésvezető felé.
- Adatszolgáltatás a raktárkészlet mozgásáról – meghatározott időtartamra vonatkozóan.
- Nyersanyag-felhasználás napi összesített értékeinek lekérése.
- Raktárkészlet értékének figyelemmel kísérése, javaslat a változtatásra gazdaságossági szempontok szerint.
- Közbeszerzési pályázathoz adatgyűjtés.
- A számítástechnikai eszközök szakszerű használata, a meghibásodás jelentése az ételmezésvezető felé.
- Programozóval való kapcsolattartás.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

4.2. ÉLELMEZÉSI- ÉS ANALITIKAI ÜGYINTÉZŐ (IGAZGATÓSÁG)

(nem ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

- Vezeti teljeskörűen az intézmény alkalmazottainak védőruha és munkaruha nyilvántartását.
- A munka- és védőruha beszerzésben kapcsolattartóként és adatszolgáltatóként közreműködik.
- Gondoskodik az elmenő dolgozók esetében munka- és védőruha elszámolásról.
- A védőruha varrás folyamatában a textíliafelhasználást az átdolgozási jegyzőkönyvekben véglegesíti, a leltáron való átvezetés érdekében megküldi a DIM-felé.
- Az analitikai jellegű feladatok ellátásában irányt mutat a szervezeti egységek vezetőinek, és koordinálja a DIM-el való kapcsolattartásukat.
- Teljeskörűen vezeti a szervezeti egységek közötti leltáraátadási folyamatokat, a szükséges adatokat továbbítja a DIM felé.
- Részt vesz adatszolgáltatás révén a normatíva tervezés és elszámolás előkészítésében.
- A tagintézmények tárgyi anyagigényeit összesíti és továbbítja a gazdasági összekötők felé.
- A beérkező számlákat ellenőrzi és továbbítja a DIM felé, kezdeményezi az új beszerzések bevételezését, üzembe helyezését a POLISZ- programban.
- Részt vesz az intézményi vagyon selejtezési, leltározási feladatainak előkészítésében, és a tagintézményekben megvalósuló leltározási és selejtezési tevékenységben, mint bizottsági tag.
- A 12 tagintézmény térítési díjainak a Polisz étkezési számlázási programmal történő kezelésében mint koordinátor részt vesz.

- Segítséget nyújt a rendszer törzsadatainak beviteléhez és az étkezők személyes adatainak felviteléhez a számlázó programba (étkezési adagnorma, adható normatív és szociális támogatási jogcímek és mértékek, étkezési csoportok, gondozási norma)
- Segíti az étkezési adagok hó végi kontrollját a DIM élelmezési ügyintézőjével és a szervezeti egységvezetőkkel együttműködve.
- Hátralékok és túlfizetések leellenőrzésével, segíti számlázást és csoportos beszédést. Szükség esetén a készpénzes befizetésnél számláz.
- Étkezői összesítő listák, kimutatások, lekérdezések elkészítése az előző hónapról, és eljuttatása a gazdasági összekötők felé.
- Programozóval és DIM-mel való kapcsolattartás, a számlázási programban történő fejlesztések figyelemmel kísérése.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

4.3. ÉLELMISZERSZÁLLÍTÓ GÉPJÁRMŰVEZETŐ: (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

Munkáját az élelmezésvezető irányításával végzi, az előírások betartásával.

- Az intézményműködtetés technikai, műszaki jellegű feladatainak lebonyolításában segíti az intézményvezető munkáját.
- Az élelmezési csoport raktáraiban árumozgatást, göngyölegek rendszerezését, felesleges, használaton kívüli göngyöleg elszállítását végzi.
- Készpénz ellátmány pénztárból való felvétele diétás élelmiszerek megvásárlásához, annak pontos kezelése és elszámolása meghatározott időn belül.
- Diétás élelmiszerek, tápszerek szükség szerinti megvásárlása.
- Az élelmezésvezető által meghatározott élelemféléseket kiszállítja a bölcsődékbe.
- A kiszállított élelmiananyagokat átadja – az előző napon kivitt anyagkiszabás alapján – a bölcsőde áruátvétellel megbízott dolgozójának.
- Postai küldeményeket szállít a tagintézmények között.
- Az általa vezetett gépjárművet tisztán tartja, fertőtleníti, erről dokumentációt vezet.
- A megtett útvonalról folyamatosan vezeti a menetlevelet, amit tárgynapon a kocsit leállása után lead az élelmezésvezetőnek.
- Az üzemanyagszámlákat az elszámolás előtt 2 nappal a gazdasági összekötőnek leadja.
- A bölcsődék zárva tartása alatt – az élelemszállítás szünetelése idején – elvégzi azon feladatokat, amivel a vezetője megbízza.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

4.4. EGYÉB KISEGÍTŐ: RAKTÁROS-KÉSZLETKEZELŐ (ágazatspecifikus munkakör)

Feladatai:

Munkáját az élelmezésvezető közvetlen irányításával végzi, az előírások betartásával.

- Naponta átveszi a sütődék által szállított termékeket, segítkezik az egyéb beszállítóktól érkező áruk átvételében, minőségi és mennyiségi ellenőrzésében.
- Naponta részt vesz a zöldségfélék tisztításában, csomagolásában.
- Fűszerek, szárazárak kiszerezéséhez szükséges tasakok, zacskók előkészítése.
- Különféle élelmiszerek megfelelő címkézése (gyártási idő, szavatossági idő, megnevezés, aláírás, szállítási idő).

- Szakosított tárolás biztosítása (cerealák, konzervek, fűszerek, stb.) megfelelő hőmérséklet és szellőzés mellett.
- Élelmi anyagok hűtőinek tisztán tartása, előírás szerinti hőmérsékletre állítása, illetve ellenőrzése, nyilvántartásának vezetése.
- Szavatossági idő figyelemmel kísérése.
- Fent felsorolt tevékenységek nyilvántartásainak vezetése.
- Anyagkimérés elvégzése a következő napra.
- Együttműködik a szárazáru és a zöldáru raktár ügyvitelével megbízott munkatárssal.
- Gondot fordít a gépek, berendezések, eszközök rendeltetésszerű használatára, megóvására. Meghibásodás esetén jelenti vezetőjének.
- HACCP – nyomtatványok kitöltése, leigazoltatása meghatározott időpontban.
- Munka – és személyi higiéné állandó megtartása, szükség szerinti takarítás, kézmosás, munka – és védőruhaváltás
- Részt vesz az ételmezési csoport helyiségeinek napi, heti illetve negyedéves átfogó takarítási munkáiban.
- Munkahelyi baleset esetén jelentést kell tenni a munkahelyi vezetőnek és a jegyzőkönyvben rögzíteni a körülményeket.

Hatáskörét, jogkörét, felelősségét és kötelességét munkaköri leírása tartalmazza.

V.

AZ INTÉZMÉNY MUNKARENDJE

V.1. AZ ALKALMAZOTTAK MUNKAIDEJE

Az alkalmazottak munkaideje heti 40 óra, melybe a munkaközi szünet beleszámít. A munkaidő munkaterületen történő kitöltése az alábbi kitételekkel működik:

- speciális csoportban a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését-gondozását végző kisgyermeknevelők a teljes napi munkaidőből 6 órát töltenek a közvetlen munkaterületükön, a hetedik és nyolcadik órát köteles adminisztrációs és egyéb munkaköri kötelezettségeiből származó feladatellátásra fordítani.
- a bölcsődében foglalkoztatott kisgyermeknevelők a teljes napi munkaidőből 7 órát töltenek el a közvetlen munkaterületükön. A nyolcadik órát köteles adminisztrációs és egyéb munkaköri kötelezettségeiből származó feladatellátásra fordítani.
- a családoknál napközbeni gyermekfelügyeletben dolgozók a teljes napi munkaidőből 7 órát töltenek el a közvetlenül a családok otthonában. A nyolcadik órát köteles adminisztrációs és egyéb munkaköri kötelezettségeiből származó feladatellátásra fordítani.
- pszichológus a teljes napi munkaidőből 6 órát tölt el a közvetlen munkaterületén.

Rendkívüli munkavégzés elrendelésére munkáltatói jogkörében az intézményvezető, illetve az az egyes szervezeti egységek vezetői (bölcsődevezetők és ételmezésvezető) jogosultak.

Munkaidőben a munkahelyről eltávozni az intézményi felettes engedélyével lehet.

Az intézmény közalkalmazottainak helyettesítési rendjét minden munkakörre vonatkozóan a munkaköri leírások szabályozzák. Rendkívüli esetben a technikai munkakörben dolgozók napi rendes munkaidejük alatt, minden technikai jellegű feladatellátáshoz kapcsolódó munkaterületen (konyha, mosoda, csoportszoba) kötelesek helyettesíteni, a közvetlen felettesük által elkészített munkarend alapján.

V.2. MUNKAKÖRÖNKÉNTI MUNKAIIDŐ-BEOSZTÁS

Intézményvezető, intézményvezető-helyettes, titkársági ügyintézők, gazdasági összekötők	hétfőtől-csütörtökig	7.30 – 16.00
	péntek	7.30 – 13.30

Szaktanácsadó	hétfőtől-csütörtökig	7.30 – 16.00
	péntek	7.30 – 13.30

Bölcsődevezetők	hétfőtől-csütörtökig	7.30 – 16.00
	péntek	7.30 – 13.30
	havonta 1 alkalommal	6.00 – 14.30
	havonta 1 alkalommal	9.30 – 18.00

KIVÉTEL:

Kisgyermeknevelők	A bölcsőde nyitvatartási idején belül a gyermekek napirendjéhez igazodó, hetente a bölcsődevezető és a csoportvezető-kisgyermeknevelő által megtervezett, beosztási füzetben rögzített változó munkarend.	
-------------------	---	--

Napközbeni gyermekfelügyeletet

ellátó kisgyermeknevelők Egyéni munkarend szerint dolgoznak, munkaidő beosztásuk és helyettesítésük megszervezése az illetékes bölcsődevezető és az napközbeni gyermekfelügyelet koordinátor feladata.

Az egyéb kisegítők munkarendje a bölcsődevezető által készített beosztás alapján változik, melynek alapja az alább felsorolt munkarend. A munkarend kezdete és vége eltérhet az alább felsorolt időpontoktól, melynek mérlegelése a bölcsődevezető jogköre.

Konyhai dolgozók reggeli csoport	hétfőtől-péntekig	6.00 – 14.00
		7.00 – 15.00
		8.00 – 16.00
délutáni csoport	hétfőtől-péntekig	10.00 – 18.00
Mosodai dolgozó reggeli csoport	hétfőtől-péntekig	6.00 – 14.00
		10.00 – 18.00

Eljárással megbízott dolgozó esetében a bölcsődevezető által meghatározott rendben.

Varrodai dolgozók

részmunkaidőben foglalkoztatottak	hétfőtől-péntekig	8.00 – 12.00
teljes munkaidőben foglalkoztatottak	hétfőtől-csütörtökig	7.30 – 16.00
tagintézményenként változó	péntek	7.30 – 13.30
	hétfőtől-péntekig	6.00 – 14.00

Bölcsődei dajkák	hétfőtől-péntekig	6.00 – 14.00
------------------	-------------------	--------------

		10.00 - 18.00
Élelmezési ügyintézők: (központi élelmezés)	hétfőtől-csütörtökig	7.30 – 16.00
	péntek	7.30 – 13.30
Élelmezési ügyintéző (igazgatóság)	hétfőtől-csütörtökig	7.30 – 16.00
	péntek	7.30 – 13.30
Élelmiszerszállító gépkocsivezetők	hétfőtől-péntekig	6.00 – 14.00
Központi raktárban egyéb kisegítő munkakörben dolgozók	hétfőtől-péntekig	6.00 – 14.00
A munka jellegétől függően (nyersanyag előkészítése, csomagolás mennyisége stb.		
az élelmezésvezető által hetente meghatározva	délelőtt	6.00 – 14.00
	délután	10.00 – 18.00

Fogadó óra rendje

Fogadó órák tartására kötelezett munkakörök:

- intézményvezető (minden hónap első szerdai napja)
- bölcsődevezetők
- kisgyermeknevelők
- élelmezésvezető

Előzetes, telefonos időpont egyeztetés alapján az érintett munkakörökben dolgozók kötelesek az érdeklődő bejelentkezők rendelkezésére állni.

V.3 AZ INTÉZMÉNY ÉS SZERVEZETI EGYSÉGEINEK HASZNÁLATI ÉS MŰKÖDÉSI RENDJE

- 1.) Az intézmény valamennyi dolgozójának kötelessége, hogy az épületek állagát, berendezését megóvja.
- 2.) Minden dolgozónak kötelező részt vennie a Munka- és Tűzvédelmi képzéseken, ismerniük kell az ezzel kapcsolatos intézményi szabályozásukat és évente kötelesek részt venni a foglalkozás-egészségügyi vizsgálatokon.
- 3.) A helyiségek és az épületek bezárását az erre kijelölt személyek végzik. Kötelességük meggyőződni az elektromos berendezések áramtalanításáról, a vízcsapok elzárásának és az ablakok bezárásának megtörténtéről.
- 4.) A riasztó rendszerek ellenőrzését, riasztás esetén a helyszínre történő bejutást az arra kijelölt személyeknek el kell végezniük.
- 5.) Az Igazgatóság működése:
 hétfőtől-csütörtökig 7.30 – 16.00
 péntek 7.30 – 13.30
- 6.) A bölcsődék működése: Munkanapokon a nyitvatartási idő: 6.00 – 18.00

A bölcsődék nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi nevelésének ügyeleti rendszerű megszervezéséről.

- 7.) A gyermekek bölcsődébe való felvételéről a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényre, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30) NM rendeletre figyelemmel, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 13/2013. (III. 28.) önkormányzati rendelet alapján az intézmény vezetője dönt. A felvételi eljárás rendjét az intézmény felvételi szabályzata tartalmazza.
- 8.) A térítési díj befizetésére vonatkozó szabályokat az intézmény Házirendje tartalmazza. A térítési díj megállapítása és a kedvezményre való jogosultság meghatározása az 1997. évi XXXI. törvény, a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet, továbbá a gondozásért, valamint az étkeztetésért fizetendő térítési díjakra vonatkozó hatályos önkormányzati rendeletek alapján történik.
- 9.) A Házirend a tagintézményekben látható helyen ki van függesztve, illetve a szülőknek átadásra kerül egy példány a gyermek beiratkozásakor, a szülővel vagy a gyermek törvényes képviselőjével kötött megállapodás aláírásakor.

V.4. AZ INTÉZMÉNY KÜLSŐ KAPCSOLATAI

Az intézmény feladataiból adódóan széles kapcsolatrendszerrel bír. Informális kapcsolatrendszer szükséges minden olyan magánszeméllyel, hivatallal, személyes gondoskodást nyújtó civil, állami és önkormányzati intézménnyel, gazdasági társulással, mely segíti az intézményben folyó munkát.

A kapcsolattartás formája személyes megkeresés, írásos érintkezés (elektronikus úton és papír alapon), telefonon történő beszélgetés és az online konferenciabeszélgetés. A hivatalos és informális kapcsolatrendszer kialakításáért, működtetéséért az intézményvezető és az intézményvezető-helyettesen kívül a tagintézmények vezetői is felelősek.

A kapcsolatfelvételtől, illetve ennek feltételeiről az intézmény vezetőjét tájékoztatni kell.

A DMJV Egyesített Bölcsődei Intézmény a feladatai ellátása érdekében együttműködik:

Állami ellenőrző és önkormányzati szervekkel:

- DMJV Polgármesteri Hivatala illetékes osztályaival, főosztályaival,
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával,
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Népegészségügyi Osztályával,
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályával.

A feladatai ellátásához segítséget nyújtó kormányzati tisztviselőkkel, szervekkel, valamint szakmai intézményekkel és szervezetekkel:

- Családokért felelős tárca nélküli miniszter,
- Bölcsődei ügyek koordinációjáért felelős miniszteri biztos,
- Oktatási Hivatal,
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság,
- Nemzeti Szociálpolitikai Intézet,
- Magyar Bölcsődék Egyesülete,
- Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft.

- Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete,
- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat,
- Szivárvány Korai Fejlesztő Központ és Konduktív Tanácsadó Hálózat,
- debreceni óvodák.

A gyermekvédelmi észlelő és jelzőrendszer tagjaival:

- DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja,
- DMJV Gyermekvédelmi Intézménye,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók: így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- bíróság.

A gazdálkodási, karbantartási, vagyonvédelmi feladatok tekintetében:

- Debreceni Intézményműködtető Központ,
- Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság.

Az intézményt támogató szervezetekkel, vállalattal:

- National Instruments Hungary Kft.

(Az adományok, bevételek nem befolyásolhatják az alapvető működési feltételek biztosítását, megteremtését. A juttatások felhasználásáról az adományozóval való egyeztetés után az adott tagintézmény szabadon rendelkezik.)

V.5. AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉNEK FŐBB SZABÁLYAI

Az intézmény munkavégzéssel kapcsolatos szabályai

A munkaviszony, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létrejötte

Az intézmény az alkalmazottak esetében a belépéskor határozott időre szóló vagy határozatlan idejű kinevezéssel határozza meg, hogy az alkalmazottat milyen munkakörben, milyen feltételekkel és milyen mértékű alapbérrel foglalkoztatja.

Az intézmény feladatainak ellátására megbízásos jogviszony keretében is foglalkoztathat külsős személyeket.

Az intézményvezető megbízási szerződést köthet, vagy átmeneti többletfeladattal bízhatja meg saját dolgozóját munkakörén kívül eső feladatra, határozott időre vagy átmeneti időszakra. Az adatvédelmi tisztviselői, a honlap szakmai tartalmának kezelésére, a belső kontroll munkacsoport vezetői feladatköröket célszerű az Intézmény működését ismerő belső munkatársakkal ellátni.

A munkakör átvétel-átadás rendje

Az igazgatóságon és élmezőnyben dolgozók a közalkalmazotti jogviszony megszűnése, esetén, illetve vezetők vezetői megbízás visszavonása, lemondása esetén munkaköri feladataikat, az azok ellátásával összegű információkat, valamint a munkaeszközöket és iratokat átadás-átvételi eljárás keretében kötelesek átadni az átvevőknek. Az átadás-átvételről minden esetben jegyzőkönyv készül, melynek a jogviszony megszűnésének, vagy a vezetői megbízás lejártának utolsó napjáig el kell készülnie.

Minden más közalkalmazott esetében a köröző lappal történik meg a munkából való kileptetés elszámoltatása folyamata. A tagintézmények szakdolgozói és technikai munkatársai is kötelesek

minden intézményi munkaeszközt és általuk vezetett iratot átadni közvetlen fellettesüknek a távozás folyamatában. A munkakör átadás folyamatát, a lebonyolítás módját esetükben a közvetlen felettes határozza meg.

Az intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban álló dolgozók díjazása

A munka díjazására vonatkozó megállapodásokat kinevezési okiratban kell rögzíteni.

A Kjt. 77.§ (1) bekezdése értelmében az intézmény vezetője a minőségi, valamint többletmunkát végző dolgozót kereset kiegészítésben részesítheti. A kereset kiegészítés megállapítható egy alkalomra vagy meghatározott időre, havi rendszerességgel.

Az Intézmény a Közalkalmazottak Teljesítményértékelési és Minősítési Rendszerének Szabályzatával törekszik a dolgozói teljesítményének és minőségének objektív és rugalmas értékelése, ezzel is ösztönözve a dolgozók mind magasabb szintű munkateljesítményét.

A szabályzat célja továbbá, hogy hozzájáruljon a szervezeti célok megvalósulásának értékeléséhez és a korrekciós intézkedések meghozatalához szükséges információkat biztosítsa.

A munkavégzés teljesítése, munkaköri kötelezettségek, hivatali titkok megőrzése

A munkavégzés teljesítése az intézmény vezetője által kijelölt munkahelyen, az ott érvényben lévő szabályok, vagy a kinevezési okmányban leírtak szerint történik.

Minden vezető és dolgozó köteles a munkakörébe tartozó munkát képességei kifejtésével, az elvárható szakértelemmel és pontossággal végezni, a hivatali titkot megtartani. Ezen túlmenően nem közölhet illetéktelen személlyel olyan adatot, amely a munkaköre betöltésével összefüggésben jutott tudomására és amelynek közlése a munkáltatóra, vagy más személyre hátrányos következményekkel járhat. Az interneten, közösségi oldalakon közzétett információk, nyilatkozatok nem csorbíthatják az intézmény jó hírét.

A dolgozó munkáját az arra vonatkozó szabályoknak és előírásoknak, a munkahelyi vezetője utasításainak, valamint a szakmai elvárásoknak megfelelően köteles végezni.

„A pedagógusnak munkája térbeli és időbeli keretein túl is tudatában kell lennie annak, hogy minden megnyilvánulásával kollégái közösségét is minősíti, így számára hivatásának etikai normái mindig és mindenütt irányadóak.” (Nemzeti Pedagógus Kar Etikai Kódexe)

Az intézménynél hivatali titoknak minősülnek a következők:

- a dolgozók személyes adatvédelmével, bérezésével kapcsolatos adatok,
- a gyermekek személyiségi jogaihoz fűződő adatok

A hivatali titok megsértése fegyelmi vétségnek minősül. Az intézmény valamennyi dolgozója köteles a tudomására jutott hivatali titkot mindaddig megőrizni, amíg annak közlésére az illetékes felettesétől engedélyt nem kap.

A vezetői értekezleteken, a bölcsődékben tartandó értekezleteken történt megállapodásokat, döntéseket valamennyi közalkalmazott köteles betartani, arról információt csak – erre vonatkozó – megállapodás értelmében közölhet illetékes személlyel. Amennyiben adott esetben jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettség nem áll fenn, nem adható felvilágosítás azokban a kérdésekben, amelyek hivatali titoknak minősülnek, és amelyek nyilvánosságra kerülése az intézmény érdekeit sértené.

Nyilatkozat tömegtájékoztató szervek részére:

A televízió, a rádió és az írott sajtó képviselőinek adott mindennemű felvilágosítás nyilatkozatnak minősül.

Az intézményt érintő kérdésekben a tájékoztatásra, illetve a nyilatkozat adására az intézményvezető vagy az általa megbízott személy jogosult.

Elvárás, hogy a nyilatkozatot adó a tömegtájékoztató eszközök munkatársainak udvarias, konkrét, szabatos válaszokat adjon. A közölt adatok szakszerűségéért, pontosságáért, a tények objektív ismertetéséért a nyilatkozó felel.

A nyilatkozatok megtételekor minden esetben tekintettel kell lenni a hivatali titoktartásra, valamint az intézmény jó hírnevére és érdekeire.

V.6. AZ INTÉZMÉNY KÉPVISELETE

Az intézmény képviselte alatt minden olyan fellépést, cselekvést és működést értünk, amely az intézmény nevében történik. Szűkebb értelemben az intézmény képviselte alatt az intézmény nevében történő, intézményen kívüli személyekkel, szervekkel és egységekkel kapcsolatos fellépést kell tekinteni, melynek révén az intézmény jogokat szerezhet, vagy kötelezettségeket vállalhat. Az intézmény képviselte az intézmény vezetőitől és dolgozóitól fokozott felelősséget követel.

Az intézményi képviseletnek a következő formái lehetnek:

- Személyes képviselet,
- Írásos formájú képviselet,
- Testületi képviselet.

Az intézményt egy személyben – beosztásánál fogva – bármilyen intézményen kívüli szerv, testület, személy előtt **az intézményvezető képviseli**. Az intézmény többi vezetője, dolgozója csak az intézményvezetőtől kapott felhatalmazás alapján képviselheti.

A felhatalmazás lehet:

- Ideiglenes, vagy állandó jellegű,
- Szóbeli, vagy írásbeli,
- Eseti vagy az intézmény belső szabályzataiban rögzített hatáskör.

Ideiglenes, eseti jellegű képviseleti felhatalmazást az intézmény bármely dolgozója konkrét feladatra kaphat. Ilyen felhatalmazást célszerű írásban rögzíteni.

V.7. RENDKÍVÜLI ESEMÉNY

A szolgálat ideje alatt történt rendkívüli eseményről a közalkalmazott köteles írásos formában jelentést készíteni, és arról a közvetlen felettesét – annak távollétében a vezető helyettesítésével megbízott személyt – tájékoztatni.

A bölcsődevezetőnek a hatáskörén túlmutató esetekben tájékoztatnia kell az intézményvezetőt a rendkívüli eseményről. Az intézményvezető köteles gondoskodni a bejelentett rendkívüli esemény tekintetében az illetékes szervek értesítéséről (DMJV Polgármesteri Hivatal, Debreceni Intézményműködtető Központ, tűzoltóság, rendőrség, mentők stb.), a megfelelő intézkedés meghozataláról, illetve indokolt esetben a szükséges eljárás megindításáról.

Rendkívüli eseménynek minősül a „Pandémia. A Pandémia” kezelésével kapcsolatos intézkedéseket, követendő eljárásrendet az Intézmény „Pandémiás terve” tartalmazza, mely a Munkavédelmi Szabályzat melléklete.

V.8. BÉLYEGZŐK HASZNÁLATA, KEZELÉSE

Valamennyi cégszerű aláírásnál cégbélyegzőt kell használni. A bélyegzőkkel ellátott, cégszerűen aláírt iratok tartalma érvényes kötelezettségvállalást, jogszerzést, jogról való lemondást jelent. Cégszerű bélyegző az intézményvezetői titkárságon fellelhető, őrzéséről a titkársági ügyintézők gondoskodnak.

Minden bölcsődében egy darab fejbélyegzőt a bölcsőde vezetője őriz.

Az átvevők személyesen felelősek a bélyegzők megőrzéséért. A cégbélyegzők beszerzéséről és kiadásáról, nyilvántartásáról, cseréjéről az intézményvezetői titkársági ügyintéző gondoskodik, illetve a bélyegző elvesztése esetén az előírások szerint jár el.

A cégbélyegzők, fejbélyegzők lenyomatát, valamint ezen bélyegzők használatára jogosult munkakörök megnevezését az intézmény Iratkezelési Szabályzata tartalmazza.

V.9. AZ INTÉZMÉNY ÜGYIRATKEZELÉSE

Az Intézmény ügyiratkezelésési rendszerének kialakításáért, működtetésért és felügyeletéről az intézményvezető gondoskodik. Az iratkezelési folyamatokban résztvevő fő munkatársak a a titkársági ügyintézők és a szervezeti egységek vezetői.

Az érkezett iratok időrendbe történő nyilvántartására az iktatókönyv szolgál.

- Az Intézmény igazgatóságára a *beérkező iratok* bontását a titkársági ügyintézők végzik, kivételt képeznek az intézmény vezetőjének nevére szóló küldemények. Postabontás után a szükséges intézkedéstől függően, az intézményvezető kiszignálja az illetékes munkatársra. Ezt követően az iratok az iktatóba kerülnek, ahol a bejegyzésüket az intézményvezetői titkársági ügyintéző elvégzi, majd átadja a megjelölt kollégának.
- A tagintézményekbe beérkező iratok iktatását a bölcsődevezetők végzik a tagintézményi iktatókönyvekbe.
- A központi élelmezési részlegbe érkező iratokat/számlákat szintén iktatják vagy érkeztetik.

A *kimenő iratok* ügyiratszámokkal ellátva szintén iktatásra kerülnek, majd a postázás következik.

Kiadmányozásra az alábbi munkakörökben dolgozók jogosultak:

- intézményvezető általános, korlátlan kiadmányozási joggal,
- intézményvezető-helyettes az intézményvezető akadályoztatása esetén általános jogkörrel kivéve a pénzügyi kötelezettséggel járó és kinevezési ügyiratokat,
- bölcsődevezetők eseti jelleggel kizárólag a szakmai feladatellátáshoz kapcsolódóan.

A *kiadmányozott* irat tartalmáért, alakiságáért a kiadmányozó felelős.

Az Intézmény iratkezelésnek általános rendjét részleteiben az Iratkezelési Szabályzat tartalmazza, melynek függeléke az irattári terv, ami pedig tartalmazza az iratmegőrzés általános szabályait.

V.10. ADATVÉDELMI ÉS ADATBIZTONSÁGI SZABÁLYOK

Az intézményvezető felelős az Intézmény adatainak általános védelméért, az Intézmény által kezelt személyes adatok védelméért és az Intézmény tevékenységére vonatkozó közérdekű adatok nyilvánosságára vonatkozó törvényi előírások érvényesítéséért.

Az intézményvezető adatvédelmi feladatai:

Az intézményvezető alakítja ki az adatkezelés eljárásrendjét és gondoskodik az adatkezelési szabályzat létrehozásáért és szükségyszerű felülvizsgálatáért.

- Az intézményvezető határozza meg az egyes munkakörökkel együttjáró adatkezelési tevékenységet.
- Ellenőrzi az adatvédelmi intézkedések betartását.

Az Intézmény által kezelt személyes adatok védelméről, az adatvédelemmel kapcsolatos szabályoknak a foglalkoztatottak általi megismeréséről és betartásáról az intézményvezető mellett az Intézmény szervezeti egységeinek vezetői gondoskodnak.

Az intézményvezetőt az adatvédelem jogszerűségének betartásában az *adatvédelmi tisztviselő* segíti.

Az adatvédelmi tisztviselő közvetlenül az intézményvezetőnek tartozik felelősséggel.

Az érintettek a személyes adataik kezeléséhez és jogaik gyakorlásához az adatvédelmi tisztviselőhöz fordulhatnak. Az adatkezelő közzéteszi az adatvédelmi tisztviselő nevét és elérhetőségét, és azokat a felügyeleti hatósággal közli.

Az adatvédelmi tisztviselő feladatai:

- tájékoztatást és szakmai tanácsot ad az intézményvezető és az adatkezelést végző munkatársak részére,
- ellenőrzi az adatvédelmi rendelkezések betartását, és ellenőrzi az adatvédelmi rendelkezéseknek az Intézmény belső szabályaihoz való megfelelést,
- segíti a felelősségi és feladatkörök kialakítását az adatkezelési folyamatokban,
- vezeti az adatvédelmi nyilvántartást és rendszeresen minden év január. 31. napjáig felülvizsgálja a nyilvántartás naprakésztségét a szükséges módosításokat elvégzi,
- együttműködik a felügyeleti hatósággal kapcsolattartóként,
- teljesíti az intézményi közérdekű adatigényléseket, teljesíti az Intézmény közérdekű adatainak közzétételét,
- meghatározott időközönként végzi a munkatársak adatvédelmi oktatását.

Az Intézményben nyilvántartott adatkör három érintett adatalanyi körre terjed ki:

- ellátott gyermekek adatai
- ellátott gyermekek szüleinek/törvényes képviselőinek adatai
- munkavállalók adatai

Az adatkezelés jogalapjait, az adatkezelés legfőbb elveit, az adatkezelési eljárásrendet, az érintettek jogainak érvényesülési biztosítékait, az adatbiztonsági intézkedéseket és a közérdekű adatok kezelésének gyakorlatát részletesen szabályozza az Intézmény Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzata.

Az ellátott gyermekek és hozzátartozóik, illetve a munkavállalók nyilvántartott és kezelt adatainak teljeskörű nyilvántartását a szabályzat függelékai tartalmazzák.

BANKSZÁMLA FELETTI RENDELKEZÉS

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye bankszámlával rendelkezik. Az intézmény fizetési kötelezettségeit a gazdasági szervezettel rendelkező költségvetési szerv, a DIM teljesíti.

A bankszámla feletti rendelkezési jogosultak az intézményvezető és az intézményvezető-helyettes.

V.11. KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS, UTAZVÁNYOZÁS, ELLENJEGYZÉS RENDJE

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény előirányzatai feletti rendelkezéseit illetően részjogkörrel rendelkezik, a kötelezettségvállalások tekintetében az alábbi előirányzatok esetében rendelkezik saját hatáskörrel:

- személyi juttatások előirányzata,
- munkaadót terhelő járulékok előirányzata,
- szakmai tevékenységgel összefüggő speciális kiadások előirányzata
- költségvetésben nem tervezett bevételek (pályázat, átvett pénzeszközök) felhasználása tekintetében.

Az intézményvezető a kötelezettségvállalásait csak és kizárólag a DIM gazdasági igazgatójának, valamint a gazdálkodási részleg vezetőjének pénzügyi ellenjegyzésével gyakorolja.

Utalványozási jogkörrel az intézményvezető és helyettese rendelkezik.

V.12. A KÖLTSÉGVETÉSKÉSZÍTÉS RENDJE

Az éves költségvetés tervezése a DIM és a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye között létrejött munkamegosztási megállapodás alapján történik. A költségvetés az intézmény feladatait és tevékenységét összefoglaló, a bevételeket és a kiadásokat részletes jogcímként kimutató, a foglalkoztatottak létszámára és összetételére, a feladatmutatókra is kiterjedő dokumentum.

Az intézményi költségvetés naptári évre készül.

V.13. A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK ÉVKÖZI MÓDOSÍTÁSA

A költségvetési előirányzatok évközi módosítása a DIM és a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye közötti munkamegosztási megállapodás alapján történik.

Az éves költségvetési előirányzatok módosítása tekintetében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet, valamint az Önkormányzat mindenkorai költségvetési rendelete szerint kell eljárni.

VI.

MUNKAHELYI TANÁCSKOZÁSOK RENDJE

1. Vezetői értekezletek:

- az értekezletet az intézmény vezetője vagy helyettese hívja össze és vezeti havonta egyszer vagy kétszer,
- az értekezlet résztvevői megtárgyalják a bölcsődék munkájával kapcsolatos szervezési, szakmai és gazdasági kérdéseket,
- résztvevők: az intézményvezető, az intézményvezető-helyettes, a bölcsődevezetők és helyetteseik, az étkeztetésvezető, a pszichológus, a szaktanácsadó esetenként, gazdasági összekötő, munkabiztonsági és tűzvédelmi megbízott, titkársági ügyintézők
- az értekezletről feljegyzést kell készíteni, és annak egy példányát az irattárban meg kell őrizni.

2. Bölcsődékben tartandó értekezletek:

Havonta a kisgyermeknevelők, negyedévenként pedig valamennyi munkavállaló (összdolgozó) részére munkaértekezletet kell tartani.

VII.

A KÖZALKALMAZOTTAK RÉSZVÉTELI JOGA

A részvételi jogokat a munkavállalók közössége nevében a 7 tagú Közalkalmazotti Tanács gyakorolja.

A Közalkalmazotti Tanács és a munkáltató kapcsolatrendszerét a Közalkalmazotti Szabályzat tartalmazza.

VIII.

BELSŐ KONTROLL RENDSZER MŰKÖDÉSE

Az Intézmény a szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes működés biztosítása érdekében belső kontrollrendszert alakít ki és működtet. A belső kontrollrendszer a szerveztirányítás elválaszthatatlan eszközeként magában foglalja mindazon szabályokat, eljárásokat, gyakorlati módszereket és szervezeti struktúrákat, amelyeket arra a célra terveztek, hogy segítséget nyújtsanak a vezetésnek céljai eléréséhez, megelőzzék, vagy feltárják és korrigálják a célok elérését akadályozó eseményeket.

Az Intézmény belső kontrollrendszerének funkciója, hogy az alap-és támogató folyamatok összességének szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes működését biztosítsa. Az Intézmény belső kontrollrendszere ennek megfelelően a felmerülő kockázatok kezelése és a tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított komplex folyamatrendszer, amely alapvetően a következő célok megvalósulását szolgálja:

- a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, és eredményesen hajtás végre,
- az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék és
- megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és a nem rendeltetésszerű használatától.

A belső kontrollrendszer kontrollkörnyezetből, integrált kockázatkezelési rendszerből, kontrolltevékenységekből, információs és kommunikációs rendszerből, illetve nyomon követési rendszerből épül fel. Az Intézmény szabályzatai:

- Belső kontrollrendszer kézikönyv
- Integrált kockázatkezelési Szabályzat
- Szervezeti Integritást Sértő Események kezelésének Eljárásrendje részleteiben tartalmazzák a belső kontroll intézményi rendszerét.

A belső kontroll intézményi működtetését a belső kontroll munkacsoport végzi, és a belső kontrollkoordinátor fogja össze, aki szakmai tudásával segíti a munkacsoport működését.

A belső ellenőrzési feladatokat intézményünkben a DIM belső ellenőrzése látja el a munkamegosztási megállapodás szerint.

Vezetői ellenőrzés:

A vezetői ellenőrzés kiterjed az intézmény minden szervezeti egységére.

Célja a vezetés hatékonyságának biztosítása, jogszabályi előírások, utasítások betartása, a vagyon védelme, szabálytalan gyakorlat kialakulásának megelőzése.

Az Intézmény minden vezetője felelős az irányítása alatt álló szervezeti egységekben a belső kontrollrendszer szabályozóinak érvényre juttatásáért.

A vezetői ellenőrzés hatásköre az intézmény egész területére, valamennyi dolgozójára kiterjed.

Vezetői ellenőrzés formái:

- koordinálás,
- beszámoltatás,
- kötelezettség vállalás,
- helyszíni ellenőrzés,
- adatok, információk rendezése, összegzése,
- intézményvezetői utasítások és szabályzatok kiadása és az azokban foglaltak betartása,
- munkaköri leírások kiadása, az azokban leírt feladatok elvégzésének megkövetelése.

Intézményvezető:

Köteles és jogosult a beosztott dolgozók irányítására és ellenőrzésére. Ellenőrzési joga és kötelezettsége kiterjed az intézmény összes dolgozójára, az általuk végzett munka helyességére és eredményességére.

Folyamatos ellenőrzési kötelezettségei a következők:

- elkészíti az intézményre vonatkozó SZMSZ-t,
- gondoskodik a belső ellenőrzési munka feltételeiről, a belső ellenőrzési munkacsoport összehívásáról,
- gondoskodik az ellenőrzési nyomvonalak elkészítéséről és azok rendszeres aktualizálásáról,
- gondoskodik az ellenőrzések megállapításai alapján szükséges intézkedések megtételéről és azok végrehajtásáról,
- gondoskodik a közvetlen beosztottai beszámoltatásáról,
- vizsgálja a szakmai tevékenység szakszerűségét, hatékonyságát, fejlesztésének tervszerűségét és gazdaságosságát,
- vizsgálja a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználását,
- ellenőrzi a gazdasági, pénzügyi, számviteli, munkaügyi rendelkezések megtartását,
- ellenőrzi a belső szabályzatok és utasítások, a munkaköri leírások betartását,
- ellenőrzi az intézményi vagyon védelmét, annak szervezettségét és hatékonyságát,
- figyelemmel kíséri a szervezeti egységvezetők munkáját,
- hatékony információs és kommunikációs rendszert alakít ki, amely által biztosított, hogy a megfelelő információk, a megfelelő időben, a megfelelő helyen (szervezet, személy) rendelkezésre álljanak.

Intézményvezető-helyettes:

Ellenőrzési kötelezettségei:

- a szakmai munka területén hozott döntések végrehajtásának ellenőrzése,
- ellenőrzi a bölcsődevezetők és kisgyermeknevelők munkaköri leírásában foglaltak betartását,
- gondoskodik a közvetlen beosztottai beszámoltatásáról,
- vizsgálja a szakmai tevékenység szakszerűségét, hatékonyságát, fejlesztésének tervszerűségét és gazdaságosságát,
- fontos teendője a készletgazdálkodás ellenőrzése,
- ellenőrzi a bölcsődei dajkák munkáját,
- ellenőrzi a mosodai dolgozók munkáját.

Fontos szempont, hogy munkaideje minél nagyobb részét fordítsa helyszíni ellenőrzésekre.

Munkafolyamatba épített ellenőrzés:

Célja:

- Egyes munkafolyamatok megszakítás nélkül ellenőrzés alá kerüljenek.
- A hiányosságok időben felismerhetők és megakadályozhatók legyenek, gyors intézkedéssel megszüntetésre kerüljenek.
- Az ellenőrzött dolgozó felelőssége a végrehajtás minden szakaszában növekedjen.

Kritériumai:

- Az ellenőrzés folyamatában a szabályozás és a jelzési rendszer jól működjön, a visszajelzés módja biztosított legyen (pl. jegyzőkönyv, feljegyzés, ellenőrzési napló, munkanapló, eseménynapló).
- Az ellenőrzés megállapításait hasznosítani kell.
- Az ellenőrzési vizsgálatok megállapításait a munkahelyi demokrácia alapvető fórumain ismertetni kell, mind a negatívumok, mind a jó tapasztalatok felszínre hozatalával.

Munkafolyamatba épített ellenőrzési feladatai az alábbi dolgozóknak vannak:

Élelmezésvezető

Az élelmezésvezető jogosult arra, hogy

- a tagintézmények konyháinak szabályszerű működését, a HACCP előírásainak betartását, és az ehhez kapcsolódó dokumentációk vezetését,
- a diétás étkeztetés folyamatát hetente, illetve szükség szerint ellenőrizze.

Bölcsődevezető

A bölcsődevezető jogosult arra, hogy

- a bölcsőde nevelési-gondozási munkáját és az azt kiszolgáló munkafolyamatok hatékony megvalósítását,
- a bölcsőde működését érintő jogszabályok, közegészségügyi előírások maradéktalan betartását,
- a munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályok és előírások betartását, az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek megvalósulását,
- a bölcsőde ingó és ingatlan vagyonának állapotát és a gondos állagmegőrzést ellenőrizze.

Napközbeni gyermekfelügyelet koordinátora

A napközbeni gyermekfelügyelet koordinátora jogosult arra, hogy

- a családoknál napközbeni gyermekfelügyeletet ellátó kisgyermeknevelők nevelési-gondozási munkáját,
- az ellátást érintő jogszabályok, előírások maradéktalan betartását,
- a munka-, balesetvédelmi szabályok és előírások betartását, az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek megvalósulását ellenőrizze.

IX.

AZ INTÉZMÉNY BELSŐ SZABÁLYZATAI

1. Közbeszerzési Szabályzat
2. Élelmezési Szabályzat
3. Iratkezelési Szabályzat
4. Belső Kontrollrendszer kézikönyv
5. Szervezeti integritást sértő események kezelésének eljárásrendje
6. Gyakornoki Szabályzat
7. Pályáztatással kapcsolatos eljárások Szabályzata
8. Egységes és Átfogó Megelőzési Stratégia
9. Munkahelyi Kockázatértékelés
10. Tűzvédelmi Szabályzat

11. Közalkalmazotti Szabályzat
12. Felvételi szabályzat
13. Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzat
14. Közalkalmazottak teljesítményértékelési és minősítési rendszerének szabályzata
15. Integrált kockázatkezelési szabályzat
16. Munkavédelmi Szabályzat

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény gazdálkodását érintő szabályzatokat a munkamegosztási megállapodás alapján a DIM készíti el és terjeszti ki az intézményünkre, mely szabályzatok az alábbiak:

1. Számviteli politika
2. Számlarend
3. Eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzata
4. Felesleges vagyontárgyak hasznosításának és selejtezésének szabályzata
5. Eszközök és források értékelési Szabályzata
6. Pénzkezelési Szabályzat
7. Járművek igénybevételeinek és használatának rendje
8. Önköltségszámítási keretszabályzat
9. Vezetékes és mobiltelefonok használatának szabályzata
10. Belföldi és külföldi kiküldetések elrendelésének és lebonyolításának szabályzata
11. Kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítés igazolás, érvényesítés, utalványozás rendjének szabályozása
12. Reprezentációs kiadások szabályzata
13. Beszerzések lebonyolításának szabályzata
14. Követeléskezelési Szabályzat

X.

ZÁRÓ RENDELKEZÉS

A Szervezeti és Működési Szabályzat függeléke az Érdekképviselői Fórum Szabályzata.

A szabályzat egy-egy példányát az intézmény minden tagintézményében, az ott dolgozók számára hozzáférhető helyen kell elhelyezni, és biztosítani kell azt, hogy a dolgozó kérésre bármikor beletekinthessen.

Debrecen, 2021.

Papné Gyöngyösi Katalin
intézményvezető

Közalkalmazotti Tanács véleménye az intézmény
Szervezeti és Működési Szabályzatához

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Közalkalmazotti Tanácsa az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett.

Debrecen, 2021. _____

_____
KT elnöke

ZÁRADÉK

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Egészségügyi és Szociális Bizottsága
2021. _____ hó _____ napján megtárgyalta és a / az _____ / 2021. (_____) Eü. és Szoc. Biz. határozatával a 2021. _____ hó _____ napjától hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatot jóváhagyta, egyidejűleg az intézmény korábbi Szervezeti és Működési Szabályzatát hatályon kívül helyezte.

Debrecen, 2021. _____

_____
Dr. Kiss Sándor
Egészségügyi és Szociális Bizottság
elnöke

ÉRDEKKÉPVISELETI FÓRUM

Megalakításának és Működésének Szabályzata

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: rendelet) 2/C. §-a alapján, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata az általa fenntartott Egyesített Bölcsődei Intézményében az ellátásban részesülők érdekvédelmére szolgáló Érdekképviselői Fórum megalakításának és működésének szabályzatát (a továbbiakban: Szabályzat) az alábbiak szerint határozza meg:

I.

Általános rendelkezések

1. A Szabályzat hatálya kiterjed Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézményére.
2. Az intézmény e szabályzathoz igazodóan Érdekképviselői Fórumot hoz létre.
3. A hatályos Szabályzatot az intézményben ki kell hirdetni, alkalmazásáért az Érdekképviselői Fórum elnöke, és az intézmény vezetője felelős.
4. A Szabályzat a kihirdetés után az intézmény szervezeti és működési szabályzatának függelékét képezi.

II.

Az Érdekképviselői Fórum megalakítása

1. Az intézmény Érdekképviselői Fórumának megalakításáról a Szabályzat rendelkezéseire figyelemmel – az intézmény vezetője gondoskodik.
2. Az intézmény vezetője a szervezési (jelölés, választás) feladatok lebonyolítására 3 tagú Szervező Bizottságot alakít, amelynek tagjai az intézmény közalkalmazottjai.
3. A Szervező Bizottság feladata a jelölés és a választás lebonyolítása.
4. Az Érdekképviselői Fórum megalakítása után a Szervező Bizottság megszűnik.
5. Az Érdekképviselői Fórum 9, határozatlan időre választott főből áll, tagjainak összetétele:
  - a) az ellátásban részesülő gyermek szülei, vagy törvényes képviselői 5 fő,
  - b) az intézmény dolgozóinak képviselői 2 fő,
  - c) az intézményt fenntartó részéről 2 fő képviseli.
6. A választásra kerülő tagok Választási Fórumai a közalkalmazotti értekezlet, a hozzátartozói/törvényes képviselői értekezlete, valamint DMJV Önkormányzat Közgyűlése, ahol a közalkalmazotti értekezlet és a hozzátartozói/törvényes képviselői értekezlet minden tagja jogosult jelölni és választani, és az Érdekképviselői Fórum tagjává jelölhető és választható.
7. Jelölt állítására jogosultak saját körükben a közalkalmazottak, a hozzátartozók, illetve a törvényes képviselők, valamint a Közgyűlés.
8. Az intézmény vezetője által, az Érdekképviselői Fórum tagjainak megválasztására összehívott Választási Fórumban a tagokat a jelöltek közül nyílt szavazással választják.
9. A jelöltek listáját a Szervező Bizottság összeállítja, majd ezt követően a választásra jogosultak megválasztják a jelöltek közül az Érdekképviselői Fórum tagjait.

10. Az Érdekképviselői Fórum tagjai a jelölt állításra jogosult minden csoportból a megválasztható tagok száma szerint a legtöbb szavazatot kapott jelöltek lesznek – kivéve az intézmény fenntartójának képviselője -, feltéve, hogy a szavazáson a szavazásra jogosultak több mint fele szavazott. Szavazategyenlőség esetén ismételt szavazást kell tartani a legtöbb szavazatot kapott jelöltekre. Az Érdekképviselői Fórum tagja a legtöbb szavazatot kapott jelölt lesz – kivéve az intézmény fenntartójának képviselője -, feltéve, hogy a szavazáson a szavazásra jogosultak több mint fele szavazott.
11. A választásról és annak eredményéről a Szervező Bizottság jegyzőkönyvet köteles készíteni. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell a Választási Fórum pontos megnevezését, a választás helyét és idejét, a választásra jogosultak számát, a választáson résztvevők létszámát, a rövid leírását a jelöltek állításának, a jelölőlista ismertetését, a választás lebonyolításának módját, továbbá a választás eredményét.
12. A jegyzőkönyvet a bizottság tagjai, valamint a jegyzőkönyv vezetője írják alá.
13. Az Érdekképviselői Fórum bármely tagja megbízatásának megszűnése esetén, 60 napon belül új tagot kell választani.
14. Az Érdekképviselői Fórum tagjainak megbízatása megszűnik, ha:
  - az ellátásban részesülő gyermek az intézményi ellátásból kikerül, akkor a szülői vagy más törvényes képviselői képviselői jogosultsága megszűnik,
  - az intézmény dolgozóinak közalkalmazotti vagy megbízási jogviszonya megszűnik,
  - az intézményt fenntartó képviselőjének képviselői jogosultsága megszűnik,
  - az intézményt fenntartó képviselőjének képviselői jogosultsága megszűnik.

III.

Az Érdekképviselői Fórum szervezete

1. Az Érdekképviselői Fórum saját tagjai közül az első ülésen nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel elnököt választ.
2. Az elnök feladata egyebek között, hogy képviselje az Érdekképviselői Fórumot, annak döntéseit. Intézkedik a panaszok kivizsgálására, összehívja és vezeti az Érdekképviselői Fórum ülését, azon elnököl.
3. Az adminisztratív feladatok végzésére az elnök az Érdekképviselői Fórum tagjai közül titkárt bíz meg.
4. Az Érdekképviselői Fórum tagja részt vesz a Fórum munkájában, az ügyben véleményt nyilváníthat, határozati javaslatot tehet. Jogosult a döntés kialakításának folyamatában eltérő álláspontját kifejteni. Javasolhatja napirendek felvételét.

IV.

Az Érdekképviselői Fórum feladata

1. Az Érdekképviselői Fórum feladata, hogy az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, és a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén közvetlenül a Fórumhoz benyújtott panaszokat megvizsgálja és orvosolja, hatáskörébe tartozó ügyekben döntsön.

2. Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.
3. Hatáskörének hiányában intézkedést kezdeményez a hatáskörrel rendelkező szervnél.

V.

Az Érdekképviseleti Fórum működése

1. Az Érdekképviseleti Fórumnál panasszal élhetnek a gyermek szülője vagy törvényes képviselője, valamint a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviseleti és szakmai szervek.
2. Az Érdekképviseleti Fórum ügyintézési határideje 15 nap.
3. Az Érdekképviseleti Fórum határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van.
4. Határozatát egyszerű szótöbbséggel hozza.
5. A beadványt érkeztetni és iktatni kell, a szóbeli panaszt az erre megjelölt panasznapon – a házirendben meghatározott időpontban – jegyzőkönyvbe kell foglalni.
6. Az elnök az Érdekképviseleti Fórum legalább 2 tagját megbízza, hogy haladéktalanul vizsgálják meg az ügyet, és az elnök részére öt napon belül a vizsgálat eredményéről készített jelentést küldjék meg.
7. Az elnök a jelentés kézhezvétele után az Érdekképviseleti Fórumot köteles összehívni. A meghívóban megjelöli a napirendet, mellékeli a vizsgálattal kapcsolatos iratokat. Az ülésre a panaszost meg kell hívni.
8. Az Érdekképviseleti Fórum a panasz kivizsgálását követően
  - a) hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, és
    - véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben,
    - javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről és az ebből származó bevételek felhasználásáról.
  - b) Hatáskörének hiányában intézkedést kezdeményezhet:
    - a fenntartónál,
    - a gyermekjogi képviselőnél,
    - más hatáskörrel rendelkező szervnél.
9. Határozatát az ülésen felvett jegyzőkönyvbe kell foglalni. A határozatot az elnök kihirdeti, illetve a távollévő panaszosoknak a határozati kivonatát írásban megküldi.
10. A kézbesített értesítésben a jogosult figyelmét fel kell hívni arra, hogy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet, továbbá ha az intézmény vezetője vagy az Érdekképviseleti Fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, annak orvoslásáért a kézhezvételtől számított 15 napon belül Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Intézményfelügyeleti Osztályán keresztül a polgármesterhez, vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat.
11. Az intézmény vezetője az ügyre vonatkozó írásos véleményét – megkeresésére köteles haladéktalanul megküldeni a polgármesternek.

VI.

Záró rendelkezések

1. Az Érdekképviseleti Fórum tagjait tevékenységük miatt hátrány nem érheti.

2. Működésének tárgyi feltételeit (irodahelyiség, egyéb eszközök) az intézmény biztosítja.
3. A Szabályzat kihirdetés után lép hatályba.

Debrecen, 2021. _____

Záradék

Az Érdekképviselői Fórum Megalakításának és Tevékenységének Szabályzatát Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Egészségügyi és Szociális Bizottsága 2021. _____ hó _____ napján megtárgyalta és a _____/2021. (_____) Eü. és Szoc. Biz. határozatával jóváhagyta, a korábbi szabályzatot 2021. _____ hó _____ napjával hatályon kívül helyezte.

Debrecen, 2021. _____

Dr. Kiss Sándor

Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke

Az elnök tárgyalás alá veszi a 6. napirendi pontot:

„Tájékoztató az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozatainak végrehajtásáról a 2021. január 1. – 2021. június 30. közötti időszakra vonatkozóan” tárgyú bizottsági előterjesztés

Dr. Kiss Sándor: Elmondja, hogy az előterjesztés tartalmazza a Bizottság 2021. első félévében hozott döntéseit. Előterjesztőként tájékoztatja a Bizottság tagjait, hogy nem kívánja kiegészíteni az előterjesztést. Megkérdezi, hogy van-e kérdés vagy hozzászólás.

Mivel kérdés vagy hozzászólás nincs, az elnök szavazásra bocsátja a „Tájékoztató az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozatainak végrehajtásáról a 2021. január 1. – 2021. június 30. közötti időszakra vonatkozóan” tárgyú bizottsági előterjesztésben foglaltakat, melyet a Bizottság **9 igen, 0 nem és 0 tartózkodás mellett elfogad.**

40/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egészségügyi és Szociális Bizottsága a 2011. évi CXCVIII. törvény 46. § (4) bekezdése, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelet 1. §-a alapján,

az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnökének előterjesztésére, a 112/2019. (XI. 27.) Eü. és Szoc. Biz. határozattal elfogadott Egészségügyi és Szociális Bizottság Ügyrendjének 9. pont 9.1. f) alpontja szerint

elfogadja az Egészségügyi és Szociális Bizottság 2021. január 1. – 2021. június 30. közötti időszakban hozott határozatainak végrehajtásáról szóló tájékoztatót a melléklet szerint.

*Melléklet
a 40/2021. (IX. 29.) Eü. és Szoc. Biz. határozathoz*

**Tájékoztató az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozatainak végrehajtásáról
2021. január 1. – 2021. június 30.**

Sor-szám	Határozatszám	Nyílt / zárt ülés	Határozat tárgya	Végrehajtás
Közygyűlési előterjesztés véleményezése				
1.	1/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021 – 2030 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programjának elfogadása” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése	A Bizottság a Közgyűlésnek elfogadásra javasolta az előterjesztést, az elnök tájékoztatta a Közgyűlést a döntésről.
2.	2/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A Debrecen – Dombostanya, Tank utca 92. szám alatt lévő volt óvodaépület ingyenes hasznosításba adása a Tiszántúli Református Egyházkerület részére” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése	A Bizottság a Közgyűlésnek elfogadásra javasolta az előterjesztést, az elnök tájékoztatta a Közgyűlést a döntésről.
Saját hatáskörben hozott bizottsági döntés				
3.	3/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„Tájékoztató a veszélyhelyzet alatt az Egészségügyi és Szociális Bizottság hatáskörében hozott polgármesteri döntésekről” tárgyú bizottsági előterjesztés	A Bizottság a tájékoztatót tudomásul vette.
4.	4/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„Tájékoztató az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozatainak végrehajtásáról a 2020. július 1. – 2020. december 31. közötti időszakra vonatkozóan” tárgyú bizottsági előterjesztés	A Bizottság a tájékoztatót elfogadta.
Átruházott hatáskörben hozott döntések				
5.	5/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„Civil szervezetek 2020. évi beszámolója az árverés nélkül, kedvezményesen bérbe adott helyiségekben szociális és egészségvédelmi területen folytatott tevékenységükről” tárgyú bizottsági előterjesztés	A Bizottság a civil szervezetek beszámolóját elfogadta.
6.	6/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft.-nek a hajléktalan személyek egészségügyi ellátásáról szóló 2020. évi beszámolója” tárgyú bizottsági előterjesztés	A Bizottság a beszámolóban foglaltakat tudomásul vette.
7.	7/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A 44. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet háziorvosi feladatainak ellátására vonatkozó előszerződés módosítása” tárgyú bizottsági előterjesztés	A határozatban foglaltak végrehajtása határidőre megtörtént
8.	8/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A 26. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet feladat-ellátási szerződésének megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztés	A határozatban foglaltak végrehajtása határidőre megtörtént, a felek a feladat-ellátási szerződést aláírták.
9.	9/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A 18. számú területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet feladat-ellátási szerződésének megkötése” tárgyú bizottsági előterjesztés	A határozatban foglaltak végrehajtása határidőre megtörtént, a felek a feladat-ellátási szerződést aláírták.

10.	10/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A 44. számú területi ellátási kötelezettséggel működő fogorvosi körzet feladat-ellátási szerződésének módosítása” tárgyú bizottsági előterjesztés	A határozatban foglaltak végrehajtása határidőre megtörtént.
11.	11/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Ny	„A területi ellátási kötelezettséggel működő házi gyermekorvosok feladat-ellátási szerződésének módosítása” tárgyú bizottsági előterjesztés	A határozatban foglaltak végrehajtása határidőre megtörtént.
12.	12/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Z	„Döntés szociális lakbértámogatásra irányuló kérelmekben, valamint szociális lakbértámogatásra való jogosultság felülvizsgálata tárgyában” tárgyú bizottsági előterjesztés	Az érintettek értesítése egyedi határozattal vagy végzéssel megtörtént.
13.	13/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Z	„Bölcsődei felvételek elbírálása” tárgyú bizottsági előterjesztés	Az érintettek és az intézmény értesítése egyedi határozattal megtörtént.
14.	14/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Z	„Debrecen Megyei Jogú Város Városi Szociális Szolgálat ellátottja ingyenes ellátásban részesítése” tárgyú bizottsági előterjesztés	A kérelmező és az intézmény értesítése egyedi határozattal megtörtént.
15.	15/2021. (VI. 23.) Eü. és Szoc. Biz. határozat	Z	„Diszpolgári cím, Pro Urbe és Mecénás díj adományozása” tárgyú közgyűlési előterjesztés véleményezése	A Bizottság a cím és a díjak adományozására javaslatot tett a Közgyűlésnek, erről az elnök tájékoztatta a Közgyűlést.

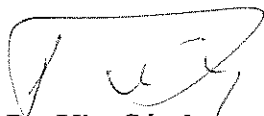
Az elnök megkérdezi, hogy van-e egyéb kérdés, hozzászólás.

Miután sem kérdés, sem hozzászólás nincs, **az elnök a Bizottság nyilvános ülését 13. 20 órakor bezárja. A bizottsági ülés zárt üléssel folytatódik.**

A Bizottság ülésén az 1. és a 2. napirendi pontként tárgyalt előterjesztés a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2021. szeptember 30. napján tartandó ülésére szóló közgyűlési meghívóval került megküldésre, továbbá az előterjesztés elektronikusan elérhető és letölthető a <http://tmt.debrecen.hu/bizottsagiulesek> internetes elérhetőségen keresztül.

Jelen jegyzőkönyv 1. mellékletét a meghívó, 2. mellékletét a jelenléti ív, 3. mellékletét a 3., a 4., az 5. és a 6. napirendi ponthoz tartozó bizottsági előterjesztések képezik.

K.m.f.

Dr. Kiss Sándor
elnök

Bicsky Tibor
bizottsági tag

Ellenőrzés: 2021. 10. 18. [Signature]

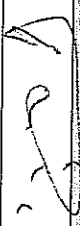
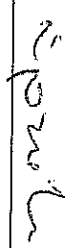
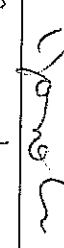
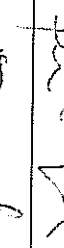

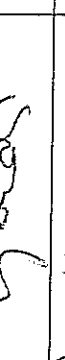
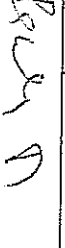

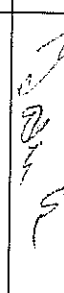
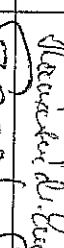
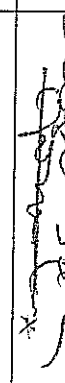
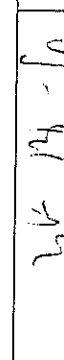

Jelenléti ív

Készült: az Egészségügyi és Szociális Bizottság 2021. szeptember 29-én megtartott rendes, nyilvános üléséről

Az ülés kezdő időpontja: 13.00 óra

Az ülés befejezésének időpontja: 13.20 óra

Az Egészségügyi és Szociális Bizottság tagjai:

Név	Aláírás	Érkezett	Ülés közben távozott	Ülés közben visszaérkezett	Igazolás (az Elnök aláírása)
Dr. Kiss Sándor		13.00			
Dr. Papp Csaba					
Orosz Ibolya Aurélia					
Jánki József		13.00			
Katona Erzsébet					
Piros Zoltán		13.00			
Szilágyi Edina					
Becsky Tibor		13.00			
Béres Bertalané		13.00			
Jármi Péter		13.00			
Kaszásné Dr. Enyedi Zsuzsanna		13.00			
Szegei Sándor László		13.00			
Varga-Borbély Ágnes		13.00			

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Alleen - 05000

What is it?

rozdział 1. Wstęp

Zell

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
84

_____

Mein Name ist John